ANUL XVI NR. 14 (618) — 1 aprilie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

PE PRIMUL PLAN:

organizarea științifică a producției și muncii

Colectivele instituțiilor centrale, ale întreprinderilor — formate din ingineri, economiști, tehnicieni, cadre cu aptitudini organizatorice și buni cunoscători ai tehnologiilor — analizează în momentul de față problemele privind structura organizatorică, delimitarea competențelor, regulamentele de organizare și funcționare, gradul de ocupare a personalului tehnico-administrativ, gradul de utilizare a capacităților de producție, pregătirea tehnică a fabricației, metodele practice de organizare a producției, aprovizionarea cu materii prime, modul de utilizare a forței de muncă, utilizarea fondului de timp de muncă, variații de productivități în fiecare schimb, organizarea locului de muncă, pregătirea profesională a tuturor categoriilor de salariați, probleme de care depinde în mare măsură creșterea producției, nivelul productivității muncii în întreprinderi și îmbunătățirea calității produselor. Pe baza acestor studii se fac propuneri de organizare științifică a proceselor de producție și a muncii, care vor fi introduse în practică în mod eșalonat pînă în anul 1970.

Analizele economice și, mai ales, aplicarea propunerilor rezultate din aceste studii își dovedesc de la început eficacitatea. Colectivul de organizare științifică a producției de la uzina «Laminorul» Brăila, de pildă, a aplicat de curînd un studiu referitor la centralizarea activității de întreținere-reparații, reușind prin aceasta să elibereze un număr de 37 muncitori auxiliari pentru a fi folosiți în alte lucrări și să realizeze astfel peste 500 000 lei economii pe an. Alți 90 de muncitori au fost redistribuiți ca urmare a introducerii unor dispozitive de mică mecanizare. A mai fost încheiat un studiu privind cumularea meseriilor atît pentru personalul secțiilor de bază cît și pentru cel de la depozitul de materii prime. Aplicarea propunerilor din acest studiu se concretizează în realizarea a 168 000 lei beneficii în plus pe an.

Studiile legate de toate laturile activității economice și financiare la IPROFIL «23 August» din Tg. Mureș, întreprindere profilată în special pentru producția de mobilă fină, urmăresc să transforme această întreprindere într-o unitate model în organizarea producției și a muncii. Numai în acest an volumul producției va fi de patru ori mai mare decît în anul 1959, datorită măsurilor științifice de organizare a producției de mobilă într-o gamă mult mai largă. Noile măsuri vor ridica întreaga activitate economică a întreprinderii la nivelul cerințelor actuale interne și externe.

Un larg program de modernizare, comportînd multiple măsuri de organizare științifică a producției și muncii, se desfășoară în prezent în marele nostru bazin carbonifer Valea Jiului. La exploatarea minieră de la Lonea, de pildă, s-a creat un nou complex de extracție, cunoscut sub denumirea de orizontul «400», avînd o capacitate de 250 tone cărbune extras pe oră. Printre alte modernizări aduse tehnicii de extracție trebuie pomenite folosirea stîlpilor și grinzilor metalice la armare, podirea abatajului cu plasă de sîrmă și alte măsuri concurînd la exploatarea mai rațională a cărbunelui, la scăderea prețului de cost etc.

EXPLICAȚIA UNUI MILIARD

— În ce constă organizarea științifică a producției la dv., cum ați ajuns la concluzia că e necesară, care au fost primele măsuri?

Răspunde **Gh. Stănescu,** director tehnic al Fabricii de confecții și tricotaje-București.

— Sarcinile trasate de partid, suflul nou de modernizare și eficiență care a cuprins economia au constituit «pornirea» acțiunii noastre, desfășurată sub directa îndrumare a conducerii întreprinderii și a comitetului de partid.

Premisa de la care am plecat: organizarea științifică trebuie să pornească de la simplu la complex — loc de muncă, grup, secții, unități, întreaga fabrică. Am început așadar cu organizarea cît mai judicioasă a *locului de muncă*. Prima încercare am făcut-o în sectorul de cămăși. Selecționînd un grup dintre cei mai buni ingineri, tehnicieni și muncitori, am creat o stație-pilot de studii și cercetare. Iată și elementele urmărite:

a) organizarea locului de muncă în așa fel încît să se asigure o cît mai judicioasă și rațională folosire a spațiului industrial;

b) mărirea productivității muncii pe muncitor și agregate, folosindu-se la maximum și rațional cele 480 de minute și utilajele. În principal, s-a urmărit aici obținerea unor cît mai puține *mînuiri ajutătoare;*

c) obținerea unor produse de calitate superioară care să atingă parametrii celor mai înaintate țări;

d) un sortiment mai mare de produse de modă, realizat fără pierderi și fără ca elementul estetic și noutatea să fie afectate.

Rezultatele obținute au fost satisfăcătoare: dacă într-un an obțineam 6 milioane cămăși pe o suprafață de 4 500 mp, acum, micșorînd suprafața la 3 800 mp, am reușit să obținem 9 milioane cămăși. Evident, au fost afectate pozitiv și tehnologia și utilajele. Astfel, am creat utilaje ajutătoare care au micșorat substanțial timpii de lucru.

Reușind această experiență — anul trecut — ne-am pus întrebarea: nu putem extinde experiența în toate sectoarele de activitate?

Pe grupe de produse, s-au înființat secții-pilot de studii și cercetare similare cu cea amintită. Rezultatul: între 1967 și 1970 vom obține un spor de producție de peste un miliard lei, care determină acumulări de aproximativ 280 milioane.

— Ce v-ați propus pentru viitor?

— Pînă la 1 Mai, toată fabrica va fi organizată pe aceste baze. În clipa de față ea e pe picior de reorganizare: un colectiv de peste 100 tehnicieni și economiști efectuează studii și proiecte. În general, vom ține seama de faptul că organizarea științifică a producției nu trebuie să fie statică.

— De ce greutăți vă loviți?

— Deocamdată de materia primă: numărul de defecte la suta de metri e destul de mare; pe de altă parte, baloturile de țesături au o lungime prea mică — între 10 și 40 m în loc de 40-100 m. «Industria liniei» din Timișoara, «Suveica» și «Dacia» din București (furnizorii noștri) ar trebui să țină seama de acest lucru.

LA CE DUCE LIPSA DE RITMICITATE

În ultimul trimestru al anului 1966 Uzina de pompe București n-a respectat toate contractele încheiate cu beneficiarii. Care-i cauza? O aflăm dintr-o convorbire cu ing. **Constantin Rotaru** de la serviciul de producție al uzinei.

— Numărul unor asemenea contracte — ne informează interlocutorul nostru — se urcă la 304, ceea ce reprezintă un procent de 10% din numărul total al contractelor încheiate de uzină. Procentul e mare — maximum admis fiind de 2%. De pe urma unei astfel de situații se nasc procese de arbitraj, penalizări etc. Ce generează nerespectarea unor contracte? În bună parte această stare de lucruri se datorește lipsei de aprovizionare ritmică — și a uzinei, și a locului de muncă. Două din uzinele cu care cooperăm («Electroputere»-Craiova și «Mașini electrice»-București) nu ne trimit eșalonat electromotoarele pe care noi le montăm pompelor, ci la sfîrșit de trimestru, ceea ce, desigur, perturbează activitatea uzinei.

Altă cauză care provoacă întreruperi în procesul ritmic de producție privește însăși uzina: e vorba de strangulările care apar între activitatea din turnătorie și activitatea din atelierul de prelucrare. Turnătoria întîrzie cu livrarea de piese turnate către strunguri și freze. Pe de o parte nu face față din cauza capacității ei reduse, iar pe de altă parte am observat — ne spune ing. C. Rotaru — cum la turnătorie se produc repere care nu-s imediat necesare, în timp ce cele absolut necesare lipsesc. Din această cauză suferă ritmicitatea lucrului la mașinile de prelucrare a pieselor turnate, după care, desigur — mergînd pe firul slăbiciunilor — găsim o situație similară și la montaj. Pentru lichidarea acestor stări de lucruri au fost luate măsuri eficiente de organizare științifică a producției. Începînd din luna aprilie se va lucra în toate sectoarele de prelucrare, montaj și turnătorie după o planificare și o programare organizată științific. Serviciul de producție al uzinei stabilește pe bază de calcul timpul de execuție a fiecărei piese, cantitatea de metal necesară, locul precis de muncă. A doua măsură: ținerea în viitor la dispoziția sectorului de prelucrare a pieselor a unui «stoc optim de siguranță» alcătuit din piese turnate, pentru ca mașinile să nu stagneze din lipsa acestora.

Și, bineînțeles, se va interveni din nou și energic pe lîngă uzinele cu care colaborăm — încheie interlocutorul nostru — pentru a ne expedia ritmic și nu spre sfîrșitul trimestrului motoarele de care avem nevoie la confecționarea pompelor.

Noua secție a filaturii de fire de bumbac pieptănat de pe lîngă întreprinderea «Țesătura» din Iași, care a intrat în funcțiune la sfîrșitul anului trecut, va lucra în curînd cu întreaga ei capacitate care este de 4 000 tone fire anual. Secția este înzestrată cu utilaj foarte modern, de mare randament în ce privește calitatea și cantitatea producției.

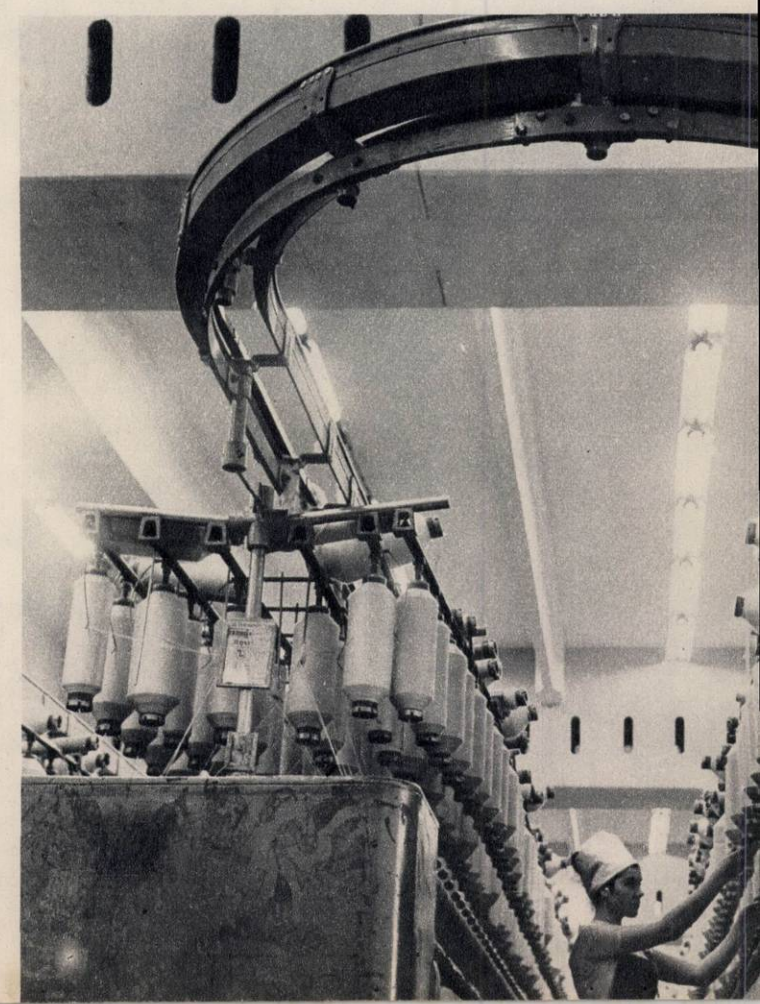

Împlinirea a 60 de ani de la marea răscoală țărănească din 1907 a prilejuit în întreaga țară numeroase manifestări comemorative. Puternică mișcare de masă, răscoala din 1907 impresionează și azi prin înalta pildă de eroism dată de țărănimea noastră în lupta ei dreaptă pentru o viață mai bună. Vineri 24 martie a avut loc, în sala Palatului Republicii Socialiste România, adunarea solemnă închinată acestui eveniment. În fotografie: conducătorii partidului și statului împreună cu țărani participanți la răscoală.

PRIMĂVARĂ 1967

În întreaga țară lucrările agricole au început din plin. Se seamănă grîul de primăvară, orzul, ovăzul, mazărea, diverse plante furajere, sfecla de zahăr, floarea-soarelui, cartofii timpurii și de vară. O-goarele freamătă de ritmul muncii intense. În această primăvară se însămînțează în total 5 900 000 ha. Potrivit datelor Consiliului Superior al Agriculturii, anul acesta lucrările premergătoare însămînțărilor și chiar semănatul sînt de bună calitate. Totodată pentru a se asigura condiții bune de dezvoltare a plantelor au fost făcute fertilizări cu îngrășăminte chimice și naturale. La toate acestea se adaugă factorii climaterici buni, caracterizați printr-o toamnă bogată în ploi și iarnă cu zăpezi abundente, care, și ei, promit recolte bune.

Lucrările agricole prevăzute în prima epocă se execută aproape în întregime cu mașinile. Atelajele tractate de animale sînt folosite numai pe terenuri cu pante mai mari de 15 grade. Pentru actuala campanie agricolă parcul de mașini a sporit față de anul trecut cu circa 9 000 tractoare, 4 000 pluguri de tractor, 6 000 cultivatoare și grape cu discuri, 1 500 semănători mecanice etc. La semănat se utilizează, în întreaga țară, numai semințe selecționate, condiționate și tratate împotriva bolilor și dăunătorilor. Agricultura a primit pentru cultivare multe soiuri noi, foarte productive, de semințe, printre care hibrizii poliploizi de sfeclă de zahăr creați în țara noastră «R Poly 1» și «R Poly 7», soiul «Record» de floarea-soarelui, precum și alte soiuri bine adaptate la condițiile locale.

În scopul bunei desfășurări a muncilor agricole, anul acesta au fost luate o serie de măsuri tehnico-organizatorice. Au fost întocmite planuri concrete de lucru de la nivelul regiunii pînă la fiecare unitate în parte. La rîndul lor, unitățile și-au întocmit adevărate planuri de operațiuni, detaiate și cu termene minuțios stabilite. O grijă deosebită a fost acordată pregătirii utilajelor. Reparațiile și probele tehnice au fost făcute mai repede și mai bine decît în alți ani, permițînd buna desfășurare a lucrului pe ogoare. Concomitent, mecanizatorii și mînuitorii de agregate din cooperativele agricole de producție au participat în timpul iernii la numeroase instructaje, cursuri profesionale și schimburi de experiență.

Deși lucrările agricole au început în această primăvară ceva mai tîrziu ca în alți ani datorită precipitațiilor abundente totuși există condiții ca muncile să fie încheiate într-un timp scurt. Sînt prevăzute 10 zile pentru pregătirea solului în vederea semănatului, precum și cîte 10-12 pentru însămînțările din epocile I și II.

Cooperatorii din comuna Dride, raionul Urziceni, regiunea București, își pregătesc în aceste zile terenurile pentru însămînțarea cu porumb.

Ing. Nicolae Popescu își petrece cea mai mare parte a timpului urmărind diferitele faze ale viitoarelor recolte de puieți.

Parcela de plante «mamă».

Și la Zăval apariția tractorului vestește sosirea primăverii.

de la zăval pădurile pornesc...

Sevele au început să urce în tulpinile plantelor. Mugurii au plesnit pe ramuri, ca niște mari grăunțe vegetale germinate. Clorofila năvălește în primele frunze ale primăverii. În aceste zile numeroși săteni originari din localitățile așezate în preajma confluenței Jiului cu Dunărea lucrează în Pepiniera forestieră centrală de la Zăval. Aci, prin anul 1962 s-a defrișat o suprafață de 55 hectare dintr-o vestită pădure seculară și s-a amenajat una dintre cele mai moderne pepiniere de puieți de arbori din speciile repede crescătoare. Pepiniera livrează anual 1 000 000 de puieți de plopi euroamericani, Clane R 16 și R 20, Italieni I 214, salcie selecționată și plop alb. Cu materialul săditor livrat de la Zăval într-un an de zile se poate planta o pădure de 1 200 hectare. Așadar, pepiniera centrală de la Zăval reprezintă un important nucleu în dezvoltarea economiei noastre forestiere. Concepută după riguroase și moderne cercetări știin-

O recoltă de toată frumusețea.

Tehnicianul Mihai Constantinescu verifică gradul de înmugurire a mlădițelor de plop.

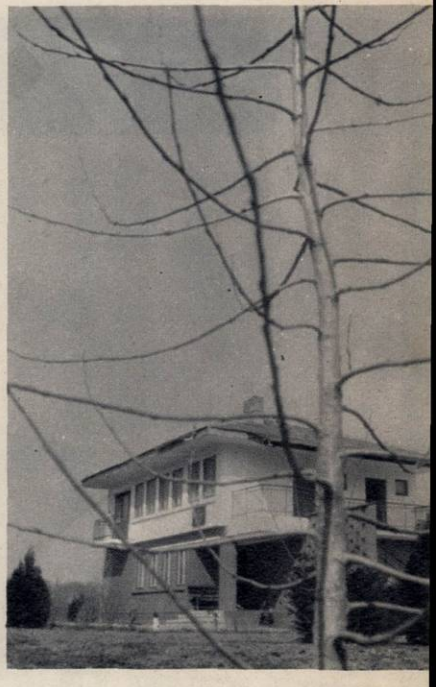

Această vilă cochetă, sediul pepinierei de la Zăval, nu-i altceva decît un laborator forestier.

ției, ea este împărțită în sole în care plantările se fac prin rotație și dispune de un sistem de irigații prin aspersiune, de un laborator unde se fac experiențe. Aici se depistează totodată dăunătorii forestieri și se stabilesc «armele» chimice cu care să fie distruși.

Recoltatul puieților se execută cu ajutorul unor tractoare prevăzute cu un dispozitiv special. O lamă de oțel pătrunde adînc în pămînt și, înaintînd orizontal, dezrădăcinează materialul săditor. În urma tractorului puieții sînt sortați și stivuiți.

Din pepinieră pornesc zilnic spre zonele podzolice din diferite regiuni ale țării autocamioane încărcate cu materialul săditor. Privindu-le ai sentimentul că pădurile pornesc de la Zăval să împodobească cu vegetație terenurile degradate și improprii agriculturii, să asigure pentru alte perioade de dezvoltare a țării materialul lemnos de care va fi nevoie. Dar pentru ca pepiniera să cunoască primăvara această efervescență, se muncește cu multă migală și tenacitate un an întreg. În solele care s-au «odihnit» un an de zile și au fost cultivate cu plante ce strîng în nodozitățile rădăcinilor azot, se fac primăvara arături adînci, se grăpează și începe butășirea cu ramurile recoltate din parcelele «mamă». Lucrările sînt permanent supravegheate de inginerul Nicolae Popescu și de tehnicianul principal Mihai Constantinescu, silvicultori cu îndelungată experiență.

Uneori în pepinieră apare un cunoscut parazit al lemnului, viermele Parantera. El este depistat prin cercetări făcute în laborator, iar apoi silvicultorii, înarmați cu seringi, pătrund în plantații și injectează arborii tineri cu tetraclorură de carbon. Alt parazit, gîndacul numit în termeni științifici Melosama populi, este alungat din plantații cu vermorelele.

În zilele călduroase se face analiza solului și, atunci cînd este nevoie, aspersoarele asigură ploile artificiale. Se urmărește stadiul de vegetație. Plopul euroamerican crește zilnic 3-3,50 centimetri. La capătul unui an de îngrijire el trebuie să aibă o înălțime de 3,50 metri... Experiențele au dovedit că într-o pădure de plopi euroamericani, Clane R 16 sau R 20, Italian I 214 se obține într-un an, de pe fiecare hectar, cîte 20 metri cubi de lemn. La maturizare un arbore asigură 3-4 metri cubi de lemn.

Roadele economice ale acestei pepiniere de puieți sînt culese de pe întinderile plantațiilor forestiere din întreaga țară.

Ne-am oprit, într-una din zilele acestei primăveri, pe meleagurile Olteniei pentru a surprinde cu aparatul fotografic imagini de la obîrșia celor mai tinere păduri ale țării. Fotografiile alăturate redau cîteva aspecte de la originalul laborator vegetal în aer liber de la Zăval, locul unde se nasc și de unde pornesc pădurile...

Lucian ZATTI

Fotografii de S. STEINER

prețul lipsei de răspundere

● Cînd clădirile își sparg propriile geamuri ● Cui îi revine răspunderea? ● Doi ani, în valoare de 4 788 000 lei ● O întrebare la care trebuia să se răspundă de mult.

Există o știință de a învăța din erori. Cunoscută, aplicată cum trebuie, știința aceasta ajută uneori să se compenseze pierderi pe care, altfel, conturile bilanțiere le-ar înmormînta pentru totdeauna la capitolul deficit. Se pune la punct pentru prima oară ceva, o mașină să zicem, o metodă de lucru: firesc este să admitem, la numeroasele răspîntii de posibilități pe care trebuie să le parcurgă mintea lucrătorului, un procent oarecare de alegeri eronate, de șovăieli, de false soluții. Se caută un drum într-un domeniu nou, într-o specialitate de curînd conturată: eroarea este posibilă, ca și ocolirea mai îndelungată sau mai de scurtă durată a traseului cel mai drept și mai sigur. Dar o dată găsită, calea cea bună e jalonată precis și bîjbîielile ulterioare pot fi ușor evitate.

S-ar putea spune deci că greșelile au și un rol pozitiv în viața noastră. Dar nu oricare greșeală. Zadarnic va încerca cineva să invoce principiul «Errare humanum est» întru justificarea unei aberații de tipul «doi înmulțit cu doi fac cinci». Dacă ne-am apuca să refacem de fiecare dată drumul parcurs de omenire în milenarul său efort de acumulare de experiență ar trebui să plătim la infinit prețul tuturor ero-

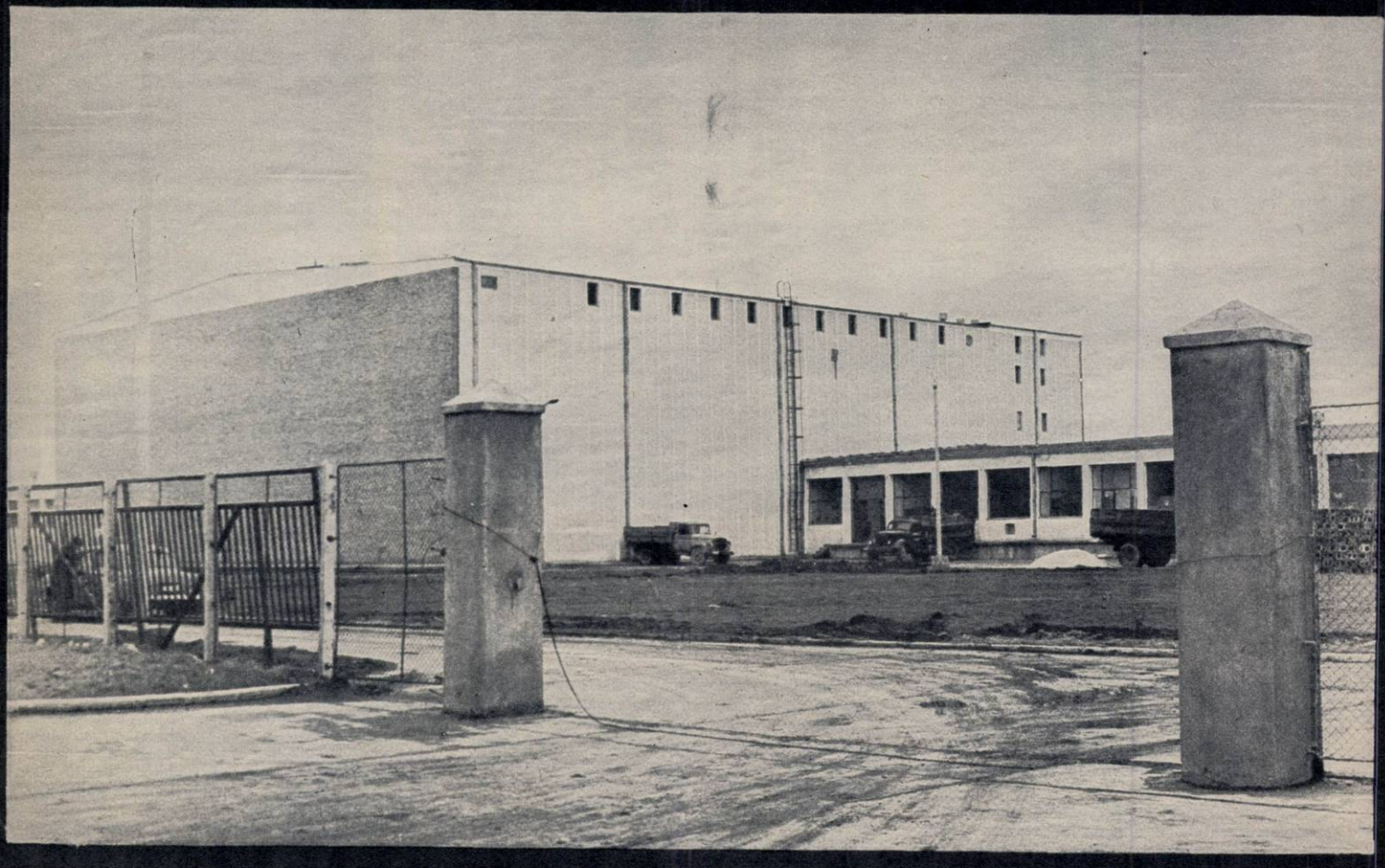

Văzută de la distanță, noua clădire a Centrului de depozitare și îmbuteliere a vinului din Galați arată, ce-i drept, destul de bine. Dar e de ajuns să te apropii...

rilor cunoscute. Faptul, firește, ar fi peste puterile noastre. Și totuși, oricît de evident, adevărul enunțului de mai sus pare să aibă și adversari.

★

De cînd construim clădiri cu etaj, cu mai multe etaje, fără etaj și așa mai departe? Desigur, de sute de ani. Orice inginer știe ce înseamnă să lucrezi astfel încît edificiul, o dată ridicat, să nu se năruie la cea mai mică suflare de vînt. Presupunem că și specialiștii sub a căror conducere a fost executat noul Centru de depozitare și îmbuteliere a vinului din Galați sînt la curent cu toate datele despre rezistența construcțiilor, date pe care le reclamă specialitatea lor. Dar într-o noapte paznicul depozitului de vin, crezînd că au venit hoții, a dat o alarmă falsă. Nu era vina lui. Cineva, la început nu s-a știut cine, se apucase să spargă geamurile. Mai tîrziu misterul s-a lămurit. Făptașul era chiar depozitul, o clădire masivă, cu etaj, plină cu butoaie de mare capacitate care la vremea aceea erau pline, la rîndu-le, cu ...apă (de probă). Sfidînd condiția de echilibru pe care s-ar fi cuvenit s-o îndeplinească, depozitul a luat-o frumușel din loc, deplasîndu-se pe verticală cu îngrijorătoarea viteză de cîțiva centimetri pe zi. S-au produs ruperi la joncțiunile cu clădirile anexe, un mare număr de geamuri au fost făcute țăndări, lichidele care ar fi trebuit să curgă prin anumite conducte într-un anumit sens au pornit-o înapoi etc., etc. Data aproximativă a evenimentului: cel de-al treilea trimestru al anului trecut.

Între timp s-au făcut expertize, s-au pornit litigii, s-a căutat cauza bizarei anomalii. Au apărut și concluziile. Într-adevăr, se strecurase în proiect una din acele erori din care nu e nimic de învățat. Peste 12 000 000 lei a costat construcția. Proiectată de Institutul de proiectări pentru industria alimentară (șef de proiect ing. Emil Metta; studiul terenului de fundație a fost efectuat de același institut) și executată de Întreprinderea de construcții-montaj nr. 7, ea ar fi trebuit să se sprijine pe un amplasament special pregătit în prealabil, deoarece *solul e aici macroporos* și prezintă un grad de umiditate ridicat. Ar fi trebuit să se asigure de la început scurgerea apelor reziduale (e vorba de apa folosită la spălarea vaselor în interiorul clădirii, a pardoselilor etc.) ceea ce, printr-o inexplicabilă omisiune, n-a apărut în preocupările proiectanților. Aceste concluzii (și altele) au fost formulate atît de ing. Lazăr Niculescu, director general al întreprinderii constructoare, cît și de actul de expertiză emis la 3 ianuarie anul curent și semnat de acad. Aurel Beleș, de la C.S.C.A.S. Întrucît s-au mai semnalat și alte deficiențe (între care menționăm: *absența spațiilor de scurgere* a apei la nivelul fundației, legătura aproape rigidă între clădiri cu greutăți diferite, pe un teren slab — ceea ce a dus la tasarea inegală și la ruperea acestor legături), ar fi fost normal ca problema *stabilirii* răspunderilor să preocupe temeinic conducerea Ministerului Industriei Alimentare, titularul investiției de la Galați. Or, pînă în momentul de față nu s-a făcut nimic în această privință. Clădirea continuă să se scufunde, fiind urmărită în permanență, cu speranța că va veni o zi cînd se va stabiliza, în sfîrșit. Sumele de bani necesare remedierilor cresc de la o zi la alta. Dar concluziile întîrzie.

Comițînd greșeli elementare, institutul de proiectări pregătește terenul viitoarelor litigii, amînări, pierderi de vreme etc. Forurile însărcinate să avizeze proiectul, comisia tehnico-științifică a ministerului și ministerul, închid *ochii cu îngăduință*, lăsînd *răul* să prindă rădăcini, să crească, să dea roade. Apoi începe ampla, savanta operă de colectare de «plăpumi acoperitoare», de scuze, de motivări. Banii statului contează mai puțin, totul e să nu apară între timp nedoritele dureri de cap. O astfel de mentalitate, străină de spiritul în care epoca noastră îi cere bunului gospodar obștesc să-și facă datoria, trebuie curmată cu fermitate. Și fără amînări.

★

Perclorvinil, un termen cu rezonanță ciudată pentru urechile nespecialiștilor, ceva în genul celor mai ermetice invenții lingvistice din nomenclatoarele chimiei. Cum o fi arătînd substanța aceasta, ce gust o fi avînd, ce miros, ce culoare etc., pe noi nu ne interesează. E folosită între altele la prepararea *unor lacuri antiacide. Deocamdată atît.*

— Vă rugăm, tovarășe director general Aurel Teodoru, să ne răspundeți la următoarea întrebare: Combinatul chimic Borzești, pe care îl conduceți, produce perclorvinil?

— Nu.

— A produs vreodată?

— Practic, nu!

— Cum adică ... practic?

— Ar fi trebuit să producă. Instalația există dar n-a funcționat niciodată. I s-au făcut doar probele...

Într-adevăr, cînd s-au efectuat pro-

(Continuare în pag. 8)

Ca să facă loc de scurgere pentru apa folosită la spălat în interiorul clădirii, constructorii sparg acum pardoseala exterioară (care a costat bani, bineînțeles).

Zidul, nevoind să țină cont de calculele proiectanților, a luat-o din loc, fisurîndu-se pînă la degradare. Cine va plăti sumele necesare remedierilor?

bele s-a văzut că instalația nu va funcționa. Ar fi trebuit să fie făcute o serie de remedieri costisitoare, ceea ce s-a considerat a fi neindicat. De ce?

Ne răspunde ing. A. Teodoru, director general al Combinatului chimic Borzești: Între timp perclorvinilul a devenit un produs nerentabil. Ca materie primă pentru lacuri antiacide (principala lui întrebuințare) a cedat locul altor substanțe noi descoperite de chimia modernă, mai ieftine și mai bune calitativ.

De la V. Ioniță, directorul filialei Băncii de investiții a orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej; aflăm că instalația a costat 26 608 000 lei. Suma reală e însă mai mare. Fiindcă în perioada 1964-1967, în care timp nici o preocupare efectivă de recuperare a investiției nu s-a făcut simțită (în afară de unele preocupări «pe hîrtie» ale Ministerului Industriei Chimice), s-au adăugat: 4 788 000 lei, cota de amortizare a mijloacelor fixe, calculată la valoarea mediei stabilite pentru Combinatul chimic Borzești și milioanele care s-ar fi putut înregistra la capitolul «beneficii».

REDACȚIA: Ce aveți de gînd să faceți pentru a reintroduce în circuitul economic aceste fonduri?

ING. A. TEODORU: Sînt mai multe variante în studiu. De cîtva timp se fac încercări pe o stație-pilot pentru un nou tip de insecticid, toxafen. Îndată ce intrăm în posesia datelor tehnice necesare, vom întocmi un studiu care va fi înaintat ministerului spre aprobare. Aceasta se va întîmpla probabil în trimestrul III.

REDACȚIA: Dar de ce se iau atît de tîrziu aceste măsuri?

V.IONIȚĂ: E o întrebare la care Ministerul Industriei Chimice trebuia să răspundă mai de mult. I-a fost adresată de Banca de investiții în mai multe rînduri, începînd din 1965 (actul cu număr de înregistrare 4 045 și altele).

Așadar, întreaga filieră de factori — proiectant, comisia tehnico-științifică a ministerului, conducerea ministerului, conducerea combinatului chimic — întîrzie de doi ani să repună în valoare o investiție importantă. Formalitățile nesfîrșite, procedura de lucru greoaie și complicată, discuțiile fără rezultat, miile de adrese pe care le bat teleimprimatoarele, toate acestea nu pot acoperi adevărul că aici, la Borzești, se irosesc fonduri importante și că situația nu mai trebuie tolerată nici un moment.

★

Ne aflăm, prin urmare, în cazurile relatate, pe terenul erorii provenite din lipsa de grijă pentru buna gospodărire a unor importante fonduri de investiții. E nefiresc să constați că printre realizări de certă valoare, care denotă aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii actuale, se mai pot strecura astfel de situații. Chiar la Combinatul chimic Borzești o serie de obiective nou construite produc de multă vreme la parametrii proiectați, realizînd beneficii importante și livrînd economiei țării produse chimice de bună calitate la un preț de cost scăzut.

Tot astfel și la Galați. Aceleași foruri responsabile — proiectant, constructor, beneficiar — au predat în funcțiune obiective economice care corespund întru totul cerințelor: centrul de panificație, bunăoară, sau întreprinderea de prelucrare a laptelui din cadrul aceluiași complex industrial în care se înscrie și Centrul de depozitare și îmbuteliere a vinului. Din păcate, precum se vede, nu-i putem felicita pe cei care răspund de modul cum sînt folosite fondurile ce le-au fost încredințate. Pentru că au lăsat să se strecoare erori costisitoare, erori care trag greu în *balanță cu efectul lor păgubitor*. Dar ministerele respective ce au de spus? Comisiile tehnico-științifice ale acestor ministere nu se consideră răspunzătoare pentru situațiile la care ne-am referit mai sus?

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de S. STEINER

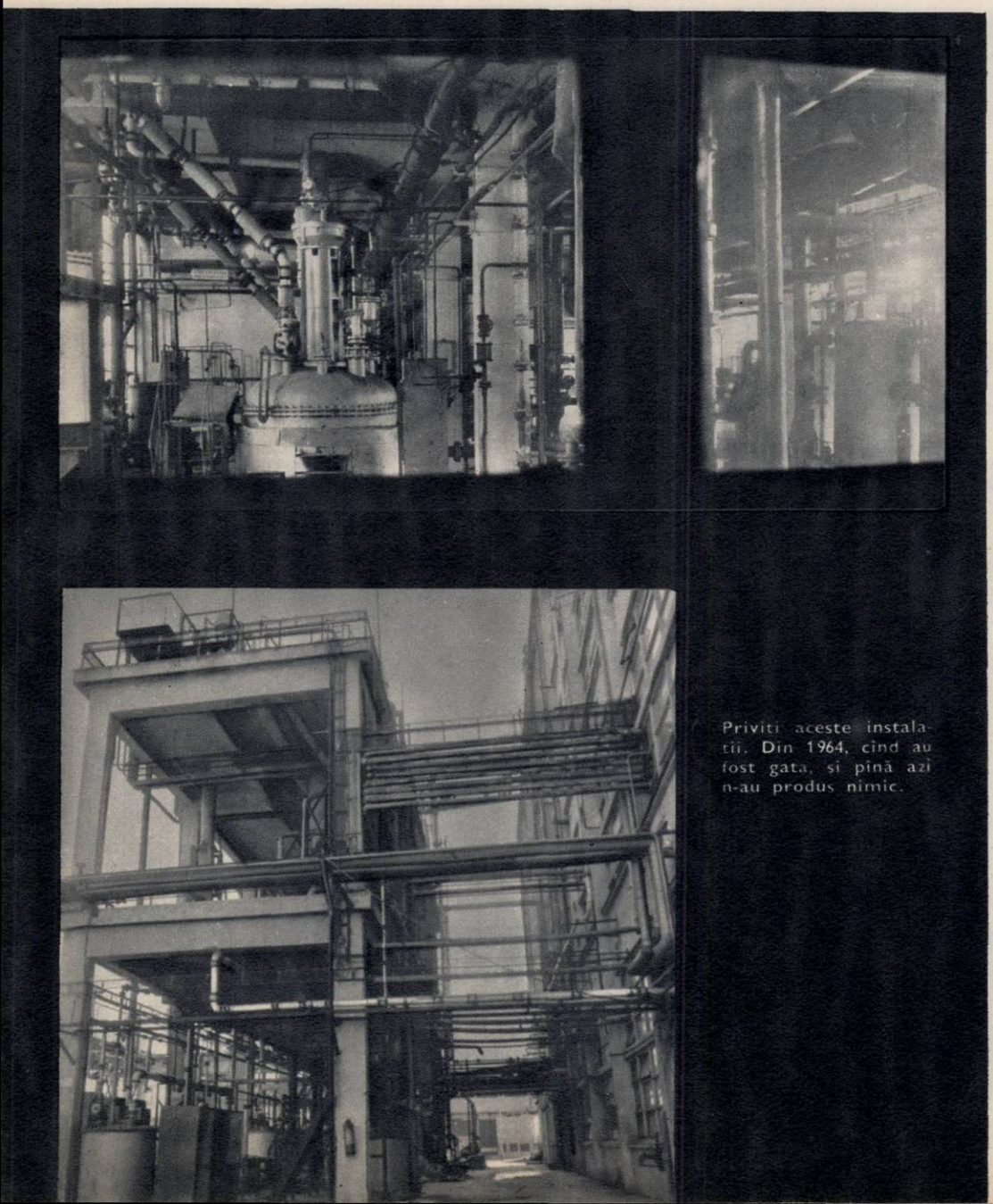

Priviți aceste instalații. Din 1964, cînd au fost gata, și pînă azi n-au produs nimic.

carnet de scriitor

mîine cine știe

de Eugen FRUNZĂ

O scrisoare primită recent de la prof. D. Arghir din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej mă determină să calc din nou pe un teren minat. Pentru că e vorba iarăși despre textele de muzică ușoară.

De astă dată voi lăsa să vorbească mai ales scrisoarea, eu îngăduindu-mi numai două exemplificări.

«V-aș sugera — scrie prof. D. Arghir — *o «șarjă» la adresa acelor texte care ne mai torturează auzul și ne pun la încercare răbdarea și nervii, atentînd la bunul gust... Am o colecție de «perle» culese din diferite texte, cu care aș putea să alcătuiesc o «antologie». Nu vă dau exemple fiindcă bănuiesc că nu v-ar surprinde ci mai degrabă v-ar întrista».*

N-aș vrea să mă angajez într-o «șarjă», tov. profesor. Asta nu. Dar împărtășindu-vă insatisfacția, țin să condimentez rîndurile dv. măcar cu un fragment dintr-o asemenea lucrare:

«Ieri credeai că nu mă mai iubești
Azi o fată-ndrăgostită ești.
Mîine cine știe
Ce capriciu vei găsi
Mîine cine știe
Eu nu pot ghici
Ieri știai tot dorul să-mi alini,
Azi ești tristă și mereu suspini.
Mîine cine știe
Poate că vei regreta
Mîine cine știe
Că ai fost așa de rea»

(Autor: Mihai Dumbravă)

Da, tov. profesor, aceste «versuri» pot figura cu cinste într-o antologie de... perle. Cică ieri — cînd nu mă mai iubeai — îmi alinai tot dorul, pe cînd azi — cînd mă iubești — ești tristă și suspini mereu. (Vezi legătura logică dintre rîndurile 1—2 și 7—8.) Și pe urmă observați cît de gramatical e acest: «mîine cine știe că ai fost așa de rea». Vorba vede: nici hăis, nici cea. Nici un fel de punctuație, oricît de binevoitoare, n-ar putea măcar să mascheze absurdul. Mai rețineți pentru colecția dv. și frumoasa «perlă» «mîine cine știe ce capriciu vei găsi», care ne învață că se spune *a găsi capricii*, nicidecum *a avea capricii* sau — mai corect — *a fi capricios!* Stăruiți o clipă și asupra bogăției impresionante a rimelor: veți constata că din 12 rînduri doar 11 rimează verb cu verb, într-o lamentabilă penurie de lexic. Și cîte altele! Vai, cîte!

Mă întorc la scrisoarea dv. și citez: *«E de neconceput pentru mine cum compozitori reputați pot face concesii unor texte atît de proaste... Cred că muzica bună ar trebui să se debaraseze de asemenea texte parazitare care o sufocă și o banalizează».*

De acord. Iată un alt exemplu, pe care, spre regretul meu, ni-l oferă un autor înzestrat și cu destule succese în activitatea sa:

«La Cosmo-estradă/ Se aude-n stradă/ Luna-shek;/ De o săptămînă/ Cîntă sateliții/ Luna-shek;/ Cîntă mînă-n mînă/ Cosmo-ndrăgostiții/ Luna-shek»...

Textul continuă cam în același fel și comentariul devine superfluu. Mă întreb doar cum de-a putut un autor ca M. Maximilian să introducă în viața noastră terestră o asemenea tortură «cosmică».

După cum amintiți în scrisoare, «de cîțiva ani se duce o campanie împotriva *mediocrității textelor de muzică* ușoară, dar se pare că armele sînt cam ineficace». Într-adevăr, așa este — deși, după părerea mea, unele ameliorări s-au realizat. Să sperăm însă amîndoi că, pînă la urmă, factorii constituiți în diferite comisii de muzică ușoară vor stăvili avalanșa textelor ridicole, ba uneori chiar pernicioase prin agramatismul și vulgaritatea lor... Mîine cine știe...

caietele lui

LEONARDO DA VINCI

Desenul, în detaliu, al scheletului lemnos al mulajului care reprezintă capul și gîtul uriașului cal.

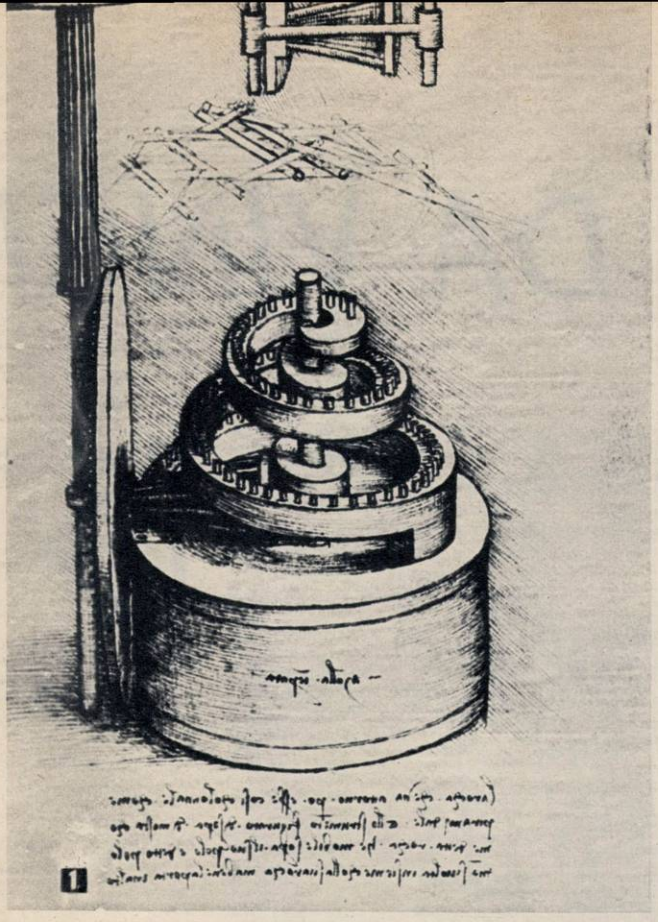

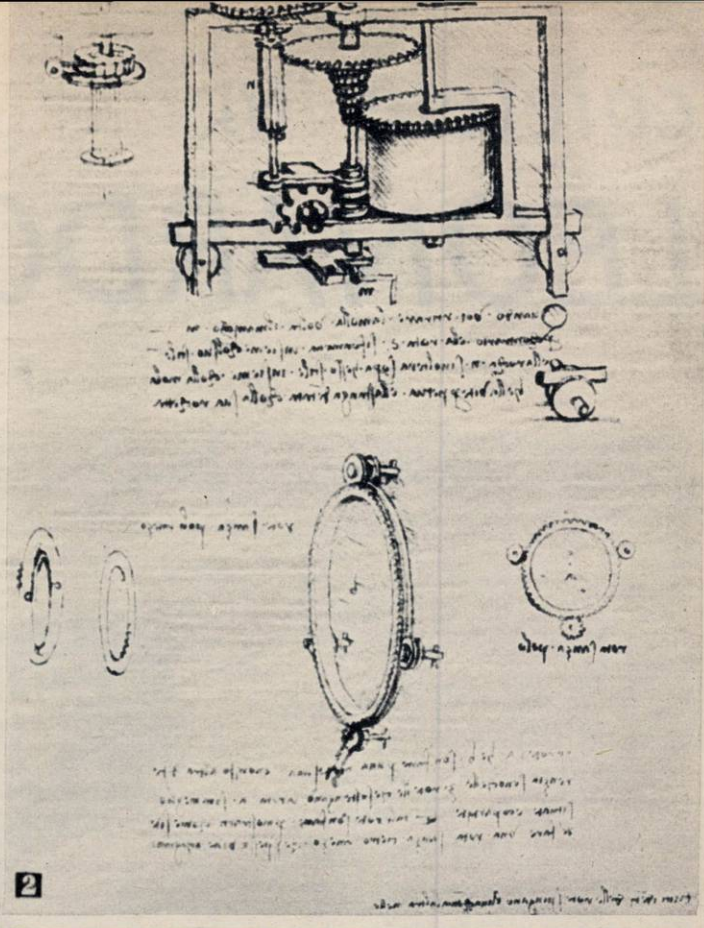

1 **O mare parte din caietele lui Da Vinci conțin asemenea studii de obiecte mecanice.**

2 **Angrenaj triplu, menit să transmită mișcarea cu viteze variabile. În intenția artistului, după toate probabilitățile, el trebuia să acționeze un ceas planetar, ale cărui părți circulare se pot vedea și în această pagină.**

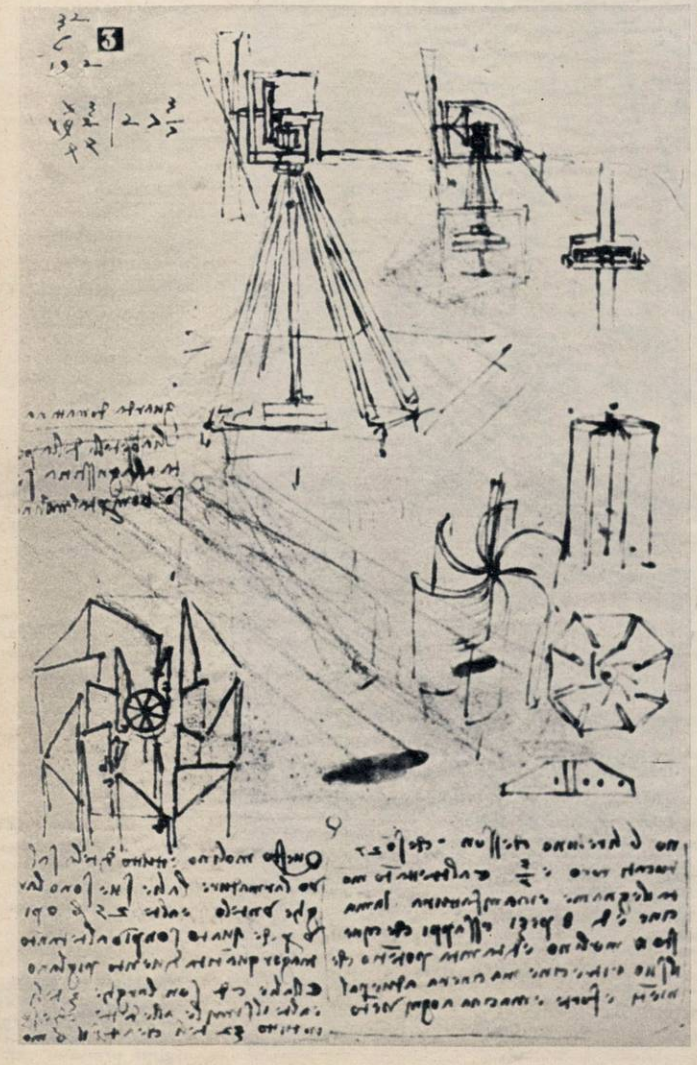

3 **Proiecte pentru mori de vînt. Pînzele semicilindrice erau proiectate să se învîrtească orizontal. Pe marginea din stînga artistul a notat: «Verifică mîine dimineață dacă copacii de la Porta Alla Giustizia sînt buni pentru a construi din ei o astfel de moară».**

«Cu adevărat minunat și ceresc a fost Leonardo, feciorul lui ser Piero da Vinci, iar dacă n-ar fi avut atîtea îndeletniciri și n-ar fi fost atît de nestatornic ar fi ajuns departe în ceea ce privește cunoștințele științifice și literare». Judecata lui Giorgio Vasari e poate prea aspră și de bună-seamă unilaterală și ignoră cu totul rolul de vizionar genial al lui Da Vinci. Gîndirea marelui florentin era explozivă și nu cunoștea granițe. Pentru epoca aceea preocupările sale științifice puteau părea, pentru un artist, neobișnuite. Canalizarea rîului Arno, proiectele de mori și pive, mașini care înaintau acționate de apă, și nu numai acestea, îi uluiau pe contemporanii săi. În colecția de la Windsor se găsesc desenele și studiile sale geologice prin care Da Vinci preconiza realizarea tunelurilor; în numeroase caiete binecunoscute azi sînt descrise pîrghii și trolii capabile să ridice greutăți uriașe, pompe pentru drenarea mlaștinilor sau mijloace pentru curățirea puțurilor. Într-un desen, azi pierdut dar despre care vorbește Vasari, genialul florentin proiectase ridicarea templului San Giovanni fără ca să-l dărîme. În 1519, la moartea sa, el a lăsat, după toate probabilitățile, peste 10 000 de desene și manuscrise, dintre care 7 000 au ajuns pînă la noi, păstrate în colecții publice ori particulare. Restul s-au pierdut sau au fost considerate dispărute. De curînd un profesor de la Universitatea din Massachusetts, Jules Piccees, care căuta în Biblioteca Națională din Madrid balade medievale, a descoperit întîmplător două caiete de 700 file, legate în piele, care au fost identificate ca fiind ale lui Leonardo da Vinci. Artistul avea o scriere ciudată, de la dreapta la stînga. Vasari notează: «...scria cu mîna stîngă și de-a-ndărătelea tot felul de cuvinte pe care cineva care nu avea priceperea trebuitoare nu le înțelegea, deoarece nu pot fi citite decît cu ajutorul unei oglinzi». Desenele descoperite sînt în mare parte studii de obiecte mecanice. După părerea profesorului Carlo Pedutti, manuscrisele corectează multe afirmații eronate privitoare la realizările lui Leonardo da Vinci și adaugă amănunte importante cu privire la opera sa.

După șaisprezece ani de ședere la Milano, unde lucrase ca pictor și inginer al ducelui Lodovico Sforza, Leonardo da Vinci părăsea orașul în 1499, lăsînd în urma sa două capodopere: «Cina cea de taină» și colosalul monument ecvestru al lui Francesco Sforza. Pleca însoțit de cuvintele mușcătoare ale marelui său rival Michelangelo: «Ai făcut un proiect pentru turnarea în bronz a unui cal, și dacă nu ți-a reușit l-ai abandonat rușinat. Și cînd te gîndești că nătărăii de milanezi au crezut în tine!» Timp de zece ani, dacă nu mai bine, a lucrat artistul la acest proiect homeric. Monumentul, neobișnuit ca dimensiuni — numai calul fără călăreț trebuia să fie înalt de 26 de picioare — necesita, ca să fie turnat, 100 de tone de bronz. În 1493 milanezii au putut vedea monumentul ridicat, în proporții reale, dar dintr-un mulaj de lut. Era una din minunile orașului. Destinul po-

(Continuare în pag. 18)

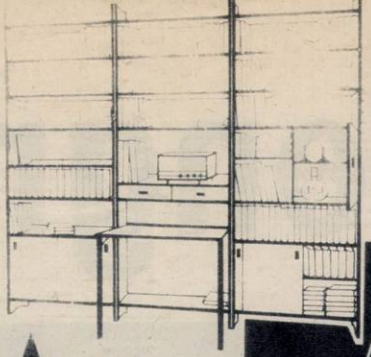

SPAȚIOASĂ

ELEGANTĂ

MODERNĂ

bibliotecă Milcov

FOTOLIUL 4

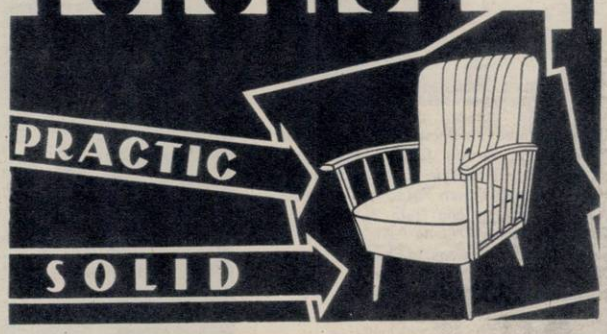

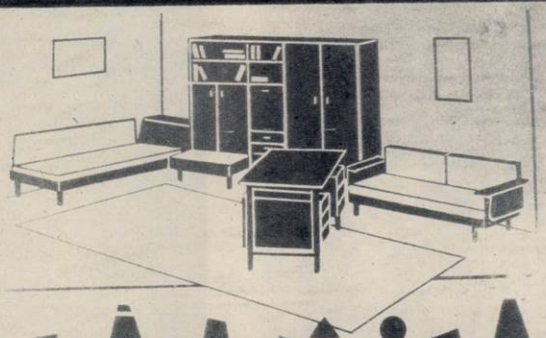

LĂMÎIȚA

CAMERĂ PENTRU TINERET

Fotoliul 5

...ENT COMOD

Iată cîteva din produsele de calitate realizate de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere...

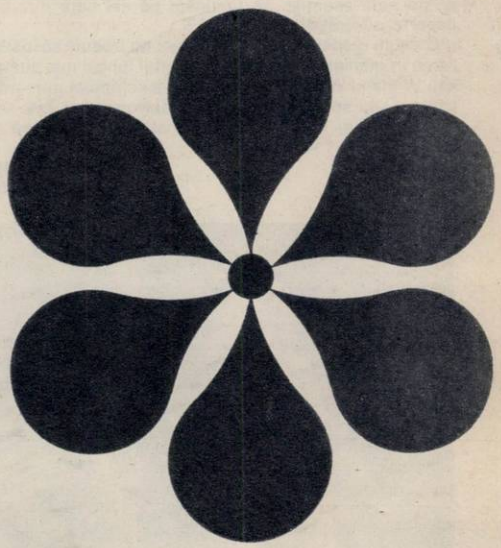

...pe care le găsiți de vînzare la magazinele de specialitate.

lohengrin

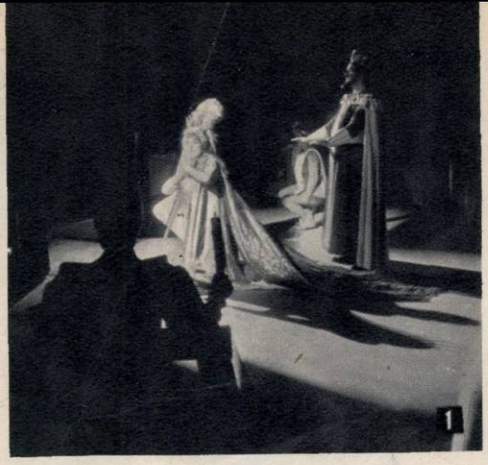

Venit din «farmec și splendoare», cavalerul Lohengrin a poposit pe scena primei noastre opere după o foarte îndelungată absență: din 1921, de la inaugurarea Operei Române, a lipsit continuu. Montarea actuală are semnificația unui înalt act de cultură și în același timp are darul de a spulbera o prejudecată, aceea că «nu am avea cîntăreți care să-l interpreteze pe Wagner». Despre realizarea spectacolului ne-au vorbit regizorul Jean RÎNZESCU și pictorul scenograf Roland LAUB:

— Lăsînd la o parte ideea falsă a inexistenței unor «voci wagneriene», care este greutatea reală pe care o întîmpină astăzi — cînd în lume există o veritabilă tradiție a montărilor lui Wagner — artistul care se apropie de muzica lui cu gîndul de a o întruchipa scenic?

— Poate însăși fetișizarea acestei tradiții — ne spune regizorul Jean Rînzescu. Wagner este un univers uriaș, veșnic deschis interpretărilor. Lohengrin, fără a fi capodopera sa, impresionează prin dimensiunile ciclopice ale muzicii și cuvîntului, prin puritatea și noblețea trăirilor. Nu am urmărit ca montarea noastră să seducă prin spectaculos, ci să emoționeze prin forța unor sentimente etern umane. Am încercat să înlăturăm tot ceea ce, în comparație cu măreția lui Wagner, ar părea astăzi veșted și superfluu. O disciplină a gestului, intens cultivată în rîndul cîntăreților, a șters un anumit convenționalism din atitudinea solistului; atenția celui care ascultă este concentrată astfel în special asupra limbajului muzical-dramatic.

Aportul corului fiind substanțial, l-am tratat în spiritul corului antic, ca pe o ființă ce trăiește și participă alături de eroi; aparițiile lui răsfrîng simbolic, rînd pe rînd, de-a lungul celor trei acte, forța, visarea, poezia, respectul ori răvășirea. Ne-am dat toată silința să creăm acestui cor condiții optime de sonorizare și amplasament.

— Poate că cei care caută narațiunea, spectaculosul în prezentul «Lohengrin» vor fi dezamăgiți, chiar iritați — continuă pictorul scenograf Roland Laub. Am gîndit opera ca pe o dezbatere etică între bine și rău, de aceea atmosfera creată este lipsită de ostentație, nu se sprijină pe detalii ci pe sugestii capabile să creeze un anumit nimb mitic. Lipsește celebra lebădă ce-l aduce pe Lohengrin, nu se află nicăieri stejarul de care se sprijină scutul împărătesc.

În acest spectacol am pictat numai cu lumini, am folosit clar-obscururile dramatice. Asta m-a obligat la o anume dozare a luminii de scenă, pentru a lăsa liberă desfășurarea proiecțiilor. Poate de aceea unii mi-au imputat întunecimea din unele puncte ale scenei. Dar chiar asta am urmărit: să aruncăm în tenebre ceea ce nu este esențial, să luminăm pe cei care duc conflictul mai departe, să-i oferim publicului.

Cred că respectul față de Wagner nu trebuie să însemne anchilozarea în manierism. Însuși interpretul lui cel mai autorizat, nepotul său Wieland Wagner, a încercat și a schimbat numeroase variante. Ultimul său spectacol, cel de la Metropolitan, este tratat în genul unei miniaturi medievale. Personal, îmi îngădui să mă distanțez de acest punct de vedere.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

În vecinătatea strălucitorului cavaler al ordinului Sf. Graal, făptura Elsei este numai visare și poezie (foto 1). Nicolae Florei — un Friedrich Păsărarul în autentică notă wagneriană (foto 2). Grupurile Ortrud-Telramund (Elena Popa, D. Ohanesian foto 3), Lohengrin-Elsa (Octavian Naghiu, Elisabeta Neculce-Carțiș foto 4) purtătoare ale ideilor de bine și de rău.

Sugestiva pictură cu lumini
de Roland Laub: Elsa
rarul sînt scăld
geniul

«Printr-un procedeu pe care-l foloseşte într-o manieră cu totul neprevăzută, Wagner reuşeşte să lărgească domeniul şi potenţele muzicii... El o înzestrează cu un sens moral şi intelectual. El desenează melodic caracterul personajelor sale şi al pasiunilor lor principale şi aceste melodii reapar, în cînt sau în acompaniament, totdeauna o dată cu pasiunile şi sentimentele pe care le reprezintă; revenirile lor anunţă revenirea sentimentului pe care cuvîntul nu le indică explicit. Acestor melodii le încredinţează Wagner puterea de a ne releva toate secretele inimilor...»

LISZT

cealaltă televiziune

Educativă, instructivă, în accepţiunea cea mai largă a acestor noţiuni, televiziunea este sau se străduieşte să devină în aproape toate manifestările ei. Şi cînd îi învaţă pe copii să folosească amuzante artificii de calcul, şi cînd ne introduce în anticamera necunoscutului pe care ştiinţa modernă se străduieşte să-l pătrundă, şi cînd ne explică în ce fel trebuie organizată producţia în întreprinderi mari şi mici. Ea îşi asumă un extrem de preţios rol de propagator al culturii, prezentînd celui mai larg public lucrări de notorietate restrînsă ale unui scriitor pe nedrept ignorat în vremea lui ca Matei Caragiale sau iniţiindu-ne în secretele muzicii şi ale altor arte. (E de neînţeles, în această ordine de preocupări, de ce s-a transformat brusc «studioul muzical» într-o simplă emisiune muzicală, ceea ce înseamnă că, de fapt, a dispărut, după cum a dispărut şi rubrica de artă plastică a cărei introducere în program o salutam la începutul acestui an.)

Nici una din aceste acţiuni şi din cele înrudite cu ele nu se înscrie însă într-un program de studiu, nu constituie componentele unei forme de învăţămînt. La recentul congres de la Paris al «radioteleviziunii educaţionale» au fost trecute în revistă cuceririle şi perspectivele televiziunii ca şcoală. Considerat a fi cel mai modern şi mai multilateral material didactic, televizorul a devenit în numeroase ţări un auxiliar nelipsit al profesorului. Prin programe alcătuite în colaborare cu autorităţile şcolare înainte de începerea anului de învăţămînt, televiziunea contribuie la îmbogăţirea şi aprofundarea cunoştinţelor elevilor în domenii care cuprind fizica şi chimia, geografia, istoria, limba maternă, limbile străine, literatura etc. Principalul ei merit este egalizarea la nivel superior a modului de predare. Copiii din satele cele mai depărtate dobîndesc privilegiul de a se împărtăşi din aceleaşi surse de cunoaştere ca şi elevii celor mai bine utilate şcolii din centrele universitare. Ţinînd seama de decalajul existent pretutindeni în lume între absolvenţii diverselor şcoli elementare în funcţie de condiţii obiective şi subiective greu de schimbat, televiziunea şcolară reprezintă un factor extrem de important în asigurarea unor condiţii egale de pornire pentru toţi absolvenţii. Nu e un lucru care se poate realiza de azi pe mîine. Sînt necesare multe eforturi preliminare, incluzînd dotarea şcolilor cu televizoare, stabilirea unui plan de lucru comun al ministerului de resort şi al televiziunii pentru a se asigura concordanţa dintre programul de învăţămînt şi emisiunile-lecţie, includerea lor în orarele şcolare. De aceea, în ţările în care televiziunea şcolară funcţionează în prezent, ea a fost introdusă treptat, pornind cu un obiect, cu o clasă, şi devenind mereu mai cuprinzătoare. De notat că, din rîndurile corpului didactic, opun de obicei rezistenţă folosirii televiziunii în şcoli profesorii cei mai puţin pregătiţi şi dotaţi, cărora nu le este agreabilă compararea metodelor lor cu cele folosite în emisiunile didactice. Ceilalţi o consideră un ajutor preţios şi un model de urmat în propria lor activitate. Emisiunile sînt urmărite uneori şi de părinţi, care îşi pot astfel ajuta mai bine copiii în pregătirea lecţiilor. Prin intermediul concursurilor organizate în cadrul programelor-lecţii sînt selecţionaţi copii talentaţi sau excepţional pregătiţi, care sînt apoi primiţi în şcoli superioare fără examen de admitere.

La Leningrad, televiziunea dă consultaţii de fizică şi matematică pentru admiterea în facultăţi. În R.F.G., absolvenţii şcolilor tehnice pot urma prin intermediul televiziunii un curs seral de trei ani, după care sînt primiţi la examenul de bacalaureat. În Franţa, noaptea, după încheierea emisiunilor obişnuite se transmit cursuri de perfecţionare post-universitare pentru medici. In Italia s-au organizat pentru cei 6 milioane de adulţi fără ştiinţă de carte emisiuni de alfabetizare care sînt urmărite în grup în jurul unor televizoare special instalate în localuri publice, biserici etc.

Toate acestea presupun editarea de manuale ajutătoare, cursuri de iniţiere pentru cadrele didactice şi multe altele.

E un efort pe care, după cît se spune, rezultatele îl justifică pe deplin. Fără îndoială că, într-o bună zi, noua televiziune îşi va face apariţia şi la noi. Ar fi un pas important pe linia modernizării procesului de învăţămînt.

Felicia ANTIP

OBOSEALA- dușmanul și prietenul nostru

de dr. Leonid PETRESCU
cercetător principal la Institutul de igienă București

Deși oboseala este veche de cînd lumea, în fiecare an se ivesc noutăți în acest domeniu. Nu demult a avut loc un congres internațional consacrat problemei oboselii. Cercetări mai vechi și mai noi sînt însă de acord asupra caracterului complex al acestei stări pe care am încercat-o fiecare dintre noi și care dă naștere uneori la multe semne de întrebare.

Este oboseala necesară? O asemenea întrebare v-ar părea inutilă, un simplu pretext pentru a atrage ochiul cititorului.

Și totuși, sincer, cu mîna pe inimă, mărturisiți: oare nu ați avut niciodată o senzație de oboseală plăcută? Ați terminat o activitate pe care trebuia să o faceți și ați încheiat-o cu bine: o cursă pe o sută de metri, un examen, o piesă la strung sau lectura unui roman. Vă simțiți ostenit dar în aceasta există și o «cotă parte» de plăcere.

Să nu întîrziem însă asupra unor asemenea *criterii pur subiective* și, dacă vrem să abordăm problema științific, să vedem mai curînd ce înțelegem prin oboseală.

«CONGRESUL OBOSELII»... NU A PUTUT DEFINI OBOSEALA!

La Congresul internațional consacrat oboselii, ținut în a doua jumătate a anului 1966 la Paris, una dintre cele mai mari dificultăți de care s-au lovit participanții a constituit-o, oricît ar părea de ciudat, tocmai găsirea unei definiții. De fiecare dată cînd un orator o propunea pe a sa, ea era imediat contestată de alții.

Așadar, să stabilim de la început, măcar între noi, despre ce vorbim. Să spunem (*conform uneia dintre* definițiile curente) că oboseala reprezintă o stare trecătoare care apare în urma unei activități excesive sau pre-

lungite și care se caracterizează printr-o scădere a posibilităților funcționale ale organului atins sau ale întregului organism.

Cu alte cuvinte, după cum am constatat-o cu toții, în această situație nu mai sîntem în stare să efectuăm o anumită activitate cu eficiența obișnuită. Odihna are darul de a anula fenomenul.

Dar cîte nuanțe se ascund în această caracterizare generală!

Într-adevăr, gîndiți-vă că vă puteți simți obosit după un mers prelungit, de pildă o excursie care a durat cîteva ore. La sfîrșit, mușchii picioarelor parcă nu te mai ascultă. Dar poți să te simți obosit și după ce ai făcut un lucru de migală — de pildă, broderie — timp de cîteva ceasuri. După aceea împunsăturile de ac evidențiază o lipsă de precizie care trădează tocmai oboseala. Un ultim exemplu printre miile care se pot da: am citit multă vreme fără pauză. La un moment dat nu mai putem urmări ideile autorului, începem să încurcăm personajele sau pur și simplu recitim mecanic aceleași rînduri. Tot oboseala!

Chiar în cazuri similare ea nu se manifestă la toată lumea la fel. Prietenul meu și cu mine ostenim alt fel. Dintr-o dată vă dați seama cît de vastă și de complexă este această problemă

greutate de 100 sau 200 grame în mînă și întindeți apoi brațul la orizontală. Nu veți putea menține greutatea mai mult de 3–4 minute, deși nu faceți nici o mișcare și deci nu cheltuiți decît foarte puțină energie. În schimb aceiași mușchi — ai brațului, antebrațului și mîinii — pot efectua adeseori timp îndelungat activități care presupun eforturi incomparabil mai mari, de pildă tăierea lemnelor, învîrtirea unei roți etc.

Genul de muncă în care mușchii rămîn încordați dar fără să facă mișcări fiziologii îl numesc «muncă statică», iar cel în care mușchii sînt puși în mișcare, «muncă dinamică». De multă vreme s-a constatat că cea dintîi este mult mai obositoare decît cea de-a doua.

Pentru ce?

La început unii cercetători au crezut că este vorba numai de o circulație mai proastă a sîngelui în mușchi. Actualmente oboseala excesivă din munca statică este atribuită și faptului că în creier se creează un focar permanent și îndelungat de excitație. În asemenea cazuri trebuie întotdeauna să căutăm a transforma munca statică în muncă dinamică: în loc ca brațul sau piciorul să rămînă încordat și nemișcat, să-i dăm libertatea mișcării!

În fine, trebuie relevat că numai o monotonia muncii, conflictele, necazurile, o alimentație nerațională, lumina proastă, zgomotele puternice, fumul de tutun prezent în atmosfera respirată, o stare de boală sau dureri etc.

Oboseala rezultă deci dintr-o activitate prelungită, susținută, neîntreruptă, ceea ce nu înseamnă că astfel de eforturi sînt nerecomandabile din punct de vedere medical. Mai cu seamă în activitatea literară sau științifică preocuparea constantă, pînă la oboseală, este uneori o condiție sine-qua-non a creației. Odată, Newton a fost întrebat cum a ajuns la marile sale descoperiri. «Gîndindu-mă mereu la ele» — a răspuns el.

Există o serie de experiențe mai vechi efectuate de cei care se ocupau cu antrenamentul cailor de curse. Să-mi fie iertată această asociere, dar unele din mecanismele fiziologice ale obținerii antrenamentului sînt asemănătoare atît la om cît și la animale.

Pe scurt: dacă la caii de curse exercițiile se fac la fiecare două-trei zile, ei nu ajung — chiar după un timp îndelungat — la starea de antrenament. Trebuie supuși alergării pînă apare starea de oboseală. Apoi după o pauză de o zi și *înainte ca această stare să fi dispărut complet* se repetă exercițiile. Iată deci că și în asemenea

lizii a nervilor senzitivi. Durerea reprezintă un semnal extrem de prețios, care atrage atenția fără întîrziere asupra oricărui pericol sau «atac» la adresa organismului nostru. La fel putem considera și oboseala ca un semnal foarte important, un strigăt de alarmă ce anunță că organismul se apropie de epuizarea posibilităților sale de activitate, că de acum înainte munca respectivă nu se va mai efectua în condiții bune și că cel mai bun lucru ar fi să o întrerupem. «E nevoie de odihnă — ne strigă organismul — cu toate că tu ai vrea să mai lucrezi. Oprește-te!»

În asemenea momente cei mai mulți își întrerup activitatea. Alții pun de o cafea.

Cafeina, acest alcaloid conținut în fiertura boabelor de cafea, sporește posibilitățile organismului. Ea mărește excitabilitatea scoarței cerebrale și exercită o acțiune directă asupra mușchilor scheletici: le intensifică puterea de contracție și stimulează capacitatea de muncă, întîrziind deci apariția oboselii. În sfîrșit, sub influența cafeinei cresc puterea de contracție a cordului, irigarea cu sînge a inimii, schimburile respiratorii. Prin urmare, influența acestei substanțe asupra organismului este binefăcătoare și în munca fizică, și în cea intelectuală:

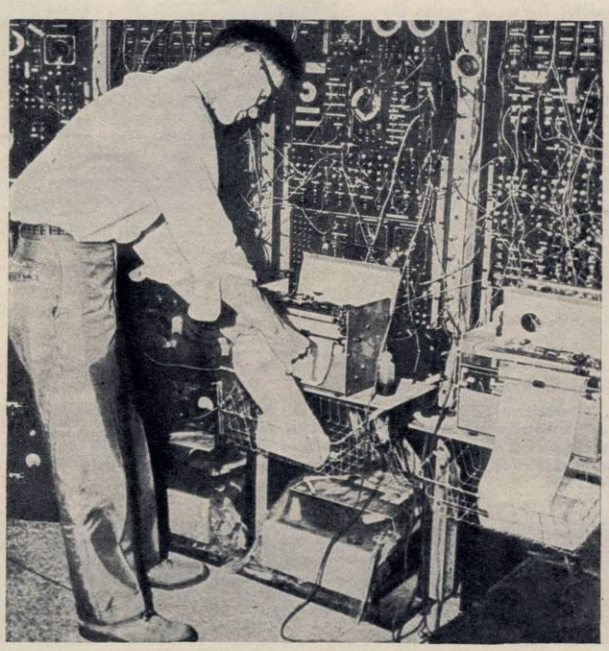

Oboseala... Nimic mai simplu. Și totuși pentru determinarea precisă a efortului sînt necesare sisteme electronice complexe, ca cel din fotografie.

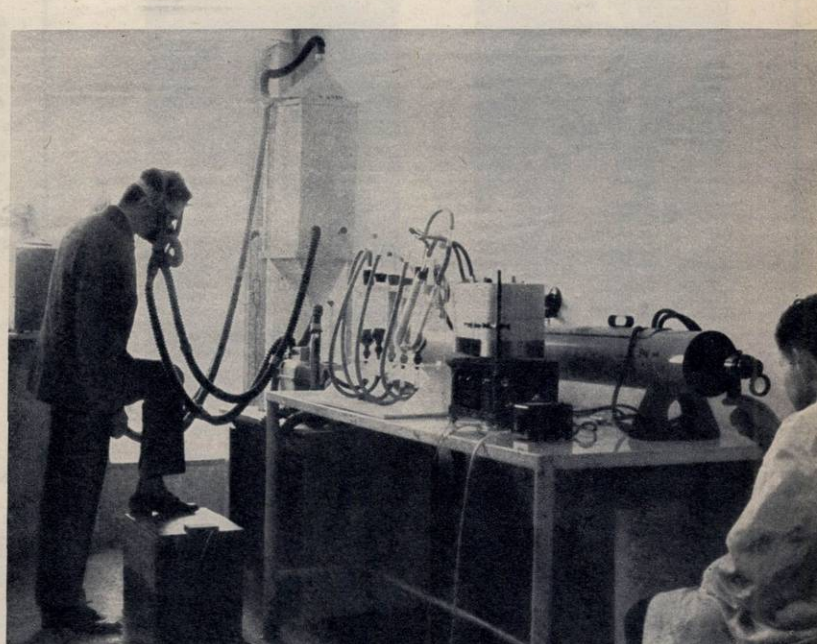

Această instalație de la Institutul de igienă a muncii din București ar putea fi denumită pe drept cuvînt «tunul oboselii». Este vorba de fapt de un interferometru cu trei căi pentru cercetarea consumului de oxigen și a eliminării de bioxid de carbon în timpul unei activități fizice prelungite.

pe care ați fi fost înclinați s-o considerați drept foarte simplă.

CIUDĂȚENII...

Profesorul H. Desoille din Paris, un cunoscut specialist, remarca o aparentă ciudățenie legată de subiectul nostru. În termeni științifici ea se exprimă astfel: starea emoțională a omului influențează puternic asupra nivelului capacității sale de muncă. Practic, un marș de 10 km este mult mai obositor pentru un om care-l execută din ordin decît dacă l-ar face din plăcere.

Cercetări strict științifice au confirmat că sub influența emoțiilor «pozitive» (plăcere, bucurie) productivitatea muncii crește cu 10 pînă la 42 la sută.

Faceți acum o experiență. Luați o

îmbinare armonioasă între munca fizică și cea intelectuală poate duce la performanțe bune în ambele categorii de muncă, evitînd apariția timpurie a oboselii. Edificator în această privință este exemplul jucătorilor de șah, care se antrenează prin exerciții fizice, gimnastică, sport etc. pentru a-și ridica capacitatea de concentrare mai ales în timpul marilor concursuri internaționale.

CE NE «SPUN» CAII DE CURSE

Fără îndoială, o activitate dificilă și îndelungată ne ostenește, însă nu întotdeauna la fel și nu la fel de repede. Explicația este că o mulțime de alți factori, cărora adeseori nu le atribuim suficientă atenție, contribuie la apariția oboselii, ba adeseori joacă un rol hotărîtor. Printre aceștia se numără

cazuri o anumită «doză» de *oboseală este necesară.*

NU VĂ GRĂBIȚI CU «CAFELUȚA»

Putem privi oboseala și dintr-un alt punct de vedere. Dacă cineva v-ar întreba «este necesară durerea?», primul impuls v-ar împinge să răspundeți negativ. Dar după puțină gîndire vă veți da seama că ea este de fapt necesară, chiar indispensabilă. Dacă nu ar exista durerea ați putea ca, din simplă neatenție, să vă țineți mîna într-o flacără pînă arde. De altfel se pare chiar că aceasta ar fi explicația celebrului act istoric al lui Mucius Scaevola, soldatul roman care, prins de etrusci, și-a ars singur mîna dreaptă, ținînd-o netulburat în foc. Unii medici susțin că isprava sa a fost posibilă pentru că el nu simțea durerea datorită unei para-

se ameliorează perceperea, osteneala și somnolența dispar.

Trebuie însă subliniat că acțiunea pozitivă se manifestă numai la folosirea de doze mici de cafeină. Cantitățile mari nu numai că pe moment au o eficiență variabilă, dar sînt și dăunătoare inimii; de asemenea, ele pot declanșa mai tîrziu o stare de oboseală accentuată sau chiar surmenaj.

Mai recent au fost experimentate substanțele denumite «amfetamine» sau «psihamine», printre care se numără benzedrina, pervitina etc. Ele reprezintă mijloace artificiale care forțează resursele naturale ale organismului și care ulterior trebuie compensate cu o alimentație potrivită și odihnă.

Mai recomandabile sînt anumite grupuri de alimente, ca glucidele (zaha-

(Continuare în pag. 18)

ÎN PAS CU MODA

Tînăra londoneză din imaginea noastră recomandă pentru sezonul de primăvară folosirea cît mai inspirată a rafiei.

Cocul din vîrful capului, ornat cu două coarne subtil stilizate și cozile ca două funii de usturoi care spînzură în jos sînt din rafie (pentru mai mult efect, vopsită în culori vii!), iar geanta care-i atîrnă de umăr, ca și ramele ochelarilor de altfel, au fost obținute prin răsucirea aceluiași material.

FLACĂRA VARIETĂȚI

O PIATRĂ CU INSCRIPȚII RUNICE

a fost oferită municipalității orașului Tokio, cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la inaugurarea de către compania aeronautică Scandinavian Airlines a traseului Europa-Japonia pe deasupra Polului Nord. Piatra, asemănătoare celor ce existau în Peninsula Scandinavică acum 1000 de ani, este gravată cu vechi caractere suedeze, norvegiene și daneze. Imaginea alăturată vă prezintă momentul instalării ei în parcul tokiot Hibiya.

JOCUL NOSTRU (2)

«costume populare românești»

În fiecare regiune a țării portul popular are o notă distinctă, care îl caracterizează și îl definește. Prezentînd aceste 5 fotografii cu costume, propunem cititorilor să indice regiunile în care ele se poartă.

Dezlegarea jocului nostru «PORTRETE» apărut în numărul trecut

De la stînga la dreapta:
1) Renoir; 2) Grigorescu; 3) Aman; 4) Matisse; 5) Dali; 6) Picasso.

«UN, DOI, TREI!»

Și clătita aruncată în aer trebuie să recadă în tigaie, întoarsă pe partea care a rămas neprăjită. Măiestria în prepararea «clasică» a clătitelor este o piatră de încercare, o treaptă nu lipsită de importanță în procesul de învățămînt care va face din acești tineri americani niște adevărați bucătari.

O ROMÂNCĂ ÎN JAPONIA

acum 65 de ani

În ultimii ani ai secolului trecut o seamă de români deveniseră cunoscuți peste hotare datorită călătoriilor pe care le întreprinseseră de-a lungul continentelor și prin rezultatele acestor călătorii. Reamintim numai cîțiva dintre ei: Dimitrie Ghica-Comănești, care a realizat o mare expediție de vînătoare în Africa (1895); savantul Dimitrie Racoviță, care a făcut parte din expediția științifică belgiană la Polul Sud (1897); George Assan, primul român care a făcut înconjurul lumii (1897); ciobanul Badea Cîrțan, propagandistul care a cutreierat Europa cu desagii plini de cărți românești (1897-1899) și locotenentul Sever Pleniceanu, care a trăit în Congo aproape un an (1899). La începutul secolului nostru pe lista aceasta se mai adaugă și numele unei femei — Otilia Cosmuță, pictoriță și publicistă, care a traversat China în anul 1901 și apoi s-a stabilit pentru un an (1902) în Japonia. Pentru cei care nu vor găsi uimitoare călătoria acestei românce reamintim că ruta Europa-Asia-Japonia se realiza în vremea aceea în aproape o sută de zile și constituia, mai ales pentru o femeie, un act de mare cutezanță. Otilia Cosmuță era fiica vicarului George Marchiș din Careî și soția lui Cornel Cosmuță, funcționar la poștă, din Cernești. Ea s-a născut la Homorod, în anul 1870, deci abia împlinise 30 de ani cînd s-a aventurat în marea călătorie. Cîțiva ani a studiat pictura la München, unde a obținut premiul întîi al artiștilor străini (în 1898) și apoi în Italia. Scopul călătoriei sale în China și mai ales în Japonia a fost studierea picturii și a vieții din aceste mari țări. Revenită în țară, Otilia Cosmuță a prezentat într-o expoziție lucrările realizate după maniera marilor maeștri chinezi și japonezi și a publicat numeroase articole cu impresii de călătorie, atît în revistele străine cît și în cele românești care apăreau în Transilvania.

Ion MUNTEANU

carnet automobilistic

AUTOMOBILUL ELECTRIC

Creșterea rapidă a gradului de motorizare ridică în orașe, pe autostrăzi și șosele probleme acute, legate de impurificarea aerului datorită gazelor de eșapament. Se știe că oxidul de carbon prezent în proporție importantă în gazele evacuate de motoarele cu ardere internă impurifică aerul în asemenea măsură încît acesta devine dăunător sănătății.

Începînd de la 1 ianuarie 1967 pe autostrada Passadena — Los Angeles (S.U.A.) — unde concentrația oxidului de carbon a depășit limitele admisibile, fiecare automobilist este obligat să fixeze un cartuș filtrant la țeava de eșapament pentru a condensa și reține gazul nociv.

Soluția radicală: înlocuirea motoarelor cu ardere internă prin motoare electrice, care sînt complet nenocive. În principiu soluția este realizabilă. Există o singură dificultate. Greutatea acumulatorilor e mult prea mare și durata lor de acțiune e scurtă — 10-12 ore. Reîncărcarea zilnică a acumulatorilor sau schimbarea acestora creează o autonomie limitată a autovehiculelor și este nerentabilă.

Greutatea relativ mare a unor acumulatori necesari unei autonomii de 60 km pe zi ar putea deveni un factor de stabilitate al autovehiculelor dacă acumulatorii ar fi fixați în zona centrului de greutate al acestora. Un asemenea dispozitiv este studiat în prezent de către birourile de proiectare ale marilor fabrici de automobile.

Un asemenea acumulator, studiat în prezent de uzinele Renault (Franța), este înfățișat schematic în desenul alăturat. El se bazează pe accelerarea unei reacții fizico-chimice între un element combustibil (hidrogen) și un element oxidant (oxigen) datorită unui perete poros care joacă rol de catalizator. Combinarea lor în compartimentul pilei alcătuite din plăci poroase de platină și paladiu provoacă o reacție electrică. La greutate egală cu alți acumulatori, această pilă electrică realizează de trei ori mai multă energie decît cel mai perfecționat acumulator aflat astăzi în exploatare. Producția industrială de serie este încă dificilă datorită costului ridicat al unor metale deficitare. În principiu și experimental, soluția există și funcționează.

Viitorul circulației urbane: automobilul electric fără schimbător de viteze, fără ambreiaj și, cel mai important, fără gaze nocive.

Ing. V. IOANID

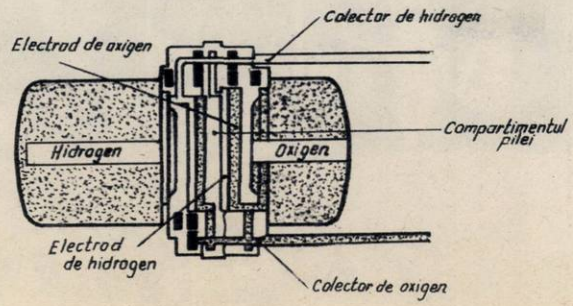

dezlegarea jocului «NUMAI URECHI» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) COADA — DISTRAT. 2) RUDA — NUMAUITA. 3) OTI — BEA — CB — ER. 4) N — NARA — CI — NNE. 5) IM — CUSMA — SAT. 6) CIUL — CALTUNAS. 7) ADI — SURDINA — F. 8) RA — CULCATA — CA. 9) SPERTARI — IOT. 10) S — URDA — ENUNȚ. 11) INS — ATA — ASINE. 12) MUCK — ORL — OMAN. 13) TRADARE — URARE.

umor

«OPERELE DE ARTĂ VOIAJEAZĂ»

de Eugen TARU

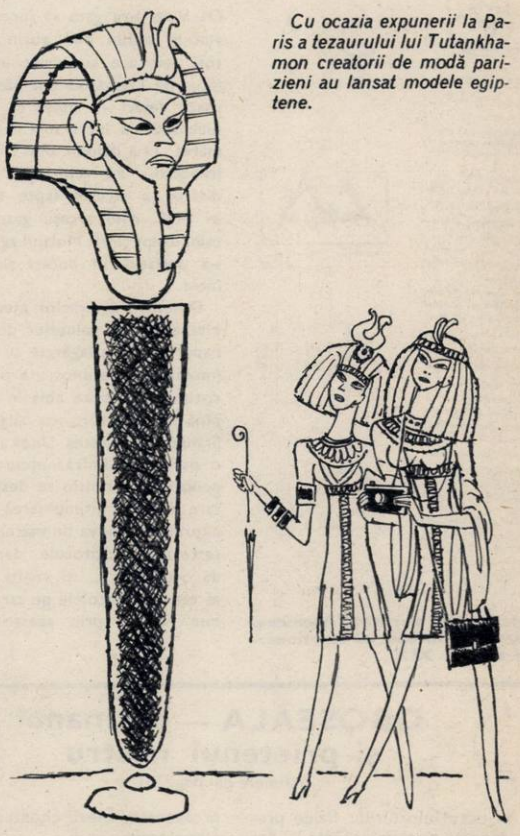

Cu ocazia expunerii la Paris a tezaurului lui Tutankhamon creatorii de modă parizieni au lansat modele egiptene.

TUTANKHAMON: Nimic nou sub soare!

Portretul Ginevrei dei Benci pictat de Leonardo da Vinci a fost cumpărat de Galeria națională din Washington cu șase milioane dolari.

— Scumpo!

caietele lui leonardo da vinci

(Urmare din pag. 11)

trivnic a vrut ca bronzul pentru statuie să fie trimis de ducele Sforza cumnatului său, pentru tunuri. În ce mod intenționa artistul să toarne statuia dacă ar fi avut metalul necesar? Meșterii Renașterii considerau întreprinderea irealizabilă. Savanții, de-a lungul timpului, au acreditat ideea că Leonardo ar fi abandonat proiectul. Manuscrisele și desenele descoperite acum la Madrid infirmă aceste păreri. Ele atestă că artistul rezolvase problema turnării în amănunțime. Notele care însoțesc una din schițe arată că la 20 decembrie 1493 Da Vinci era gata să înceapă turnarea statuii. «Nu-i mai puțin adevărat că toți cei care au văzut uriașul model făcut de Leonardo din pămînt — relatează Vasari — socot că nu au văzut niciodată un lucru mai frumos sau mai măreț; el a dăinuit pînă în ziua în care francezii... au venit la Milano și l-au distrus...» Aceste fapte se petreceau în 1499, cînd arcașii gasconi foloseau calul drept țintă. Mulajul zgîriat și crăpat *s-a desfăcut în bucăți și s-a măcinat* încet.

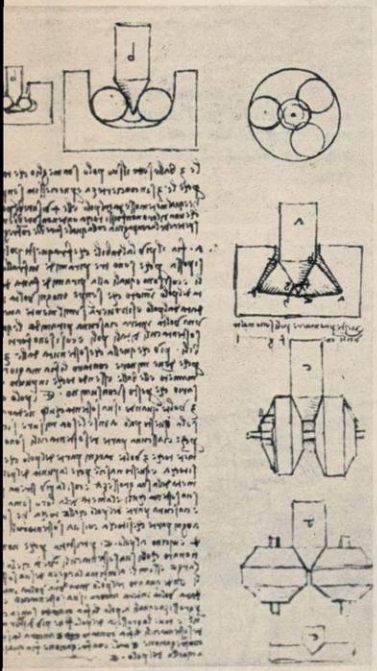

Lagărele cu bile și rotile. Asemenea mecanisme au început să funcționeze abia în secolul XIX.

Desenele diverselor mecanisme completează filele caietelor de curînd descoperite, de la lagărele cu bile și rotile (mecanisme necunoscute pe vremea artistului și folosite abia în secolul XIX) pînă la structura cu angrenaj triplu. Și nu numai acestea. După atîtea veacuri, o parte din îndrăznețele proiecte ale genialului florentin se desprind din uitare și vin în întîmpinarea unei dorințe exprimate cîndva de marele artist: «Cetește-mă, o, cititorule, dacă aceasta îți dă o desfătare... și veniți voi, oameni, să vedeți miracolele pe care vi le dezvăluie Natura prin aceste studii».

I. CORIBAN

OBOSEALA — dușmanul și prietenul nostru

(Urmare din pag. 15)

rurile), în cazul eforturilor fizice prelungite (sport, ascensiuni etc.), dar la aceste alimente trebuie adăugată neapărat vitamina C. În cazurile eforturilor intelectuale se recomandă sărurile acidului glutamic, prezente în preparatul Glutarom. Recent s-au experimentat cu succes sărurile acidului aspartic, dar un rol important revine modului de organizare a muncii fizice sau intelectuale, stării de antrenament, dispoziției noastre de lucru și unui mare număr de alți factori. Despre unii din aceștia s-a discutat și la Congresul asupra oboselii, unde s-au prezentat multe lucrări interesante și totodată s-au pus și unele noi semne de întrebare...

ODIHNA NU ESTE SOLUȚIA PENTRU ORICE STARE DE OBOSEALĂ

La congres doctorul Weil a arătat că la «oboseala datorită muncii» contribuie simțitor și cea cumulată în afara muncii. Călătoriile lungi în tramvaie și autobuze, insuficienta izolare fonică a unor imobile moderne, preocupările multiple ale femeii gospodine — iată numai cîteva din cauzele uneori ignorate ale oboselii.

Congresul a pus în contact specialiști din numeroase ramuri, deoarece problema oboselii nu interesează numai pe medici sau pe fiziologi, ci se pune cu acuitate în toate domeniile de activitate. Am putea da ca exemplu legătura dintre arhitectura marilor clădiri și unele fenomene de oboseală; situațiile de «oboseală reciprocă» între profesori și elevi; chestiunea oboselii menajere ș.a.m.d.

Multă vreme s-a crezut că oboseala poate fi tratată printr-o formulă simplă: odihnă + fortifiante. În cursul congresului s-a tot repetat însă că odihna nu reprezintă soluția oricărei stări de oboseală. Se propun tehnici ca relaxarea, anumite tipuri de gimnastică...

Înainte de a încheia aș vrea să prevîntîmpin reproșul că articolul de față nu aduce soluții universale împotriva oboselii; de altfel nici specialiștii nu cunosc astfel de soluții, pentru simplul motiv că fiecărei persoane trebuie să i se adapteze propriul său «tratament». Voi da totuși o rețetă foarte simplă pentru combaterea «oboselii musculare» — care apare după o excursie lungă, după un marș forțat sau o activitate sportivă neobișnuită — și care poate fi complet înlăturată, după cum arată într-un recent articol I.H. Syed (Londra). Pentru aceasta el recomandă ca înaintea efortului să se ia 500 mg de vitamină C, iar după efort 400 mg, totul cu foarte multă apă. A doua zi înțepenirea mușchilor nu va mai apărea. În cazul că nu dispare complet, va ceda la o nouă doză de 400 mg de vitamină C cu multă apă.

Tratamentul notat are justificarea sa științifică dar, din nefericire, el nu se aplică decît la o gamă foarte restrînsă de «oboseli». Cercetările continuă; ele sînt efectuate, la noi în țară, de mai multe institute, printre care Institutul de igienă-București și Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei. Toate aceste studii sînt menite să lumineze noi aspecte ale unei probleme vechi de cînd lumea...

cadran internațional

palidă consolare

Arestarea în California a tînărului Michael McGhee pentru că a condus automobilul sub influența narcoticelor a avut la ambasada americană din Bonn efectul unei bombe. Explicația acestei stranii interdependențe constă în faptul că temerarul șofer amator, în vîrstă de 19 ani, surprins de poliția californiană la volan după ce a consumat din LSD-ul creator de «fericire momentană», este fiul ambasadorului S.U.A. în R.F.G., George McGhee. Purtătorul de cuvînt al ambasadei, Albert Hensing, l-a chemat imediat la telefon pe colonelul E. Moranda, șeful serviciului de informații al trupelor americane din Europa, și i-a cerut ca relatarea întîmplării respective să fie cenzurată din ziarul armatei «Stars and Stripes» (Stele și dungi). Întîmpinînd un refuz, reprezentantul ambasadei a scăzut pretențiile: știrea să fie cel puțin amînată pînă cînd instanța judecătorească se va pronunța asupra vinovăției neastîmpăratului Michael...

După ce a respins și această doleanță a ambasadei, colonelul Moranda a raportat cazul superiorului său, generalul Francis Pachler, șeful statului major al trupelor americane din Europa, susținîndu-și punctul de vedere. Dar generalul l-a admonestat și i-a ordonat — după expresia revistei «Time» — «să curme întreaga poveste». Moranda a replicat că se va supune numai dacă primește un ordin formal în această privință. Ordinul a fost transmis, dar cînd Moranda a chemat la telefon redacția «Stars and Stripes» era prea tîrziu.

În consecință, Moranda a fost sancționat pentru că... n-a îndeplinit întru totul ordinul. Colonelul a fost rechemat imediat în S.U.A. și pus la dispoziția oficiului de informații al Pentagonului. Întregul scandal, care s-a deplasat acum de la ambasada S.U.A. de la Bonn în sferele înalte ale armatei americane, ar fi rămas necunoscut publicului dacă revista «Overseas Weekly» n-ar fi aflat de el... Acum, o comisie parlamentară a deschis o anchetă.

Între timp însă colonelul Moranda a declarat că este «foarte deprimat» pentru că și-a pierdut slujba. Este, desigur, mult prea palidă consolarea că redacția «Stars and Stripes» i-a conferit titlul de «editor pe viață», ca semn de recunoștință — cum se spune în diploma căpătată — că «a îmbrățișat și a apărat cauza presei».

Z. FLOREA

timp nefavorabil

Marile evenimente ale istoriei au trecut totdeauna la mare depărtare de mica insulă japoneză Iejima, pierdută în imensitatea Oceanului Pacific. Insularii cultivau în liniște orez, trestie de zahăr, pescuiau și duceau o viață monotonă. Or, iată că recent această viață fără istorie a fost brusc tulburată. Comandamentul trupelor americane care staționează în arhipelagul Riu-Kiu și-a aruncat privirile asupra insulei Iejima, hotărînd ca aici să se desfășoare manevre de debarcare și parașutaj. Primele manevre ale trupelor aeropurtate fuseseră stabilite pentru cea de-a doua jumătate a lunii februarie. Parașutiștii și materialul pregătit așteptau semnalul pe bordul avioanelor de la baza aeriană Kadena. Dar acest semnal nu a mai venit. De ce?

Aflînd despre intențiile comandamentului american, 250 de țărani au ocupat, în zorii zilei fixate pentru manevre, cîmpul unde urmau să aibă loc exercițiile de parașutaj. În zadar au încercat autoritățile americane să-i «convingă» să părăsească locul unde se instalaseră. Țăranii au rămas neclintiți în hotărîrea lor. Și astfel manevrele au fost amînate, pretextîndu-se... timpul nefavorabil!

I.R.

Aproximativ 3 000 de femei au demonstrat pe străzile orașului Tokio cerînd să se pună capăt agresiunii S.U.A. din Vietnam.

Aspect din standul turistic românesc de la Tîrgul internațional de la Viena.

valorificarea minereurilor

— corespondență din r.s.f. iugoslavia —

La Kosovska Mitrovița a fost terminată construirea fabricii pentru electroliza zincului din cadrul combinatului de plumb și zinc «Trepcea». Noua întreprindere va produce anual 40 000 tone zinc electrolitic, 85 000 tone de acid sulfuric și 110 tone cadmiu, cea mai mare parte fiind destinată exportului.

Fabrica de la Kosovska Mitrovița reprezintă unul dintre cele mai importante obiective ale planului de termen mediu, elaborat în vederea valorificării însemnatelor bogății de plumb și zinc de care dispune Iugoslavia. Importanța acestora pentru industria electrotehnică a determinat creșterea însemnată a producției în anii de după eliberare: de la 4 918 tone zinc și 10 651 tone plumb în 1939 s-a ajuns la 46 000 tone zinc și 101 000 tone plumb în 1965. În anii următori minele și fabricile de plumb și zinc din bazinul «Trepcea» de la Titov Veles, Țelie și Mezița vor fi modernizate și lărgite. O dată terminat acest program în 1972, Iugoslavia va produce 175 000 tone de plumb și 121 000 tone de zinc.

În cadrul planului de dezvoltare pe anii 1966-1970 se acordă o atenție deosebită și creșterii producției de cupru. În bazinul Bor-Maidanpek, de la 984 000 tone minereu și 12 463 tone cupru electrolitic, cît a fost producția din 1939, s-a ajuns la 7 000 000 tone minereu și 62 000 tone cupru electrolitic în 1966. La începutul anului trecut în bazinul Bor-Maidanpek au început mari lucrări de modernizare și extindere a capacităților existente, astfel încît producția de cupru să se dubleze.

Iugoslavia dispune, de asemenea, de mari rezerve de bauxită, evaluate la 200 000 000 tone. Aluminiul a figurat pe lista produselor industriei iugoslave și înainte de război, dar în cantități neînsemnate.

În prezent capacitățile de producție se ridică la 100 000 tone alumină și 50 000 tone aluminiu. Potrivit hotărîrii adoptate de Skupștina R.S. Muntenegru, lîngă Titograd, unde se găsesc însemnate rezerve de bauxită, se va construi un mare combinat care va produce anual 50 000 tone de aluminiu.

Sînt în curs prospectări pentru găsirea de noi minereuri. Recent, în masivul Medvednik de lîngă minele Velenie s-au descoperit însemnate cantități de minereu de cupru, iar în muntele Cer s-a găsit minereu de staniu. În afară de acestea s-au descoperit rezerve de crom, magneziu, antimoniu, mercur, nichel, bismut, tantal etc. Valorificarea acestor bogății reprezintă unul din obiectivele de bază ale planului de dezvoltare a economiei naționale a Iugoslaviei pe anii 1966-1970.

N. PLOPEANU

drumul întunecat al rhodesiei

Există numai un singur motiv pentru care Ian Smith dorește să desemneze o comisie de elaborare a unei noi constituții pentru Rhodesia: el încearcă să evite astfel garantarea «progresului nestingherit» spre guvernarea majorității africane. Numeroși rhodesieni i-au cerut lui Smith să dea dovadă de înțelegere și să pună în aplicare aceste reforme constituționale. Un fost prim-ministru, lordul Malvern, a strîns chiar 4 000 de semnături pe o petiție în favoarea acestei acțiuni. Răspunsul regimului a fost acuzația adusă lordului Malvern și adepților săi că «încearcă să pună în încurcătură guvernul în aceste timpuri critice». Smith a lăsat chiar să se înțeleagă că regimul său intenționează să apropie și mai mult Rhodesia de sistemul rasist al apartheidului din R.S.A.

Acum el a desemnat o comisie menită să elaboreze o nouă constituție în termeni care indică în mod clar direcția spre o strictă segregație rasială. Comisia este însărcinată să țină seama de «deosebirile sociale și culturale dintre popoarele Rhodesiei». Ca atare, doi din cei cinci membri ai comisiei sînt africani, dar unul din ei este membru al Consiliului șefilor de trib și figurează pe statul de salarii al guvernului, iar celălalt este un om de afaceri bănuit că a fost ales pentru că acceptă perpetuarea dominației minorității albe.

Un lucru este clar: calea spre apartheid în Rhodesia, unde africanii depășesc pe albi în proporție de 18 la 1, este calea spre lupte interne puternice și îndelungate.

(Din «New York Times»)

moda și devizele

Franța, care a deținut aproape dintotdeauna monopolul, extrem de profitabil, al exportului de articole de modă, trebuie să facă de 15 ani față atacurilor Italiei. În S.U.A., Australia, Filipine, R. F. a Germaniei au avut loc recent «Săptămîni ale modei italiene» organizate de Ministerul Comerțului Exterior din Roma în colaborare cu Camera națională de modă. În acești ultimi 15 ani, creatorii italieni de modă au reușit să se impună pe piețele a numeroase țări din lume. Comenzile făcute caselor de modă italiene au adus acestui sector al economiei venituri anuale, din export, de 860 miliarde lire. Cifra corespunde unei jumătăți din veniturile obținute din exporturile industriei mecanice și unei treimi din exporturile de automobile!

cărbunele comunitar...

La anunțarea recentei demisii a președintelui înaltei Autorități a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.), Dino del Bo, «pentru motive de sănătate», observatori ai stărilor de lucruri din acest prim organism al integrării economice în cadrul Comunității Economice Europene, se întrebau cu maliție: în fapt despre a cui sănătate e vorba? Întrebare, la urma urmei, nu fără temei. Raportul anual al Înaltei Autorități a C.E.C.O. dat publicității zilele trecute confirmă de altfel — nu fără o notă de îngrijorare — declinul în care se află de mai multă vreme industria carboniferă a Pieței comune. Volumul extracției, de pildă, a cunoscut în 1966 o scădere de 6,5 la sută față de anul precedent. Această reducere e determinată de îngustarea debușeelor cărbunelui, consecință la rîndul său atît a concurenței altor resurse energetice, îndeosebi a petrolului (în 1967 proporția huilei în ansamblul resurselor energetice va fi de 31,3 la sută față de 50,9 la sută petrol), cît și a importurilor americane — în special de cocs — la preț inferior. Restrîngerea posibilităților de desfacere a avut drept repercusiuni nu numai acumularea pînă la sfîrșitul anului trecut a unui volum record de 32 milioane tone stocuri de cărbune la mină, dar și extinderea șomajului în rîndurile minerilor — în 1966 fiind concediați peste 66 000 muncitori, aproape 10 la sută din totalul forței de muncă din acest domeniu. Cît privește perspectivele pentru anul în curs, nici acestea nu sînt mai favorabile: astfel, se prevede că producția de cărbune a «celor șase» va scădea cu 3,2 la sută față de 1966, iar consumul cu 2,7 la sută. La toate acestea se adaugă divergențele dintre parteneri, lar faptul că, după mai bine de un an de tratative dificile, s-a reușit abia de curînd să se ajungă la un acord în privința sistemului de subvenționare comunitară a producției de cocs a «celor șase» — «manifestare tardivă a solidarității europene la care nu se mai spera de fel în capitala Marelui Ducat», cum scria cu ironie amară «Le Monde» — nu constituie decît o confirmare a atmosferei de criză și de pe acest tărîm al Pieței comune, în aceste zile cînd aniversează 10 ani de existență.

I. CIOARĂ

din lume adunate

După o călătorie de cîteva săptămîni în Anglia, conducătorul unei firme de produse farmaceutice din New York a fost abordat de agenții C.I.A. care l-au întrebat: «Ce impresii aveți despre convorbirile purtate cu oamenii de afaceri englezi, cum apreciază ei perspectivele afacerilor, ce părere au despre poziția lirei sterline? Iubesc pe americani?» Nu știm ce a răspuns businessmanul farmaceutic. El afirmă doar că «a dat informații pe care le puteau căpăta de la orice instituție bancară sau serviciu al ambasadei americane». Ar fi bine de cunoscut totuși ce le-a răspuns la ultima întrebare. Pentru că după aflarea acestui incident în Anglia, care se alătură multor altora de același gen, nu va fi greu de ghicit sentimentele englezilor față de «aliații» care îi spionează cu atîta meticulozitate.

★

Ambasadorul englez la Paris a avut o convorbire neașteptată de 30 de minute cu generalul De Gaulle, convorbire care a declanșat tot felul de noi speculații cu privire la intrarea Angliei în Piața comună. Ziarul oficios francez «La Nation» confirmă că premierul Wilson ar dori o nouă întrevedere la începutul lui mai, pentru o discuție finală franco-britanică. Corespondenții englezi la Paris semnalează că, în ciuda unor noi demersuri, nu există șanse pentru intrarea Angliei în Piața comună. De astă dată însă Franța a adoptat o nouă tactică: «tactica bunăvoinței». Ea nu va mai spune «nu!» intrării Angliei. Pur și simplu, nu va spune «Da»!

★

Un statistician american, exasperat de relativitatea sondajelor de opinie publică, s-a apucat să exploreze un domeniu nou, mai sigur: semnificația psihologică a modului în care sînt utilizate diferitele obiecte de birou. Într-un sondaj făcut la o instituție guvernamentală asupra utilizării clamelor pentru hîrtie («agrafe de birou», cum li se spune) a constatat: din 100 000 clame intrate în depozit 20 000 au fost folosite ca fise în jocuri de cărți; 15 000 au fost îndoite, strîmbate, în timp ce oameni discutau; 6 000 au fost folosite în loc de scobitori sau agrafe de păr; 5 000 au devenit curățitoare de pipe; 200 și-au aflat întrebuințare în repararea diverselor defecte la corsajul unor dactilografe etc.

Numai una din patru clame era folosită pentru prinderea hîrtiei.

Concluzia nu ar putea fi reducerea stocului de clame pentru că, chiar dacă în depozit ar fi aduse 20 000, tot una din patru ar găsi utilizarea adecvată. Evident, din cauza persistenței obiceiurilor de a folosi clame drept scobitori, curățitoare și în diferite alte moduri. Numai schimbarea obiceiurilor poate rezolva problema. Cîte concluzii prețioase nu pot fi prinse într-o clamă sau agrafă de birou...

Nicolae URECHE

Execuția publică prin decapitare a 17 cetățeni de origine yemenită, ce a avut loc recent în capitala Arabiei Saudite, a provocat indignare în diferite țări arabe. În fotografie: în timpul demonstrațiilor de protest din Aden, prilejuite de crimele de la Ryad.

Un numeros grup de mame din Londra, care au născut la maternitatea St. Teresa, au organizat o demonstrație în fața parlamentului, în semn de protest față de hotărîrea autorităților de a anula subvențiile acordate acestui spital.

cititorii fotografiază

1 Cochetărie — Radu GONCIAROV.

2 Compoziție — Mircea ALBU.

3 Am plecat, bunicuțo... — Mircea COTINGHI.

ce este laserul?

Cititorii **Magdalena Turac** *din Arad și* **Valer Iosif** *din com. Luduș doresc să cunoască amănunte privind construcția și principiul de funcționare a laserului.*

La această întrebare răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Laserul (amplificator și generator de lumină prin stimularea emisiei de radiații) funcționează pe un principiu nou, cuantic, avînd la bază emisia stimulată de radiații, în domeniul optic al lungimilor de undă.

Se știe că la trecerea unui electron de pe o orbită pe alta — în jurul nucleului atomic — se absoarbe sau se emite energie; acest proces are loc în mod spontan, electronii revenind pe orbitele cu «nivel energetic inferior».

Această emisie poate fi stimulată dacă atomul este iradiat cu o radiație care are lungimea de undă corespunzătoare nivelelor energetice între care electronii «execută» trecerea menționată, respectiv între care se face emisia.

Acest proces, extins, bineînțeles, la o infinitate de atomi, face ca aceștia — «stimulați» — să emită un fascicul de radiație coerentă, direcțională, monocromatică și foarte puternică, avînd o concentrare de energie impresionantă. Spre exemplu, fasciculul luminos emis de un laser cu rubin poate atinge pe centimetrul pătrat patru milioane de grade, substanța în care are loc emisia stimulată de lumină fiind un cristal de rubin cu impurități de crom. Excitarea ionilor de crom din rețeaua cristalină a rubinului se poate face cu o lampă cu impuls care produce lumină verde. Cristalul cilindric de rubin are și rolul de ghid de lumină, fețele sale laterale, riguros paralele, fiind metalizate.

Astăzi există lasere care folosesc nu numai rubinul în calitate de «substanță activă», ci și gaze sau lichide, substanțe semiconductoare sau organice etc.

Utilizările laserelor sînt foarte vaste: în fizică, astrofizică, cosmonautică, medicină, tehnica fotografiei în relief, fizica plasmei, metalurgie, telecomunicații, cibernetică, radiolocație, chimie etc. În țara noastră se fac cercetări în domeniul acesta la Institutul de fizică atomică al Academiei.

păreri, sugestii, opinii...

«Articolul «Și eu, și noi, alături de tine» din nr. 9/1967 a fost citit într-o recreație de către întreg colectivul clasei în care învăț. Cu toții ne-am exprimat indignarea față de tatăl Georgetei Antonov, care s-a dovedit cu totul iresponsabil față de îndatoririle sale elementare de părinte».

Lili STAN, elevă — Brăila

«Vă mulțumesc din suflet pentru că în articolul «Și eu, și noi, alături de tine» ați pomenit și de cazul meu. Într-adevăr, nici eu nu mi-am văzut tatăl de mult și, credeți-mă, îi simt lipsa. După unele informații, tatăl meu, pe nume Nicolae Păpușoi, se găsește la Galați. Aș fi extrem de recunoscătoare celor care mi-ar da cea mai mică informație în legătură cu el».

Eugenia PĂPUSOI
Mizil, str. Ghica Vodă nr. 3

«Se știe că o reclamă frumoasă conferă o notă de atractivitate revistei. În legătură cu aceasta vreau să arăt că reclama de pe ultima pagină a nr. 7 (Relontex) mi-a plăcut foarte mult. Păcat însă că ea interesează numai fabricile textile și nu se adresează masei largi de cumpărători»...

Petre FALCOȘ
com. Chirnogeni,
rn. Negru Vodă

«Citesc revista de aproape 10 ani și am o colecție aproape completă, la care țin foarte mult. Îmi permit să-mi exprim cîteva păreri. Îmi plac foarte mult articolele cuprinzînd momente din viața unor mari actori, cum au fost cele despre Gérard Philipe și Jean Gabin... Rubrica «Memento» este foarte interesantă și, dacă-mi este îngăduit, v-aș ruga ca ea să cuprindă în loc de una, două pagini»...

Cătălin NAGY — București

«Nu cred că fac rău transmițînd prin dv. cîteva sugestii casei de discuri «Electrecord»: 1) De ce nu se imprimă discuri de dimensiuni mici cu interpreți ai cîntecului? Cît de mult aș dori cîteva imprimări cu Nicolae Herlea, Ion Stoian, Ludovic Spiess! 2) Același lucru e valabil și pentru unele imprimări ale interpreților străini de muzică ușoară Toni Dallara, Orlando, Michele. 3) Nu există posibilitatea ca mapele discurilor să aibă imprimate și fotografiile interpreților respectivi? Întreb acest lucru referindu-mă la discul cuprinzînd imprimări ale formației Sincron».

Marieta MICUȚARU
com. Becicherecul Mic,
rn. Timișoara

«Urmăresc cu multă atenție fiecare număr al revistei dv., mai ales după ce am participat anul trecut la acea interesantă consfătuire organizată de redacție în orașul nostru. Este necesar totuși să vă amintesc că redactorii dv. au promis publicarea unui reportaj interesant despre bătrînul port dunărean. Noi, locuitorii «orașului cu salcîmi» descris de Mihail Sebastian, propunem revistei «Flacăra» să publice un asemenea reportaj, mai ales că în 1968 Brăila va împlini frumoasa vîrstă de 600 ani».

Angela-Lucia CIUPAGEA
Brăila

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Ovidiu Dumitrescu, ing. agronom, 26 ani, com. Cașin 140, reg. Bacău: literatură, ilustrate; Iacob Popa, muncitor, Reșița, cart. Moroasa, bl. 20, cam. 3: teme diverse, sport, ilustrate; Nelu Bolduș, muncitor, 20 ani, Hațeg, str. Horia 7: literatură, sport, ilustrate; Dumitru Abuzătoaie, tehnician, Reșița, căminul 7 Noiembrie, bl. 2, cam. 14: ilustrate; Mariana Stamate, elevă, Tr. Măgurele, str. N. Grigorescu 19: cinema, ilustrate; Dan Marian Munteanu, student, 20 ani, Rm. Vîlcea, str. Dr. Hacman 26: cinema, literatură, ilustrate; Mariana Culiceanu, elevă, Iași, str. Vasile Alecsandri 9, bl. A, sc. B, et. 2: muzică ușoară, cinema, ilustrate; Nicu P. Cernea, elev, 17 ani, com. Bolotești 61, rn. Panciu: teme diverse, ilustrate; Melania C. Cernea, absolventă liceu, 18 ani, com. Bolotești 75, rn. Panciu: teme diverse, cinema, ilustrate; Adrian Porcescu, profesor, Craiova, Calea Brestei 59: teme diverse, ilustrate; Rodica Chioreanu, elevă, 17 ani, București, bd. Dimitrov, bl. A, sc. 4, et. 3, ap. 59: teme diverse; Mioara Dragomir, elevă, com. Cumpăna, rn. Negru Vodă, reg. Dobrogea: teme diverse, ilustrate; Dușica Ioniță, contabilă, 20 ani, Tecuci, str. Dragoș Vodă 23: teme diverse, cinema, muzică ușoară, ilustrate; Gh. I. Căpitan, profesor, Anina, str. Lenin 9: fotografii, ilustrate; Elisabeta Georgescu, elevă, Pitești, str. Negru Vodă 26: cinema; Aurel Șomcutean, student, com. Tăuții Măgheruș, str. Hoșteza 440, or. Baia Mare: teme diverse, ilustrate; Victorița Popa, elevă, 17 ani, Tecuci, str. Dragoș Vodă 21: cinema, sport, ilustrate; Marian Baicu, elev, 22 ani, București, str. Vicina 54, rn. Lenin: teme diverse, ilustrate; Gheorghe Stroescu, tehnician, or. Motru, rn. Strehaia: muzică, literatură, ilustrate.

pe scurt

Livia Viorica Pauliuc — sat Tișăuți, com. Ipotești. 1) Evident că nu. Sucidava (astăzi satul Celei) se află pe malul stîng al Dunării. Acest oraș roman s-a dezvoltat, ca și alte localități romane, pe o veche așezare dacică. Primul împărat roman care-și instalează aci un castru este Traian, iar Filip Arabul întreprinde lucrări de fortificație, înconjurîndu-l cu ziduri. Mai tîrziu Constantin cel Mare reface șoseaua dintre Romula și Sucidava. Orașul a cunoscut o dezvoltare urbanistică întrucîtva asemănătoare cu a Drobetei. Ca port la Dunăre, la capătul sudic al drumului Oltului, orașul trimitea spre sudul grecesc o mare cantitate de mărfuri, mai ales cereale recoltate din cîmpia Olteniei. 2) Suceava a luat ființă pe la mijlocul secolului al XIV-lea prin dezvoltarea unei așezări rurale, iar numele l-a primit de la rîul pe malul căruia este așezată. Denumirea acestui oraș figurează pentru prima oară în documente în anul 1388, ca reședință a voievodului Petru I Mușat. Vă recomandăm să citiți articolele «Arheologii pe urmele strămoșilor» din «Flacăra» nr. 8/1966 și «Suceava», la rubrica orașele patriei, nr. 33/1966, unde veți găsi date interesante atît despre Sucidava cît și despre Suceava. 3) Am reținut propunerea pe care ne-o faceți, dar nu vă putem preciza cînd va fi realizată.

LA HUNNIA-FILM

pe băncile unei tinere şcoli de cinema

Mari Törócsik: «Reuşita unui film depinde de colaborarea permanentă dintre regizor, operator, actor şi scenarist. Cinematografia rămîne o artă colectivă».

...Şi un autograf pentru revista «Flacăra».

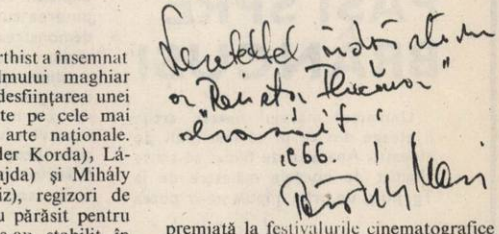

Primul film artistic maghiar a fost turnat la Budapesta în urmă cu mai bine de 70 de ani, deci pe vremea cronografului, a vitoscopului lui Edison şi a primelor aparate de filmare şi proiecţie tip Lumière. Cineaştii budapestani şi-au amenajat prin 1901 chiar şi un modest studio, un fel de pavilion cu pereţii vitraţi, pe care l-au aşezat pe una din arterele principale ale capitalei.

Astăzi pe aceeaşi stradă şi exact în acelaşi loc se înalţă clădirile din beton şi sticlă ale studiourilor Hunnia-film, o adevărată întreprindere-muzeu care conservă «în bloc» întreaga istorie a cinematografiei maghiare (personal am avut ocazia de a strînge mîna cîtorva dintre «puştanii» lui Korda şi Kertész, oameni care au mînuit cronografuI la începutul veacului nostru şi au participat ca figuranţi în celebrele bătălii ale prăjiturilor cu frişcă).

Şaptezeci de ani de cinema, deci foarte mult dacă avem în vedere tinereţea celei de-a 7-a arte. Cu toate acestea din cele peste 400 de pelicule realizate pînă în 1945 — scrie cronicarul István Gábor — abia patru sau cinci reprezintă creaţii autentice. Un bilanţ dureros dar perfect explicabil. Entuziasmul exploziv şi căutările febrile ale primilor cineaşti de la «Star» şi «Urania», care prefigurau un viitor strălucit filmului maghiar, s-au stins de timpuriu şi în chip tragic. Instaurarea regimului horthist a însemnat de fapt claustrarea filmului maghiar vreme de două decenii, desfiinţarea unei şcoli originale întemeiate pe cele mai bune tradiţii ale unei arte naţionale. Sandor Korda (Alexander Korda), László Vajda (Ladislau Vajda) şi Mihály Kertesz (Michael Curtiz), regizori de renume internaţional, au părăsit pentru totdeauna Ungaria şi s-au stabilit în Anglia, Spania şi America. Porţile studiourilor s-au deschis larg filmului comercial, povestioarelor frivole împănate cu qui-pro-quo-uri naive şi suspense-uri atractive, în fapt simple transcripţii ale unor idei importate de la U.F.A.

O speranţă a cinematografiei maghiare: frumoasa şi talentata Teri Torday, studentă a Academiei de artă dramatică din Budapesta.

Primul film cu adevărat artistic, «Undeva în Europa», şi care a înregistrat în întreaga lume un răsunător succes a fost turnat în 1945. Celebra peliculă — cunoscută şi publicului din România — a fost realizată îndată după eliberarea Ungariei de sub jugul fascist, eveniment crucial în istoria poporului maghiar de la care se împlinesc, la 4 aprilie 1967, 22 de ani. «...Studiourile din Budapesta — consemnează într-un studiu consacrat filmului din Ungaria cronicarul Jenö Simo — au produs filme autentice abia după 1945. Nu greşim de loc cînd plasăm copilăria cinematografiei noastre în jurul anilor '48 (naţionalizarea studiourilor), adolescenţa îndată după 1950, iar perioada realizărilor autentice începînd cu 1960».

Într-adevăr, filmele tinerilor regizori maghiari realizate în ultimii ani au produs un adevărat reviriment în mişcarea artistică din Ungaria şi numeroase surprize în competiţiile internaţionale ale cinematografiei.

Primul succes de prestigiu prin care cineaştii de la Hunnia-film se fac remarcaţi pe plan internaţional este legat de numele lui Zoltán Fábri, autorul filmului «Călueşii», premiat la Cannes în 1956. Nouă ani mai tîrziu acelaşi Fábri cîştigă adeziunea unui public larg şi aprecierea unor jurii exigente, prin valoroasa peliculă «Douăzeci de ore», premiată la festivalurile cinematografice de la Moscova, Veneţia, Roma. Între timp însă noua şcoală de cinema din Budapesta înregistrează şi alte victorii pe deplin meritate. În mod deosebit s-au făcut remarcate filmele artistice: «O dragoste de duminică» de Imré Fehér, premiat la Karlovy Vary, «Casa de la poala stîncii» de Karoly Mark, film încununat cu marele premiu al festivalului din San Francisco, «Pămîntul îngerilor», de György Révész, premiat la Mar del Plata, «Ciocîrlia» de László Rondy, premiat la Cannes, «Vîrsta iluziilor» de István Szábo, premiat la Locarno. Şi, evident, nu putem încheia această succintă prezentare a principalilor medaliaţi fără a-l pomeni şi pe Miklos Iancsó, realizatorul mult apreciatului «Sărmani feciori» (cunoscut în Franţa, unde a repurtat anul acesta un răsunător succes sub titlul «Les sans-espoir»).

Un *nou val* al cinematografiei maghiare? Cronicarii din Budapesta consemnează cu prudenţă această părere exprimată de unii tineri creatori şi consideră în general că succesele înregistrate vorbesc în primul rînd despre valorificarea unor bune tradiţii ale artei naţionale, de o mai sinceră şi atentă interpretare a vieţii contemporane.

Cum e uşor de bănuit, în acest climat favorabil unor noi orientări artistice disputele aprinse, confruntările pasionale şi mai ales exploziile juvenile sînt mai numeroase ca oricînd. Păreri şi concluzii fără drept de apel, care sintetizează în cîteva cuvinte un întreg crez artistic, au fost întotdeauna proprii celor mai tineri dintre noi, dispuşi să ne

(Continuare în pag. 22)

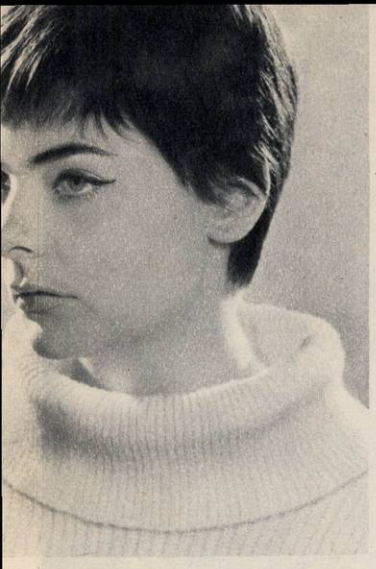

Școlărița din filmul «O duminică ploioasă» a lansat o nouă vedetă: Ilona Béres.

transformăm credințele în sentințe implacabile.

Tocmai de aceea o îndatorire de loc ușoară revine criticului de specialitate, încurcat în acest desiș crescut peste noapte, obligat să discearnă și să grupeze opinii atît de diverse. Tendințele principale ale tinerei școli de cinema din Budapesta sînt totuși evidente: realizarea de preferință a unor subiecte desprinse din realitatea zilelor noastre, respingerea clișeelor uzate și a practicilor învechite, preluarea cu mai mult simț critic a modelor sosite din străinătate și, lucrul cel mai greu, găsirea unui limbaj personal care să confere originalitate filmelor maghiare în general.

Vă prezentăm totuși pe scurt și cîteva opinii strict personale — uneori adevărate profesiuni de credință — pe care autorul acestor rînduri le-a notat în răstimpul petrecut pe platourile de filmare din Budapesta. Ele aparțin unor regizori și actori reprezentanți ai noii școli de cinema de la Hunnia, o școală plină de prospețime și originalitate, ivită din trunchiul bătrîn al unei cinematografii vechi de șapte decenii.

Liviu TIMBUS

JUDIT HALÁSZ (artistă de cinema și teatru. O creație remarcabilă în filmul «Vîrsta iluziilor»): Studiourile noastre au cunoscut o adevărată invazie de regizori și scenariști tineri. Colaborarea dintre vîrstnici și tineri — experiența primilor și tendințele inovatoare ale noilor veniți — s-a dovedit de bun augur. Avem o cinematografie bătrînă care a devenit peste noapte foarte tînără.

MIHÁLY SZEMÉS (regizor, cunoscut mai ales din filmele «Alba Regia» și «Un nou Ghilgameș»): Multă vreme m-am gîndit că filmului îi lipsește marea putere de sugestie proprie muzicii. Muzica polifonică are mult mai variate mijloace de expresie. Am încercat să apropii cinematograful de muzică modificînd încadrarea imaginilor filmate. Astfel, în mijlocul unui film prezentat pe ecran lat am introdus un alt film pe cadru de format normal. În unele momente imaginea principală trece și ea pe format normal, schimbarea dimensiunilor devenind astfel mijloc de expresie. Alteori ecranul cuprinde două sau trei imagini care se desfășoară în paralel. O experiență asemănătoare a încercat cu decenii în urmă și Abel Gance. Publicul a primit-o cu indiferență. Spectatorii de azi, mult mai obișnuiți cu cinematograful, vor aprecia, sper, această inovație care lărgește simțitor gama mijloacelor de expresie.

JÁNOS HERSKÓ (autorul filmului «Două etaje de fericire»): Nu cred în filmele enigmatice, în inovațiile cu orice preț. Succesul depinde de realismul imaginilor, de prealabila și riguroasa documentare pe care o efectuează regizorul. În filmul pe care urmează să-l turnez cei doi eroi principali participă la o nuntă țărănească. Secvența va fi filmată într-un sat autentic, unde sper să găsesc și o nuntă autentică. Actorii și operatorii se vor amesteca printre nuntași. Aparate și microfoane mascate vor înregistra întreaga secvență în așa fel ca nici unul dintre săteni să nu poată bănui că se află la nuntă și o echipă de filmare.

MARI TÖRÖCSIK (artistă de teatru și cinema, binecunoscută publicului nostru): O modă nouă: filmul de autor. O modă nu lipsită de exagerări de tot felul. Supremația absolută a regizorilor e o idee falsă. Actorii nu pot fi simple figurine, piese de decor sau materie primă în mîna regizorului. Cinematograful rămîne o artă colectivă.

ISTVÁN SZABÓ (29 ani, autorul filmului «Vîrsta iluziilor»): Există un cinema pentru esteți și unul care se adresează marelui public? Nu. Există doar spectatori cultivați și alții mai puțin pregătiți. Cultura cinematografică se cîștigă treptat, cu răbdare. Nimeni nu se poate apropia de Bartok dacă în prealabil nu i-a cunoscut și apreciat pe Bach și Mozart. Nimeni nu-l va înțelege în mod deplin pe Romm dacă nu a văzut și filmele lui Eisenstein și Dovjenko.

un documentar ce nu trebuie pierdut:

PAȘI SPRE BRÂNCUȘI

Universul marelui nostru artist îi atrage din ce în ce mai mult pe cineaști. Aparatul de filmat se simte chemat de operele măiestre de la Tg. Jiu și un prim impuls ne-ar putea face să credem că motivul principal ar fi următorul: geometria pură a formelor este prin ea însăși un prilej de strălucite demonstrații ale virtuozității cinematografice. Dar am fi nedrepți dacă am gîndi astfel.

Adrian Petringenaru și-a propus în acest recent «Pași spre Brâncuși» să străbată cu aparatul acele teritorii ale înțelegerii unde multitudinea de sensuri ale unei opere pot fi mai greu prinse în plasa cuvintelor, unde ne-ar trebui prea multe vorbe ca să explicăm ceva sau unde pur și simplu puterea cuvîntului încetează. Filmul demonstrează o certă însușire a virtuților eseului cinematografic. Dezordinea aparentă pe care o îngăduie acest gen nu este speculată ci înfrîntă de cele mai multe ori; se vede că autorul a luptat cu vastele referințe și cu propriile sale reflecții despre Brâncuși pentru a organiza multiplele asociații în jurul cîtorva idei centrale: filiația unor motive brâncușiene, continuitatea lor și, ceea ce este mai important, deplina lor accesibilitate pe diferitele trepte ale sensibilității artistice.

Împlinirea reciprocă a imaginii și cuvîntului ni se pare a fi dat adevărata măsură în episodul consacrat «mesei tăcerii». Autorul își adună asociațiile, pe de o parte, din lumea înconjurătoare, din universul sătesc: o ipostază îndepărtată a «mesei tăcerii» este piatra de moară a satului, filmată în continua ei rotire. Pe de altă parte, comparațiile sînt săltate în zone neașteptate: dacă privim într-un anume chip masa și scaunele (iar aparatul de filmat ne ajută să le privim astfel), ni le putem închipui asemenea sistemului nostru solar, cu astrul în mijloc și planetele în juru-i, undeva, pe o mare hartă a cerului, desenată pe pămînt. Atunci vom avea senzația că «certitudinea și calmul universului au coborît pe iarbă» — cum spune comentariul.

Mult prea directă, facilă, ni s-a părut însă metafora «poarta sărutului — poarta vieții», ilustrată de un stol de copii ce năvălesc pe sub arcadă.

Excesul de concretizare chiar dacă supără pe alocuri sau este uneori superfluu (bunăoară, cadrele cu băiatul care urmărește o broască țestoasă) este oarecum de înțeles: de universul marilor artiști ne apropiem totdeauna cu teamă, cu grija că nu vom putea redimensiona cinematografic acel ceva care se cheamă spiritul lui Brâncuși, spiritul lui Țuculescu. Important este ca acest univers să nu fie falsificat sau ilustrat prin platitudini. Este un pericol de care documentarul nostru de artă a trecut de multă vreme cu bine.

M. MIHAIL

filme despre care se vorbește

■ reflexe în-tr-un ochi de aur

John Huston dorește parcă să-și mențină caracterizarea pe care i-o fac dicționarele cinematografice, aceea de a fi «unul dintre cei mai controversați cineaști americani de după război». Într-un film bun într-unul slab, de la o superproducție la o dramă cu cîteva personaje, Huston trece cu capul sus, preocupat de un singur lucru: să-și realizeze ideile. A ținut cu orice preț să facă filmul «Biblia» și l-a făcut, a vrut să joace rolul lui Noe și l-a jucat (că pînă la urmă a ieșit doar un mare film comercial, aceasta este altă problemă). Astăzi cineastul se află în studiourile Cinecitta, mînat de un gînd mai vechi, acela de a ecraniza romanul «Reflexe într-un ochi de aur» al unei ciudate scriitoare americane, Carsan Mac Cullers, preocupată de unele aspecte ale incomunicabilității oamenilor. John Huston s-a oprit asupra acestei cărți pentru că, spune el, «cele patru personaje, între care se țes relații complexe, îmi dau posibilitatea să fac un film de actori; și-mi place atît de mult să simt actorii lîngă mine, în mîinile mele! Într-un colos ca «Biblia» îi pierzi din vedere».

Două din cele patru personaje ale dramei, ofițerul Penderton și soția sa, Leonora, sînt întruchipate de doi «monștri sacri» ai cinematografiei: Elizabeth Taylor, deosebit de harnică în ultima vreme, și Marlon Brando (inițial, rolul fusese încredințat regretatului Montgomery Clift).

Cei care au văzut primii metri trași de Huston au cuvinte frumoase, vorbesc de «o anumită atmosferă misterioasă, de o poezie sălbatică».

■ străinul

Într-un Alger invadat de cineaști, Luchino Visconti străbate străzile și portul cu «Străinul» lui Camus în buzunar. După patru ani de pregătiri, filmul, început în ultima lună a lui 1966, se află pe sfîrșite. Cartea lui Camus, acest manifest al mult dezbătutei teme «a înstrăinării», a atras mulți regizori. În timpul vieții sale scriitorul nu a îngăduit nimănui să ecranizeze povestirea. Nu l-au înduplecat nici insistențele lui James Dean, care a dorit mult să-și lege numele de cel al lui Meursault. Dar scriitorul nu a vrut ca Meursault al său să aibă un chip anume. După moartea lui Camus, văduva sa, doamna Francine Camus, a consimțit la transpunerea cinematografică solicitată de mulți producători, cu două condiții însă: regizorul să fie Visconti iar scenariul să fie alcătuit sub directa supraveghere a scriitorilor Georges Conchon și Emmanuel Roblès. Probabil că binecunoscuta exigență și fidelitate față de modelul literar al cineastului care a realizat «Ghepardul» a fost o chezășie. Aproape maniac în ceea ce privește reconstituirea autentică a unui Alger al anului 1938, cineastul italian își mărturisește însă o viziune «actualizată» — am spune — asupra «Străinului»:

«...De altfel, ceea ce este esențial în «Străinul» — spune el — este mai puțin descrierea absurdului cît înfățișarea unui om mediteranean, a unui om realist în sensul nobil al cuvîntului, al cărui regat este lumea aceasta... Meursault, acest om al soarelui și al vieții (Marcello Mastroianni este privilegiatul interpret), nu este un nebun, un nevrozat. Este un om normal, eliberat de constrîngerile impuse de educație, religie, convenții sociale, sau mai degrabă nedorind să le ia în seamă. Acest om a putut să scandalizeze lumea în 1942, cînd a fost publicată cartea lui Camus. Dar astăzi «Străinul» nu mai este un străin. El aparține fiecăruia dintre noi. Se află în fiecare dintre noi».

Rămîne de văzut cum va arăta pe ecran colaborarea Camus-Visconti.

John Huston a ținut să-i aibă «în mîinile sale» pe doi dintre actorii americani cei mai reprezentativi: Elizabeth Taylor și Marlon Brando.

Mai întîi era vorba ca rolurile principale din «Străinul» să fie interpretate de Alain Delon și Brigitte Bardot. B.B. a refuzat, lui Delon i-a fost preferat în cele din urmă Marcello Mastroianni, iar drept parteneră a fost aleasă Anna Karina.

meridian

carte

• Două colecții interesînd mai ales școlarii și tineretul:

a) **Liceu.** Cum arată și titlul, colecția — aparținînd Editurii tineretului — este destinată în primul rînd elevilor de liceu. Se urmărește ca, paralel cu programa de învățămînt, cărțile apărute în această nouă colecție să contribuie la lărgirea sferei de cunoștințe a tinerilor cititori. De aceea a fost concepută enciclopedic, în cadrul ei apărînd cărți privind limba și literatura română și universală, istorie-geografie, matematică, astronomie, fizică-chimie, științe naturale, științe sociale etc. În volume suplu întocmite vor fi prezentate opere reprezentative din fiecare dintre aceste domenii (însoțite de un studiu introductiv, tabele cronologice, note, bibliografie, hărți, reproduceri etc.). Așteptăm primele ei volume.

b) Colecția **Enciclopedia de buzunar** a Editurii științifice este caracterizată printr-o relativ mare varietate tematică, cuprinzînd multiple domenii ale științelor: matematica, fizica, chimia, biologia, astronomia, cosmologia etc. Se tinde ca fiecare disciplină să fie reprezentată cu temele cele mai actuale, semnificative atît sub raport teoretic cît și practic. În această sferă se înscriu volumele **Mecanica pentru toți, Coroziunea, Veghea și somnul,** apărute anul trecut, sau **Dialogurile despre matematică** ale lui A. Renyi, **Magnetismul** (de M. Rosenberg), **Chimia culorilor** (de C. Albu), **Rozătoarele din țara noastră** (de M. Hamar), **Pagini din istoria vitezei** (de I. Aszody) etc., care vor apărea în acest an.

• Cîteva traduceri: **Stupul,** roman al spaniolului Camilo José Cela, care, reluînd procedeele literaturii picarești, ne dă o imagine a Madridului din timpul ultimului război (traducere și prefață de Ioana Zlotescu-Cioranu). Cîteva povestiri reprezentative ale celui mai mare scriitor satiric bulgar contemporan, Svetoslav Minkov, cuprinde volumul **Femeia din sicriul de aur** (traducere de I. Iovan și C. Velichi). Două romane de Arnold Zweig — **Sosit-a vremea** și **Tînăra femeie din 1914** (traducere de H. Matei) constituie un fel de frescă a vremii din preajma și din timpul primului război mondial, pe care se profilează un număr divers de personaje. Un roman din R.A.U.: **Pămînt egiptean** de A.R. Sharkawi (traducere de Virgil Teodorescu și I. Goldenberg) și unul columbian: **Colonelului n-are cine să-i scrie** de Gabriel Garcia Marquez (traducere de Al. Shamharadze), amîndouă pline de interes și realizate cu mijloace artistice bine stăpînite.

• Un substanțial volum de **Versuri** ale lui Ion Pillat a apărut nu demult la Budapesta în editura «Europa». După o informată prefață a lui Domokos Samuel (îngrijitor al volumului) se dau versuri din aproape toate ciclurile și volumele scriitorului, cele 300 de pagini ale cărții realizînd o imagine reprezentativă a universului acestui poet al nostru.

• **Învățarea conducerii automobilului și normele de circulație,** broșura lui Radu Constantin, a fost reeditată. Inițiativa editurii U.C.F.S. trebuie salutată, dat fiind interesul din ce în ce mai larg pentru autoturism.

cinema

• **Război și pace** (seria a II-a). A doua serie a primei părți din masiva ecranizare realizată de Serghei Bondarciuk este structurată organic în jurul unui personaj ce răspîndește unde de poezie: Natașa Rostova. Încerpreta ei, tînăra balerină Ludmila Savelieva, este pur și simplu o încîntare. În alte roluri: Serghei Bondarciuk, Viaceslav Tihonov, Victor Staniția, Oleg Tabakov, Irina Gubanova.

• **Treizeci și trei.** Comedie în spatele căreia se află o insistentă invitație la înțelepciune. Pe autorul ei, Gheorghi Daneliia, îl cunoaștem din două filme care la vremea lor au cucerit adeziunea spectatorilor: «Serioja» și «Pășesc prin Moscova». Interpretează: Evgheni Leonov, Liubov Sokolova, Nona Mordiukova, Victor Avdiușko.

• Cinematograful «Central» își face o datorie de cinste reluînd **Insula** lui Kaneto Shindo. Sperăm că acum, după ce spectatorii s-au mai familiarizat între timp cu universul filmului japonez, trecerea acestei valoroase creații cinematografice pe ecranele noastre va avea o soartă mai bună.

• Mari cineaști: **John Ford** (Omul care l-a ucis pe Liberty Valance), **Vittorio de Sica** (Căsătorie în stil italian).

• **Cinci săptămîni în balon** (Olimp Vărășteanu), **Muntele** (Paul Mateescu), **Umbra** (Laurențiu Sîrbu), cîteva noi dar nu îndeajuns de mulțumitoare realizări ale studioului Animafilm.

• Criticii revistei «Cahiers du Cinema» și cititorii ei sînt de acord că primul din lista «celor mai bune zece filme ale anului 1966» este creația lui R. Bresson «La întîmplare, Balthazar».

• Jacques Tati a terminat filmările pentru **Play time,** început cu mai multă vreme în urmă, și lucrează în prezent la operațiile de sonorizare.

Serghei Bondarciuk

disc

• Recitalul **Marcelei Rusu** este un recital de... canto. De la «La un pas de fericire» (mare succes al discului românesc de muzică ușoară), apreciata noastră actriță ne oferă acum patru noi melodii de Mălineanu, pe texte interesante de Mirea, care au mari șanse să reediteze aplauzele obținute de melodia lui Radu Șerban. Spirituala epistolă (în facsimil, pe copertă) a artistei ne recomandă cu căldură: «Drăguț din partea ta», «Mon amour, mon amour», «Ce-a fost între noi doi» și «Vorbește-mi despre tine» (EDC-792).

• E foarte puțin probabil ca generația ritmurilor de azi să fi auzit de **Ionel Fernic.** Și e păcat! Pentru că Fernic a scris «Cruce albă de mesteacăn», «Îți mai aduci aminte, doamnă», «Pe sub fereastră-mi curge-un rîu» și alte romanțe de neuitat. Inițiativa casei noastre de discuri este lăudabilă, iar cele patru tangouri imprimate pe discul 45-EDC-791 reabilitează dansul la modă cu decenii în urmă.

• Le-ați mai auzit la radio (poate chiar la «melodia preferată»), le puteți asculta acuma și pe disc. Ce? Aici se încurcă lucrurile! E vorba de «Deux amoureux» scris și compus de Claude Francois (ca să fie cîntat de Claude Francois) și de «Capri c'est fini», scris și compus de Herve Villard ca să fie cîntat de el. În interpretarea lui **Dan Spătaru,** excelent și foarte simpatizat solist autohton, se pierde ceva... greu de definit! Dacă nu i-am fi ascultat pe cei de mai sus, mergea. Nu e vina lui Dan Spătaru! E vina celor care au gîndit discul ca atare. La fel se întîmplă și cu Pompilia Stoian. Talentată, știe și o engleză excelentă, dar preferăm originalele (EDC-794).

muzică

• La Ateneu continuă turneul filarmonicilor din țară. Ascultăm (sîmbătă 1 aprilie și duminică 2 aprilie) Orchestra simfonică a Filarmonicii din Tîrgu-Mureș, dirijată de **Remus Georgescu.** Solistul programului va fi violonistul sovietic **Simion Snitkovski** (cunoscut la noi ca premiant al Concursului internațional George Enescu), care va interpreta Concertul nr. 5 în la major de Mozart. Pe afiș mai citim: «Simfonia da requem» de Benjamin Britten, Concertul pentru orchestră de Remus Georgescu și Suita a II-a din baletul «Daphnis și Chloe» de Maurice Ravel.

• O seară cu **Magda Ianculescu,** nu la operă ci într-un recital de lieduri, va avea loc în 5 aprilie. Acompaniată de pianistul **Albert Guttman,** ea va interpreta lucrări de Schumann, Richard Strauss, J. Marx, A. Alessandrescu etc.

• Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii din 6 aprilie este dominat de un caracter grav și eroic: Oratoriul «Tudor Vladimirescu» (partea I) și Concertul nr. 4 pentru pian și orchestră în sol major de Beethoven. Soliști: **Virginia Gudzichievici, C. Stavru, Octav Enigărescu, Constantin Dumitru** și pianistul **Gheorghe Halmoș.** Corul mare al Radioteleviziunii, dirijat de **Aurel Grigoraș.** Conducerea muzicală, **Iosif Conta.**

teatru

• **Don Juan** de Molière — una din capodoperele marelui clasic — a fost înfățișată în cadrul unui turneu de către Teatrul de stat din Constanța. Temerara acțiune a *regizorului C. Dinischiotu* (salutăm îndrăznelile!) a avut ca protagonist un interpret cunoscut publicului bucureștean: Dan Herdan. De semnalat rolul comic interpretat de tînărul Hamdi Cerchez (Sganarelle).

• Premieră pe țară la Tg. Mureș: piesa **Scaunul fără picioare** de S. Macovei, pledoarie etică. Regia Eugen Mercus. Scenografia Vladimir Popov. Remarcabili: Dinu Cezar, Viorel Comănici, Mihai Gingulescu.

Mihai Fotino

• În lipsa unei operete originale (unde sînt inițiativele?) Teatrul de stat din Constanța a prezentat celebra **Bal la Savoy** de Paul Abraham. Opereta e regizată de Ion Drujan, avînd ca interpreți, printre alții, pe Iacobina Vlad și Dinu Teodorescu.

• **Trei crai de la răsărit,** comedia lui Hasdeu, a văzut lumina rampei la Bîrlad în regia scenografului Sorin Popa, care i-a adăugat un prolog și un epilog pantomimat, scene cu păpuși etc. În distribuție: St. Cîțu, V. Mălinescu, Gina Ionel, Maria Tivodaru, C. Bîrliba. Pantomime: A. Onica și Dorina Mititelu.

• **Parabole** se numește spectacolul creat pe cîteva amuzante și incisive schițe dramatice de D. Solomon, la Teatrul de stat din Botoșani. Regia Gh. Miletineanu. Din distribuție: Anca Andreescu, Sică Stănescu, Mircea Crețu, Ion Ligi, Ștefan Moisescu, Ion Apostoliu, D. Luca. Scenografia George Dorosenco. Pe scena aceluiași teatru se joacă și **A douăsprezecea noapte** de Shakespeare.

• **Viforul** de Delavrancea a fost pus *în scenă la Teatrul maghiar de stat din* Cluj. Traducerea aparține scriitorului Veres Zoltan. Spectacolul a fost pus în scenă de regizorul Otto Rappaport și pictorul Mircea Marosin. În rolurile principale au fost distribuiți: Senkalszky Endre și Ilona Dorian, artiști emeriți, Laszlo Gero, Luiza Orosz etc.

• Ștefan Lenkisch a montat spectacolul de păpuși **Vrăjitorul din Oz** în adaptarea lui Iordan Chimet la Constanța. Aceeași piesă (versiune Al. Rusan) a fost regizată de Vasile Dan la Tg. Mureș. Mircea Suciu a regizat spectacolul **Dușmani neîmpăcați,** piesa lui Uno Leiss la Teatrul de păpuși din Alba Iulia (scenografia Al. Rusan). Interesantă versiunea spectacolului **Tigrișorul Petre,** montat la Teatrul de păpuși din Cluj de I. Taub, în genul unei opere pentru copii.

• La Bacău — în premieră pe țară — piesa lui Marin Iorda **Cîntec de inimă albastră,** în regia lui I.G. Rusu, cu un ansamblu în care joacă mai mulți tineri talentați.

• La Teatrul de Comedie **Un Hamlet de provincie,** prelucrare după A.P. Cehov de Anda Boldur, în regia lui Lucian Giurchescu. Spectacolul, pe care l-am mai semnalat la această rubrică, repurtează în continuare un binemeritat succes; remarcabile creații actoricești: Silvia Popovici, Sanda Toma, Vasilica Tastaman, Mihai Fotino.

televiziune

DUMINICĂ 2 APRILIE. Micul ecran se află ca de obicei la ora aceasta la dispoziția stadioanelor (14.00) • **Magazin 111.** Perseverentă emisiune! (18.00) • O rubrică de știință (duminică?!) pe tema «Cercetări românești de radiobiologie și de biologie moleculară» (19.15) • Teatru în studio — «Troienele», piesa lui Euripide, în versiunea lui Jean-Paul Sartre, este prezentată telespectatorilor într-o distribuție care atrage atenția: Olga Tudorache, Gina Patrichi, Valeria Seciu, Anda Caropol, Lucia Mureșan, Geta Angheluță, Ruxandra Sireteanu, Gabriela Marinescu, Ion Marinescu, George Constantin. Regia — Petre Sava Băleanu (20.15) • După un reportaj filmat intitulat «Pe Lotru în sus» (22.00) • ne întîlnim, în cadrul rubricii **Invitații noștri** (invitați pe peliculă) cu Les Surfs și Jennifer (22.20).

MARȚI 4 APRILIE. Emisiunea **Călătorii geografice** programează cea de-a VII-a călătorie a căpitanului Cook (19.30) • O nouă emisiune economică: **În direct**... (20.00) • Din nou o **Seară de teatru** cu cunoscuta piesă a lui Victor Eftimiu «Cocoșul negru» în interpretarea Naționalului craiovean (20.30) • Programul serii este încheiat de un reportaj filmat: «O zi la Budapesta» (23.00).

MIERCURI 5 APRILIE. **Balade și legende,** emisiune destinată tineretului școlar, programează un subiect atractiv: «Vînătoarea lui Dragoș» — prelucrare după povestirea lui Dumitru Almaș (18.30) • George Sbîrcea ne recomandă — la **Orașele muzicii** — Varșovia (19.30) • La **Telecronica economică** — tema «Cheltuieli neproductive» (20.00) • O nouă **Emisiune pentru tineret** pune în discuție subiectul «Frumosul în *haine de lucru*» (20.30) • «*Lumina verde*» — o comedie realizată de studiourile cinematografice sovietice (21.00) • Emisiunea — adesea la un bun nivel publicistic, nu întotdeauna și telegenic — **Panoramic** (22.30).

JOI 6 APRILIE. **Emisiunea de limbă română contemporană** «Mult e dulce și frumoasă...» ne este prezentată de acad. prof. Iorgu Iordan (19.30) • O altă emisiune economică intitulată **La ordinea zilei** programează o temă foarte la ordinea zilei: «Organizarea științifică a producției și a muncii» (19.40) • Olga Stănescu, Aurel Ioniță și Sile Ungureanu ne prezintă un program de muzică populară (20.00) • Ispititor itinerar la **Teleglob:** «Nepal» (20.15) • **Parada vedetelor** (21.15) • «De la Giotto la Brâncuși» este intitulată cea dintîi emisiune dintr-un ciclu de cultură plastică: **Valori universale în muzeele din România** . Comentează Dan Hăulică (21.30) • Elena Cernei, Magdalena Popa, David Ohanesian, Dan Iordăchescu, Valentin Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu, Amatto Checiulescu, dirijorul Constantin Bugeanu și alții își dau concursul într-o reușită unei emisiuni muzical-coregrafice intitulate «Armonii enesciene» (22.00).

VINERI 7 APRILIE. **Studioul muzical** (excelentă emisiune!) programează «În armonii de madrigal» — cu concursul orchestrei «Camerata» a Conservatorului bucureștean, al corului «Madrigal» și al unui grup de balerini (19.30) • După cunoscutele rubrici permanente **Săptămîna** (20.00), **Avanpremiera** (20.45) și **Reflector** (21.00), vom vedea, în premieră pe țară, «Castelul pălărierului», un film inspirat de cunoscutul roman al lui Cronin (21.15).

SÎMBĂTĂ 8 APRILIE. Atențiune, mari și mici! **Val-Virtej** și vajnicul lui echipaj din nou pe micul ecran: «Mirajul Ambrei» (18.15) • Față-n față. Cine? Cu cine? Puțintică răbdare... (19.30) • Tele-enciclopedia (20.00) • O emisiune pe care o socoteam scoasă de pe afiș: **Antena este a dv.** ne propune un subiect destul de general (ar putea fi însă și generos!): «Diverse genuri muzicale» în prezentarea lui Mihai Florea (21.00) • După serialul **Sfîntul** (21.30) • un alt program de muzică ușoară: **Turneul melodiilor,** în prezentarea lui Paul Sava (22.20).

Magdalena Popa

sport

Pronosticul lui TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 13 etapa din 2 aprilie 1967

I. UNIREA DEJ-CRIȘUL ORADEA	1	2
II. DINAMO BUC.-PETROLUL	1	
III. C.S.M.S.-RAPID	X	2
IV. DINAMO PITEȘTI-FAROL	1	
V. JIUL-STEAUA	X	
VI. STEAGUL ROȘU-UNIV. CLUJ	1	
VII. UNIV. CRAIOVA-POLIT. TIMIȘOARA	1	
VIII. CHIMIA SUCEAVA-C.F.R. PAȘCANI	1	X
IX. IND. SÎRMEI-GAZ METAN MEDIAȘ	1	
X. FIORENTINA-BOLOGNA	1	
XI. INTER.-MILAN	1	
XII. JUVENTUS-NAPOLI	1	X
XIII. LECCO-ROMA	1	

coperta noastră

În stagiunea trecută afișele *Teatrului «C. Nottara»* anunțau un nume nou: actrița MELANIA CÎRJE, tînără absolventă a institutului, care se afirma de la debutul ei scenic în parodia muzicală «Au fost odată... două orfeline». Rolul Zîței din «O noapte furtunoasă» confirma o dată în plus verva scenică și dezinvoltura tinerei actrițe. Așteptăm să o vedem în noi premiere.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: *redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.*

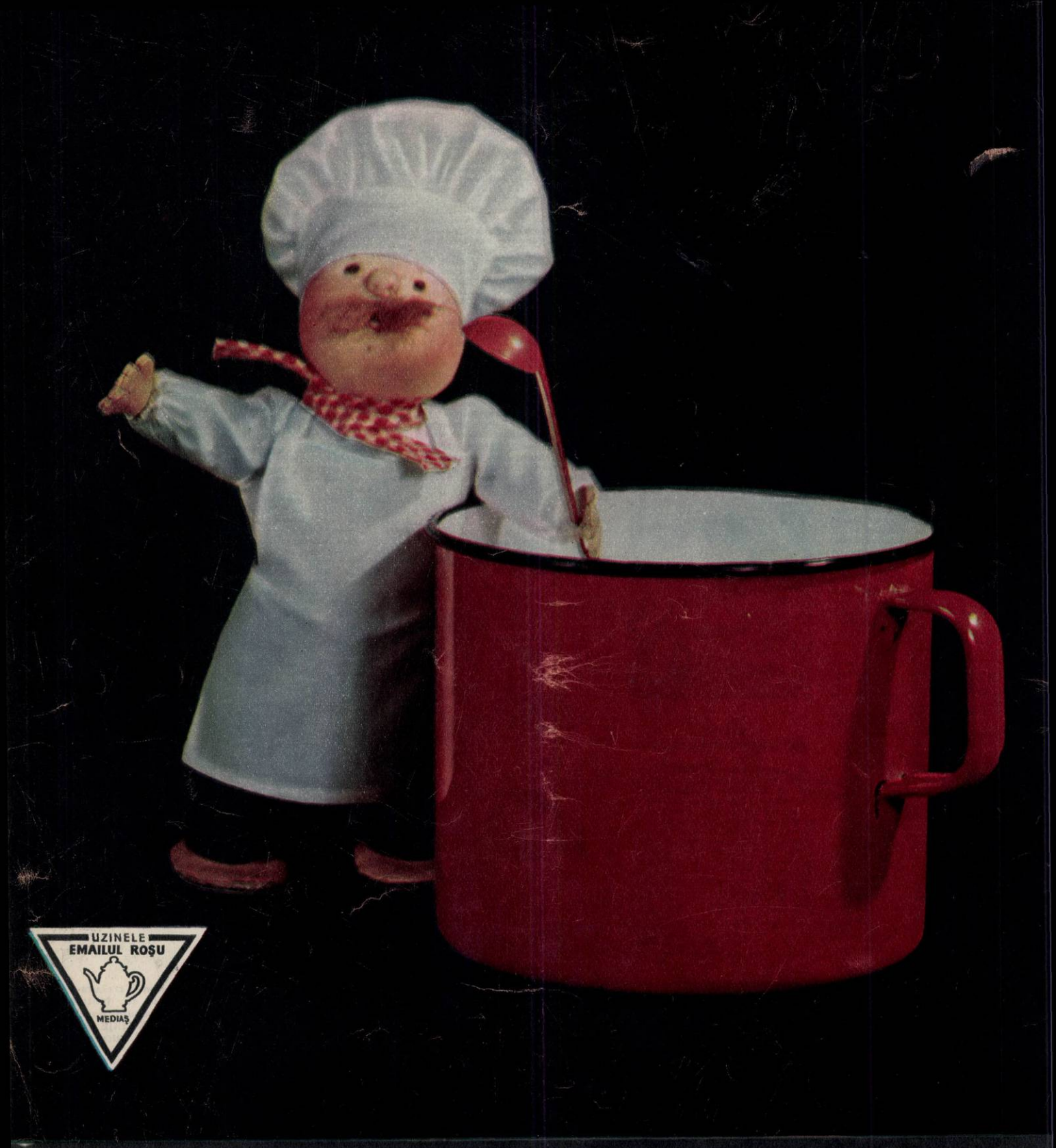

Gospodine !
cumpărați vase „IDEAL“
durabile și aspectuoase.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ANUL XVI NR. 15 (619) — 8 aprilie 1967

flacăra

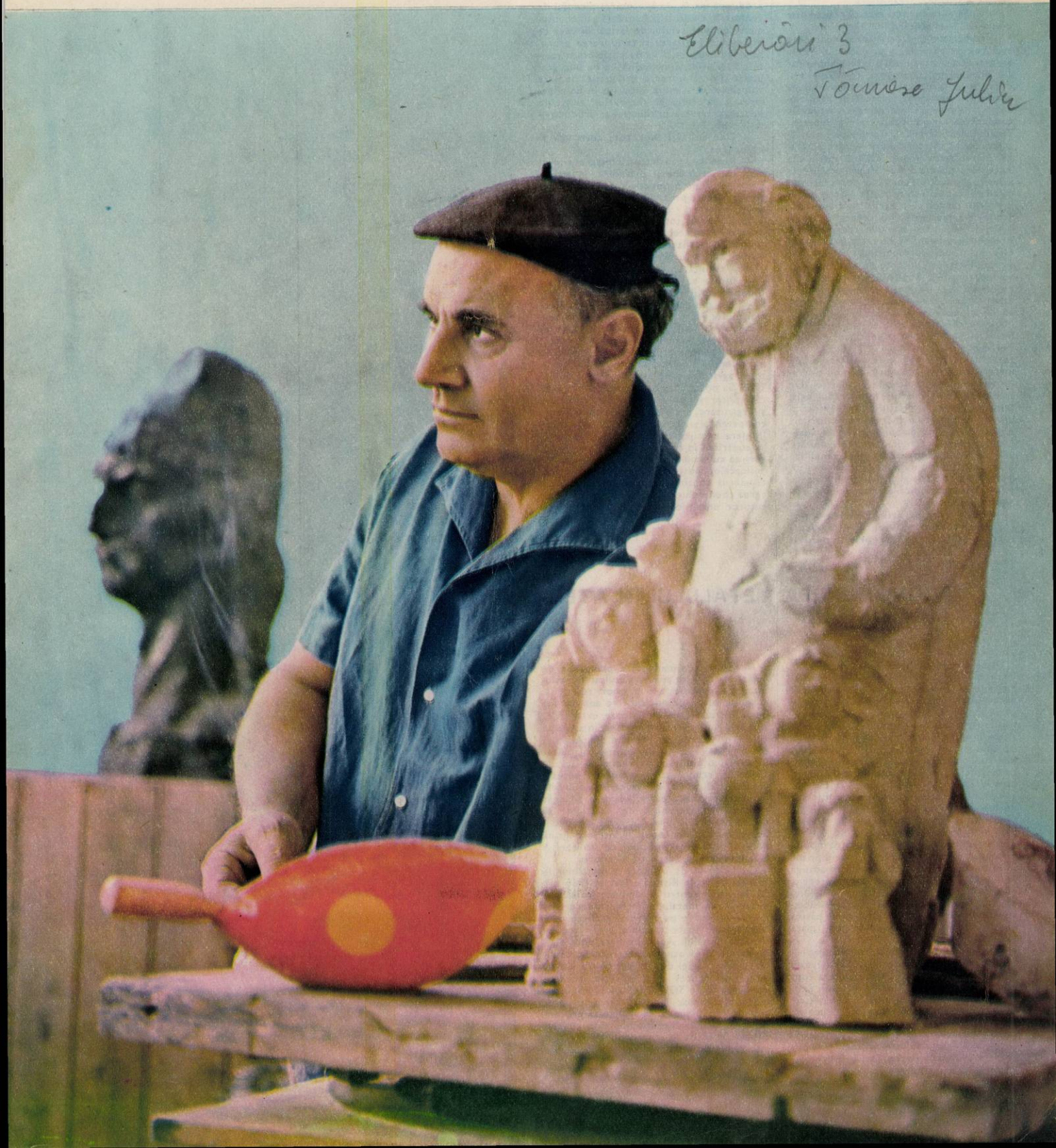

PE PRIMUL PLAN!

TRANSFORMAREA UNITĂȚILOR AGRICOLE DE STAT ÎN CENTRE MODERNE, DE MARE RANDAMENT

Opinia publică din țara noastră a primit cu satisfacție recenta Hotărîre a Plenarei C.C. al P.C.R. luată în scopul întăririi continue a unităților agricole de stat.

În legătură cu acest important document, ne-am adresat tov. **VICTOR PELIN, directorul planificării și organizării muncii din Departamentul Gostat,** solicitîndu-l a informa pe cititorii noștri cu privire la preocupările pentru traducerea în viață a măsurilor preconizate.

— Care este caracteristica măsurilor cuprinse în Hotărîre?

— Principala caracteristică o constituie așezarea pe baze noi a problemelor cheie ale activității economice a întreprinderilor ca: planificarea, finanțarea, conducerea și organizarea producției. În îmbunătățirea conducerii unităților agricole de stat elementul nou este trecerea specialiștilor la conducerea nemijlocită a producției. Desființarea verigilor intermediare ale actualei forme de conducere — care sustrăgeau un însemnat număr de specialiști de la activitatea productivă — va asigura procesului de producție o conducere competentă, calificată, capabilă să aplice în mod creator, la nivelul țărilor cu o agricultură avansată, tehnologia modernă. Reducerea indicatorilor și elaborarea planului de producție și economico-financiar de către fiecare unitate în parte, corespunzător condițiilor și posibilităților concrete de care dispune, vor face posibilă o planificare corectă, în raport cu baza materială existentă, mobilizarea tuturor rezervelor locale și ridicarea eficienței economice a întregii activități. Măsurile privind adaptarea sistemului de finanțare și creditare la specificul producției agricole vor permite la rîndul lor asigurarea unităților agricole de stat cu mijloacele financiare necesare, în mod operativ și în raport cu nevoile producției. De asemenea, se va înlătura formalismul existent în prezent în relațiile dintre bancă și unități. Reducerea numărului indicatorilor, introducerea unor documente simple, adaptate specificului activității fiecărei unități, vor face totodată ca evidența să se simplifice și să constituie în mîna conducătorului un instrument operativ și eficient de informare și urmărire periodică a îndeplinirii sarcinilor de plan.

— După cum se știe, Plenara a hotărît îmbunătățirea structurii agriculturii de stat. Ce se întreprinde pentru a se crea cadrul organizatoric necesar aplicării măsurilor stabilite?

— În noul sistem organizatoric, unitatea de bază o va constitui ferma agricolă specializată pe diferite profiluri. Fermele ce urmează a lua ființă vor lucra ca unități de sine stătătoare, cu competență deplină în administrarea bunurilor de care dispun. Ele vor avea gestiune proprie și vor răspunde direct de realizarea sarcinilor privind producția marfă, de executarea planului de venituri și cheltuieli. Acordarea unei autonomii depline șefului de fermă în ceea ce privește organizarea și conducerea procesului de producție va da posibilitate acestuia să-și evidențieze calitățile de bun gospodar și organizator al producției pe baze științifice, va stimula inițiativa în descoperirea și valorificarea rezervelor existente pentru creșterea producției și productivității muncii.

— Dar ceilalți lucrători cum vor fi cointeresați?

— Recenta Hotărîre stabilește noi principii de salarizare și premiere, în strictă dependență de producția și beneficiile obținute. Aceste principii au la bază cointeresarea colectivă în rezultatele finale ale fermei. Astfel, toți lucrătorii permanenți dintr-o fermă trebuie să participe în mod solidar la realizarea și depășirea planului fermei și, ca urmare, să beneficieze de aceste rezultate.

— Unde va fi experimentat pentru început noul sistem de organizare?

— Încă din acest an urmează a lua ființă mai multe ferme și întreprinderi agricole de stat în regiunile București, Banat, Dobrogea și altele. Activitatea lor va fi deosebit de utilă pentru pregătirea condițiilor de extindere a noii forme organizatorice în toată agricultura de stat, în cursul anului 1968. Se poate afirma cu toată convingerea că aplicarea noului sistem de conducere și organizare, bazat pe lărgirea atribuțiilor, competenței și răspunderii celor ce lucrează în sfera nemijlocită a producției agricole, va contribui în cel mai înalt grad la gospodărirea cu maximum de eficiență a tuturor mijloacelor puse la dispoziție de stat, la creșterea continuă a producției, la reducerea cheltuielilor și sporirea rentabilității tuturor unităților agricole ale statului.

G. BRĂTESCU

ECONOMISIREA METALULUI ÎN ATENȚIA UZINELOR

Uzina «Progresul» Brăila este cunoscută în întreaga țară și chiar și peste hotare pentru mașinile și utilajele pe care le produce: excavatoare, rulouri compresoare, concasoare, osii pentru vagoane de cale ferată, construcții metalice pentru siderurgie și altele. În anul trecut uzina a depășit normele de consum ale metalului cu 530 de tone. Pentru a înlătura această stare de lucruri, colectivul uzinei a efectuat un studiu comparativ pentru a stabili nivelul la care se află produsele sale în ce privește consumul de metal față de cele mai reușite tipuri similare realizate în alte țări. Pe această bază s-a proiectat excavatorul de 0,4 mc, modernizat. Ca urmare, greutatea noului produs a fost redusă de la 36,7 tone pe mc la numai 29 de tone. La aceasta se adaugă faptul că se utilizează întreaga putere a motorului, iar productivitatea utilajului este mai mare cu 30 la sută. Datorită acestor caracteristici, noul produs își va păstra multă vreme competitivitatea pe piața externă.

La un alt produs al uzinei, ruloul compresor, studiile întreprinse au scos la iveală importante posibilități de reducere a consumului de metal. În uzină s-a întocmit proiectul de execuție a ruloului compresor modernizat, a cărui greutate se reduce cu 1,5 tone metal pe bucată. Calea principală pentru reducerea consumului de metal și la celelalte utilaje la uzina «Progresul» din Brăila este reproiectarea. Desigur că nu au fost neglijate nici alte căi.

Revizuirea permanentă a planurilor de croire, la care se adaugă rezultatele acțiunilor de reproiectare a unor repere și subansambluri, de micșorare a adaosurilor de prelucrare la piesele turnate, extinderea turnării în matriță au permis ca în acest an colectivul Uzinei de vagoane din Arad să prevadă la normele de consum planificat de metal o substanțială reducere față de 1966. Ea echivalează cu metalul necesar construcției a 63 de vagoane de marfă descoperite. La aceasta, uzina a adăugat recent un angajament de prestigiu: să economisească în plus 250 tone de metal. Secția care a dat tonul în întreaga uzină pentru reducerea indicelui de utilizare a metalului a fost secția de debitare.

Coeficientul de utilizare a metalului la Fabrica de scule Rîșnov a fost în 1966 sub 50 la sută. Pentru a diminua consumul exagerat de metal, în întreprindere s-au format colective pe secții și ateliere care au depistat toate canalele prin care se irosește metalul. Apoi, pe baza unui plan de măsuri bine studiat, s-a trecut la unificarea tehnologiei de fabricație de-a lungul întregului proces de producție, au fost verificate toate SDV-urile, a fost asigurată asistența tehnică în toate schimburile și atelierele. Săptămînal se analizează procentul rebuturilor. Rezultatele sînt concludente: în ianuarie, consumul de metal a fost redus pe întreprindere cu 40 la sută față de media înregistrată anul trecut.

Ion AGAPI

ÎN ACELAȘI TIMP cu lucrările prevăzute în campania agricolă de primăvară, cooperatorii din comuna Apostolache, regiunea Ploiești, pregătesc și terenul pentru viitoarele culturi de vii și livezi. E unul din numeroasele aspecte ale preocupării pentru utilizarea rațională a suprafețelor productive.

scurtcircuit

cel mai bun cinematograf din cîmpina e... la ploiești

De-o fi ploaie, vînt sau nea, zi sau noapte, spectacol bun sau prost, lumea dă năvală spre cinema. Cozile se instalează cu noaptea-n cap și oamenii așteaptă ore în șir ca să apuce un loc. Unii stau și de cîte două-trei ori și vînd *apoi biletele cu suprapreț celor care nu* au timp, răbdare sau picioare zdravene (cifră de afaceri record: 25 lei pe un bilet la «Dacii»).

Această dragoste explozivă pentru cea de-a 7-a artă își are însă tîlcul ei amar. La Cîmpina există un singur cinematograf. Pentru cei 22 865 de locuitori ai orașului, o singură sală de cinema. Spectacolele încep la 8 dimineața și se termină la 12 noaptea. Cele 465 de locuri ale sălii cinematografului sînt vîndute astfel de cîte 7 ori pe zi. Și totuși e prea puțin. Într-o localitate cu 15 unități industriale și de construcții, cu aproximativ 10 000 de muncitori și 2 000 de ingineri, medici și profesori, publicul asediază sala de spectacole ca pe vremea cronografului lui Edison. Mai mult decît altădată, deoarece pe vremea cînd orașul avea numai 14 000 de locuitori existau 4 cinematografe!

Primul, așezat lîngă Uzina mecanică, a dispărut cu 3 ani în urmă. S-a întîmplat așa că cei de la U.M.C. s-au certat zdravăn cu vecinii lor, I.A.P.S.-iștii (Întreprinderea de aprovizionare cu piese *de schimb). Măr discordiei: calea de* acces. «De ce trec cei de la I.A.P.S. prin fața întreprinderii noastre? Ei, lasă că-i învățăm noi minte!» Și au tras voinicii un gard zdravăn de-a curmezișul drumului, l-au întors pe după sala de cinema și, mărind curtea întreprinderii, au înghițit și cinematograful. Cine a mai văzut cinema public în curtea unei uzine? Tocmai de aceea a fost transformat în sală de cantină. Cînd doi se ceartă, al treilea... pierde. Cîmpinenilor le-au mai rămas trei cinematografe, dar nu pentru multă vreme.

Următorul a fost desființat în același an, considerîndu-se că localul e degradat. A fost donat spre refacere U.C.F.S.-ului, care l-a transformat în sală de gimnastică.

Cel de-al treilea, aflat la periferia localității, a dispărut și el într-o zi, de bătrînețe, *de inimă rea, cert e că s-a stins* peste noapte. Din cei 4 negri mititei a mai rămas doar unul, dar nici acesta pentru lungă vreme. Actuala sală de cinema, suprasolicitată, va trebui să intre în reparații capitale ceea ce, în fapt, va duce la desființarea completă a rețelei cinematografice din Cîmpina.

Ce vor face locuitorii? Ce fac și în prezent. Nu găsesc bilete, dau o fugă pînă la... Ploiești. Cu trenul, 5 lei dus, 5 lei întors. Socotind că două mii de cetățeni fac treaba asta o dată pe lună, ajungem la concluzia că suma globală cheltuită pe C.F.R. ar ajunge pentru construcția unui nou cinematograf.

Nu facem acest calcul pentru a sugera Sfatului popular orășenesc deschiderea unei liste de subscripție (asta ne-ar întoarce cu aproape un secol în urmă, pe vremea cunoscutului slogan: «Dați un leu pentru Ateneu»), ci pentru a reaminti grava nepăsare a organelor locale din Cîmpina pentru timpul liber al concetățenilor lor, pentru viața culturală a orașului. Vinovați sînt mai mulți: sfatul orășenesc, comitetul de cultură și artă, *întreprinderea cinematografică regională*, sfatul popular regional.

Puțină inițiativă, oleacă de treabă bună făcută cu tragere de inimă și simț gospodăresc și avantajele ar fi de partea tuturor. Cheltuielile pentru construcția unei noi săli s-ar amortiza într-o perioadă relativ scurtă, întreprinderea cinematografică ar realiza beneficii substanțiale și, lucrul principal: cîmpinenii nu și-ar mai face sînge rău așteptînd săptămîni la rînd ca să vadă un spectacol de cinema.

L. MAIOR

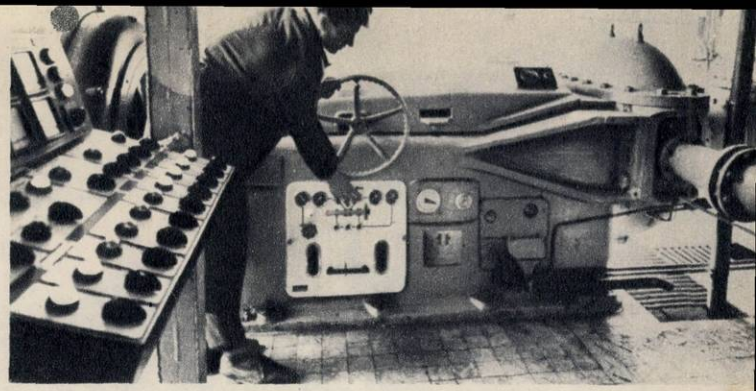

ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI implică, între altele, și dotarea cu utilaje corespunzătoare a întreprinderilor, folosirea judicioasă a acestora. La C.I.L.-Blaj, de exemplu, o nouă mașină montată recent în secția de defibrizare a permis colectivului acestei secții să sporească capacitatea de producție cu 30 la sută.

600 DE TURIȘTI AMERICANI VIZITEAZĂ ROMÂNIA. La 1 aprilie a ancorat în portul Constanța motonava de pasageri «Independence», aparținînd companiei «American Export Isbrantsen Lines». Cei 600 de turiști sosiți din Statele Unite au vizitat stațiunile litoralului românesc, iar o parte dintre ei au fost în ace și dimineață oaspeții Bucureștiului. Scurta vizită a prilejuit și o reîntîlnire cu muzica populară românească, rămasă în memoria publicului american cu ocazia turneelor de succes întreprinse în S.U.A. de către ansamblurile folclorice din *țara noastră*.

fără comentarii

În primele două luni ale acestui an, unui număr de 22 de întreprinderi producătoare, organizații, agenții comerciale și alte unități economice din Constanța le-au fost refuzate produse și mărfuri ca necorespunzătoare din punct de vedere al calității.

La Fabrica de celuloză și hîrtie din Palas, bunăoară, cele două refuzuri de *calitate din această perioadă, în valoare* de 39 000 lei, au fost făcute de alte fabrici de hîrtie din țară, deoarece sulurile de hîrtie prezentau cute la suprafață din cauza conținutului mare de celuloză din paie (circa 75 la sută) în detrimentul celei din rășinoase.

La Agenția Ministerului Comerțului Interior au fost efectuate șapte refuzuri de mărfuri alimentare destinate I.C.R.A. din țară, în valoare de 557 000 lei. Este vorba de conserve de pește, icre de Manciuria, banane, pește sărat, care s-au dovedit necorespunzătoare consumului, precum și de o cantitate de citrice cu procent ridicat de «stricate».

La D.R.E.F. cele două refuzuri se referă la produse livrate de ocoalele silvice Tulcea și Babadag, reprezentînd material lemnos cu noduri, coajă înfundată, piese subdimensionate, piese cu găuri etc.

La I.C.I.L. Constanța s-au refuzat în această perioadă, printre altele, 528 kg caşcaval Dalia, 58 kg caşcaval Dobrogea și 25 kg unt, iar la I.S.«Munca» 2 720 sticle de 1/1 litri cu suc de roșii (fiind înghețate și crăpate) și alte produse.

În total, în perioada sus-menționată au existat 25 de cazuri în care au fost refuzate mărfuri datorită calității necorespunzătoare. Valoarea mărfurilor respinse însumează 1 085 000 lei. Cine *plătește?*

N. SIMION

glume penibile

Ultimul «Dialog la distanță» ne-a o*bligat să pătrundem, volens-nolens, în* viața particulară a tinerilor interpreți, grație inovațiilor de ultimă oră realizate cu concursul prezentatorului Mihai Florea. Am aflat, de pildă, că solistul concertului de Dvorak a fost nevoit să părăsească flautul și să se apuce de violoncel pentru că are buzele prea groase (ce informație prețioasă!), iar una dintre tinerele speranțe «n-are mamă, n-are tată, deoarece a fost găsită într-un compartiment de tren, abandonată de părinții ei legitimi».

Astfel stînd lucrurile, nu ne-am fi mirat de loc să aflăm în continuare că, să zicem, șeful de orchestră suferă de *sciatică și e la al patrulea divorț, rapso-*dul popular e copil de pripas și făcător *de minuni, iar membrii corului cîntăresc* în bloc 10 000 kilograme și 4 dintre ei fac injecții antirabice.

Sîntem și noi de acord că butadele, replicile prompte, intervențiile de moment și, mai ales, șarjele prietenești au darul de a înviora simțitor desfășurarea unui spectacol. Prezentatorii investiți cu această dispoziție naturală, capabili să execute în mod spontan asemenea piruete spirituale, nu se găsesc, știm, la tot pasul, dar nici nu sînt de negăsit. Televiziunea îi caută însă cam de multă vreme.

Ilie BĂBEANU

o carte pentru adolescenți?

Nuvela lui Corneliu Buzinschi, prezentată cititorilor cu *această* copertă, ne *istorisește întîmplările zilnice ale unei* tinere școlărițe. Autorul nu precizează vîrsta eroinei, dar înțelegem totuși că e vorba de o fetișcană de vreo 14-15 ani. O tînără urîțică, romantioasă și plimbăreață, care își adoră părinții, iubește un băiat îmbrăcat într-un costum cu mînecă scurte și încearcă primele aventuri galante în compania unui domn cu barbă și mașină personală... În general, cîte puțin din tot ceea ce constituie regulă sau excepție în viața unei tinere fete, obligată biologic să străbată etapa dificilă a pubertății.

Nuvela (despre calitățile sau viciile căreia vom vorbi cu altă ocazie) se adresează, desigur, persoanelor adulte (sau în orice caz tinerilor trecuți cu bine dincolo de pragul superior al adolescenței). Tocmai de aceea nu mică ne-a fost nedumerirea cînd am văzut că «Planul editorial pentru literatură beletristică 1967» încadrează lucrarea la capitolul «Literatură pentru adolescenți și școlari». De altfel, librarii s-au conformat «stricto senso» și au instalat-o în standurile rezervate cărților pentru *copii.*

E vorba de o gravă eroare a celor care au redactat planul editorial? Pînă una alta, cartea, și mai ales coperta, surîde îmbietor tinerilor vizitatori ai librăriilor. Întîmplarea ne amintește, nu știu de ce, cunoscutele anunțuri instalate de către patronii cinematografelor de altădată: «Film interzis copiilor sub 16 ani». Asta tocmai pentru ca sălile să fie umplute cu școlari travestiți în spectatori, fără chipiu și număr matricol la mînecă uniformei.

I. OBROCEA

TOATE ACESTEA AU FOST OBȚINUTE DIN PETROL.

Cele mai multe articole din mase plastice, de la periuța de dinți și pînă la cele mai delicate părți ale navelor cosmice, sînt fabricate astăzi în principal din compuși de origine petrolieră. Aceștia, la rîndul lor, sînt realizați prin tratarea și prelucrarea chimică a țițeiului. Fotografia de mai sus vă înfățișează un grup numeros de obiecte obținute din petrol. Deși în imagine totul e «sintetic», inclusiv casa (în afară de o mare parte a automobilului și de unele accesorii), această listă nu prezintă decît o mică, o foarte mică parte a lucrurilor născute o dată cu marea explozie a petrochimiei mondiale.

Ca structură, moleculele gigant (macromoleculele) sînt alcătuite, fiecare în parte, dintr-o moleculă simplă numită «mer», care se repetă de nenumărate ori. Moleculele sînt legate între ele prin valențe sau legături chimice principale. Macromoleculele legate în lanț formează polimerii care, măriți de cîteva mii de ori, ar arăta ca această ghirlandă multicoloră înfățișată în fotografia de mai jos.

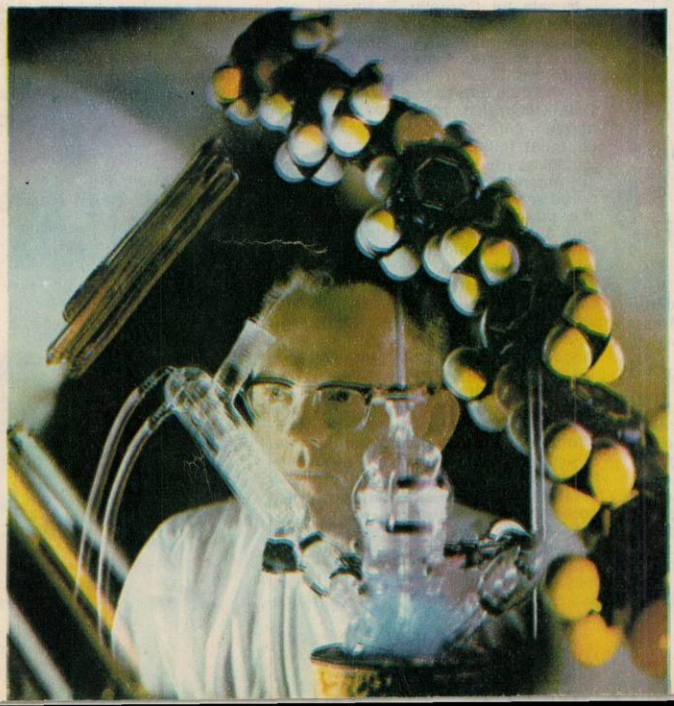

ce aștept
molec
g

● ÎNFĂȚIȘAREA MASELOR PLASTICE ● POLIMERII SINTETICI ASTĂZI ȘI ÎN PERSPECTIVĂ ● BOGĂȚIILE SUBTERANE VOR SCHIMBA FAȚA LUMII?

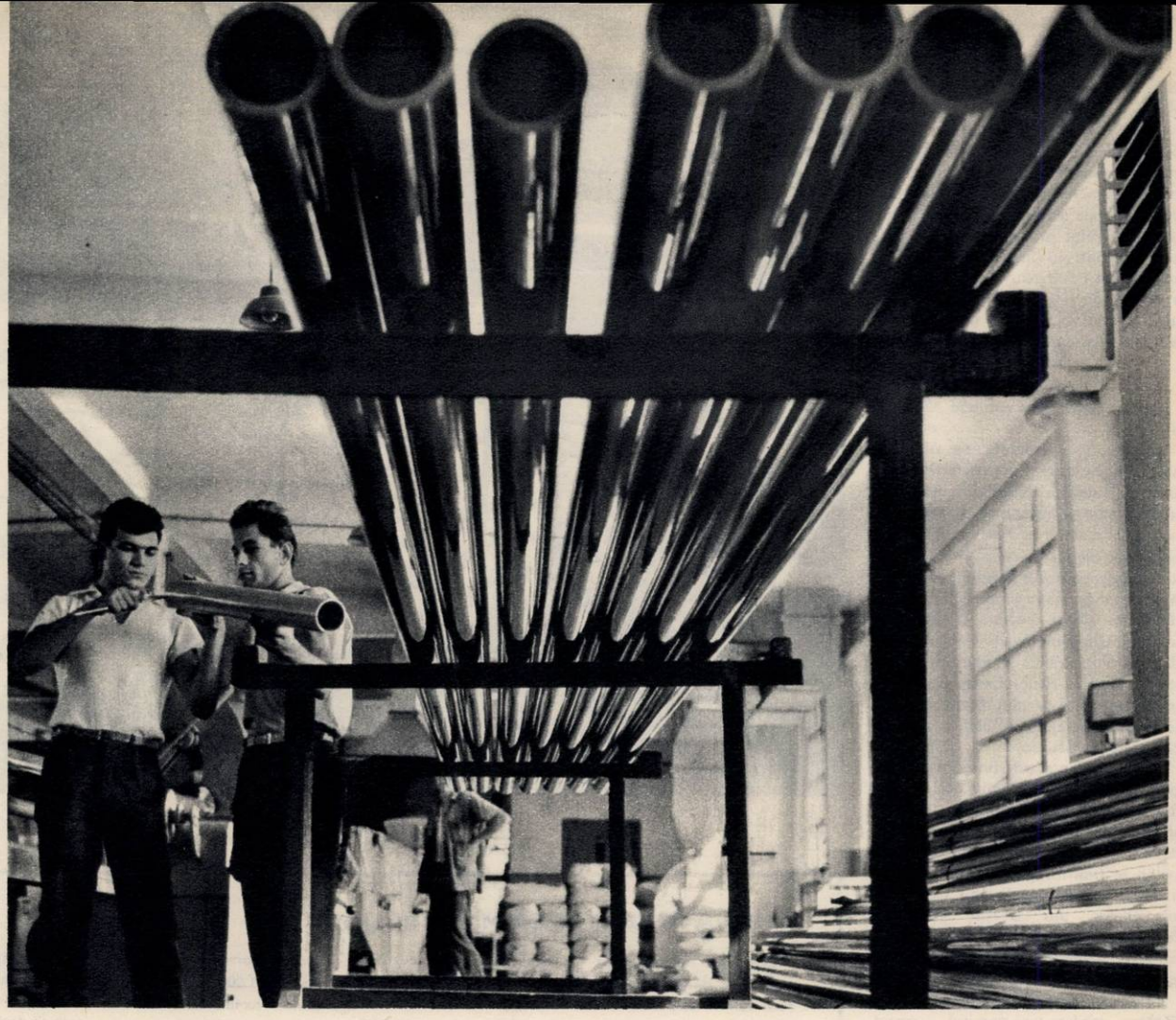

Polimerii sintetici pot înlocui cu succes unele produse fabricate din materiale feroase. Aceste conducte din p.v.c. au fost realizate la Fabrica de mase plastice București.

ăm de la ulele- igant

de Liviu TIMBUS

În accepțiunea largă a cuvîntului, prin «plastic» se înțelege orice obiect sau material căruia i se poate da prin modelare forma dorită. Plastic e lutul care se unduiește docil între palmele meșterului olar, plastice sînt asfaltul, ceramica și rășinile naturale. Plastice au fost balsamurile aromate folosite de vechii egipteni și chiar bitumul, strămoșul lianților, care a prins jocul policrom al plăcuțelor de mozaic descoperite de arheologi la Ur și Ninive, în Babilon sau în legendara țară a olmecilor mexicani.

Plastice sînt pictura, sculptura și, în sens metaforic, chiar și... substanța fluidă a fanteziei noastre.

Cu toate acestea astăzi cînd spunem «plastic» ne gîndim în primul rînd la marea varietate a produselor fabricate pe cale sintetică. Fenomenul e perfect explicabil: lumea modernă este, literalmente, invadată de materiale plastice. Haina de toate zilele, servieta, tapiseria modernă, anvelopa automobilului, ambalajul, cablul electric, geamul avionului, proteza dentară, jucăriile, armăturile din galeriile minelor, vopselele, valvulele artificiale ale cordului omenesc, tacîmurile, farfuriile, paharele — pretutindeni, în aer, pe pămînt și în subteran s-au instalat astăzi produsele obținute pe cale sintetică. Descifrînd structura intimă a materiei și intrînd în lumea nevăzută a macromoleculelor, chimia a realizat treptat modele identice, investite cu proprietăți și calități asemănătoare.

Așa s-a născut împărăția polimerilor sintetici, unul dintre cele mai spectaculoase și fascinante domenii ale științei.

ITINERAR PLASTIC

Toată lumea cunoaște povestea tinerilor ușuratici care s-au dorit stăpîni într-o țară fără bătrîni și care, mai apoi, rămași singuri de capul lor, s-au apucat, bezmetici, să împletească din nisip o frînghie cerută de niște dușmani vicleni.

Istorioara aceasta cu tîlc și umor acid a fost născocită, fără doar și poate, înainte de inventarea... polimerilor sintetici. Nu de alta, dar astăzi funiile, odgoanele și cablurile cele mai solide se fac chiar din nisip. Silicea prelucrată chimic dă naștere siliconului, o substanță macromoleculară, rudă în «linie dreaptă» cu ceilalți polimeri.

Marea varietate a produșilor macromoleculari își trage obîrșia, paradoxal, doar din cîteva materii prime existente în natură. Am pomenit în rîndurile de mai sus silicea. Prima sursă a fost însă lemnul, din trupul căruia chimiștii au smuls celuloza, care la rîndu-i a întemeiat marea familie a hîrtiei, mătăsurilor artificiale, lacurilor, peliculelor fotografice etc. Părinții legitimi ai celor mai numeroși polimeri rămîn însă bogățiile subsolului: cărbunele, petrolul, sarea și gazele naturale. S-ar putea astfel spune că prima pagină a materialelor plastice a fost scrisă în vremuri imemoriale, pe vremea cînd tînăra noastră planetă, zguduită de convulsiuni geologice, a înghițit continente întregi cu animale gigantice și coloși vegetali. Materialele plastice, obiectele acestea «atît de sintetice», poartă fiecare în parte o bucățică din îndepărtata viață organică păstrată de milioane de ani în viscerele pămîntului.

De fapt, semnele «eredității» sînt prezente aproape în toate articolele fabricate din polimeri sintetici. Acestea s-au dovedit elastice (ca orice gaz), pot curge

(proprietatea lichidelor) și sînt rezistente la tracțiune, încovoiere, șocuri termice etc. (calități caracteristice unor solide). În plus, o calitate demnă de reținut: chimizarea materiilor prime permite valorificarea lor într-un înalt grad. În țara noastră, din 1 500 metri cubi gaz metan, în valoare de 100 lei, se obține policlorură de vinil în valoare de 6 000 lei, care prin prelucrare ajunge la 12 000 lei.

*

Așadar, petrol, gaze naturale, cărbune, sare, lemn.

Simpla lor enumerare ne oferă o largă imagine asupra perspectivelor deschise în România dezvoltării industriei producătoare și întreprinderilor de prelucrare a maselor plastice. Versurile înflăcărate ale lui Valentin Frank (1643-1697), descoperitorul gazului metan din țara noastră, s-au adeverit întocmai: «Dobîndii atunci credința că puterea-i nesecată/ Din pămînt va ține-aevea peste-al veacurilor drum!» Rînduri profetice, atestate abia în zilele noastre o dată cu «redescoperirea» gazului metan și cu cea de-a doua tinerețe a stufului, țițeiului și cărbunelui românesc.

Dovadă o fac marile întreprinderi ale industriei chimice: Combinatul petrochimic de la Brazi, locul de naștere al polietilenei românești, Combinatul chimic Borzești, unde gazul metan se transformă zilnic în acetilenă și apoi în policlorură de vinil, Combinatul chimic din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, care realizează polistirenul, și uzina de la Săvinești, patria relonului și rolanului românesc.

Producem bachelită și aminoplast la Făgăraș, stiplex (așa-numitul diamant plastic) la Copșa Mică, hîrtie la Brăila și Călărași. Intrarea în producție a marelui Combinat petrochimic de la Pitești și a Uzinei chimice din Rîmnicu-Vîlcea va spori producția polimerilor sintetici în anii cincinalului de peste două ori.

Metamorfoza «maselor plastice» (întrebuințăm și noi această denumire cunoscută de toată lumea, cu toate că specialiștii disting în domeniul macromoleculelor sintetice trei grupe separate: mase plastice, elastomeri și fibre sintetice) se încheie în sectorul de prelucrare. Fabricile și uzinele prelucrătoare transformă **polietilena** în ambalaje, jucării, bidoane, saci, **polistirenul** în articole de galanterie, în piese pentru industria electrotehnică, **policlorura de vinil** în covoare, articole de îmbrăcăminte, obiecte de uz casnic, țevi, repere industriale, **fibrele sintetice** în țesături și lînă artificială. O mie și una de produse, de la periuța de dinți și pînă la sensibilele și prețioasele aparate chirurgicale.

Aria lor largă de răspîndire este îndeobște cunoscută. Este cunoscută de asemenea și marea atracție pe care articolele din mase plastice au exercitat-o întotdeauna asupra publicului consumator. Nu e de mirare deci că cerințele crescînde și pretențiile mereu sporite ale cumpărătorilor au depășit cu mult oferta existentă în sectorul de desfacere. Cei ce au salutat cu entuziasm apariția în țara noastră a primelor articole fabricate din materiale sintetice se declară astăzi nemulțumiți — și pe bună dreptate — întîlnind în magazine mereu aceleași produse, un sortiment sărac, prezentat în forme și culori puțin variate.

Din «plastice» se pot executa nenumărate obiecte, dar această extremă varietate presupune tocmai de aceea o speciali-

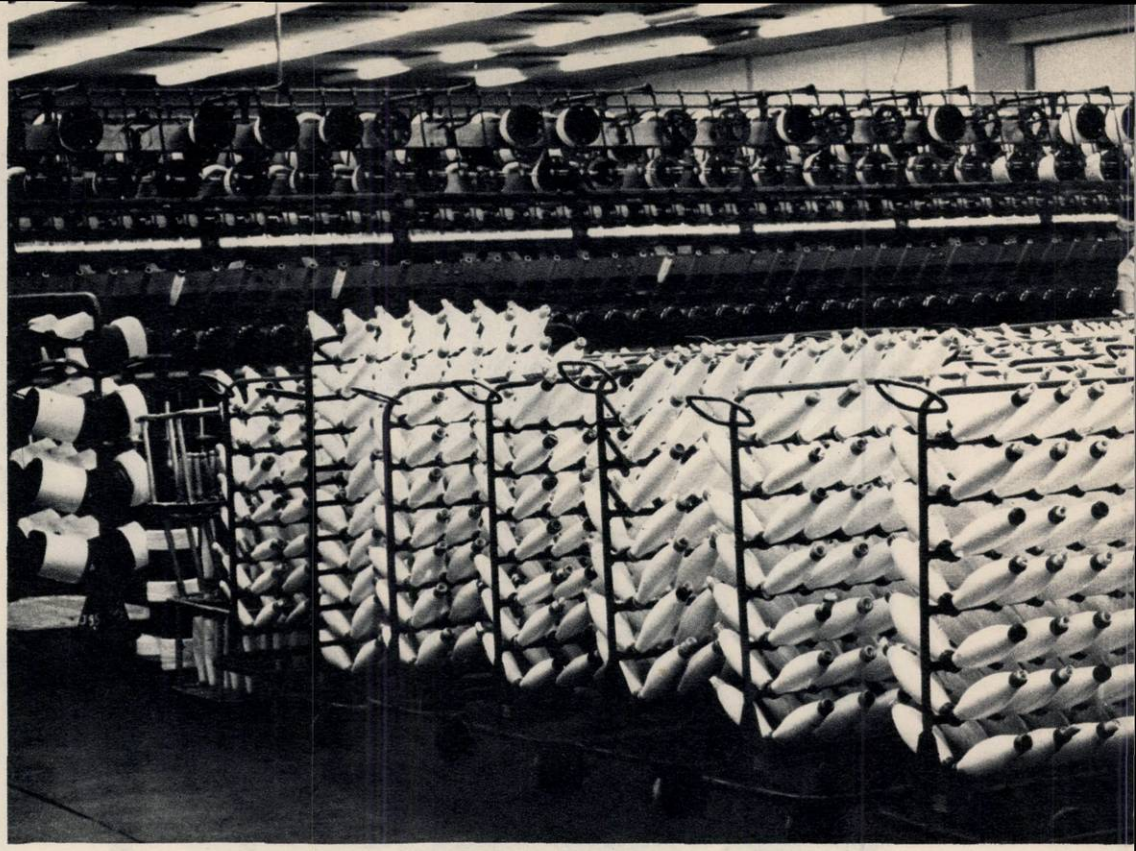

CHIMIA INVENTEAZĂ MATERII NOI

Explozia materialelor plastice e de dată relativ recentă, dar strădania chimiștilor de a imita natura, de a crea copii identice în stare să înlocuiască materialele clasice, e mult mai veche.

Primul a fost Charles Goodyear, care în anul 1852 are ideea de a supravulcaniza cauciucul natural adăugînd mult mai mult sulf decît cerea rețeta. El obține astfel, cu totul întîmplător, ebonita.

Treisprezece ani mai tîrziu își face intrarea în lumea materialelor artificiale «xilonitul», inventat de englezul Alexander Parker din Birmingham. Un amestec de nitroceluloză, alcool, camfor și ulei de ricin.

Nitroceluloza exercita însă o mare putere de atracție și asupra altor inventatori. Creatorul ei, chimistul Christian Friederick Schönbein, o dizolvă într-un amestec de eter și alcool și obține un lichid vîscos care, uscîndu-se, se transformă într-un film transparent: coloidul, prețuit îndeosebi de către medici și fotografi.

Spre sfîrșitul veacului trecut francezul Hilaire de Chardonnet inventează un procedeu de filare, prin plăci de agat cu orificii fine, a soluțiilor de nitroceluloză și realizează astfel «firul transparent», moale, cilindric, cu aspect de mătase, în fapt începutul industriei fibrelor artificiale. E adevărat, la început rochiile doamnelor se aprindeau ușor chiar de la flacăra unui chibrit, dar materialul era fin și țesătura elegantă.

Familia materialelor artificiale a crescut însă vertiginos la începutul veacului nostru, mai ales după ce Leo H. Baekeland (1863-1944), chimist belgian emigrat în America, inventează bachelita. Baekeland pornește de la fenol și formaldehidă, pe care le condensează și obține astfel, în 1907, o substanță solidificată care, împrumutînd numele inventatorului, a devenit primul material care se întărește prin încălzire, fără să se mai poată înmuia.

Laboratoarele de cercetare ale marilor uzine chimice căutau însă cu înfrigurare noi substanțe capabile, prin prelucrări chimice, să se transforme în molecule-gigant. Clorura de vinilin, stirenul, etilena, tetrafluoretilena, compuși ai siliciului, devin rînd pe rînd punctele de pornire a unor noi polimeri. Și o dată cu aceștia momentul constituirii unei adevărate științe a polimerilor, marcat prin celebrele lucrări ale germanului Herman Staudinger. Acesta așază, în anul 1926, teoria maselor plastice pe bazele unei concepții clare. El demonstrează realitatea existenței moleculelor de lungimi mai mari de 1 000 angstromi și pune în lumină ideea fundamentală potrivit căreia dimensiunile excepționale ale macromoleculelor determină apariția unor noi modele de comportare fizico-chimică.

Pionier al folosirii razelor X în cercetarea structurii fibrelor, Herman Mark, director de cercetări al trustului I.G. Farben între anii 1927 și 1932, pune bazele producerii industriale de polistireni, polivinili, poliacrilici și cauciucuri artificiale.

Wallace H. Carothers (1896-1937) obține celebrul nylon 66. Noul produs a fost introdus cu surlele și trîmbițele reclamei pe piață și a cucerit o zonă de desfacere uriașă, fiind folosit și unde se potrivea, și unde nu.

Pornind de la alți diacizi și alte diamine sau de la cu totul alte substanțe, chimiștii sovietici, germani, englezi au fabricat «mătasea» lor sintetică: perlonul, orlonul, acrilonul. A venit apoi rîndul poliesterilor care dau fibrele nesifonabile: terilenul, tergalul etc.

Premiul Nobel distinge pe italianul Giulio Natta și pe germanul Karl Ziegler, în anul 1963, pentru lucrările lor asupra catalizei și sintezei stereospecifice. Primele aplicații ale acestor descoperiri datînd din anul 1954 (sinteza polietilenei la joasă presiune) nu înseamnă decît un moment al unei viitoare istorii pasionante. În perspectivă se întrevede posibilitatea de a *construi după un plan prealabil* molecule cu însușiri precomandate.

Istoria maselor plastice este în plină desfășurare. Se creează polimeri cu greutate moleculară de circa 1 milion, ca polietilena acad. Costin D. Nenițescu; se «grefează» pe scheletul molecular al unor polimeri radicalii altor tipuri de polimeri; se creează polimeri organo-anorganici, care îmbină însușirile mineralelor cu cele ale substanțelor din țesuturile organice.

Sinteze rapide de polimeri, bazate pe teoria reacțiilor înlănțuite și ramificate a chimistului englez C.N. Hinshelwood și a chimistului sovietic N.N. Semionov (ambii laureați ai Premiului Nobel pe anul 1956), sinteze stereospecifice, tratamente cu izotopi radioactivi, cercetări de *structură cu cele mai fine mijloace* spectroscopice, iată cîmpul de cercetări din care va rodi o viitoare producție de materiale sintetice de zeci de ori mai mare și mai diversă decît cea actuală.

M. S

Uzina de la Săvinești, principalul furnizor de fibre și fire sintetice.

zare strictă a unităților producătoare. «Am vizitat multe fabrici de mase plastice din străinătate — ne-a spus tov. ing. Mihai Lucaci, directorul Uzinei de prelucrarea maselor plastice-București — dar nicăieri n-am întîlnit situația din întreprinderea noastră. Noi facem de toate: țevi din p.v.c., piese industriale, articole de uz casnic, articole sportive etc. Acest amalgam de produse, și deci și de preocupări, frînează lărgirea gamei sortimentale, ne obligă să realizăm din toate cîte puțin, să repetăm mereu fabricarea acelorași sortimente». Din sutele de modele de obiecte de folosință personală, de uz gospodăresc, articole de plajă și camping — propuse industriei — puține, mult prea puține au izbutit să ajungă pînă la cumpărători.

Adoptarea noilor modele mai cunoaște

(Continuare în pag. 8)

Elastomerii, macromolecule obținute pe cale sintetică, constituie materia primă pentru anvelope. Fotografia noastră vă înfățișează un aspect de la uzina de anvelope «Danubiana».

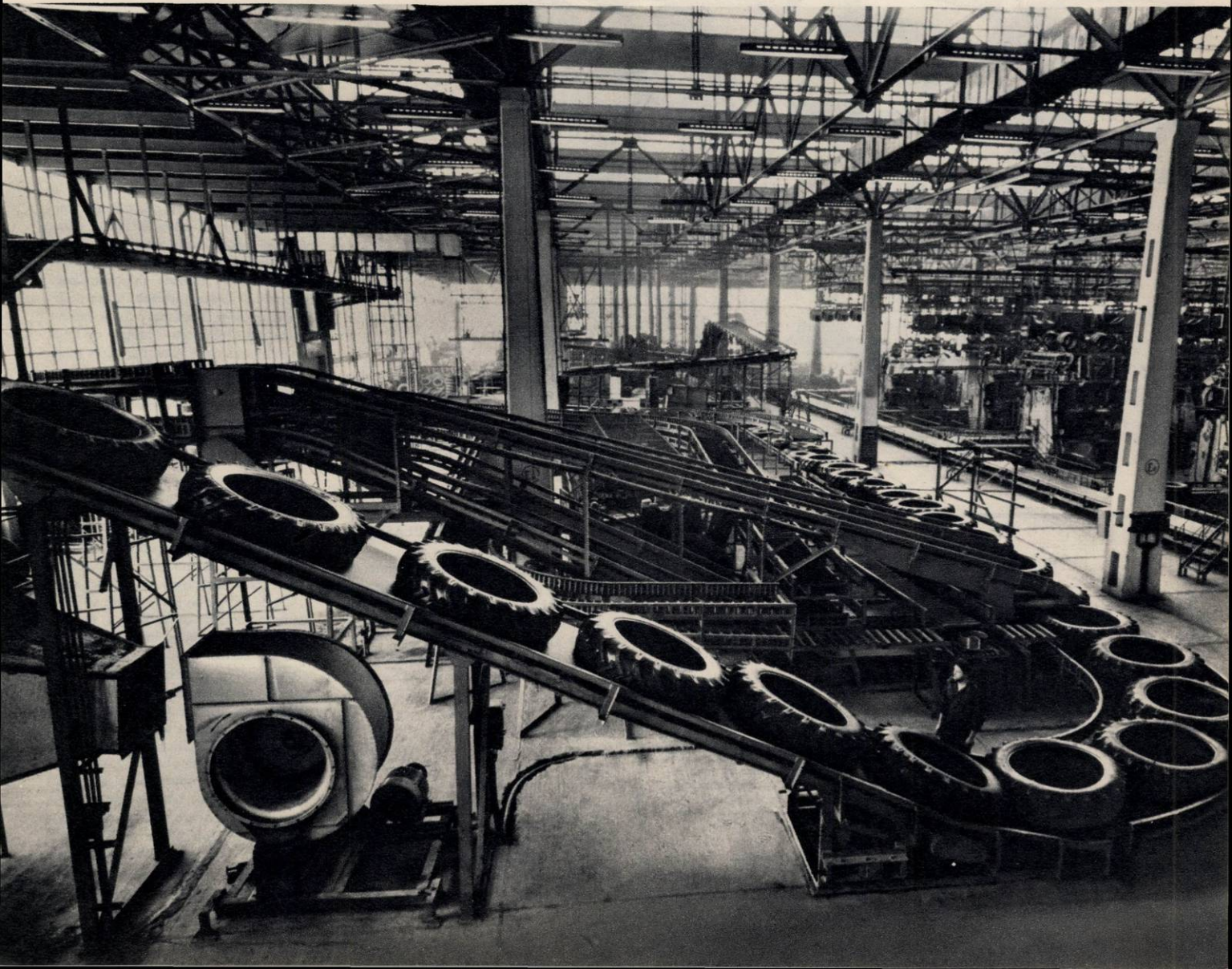

NE VOM HRĂNI CU MÎNCĂRURI SINTETICE DERIVATE DIN PETROL?

Proteinele vegetale și animale, substanțe nutritive de bază în dieta alimentară a omului, sînt din punct de vedere structural compuși macromoleculari. Această descoperire i-a îndemnat pe chimiști să prefigureze cea mai îndrăzneață realizare a științei: fabricarea pe cale sintetică a principalelor alimente.

Încă de pe acum marile industrii petroliere studiază modul de a produce «mîncare din petrol». S-a descoperit de pildă că unele microorganisme aparținînd grupurilor candida, micrococcus și pseudomonas se dezvoltă în mod deosebit cînd trăiesc în petrol. Aceste microorganisme se hrănesc cu petrol, îl asimilează și îl transformă în proteine. Folosind această tehnică — în prezent experimentată numai în laboratoare — chimia, sînt de părere specialiștii, ar putea furniza mult cerutele proteine. La început, pe cale indirectă. «Hrana» obținută din petrol ar sluji drept furaje pentru animale (și deci proteine pentru oameni), ceea ce ar avea drept urmare transformarea pășunilor în suprafețe destinate altor culturi.

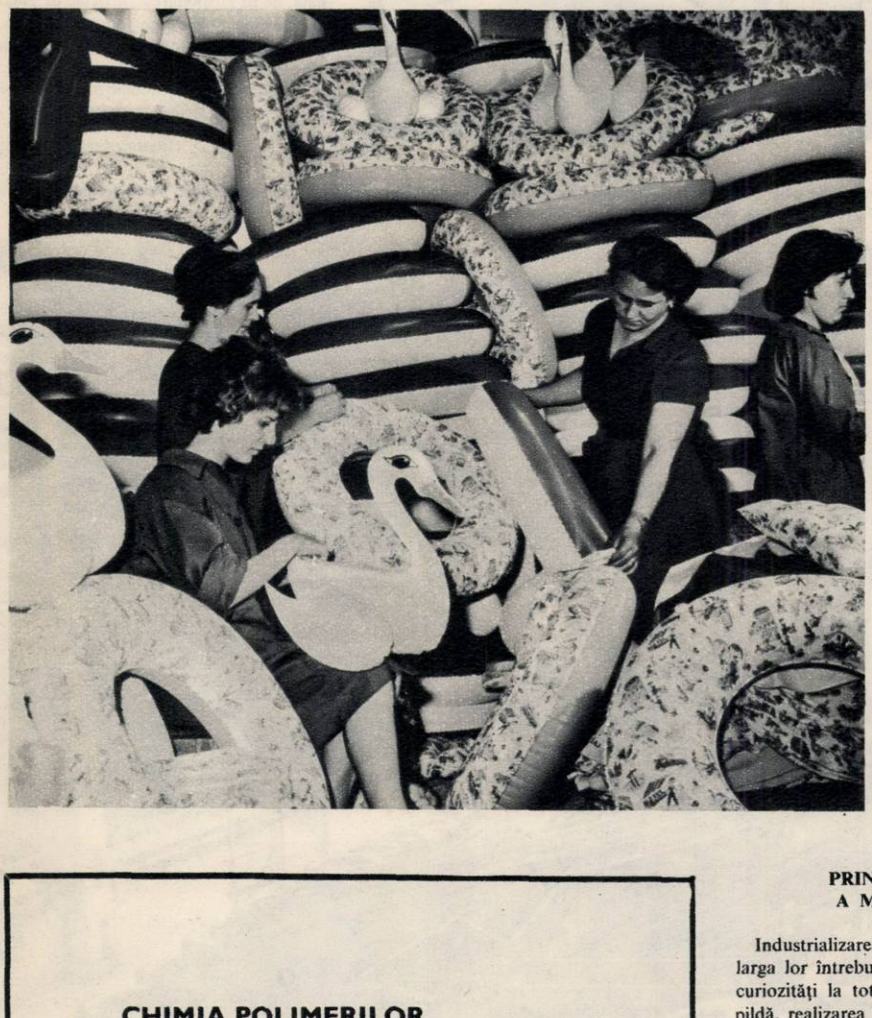

Articole de plajă produse de Fabrica de mase plastice București. Din păcate, aceleași de ani de zile...

CHIMIA POLIMERILOR NU ARE LIMITE

Chimia macromoleculelor sintetice a devenit cea mai năstrușnică și grațioasă fiică a științei actuale. Combinînd proprietățile moleculelor uriașe, dirijînd și modificînd continuu structura lor, chimistul are, practic vorbind, posibilitatea de a descoperi la infinit materii noi. Un exemplu: cel mai simplu monomer, etilena, este un gaz, dar polietilena, adică polimerul obținut prin adiționarea a sute de molecule, este *un solid. Nu e de mirare deci că materialele plastice se nasc de la* o zi la alta și pătrund într-un timp record în cele mai diverse domenii ale vieții omului. Ofensiva lor nu poate fi îngrădită în nici un fel.

A existat o eră a pietrei, a bronzului, a fierului? Atunci, fără îndoială, într-un viitor de loc îndepărtat vom putea vorbi și despre apariția în lume a unei noi epoci: cea a materialelor sintetice.

însă un obstacol principal: sistemul proiectare-avizare. Drumul spinos, handicapat de surprize, care leagă proiectarea de avizare însumează nu mai puțin de 16 etape. 16 comisii și paracomisii discută valoarea sau nonvaloarea unei idei, o trag pe drumuri ocolite, cu toate că pe cale dreaptă s-ar putea ajunge mult mai degrabă la același rezultat.

«Anul acesta — ne-a asigurat tov. Mircea Ionescu-Muscel, director tehnic în Ministerul Industriei Ușoare — situația din sectorul «mase plastice» se va ameliora simțitor, prin intrarea în producție a unor noi linii tehnologice. La fabrica «Victoria» din Timișoara vom fabrica p.v.c. expandat, deci materie primă pentru tapiserii și încălțăminte, iar într-o nouă instalație, moltopren, necesar la fabricarea țesăturilor și tricotajelor cașerate. Vom avea de asemenea o nouă fabrică de nasturi la București, iar la Oradea, la întreprinderea «Viitorul», o linie de monofilare și o secție de fabricat perii. **Ne vom strădui de asemenea să favorizăm și să încurajăm creația, scurtînd etapele ce leagă proiectarea de execuție».**

industria constructoare de mașini. Aceasta din urmă folosește mai mult de jumătate din producția mondială de mase plastice. O tonă de material sintetic poate înlocui trei tone de metale feroase, mai mult de patru tone metale neferoase sau două sute metri pătrați de parchet.

Reducerea consumului de metal prin introducerea în industrie a substanțelor sintetice reclamă, desigur, studii amănunțite și experiențe prealabile. Industria constructoare de mașini din țara noastră utilizează în mod curent piese realizate din polimeri sintetici, care — investite cu proprietăți excepționale — s-au dovedit în cele din urmă de neînlocuit.

Din păcate există și întreprinderi care, experimentînd introducerea pieselor fabricate din mase plastice în locul celor de metal, au abandonat procedeul după prima nereușită, solicitînd aducerea din import a unor materiale și repere asemănătoare. La uzina «Steagul roșu» din Brașov colectivul sectorului constructor-șef și-a propus înlocuirea cu materiale plastice a 18 repere de camion, care însumează 840 mii bucăți. Experiența s-a făcut însă nu cu produși existenți (sau care puteau fi comandați în țară), ci cu materiale procurate direct din străinătate.

Înlocuirea materialelor clasice prin produși sintetici a produs o adevărată revoluție în domeniul industriei textile. Avantajele oferite de firele și fibrele sintetice — economicitatea în primul rînd — sînt evidente: 5 000 tone melană echivalează cu producția de lînă a 4 milioane de oi, iar investiția specifică este cu 30% mai redusă decît în sectorul creșterii animalelor.

«În anul 1965 — ne-a spus tovarășul ing. Marin Udrea, director tehnic în Ministerul Industriei Ușoare — fabricile de textile din România au folosit 5 800 tone fibre și fire sintetice. În 1968 vom întrebuința o cantitate de 8 100 tone. Activitatea noastră depinde însă de calitatea materiei prime. Sîntem criticați pentru țesături și confecții de proastă calitate (și, evident, ce-i al nostru e pus deoparte) dar niciodată nu vom putea realiza mărfurile solicitate de cumpărători dacă nu vom avea la dispoziție fire și fibre de calitate superioară, asemănătoare celor realizate în străinătate. Principalul nostru furnizor, uzina de la Săvinești, ne-a livrat nu o dată partizi de melană și relon de o calitate cu totul necorespunzătoare. Anul trecut, de pildă, Fabrica de lînă pieptănată și țesătoria «Panduri» au fost nevoite luni de zile să lucreze cu fire și fibre de proastă calitate, ceea ce, evident, a avut grave repercusiuni asupra producției generale a acestor două întreprinderi».

PRINCIPALA UTILIZARE A MASELOR PLASTICE

Industrializarea polimerilor sintetici, larga lor întrebuințare oferă surprize și curiozități la tot pasul. S-a izbutit, de pildă, realizarea unui avion gonflat. Întregul aparat de zbor se poate aduna pachet în jurul unui motoraș de 40 CP. Prin umflare avionul își recapătă aripile, fuzelajul, și poate decola ca orice avion obișnuit. S-a experimentat cu succes înlocuirea valvulelor cordului omenesc cu piese din plastic, iar oftalmologii au reușit să utilizeze lentile artificiale — confecționate din rășini acrilice — pe care le-au implantat în ochi, în fața sau în spatele pupilei, în locul celor extirpate prin operație.

Principalele domenii de activitate în care se utilizează pe scară largă moleculele-gigant sînt însă industria textilă și

ALCHIMIE MODERNĂ

Istoria materialelor sintetice numără aproape 100 de ani. Cu toate acestea nici chiar «strămoșii» noștri de acum 15-20 de ani nu au fost în stare să prefigureze actuala dezvoltare a maselor plastice. Previziunile impresionante și mai cu seamă lucrările experimentale ale academicianului Nenițescu — preocupat de polimerizarea etilenei la presiune joasă — au fost socotite de mulți colegi de breaslă lipsite de utilitate și asemuite cu activitatea empirică a vechilor alchimiști, preocupați să obțină aur din nisip.

Cei 100 de ani scurși de la inventarea primei substanțe sintetice reprezintă în fapt primul secol din noua și îndelungata eră a macromoleculelor uriașe. Datele prezentate în casetele alăturate conturează sumar marile perspective deschise omenirii prin apariția chimiei polimerilor.

„O, TIMP, OPREȘTE-ȚI ZBORUL...“

Să precizăm de la bun început, cei despre care vă vom vorbi nu sînt numeroși. Apoi, mai toți «au serviciu», adică lucrează, și nu de puține ori cu rezultate mulțumitoare. Iar dacă par mai apatici decît ceilalți ori mai distanți, faptul este atribuit de obicei caracterului sau temperamentului lor.

Cine însă nu se mulțumește cu aprecieri de suprafață și va încerca cu tot dinadinsul să cunoască adevăratele motive ale atitudinii pe care o afișează, s-ar întrista. Pentru că oamenii aceștia ascund sub masca indiferenței propriile lor înfrîngeri. Și cu toate că în majoritatea cazurilor ei înșiși sînt vinovați de situația în care au ajuns, nu recunosc, iar atunci cînd ies din tăcerea în care se învăluie dau vina pe toți și pe toate....

*

Nu scurgerea inexorabilă a timpului ne-a făcut să ne aducem aminte de versul lamartinian, ci risipirea lui.

După cum îl cinstești, Cronos îți poate deveni prieten devotat sau dușman. Ai învățat să-l folosești, îți oferă multe satisfacții. Dacă-l irosești, se răzbună. De multe ori, tinerii sînt cei ce nu-i acordă întreaga importanță. Mulți gîndesc că înainte li se deschid ani și ani, o viață întreagă, și-atunci nimic nu li se pare mai firesc decît să-nchidă ochii și să se complacă într-o copilărie prelungită.

Cel puțin așa a gîndit și Tibi Harșa din București, acum în vîrstă de 24 de ani.

Nu, n-a ajuns arhitect asa cum își propusese, nici măcar student. A reușit să absolve opt clase și să ocupe un post de tehnician cu calificare medie. În urmă cu vreo șapte ani voise să facă sport de performanță și chiar fusese selecționat într-un lot. I se cerea însă un antrenament continuu, o justificare a timpului, *secundă cu secundă*, ceea ce nu se potrivea cu felul său de a vedea lucrurile, așa că a abandonat repede. A mai păstrat o vreme aureola sportivului «de viitor» care oricînd, dacă ar vrea, ar putea ajunge un as. Paralel, se războia cu școala unde a repetat un an, o dată, de două ori, de trei ori. Lui Tibi i se părea că socotise bine timpul: întîi distracția, și după aceea, cu efort minim, o spoială de învățătură.

La 24 de ani se simte cam obosit. Urmează fără vlagă o clasă restantă de liceu și nu pare nici pe departe mulțumit. Bineînțeles că-și găsește scuze.

Dacă lui Tibi Harșa i se poate reproșa delăsarea și o imensă doză de naivitate, absolut deplasată avînd în vedere vîrsta, *nu același lucru se poate* spune despre T. Sorin, tehnician la o mare întreprindere bucureșteană.

Sorin a fost mereu printre primii, atît la liceu cît și la școala tehnică de geologie pe care a absolvit-o. De ce școală tehnică și nu facultate?

— Pentru că — recunoaște dînsul — nu aveam siguranța rămînerii în Capitală după terminarea ei. Am considerat că numai aici îmi folosesc din plin timpul.

De cîțiva ani se tot hotărăște să dea examen la «fără frecvență». N-a reușit. Întotdeauna ceva se opunea: un film, un spectacol, o distracție....

Tentația unei vieți comode, fără eforturi, părerea absolut dăunătoare că nu se poate pleca din București, au constituit în cazul de față piedici de netrecut. T. Sorin știe că ar putea face mai mult.

— Totuși, practic, ce-ți propui de-acum încolo?

— Mai întîi vreau să-mi cumpăr «Trabant» (n.n. — Sorin consideră că prin această achiziție se va «răzbuna» pe situația «umilitoare» în care se găsește, uitînd probabil că numai de el depinde să ajungă inginer). Apoi, desigur, «fără frecvență».

Cu *toată experiența celor aproape* 30 de ani, T. Sorin continuă să judece superficial. El pune,cum se zice,căruța înaintea cailor: mai întîi mașina și apoi studiul...

Dorința de trai bun este realizabilă numai pe baza unei activități sociale, or, aceasta te obligă la folosirea chibzuită a timpului și energiei care, s-a văzut, nu sînt veșnice...

*

Pot oare două pasiuni puternice să coexiste în același individ și să se realizeze armonios, integral, fără să fie nevoie a se renunța la una dintre ele? Desigur, și nume ilustre fac oricînd dovada. Doar Țuculescu a fost deopotrivă de strălucit ca biolog și pictor, Ion Barbu ca matematician și poet...

E de prisos să adăugăm cîtă muncă, cîtă perseverență, *pe lîngă rarele* însușiri de inteligență și talent, au depus aceste personalități în veșnică luptă

cu timpul. Să știi să optezi, și cît mai devreme posibil, pentru meseria care ți-e cea mai indicată, pentru care ai cele mai multe aptitudini, necesită o judecată realistă și multă perseverență.

Dar mai sînt și alt fel de cazuri.

După cum mărturisește, Iulian Rait, originar din Constanța, avea două pasiuni: medicina și saxofonul.

De prima nu ne putem convinge fiindcă a abondonat-o de foarte multă vreme (a urmat doi ani de medicină la Cluj prin '56-'57). Cît despre saxofon, desigur «e o pîine», dar ce distanță uriașă pînă la compozițiile și interpretările strălucitoare ce și le dorea!

În orchestre cîntă cînd și cînd, solist n-a fost decît rareori. Salvarea rămîne tot sezonul «plin»: vara, pe litoral. Se înțelege că și venitul e la fel de oscilant ca și munca.

— Nu vreau să cînt în orice orchestră pentru că sînt obligat să interpretez «comercial» (n.n. — Iulian lasă să se înțeleagă că ar «lucra» acasă, că ar avea compoziții de care însă nimeni n-a auzit vreodată). Și-apoi, continuă el, n-am uitat vechea mea chemare, medicina.

Are însă 40 de ani...

Pe Alexandru C., fost actor (actor prin vocație, cum ține să precizeze), l-am descoperit la un serviciu de corectură. Cu ani în urmă, trebuind să plece la un teatru provincial, n-a vrut să se despartă de «casă» (era mai important locul decît profesia pentru care se pregătise) și s-a angajat unde a putut.

Desigur că toate meseriile sînt onorabile, ca și cea pe care o prestează în momentul de față Alexandru C. Dar unde-s visurile înflăcărate de altădată, și nu-i păcat de anii de muncă irosiți într-o profesiune, acum abandonată?

Nimic nu poate rodi acolo unde lipsește pasiunea și încrederea în reușită. Altfel, totul rămîne literă moartă pentru acești funcționari ai vieții. Sînt multe cauzele care duc la asemenea tragice provizorate (pentru că-i tragică o viață irosită în căutări lunatice sau lipsită de bucuria adevărată pe care ți-o poate da numai pasiunea muncii): absența unei educații în familie, neglijarea aptitudinilor unor copii sau, din contra, fabricarea și umflarea unor calități care de fapt nu-s poate nici măcar promisiuni, iar mai apoi insuficienta cultură care să-ți dea prin comparație imaginea adevăratelor tale dimensiuni.

Toate platourile de filmare o știu pe Stela P. Face figurație. E ceea ce se cheamă «o fată frumoasă». Ce contează că și-a întrerupt studiile de filologie încercînd de vreo 4-5 ori să intre la Institutul de artă teatrală și cinematografică I.L. Caragiale!

I s-a spus, cu toată delicatețea cuvenită, c-ar fi mai bine să-și reia învățătura. Bineînțeles că nici nu vrea să audă. Are o aliată credincioasă: mama...

Mai trebuie amintit că frumusețea e departe de a fi singurul argument în meseria actoricească?

Stela P. și ceilalți asemeni ei, furați de mirajul reflectoarelor, n-au auzit nimic despre munca stăruitoare și sentimentul continuu de insatisfacție ce-i încearcă pe adevărații creatori?

Să fie oare suficienți umerii largi ai lui Aurelian D. care-și neglijează catedra de educație fizică de la un liceu central bucureștean pentru a aspira la titlul de vedetă de film?

Orice profesie, mai ales cînd este vorba de artă, necesită perseverență, autoexigență și multă, multă muncă pentru a ajunge la desăvîrșire!

Adevăratele talente vor reuși totdeauna să se afirme, oricîte dificultăți ar întîmpina. Însă falsele aspirații nu duc decît la pierdere de timp prețios, la rezultate întristătoare. Și exemplele pot continua...

Totuși...

— Cînd ați absolvit Facultatea de limbi romanice și clasice, secția franceză?

— Acum trei ani.

Sîntem puțin surprinși. Profesorul Dinu Alexandru e om cam la 45-50 de ani. Aflăm că fusese ofițer de artilerie.

— Cîndva am fost ofițer dar a trebuit să renunț deoarece nu-mi mai permitea sănătatea. Mulți ani am dorit să devin profesor. N-a fost posibil. Acum cred că sînt mulțumit. Dar n-a fost ușor. Multe, multe lucruri uitate, altele neștiute. Și greutatea de-a învinge o anumită inerție a gîndirii, da, da, mi-a fost foarte greu. În schimb mulțumirea pe care o am acum e de neprețuit.

De unde se poate conchide că dacă stărui niciodată nu e prea tîrziu...

★

Și-acum, în loc de concluzii, să dăm cuvîntul specialistului:

— Să știm de la bun început că valoarea timpului nu-i aceeași pe tot parcursul vieții, precizează **conferențiarul doctor Paul Popescu-Neveanu** de la catedra de psihologie a Universității București. Într-un fel asimilează cunoștințele adolescentul și cu totul alt fel adultul. La primul, și mă refer în general la vîrstele foarte tinere, valoarea timpului **este de cinci ori mai mare față de perioadele ulterioare.** Pierderile din tinerețe, adică tocmai neglijarea acestor capacități de asimilare, sînt foarte greu recuperabile mai tîrziu, fiindcă atunci asimilările se fac în chip firesc. Peste zece ani ele necesită un efort aproape eroic. Nehotărîrea, pretențiile cu nimic justificate, îi fac pe acești tineri, și nu numai pe ei, să practice un fel de teorie a amînării, intrînd astfel subiectiv și obiectiv într-o «criză de timp» permanentă. **Cu fiecare an pierdut dificultățile de recuperare cresc la pătrat.**

— Sînt însă destule și cazurile cînd recuperările s-au făcut la vîrste mai avansate și încă într-un mod strălucit...

— Cîștigă timpul pierdut de regulă cei care nu din vina lor n-au putut să se instruiască. De fapt ei nu fac decît să se regăsească pe ei înșiși. Dar, cum spuneam, efortul depus de acești oameni este uriaș. Să ne întoarcem însă la «ceilalți». Comportamentul lor îi singularizează. Indivizi decompensați (adică nebucurîndu-se de satisfacția realizării prin muncă), aceștia se compensează prin himere (visează mari succese, întîmplări miraculoase etc).

Momentele lor de luciditate sînt însă foarte amare. Facilitățile și inconștiența tinereții se răzbună cumplit.

Este la îndemîna oricui adevărul că «nu poți să nu faci nimic». Activitatea, de orice fel, este proprie condiției umane. Nici cei de care vorbim nu fac excepție. Doar că recurg la paleative, la false activități, cu alte cuvinte «își umplu timpul» (distracții de tot felul, lîncezeală, discuții sterile etc).

Distracția trebuie să fie complementul muncii, și nu invers.

— De multe ori se obișnuiește să se spună: «Deocamdată mă distrez sau fac cutare lucru, iar dacă nu merge, m-apuc de altceva, ce-o să-mi placă mai mult». Credeți că e posibil?

— Hotărît nu. Personal, nu cred nici în re-reorientări. E vorba aproape sigur de fugă de muncă, de efort. Prefer de o mie de ori pe omul ce desfășoară o bună activitate în producție, atît și nimic mai mult, decît pe cel cu «aspirații» continue și nebuloase. Să fim lucizi, să ne cunoaștem forțele iar visurile să fie legate (pare ușor paradoxal!) numai de realitate.

★

...Iar ca să fim în acord cu timpul și să ne bucurăm de generozitatea sa, educația, înțeleasă în toată complexitatea sa, și munca încă de la cea mai fragedă vîrstă, să ne fie repere și sprijin.

Mihai HETCO

INSTANTANEE

a dat un caiețel...

Sîmbătă, orele 13. O dată cu noi au intrat la cofetăria «Gioconda» șase elevi de liceu. S-au așezat la o masă. Cînd să li se ia comanda, patru dintre ei s-au mutat la altă masă. De ce? Pentru că, ne-a spus mai tîrziu Zegna, «*n-am fost de acord să bem coniac. Am avut lucrare scrisă la chimie, am făcut bine și ne-am gîndit să bem o oranjadă în drum spre casă. Iar M. H.*

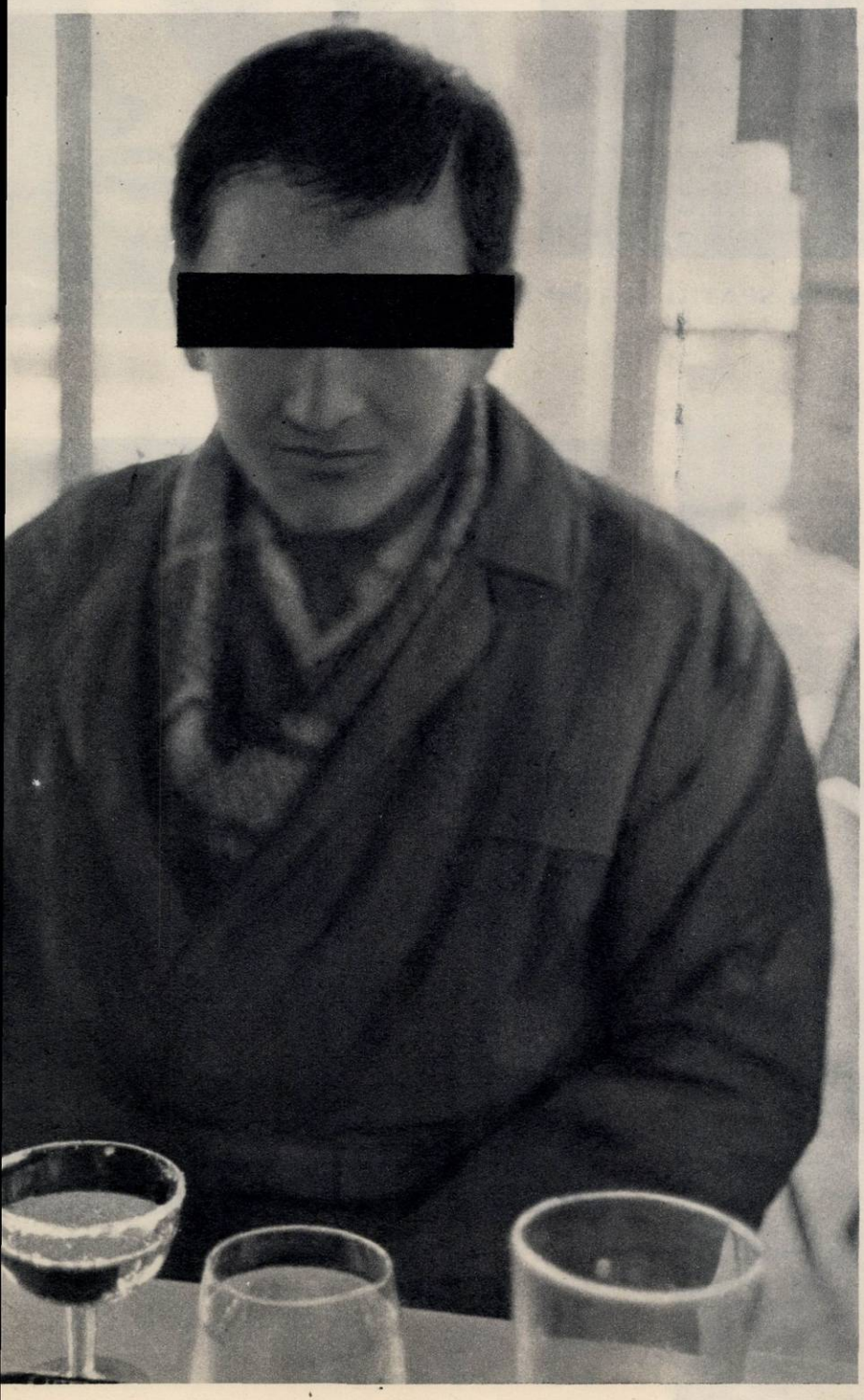

Dumitru Cotună la cîteva clipe după ce a bătut doi cetăţeni, a distrus o sobă şi a făcut praf un coş cu covrigi. Cauza? Mastică amestecată cu ţuică...

Grozavul — M.H. — care n-a vrut oranjadă ci coniac. De ce? «E mai modern!»

a vrut coniac. Şi am făcut opinie separată».

Căpitanul I.P. de la serviciul judiciar al Miliţiei Capitalei, care ne însoţea, l-a întrebat zîmbind:

— Ce lucrare aţi avut la chimie?

— Gradul de disociere...

Căpitanul l-a mîngîiat pe băiat:

— Foarte bine aţi făcut că v-aţi... disociat: de aici, de la coniacul acesta «inofensiv», se trag multe rele...

*

La barul de zi «Unic» e linişte. Linişte şi fum. La o masă, un tînăr uscăţiv, extrem de înalt, cu nişte favoriţi teatrali şi unsuroşi, discută (flegmatic) cu un bătrîn uscăţiv, puţin amărît.

— La masa aia se întîmplă ceva, îmi spune I.P.

După un timp am şi intrat în discuţie:

— Mă numesc Traian Jiga şi am 24 de ani.

— Cu ce vă ocupaţi?

— Ştiţi... am fost operat... cerebral...

— Cînd?

— În 1957.

— Sînteţi unul din stîlpii barurilor de noapte şi de zi. *Din ce*, dacă nu vă supăraţi?

— Mă ajută tata...

— Şi dv.? — ne adresăm omului mai în vîrstă de la masă.

— Sînt profesor pensionar şi tatăl unei fete pe care acest tînăr a răpit-o de acasă de cinci zile...

*

Am ajuns, în fine, la Miliţia Capitalei la orele 22,45. Un birou, la primul etaj. Pe uşă intră căpitanul J.I., însoţit de un copil de 11 ani:

— Permiteţi să raportez: l-am găsit pe stradă aşa cum îl vedeţi.

Copilul era îmbrăcat sumar şi în picioare purta sandalele albe, de vară, ale maică-si — afară ploua cu găleata. Maiorul M.B. s-a apropiat de el şi l-a întrebat:

— Ce-i cu tine?

Copilul l-a privit cu ochii rotunzi de mirare şi a început să plîngă.

— Hai, fii liniştit că nu-ţi face nimeni nimic... Ia spune-ne unde sînt părinţii tăi? Cum de umbli tu, la ora asta, pe străzi?

— Tata a venit băut acasă şi m-a gonit pentru că am dat unui coleg al meu de şcoală un caieţel de 1 leu...

Maşina plecată între timp după părinţi a sosit. Tatăl copilului, Crăciun Nicolici, era într-adevăr băut: plîngea.

— Copilul meu să ajungă la Miliţie?!? Vai-vai-vai! Şi apoi, copilului: n-ai tu, Lucică, *tot ce-ţi trebuie* la mine, nu-ţi dau haine, caiete, nu fac eu sacrificii pentru tine?...

*

Pe culoar, la acelaşi etaj, lipit de zid, un bărbat la vreo 30 de ani, cu o figură răvăşită. Căpitanul J.I. l-a privit numai o clipă:

— Unde?

— În Piaţa Unirii.

— Cîţi ai bătut?

— Doi.

— Şi?

— Şi am distrus o sobă şi un coş cu covrigi.

Pe scurt, aşa s-a întîmplat: Dumitru Cotună a răsturnat un coş cu covrigi, a bătut doi inşi, a distrus o sobă.

— De cîte ori ai mai fost condamnat? — l-a întrebat J.I.

— De două ori.

*

Spre ziuă, la trei şi jumătate, lume multă în faţa unui cinematograf. M.B. alege doi tineri:

— Numele?

— Vasile Vlad.

— Ce aşteptaţi aici, la ora asta?

— Să se deschidă casa de bilete.

— Casa se deschide la 8 dimineaţa.

— Se poate...

— Cîte bilete iei?

— Două — pentru mine şi prietena mea.

— Dumneata? — se adresează M.B. fetei.

— Io?... Să se deschidă casa de bilete.... Numai două — pentru mine şi prietenul meu...

— Ai uitat să spui cum te cheamă.

— Aăăă... Florica Vlad.

— Sînteţi fraţi. De ce n-a venit unul să ia pentru amîndoi?

M.B. nu greşise: registrul speculanţilor de bilete s-a încărcat cu încă două nume.

Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

ion

ACTRIȚĂ

▲ ÎN SPAȚIU ȘI TIMP

EVA

Fotografii de A. MIHAILOPOL

vlasiu

SCULPTORUL

IUBIRE

FETE DIN OAȘ

Spre deosebire de foarte mulți artiști, pe care-i poți caracteriza ușor văzînd doar cîteva opere, sculptorul Ion Vlasiu este definit prin ansamblul lucrărilor sale, prin diversitatea și bogăția temelor, complexitatea tehnicilor și materialelor folosite, prin efervescența creatoare, dramatică și poetică, prin simțul măsurii de o autentică tradiție țărănească «în care recunoaștem, așa cum scria în 1942 Tudor Vianu, ceva din energia și dîrzenia caracterului ardelenesc».

Forma, diferită ca stil de la lucrare la lucrare, pentru Vlasiu nu este un scop, în intenția de a fi modern și original, ci un mijloc, mai degrabă expresia ideii sau sentimentului. Bronzul și modelajul viguros sînt mai potrivite chipurilor de revoluționari și eroi populari ca Horia, Cloșca și Crișan; marmura, prin efectele de lumină, moliciunea și frăgezimea suprafeței lucioase, este proprie unor lucrări cu teme duioase și poetice, ca: «Maternitate», «Primii pași», «Mireasa din Oaș», iar alabastrul, cu interesante efecte ale transparenței luminii, îi permite metafore: «Poezie», «Elegie», «Mireasa», după cum în piatră Vlasiu vede figura lui Decebal sau «Masa lui Pintea» desprinse din stînca șlefuită de timp și istorie — transformate de mîna sa în legende. Lemnul pare a fi mai drag artistului. Înfrățit tradițional cu țăranul român, ca obiect în care spiritul său s-a cristalizat în forme și simboluri, lemnul este folosit și de sculptor tot ca un mijloc de exteriorizare spontană a gîndurilor și sentimentelor, a înclinației sale spre ritmarea formelor — cînd cioplit brutal și cu nerv ca în: «Mască», «La portiță», «Stihiile trecutului», «Tripticul eroilor» — cînd mîngîiat, pînă reflectă lucitor lumina ca în «Tors» sau «Iubire».

Ca și pentru Brâncuși, lemnul înseamnă pentru Vlasiu viață, mișcare, transfigurare, spirit; nu întîmplător Aurel Mihailopol, care ne-a desfătat privirile cu interesanta sa expoziție de fotografii artistice din sala Dalles, s-a oprit pentru ilustrare la trei lucrări din lemn: «Fete din Oaș», «Eva», «Iubire» și doar la două din piatră și marmură: «În spațiu și timp» și, respectiv, «Actriță». Lemnul, de suavă gingășie sau de un dramatism puternic, în modul în care este cioplit, ascunde umbra, pune în valoare efecte de contrast sau de degradeuri ce au un grai emoțional și artistic în acord cu ceea ce înfățișează. Lemnul este apt pentru sugestie și starea de basm.

Mă întrebam într-un alt articol dacă există un specific și o unitate artistică la Vlasiu în această expoziție complexă și contradictorie în amestecul aparent de stiluri. De fapt, tocmai în această diversitate stă originalitatea sa. Ea dezvăluie sinceritatea sentimentului și izvorul direct fără preconcepții de la realitate sau din istorie, ceea ce-i dau autenticitatea și unitatea creației sale. Literat, pictor, poet, Vlasiu este un creator tumultuos, de acțiune, complex în formele sale, împlîntat puternic în tradiția și specificul artistic al poporului nostru.

Mircea DEAC

subtextul unei dispariții

Sîmbătă 25 martie a apărut cronica în care era pusă în discuție degradarea treptată a magazinului duminical.

Duminică 26 martie, emisiunea magazin a fost pur și simplu scoasă din program.

Cum cronica încercase să demonstreze că soluția nu trebuie să fie în nici un caz atît de radicală, era limpede că nu putea să fie vorba decît de o simplă coincidență. O întrebare adresată telefonic unui membru al conducerii televiziunii a primit următorul răspuns.

— Emisiunea pregătită pentru duminică 26 martie era extrem de slabă și de aceea am hotărît să n-o prezentăm. Vă rugăm chiar să scrieți acest lucru, pentru ca să-l afle și telespectatorii.

Din convorbirea care a urmat se desprind, după opinia cronicarului, două concluzii. Prima — mai puțin îmbucurătoare — se referă la o anumită superficialitate în elaborarea programelor. Din momentul cînd tipărește sumarul emisiunilor săptămînii următoare, televiziunea semnează implicit un contract cu telespectatorii și ar fi de dorit să-și ia toate măsurile necesare pentru ca să-l poată respecta. Contractul este întărit apoi prin declarațiile de intenții care alcătuiesc emisiunea «Avanpremieră» și prin inserarea programului în ziare și reviste. În săptămîna care s-a încheiat la 25 martie n-a trecut aproape nici o zi fără derogări de la programul inițial. Deși nu am primit explicații la fel de clare pentru toate emisiunile care au dispărut, au fost înlocuite sau amînate, în linii mari am înțeles că nu s-a făcut din vreme tot ce ar fi fost necesar pentru a li se asigura un nivel corespunzător.

Aici trebuie să ne oprim pentru a consemna o promisiune a televiziunii care pare a fi de cea mai mare importanță: într-un viitor foarte apropiat, schema emisiunilor se va stabiliza într-o asemenea măsură încît telespectatorul va cunoaște din vreme, cu o precizie aproape matematică, nu numai ce îi va aduce ziua de mîine, ci și toate marțile (sau duminicile) din săptămînile și lunile următoare.

Dincolo de aspectul criticabil al modificărilor de ultimă oră amintite mai sus se întrevede însă altceva, o perspectivă de natură să ne umple de speranțe: televiziunea înțelege să manifeste o exigență sporită față de propriile ei producții. Controlul preliminar de calitate (aplicată la manifestări artistice, educative etc. expresia sună — s-o recunoaștem — cam brutal, dar experiența unor emisiuni submediocre spune că se potrivește) începe să fie mai riguros. Nu o dată telespectatorii s-au văzut în situația de a blama nu numai pe autorii unor texte de estradă sau ai unor programe muzicale lipsite de calități, ci și pe cei care le-au dat «bun de emisiune». Fără îndoială că soluția optimă rămîne selecționarea, încurajarea, cultivarea unor colaboratori a căror semnătură și prezență să constituie o garanție de calitate. Pînă atunci însă e nevoie măcar de o măsură prohibitivă în calea lucrurilor făcute de mîntuială, fără simț de răspundere. Aceste observații privesc nu emisiunile pe care nu ni s-a mai dat prilejul să le vedem (de altfel nu e de loc sigur că ar fi fost într-adevăr mai proaste decît altele) ci pe cele care au trecut, săptămînă de săptămînă, prin filtrul prea generos al controlului de calitate. Cele mai vulnerabile sînt în această privință spectacolele de «varietăți» și toate celelalte emisiuni cu pretenții «umoristice». Poate că pentru început ar trebui să se elimine total efectele comice facile, bazate exclusiv pe ticuri verbale, expresii argotice și alte stîlciri ale limbii. «Monologul» medicului veterinar din regiunea Brașov care a protestat împotriva excluderii acestei probe din «Dialogul la distanță» a reprezentat prin el însuși cea mai bună dovadă a justeței măsurii luate. Toți moldovenii care ascultă din cînd în cînd penibilele eforturi ale actorului Cosma Brașoveanu de a le imita vorbirea se întreabă dacă la televiziune nu există nimeni care să o cunoască și să o iubească. E un aspect minor, ținînd seama de marea sferă de cuprindere a televiziunii, dar dacă se pornește la înlăturarea a ceea ce este necorespunzător, să nu se uite nici exhibițiile verbale fără sare și în general fără gust.

Felicia ANTIP

cadran internațional

Köln (R.F.G.). Aspect din timpul unei recente demonstrații de protest împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam.

De multă vreme n-au căzut primăvara în Elveția asemenea cantități de zăpadă ca în acest an. În fotografie: se lucrează la degajarea intrării în tunelul St. Gotthard.

O fotografie document: momentul istoric al intrării în cabina navei cosmice «Vostok 1» a celui care avea să realizeze peste cîteva minute primul zbor al omului în cosmos. Era 12 aprilie 1961, iar cosmonautul, cetățean al Uniunii Sovietice, se numea Iuri Gagarin. Trecuseră mai puțin de patru ani de la lansarea, în toamna lui 1957, tot de către Uniunea Sovietică, a primului satelit artificial al Pămîntului... În cei șase ani care au trecut de la acel zbor deschizător de drumuri cosmice de la 12 aprilie 1961, lui Gagarin i-au urmat alți 10 cosmonauți sovietici, printre care și prima femeie, Valentina Nikolaeva-Tereșkova. În mai 1961 au început și lansările de nave cosmice americane cu oameni la bord de la «Cape Kennedy». Realizări epocale ale geniului uman, zborurile cosmice se numără printre acele fapte temerare care înscriu secolul XX cu litere de aur în istoria civilizației.

la 1300 metri adîncime

— corespondență din r.s. cehoslovacă —

Laboratorul geofizic al mareelor terestre de pe lîngă Academia cehoslovacă de științe este situat la 1 300 m sub pămînt, la al 36-lea etaj al minei «Anna», din apropiere de Pribram, de unde se extrage galenă conținînd plumb și argint.

Primele măsurători în acest laborator subteran au început în 1910. Din 1928 aici se efectuează măsurători sistematice cu ajutorul unor pendule în plan orizontal.

Am coborît în puț prin caja de extracție, ținînd în mînă fiecare o lampă de miner și avînd o cască de protecție pe cap. La adîncimea de 1 300 m am început să străbatem un labirint de culoare. În spatele unei porți de fier se află o încăpere din beton, iar în interiorul ei și-a instalat sediul laboratorul subteran. Aici se efectuează primele măsurători comparative internaționale ale mareelor terestre.

La aproximativ 100 de metri de încăperea de beton se află camera obscură, aceasta fiind, de fapt, situată la cea mai mare adîncime. Aici, lucrătorii de la stația mareelor terestre dezvoltă cu ajutorul unui sistem de oglinzi înregistrările pe hîrtie fotografică ale mișcărilor pendulelor.

La această adîncime se fac simțite chiar și influențele atmosferice: presiunea aerului, temperatura, precipitațiile... Aparatele identifică cu ușurință o furtună care ar izbucni cu violență la suprafață. În 1963 aparatele au semnalat o înclinare a bancurilor terestre, fenomen care precede adesea surpările în mine. Totuși, cele cîteva stațiuni subterane nu sînt suficiente pentru a putea determina cu exactitate în ce loc anume vor avea loc surpările, pentru a da astfel posibilitatea evacuării din timp a minerilor din locul amenințat. Cu timpul însă, stațiile geofizice și seismografice vor constitui o rețea suficient de densă pentru a putea preveni din timp accidentele din mine cu aceeași ușurință cu care astăzi ele prevestesc uraganele.

Laboratorul subteran cehoslovac colaborează foarte strîns cu savanții de peste hotare, membrii săi fiind invitați să împărtășească din experiența lor, în scopul unei colaborări mai fructuoase.

P. PUSTKA

un dicton se demodează

Banii nu au miros — se spune. Vechiul dicton, rămas se pare de pe vremea împăratului Vespasian, începe, chiar și în Occident, să se demonetizeze. Un inventator american s-a preocupat de modul în care biletele de bancă, mai ales cele reprezentînd valori mari, ar putea fi parfumate. Mirosul, suficient de persistent ca să poată dura cîțiva ani, este totodată destul de greu perceptibil pentru nasul omenesc. Dar nu și pentru cîini. Special dresați, ei vor putea găsi urma hoților care au asupra lor asemenea bilete de bancă.

Se anunță că în Atlanta cîteva bănci au și adoptat procedeul, iar cîinii urmează cursuri speciale. Ce vor face gangsterii? Vor sta cu mîinile în sîn? Sau se vor înscrie și ei în școli de reeducare... a mirosului?

D.S.

încotro se îndreaptă cultura africană?

interviu cu f.n'sougan aglemagnon

Recent, la Societatea africană de cultură s-a discutat despre o serie de lucrări consacrate de diverşi autori problemelor culturale, de gîndire, de concepţie filozofică ale Africii. Întîlnirea mea cu prof. univ. F. N'Sougan Aglemagnon, membru în conducerea societăţii, a avut loc imediat după aceste discuţii. L-am rugat să sintetizeze, pentru cititorii revistei «Flacăra», ceea ce i se pare mai relevant din discuţia la care a luat parte.

— Există, desigur, un fond tradiţional al culturii africane. În ce condiţii şi în ce măsură supravieţuieşte acest fond? Iată deci ridicată problema continuităţii tradiţiei africane în lumea modernă; e vorba nu numai de prezent, dar şi de viitor.

Există, la fel de cert, în lumea africană modernă un număr de elemente noi împrumutate sau adoptate din afară. Este vorba oare de un fel de asimilare care în cele din urmă se va integra în contextul tradiţional? Sau avem de-a face cu o substituire radicală, în cursul căreia cultura africană cedează locul unei culturi străine?

În acest sens consider că nu se poate vorbi de viitor fără a ţine seama de tradiţie. Dacă observăm diferitele aspecte ale realităţilor africane, putem vedea că la toate nivelurile se pune problema adaptării modelului cultural. Chiar cînd e vorba de model de origine pur africană, acesta va trebui să reziste în anumite condiţii noi: mare parte din aceste modele şi-au pierdut adevăratul context tradiţional şi acum trebuie să evolueze într-un mediu diferit, pentru care nu-s făcute şi nici măcar pregătite.

Ceea ce se impune dacă vrem să nu fim depăşiţi de fapte este analizarea unui întreg proces, în toată complexitatea lui. Nu e vorba doar de a păstra o tradiţie. Ea trebuie deopotrivă salvată, readusă la viaţă şi integrată în viitor.

— S-a vorbit de «africanitate». Aţi vrea să ne ajutaţi să înţelegem sensul acestei noţiuni, definindu-i caracteristicile?

— Să precizăm: nu trebuie să se creadă că filoanele gîndirii africane apar ca un sistem avînd un fir conducător coerent, ca un sistem de felul celui hegelian, de pildă. E vorba mai degrabă de un fel de înţelepciune a practicii, a concretului. Astfel, în ritualuri sau în practica anumitor comportamente sociale găsim materializarea unor daturi filozofice. Cum să le înţelegem? Cu ajutorul ştiinţei, încercînd să ajungem la cunoaşterea obiectivă a principiilor acestei înţelepciuni a practicii? Sau prin dezlegarea secretului simbolurilor de care e plină viaţa africanilor? Cred că aceste două căi nu sînt contradictorii. Ele pot fi mai degrabă două drumuri complementare spre soluţia problemei.

— Africa se transformă. Ce va deveni înţelepciunea practicii?

— Cultura nu se defineşte abstract, ci totdeauna în funcţie de un context social. Astfel, elementul cultural, elementul gîndirii, oricît de abstract ar fi, este susceptibil să sufere modificări profunde dacă mediul în care fiinţează se schimbă. În orice caz e limpede că «africanitatea» nu poate fi singurul element pe care să se întemeieze o «neocultură» africană. O cultură nu se poate îmbogăţi fără contactul cu alte culturi.

Edmond FREDÉRIC

Paris, martie 1967

ciudăţeniile inventivităţii

Oraşul Bruxelles a găzduit recent a XVI-a ediţie a Tîrgului internaţional al inventatorilor. Peste o mie de exponate, sosite din 17 ţări, au completat lista celor 150 000 de invenţii prezentate pînă acum, începînd din anul 1952, la această paradă anuală a roadelor spiritului inventator.

O bună parte a creaţiilor expuse la tradiţionalul tîrg din capitala Belgiei şi-au găsit sau îşi vor găsi întrebuinţare în diferite domenii de activitate, aducînd autorilor satisfacţii morale şi materiale. Dar, la fel ca în anii precedenţi, multe din exponatele de la «Centre International Rogier» din Bruxelles au fost atît de departe de vreo utilizare practică, încît nu au trezit decît zîmbetele publicului, uimit şi amuzat. Reacţie firească în faţa unor născociri bizare ca, de pildă, cea a lui Olda Glett din Lausanne, care a prezentat o periuţă de dinţi dotată la vîrf cu o oglinjoară cu ajutorul căreia ai putea să-ţi admiri propria-ţi dantură, dacă spuma produsă de pasta de dinţi nu te-ar împiedica s-o faci. Un alt expozant, francezul René Vulin, a avut o inspiraţie funebră cînd a conceput un sicriu metalic ce prezintă avantajul, mai mult decît îndoielnic, de a putea fi închis ermetic de patru persoane în numai două minute şi jumătate. Pe olandezul Joz Lehaen îl preocupă în schimb soarta unor fiinţe vii,şi anume păsărelele aflate în captivitate. În folosul lor, el a construit o colivie înzestrată cu o instalaţie acţionată de o uriaşă moară de vînt, care asigură micilor înaripate în permanenţă apă proaspătă. Un pensionar din Ostende (Belgia) consideră că pietonii din marile centre urbane vor fi mai puţin expuşi pericolelor generate de intensa circulaţie de autovehicule, dacă vor folosi umbrele sau bastoane avînd la mîner şi în vîrf cîte un semnalizator luminos. Portughezul José Manuel Lauro se gîndeşte şi el la pietoni, dar mai ales vrea să-i ferească pe conducătorii auto: invenţia sa înlătură posibilitatea adormirii la volan. Ochelarii creaţi de el declanşează automat un semnal de alarmă şi, totodată, decuplează motorul în clipa în care automobilistul închide ochii. Aparatul (în fotografia de jos) ar fi aproape ideal, dacă nu ar acţiona la fiecare clipire de ochi... Un «dacă» are şi invenţia tînărului Jakob Perlbeger din Anvers, care pretinde că a descoperit mijlocul de a îzbăvi pe toţi navigatorii de «răul de mare». Pentru ca tangajul şi ruliul să nu se mai simtă este suficient ca orice scaun, cuşetă sau, mai bine, fiecare cabină de vapor să nu fie fixe, ci suspendate central.

Deşi lipsite de perspectivă, aceste nascociri tehnice vorbesc, alături de invenţiile de reală valoare, despre neastîmpărul şi inventivitatea gîndirii umane, despre dorinţa şi eforturile omului de a descoperi mereu ceva nou.

T. FLORIAN

Pe cele două maluri — britanic şi francez — ce străjuiesc Canalul Mînecii se desfăşoară o adevărată «bătălie a plajelor» împotriva «fluxului negru» — cum este denumit stratul de petrol care s-a scurs din petrolierul gigant «Torrey Canyon» eşuat pe reciful celor «şapte stînci», la 15 mile sud-est de coasta engleză. Lansarea bombei cu fosfor şi aruncarea în apă a numeroase tone de detergenţi n-au putut împiedica totuşi ca straturi de petrol să se îndrepte spre cele două litoraluri. În fotografie: petele de petrol fotografiate din avion în dreptul coastei franceze; în prim plan se profilează muntele St. Michel.

misterul oscilografelor trucate

De aproape un an de zile poliţia franceză îl suspecta pe Paul Chastagnier. Implicat anterior într-o afacere complicată cu monede false, Chastagnier reuşise pînă la urmă să scape cu faţa curată. Dar, în mod discret, cîţiva detectivi se ocupau de el şi, pe măsură ce se strîngeau date, persoana lui intriga tot mai mult: trăia pe picior mare, juca mult, cheltuielile făcute depăşeau masiv veniturile cunoscute. După o vizită în Statele Unite — la vremea respectivă nu s-au cunoscut motivele — Chastagnier s-a înapoiat cu o mare sumă de bani.

Cu cîteva timp în urmă, inspectorii care-l urmăreau au constatat că Chastagnier plasase o importantă comandă de oscilografe la Centrad, o întreprindere din Annecy. Ce nevoie avea el de aceste aparate fine, care permit stabilirea diferitelor semnale electrice prin proiectarea lor pe un mic ecran? Urmărind comanda, poliţia a constatat că oscilografele comandate au fost transportate, după construirea lor, la casa inginerului Jacques Courbet, în localitatea Chennèvieres-sur-Marne. După cîteva zile, în răstimpul cărora a fost vizitat de mai multe persoane, Courbet a împachetat oscilografele şi le-a dus la un oficiu, unde a făcut formele pentru expedierea lor în Statele Unite, pe adresa «Foreign Trade Representative and Co.» — 90 West Street, New York.

Poliţia s-a decis să examineze unul din oscilografele expediate şi cercetarea a dus la un rezultat surprinzător: unul din dispozitivele aparatului fusese golit pe dinăuntru şi umplut cu 12 săculeţe cu... heroină! Aşadar, fusese descoperită o importantă bandă de traficanţi de stupefiante.

Încă din primele zile ale anchetei care a urmat, poliţia a reuşit să aresteze cîţiva membri ai acestei bande, al cărei organizator şi conducător s-a dovedit a fi Paul Chastagnier. Interesant este faptul că între membrii bandei se numărau şi Paul Lacour, preşedintele-director general al unei importante societăţi specializate în microtransistoare, precum şi Philippe Chaboche, preşedintele firmei Dudal. De pe altă parte, au fost operate arestări şi în Statele Unite, în legătură cu firma căreia îi fuseseră destinate neobişnuitele oscilografe franţuzeşti...

Florin UDREA

din lume adunate

«Societatea engleză împotriva sclaviei» a dat publicităţii un raport în care se arată, între altele, că la unul din cele mai elegante hoteluri din Londra, Dorchester Hotel, a fost găzduit «un sultan ce şi-a adus cu el o sclavă»,silită să stea zi şi noapte în picioare în camera sultanului. Deputatul laburist Ben Whitaker a ridicat chestiunea în Parlament, subliniind că Ministerul Justiţiei ar fi trebuit să acţioneze împotriva unor astfel de practici. După cîteva zile s-a găsit un om de afaceri englez care a dezminţit prin presă că lucrurile ar sta astfel. «Sultanul — declara el — a fost vizitat de soacră-sa care a adus cu ea o fată săracă, o orfană, pe care a crescut-o ca pe propria sa fiică». Dacă unele ziare au dat o atenţie deosebită cazului, aceasta se poate explica doar prin faptul că sultanul în chestiune este ministrul apărării al faimoasei Federaţii a Arabiei de Sud creată de Anglia. Şi în zilele cînd trupele britanice reprimă forţele care se pronunţă împotriva federaţiei, incidentul nu poate decît să sublinieze cam ce fel de rînduieli sînt apărate de aceste trupe. Aşa se explică de asemeni şi graba cu care a fost găsit un «cunoscut» al sultanului gata să lămurească lucrurile. El a lăsat un singur detaliu nelămurit: a stat sau nu fata zi şi noapte în picioare ca un sclav? Într-un asemenea caz asta-i mai important decît cine a adus-o la Londra.

*

Comitetul Congresului S.U.A. pentru cercetarea activităţii antiamericane a constatat că bugetul i-a fost redus cu 50 000 de dolari. Comitetul insistă să i se acorde suma de 400 000 de dolari cerută iniţial. Editorialistul ziarului «New-York Times» se întreabă: «De ce să mai risipim restul de 350 000 dolari? Naţiunea trebuie să scape de acest comitet antiamerican». Pentru ce credeţi că cere banii? Pentru a «ancheta tulburările din centrele urbane». Prin tulburări se înţeleg, evident, conflictele rasiale, demonstraţiile împotriva războiului din Vietnam şi altele. «Un asemenea proiect nu este de natură să aducă liniştea centrelor vizate», scrie tot «New York Times». Remarca este îndreptăţită de palmaresul comitetului care a pescuit totdeauna în ape tulburi.

*

«Dacă dumneata eşti îngrozit de Texas, eu sînt de-a dreptul consternat de Anglia», acesta a fost titlul unui program de televiziune de o oră prezentat de Columbia Broadcasting System din New York, în cadrul căruia doi ziarişti, unul texan şi altul englez, şi-au exprimat reciproc dispreţul faţă de rînduielile din ţara celuilalt. «Texasul? O regiune fără stil, bîntuită de uniformitate...», a spus englezul. «Anglia? Un imperiu în declin», a replicat texanul. Şi aşa timp de o oră. Ce s-a urmărit în fond? În nici un caz informarea obiectivă a telespectatorilor. Procedeul aminteşte doar de luptele de cocoşi anume destinate excitării amatorilor de senzaţii tari.

Nicolae URECHE

cititorii fotografiază

Ce mult e pînă sus! — G. GAVRILUȚIU

dialog cu cititorii

cronicarul din prigoreni

«Aș dori să cunosc cîteva date despre Ion Neculce».

Miti SCRIECIU — Craiova

Răspunde prof. univ. AL. PIRU, dr. docent în *științe filozofice*.

Cel mai interesant din punct de vedere literar cronicar român, Ion Neculce, s-a născut într-un sat care astăzi îi poartă numele, Prigorenii Mici, în regiunea Iași, prin 1672. Era fiul vistierului Neculce și al Ecaterinei Cantacuzino. Rămas de mic orfan, a învățat carte în casă și în pribegie în Țara Românească, unde a stat patru ani. Întors în Moldova și-a început cariera politică la 19 ani, fiind, pe rînd, postelnic, vătav de aprozi, vel spătar, hatman, vornic al Țării de Sus, judecător de divan. Căsătorit în 1701 cu Maria, fata hatmanului Lupu Bogdan, Neculce a fost comandantul oștirilor moldovene în războiul ruso-turc de la Stănilești din 1711 și l-a urmat pe Dimitrie Cantemir în Rusia, unde a stat doi ani, neizbutind să revină în țară decît după alți șapte ani de pribegie prin Polonia. A murit prin 1745, în vîrstă de 73 de ani, fiind înmormîntat la moșia sa din Prigoreni. Opera care-i perpetuează numele, **Letopisețul Țării Moldovei,** povestește evenimentele istorice dintre anii 1661, în continuarea cronicii lui Miron Costin, pînă în 1743, adică de la Istrate Dabija-vodă pînă la Ioan-vodă Mavrocordat, o perioadă de 82 de ani, la care, în mare parte, cronicarul a fost martor ocular. Letopisețul este precedat de un număr de 42 de legende, notate de Neculce din circulația orală, anecdote cu caracter istoric, care au servit ca sursă de inspirație scriitorilor de mai tîrziu, lui Asachi, Negruzzi, Bolintineanu, Alecsandri și altora, deși savoarea lor arhaică rămîne inimitabilă. În cronică, în afară de vastul tablou al vieții sociale și politice din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și prima jumătate a secolului al XVIII-lea, impresionează participarea vie a autorului, considerațiile unui bătrîn înțelept pe marginea diferitelor întîmplări, filozofia cînd amară și cînd ironică, meditația și hazul, uneori sarcasmul, darul inegalabil al povestitorului care amestecă în narația faptelor viața sa însăși, observația psihologică și caracterologică, portretistica, gravurile de epocă, expozițiile de solemnități și ceremonii, jovialitatea și, mai presus de toate, spontaneitatea stilului, compoziția liberă de orice canoane retorice, urmînd formele curente ale oralității, cu citate din scriptură și o cascadă de zicale, proverbe și expresii, ca mai tîrziu la Creangă, și acea dulceață a graiului moldovenesc caracteristică lui Mihail Sadoveanu, discipolul lui contemporan.

cei vizați prin critici răspund...

Sfatul popular al orașului regional Focșani, Comitetul pentru cultură și artă (la o sesizare a cititorului Dumitru Tufă din Focșani): «Observațiile în legătură cu unele lipsuri ce se manifestă în activitatea culturală a orașului Focșani sînt juste. În momentul de față orașul nostru nu beneficiază de un club care să permită tinerilor să-și petreacă timpul liber într-un mod util și plăcut...

Conform unor hotărîri, urmează ca începînd cu anul 1968 să se construiască și în orașul Focșani un club al tineretului, un nou cinematograf, un muzeu și alte edificii social-culturale...

Cît privește programul cinematografelor s-a luat hotărîrea ca acestea să prezinte filme și în cursul dimineții, de cel puțin două ori pe săptămînă, pentru oamenii muncii care lucrează în schimburile de după-amiază».

în cîteva rînduri

Florin Avram — Brașov. 1) Sincerele noastre mulțumiri pentru aprecierile dv. călduroase la adresa revistei. 2) Fotografia actriței și cîntăreței dv. preferate a apărut pe coperta nr. 20/1966.

Viorica Saghin — Constanța. De acord cu dv. în aprecierea popularității actorului Ion Besoiu. Ne pare rău însă că sîntem nevoiți să vă contrazicem: fotografia sa a apărut pe coperta nr. 8/1966. Corespondența îi poate fi trimisă pe adresa Studioului de televiziune, str. Molière 2, București.

Lucian Nenu — Ploiești. Nădăjduim că veți elucida problema în discuție cu amicul dv., citind articolul «Dansul călușarilor în vechime și azi», publicat în Flacăra nr. 19/1966, pag. 17.

Alexandrina Radu — Moreni. 1) Istoricului român A.D. Xenopol îi vom dedica un articol la rubrica de față. 2) Cu privire la interpretul Elvis Presley, vă rugăm citiți răspunsul dat concetățenei dv., Gina Soare, în nr. 7/1967, la aceeași rubrică.

Dorina Ionașcu — Tr. Severin. «Doresc ca pe una din copertele revistei să apară fotografia interpretului de muzică ușoară Dan Spătaru, deoarece pînă acum nu i-a apărut...» Inexact! (Vezi coperta nr. 16/1966.)

Nicolae Măceșan — Huși. Tema propusă de dv. (viața și activitatea exploratorului Roald Amundsen) a fost acceptată de redacția noastră, articolul respectiv urmînd să apară în viitor.

S.M. — Iași. Propunerile dv. referitoare la ancheta «Știm să ne hrănim?» sînt foarte interesante. De aceea v-am ruga să ne comunicați sub ce semnătură ați dori să apară în eventualitatea publicării lor.

Octavian Poean — Tulghes. 1) Problema publicării unui roman ilustrat continuă să preocupe redacția noastră. Dacă apariția sa mai întîrzie este pentru că dorim să oferim cititorilor o producție net superioară celei precedente. 2) Deocamdată nu putem renunța la reclama de pe ultima pagină.

Dorina Tomescu — Filipeștii de Pădure. 1) Vă comunicăm că în problema care a constituit obiectul unei controverse dreptatea este de partea dv. 2) Nu! Valentin Zaharescu nu e fiul lui Radu Zaharescu. Micuțului Valentin scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, str. Molière 2, București.

Nicu V. Stroe — com. Argetoaia. Am luat în evidență propunerea dv. — date despre celebra expediție a generalului Umberto Nobile.

Pavel Ripan — Bîrlad. 1) Ne exprimăm speranța că cele două răspunsuri publicate în nr. 13, la cererea dv. (istoria balului și ceva despre pigmei), *au corespuns așteptărilor*. 2) Am notat și dorința dv. privind istoria orașului Bîrlad. 3) Problema publicării adreselor la rubrica «Cititorii către cititori» va fi reglementată în curînd, o dată cu apariția noilor condiții de publicare a adreselor la rubrica sus-amintită.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Justin Jianu, maistru, Ploiești, căsuța poștală 100: literatură, prozodie, istorie, ilustrate; Mihai Vrînceanu, muncitor, 22 ani, București, str. Baba Novac 16, bl. 23, sc. 4, et. 10, ap. 176: teme diverse, ilustrate; Petru Tincul, electrician, 21 ani, com. Caraşova 16, reg. Banat: teme diverse, muzică ușoară, ilustrate; Otilia Deak, funcționară, 18 ani, Lupeni, str. T. Vladimirescu, bl. B, sc. 1, ap. 3: teme diverse, ilustrate; Felicia Bazgan, elevă, Huși, str. Dobrina 107: teme diverse, literatură, ilustrate; Gheorghe Amza, elev, com. Stănești, rn. Olteț: teme diverse, ilustrate; Petre Munteanu, muncitor, 22 ani, Constanța-Tomis III, bl. L 7, ap. 45: teme diverse, ilustrate; Maria Gherghe, tehniciană contabilă, 18 ani, C.A.P. com. Zătreni, rn. Olteț: cinema, filatelie, ilustrate; Maricica Popa, absolventă liceu, com. Stulpicani, rn. Gura Humorului: teme diverse, ilustrate; Ana Codreanu, elevă, 16 ani, Borzești, str. Mărășești 282, reg. Bacău: ilustrate.

pe scurt

Mihai Vlad — com. Bărbulețu. 1) Sofia Vasilievna Kovalevskaia (1850-1891) s-a născut la Moscova. Prin activitatea sa pe tărîmul matematicii a adus contribuții însemnate în domeniul mecanicii cerești și al ecuațiilor cu derivate parțiale. A făcut completări și observații interesante cu privire la cercetările lui Laplace asupra structurii inelului planetei Saturn. Sofia Kovalevskaia nu a fost numai o eminentă matematiciană, ci și scriitoare. Printre operele sale literare se numără romanele «Amintiri din copilărie», «Nihilismul», precum și drama «Lupta pentru fericire». În anul 1874 obține doctoratul în filozofie la Universitatea din Göttingen cu Magna cum laude. Este prima femeie care deține titlul de membru corespondent al Academiei de științe din Petersburg. 2) Despre Walt Disney noi am publicat un articol în nr. 9/1967, pe care vi-l recomandăm. 3) Am reținut propunerile dv.

Sabin Ardelean — Timișoara. 1) Celebrul mausoleu Taj Mahal a fost construit între anii 1631 și 1653 la Agra de către împăratul Șah-Jahan, în memoria soției sale Mumtaz-Mahal. Această capodoperă a artei indiene, clădită din marmură albă (de aici și denumirea de «minunea albă»), a fost decorată cu intarsii de marmură colorată conținînd versete din Coran. Uriașul edificiu este dispus în plan octogonal, fiind dominat de o cupolă imensă. 2) Vă mulțumim pentru propuneri.

8000 de ore în văzduh

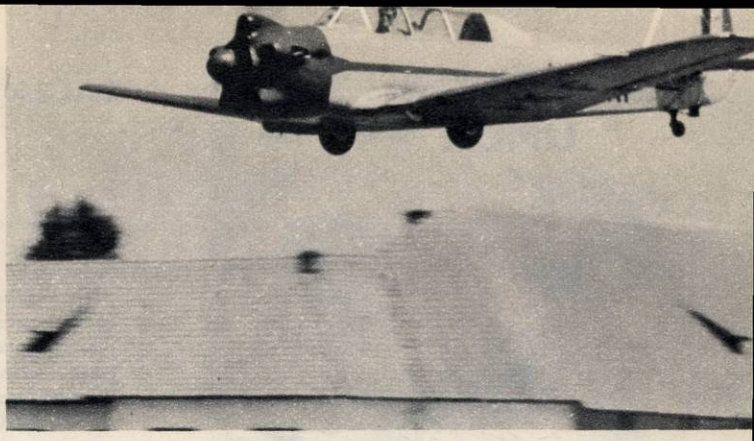

Pe ce tipuri de avioane zboară pilotul Ștefan Calotă? Dacă veți pune această întrebare unui aviator de la aeroclubul central «Aurel Vlaicu», unde Calotă lucrează ca instructor, vi se va răspunde: «Pe tot ce are motor, aripi și o manșă»! Aceasta pentru că Ștefan Calotă posedă mai multe specializări. El este planorist, instructor de zbor cu motor, pilot remorcher de planoare, lansator de parașutiști, as al misiunilor utilitare și pilot de acrobație.

Ștefan Calotă și-a început cariera de pilot cu 25 de ani în urmă, pe un mic aerodrom de lîngă București. Puștiul blond, din grupa întîi, s-a dovedit un talent deosebit.

De atunci nu s-a mai despărțit de aerodrom. A fost promovat ca instructor de zbor și a participat la pregătirea a peste 250 de piloți. Făcînd un bilanț al activității trebuie să amintim cîteva cifre: a petrecut în aer 8 000 de ore; a zburat pe 25 de tipuri de avioane; a executat peste 50 000 de decolări și aterizări. În acrobația aeriană românească el a înscris pagini de o reală valoare, participînd la peste 100 de mitinguri aeriene în țară și în străinătate. La Moscova, la parada aeriană de pe aeroportul Tușino din 1954, evoluțiile pilotului Ștefan Calotă au fost cotate cu calificativul «excepțional», acordîndu-i-se «Diploma de onoare» a Aeroclubului central al U.R.S.S. De atunci a stabilit mai multe recorduri naționale de zbor și trei recorduri internaționale. Pentru succesele sale sportive a fost distins cu titlul de Maestru emerit al sportului.

În vederea Campionatului mondial de acrobație aeriană care va avea loc anul viitor, Ștefan Calotă se pregătește intens. Îi urăm succes în limbajul aviatorilor — pumnul strîns, cu degetul mare ridicat spre cer.

Viorel TONCEANU
Fotografii de Stefan CIOTLOȘ

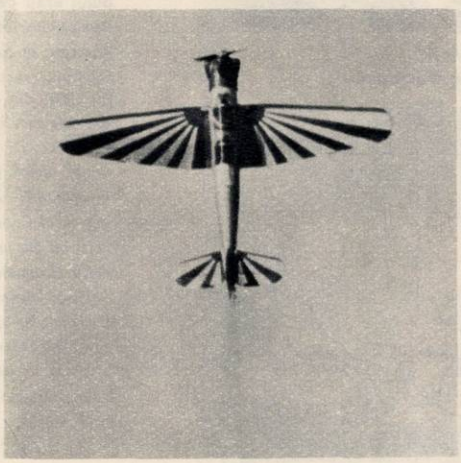

Din evoluțiile lui Ștefan Calotă.

Cumpărați confecții elegante, practice și moderne, pentru bărbați și femei, de la Magazinele O.C.L. Confecția-București.

Magazinul din Calea Griviței 236 este permanent vizitat de cumpărători.

Notați următoarele adrese:

— «ELEGANT», bd. N. Bălcescu nr. 11;
— «MODERN», bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8;
— «ADOLESCENTUL», str. Lipscani nr. 8,
precum și magazinele din
— Calea Griviței 236, bloc H,
— str. Lipscani nr. 55,
— Calea Victoriei nr. 33.

UMOR de Nell COBAR

ÎN JUNGLA AFRICANĂ

Leul: — E pentru teleenciclopedie?

Emisiunea pentru copii: CALUL FURY

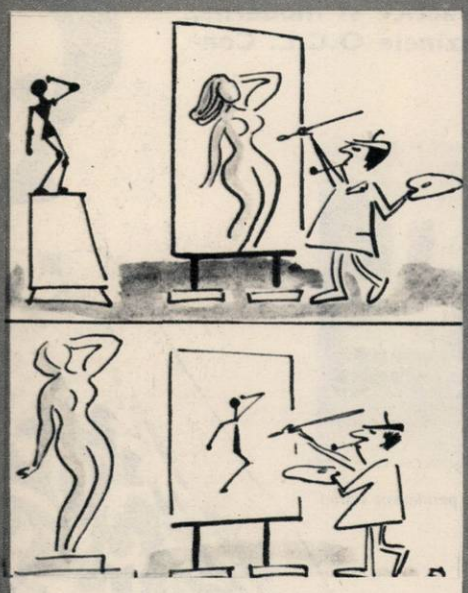

— Poftim, domnișoară, m-am hotărît: sînt gata să mă însor cu dumneata!

CALEA VICTORIEI - 1897

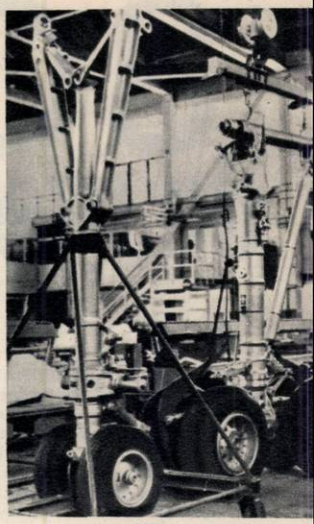

Calea Victoriei de azi împlinește respectabila vîrstă de 275 de ani. Părintele său, domnitorul Constantin Brîncoveanu, i-a dat viață în anul 1692, cînd, după cum ne spune istoricul Ionescu-Gion, *își croi Vodă un drum mai drept și mai scurt spre moșia Măriei Sale, de la Mogoșoaia, unde-și avea castelul*. Acest drum începea din poarta palatului domnesc, aflat lîngă gîrla Dîmbovița, și s-a chemat Podul Mogoșoaiei pînă în anul 1878, cînd a primit numele de Calea Victoriei, pe care-l păstrează și astăzi. Acum 70 de ani — în 1897 — strălucirea Căii Victoriei atinsese culmi de care bucureștenii timpului erau cum nu se poate mai mîndri. Înțelegem aceasta din descrierile istoricilor, ca și din articolele publicate în revistele ilustrate cu primele fotografii instantanee reușite de la sfîrșitul secolului trecut. Iată, bunăoară, ce scrie *Foaia interesantă* din 16 martie 1897, din care reproducem și fotografia de mai jos: «*O parte din cele mai atrăgătoare a Bucureștiului este frecventata porțiune a Căii Victoriei, din fața pieței Sărindar. Înconjurată de ambele bulevarde, avînd în dreapta cafeneaua și hotelul CAPȘA, iar în stînga uriașul MAGAZIN DE LUVRU atît de vizitat, nu e clipă în care puntul acesta al Capitalei să nu geamă de lume. ...Desigur că locul acesta, ca și cel din fața teatrului Național, se impune în primul rînd în admirația străinilor și celor veniți din provincie*».

După cum se vede din fotografie, cel mai mare imobil de pe atunci, din zona fotografiată, avea trei etaje, iar cele două sensuri ale căii erau străbătute numai de trăsuri — automobilul nu-și făcuse apariția în București. Olteanul cu coșurile care trece pe lîngă cele două felinare cu gaz aerian concura, desigur, trufandalele de la Capșa.

Ion MUNTEANU

FLACĂRA VARIETĂȚI

CATAPULTA LUI DA VINCI CONTRA STARFIGHTER

Din ziua cînd reactoarele Starfighter au început să treacă cu zgomot asurzitor deasupra casei sale dintr-o suburbie a Münchenului, Helmut Winter și-a pierdut liniștea și la propriu, și la figurat. Pentru a-și exprima protestul și-a meșterit singur o catapultă de o construcție inspirată după un desen al lui Leonardo da Vinci și a «atacat» avioanele cu niște găluște pregătite de soția lui. În cele din urmă a învins: baza militară căreia îi aparținea avioanele a capitulat, promițîndu-i că Starfight-urile nu vor mai zbura la o altitudine mai mică de 2 700 metri.

NU E DECÎT TRENUL DE ATERIZARE...

Societatea Sud-Aviation a anunțat că macheta în mărime naturală, cu interiorul complet amenajat, a supersonicului franco-englez «Concorde» va fi prezentată publicului la sfîrșitul lunii mai, în cadrul celui de-al 27-lea Salon al aeronauticii și spațiului, la Boruget. Între timp lucrările de montare a prototipului nr. 001 sînt în plină desfășurare. Mastodontul din fotografie nu este decît trenul de aterizare al avionului. Ca să vă dați seama de proporțiile lui, o singură cifră: ușa de intrare pentru pasageri este situată la 4,70 metri deasupra solului.

100 DE ANI DE CĂSNICIE

Balakiș și Amine Orudjev din R.S.S. Azerbaidjană și-au sărbătorit recent dubla nuntă de aur, intrînd în al 101-lea an de căsnicie. Soțul, în vîrstă de 130 de ani, și soția, cu 16 ani mai tînără, au pînă în prezent 50 de descendenți — *copii, nepoți și strănepoți*. Balakiș Orudjev a muncit în total 115 ani, dintre care peste 50 de ani a fost crescător de vite, iar apoi și-a schimbat profesia devenind pescar.

RAID LA COPENHAGA

40 de polițiști au luat recent parte la un raid organizat la Copenhaga pentru descoperirea celor ce difuzează literatură pornografică. În urma acestei acțiuni au fost confiscate peste un milion de reviste, diapozitive și fotografii. În imagine, o parte din marfa confiscată.

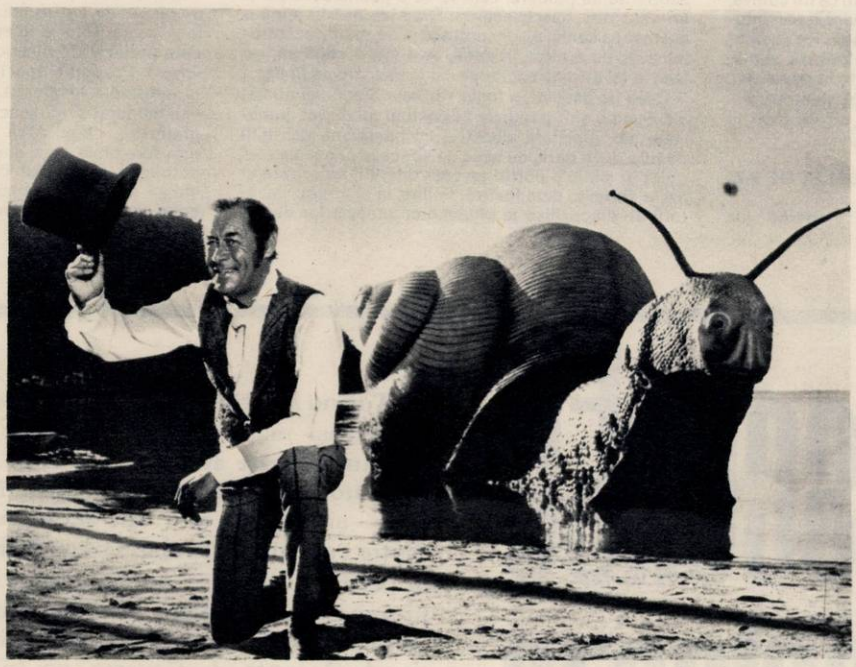

CEL MAI MARE MELC DIN LUME

este probabil acesta, construit de cineaștii din Hollywood, element important în ecranizarea basmului «Dr. Dolittle». «Marele melc trandafiriu» îl poartă pe doctorul Dolittle (interpretat de Rex Harrison) de pe o insulă exotică înapoi, în Anglia.

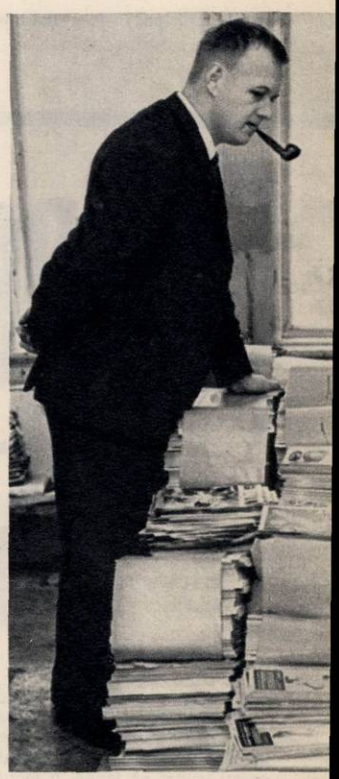

cuvinte încrucișate: TIMPUL

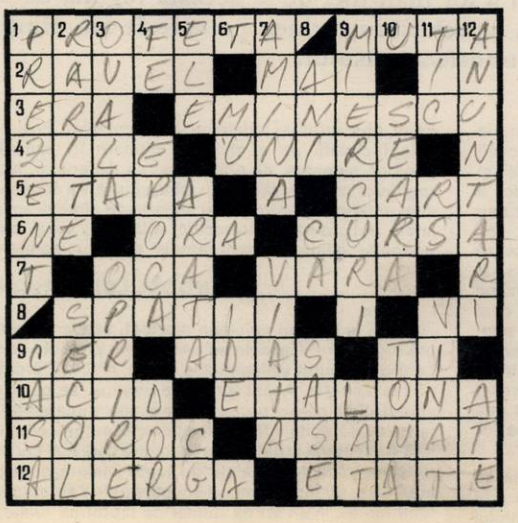

ORIZONTAL: 1) A compus suita simfonică «Zile de vacanță» — Conjugat de șahiști, uneori... în criză de timp. 2) Autorul operei «Orologiul spaniol» — Una din fiicele anului — Textilă. 3) Etapă din istoria pămîntului — Ne-a lăsat poeziile «Misterele nopții», «Trecut-au anii», «Cu mîne zilele-ți adaogi», «De-or trece anii» ș.a. 4) În invariabilă alternanță cu nopțile — Actul de seamă al anului 1859 (neart.). 5) Așteptată cu emoții și speranțe, în fiecare duminică, primăvara și toamna (uneori... și miercuri) — Serviciu de patru ore, pe nave. 6) Vineri, la mijloc! — Secvență... tematică — Urmărită cu cronometrul în mînă. 7) Măsură de capacitate din trecut — Cînd durata zilei întrece cu mult pe cea a nopților. 8) Interval de timp (pl.) — În viteză! 9) Se întinde... la miliarde de ani-lumină — Asigurări de Stat — Pronume. 10) Acru — A marca cu măsuri tip. 11) Termen fixat pentru săvîrșirea unei acțiuni — Teren redat agriculturii. 12) A lupta cu secundele, pe stadion — Șirag de ani, luni, zile...

VERTICAL: 1) Timp actual — Se face zilnic, prin întocmirea bilanțului. 2) La intervale mari de timp (fem.) — Mulți ani. 3) Nu-i rotundă — Timp de odihnă pe drum. 4) Fier — Perioadă mare de timp — Alean. 5) Dînsele — Brăzdată, primăvara și toamna — Margini de crîng! 6) În amurg! — Zile la romani. 7) De azi, pe mîine — Se deapănă din ziua nașterii. 8) Încrustări pe răbojul vremii — Comparativ — Oră de dimineață. 9) Una... din șapte — Întins. 10) Preludiu la o nocturnă — O mare greutate. 11) A scris romanele «Ora șase» și «Anii tineri» — În cursă! — Cu reflexe violete. 12) Procedee bancare eșalonate în timp — Fire.

Ion PASCAL

Răspunsuri la jocul «Costume populare *românești*» apărut în numărul nostru trecut.

1. Costum de sărbătoare din zona Munților Apuseni (reg. Cluj). 2. Port păstoresc din Muscel (reg. Argeș). 3. Port de iarnă din Bihor (reg. Crișana). 4. Costum de sărbătoare din zona Jiului de Sus (reg. Oltenia). 5. Costume din regiunea Brașov.

la capătul drumului-SIENA

Un drum cu trenul printr-un peisaj specific toscan, jalonat de cetăți la picioarele cărora coboară orășele colorate, printre pini parasoli, printre querciile vag ruginii și viile unde se naște, din soare și dulceața terestră a culorilor, buchetul vinurilor locale.

O gară modernă cu pasaje subterane; o stație oarecare de autobuz cu care sui, sui, mai bine de o oră, pe o șosea tivită cu blocuri de trei-patru etaje, de vîrstă mai curînd interbelică. Dincolo de ele, cîmpuri proaspăt arate; pămîntul răscolit are o culoare cărămizie, ce o voi recunoaște de departe pe fundalul oricărei fresce și icoane sieneze: cerul se naște aici din pămînt.

de Veronica **PORUMBACU**

Autobuzul începe să gîfîie, urcușul devine abrupt, drumul șerpuiește pe o stradă din ce în ce mai îngustă din care coboară la vale alte străduțe la fel de pitorești, pentru ca, la capătul cursei, să mă pomenesc în plin ev mediu. În vechea cetate liberă a Sienei ore întregi pasul suie și coboară (căci nici o stradă nu e orizontală în acest labirint al vîrstei de mijloc) pe uliți atît de înguste (Via dei Pellegrini, Via delle Donselle, Via dei Pintori...), încît — raportate la Sibiul nostru — cele mai filiforme străzi transilvane par autostrăzi față de cele mai largi căi de acces sieneze. Arcele butante dintre clădiri, care, privite de jos în sus ori de sus în jos par un șir de ornamente boltite peste un lung coridor cu trepte, aveau, probabil, menirea de a susține zidurile, pentru ca nu cumva, la cea mai ușoară clătinare din sprînceană a pămîntului, ele să se împreune, prăbușindu-se... Pe asemenea ulițe urcă și coboară sienezii, fără să simtă, prin obișnuința transmisă din generație în generație, osteneala urcușurilor și a coborîșurilor neîntrerupte, pînă la școală sau la birou, pînă la biserică ori la teatru, pînă la brutărie ori la măcelărie...

SUVENIRURI DE IERI ȘI DE AZI

Improprii par doar costumația modernă (ca într-o piesă de epocă jucată în taioare) și firmele (Institutul tehnic superior funcționează în... Chiostro di San Domenico); și mai ireale încă antenele de radio și televizor de pe acoperișurile arhaice ori microbuzele — e drept, mai miniaturale ca de obicei — trimise de «Ditta Edison — Televisione, Frigoriferi, Lavatrici», abia în stare să ajungă pe această hartă întortocheată la proprietarii aparatelor electrice

Fiecare oraș își reproduce în ceramică propriile amintiri. Cuptoarele pompeienilor ard zilnic mii de amfore cu grație grecească; la tîrgul de suveniruri din Siena sosesc zilnic tot atîtea cahle de faianță cu turnuri medievale în basorelief. Expuse pe tarabe ori de-a dreptul pe pavajul de piatră, ele sînt cu timpul acoperite de pulbere, care le dă o patină cenușie și un spor de... «perspectivă». Cînd iei însă în mînă o asemenea cahlă, abia o poți apăra de zelul vînzătorului care, cu o cîrpă în mînă, vrea într-o clipă să ți-o facă la fel de albă ca ultima cahlă descărcată în tîrg...

Ceea ce găsești în toate vitrinele Sienei, și numai ale Sienei, sînt păpușile în costum medieval, jumătate alb, jumătate albastru, cu pantaloni mai lipiți de trup decît ițarii, cu basc de epocă pe cap și un steguleț în mînă: e portul pe care tinerii îl arborează și azi la anumite date festive. În fine, la răscruci, vînzătorii de diapozitive te pîndesc cu mapele lor desfășurate, ca niște oameni-reclamă din care se vede numai capul. De cîte ori nu voi retrăi acasă, privindu-le la un filmoscop ușor măritor, emoțiile acestui scurt pelerinaj medieval?

BOTEZUL FRUMOSULUI

Domul însuși, de care vorbesc documentele încă din jurul anului 1000 și care a fost terminat abia prin secolul al XIV-lea, e un miracol care traversează, încremenit, timpul. Fațada e de un alb care, în ciuda vinelor policrome ale marmurii, domină incandescent peisajul. Frontoanele de deasupra intrărilor și arcele sînt atît de fin dantelate în piatră, încît ai impresia că, lovite cu un ciocănel de argint, decorațiile înflorate ar răspunde cu un sunet de cristal. Și, de cum se lasă seara, totul e iluminat de faruri verzi-albastre, care proiectează biserica și campanila într-o lumină lunară. Proporția specifică stilului gotic între ziduri și ferestre e îmblînzită. Contraforturile au un relief mai moderat și sfîrșesc nu în «pinacole», ci în statui grațioase, chiar dacă severe. Lumina, pătrunzînd prin ferestrele ceva mai puțin înguste ca de obicei, potolește contrastul dintre albul și negrul acelei «fugi» aproape muzicale a coloanelor care susțin bolta naosului și absidele. Pavimentul e o nemai-

fluorescențe torineze

Torino nu trăiește freamătul veșnic agitat al turiștilor în aceeași măsură cu alte celebre orașe italiene. Nici trecutul nu este atît de prezent în capitala piemonteză, deși istoria sa este veche și bogată în evenimente. Industria — și Torino este din acest punct de vedere unul dintre cele mai dezvoltate orașe italiene — deși aruncată la periferii, ascunsă după colinele ce îl înconjură, este prezentă pretutindeni. Fără ostentație. Și oamenii sînt aici temperați, sobri. Și arhitectonica clădirilor, cu porticuri elegante desfășurate pe kilometri întregi de-a lungul străzilor drepte și ordonate, respiră armonie, simț al măsurii. Numai Alpii își permit îndrăzneala de a se abate, cu a lor înălțime, de la această regulă, de la vestitul calm și echilibru torinez pe care le-am simțit prezente în atmosfera orașului.

de Victor **NĂMOLARU**

Sosisem în capitala Piemontului atunci cînd, vorba povestitorului, soarele era în cruce. La început ni s-a părut oarecum ciudat faptul că în prima noastră după-amiază torineză amabilele noastre gazde ne-au invitat să facem o incursiune în străvechea istorie a Egiptului.

RAMSES II DE PE MALUL PADULUI

Muzeul egiptean din Torino, cu exponatele sale din anii 3000-332 î.e.n., este socotit, după cel din Cairo, cel mai important muzeu de acest gen.

La temelia muzeului se află colecții particulare, și gîndul ne-a purtat către cei care, participînd sub conducerea lui Napoleon la binecunoscuta lui expediție egipteană, nu s-au întors probabil niciodată cu mîinile goale. Mai apoi ne-am amintit de Bernardino Drovetti, care în calitatea lui de consul al Franței în Egipt și-a alcătuit o colecție de piese inestimabile. Și Drovetti fiind în primul rînd piemontez, lucrurile pe care le-a adunat au poposit pînă la urmă la Torino. Expedițiile arheologice făcute cu decenii în urmă de cunoscuții specialiști Schiaparelli și Farina au contribuit la punerea pe baze științifice a acestei colecții, adunate pînă atunci mai mult sau mai puțin întîmplător.

...Ne oprim în fața celebrei statui ce-l înfățișează pe Ramses al II-lea, gingaș și delicat în tinerețea lui, dar în același timp voluntar, cu o undă de cruzime fluturîndu-i pe buze, așa cum îi va fi fost firea și cum va fi crezut sculptorul că trebuie să-i sublinieze pentru posteritate originea divină. Alte statui și basoreliefuri ne reține atenția: Amenhotep al II-lea, Tutmes al III-lea, Amenhotep al III-lea. Poartă atîta firesc, atîta autentic multe dintre aceste lucrări, încît unii specialiști lasă să se înțeleagă ca în realizarea lor se pornea de la măștile mortuare ale defuncților.

La rîndul lor papirusurile, veritabilă expoziție de grafică decorativă, îți atrag irezistibil privirile. Ele îți povestesc în toate amănunțimile viața vechiului Egipt, obiceiurile și îndeletnicirile oamenilor. Privirea este încîntată de o anumită «punere în pagină» plină de eleganță, de o alternanță a desenelor, hieroglifelor și liniilor făcute cu mînă sigură, cu deosebit simț estetic, așa cum ne-au sugerat de altfel și amuletele policrome din teracotă smălțuită, ca și alte podoabe găsite în mormintele vechilor egipteni.

LANDOUL LUI BORDINO

Vizita la Muzeul egiptean n-a fost, așadar, o simplă întîmplare. Gazdele au ținut să ne prezinte ceva ce n-am fi putut vedea nici la Roma, nici la Florența sau la Veneția. Acest gînd le-a condus, se pare, și atunci cînd ne-au propus, într-o altă după-amiază torineză, să vizităm Muzeul național al automobilului. Iată-ne readuși brusc într-unul dintre cele mai caracteristice aspecte ale vieții de toate zilele a acestui oraș care, nu fără temei, se socoate patria automobilului italian. Nu-i vorba numai de faptul că numele

Soarele apune îndărătul acoperișurilor: un joc de cărămiziu și roșu este acum Siena.

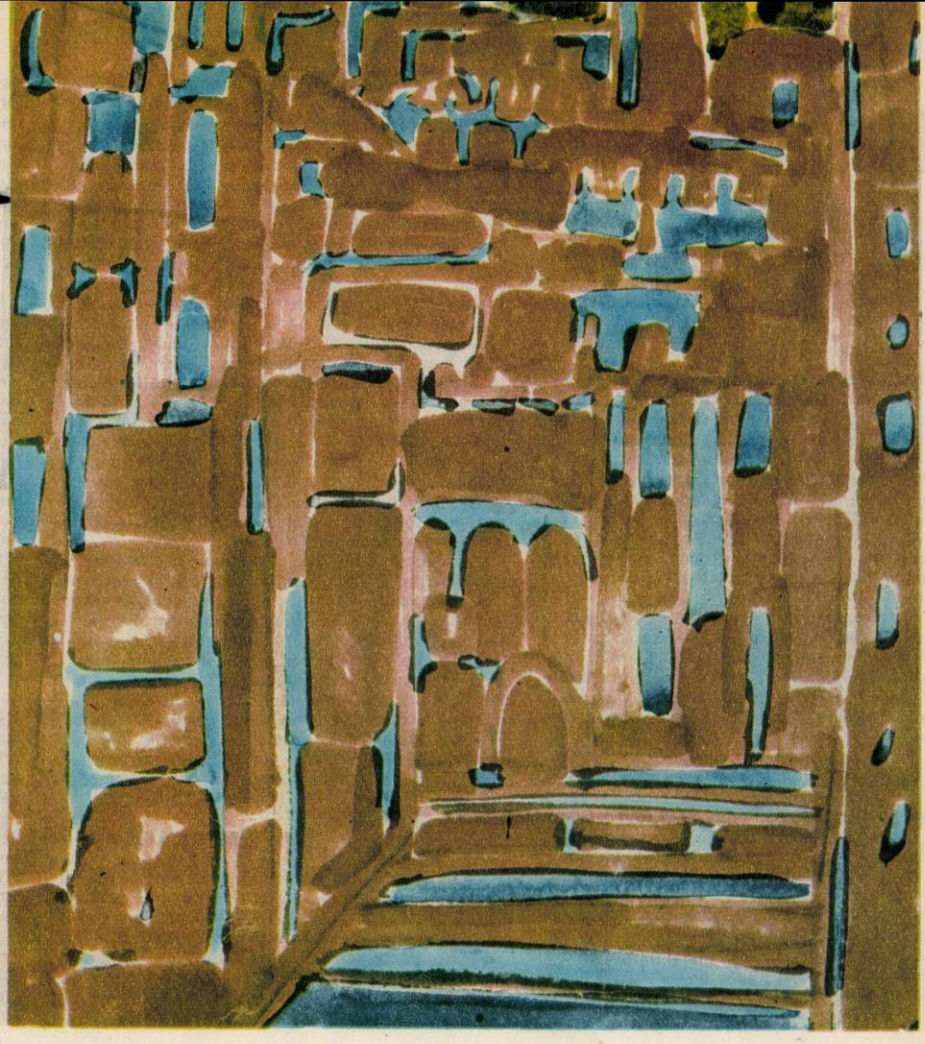

REPRODUCERI DUPĂ LUCRĂRI REALIZATE DE PICTORUL PETRU ACHIȚENI.

...Spre seară — cînd orașul pare însîngerat de o lumină ireală, îngemănare de zi și noapte, de roșu solar și fulgere violacee de neon — pe sub porticurile arterelor centrale.

la capătul drumului-SIENA

întîlnită alternanță de marmură, reconstituind chipul sibilelor și scene biblice din viața lui Samson, David, Solomon, Iudita, Irod, fie din lespezi grafitate, fie cu intarsuri în marmură, fie alăturînd simplu fragmente colorate, ca într-un adevărat mozaic de marmură. Pentru cunoașterea acestor aproape 70 de mici capodopere ți-ar trebui mai multe zile sieneze, deoarece niciodată nu sînt expuse la vedere mai mult de 10-12. Rogojini sau scînduri ocrotesc, prin rotație, celelalte scene, pentru ca pașii autohtonilor și ai turiștilor să nu le «consume» decît în doze nevătămătoare...

Stele și rozete decorează arcurile interioare, cu un «lucru de mînă» pe care lungi veacuri în șir l-au executat anonimii slujitori ai frumosului. Cu titlu de curiozitate, mi se precizează cîteva cifre: 8 000 e numărul stelelor, 1 600 al bacinetelor și peste 1 000 cel al rozetelor care dau acestui templu o măreție demnă de

«MAIESTATEA» SIENEI

Dintre pictorii vremii, nici unul nu întrupează mai complet școala sieneză ca Duccio di Buoninsegna, lîngă sfinții căruia avea să zăbovească îndelung Richard Wagner, în căutarea laitmotivului Graalului. În cerul zugrăvit de Duccio — așa cum l-am văzut la Muzeul domului—Fecioara între sfinți și îngeri apare, ca și la Giotto, desprinsă de rigidele canoane bizantine; tronul e în primul plan, în timp ce apostolii și îngerii care o înconjură suie, pierzîndu-se, către fundalul enorm.

Nu. Hotărît nu am vreme să mă opresc cît aș vrea în fața amvonului care își sprijină coloanele sale, terminate cu sfinți, pe spinările elefanților, leilor, tigrilor; nici în fața sarcofagelor de cardinali sau a tabernacolelor, deși basoreliefurile, intarsurile, dantelăria de metal prețios ar merita o mai îndelungată cercetare. Dar și aici mi-e dat să trăiesc aceeași incompatibilitate între socoteala de acasă și cea din tîrg. Ziua hărăzită Sienei nu mi-ar ajunge nici măcar pentru cercetarea domului. Căci, spre surpriza mea, o ușă maiestuoasă mă invită în aceeași clădire, într-un alt monument, dedicat exclusiv artei plastice: e vorba de sala care a fost, acum cinci secole, biblioteca papei Pius al II-lea (Enea Silvio Piccolomini) și pe care a pictat-o, timp de șase ani, un maestru al pensulei, al cărui nume adevărat figurează doar în parantezele istoriei artelor, cunoscut fiind mai mult sub porecla de Pinturicchio (Pictorașul). Operele sale — risipite — mai pot fi întîlnite și la Vatican, și la Napoli. Aici însă, în cele zece fresce compacte de dimensiuni enorme, fac abia cunoștința marelui colorist, dotat cu spirit aproape scenografic al compozițiilor desfășurate epic pe fundalul construcțiilor sieneze din secolul al XV-lea.

În aceeași bibliotecă, anluminurile caligrafilor locali pe cărțile liturgice încîntă și întristează pe lacomul trecător, care nu vrea să piardă nici accesul la icoanele lui Guido de Siena (roșul, negrul, cărămiziul de pe veșminte și fond formează o treime cromatică specifică) și nici interiorul baptisteriului, așezat pe deal,chiar la poalele domului, cu frescele pe fond negru, de o severitate impunătoare. În centrul lui, o fîntînă hexagonală de marmură, pe care Donatello, Ghiberti, Iacopo della Quercia au modelat în bronz aurit scene din Vechiul testament. Aici primesc copiii Sienei, o dată cu numele, și botezul frumosului...

ÎN FIECARE VARĂ

La cîteva sute de metri distanță și ceva mai la vale e Piazza del Campo, o vastă scenă medievală în formă de scoică, al cărei Palazzo Pubblico a avut — mutatis mutandis — importanța Segnoriei în istoria Florenței. În această inimă a cetății — cu capele pictate și sfinți sculptați în nișele coloanelor, cu un zvelt Torre di Mangia, care îți așterne la picioare de la înălțimea celor 102 metri panorama acoperișurilor roșii ale Sienei, cu un ornic mecanic în turn și unul zodiacal pe poarta primăriei, cu ziduri vechi de jur împrejur și baruri noi în localuri vechi — se desfășoară de lungi secole în șir, la fiecare 6 iulie și 16 august, mari serbări populare, care poartă numele **Palio delle Contrade;** o paradă a tineretuiui, înveșmîntat în vechile costume și fluturînd vechile oriflame sieneze, deschide în ritmul tobelor frenetice curse de cai, încheiate cu agape obștești la care, în capul mesei, e totdeauna poftit calul cîștigător.

Fierberea serbărilor de vară, care se leagă probabil și de amintiri istorice precise, mi-o pot numai închipui. Ultima imagine ce o iau cu mine din Siena e havuzul de marmură albă al pieței, imensa Fonte Gaia, pe ale cărui basoreliefuri se odihnesc porumbeii, cînd pe coama leilor, cînd pe umărul îngerilor, cînd pe sînul unei Justiții cu balanța într-o mînă și sabia în alta, transformînd încremenirea pietrei într-o veșnic mobilă și vie compoziție, în timp ce copii cu pelerine și turiști întind păsărilor, în palmă, rămășițele regalurilor — cîteva fărîme de pîine — sau grăunțele ce le cumpără, o dată cu castanele coapte, în preajma fîntînii...

Soarele apune îndărătul acoperișurilor: un joc de cărămiziu și roșu este acum Siena. Aerul e atît de catifelat, în ciuda anotimpului, încît la despărțire sînt ispitită să-l parafrazez pe Pillat: «Plutea o seară dulce de toamnă peste Siena...»

*

Există orașe italiene în care noul și vechiul contrastează izbitor (cartierele moderne, în vecinătatea romanei Via Appia) și altele sugerîndu-ți contemporaneitatea în buildingurile ridicate nu departe de «Cina» lui Da Vinci. Siena însă, cu toate că în împrejurimile sale s-au ridicat o seamă de întreprinderi industriale, a rămas în întregime un oraș muzeu: un muzeu în care și elevii școlii superioare tehnice învață electronica între zidurile unei mănăstiri, și antenele de televizor sînt prinse pe acoperișuri din secolul XIII! Un oraș în care contemporanii și-au și asumat misiunea de a trece viitorimii acest giuvaer unic al arhitecturii medievale. Dacă viitorul omenirii se rotunjește și prin trecutul său, atunci din acest viitor face neapărat parte și cultul Sienei.

fluorescențe torineze

orașului Torino se asociază imediat cu cel al firmei «Fiat»; nu-i vorba numai de faptul că tot aici se află și uzinele în care se produc elegantele și nu prea accesibilele mașini «Lancia», și nici de cel că la Torino s-a dezvoltat ca o adevărată industrie — dacă se poate numi așa — grupul celor care desenează caroseriile mașinilor și lansează moda în acest domeniu. Toate acestea sînt lucruri cunoscute, dar poate mai puțin se știe că strămoșul automobilismului italian este tot un torinez, Virginio Bordino.

În 1836 el a încercat să «motorizeze» o diligență, în 1852 un vehicul pe trei roți, pentru ca, doi ani mai tîrziu, eforturile sale să fie încununate de succes. «Automobilul» lui Bordino, pe care-l admirăm în incinta muzeului, este în fond un elegant landou căruia inventatorul i-a adus cîteva amendamente de ordin tehnic *nu lipsite de importanță, firește. Într-o oră,* mașina lui Bordino consuma 30 kg de cărbune; distanța pe care o străbătea în acest timp: 8 kilometri.

Primul automobil italian cu motor cu explozie va fi brevetat de Enrico Bernardi în 1896; iată și alte tipuri de mașini, în fața cărora zăbovești pentru curiozitățile lor — dar care, cu siguranță, la timpul respectiv vor fi stîrnit altceva decît zîmbete condescendente. Acesta, din 1891, trebuia încălzit cu trei ore înainte de a porni la drum; un altul nu avea faruri și-și lumina drumul cu lumînări, în timp ce un al treilea, pentru mai multă siguranță, avea două frîne — una pentru conducător, a doua putea fi folosită la nevoie și de pasager.

Însoțitorul ne arată și primul strămoș al Fiaturilor de azi, un automobil cu o putere de 3,5 CP care cîntărea 380 kg, realizat în 1899.

DE LA SUPERGA LA STATUIA VICTORIEI

Dacă v-ați plictisit de automobile, și la Torino nu-ușor să scapi de acest subiect de conversație, ieși la plimbare în jurul orașului. Bineînțeles, tot cu automobilul. Urcați pe serpentinele înverzite pînă ajungeți pe unul din vîrfurile dealurilor ce înconjură trupul orașului cu o cingătoare de verdeață. Opriți-vă, de pildă, la Basilica di Superga, operă valoroasă a maestrului arhitecturii torineze, Filippo Juvarra.

Era în 1706. Piemontul fusese invadat de dușmani și Torino se afla sub ocupație. Sacrificiul eroic al unui simplu soldat, Pietro Micca, a adus victoria oștilor piemonteze. Dacă vreți să cunoașteți chipul acestui erou, îi veți afla statuia într-una din grădinile orașului, în apropierea Muzeului artileriei. Superga, panteonul casei de Savoia, a fost construit anume pentru a se celebra victoria dobîndită în acel an.

De la Superga ți se dezvăluie imaginea panoramică a orașului, turnul Molle Antonelliana cu ai săi 167 metri săgetînd văzduhul, impunătoarea cupolă a domului și, în fund, maiestuosul arc alpin. Aceasta este priveliștea pe care ți-o oferă Superga; o întîlnești și de pe o altă culme din vecinătate, dealul Maddalena. Pe cel mai înalt punct al său a fost ridicat un impresionant monument, statuia Victoriei. Superga evocă eroismul singular al lui Pietro Micca; statuia Victoriei glorifică jertfa sutelor de mii de soldați anonimi din *primul război mondial.*

ÎN VIZITĂ LA MARTINI-ROSSI

Să fii la Torino și să nu guști vermutul e ca și cum te-ai afla la Constanța, să spunem, și n-ai pune în gură o picătură de Murfatlar. Aici, la Torino, poți cunoaște la ea acasă această băutură, bogată mai mult poate decît toate celelalte nu numai în arome, ci și în necunoscute.

Vermutul este, în primul rînd, vin alb. Chiar dacă bei vermut roșu, să știți că tot din vin alb a fost preparat. Dar a spune vin alb înseamnă a simplifica prea mult lucrurile, fiindcă vermutul este un subtil amalgam de vin cu o infinită varietate de infuzii de plante. Ne-a reținut atenția prepararea infuziilor, fiindcă ceea ce distinge realmente vermutul de alte băuturi este parfumul său, și această aromă i-o conferă nenumăratele soiuri de fructe, semințe, scoarțe de copaci și rădăcini ce-și dau întîlnire, pentru a fi opărite, macerate și apoi filtrate, în marile vase de tablă ale întreprinderii. Sînt prezente la acest rendezvous flori și frunze de melisă, a căror aromă este căutată și de albine, salvia lemnoasă și înfloritâ, frunze frumos mirositoare de frăsinel, mușețel, absint și semințe de chimen, coji de lămîi și de portocale, lemn alb și aromatic de santal, scorțișoară și coji de chinchina, violete și trandafiri, măghiran și vinețele, ceai, rădăcini aromatice de trestie și altele, amărui, de gențiană... Prepararea acestui lichid parfumat și apoi încorporarea lui în vinul propriu-zis ni se par a fi veritabilele acte de virtuozitate ale oricărui fabricant de vermut (între noi fie zis, adevărate secrete de fabricație).

Deși vermutul a văzut lumina zilei în secolul trecut, e interesant de știut că romanii cunoșteau și ei o băutură asemănătoare. E vorba de «vinum absintiatum», un stimulent al poftei de mîncare. Diferența consta în aceea că strămoșii noștri preferau vinului musturile cu arome, îndeosebi de rășină de pin și smirnă. E ceea ce și explică prezența conului de pin printre simbolurile bahice.

Am înțeles: poate nu vă interesează vermutul, nici muzeul vinului, amenajat într-o pivniță din curtea *întreprinderii. Nu-i nimic! La Galeria Sabuada puteți* face cunoștință cu una dintre cele mai valoroase colecții de picturi aparținînd maeștrilor flamanzi și olandezi din cîte există în Italia: vizitați Muzeul național al muntelui sau vestita Galerie de arme. Plimbați-vă în frumosul și înverzitul parc Valentino, pe malul Padului sau treceți spre seară, cînd orașul pare însîngerat de o lumină ireală, îngemănare de zi și noapte, de roșu solar și fulgere violacee de neon, pe sub porticurile arterelor centrale, privind mulțimea aceasta calmă, neobosită, care se întoarce de la lucru. Dar chiar dacă v-am vorbit despre Ramses al II-lea și vermut, despre precursorii automobilului și parcul Valentino, să nu uitați că Torino este în primul rînd un oraș care creează și muncește, poate mai mult ca oricare dintre orașele italiene, și așa cum am spus-o și la început, fără ostentație.

meridiane

carte

● **Maria Banuș** e prezentă în librăriile franceze cu un volum de versuri frumos prezentate grafic, apărut la Editura Seghers în colecția destinată poeților de astăzi.

● La Editura tineretului au apărut: Ilie Tănăsache — **Timpul fără cusur** (schițe și povestiri); Otilia Cazimir — **Albumul cu poze,** ed. II, proză; Ion Arieșanu — **Vară tîrzie,** nuvele; Ioana Postelnicu — **Plecarea Vlașinilor,** ed. II; Șerban Orăscu și Nicolae Mihăilescu — **Alexandru Orăscu,** Colecția «Oameni de seamă».

● În traducerea Mariei Herberescu și a lui Ioan Grigorescu (semnatar și al unui cald cuvînt înainte, intitulat **Prințul tăcerii**) a apărut la Editura Meridiane una dintre cele mai bune cărți despre Charles Chaplin. Este vorba de scrierea lui Pierre Leprohon, a cărei ediție din 1957 este adusă la zi printr-o completare a autorului făcută special pentru ediția românească. *E un chip de conjurare* cu autorii traduși,ce ar putea să-i stimuleze și pe alții.

● Desenatorul **Nicolae Cristea** (1908-1936) este cuprinzător reprezentat în albumul pe care Eugen Iacob îl publică la «Meridiane» (totuși, măcar 2-3 din cele vreo 20 de uleiuri cîte au rămas de la el meritau a fi reproduse în acest cadru, cu titlul de **exempli gratia**). Textul prezentării și aparatul critic minim ajută la intuirea lucrării.

● Foarte bună inițiativa aceleiași edituri de a publica albume (însoțite de comentarii critice) care să ilustreze tezaurele diverselor noastre muzee — cel de artă al Republicii, al satului, cel etnografic al Transilvaniei etc. E un prilej de cunoaștere și un moment de emoție nostalgică la care cititorul are dreptul. E un îndemn la cercetarea pe viu a acestor tezaure. În această serie se înscrie și excelentul volum al Mariei Ana Musicescu despre **Muzeul Mănăstirii Putna.** Pe cînd totuși niște cataloage științifice ale acestor muzee, fie deocamdată și dactilografiate, pentru uzul cercetătorilor?

● Tot la «Meridiane» de notat (în seria *Monumentele patriei noastre*) apariția scrierii lui Ion Albescu despre **Turnu-Roșu,** celebra întăritură militară și vamală de pe valea Oltului (scurte cronologii ale acestor monumente, de 2-3 pagini, ar putea fi anexate fiecărei asemenea lucrări, cititorul avînd astfel la îndemînă o utilă oglindă rezumativă).

cinema

Marcello Mastroianni

● **Rio Conchos.** O istorie cam învălmășită, modelată destul de neîndemnatic pentru a putea fi împinsă în familia westernului. Realizator: regizorul american Gordon Douglas. În distribuție: Richard Boone, Stuart Whitman (Acei oameni minunați în mașinile lor zburătoare), Tony Franciosa, Jim Brown, Wende Wagner.

● **Nume străin.** Cinstea și demnitatea unui om dezbătute într-un film calm, școlărește cursiv. Regia: I. Șulman (o producție a studioului Bielorusfilm). Interpreți: Iuri Sarantev, Klara Luciko, E. Tașkov, V. Balașov, A. Dubrovina.

● **Împăratul Cioc de Sturz.** Ne-ar fi plăcut să recomandăm acest basm (după frații Grimm) deopotrivă copiilor și maturilor. Se pare însă că ecranul găsește rar, foarte rar, echivalentul cinematografic al acelei fantezii care, în paginile cărții, încîntă deopotrivă pe mari și mici. Regia: Walter Beck (R.D.G.) Interpreți: Manfred Krug, Karin Ugawski, Martin Flörchinger.

● Actori care trebuie văzuți: **Liudmila Savelieva** (Război și pace, seria a II-a), **Sophia Loren, Marcello Mastroianni** (Căsătorie în stil italian), **Jean-Paul Belmondo** (Week-end la Zuydcoote, Omul din Rio).

● O întîlnire cu universul copilăriei lui Labiș este prin sine însăși emoționantă. Scurt-metrajul **Nicolae Labiș** realizat de poetul Gheorghe Tomozei și regizorul *Erich Nusbaum ne mijlocește* această întîlnire.

● Universitatea populară din București închină cursul său de cinematografie de la sfîrșitul acestei săptămîni (mai precis: mîine, duminică, ora 10) memoriei lui **Zbigniew Cybulski** (prezintă regizorul Andrei Blaier). După cum se vede, Universitatea populară s-a dovedit mult mai sensibilă la reacția publicului decît cei care programează filmele în oraș și care n-au avut urechi să audă insistentele cerințe ale criticii de a relua una din creațiile marelui actor polonez.

● Presa franceză anunță că reputatul cineast american **Joseph Losey** (stabilit din 1954 în Anglia) a scris un scenariu special pentru Brigitte Bardot. Să fie adevărat?

disc

● Un disc antologic — peste treizeci de ani de muzică ușoară românească (bună!) — aparținînd maestrului emerit **Gherase Dendrino.** De la «Drum bun», compus în 1937, și pînă la «Porumbelul călător» (inedit) găsim pe discul intitulat «Melodii de Gherase Dendrino» zece piese de excelentă muzică, adevărată muzică (cu mai puțin sau chiar de loc yé-yé). Orchestra de estradă a Radioteleviziunii și orchestra Electrecord au colaborat cu interpreții din mai multe generații (Gică Petrescu, Dorina Drăghici, Doina Badea, Ilinca Cerbacev, Constantin Drăghici) pentru ca să putem asculta: «Cîntă o mandolină», «Mă gîndeam la *tine*», «*Nu uita că într-o zi ne-am iubit*», «Să nu ne despărțim», «Cine mi-e drag mă așteaptă», «Drum bun», «A fost odată o zi de mai», «Tinerețe», «Tangoul de demult» (EDD-1147).

● **The Carrolls** (cvartet vocal), acompaniat de «The Guys» (formație instrumentală), ne cîntă o serie de supratensionate shake, bounce, slow-rock, twist, slop și rock (simplu). În sfîrșit, casa noastră de discuri traduce titlurile pieselor înregistrate pe disc (EDD-1150).

● Un bun recital de muzică ușoară italiană contemporană ne oferă... Luminița Cosmin și orchestra Electrecord. Din sumar: «Tipi da spiaggia», «Piu di te» etc. (45-EDC-793).

● Pentru cei care cunosc și apreciază «La un pas de fericire», «Ce ști tu», «Litoral tangou» și «Gîndul meu», va fi interesant să le asculte și în versiune maghiară, interpretate de Ilona Motica (o voce frumoasă!) (45-EDC-802).

muzică

● Mai întîi cîteva notații și reveniri asupra unor programe care și-au schimbat datele:

a) Recitalul de sonate **Ștefan Ruha-Ferdinand Weiss** (Veracini, Beethoven, Olah, Brahms) care nu a avut loc la data inițial anunțată este reprogramat, la sala mică a Palatului, în 9 aprilie.

b) După o săptămînă de pauză Orchestra simfonică a Radioteleviziunii își susține programul Beethoven-Gheorghe Dumitrescu (Concertul al IV-lea de pian și, respectiv, Oratoriul Tudor Vladimirescu) în ziua de joi 13 aprilie (Studioul de concerte al Radioteleviziunii). Sîmbătă și duminică, întreg ansamblul

Mariella Rădulescu-Demetrian

simfonic și corul, sub conducerea dirijorului **Iosif Conta,** participă la Festivalul internațional din Bulgaria intitulat «Zilele muzicale ale orașului Ruse».

● Pianista spaniolă **Alicia de Larrocha** cîntă sîmbătă și duminică cu Filarmonica «George Enescu» (revenită din turneul în U.R.S.S.) Concertul în la minor de Schumann. Dirijează Mihai Brediceanu (Enescu, Beethoven). Artista ne invită (11 aprilie) și la un recital cu muzică de Antonio Soler, Bach, Schubert, Granados și Albeniz, la sala mică a Palatului.

● În 14 aprilie surorile Leonora și Florella Geantă dau un recital de sonate (Mozart, Beethoven, Schubert), sala mică a Palatului.

● După execuția integrală a ciclului de concerte pentru pian de Beethoven cu filarmonica «Moldova» la Iași, pianista **Mariella Rădulescu-Demetrian** va prezenta cu *Orchestra filarmonică din* Bacău, vineri 14 aprilie, Concertul nr. IV în sol major al aceluiași compozitor.

teatru

● **Procesul Horia,** impresionantă dezbatere dramatică de Al. Voitin, stăruind asupra aspectelor dezvăluite în instanța judecătorească a vremii. În confruntare cu aparatul asupritor, figurile legendare ale lui Horia, Cloșca și Crișan se desenează limpede, cu forță epică, în tablouri de un intens dramatism. Regia și scenografia lui Liviu Ciulei au creat un spectacol remarcabil, sobru, cu forță de sugestie și evocare, o galerie de portrete bine definite (urmînd doar ca ritmul reprezentației să fie dinamizat). Octavian Cottescu abordează cu succes un rol cu totul diferit față de cele cu care ne-a obișnuit pînă acum, vădind maturitate creatoare. Bine conturată compoziția lui G. Mărutză. Un debut teatral bucureștean: Ion Besoiu.

● Am fi așteptat un *repertoriu și* spectacole mai interesante (și mai ales într-un ritm mai vioi) de la Studioul Institutului de teatru. Semnalăm ultima premieră: comedia lui Mihail Sebastian **Ultima oră** (clasa Dinu Negreanu). Notăm cîteva tinere talente promițătoare: Ileana Dunăreanu, Ioana Casetti, Carmen Galin și mai ales Victor Strengaru. În distribuție și doi tineri cunoscuți mai ales în postura de cîntăreți de muzică ușoară — studenții Cristian Popescu și Mihai Dumbravă.

● Teatrul Țăndărică e din nou mesager peste hotare al teatrului românesc. Cu decorurile și... interpreții în lăzi, teatrul își prezintă cunoscutele sale succese într-un lung turneu în Franța.

● Matineele literare ale Teatrului evreiesc de stat din București au și meritul de a face cunoscute mari opere ale literaturii universale. Recitalul **Spunînd da, spunînd nu** (cu toate imperfecțiunile sale actoricești) e un exemplu în acest sens. Din păcate, de această dată ilustrația coregrafică a fost slabă. Ultima premieră este **Vioara lui Stem-**

Valeria Gagealov

plastică

● La Galeriile de artă de pe bd. Magheru 20, o expoziție familială de pictură: cea a soților Rodica și Iacob Lazăr. **Rodica Lazăr,** la o a doua expoziție personală, își redemonstrează aplecarea spre portret și peisaj, cu vizibila tendință de a se exprima mai sintetic. Universul psihologic pe care-l abordează — cu precădere cel al copiilor — are o anume gravitate, o seriozitate ușor melancolică: băieții pictați de Rodica Lazăr contemplă lumea cu candoare dar și cu o precoce înțelepciune, intuindu-și parcă responsabilitățile viitoare. În peisaj, pictorița nu cultivă pitorescul gratuit, ci sensurile dinamice ale naturii, vigoarea culorilor, armonia formelor. Peisajul industrial e realizat într-o tonică simfonie de galben și griuri, într-un decorativism al formelor cam prea văzut, cam prea știut. **Iacob Lazăr** își circumscrie pictura în aproximativ aceeași arie tematică ca și a *Rodicăi Lazăr — probabil «documentarea»* se face concomitent. Dar în pictura lui, fie portret, fie peisaj, formele se estompează tot mai mult, culoarea devine atotputernică. Iacob Lazăr practică mai mult o pictură de atmosferă, de poezie, celebrînd orele zilei, anotimpurile și intuind fiecăruia tonalitatea afectivă corespunzătoare; dar «Toamna» și «Iarna» au, ca și «Primăvara», aceeași exuberanță stenică, aceeași vitalitate coloristică pe care o regăsim în «Ciocîrliile» sau «Moară la Epureni». Cînd însă pictorul își pulverizează totul desenul, pictura își mai pierde din echilibrul interior și chiar din cel coloristic.

● **Colecția de artă comparată** (str. Dr. Obedenaru 3), inițiată de dr. Slătineanu, răspunde în primul rînd interesului pentru pictură și grafică al vizitatorilor? Sînt expuse aici desene și gravuri de Rembrandt, Dürer, Callot, Delacroix, Coroc, *Van Gogh, picturi de Grigorescu*, Luchian, Pallady, Iser, Ghiață. De asemeni, poate fi văzută aici o impresionantă colecție de ceramică, ce cuprinde de la antice piese grecești și pînă la ceramica noastră populară de Oboga sau Hurez, ca și valoroase piese de mobilier, ortevrerie, broderii, arme de epocă.

televiziune

DUMINICĂ 9 APRILIE. Reamintim retransmiterea concertului simfonic duminical (vezi și rubrica «Muzica») (12.15) ● Stadioanele sportive — în sunet și imagini (după-amiază) ● **Magazin 111.** Ne exprimăm din nou părerea că aici se impun renovări radicale (18.15) ● «Glasul pămîntului» — comentate de Fănuș Neagu (19.30) ● Apreciatul nostru tenor Ion Piso ne oferă un concert acompaniat de orchestra Radioteleviziunii (19.55) ● În premieră pe țară: filmul artistic «Pescarii din nordul sălbatic» (20.30) ● Un divertisment muzical-instrumental — «În București iubit» ● Cîntărețul Franck Schöbel din R.D.G. invitat al studiourilor T.V (22.25).

MARȚI 11 APRILIE. Cea de-a opta călătorie a căpitanului Cook (19.30) ● «Din nou despre calitate» este tema emisiunii economice transmise în direct de la Uzinele Electromotor Timișoara (20.00) ● Plăcută reîntîlnire cu vechea (și uneori neglijata) rubrică «Istoria teatrului universal». Tema: Leonid Andreev și Franck Wedekind. Interpretează: Carmen Stănescu, Eliza Plopeanu, Eva Pătrășcanu, Liliana Țicău, Rodica Țuțuianu, Mircea Albulescu, George Carabin, George Oprina, Emil Liptac, Matei Gheorghiu și alții. Prezintă conf. univ. dr. Ovidiu Drimba (21.00) ● Un recital al pianistului polonez Ryszard Bakst (22.30).

MIERCURI 12 APRILIE. ● Telecronica economică va dezbate tema: «Arhitectura modernă, frumusețe... dar și eficiență economică». *Participă la discuții* arhitecții Octav Doicescu, Cezar Lăzărescu, Dinu Hariton, Dan Stănescu (20.00) ● **Clubul tinerelii** (o mai fi întinerit între timp?) (20.30) ● Un film drăguț: «Coplan își asumă riscul» (21.00).

JOI 13 APRILIE. La rubrica economică intitulată **La ordinea zilei** este programată o transmisie în direct de la Fabrica de mașini-unelte și agregate din București pe tema «Perfecționarea organizării pregătirii fabricației în toate etapele ei» (19.40). ● Cîteva secvențe marcînd momente importante din istoria filmului (20.00) ● **Teleglob** ne va conduce într-o plăcută croazieră de la Atena la Corfu (20.15) ● «Dactilografiii», cunoscuta piesă a lui Murray Schisgall prezentată la **Studioul mic** (20.40) ● Rubrica **X,Y,Z** își propune o temă foarte atractivă: «Cum se stabilește autenticitatea unui tablou» (21.30) ● Criticul Iordan Chimet prezintă emisiunea literară intitulată **La bolta rece** (22.05).

VINERI 14 APRILIE. Un montaj folcloric intitulat «Comori de artă românească» (19.30) ● Urmează rubricile de vineri: **Săptămîna** (20.00), **Avanpremiera** (20.45), **Reflector** (21.00) ● O emisiune de muzică ușoară (21.20) ● Filmul sovietic «Mi-am cumpărat un tată». O comedie bună (21.30).

SÎMBĂTĂ 15 APRILIE. Din programul serii acestui sfîrșit de săptămînă reținem: **Teleenciclopedia** (20.00), **Sfîntul** (21.00), o emisiune reunind cîțiva interpreți de seamă ai scenelor noastre lirice (21.50) și înregistrarea din transmisie a Concursului de muzică ușoară al Euroviziunii «Viena-1967» (22.15).

sport

Pronosticul antrenorului Titus OZON la Concursul Pronosport nr. 14 — etapa din 9 aprilie

1.	Petrolul-Farul	1
2.	U.T.A.-C.S.M.S.	1
3.	Polit. Timișoara-Progresul	1
4.	Steagul roșu-Dinamo Buc.	x 2
5.	«U» Craiova-«U» Cluj	1
6.	Steaua-Dinamo Pit.	1
7.	Rapid-Jiul	1 x
8.	Ceahlăul P. Neamț-Poiana Cîmpina	1
9.	Oltul Rm. Vîlcea-Progresul Brăila	1
10.	A.S. Cugir-C.F.R. Timiș.	1 x
11.	C.S.M. Reșița-Vagonul Arad	1 x
12.	Fiorentina-Milan	1
13.	Inter-Bologna	1

coperta noastră

Sculptorul ION VLASIU în atelier.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

TIMIȘOARA are respectabila vîrstă de 750 de ani și este amintită în primele documente sub numele de Castrum Temesiensis.

TIMIȘOARA este al cincilea oraș al țării.

Parcurile timișorene formează un adevărat șirag de petale multicolore pe malurile Begăi.

Dar TIMIȘOARA este și orașul găiganei creastă de cocoș, al sarmalelor bănățene cu costiță și cîrnați afumați, al fileului cu sos de bere, al gulașului de pui bănățean, al clătitelor bănățene cu brînză de vaci și stafide.

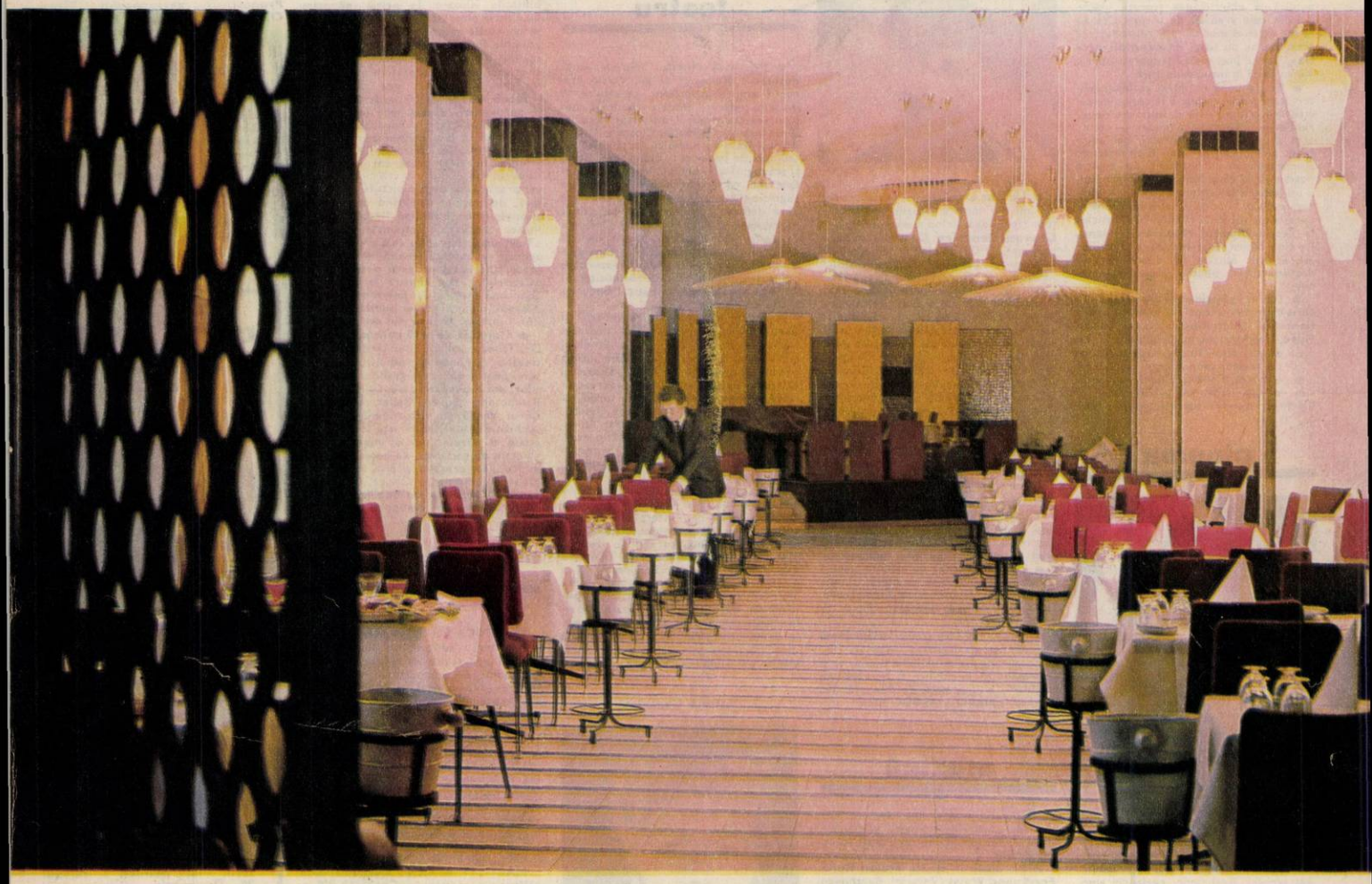

Toate aceste produse sînt specialitatea restaurantului

„PALACE“ DIN TIMIȘOARA,

care vă invită să-l vizitați ori de cîte ori vă aflați în orașul de pe Bega.

ANUL XVI NR. 16 (620) — 15 aprilie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

LARGI POSIBILITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MUNCII ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE DE STAT

Măsurile adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea conducerii, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat preconizează ridicarea calitativă a activității tuturor unităților agricole de stat, transformarea lor în centre puternice ale producției agricole.

Competența și inițiativa personală găsesc un stimulent deosebit de activ în sistemul de organizare preconizat. Gospodăriile vor putea întocmi pentru fiecare ciclu de producție planuri reale care să oglindească fidel condițiile și posibilitățile unității respective. Este cunoscut că pînă acum indicatorii tehnico-economici veneau de la forul tutelar, creînd multe neajunsuri gospodăriilor. Iată un exemplu: G.A.S.-Codlea din regiunea Brașov a fost obligată prin plan să cultive cu cartofi o suprafață de 250 ha, deși gospodăria nu putea afecta acestei culturi mai mult de 200 ha.

Pentru a respecta disciplina de plan au fost însămînțate și cele 50 ha cerute în plus. Producția obținută pe cele 200 ha a depășit pe cea planificată pentru 250 ha, dar în același timp s-au risipit peste 100 000 lei pentru cultivarea celorlalte 50 ha planificate de la centru de la care nu s-a obținut recolta scontată, deoarece terenul nu era potrivit culturii de cartofi. Pe această suprafață s-ar fi putut cultiva în schimb gulii furajere, iar cîștigul în acest caz ar fi fost îndoit. Un alt exemplu, de la aceeași gospodărie agricolă, evidențiază cît de justă este prevederea Hotărîrii C.C. al P.C.R. în privința schimbării sistemului actual de planificare în G.A.S. Terenurile deținute de gospodărie nu oferă condiții prielnice cultivării orzoaicei, în schimb sînt foarte bune pentru orz. Mult mai economic ar fi fost să se excludă orzoaica din plan în favoarea orzului. Dacă s-ar fi procedat așa, beneficiile din sectorul vegetal ar fi fost cu mult mai mari decît cei aproape 1 600 000 lei obținuți de G.A.S.

Gospodăria agricolă de stat din Puchenii Mari s-a specializat în ultimii ani în cultura porumbului boabe și rezultatele obținute sînt bune. Din 1963 se obțin în fiecare an peste 5 000 kg la ha (în 1966 s-a recoltat în medie 5 902 kg la ha la un preț de cost de 373 lei pe tonă). Aceste rezultate puteau fi și mai bune dacă G.A.S. ar fi dispus de mașini universale și complexe, sarcină pusă cu deosebită tărie de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. Gospodăria din Puchenii Mari, ca de altfel și celelalte G.A.S., dispune în prezent de mașini care sînt folosite doar 10-12 zile pe an, influențînd negativ asupra activității economice a G.A.S

Una din prevederile Hotărîrii C.C. al P.C.R. se referă la necesitatea aprofundării, profilării și specializării unităților agricole de stat. Tocmai aceasta a fost calea care a dus la rentabilizarea G.A.S.-Movila Vulpii. Pînă în 1962 activitatea acestei unități se solda în fiecare an cu pierderi între 1 și 3 milioane lei datorate în special structurii planului de producție care în sectorul vegetal cuprindea un număr mare de culturi, iar în sectorul zootehnic un număr exagerat de specii și categorii de animale, ceea ce făcea ca producțiile planificate să nu poată fi realizate. În prezent gospodăria cultivă 3 100 ha formînd un singur trup repartizat unui număr de 4 brigăzi, avînd fiecare o singură cultură. Datorită specializării, producția de porumb a crescut în ultimii trei ani de la 1 800 kg la ha la 3 640 kg. În sectorul zootehnic au fost obținute, numai în 1966, beneficii de 500 000 lei. Continuînd aceeași linie G.A.S. și-a propus ca în acest an să rentabilizeze toate produsele vegetale și animale și să aducă statului beneficii de peste 1 milion lei.

O altă problemă tot atît de importantă pe care Hotărîrea Plenarei o arată, ca o cale sigură de sporire a rentabilității unităților G.A.S., o reprezintă valorificarea superioară a produselor și înlăturarea cheltuielilor din afara producției. Datorită deficientelor existente în sistemul de valorificare, la G.A.S.-Războieni calitatea unor produse este mult diminuată pînă cînd acestea ajung la consumator. Așa, de pildă, vinul din podgoria Jora — cunoscut pentru calitățile sale — își pierde originalitatea ca urmare a trecerii prin trei intermediari, la consumator ajungînd doar faima vinului, nu și calitatea lui inițială.

Un deziderat mai vechi al specialiștilor, subliniat cu tărie în Hotărîrea Plenarei, este ca locul specialistului agricol să fie direct la conducerea exploatării agricole, unde are posibilitatea să-și pună în valoare cunoștințele și capacitatea. Se lichidează situațiile inadmisibile în care specialiștii stau mare parte a timpului lor de lucru în birou pentru a întocmi dări de seamă, rapoarte, grafice. Iată un exemplu. La G.A.S.-Prejmer inginerul care se ocupă cu zootehnia este încă nevoit să folosească 80 la sută din timp cu calcularea și transcrierea situațiilor legate de evidența producției și a muncii. Același lucru se poate spune și de alți ingineri și tehnicieni. În timpul acesta, lucrătorii sînt lipsiți de asistența tehnică și ajutorul nemijlocit al specialistului, se descurcă cum pot, ceea ce se răsfrînge negativ asupra producției.

Ion AGAPI

În aceste zile, la gospodăria agricolă de stat Movila Vulpii din regiunea Ploiești, se execută — cu grapa reglabilă — lucrări de întreținere a culturilor pe 1 300 ha semănate cu grîu.

SCURTCIRCUIT LA SECȚIA SANITARĂ

Începînd de prin 1960, bogata corespondență ce poposește pe birourile secției sanitare a Sfatului popular al Capitalei conține, din timp în timp, și cîte o adresă în care Spitalul nr. 9 din Șoseaua Berceni cere aprobarea fondurilor necesare pentru un grup electrogen care să asigure energia electrică în caz de întrerupere a curentului în rețea. Ultima adresă a fost înregistrată la 21 decembrie 1966. Se vorbea, în paginile ei dactilografiate, de o serie de lucrări ce s-ar cuveni să fie efectuate în cursul anului 1967. Printre acestea, și de grupul electrogen cu pricina. Dar la 28. I. 1967, prin adresa nr. 11 627, spitalul a aflat că secția sanitară a Sfatului popular al Capitalei socoate iluminatul de siguranță o problemă nu tocmai urgentă. Temeiurile acestei concluzii nefiind cunoscute, singurul gir pentru profunzimea gîndului care a produs-o rămîne semnătura medicului șef al secțiunii, Th. Ilea, secondată de aceea a arhitectului Anatol Dimitriu. Pînă aici, nimic neobișnuit. Dar într-o bună zi, mai precis marți 28 martie a.c., lipsa grupului electrogen de siguranță s-a făcut dintr-o dată foarte acut simțită. La ora 12,40, puternicele lămpi din sălile de operații ale Spitalului nr. 9 au pîlpîit de cîteva ori și s-au stins. Aparatele medicale cu ajutorul cărora se efectuau 4 (patru) intervenții chirurgicale au înghețat și ele în nemișcare.

Apelurile telefonice emise către Întreprinderea de distribuție a energiei electrice-București (I.D.E.B.) au pus în mișcare echipele de intervenție. S-a depistat defecțiunea și s-a efectuat reparația corespunzătoare. Dar între timp acele ceasornicelor trecuseră de ora 14 și starea celor patru pacienți menținuți sub narcoză devenea tot mai îngrijorătoare. Numai la secția sanitară a Sfatului popular al Capitalei nu s-a produs, probabil, nici un fel de neliniște. Copia adresei nr. 11 627 dormea cuminte în dosar, deci din acest punct de vedere totul era în regulă.

În sfîrșit, la ora 14,24 Spitalul nr. 9 avea curent electric. A urmat o aprigă luptă pentru reanimarea unuia din bolnavii operați. Din fericire, pînă la urmă totul s-a sfîrșit cu bine. Doar perspectiva repetării situației n-a dispărut.

Ce zîmbet inocent, ce ridicare sublimă din umeri ne sugerează semnăturile tovarășilor cu avizul negativ pe adresa mai sus-menționată! Ce liniște și ce calm olimpian trebuie să domnească în birourile lor! Dacă n-ar mai fi și spitalele astea care, uite, mai rămîn cîte o dată pe întuneric...

Totuși spitalele există și cel puțin unul dintre ele (nr. 9 situat printre cele mai mari din țară) are nevoie de curent electric la orice oră din zi sau din noapte. «Chirurgia» practicată la Sfatul popular al Capitalei cu cerințele rețelei sanitare se cere insistent revăzută și adaptată realităților!

N.P.

LAPTE CONTRA PEȘTE

Exista în centrul Bucureștiului un restaurant — cît de cît — pescăresc: «Delta Dunării». Dar atunci cînd exista el, ce-i drept, nu se punea problema diversificării rețelei de alimentație... Acum se pune, și în consecință restaurantul a fost desființat. În locul lui a apărut un alt restaurant, superspecializat și supraintitulat **Expoziție de produse lactate cu vînzare.** Parter și etaj au împrumutat mirosul îmbietor și haina imaculată a produsului-mamă — laptele: totul pe fundalul muzical al unei stații de radioamplificare care hîrîia de dimineață pînă seara și, bine-înțeles, după o prealabilă festivitate la care, sperăm din toată inima, cel puțin un director general de trust alimentar, sau al altei forme de comerț deștept, a ținut o cuvîntare.

Dar iată că la numai două luni de la botez, produsul-mamă a dispărut din expoziție. Vrei lapte dulce? «**Nu ținem**». Vrei lapte bătut? «**Nu ținem**». Dar ați

Cînd clienților, cîți au mai rămas, li se oferă lozinci..

ținut?!? «**Da, am ținut, dar atunci nu depindeam de Fabrica de produse lactate. Acum depindem**». Adică, directorul amintitei fabrici, tovarășul Costescu, a preluat restaurantul și, animat de dorința să-l facă **unitate etalon**, a dat niște dispoziții. Drept urmare, s-a înlocuit laptele cu bere, iaurtul și mămăliguța cu brînză, cu plăcinte, pateuri și prăjituri. Pînă la apariția acestor rînduri nu ne-ar mira să aflăm că se mai vînd aici mititei, că deh! se trag și ei din vacă...

De ce s-a destiințat restaurantul pescăresc? «**Atunci restaurantul era ticsit de lume**». Nenorocirea era că lumea aceasta cerea preparate din pește. Destăinuirea ne-a făcut-o Eugenia Bădescu, care a lucrat 10 ani la «Delta Dunării» și lucrează în «expoziție» de la înființare. De ce nu se mai vinde lapte, lapte bătut, iaurt și mămăliguță cu brînză? Firește, pentru că restaurantul e specific lactat dar mai ales pentru că, spune ospătărița Eugenia Neagu, « **lumea cere foarte mult lapte, lapte bătut, iaurt și mămăliguță cu brînză**».

Nu cumva, cineva a făcut-o aici de oaie?

B. D.

DOUĂ CUVINTE MISTERIOASE

De vreo lună de zile încoace, două cuvinte misterioase «Textin-Plastin», colindă paginile ziarelor și revistelor (inclusiv ale revistei noastre), se instalează în afișele-reclamă ale unităților comerciale sau se strecoară insinuante în emisiunile de radio și televiziune. Toată lumea a aflat cu această ocazie că pantofii confecționați din «Textin-Plastin» sînt excepționali, dar, fatalitate, doar o minoritate de «norocoși» a izbutit pînă în prezent să-i găsească în magazine!

Autorii zarvei publicitare au făcut, după cum se vede, drumul de-andaratelea. Întîi s-au îngrijit să îndeplinească planul de încasări al unor întreprinderi de publicitate și abia apoi s-au gîndit să aducă pe piață și încălțămintea mult visată. Deocamdată nu purtăm pantofi din textin-plastin, dar vedem în schimb cum se face un zgomot nemaipomenit pentru reclama unui produs aproape inexistent.

ORE PIERDUTE, BANI IROSIȚI

Așteptăm tramvaiul care nu sosește, autobuzul care întîrzie, le așteptăm strînși grămadă în stație, cocîrjați de frig sau năduși de căldură, neputincioși în fața timpului care trece prin fața noastră, purtînd cu el minute și ore scumpe, furate din viața și activitatea noastră zilnică.

Disputa cetățean-I.T.B. e veche. Ce cauze alimentează o asemenea situație nedorită? Ne-am pus de multe ori această întrebare și nu o dată am adresat-o conducerii Întreprinderii de transport-București. Am primit, ce e drept, numeroase și felurite răspunsuri, dar care, în ultimă instanță, ne-au condus totdeauna spre cearșafurile scriptice, lăcașul de veci al «cauzelor obiective». Există troleibuze care zac în garaj? **Întrebați-i pe cei de la «Timpuri noi» de ce nu au trimis piese de schimb pentru compresoarele de aer.** Cît vor mai dura lucrările pentru prelungirea liniilor de tramvai de pe bd. Ion Șulea și Șos. Berceni? **Vor mai dura, deoarece I.R.E.M.-Miercurea Ciuc refuză livrarea celor 15 000 de pavele comandate.** Există numeroși timpi morți? **E posibil și acest lucru cînd salariații I.T.B. sînt nevoiți să confecționeze, cu mijloace rudimentare, piese ce trebuiau să le sosească de la întreprinderile «Autobuzul», «Electroaparataj» și «Industria locală Tulcea»...**

Nimeni nu se îndoiește de existența unor cauze obiective. Cu toate acestea, o vizită făcută la atelierele centrale de reparații ale I.T.B. ne obligă să devenim mai puțin sentimentali.

Datele centralizate de conducerea întreprinderii ne dovedesc cît se poate de concludent că o cauză principală a deficiențelor o constituie, chiar în centrul atelierelor I.T.B, vremea pierdută, timpul risipit pe diferite filiere ale muncii. Am aflat astfel că în primele zece luni ale anului trecut absențele nemotivate au adunat, una peste alta, nu mai puțin de 11 750 ore (sau exact timpul necesar pentru executarea unor reparații generale la 140 de motoare Skoda pentru autobuze). Situația din 1967 nu prezintă vreo schimbare pozitivă, ci dimpotrivă. În primele trei luni ale anului în curs absențele nemotivate se cifrează la 4 948 ore (deci mai mult decît în primul trimestru al anului 1966!), iar biletele de voie totalizează 2 198 ore. Dacă la acest important număr de ore se adaugă pauzele prelungite, nenumăratele minute pierdute cu plimbări fără rost în incinta atelierelor, întreruperile nejustificate ale lucrului sub diferite motive etc., putem conchide că o importantă sursă de îmbunătățire a muncii o constituie tocmai folosirea integrală, fără risipă, a timpului destinat producției. Iată exemple vizibile la locurile de muncă din secțiile întreprinderii. Gheorghe Popa și Stan Scarlat, de pildă, lucrează în atelierul de strungărie. Amîndoi sînt șefi de echipă și au în subordine cîte doi strungari. Folosirea corespunzătoare a celor 480 de minute, lipsa absențelor nemotivate, pregătirea locului de muncă, au însemnat pentru echipa lui Popa depășirea indicilor de plan. În schimb, în echipa lui Stan Scarlat învoirile și orele nemotivate au curs gîrlă, știrbind simțitor programul de lucru. Rezultat final: echipa lui Stan Scarlat a cîștigat în luna martie cu 1 039 lei mai puțin decît echipa lui Gheorghe Popa!

Cu alte cuvinte, irosirea timpului nu se repercutează numai asupra producției, lovind în beneficiile, în eficiența economică a întreprinderii ci, iată, păgubesc chiar și buzunarele proprii ale celor cărora timpul nu li se pare... bani. Mai mult decît atît: în cazul I.T.B. aceste neajunsuri «sar» gardul întreprinderii și se amestecă în viața și activitatea cetățenilor bucureșteni. Și zău că ne-am săturat să așteptăm în stație tramvaie și autobuze, multiplicînd fără voie timpii morți născuți la I.T.B. și răspîndiți, în parte, pe arterele Capitalei.

Liviu MAIOR

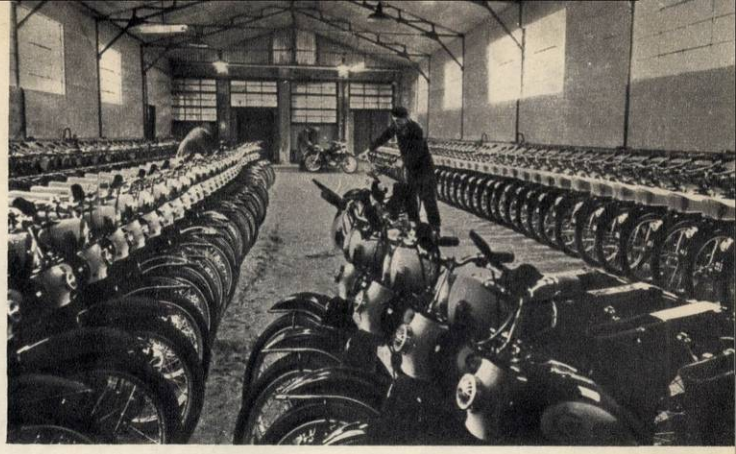

Din anul 1954 și pînă în prezent, pe porțile uzinei «6 Martie» din Zărnești, regiunea Brașov, au ieșit 2 200 000 de biciclete și 110 000 de motorete. În ce privește bicicletele, uzina a elaborat nu mai puțin de 11 tipodimensiuni — ultimul dintre ele «Tohani 28» bucurîndu-se în mod special de atenția cumpărătorilor pentru calitățile sale superioare. De asemenea, se bucură de mult succes motoreta «Carpați» de 68 cm care a devenit un foarte popular mijloc de transport la orașe și la sate.

PÎNĂ NU-I PREA TÎRZIU!

În preajma Cotnarilor, lîngă Iași, există un dîmb ale cărui forme sugerează arhitectura unei cetăți. Cu vreo două mii de ani în urmă un conducător de trib getic descoperind această adevărată fortăreață naturală care predomină prin înălțime împrejurimile, și-a așezat acolo reședința sa militar-administrativă. Apoi a desăvîrșit opera naturii, întărind gorganul cu valuri și șanțuri de apărare. Vestigiile acestei străvechi fortificații care amintesc despre trecutul eroic al poporului nostru, unice în felul lor, se mai văd și astăzi. Printre localnici așezarea a rămas sub numele de «Cetatea Cătălina», denumire transmisă din generație în generație.

Cetatea Cătălina constituie un obiectiv de interes științific și turistic a cărui valoare apare clar pentru oricine. Din păcate însă autoritățile locale sînt de altă părere. Recent, cetatea a fost transformată în... carieră de piatră. Anticele lucrări care au înfruntat mileniile pier mușcate de tîrnăcop, în timp ce în raion dealuri sterpe de pietriș stau nefolosite. Sfatul popular al regiunii Iași, care s-a dovedit în atîtea rînduri un inițiator în valorificarea și păstrarea vestigiilor istorice, ar trebui să repare această greșeală pînă nu-i prea tîrziu.

G. BRĂTESCU

Pentru mulți oameni ai muncii din orașul Ploiești ziua de lucru începe cu... asaltul autobuzelor. Datorită organizării necorespunzătoare a transporturilor de călători, mai ales la orele de mare aglomerație, pe unele trasee, cum ar fi de pildă traseul 13 (Plopeni, Ploiești, Chițorani), călătorii sînt nevoiți să piardă în stații zeci de minute, adesea întîrziind de la serviciu. Ce părere are conducerea Întreprinderii de transport din Ploiești?

Printre siluetele elegante ale blocurilor de locuințe din Balta Albă, în vecinătatea complexului comercial, se află situată și această stație de betonare care strică esteticii cartierului și liniștii locatarilor. Dar nu numai atît. Pe terenul ocupat de această stație este prevăzută construirea a două blocuri, or, lucrările nu pot începe deoarece constructorul amînă mutarea stației de betonare. Pînă cînd?

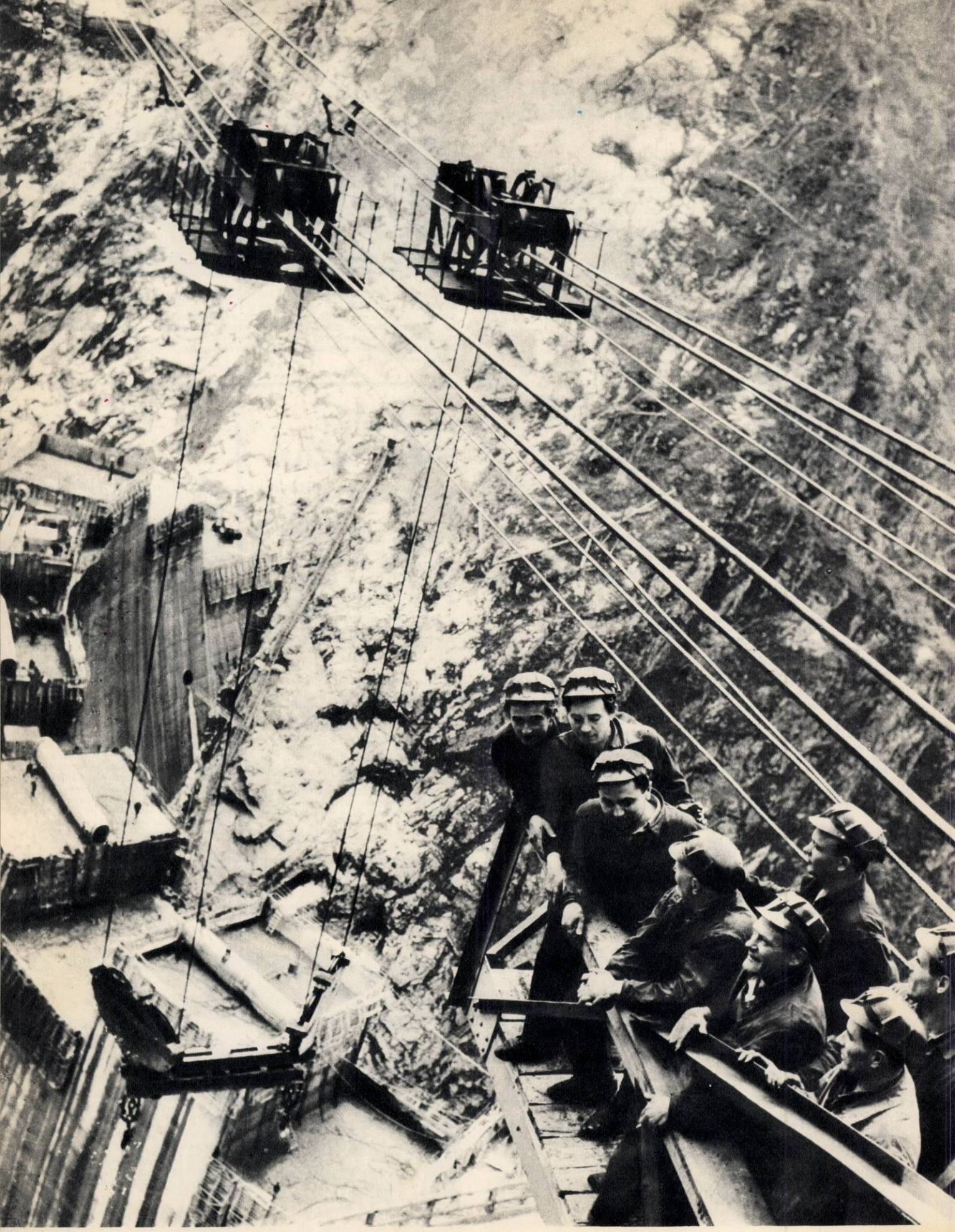

Brigada de funicularişti condusă de maistrul Ştefan Topală, care a transportat pe calea aerului nu numai milionul de metri cubi de beton ai barajului de la Bicaz ci şi uriaşul volum de agregate turnate în corpul «muntelui artificial» de la Argeş.

• LOCOMOTIVA VINE RAR • «METROPOLA» PE ROȚI • DOI MUNȚI ARTIFICIALI ÎNCRUSTAȚI ÎN RELIEFUL ȚĂRII • ÎNTÎLNIRE ÎN ADÎNCUL PĂMÎNTULUI • REGRUPARE PE LOTRU • O COMPARAȚIE LA ÎNDEMÎNA ORICUI.

veteranii șantierelor

Așa arată acum marele funicular de la Porțile de Fier. Fiecare element ce intră în componența dantelăriei lui de oțel a fost montat de oamenii maistrului Constantin Dumitrescu, specialist de înaltă clasă în lucrări de acest tip, în condiții dificile de lucru și fără a stînjeni nici un moment circulația vaselor pe Dunăre.

Timpul tăiat în felii, de un program întocmit cu minuție pe foaia ruptă zilnic din caietul de serviciu, se oprește la cuvîntul «teleconferință» caligrafiat cu majuscule și subliniat cu o linie groasă de creion.

Exact cu 60 de minute înainte, ușa cantonamentului se deschide și pașii apăsați ai omului pornesc să scrîșnească ritmic prin pietrișul de pe marginea liniei. Un ceasornic de precizie ar putea fi potrivit fără greș după diagrama mișcării lui. A ieșit pe ușă: e șapte și treizeci; a trecut prin dreptul cantonului de la barieră: șapte cinzeci și doi; a lăsat în urmă cabina de la kilometrul 103+600: e opt și zece; a călcat grătarul de fier de la intrarea în biroul șefului de gară: opt douăzeci și cinci. La opt și treizeci stă în fața unui microfon cu caietul deschis în față. Difuzorul de pe perete hîrîie și pocnește, amestecînd în noianul de sunete pe care le aruncă în încăpere timbrul unor voci cunoscute: Roșiorii, Ploieștii, Constanța, Făureii... Lui îi vine rîndul să spună «prezent» mai la urmă cînd cel ce face apelul strigă în microfon: «podarii». Atunci își dă raportul, concis, scurt, rotunjind cu ostentație fiecare cuvînt. Cînd a terminat spune simplu «gata», își ia haina și pleacă. Nimic de prisos, nimic discordant în impresia de gravă sobrietate pe care o degajă. Douăzeci și patru de ore, el și «colegii» stau departe de lume, în pustietatea cîmpiei, făcîndu-și conștiincios datoria, în stilul auster al programului de pe foaia de caiet. Apoi, pentru o oră, legătura cu țara. E ora cînd pot comunica totul și li se comunică totul. Mai au la dispoziție și alt mijloc: scrisorile. Altceva nimic. Fiindcă sînt oameni ai căii ferate, uneori careva dintre ei completează un permis și pleacă pentru cîteva zile. Numai pentru cîteva zile, căci mica așezare pe roți unde își duc viața nu poate fi părăsită mai mult. Aceștia sînt oamenii care construiesc și întrețin marile punți ale drumului de fier, podurile aruncate peste albii de rîuri și peste prăpăstii. O categorie de «nomazi» ai șantierelor, de oameni deprinși cu permanența schimbării de decor într-atîta încît (cel puțin de la o anumită vîrstă) au ajuns să nu mai poată trăi în alte condiții.

*

Printr-o întîmplare, desigur, locul de baștină al lui Pavel Lambru se numește Podari. O legătură între numele satului și profesia lui nu există, deși omul e dispus să argumenteze ipoteza unei vechi îndeletniciri de la care va fi derivat denumirea, îndeletnicire continuată de el, într-un fel de fuziune, peste ani (dacă nu peste secole), cu tradiția străbunicilor. Tot ce se poate. Nu mai e însă «podărean» de aproape un sfert de secol. Casa lui pe osii nu are adresă. O dată, de două ori pe an, scărița de lemn din fața ușii este ridicată împreună cu elementele micii gospodării înjghebate direct pe terasament (o capră de tăiat lemne, o pirostrie, un coteț de păsări) și o locomotivă vine să-i ia, trecînd peste podul din apropiere cu vopseaua pe ultimele porțiuni încă mirosind proaspăt. Apoi drumul, mai lung sau mai scurt, de-a lungul țării și popasul următor; locomotiva este decuplată, pleacă și satul mobil al podarilor, neînscris pe vreo hartă, își începe o nouă existență. Pe dinafară vagoanele sînt cam toate la fel. Înăuntru e spațiu puțin dar ordine, acea ordine impusă de împrejurări în orice amplasament de campanie. Vagoane-dormitor, pentru cei 15-20 de componenți ai echipei, vagon-baie, vagon-bucătărie, vagon-atelier. Citeodată li se adaugă la capul garniturii vagonul-cinematograf-club trimis de la București sau vagonul-caravană medicală. Au grup electrogen, televizor, radio. Opt ore pe zi «așezarea» e pustie. «Locuitorii» sînt în apropiere pe traverse metalice, suspendați între pămînt și cer în centurile de siguranță. Cînd lucrează vorbesc puțin. Pentru coordonarea acțiunilor echipei, limbajul are noțiuni clare, e un fel de cod în stare să cuprindă un conținut bogat, în cuvinte cît mai puține. Dacă e noapte sau zi, pentru ei faptul n-are importanță. Important e numai să nu stînjenească circulația trenurilor. Celelalte 16 ore ale zilei se scurg (în funcție de distanța față de cea mai apropiată așezare omenească) întrucîtva aparte în raport cu ceea ce noi, cei ce locuim în orașe și sate, numim timp liber. Dacă vagoanele au staționat în locuri singuratice, legăturile cu restul lumii se rezumă la strictul necesar. Atunci ora teleconferinței și cea a primirii corespondenței capătă o valoare neobișnuită. Totuși podarii nu sînt, cîtuși de puțin, niște solitari.

*

Au o lume a lor, o viață a lor; grupul e o societate căreia nu-i lipsește nimic, nici măcar sentimentul legăturii permanente cu «restul». Un scriitor care i-a cunoscut foarte bine — Romulus Rusan — a surprins, într-o carte închinată feroviarilor, nota specifică a biografiei acestor oameni, o biografie plină de evenimente memorabile, de amintiri dragi, de bucurii și satisfacții. Ne vom permite să cităm din cartea amintită («Expres'65», Editura tineretului, 1965) relatarea unui podar cu vechi state de serviciu la calea ferată: maistrul Dumitru Constantinescu.

«În 1930 mi-am început ucenicia pe linia Timișoara-Caransebeș, împreună

cu Radu Pavel (acum e în sector la Oradea), cu Gheorghe Miclea (am auzit că a intrat la pensie, pare-mi-se la Pitești), cu Sandu Marcu și cu Sorescu, primul e șef de lucrări la Craiova, Sorescu la Timișoara). În 1935, pe linia Blaj-Praid, m-am căsătorit. Mai tîrziu, pe cînd construiam tablierul de la Șimleu (împreună cu Sorescu și Marcu), am obținut calificarea de maistru. Aici i-am angajat pe Cernea și pe Stoica. De Cernea nu m-am despărțit nici în ziua de azi. E șeful meu de formație, specializat în sudură. Stoica s-a specializat în lemn și zidărie, dar între timp l-am pierdut la Zalău: și-a făcut transferul la «drumuri și poduri». În 1947, pe linia Deda-Bistra (lucram cu Radu Pavel și cu alți 15 inși) am fost primit în partid. Tot acolo am format cu băieții o echipă de teatru... Naghiu (acum lucrează în secție la Cluj) făcea pe regizorul. În 1956 am fost decorat cu «Meritul ceferist» (împreună cu Cernea). Între timp am cules pe traseu alți băieți: în nordul Moldovei pe Savu, la Dej pe Cristea, la Simeria pe Andrei Lascu. Apoi Cernea l-a adus din satul lui pe Balint Peter, și acesta pe fiul său Ionel...»

Între timp eșalonul și-a modificat componența. Unii au ieșit la pensie, alții au trecut în alte formații de lucru. Cîte unul, mai tînăr, s-a îndrăgostit de vreo fată căreia părinții nu i-au dat voie să părăsească cuibul natal și, în dezaprobarea colegilor, a trecut la viața sedentară. Nu însă înainte de a oficia tradiționala petrecere de adio în vagonul-sufragerie împodobit de circumstanță cu serpentine și flori.

Așadar multe s-au schimbat între timp. Ceva a rămas totuși constant: colectivul de podari, în întregul lui, compus din cele cîteva formații care acționează în țară; acești «nomazi» moderni ai șantierelor pe care îi leagă dragostea pentru meserie, pasiunea pentru munca lor grea dar frumoasă.

*

La răstimpuri, mai mari sau mai mici, o locomotivă vine să-i ia și satul pe roți al podarilor pleacă mai departe sau mai aproape, după împrejurări, lăsînd un gol nefiresc în spațiul de la capătul podului. Podul rămîne însă — mărturie mută a unei prezențe omenești în care s-au consumat capitole de viață.

Dar nu sînt numai podurile.

Avem în față o fotografie-document care n-a apucat însă să prindă patina gălbuie a timpului. A fost făcută la Argeș, pe vremea cînd barajul hidrocentralei mai avea încă pînă la coronament vreo zece-cincisprezece metri, într-un moment de repaus: ieșirea din schimb a echipei de funicularișți condusă de Ștefan Topală. Fotoreporterul le-a notat numele în carnet, după obicei, de la stînga la dreapta: Al. Diaconu, N. Alupoaie, Șt. Topală, I. Chiriac, C. Oborceanu, Gh. Lauer, I. Terchi, A. Tomescu. Echipa s-a format la Bicaz. Zborul spectaculos al benelor cu beton, al acelor recipiente care au transportat milionul de metri cubi de agregate în corpul barajului pe Bistrița, a fost strunit de ei. La Argeș au făcut același lucru. Doi munți artificiali încrustați în relieful țării, iată bilanțul, iar meritul fiecăruia — parte egală cu meritul tuturor.

Acestea fiind datele, s-ar putea spune că funicularișții lui Topală au în biografia lor elemente comune cu podarii de la calea ferată. Sînt și ei «nomazi» ai șantierelor dar popasurile lor sînt de lungă durată, se măsoară în ani. Le e necunoscută «metropola pe roți» — cum și-au denumit podarii cantonamentul — dar pulsul intens al vieții șantierului nu le este străin. Și unii și alții sînt chemați în puncte unde nici o altă formație de muncă nu s-ar afla mai la locul ei. Sînt specialiști de înaltă clasă, oameni indispensabili. Și, bineînțeles, lista nu se încheie cu ei.

Amploarea construcțiilor industriale și social-culturale ce se ridică azi pe tot întinsul țării a generat apariția unor multiple categorii de astfel de oameni. Complexitatea muncii pe șantier a creat o experiență bogată și, lucru firesc, deținătorii acestei experiențe au dobîndit o reputație binemeritată. Unii au devenit de-a dreptul celebri. E cazul bunăoară cu Petre Crișan, minerul al cărui nume a fost încrustat pe o placă de marmură albă la intrarea în tunelul Aluniș, cel mai lung tunel din țară la data intrării în funcțiune (6 175 metri), împreună cu numele ortacilor săi și cu ale celor din brigada lui Nistor Fluture. Înaintînd unii spre alții prin inima muntelui, cei doi veterani ai șantierelor subterane (atît Crișan cît și Fluture s-au format la școala Apusenilor și a Văii Jiului) s-au întîlnit într-o noapte, îmbrățișîndu-se pe ruinele ultimului zid de stîncă ce-i mai despărțea. Lupta fusese dramatică, încordată. N-avea să fie cea din urmă în cariera lor. Petre Crișan s-a înregimentat, după aceea, în formația care avea să străpungă un tunel și mai lung, la Ghelar, în lumea de piatră și fier a Munților Poiana Ruscă. Oamenii lui au ajuns pe la Moldova Nouă, pe la Argeș sau pe la Porțile de Fier. «Vocația instabilității», ar spune Giurgiu Gligor, campionul vitezelor de înaintare în subteran, evidențiat pe țară la străpungerea puțului de extracție de la Leșul Ursului. O precizare se cuvine însă să fie făcută: peste tot pe unde merg acești oameni, condițiile de viață pe care le au la dispoziție sînt, de la un an la altul, mai bune. Ce-i drept, afirmația nu este valabilă în toate cazurile. Primii exploratori care au venit la Leșul Ursului au dormit, într-adevăr, în corturi. Erau geologi și mineri deschizători de galerii de cercetare. Ei au deschis și fronturile de lucru pentru viitoarele acțiuni menite să introducă în circuitul economic rezervele de cupru din aceste locuri. Într-adevăr, acești oameni au avut de înfruntat nu numai vitregia naturii ci și neglijența celor chemați să le asigure condiții de viață corespunzătoare, consecințele unei nepăsări condamnabile, manifestată de unitățile comerciale însărcinate cu aprovizionarea șantierului. Următorii, printre care și minerii ce au săpat tunelul Aluniș, au avut la dispoziție case prefabricate cu instalație de apă, calorifer, curent electric etc. Mai tîrziu au beneficiat și de Complexul social de la Tarnița, un bloc cu vestiare încăpătoare, cabinete medicale, o cantină modernă. Pe drumul care leagă mina și stația de flotație de restul țării (un drum de beton și asfalt) curgea altădată în voie Suha, vijeliosul afluent al Moldovei, cunoscut pentru stricăciunile pe care le săvîrșea în anotimpurile marilor viituri. Îndiguit, rîul are azi o altă albie. Urcînd spre izvoarele lui, călătorul întîlnește un peisaj cu totul schimbat. Satele poartă aceleași nume: Doroteia, Stulpicani, Negrileasa, Ostra. Dar sînt realmente altele. La Ostra s-a clădit un mic orășel, cu blocuri întru nimic deosebite de cele ridicate în orașe. Nu departe de ele Complexul social de la Tarnița, situat în creierul muntelui (mai sus începe stînca abruptă, urcușul devine extrem de anevoios), se înscrie ca un «cap de perspectivă» bine conturat, atrăgînd atenția prin coșul stației termice, rezultat în formă de lujer vegetal, răsucit în spirală — o fantezie a arhitectului proiectant.

Dar în acest colț de lume, viața construită pe dimensiuni moderne este umbrită, uneori, de anacronisme ciudate, de neglijențe mărunte, de atitudini reprobabile ale unora dintre cei chemați să vegheze la satisfacerea cerințelor colectivității. Dacă, de pildă, la ora intrării în schimbul de dimineață la flotația de la Ostra șoseaua e plină cu camioane care transportă muncitori, faptul se explică prin numărul mare de autobuze defecte la autobazele DRTA, autobuze ce nu pot fi repuse în mișcare din lipsă de piese de schimb. Dacă în gara Frasin se simte în anumite perioade o supraaglomerație la rampele de încărcare (aici se face «transbordarea» în vagoane a concentratelor metalice extrase din minereul de la Leșul Ursului), faptul are o legătură cauzală cu nerespectarea termenelor de livrare la unele instalații prevăzute să lucreze aici. Se pare că exemplul de conștiinciozitate, de dăruire pe care-l oferă minerii și constructorii din partea locului îi lasă indiferenți pe unii dintre gospodarii obștești de pe văile Suhei și Moldovei.

Și, desigur, exemplele ar mai putea continua.

Ca într-o complicată problemă de matematică, gruparea și regruparea specialiștilor de înaltă clasă pe șantierele țării oferă, din etapă în etapă, soluții noi și originale. Risipiți un an, doi, prin diverse locuri, unde fiecare trebuie să îndeplinească roluri anume, ei se întîlnesc uneori pe aceleași fronturi de lucru în care sînt de învins greutăți mari, în care răspunderea se anunță a fi pe măsura capacității și experienței lor. Pe cursul superior al Lotrului, de pildă. Astăzi se află aici oameni ce s-au distins de multe ori prin lucrări deosebit de grele. Pavel Oțet, de exemplu, vestitul maestru al străpungerilor subterane de la Argeș. Sau Gheorghe Cocoș, care a efectuat lucrări de o mare importanță la Bicaz, fostul șef al șantierului «Galeria de fugă» de la Argeș, azi șeful șantierului Hidrocentralei de pe Lotru. Tudor Moraru, și el prezent în acest colectiv de pionieri ai luptei cu adîncurile, este eroul acelei memorabile încleștări cu muntele care, tot la Argeș, a făcut ca minerii din întreaga țară să-i rostească de multe ori numele cu admirație și emoție.

Acolo, la Rotunda, într-un sector supus la presiuni atît de mari încît, sub acțiunea lor, roca devenea elastică și închidea galeria în mai puțin de 24 de ore, un specialist tunelist de renume internațional, elvețianul Walter Knobell, își exprimase îndoiala asupra șanselor de succes pe care le-ar putea avea, în cele din urmă, echipa condusă de acest încercat maistru miner. Peste șase luni însă străpungerea era gata. S-a vorbit atunci despre o valoroasă experiență pe plan național, denumită «experiența Rotunda». Între numele ce s-au rostit cu acest prilej, cel mai frecvent revenea al lui Moraru. Dar cîți alții nu s-au evidențiat în împrejurări asemănătoare?

*

Ar fi interesantă, credem, o comparație

1 **Deși tînăr, inginerul Radu Scutelnicu face și el parte din «detașamentul unu» al constructorilor hidroenergeticieni. El a condus lucrările pe șantierul Hidrocentralei Gîrleni de pe Bistrița.**

2 **Una din realizările înscrise în palmaresul inginerului Ștefan Ciorică: viaductul Jidoștița de la Porțile de Fier, cam al 60-lea pod la care a lucrat în cei 12 ani de profesie cîți numără azi.**

3 **În Valea Firizei, nu departe de Baia Mare, constructorii au «plantat» un impunător baraj hidroenergetic. Aici și-a spus cuvîntul experiența Bicazului, a Teliucului, a hidrocentralelor de pe Sadu. Tot aici s-au perfecționat și specialiștii care au lucrat la Argeș și se află în prezent la Porțile de Fier.**

2

3

între acest tip de cetățean căruia confortul unui locșor cald și comod, undeva, nu-i spune nimic, și exemplarul celălalt, indiferent la tentația realizărilor mari, omul care se complace cu voluptate în anonimat și mediocritate de dragul unei relative mulțumiri personale cu origine în așa-numita «lipsă de bătaie de cap». Nu intră însă în intenția acestor însemnări respectiva comparație.

Cititorul o poate face însă cu ușurință, fiindcă fiecăruia dintre noi îi stă la îndemînă un model, două, ale individului indiferent, fără ambiții și fără vocația realizării. Dominanta de caracter a acestui individ fiind absența entuziasmului, nepăsarea e o trăsătură firească a comportării lui. E mai presus de orice îndoială că materialele de construcții în valoare de sute de mii de lei depozitate necorespunzător și degradate pe șantierul Uzinei metalurgice București (zeci de tone de cărămidă, șamotă, ciment, oțel-beton) — ca să dăm doar un singur exemplu — sînt rodul unor indiferențe condamnabile ce nu-și găsesc acoperire, oricît de sistematic s-ar strădui conducerea șantierului amintit să încadreze pagubele în procentul de pierderi admis. E firesc ca astfel de cazuri, atunci cînd se petrec, să stîrnească dezaprobare. Anacronisme ca cel consemnat sînt oricum sortite să dispară. Dar de ce nu se face totul pentru a grăbi această dispariție?

*

Există o pasiune care înnobilează, acordînd valoare și sens efortului uman. E sentimentul ce caracterizează atitudinea față de muncă a omului de azi. Acesta e omul care, pe șantiere, la flacăra fierbinte a entuziasmului, modelează nu numai piatra, fierul și betonul ci și un profil spiritual și moral.

Radu NICOARĂ

în obiectiv: PREȘCOLARUL (II)

ecuația cu multe necunoscute

anchetă realizată de
Victor COROI
doctor în științe medicale,
medic emerit
dr. Sandu LAZĂR
și V. SAVIN

fotografii de **Hedy LÖFFLER**

Dăm în continuare cuvîntul specialiștilor care au binevoit să răspundă la ancheta noastră.

Tamara OLTEANU-ROMANIUC

cercetător științific la Institutul de psihologie al Academiei

AFECȚIUNEA ȘI AUTOCUNOAȘTEREA PĂRINTELUI

Pînă în momentul nașterii, copilul s-a dezvoltat ferit de orice lovire, de orice oscilație de temperatură, de lumină, de zgomot. Și deodată se află în alt mediu, în care lumina și zgomotele îl lovesc; istovit de efort, el scoate marele strigăt care-i anunță prezența în viață. A venit complet neajutorat și trebuie să înfrunte o lume ce-i este necunoscută și să i se adapteze. Dar el nu e singur, ci pășește pe un teren afectiv ce-i garantează ajutorul.

Ființă receptivă, copilul cumulează influențele mediului ambiant, fixează deprinderile și nu e greu să ne dăm seama că ușurința întipăririi lor depinde de cuantumul de afecțiune pe care-l investește cel ce-l implantează în viața socială. Surîsul este prima reacție prin care deducem că e mulțumit. Și dacă i se va răspunde la fel, tot prin surîs, imitația își va face datoria și-l va înviora chiar și atunci cînd poate e chinuit de senzații neplăcute; comunicarea afectivă poate să învingă durerea.

Deci, în procesul de cunoaștere a copilului, primul comandament este afectivitatea.

Legat de aceasta, țin să amintesc una din greșelile — adeseori fundamentale — pe care le comit părinții: înstrăinarea copilului de mediul familial natural, privarea lui de afecțiunea părintească.

Studiul cazurilor internate în clinica de neuropsihiatrie infantilă de la Spitalul *nr. 9 din București în perioada anilor* 1961-1964 arată că un procentaj important dintre acestea au drept factor traumatic privațiunea afectivă temporară sau îndelungată, determinată de factori ca: divorțul părinților, plasarea spre educare la bunici, schimbări mai mult sau mai puțin bruște de mediu etc.

În fața unor situații mai dificile, părinții care nu posedă suficiente cunoștințe se mai pot oarecum pregăti citind diverse *studii*. Dar afecțiunea nu poate să ți-o dea nici un studiu. De aceea aș recomanda în primul rînd părinților: cunoașterea prin afecțiune, prin autocunoaștere și prin autocorectare. Numai după îndeplinirea acestor condiții se poate acționa, cu efecte pozitive, asupra copilului.

Florica ANDREESCU

cercetător științific la Institutul de științe pedagogice

ARGUMENTUL LUI «AȘA FACE TATA»

Pentru a cunoaște copilul este necesar să-i cunoaștem în primul rînd pe cei din jurul său, deoarece copilul se formează imitîndu-i pe cei ce-l înconjură. Dacă, observînd o anumită comportare a copilului, vei încerca să-i afli cauzele, componentele, circumstanțele în care și-a însușit-o, vei primi răspunsuri ca: «așa face tata», «așa

face mama» etc. Este argumentul suprem, considerat de copil ca fiind acela care-i îndreptățește și-i explică pe deplin comportarea.

Pentru a-și cunoaște copilul, părinții trebuie:

— să-l observe cu multă atenție și în toate circumstanțele;

— să se joace cu el;

— să discute cu el, luîndu-i în serios dorințele, întrebările, sfera de manifestare a interesului său.

Copilul trebuie cunoscut așa cum este el. În funcție de temperamentul său (timid, reacționînd imediat sau cu întîrziere la o sarcină sau o chemare, curajos sau fricos) vom lua măsurile educative necesare. Înainte însă de aplicarea oricăror mijloace pedagogice, e necesar să cunoaștem și starea sănătății copilului, educația urmînd a se face în raport cu această stare.

Prof.
Ariton PETRESCU
director al Liceului de arte plastice, București

ÎNCLINAȚIILE REALE ALE COPILULUI

Copiilor în general le place mult să deseneze, să picteze, să facă mulaje. Acest fapt îi face pe foarte mulți părinți să fie convinși că fiii și fiicele lor au aptitudini deosebite în arta plastică. Cu toate acestea, foarte mulți dintre copiii care în perioada preșcolară au fost identificați în familie drept viitori «mari pictori sau sculptori», în anii școlarității «se pierd». Decepția părinților care în asemenea cazuri își văd nerealizate speranțele se datorează în primul rînd necunoașterii întinderii și profunzimii reale a înclinațiilor copiilor respectivi și, ca atare, *făuririi unor iluzii nu suficient de întemeiate.*

Dar dacă observația directă poate să ducă la cunoaștere, să nu se uite că utilizarea unor materiale de diferite tipuri poate să ușureze această observare și în cazul în care există înclinații reale să le stimuleze și să le dezvolte. Mă refer la planșe, desene, diafilme, jucării ș.a. Cred că în acest domeniu nu am reușit să facem destul pentru copiii noștri, în special sub aspect calitativ. Jucăriile noastre nu corespund ca estetică, nu sînt suficient de rezistente, unele din ele au un colorit urît, iar altele sînt atît de prost executate, încît falsifică imaginea pe care copilul trebuie să și-o facă despre lumea înconjurătoare. Cînd se omologhează jucării noi nu se face o consultare temeinică a celor mai buni «specialiști» în acest domeniu: copiii. Nu ar fi rău dacă, înainte de a intra în producție, prototipurile de jucării ar fi prezentate în expoziții pe care să le poată vizita părinți, educatori și, mai ales, copii.

În ce privește cunoașterea temeinică a înclinațiilor artistice ale copiilor, cred că observația părinților ar trebui să fie întărită prin cea a unor oameni de specialitate. S-ar putea, de pildă, *organiza periodic* expoziții (sau concursuri),pe comune, orașe, raioane și regiuni, cu producțiile artistice ale preșcolarilor (și nu numai ale acestora, bineînțeles); părinții ar fi astfel ajutați să-și cunoască mai bine copiii, să înțeleagă dacă au realmente înclinațiile pe care ei le bănuiesc și, în felul acesta, să știe în ce direcție trebuie să-i îndrume.

Maricica MATEI
directoare a Grădiniței cu orar normal nr. 1 a Sfatului popular al raionului 30 Decembrie

CUNOAȘTEREA COPILULUI POATE PREVENI ÎNCĂPĂȚÎNAREA

N-am să abordez toate problemele cunoașterii copilului, care constituie subiect de discuții deosebit de ample, ci am să mă rezum la una singură: cunoașterea copilului sub aspectul unei trăsături de caracter foarte des întîlnite — încăpățînarea.

Se întîmplă uneori ca atît părinții cît și educatorii să aibă ei înșiși noțiuni confuze despre încăpățînare, înțelegînd-o în mod diferit. Unii o confundă cu perseverența, alții cu spiritul de independență etc., atribuindu-i astfel calități pozitive. De asemenea, sînt interpretate în mod diferit și cauzele încăpățînării copiilor — predominînd prejudecata caracterului ereditar al încăpățînării.

După unii pedagogi încăpățînarea este slăbiciune cu aparență de tărie; după alții, ea are o trăsătură pozitivă — tendința spre *libertate — și una negativă: întreruperea* activității; încăpățînatul vrea să-și impună punctul de vedere numai pentru satisfacția de a-și vedea îndeplinită dorința proprie, chiar dacă acest lucru dăunează altora ori îi dăunează lui însuși.

Încăpățînarea este generată nu de o tară ereditară, ci de greșelile de educație ale celor ce au crescut copilul și care în anumite cazuri l-au jignit, i-au trezit neîncrederea sau chiar dușmănia, i-au generat și stimulat sentimentul setei de răzbunare etc. (uneori prin gesturi și fapte aparent mărunte, cum ar fi: «să batem păpușa că nu ne ascultă!» sau «să batem ușa în care ne-am prins mîna» ș.a.m.d.).

Necunoașterea cauzelor și formelor pe care le ia încăpățînarea poate avea urmări foarte dăunătoare pentru formarea și dezvoltarea caracterului viitorului om. Deocamdată *suferă de pe urma ei părinții* și educatorii. Mai tîrziu, încăpățînatul va intra în conflict cu societatea, va avea de suferit el însuși, vor suferi de pe urma acestei trăsături negative de caracter cei din jurul său.

Dacă vom cunoaște bine copilul, vom izbuti să distingem cazurile de neascultare de cele de încăpățînare — deși ca aspect exterior ele sînt asemănătoare. Uneori vom afla, poate cu surprindere, că la baza a ceea ce noi socotim încăpățînare infantilă

stă o boală. Dar cauzele sînt mult mai multe: ele pot fi aflate și în asprimea exagerată a părinților, în lipsa lor de consecvență în cerințele față de copii, în unele duritățí sau chiar brutalitate, în lipsa de unitate a cerințelor față de copil (tatăl are un sistem, mama altul, bunica un al treilea, educatoarea de la grădiniță un al patrulea etc.), în atmosfera încărcată din unele familii, în nesatisfacerea cerințelor elementare de hrană, îmbrăcăminte și îngrijire a copilului, în răsfățul exagerat etc.

Încăpățînarea e mai ușor să fie preîntîmpinată decît vindecată. Tocmai pentru aceasta e necesară cunoașterea temeinică a copilului.

Prof. dr. Onoriu COMAN

directorul Clinicii de puericultură, Casa copilului nr. 1, București

DIN PRIMELE ZILE DE VIAȚĂ ALE COPILULUI

Educarea copilului trebuie să înceapă încă din fașă. Ca atare și cunoașterea lui — care trebuie să preceadă educarea — e necesar să înceapă din primele zile de viață.

Unul din mijloacele educative cu cele mai bune rezultate este acela al deprinderii copilului, de la vîrsta antepreșcolară, cu îndeplinirea unor sarcini — bineînțeles în raport cu vîrsta și posibilitățile sale psiho-fizice. Acest mijloc educativ poate constitui în același timp o bună cale de cunoaștere a copilului. Vom vedea în ce măsură copilul ascultă și înțelege îndrumările ce i se dau, în ce măsură își însușește disciplina și spiritul de ordine, cum se dezvoltă atenția și spiritul său de observație etc. Cunoscînd toate aceste coordonate, vom ști ce calități și ce defecte are copilul respectiv. Și, ca atare, vom ști pe ce căi pedagogice trebuie să pășim pentru a-i stimula dezvoltarea calităților și a-i corecta defectele. Trebuie să pornim de la lucrurile cele mai simple cu putință — de exemplu: să dăm sarcină copilului să-și aranjeze în ordine jucăriile — ajungînd apoi la altele mai complexe (mici servicii făcute părinților sau lui însuși etc.).

Desigur că educatorii, medicii pediatri, neuropsihiatrii pot și au un rol mare în cunoașterea și educarea copiilor. Dar primul și cel mai mare rol îl au părinții. Savantul francez, prof. Pinard, spunea încă acum un veac că laptele de mamă și inima de mamă nu pot fi înlocuite prin nimic. De aceea eu cred că pînă la vîrsta de un an copilul trebuie să fie clipă de clipă sub supravegherea mamei sale. De la 1 la 3 ani copilul e bine să crească în creșă; nu sînt însă pentru creșa săptămînală, ci cred că cel mai bine este ca în fiecare seară copilul să fie adus acasă, în familia sa.

C. OLTEANU

șeful serviciului asistență socială al S.P.O.B.

O SARCINĂ A SOCIETĂȚII ÎNSĂȘI

Cunoașterea copilului este un proces îndelungat și dificil chiar și în familiile în care domnește dragostea, armonia, o viață de familie normală. Cu atît mai dificil devine acest proces în familiile cu deficiențe de structură (concubinaj, divorțuri, decesul sau abandonul unuia din soți ș.a.). Părintele în sarcina căruia se află copilul — de cele mai multe ori mama — se găsește în asemenea împrejurări într-o situație materială și morală deosebită și sînt rare cazurile în care această mamă, hărțuită de griji materiale sau cu sufletul sfîșiat ori cu demnitatea sa de om lovită, mai are suficientă tărie morală pentru a se apleca cu aceeași grijă, atenție, căldură, interes, perseverență, asupra copilului ei, în sensul de a-l cunoaște, fiziologic și psihologic, în cele mai mici amănunte.

Tocmai de aceea în asemenea cazuri se impune ca societatea să intervină. Pedagogii și asistentele sociale trebuie să ajute cu priceperea și experiența lor. Primul obiectiv al intervenției ar fi reîntregirea familiei. Cînd aceasta nu mai e posibilă, societatea trebuie să facă tot ce-i stă în putință pentru a-l ajuta pe părintele respectiv să-și cunoască și să-și crească bine copilul. Munca de autoritate tutelară a sfaturilor populare este, în acest sens, hotărîtoare, dar fără sprijinul unor organizații de masă și al unor colective obștești (cum sînt, de pildă, cele constituite în cadrul circumscripțiilor școlare) ea nu poate avea rezultate. Un rol important îl au și alți factori. Astfel, Sfatul popular al orașului București a inițiat un complex de măsuri pentru ocrotirea minorilor, în realizarea cărora sarcini de seamă revin serviciilor de asistență socială din policlinicile teritoriale. Unele dintre aceste măsuri îi privesc și pe copiii preșcolari din familiile dezorganizate.

AU CUVÎNTUL PĂRINȚII

În încheierea anchetei noastre ne-am propus să stăm de vorbă și cu un număr oarecare de părinți.

FLORICA PETRE, în etate de 33 de ani, este muncitoare la Fabrica de mase plastice București. A născut și crescut 5 copii, dintre care cel mai mare e în etate de 15 ani, iar cel mai mic, de 6 ani. Soțul este și el muncitor, însă în altă întreprindere: uzinele «Electronica».

— Cum v-ați crescut copiii? Cum ați reușit să le cunoașteți sufletul și nevoile?

— *Mai greu primul — din ce în ce mai ușor, cu cît a crescut numărul lor. Cu cît dai naștere mai multor copii, cu cît crești mai mulți, cu atît mai lesne îți este să înveți cum să le cunoști micile bucurii și dureri. Desigur că unii dintre ei au crescut în unele perioade la creșe și la grădinițe, dar ajutorul cel mai mare mi l-a dat soacra mea. Deși e o femeie simplă, a știut să-i supravegheze, să-i spele, să-i hrănească, să-i trimită la școală. Apoi, cu cît cei mai mari cresc în vîrstă, cu atît e mai ușor pentru cei mai mici: se ajută unul pe altul.*

Concluzia: acolo unde sînt mai mulți copii, cunoașterea și educarea celor mai mici este ușurată, atît prin experiența mai bogată pe care au acumulat-o părinții, cît și prin ajutorul pe care aceștia îl primesc din partea copiilor mai vîrstnici.

Discutăm, în continuare, cu MARIA CRĂCIUN, în etate de 39 de ani, muncitoare în aceeași fabrică. Este mamă a doi copii: unul de 8 ani și jumătate — al doilea de 7 ani.

— *Pentru a le asigura toate cele necesare unei bune dezvoltări, pe amîndoi a trebuit să-i cresc în creșă și în cămin. Și cum nu aveam o mamă sau o soacră care să-i supravegheze, a trebuit să recurg la cămin cu program săptămînal.*

— Și ce dezavantaje ați întîlnit?

— *N-aș putea să mă plîng nici de hrana, nici de îngrijirea medicală, nici de educația ce li s-a dat în cămin. Dimpotrivă, am numai cuvinte de laudă. Dar faptul că-ți vezi copilul numai o dată pe săptămînă e dăunător cunoașterii și educației. Mamei i se rupe inima de dor — copilul, la rîndul său, simte nevoia afecțiunii și căldurii căminului părintesc. În condițiile în care-i duceam luni la cămin și-i readuceam abia sîmbătă acasă, nu rareori mă rugau plîngînd ca măcar din cînd în cînd să-i scot cu o zi mai devreme din cămin: «Să vii, mămico, să ne iei de vineri de la cămin, că ne-am săturat să stăm fără tine. O să fim cuminți, dar să vii să ne iei». Desigur că acolo unde există membri ai familiei care stau acasă și copii mai mari care pot da o mînă de ajutor la creșterea celor mai mici, nu se întîlnesc astfel de situații.*

În aceeași întreprindere stăm de vorbă cu tov. MARGA CALOMFIRESCU (30 de ani, contabil; soțul: 35 ani, tot contabil).

— *Copilul nostru, în vîrstă de 4 ani, este îngrijit de soacra mea. Femeie relativ tînără, — are 51 de ani — în depline puteri, răbdătoare, inimoasă și perseverentă, această bunică dă tot ce poate — și poate foarte mult! — copilului. Micul Cristian este foarte bine îngrijit și se bucură de multă afecțiune din partea acestei bunici excepționale. În același timp și eu mă apropii foarte mult de el. Zilnic, în orele mele libere de după-amiază, îl scot la plimbare și, cu toate că e atît de iubit și de bine îngrijit de bunica sa, copilul așteaptă cu nerăbdare să mă întorc de la serviciu, să mă eliberez de treburile zilnice și să pornim în «activitatea» noastră comună. În felul acesta am reușit să mi-l apropii, să-i cunosc preferințele și dorințele, să i le îndeplinesc. El își cere porția lui de afecțiune și dreptul la joacă, iar dacă nu-l satisfac, îmi reproșează. Apropiindu-mă de el cu căldură, am reușit să-l fac să priceapă că dacă aceste drepturi i se cuvin respectate, la rîndul său are obligațiuni. În felul acesta am ajuns să ne înțelegem foarte bine.*

În continuare cerem părerea unui tată: inginerul PETRE BÎRÎIANU de la Centrala telefonică Victoria. Are o fetiță de 10 ani și un băiețaș de 3 ani; soția sa e salariată tot la M.P.T.

— *M-am apropiat foarte mult de copii. Cred că-i cunosc bine, de cele mai multe ori le citesc dorințele din ochi. Ei ne iubesc pe amîndoi părinții foarte mult și deși eu sînt mai sever cu ei amîndoi sînt convinși că le vreau numai binele. Am ținut fetița un an la grădiniță, dar nu s-a simțit bine și, în orice caz, cunoașterea și apropierea de copil n-a avut de cîștigat în acea perioadă. Din cît am reușit să-mi cunosc copiii, am înțeles cîteva lucruri: ceea ce duce la cea mai deplină cunoaștere și apropiere a copilului este înțelegerea și armonia dintre părinți; comportarea copiilor depinde de cea a părinților. Și încă un lucru de amintit: pentru a nu le crea complexe și defecte caracterologice, e necesar ca ambii (sau, în alte cazuri, toți) copii să simtă în mod egal dragostea și căldura părintească, să nu considere că vreunul din ei este mai apreciat, mai favorizat în raport cu celălalt.*

ÎN LOC DE CONCLUZII

Concluziile anchetei de față?

Ele au fost trase de însiși acei ce și-au spus cuvîntul: copilul, acest fragil material uman care trebuie să fie modelat cu grijă, se cere a fi mai întîi cunoscut. Cunoașterea trebuie să fie înfăptuită nu ca un scop de sine ci pentru realizarea corectă a îngrijirii și educației sale. Căile de cunoaștere sînt diverse — dar comun pentru toate cazurile este faptul că cei chemați să cunoască copilul sînt în primul rînd părinții lui, îndeaproape urmați de educatorii din instituțiile pentru preșcolari.

Educația copilului — urmarea și scopul însuși al cunoașterii lui — este eficientă numai atunci cînd ține seamă de particularitățile morfofiziologice și psihologice ale fiecărui copil în parte și cînd metodele utilizate sînt științific fundamentate, sprijinindu-se în primul rînd pe afecțiune, înțelegere și răbdar

carnet de scriitor

mai bine... „mentosan"!

de Eugen FRUNZĂ

Discuția organizată e un stimulent al gîndirii și al acțiunii. Nici nu se poate imagina, cred, rezolvarea multiplelor probleme în producție, în știință, artă, educație, gospodărire obștească, de fapt în toate ramurile de activitate, fără acest mod de confruntare, înfruntare și pînă la urmă direcționare a opiniilor — deci și a eforturilor comune — spre țelul propus.

Îl invit însă pe cititor să compare cele ce urmează cu situația din propriul său colectiv și să observe dacă nu cumva există analogii.

Ședință. Se discută despre produsul X a cărui calitate se cere îmbunătățită. Se caută soluții practice, se tinde la o concluzie unanimă și la adoptarea unor măsuri eficiente.

Dar se poate oare ședință în care să nu vorbească și tovarășul cutare, să-i zicem Adam? Nu se poate! De vreo cincisprezece ani glasul său pretinde a fi ascultat. Cînd tov. Adam se înscrie la cuvînt, nimeni nu se miră: așa se întîmplă de cincisprezece ani. Cînd tov. Adam se scoală de pe scaun și, pînă a demara, își cumpănește trupul masiv cînd pe un picior cînd pe altul, iarăși nu se miră nimeni: așa face de cincisprezece ani. Cînd tov. Adam promite răspicat, în cel de-al patrulea ceas al ședinței, cum că «eu, tovarăși, voi fi scurt» — cine să se mai mire? Așa promite de cincisprezece ani. Cînd în primele zece minute tov. Adam se ocupă de condițiile în care se desfășoară ședința, înșirînd evenimentele săptămînii pe arena internațională, toată lumea știe că altminteri nici că se putea. Așa procedează omul de cincisprezece ani. Cînd oratorul scoate apoi în relief importanța inițiativei de a organiza o asemenea ședință avîndu-se în vedere principiul muncii colective, totul e cît se poate de normal, după cum nici teoria de 15 minute asupra rolului criticii și autocriticii, cu sublinieri patetice și universale, nu mai intrigă pe nimeni, pentru simplul motiv că tov. Adam o repetă cu aceeași competență de cincisprezece ani. Cînd apoi, după o pauză energică, tov. Adam trece — vorba dumisale — «scurt și concret la obiectul ședinței», analizînd pe larg munca dactilografelor și aspectul prea puțin arătos al mașinii tovarășului director, hotărît lucru că apartul său la îmbunătățirea produsului X e atît de evident încît și prezidiul începe să dea semne de oboseală. Dar de mirat nu se miră nimeni: de cincisprezece ani tov. Adam aduce același prețios aport în discutarea și soluționarea celor mai diverse sarcini.

Bineînțeles că ideile sale în legătură cu modul concret de perfecționare a produsului X sînt atît de multe încît epuizarea lor într-o singură ședință e de neconceput. De aceea, rezervîndu-și dreptul de a mai analiza problema și în ședințele de secție și ori de cîte ori va găsi prilejul, fie la începutul, fie pe parcursul sau la sfîrșitul trimestrului, tov. Adam — după un discurs de circa o oră — își rotește privirea triumfătoare asupra sălii toropite și încheie solemn: «Tovarăși, eu deocamdată atîta am avut de spus».

Iar eu, stimați cititori, întreb: nu e oare cazul să vă dispensați de oratoria goală a cutărui sau cutărui Adam, dacă-l aveți cumva printre dv.? Nu e păcat de nervii și de orele măcinate în van? Lămuriți-l o dată pentru totdeauna: ori are de spus ceva folositor și la obiect, ori să rontăie bomboane «Mentosan» și să tacă!

«Pamfletul săvîrșește pentru artă și compensațiile vieții sociale o operă de înviorare... El reprezintă pumnul cel mai formidabil dat stupidității umane». (TUDOR ARGHEZI)

cînd „seringa" argheziană înțeapă...

Acum douăzeci de ani, Naționalul bucureștean «descoperea» un dramaturg și îi încredința piesa spre montare unui regizor mai puțin cunoscut dar plin de cele mai bune intenții. A urmat un șir de 47 de reprezentații, cu omor de lume la casă, aplauze înfierbîntate ori fluierături indignate în sală și cu un final — adevărată lovitură de teatru: într-o zi, cariera piesei înceta subit, lăsînd sala Studioului cu cîteva geamuri sparte și panourile cu cîteva afișe rupte...

Dramaturgul se numea Tudor Arghezi. Piesa, «Seringa». Restul e ușor de înțeles: bătăiosul condei al pamfletarului izbea cu știuta-i cutezanță și violență — și prin mijloacele atît de directe ale teatrului — o lume care s-a simțit vexată. Presimțind riscul și vrînd să delimiteze el însuși aria în care își desfășura atacul, Arghezi preciza chiar atunci, în caietul-program din 1947 al spectacolului: *«Medicina e o preoție, dacă nu și o vocație de profet... Ajungînd o simplă profesie, aventurierii științifici, lacomi de bunuri și aprigi de cîștig, au deviat medicina către tejghea. În piesă figurează conflictul, încă latent în societate, dintre medicii miliardarului și medicii datoriei, cărora li se cuvin omagiile nediscutate ale literaturii».*

La acea vreme piesa a iritat prea mult. Circulau tot felul de interpretări și comentarii, se încercau identificări ale eroilor cu personaje reale, vehementa scriere argheziană era văzută drept exclusiv o piesă cu cheie, satira era în mod nedrept absolutizată. Piesa a fost scoasă de pe afiș. Douăzeci de ani a stat prin mape, prin sertare, păstrîndu-și în pagini nealterată virulența satirică, căpătînd cu timpul și virtuțile unui document al epocii (al anilor 1938 în care era situată acțiunea). Și iată că în stagiunea aceasta o vom vedea din nou jucată. Tot de către Național și tot în sala Studio. De astă dată, în regia maestrului Mony Ghelerter. Din vechea distribuție, un singur nume: cel al artistului poporului Costache Antoniu, care a ținut să rejoace rolul de mică întindere dar de concentrație umoristică al doctorului Drîngă. În rest, o echipă de actori tineri, cîțiva foarte tineri, unii dintre ei cei mai proaspeți angajați ai Naționalului: aceasta corespunde unei anume intenții regizorale. Dar despre intențiile spectacolului, aflat acum în faza repetițiilor, puțin mai tîrziu.

★

Am fi dorit să stăm de vorbă cu maestrul Tudor Arghezi despre geneza «Seringii», fapt dramaturgic ce apare singular într-o atît de vastă operă poetică. E drept, solicitarea unui interviu, dar mai ales conținutul întrebărilor privind biografia unei lucrări, ar fi putut părea o erezie, dacă ne gîndim cu cîtă pudoare a refuzat poetul, o viață întreagă, dezvăluirea oricărui detaliu privind procesul intim al elaborării operelor sale. *«Două lucruri nu-mi intră în cap* — spunea el în 1941 — : *«interviul» și întrebarea de mai sus («Ce mai scrii?»)».*

Și totuși maestrul s-a arătat dispus să răspundă întrebărilor noastre. Suferind și reținut din cauza aceasta în camera sa de lucru, domnia-sa a avut bunăvoința să ne transmită de alături, prin fiica domniei sale, Mitzura Arghezi, cîteva prețioase informări privind atît trecutul «Seringii» cît mai ales vechile și susținutele sale preocupări referitoare la scrisul teatral.

— *«Seringa» e rezultatul unei destul de lungi experiențe personale, în epocă, pe care am căutat să-l comunic și marelui public...*

Arghezi scria piesa în 1943 și era, poate, o răbufnire a nevoii sale de a protesta: *«Piesa a fost scrisă în 1943, în lagărul de la Tîrgul Jiului, cabana nr. 5, camera numărul 8* — precizează maestrul. *Locuiam în acest han cu sîrmă ghimpată și, neputînd face altceva mai bun, mi-am adus aminte de o făgăduială dată unui director al Naționalului, căruia i-am trimis din lagăr, cu viza și ștampila comandantului, primul critic al piesei. Directorul de atunci, primind «Seringa» s-a cutremurat. Un deținut pus la închisoare de același guvern care-l păstra pe el liber și salarizat nu putea să fie primit nici la lectură».*

Firește, piesa nu s-a citit, nu s-a jucat... Atunci.

Maestrul Arghezi ține să ne transmită prin Mitzura (care, trebuie s-o spunem de acum, va interpreta unul din interesantele roluri ale piesei — cel al cinicei, extravagantei fiice a miliardarului suferind, Robert) că prezența unei piese de teatru în opera sa nu constituie nicidecum o preocupare accidentală.

— *Tata a început prin a traduce teatru. De tînăr încă. Poate că faptul nici nu e știut bine: el a tradus în întregime Molière și, între anii 1930 și 1940, a finisat cu grijă tot acest imens material. Din nefericire, cele mai multe din aceste manuscrise incredințate Naționalului s-au pierdut atunci cînd s-a evacuat biblioteca teatrului: s-au păstrat doar cîteva* — **Avarul, Mizantropul, Domnul de Pourceaugnac**. *A tradus apoi și din Brecht* — **Mutter Courage**. *L-a atras mai cu seamă genul de teatru scurt, în care nevoia sa de concentrație, de esențializare, se găsea cel mai deplin satisfăcută,* continuă Mitzura Arghezi. *Ați văzut poate, recent, la televiziune, «Neguțătorul de ochelari» și «Interpretări la cleptomanie»...*

Într-adevăr, încă din 1928 Tudor Arghezi anticipa atît de modernul teatru al absurdului în scînteietoare piesete în care incisivitatea sa acidă și umorul rafinat vizau automatismele verbale și de comportament, truismele, aberațiile și nonsensurile curente. «La comisariat», «Scenă autentică» ori acele mici scenete dialogate din «Lume veche, lume nouă» sau «Pagini din trecut» (de felul celor «Doi vecini» care a fost cu ușurință metamorfozată în scenariu de film) atestă vechile preocupări dramaturgice.

— *Sînt preocupări care nu l-au părăsit nici azi. Pe masa de lucru a tatei se află două acte din comedia «Dodi-Podi» care îl așteaptă pe al treilea; se află o altă comedie, începută în 1935, «Carac», în care se regăsește ironia tăioasă și fină din «Seringa», de astă dată întoarsă spre lumea literaților; se află un proiect de scenariu pentru un film, «Păcală», cîteva idei pentru ecranizarea «Linei», altele pentru o dramă intitulată «Sașa»...*

Hărnicia legendară, tinerețea și vitalitatea spirituală a decanului literaturii noastre nu se dezmint. În fața acestei patimi nestinse cu care zăbovește și azi la masa de lucru marele scriitor aproape nonagenar, în fața acestui respect sfînt cu care săvîrșește ritualul muncii scrisului, ne înclinăm cu pietate pînă la pămînt.

★

— *Să pui în scenă o piesă a lui Arghezi, vă dați seama, e o răspundere care mă onorează* — ne împărtășește regizorul Mony Ghelerter.

Da, firește, în primul rînd o răspundere. Înțelegem. Regizorul vede în lucrarea argheziană satira virulentă a unor practici medicale ce însoțeau legitim o anume societate. Dar nu numai:

— *Ci și o acuză amară la adresa acelui «drum spre înalta societate» sau chiar al pur și simplului «drum în viață» la care erau nu o dată constrînși odinioară tinerii intelectuali de talent. O carieră științifică se obține adesea — cum i se întîmplă în piesă doctorului Scarlat — cu prețul unei căsnicii artificioase, magnații își cumpărau pe atunci ginerii cu titlu ca pe un obiect de licitație. Mi se pare foarte valoros acest caracter de documentar istoric al piesei maestrului Arghezi: e o istorie aflată încă la doi pași de noi, dar devenită realmente istorie și pe care tînăra generație nu strică de loc să o cunoască. Piesa aceasta, cred eu, trebuie să intereseze în primul rînd tinerii, lor le adresez în special spectacolul...*

Poate de aceea regizorul a apelat la o echipă de actori tineri: rolul principal, cel al doctorului Scarlat, un tînăr talentat dar slab în fața tentațiilor unei societăți corupte și pe care această societate reușește să-l altereze, e încredințat lui Traian Stănescu; Vera, tînăra pe care Scarlat o va părăsi pentru a face un mariaj «de afaceri» cu fiica magnatului Robert, va fi interpretată de Rodica Popescu, aflată la primul ei rol pe scena Națională; dr. Haralamb capătă înfățișarea și delicatețea lăuntrică a lui Const. Diplan; Gh. Cozorici va alătura acestei tinere echipe energia, forța personalității sale artistice, creînd un «tînăr furios» de mare puritate morală, personaj care e însuși resortul dinamic al piesei.

— Piesa e, de bună-seamă, o piesă-pamflet. Vom vedea deci un pamflet scenic?

— *N-aș spune. Piesa nu-mi permite* — cred eu — *oricît de violentă îi este satira, să apelez la grotesc. Am impresia că aș greși dacă aș* **caricaturiza** *personajele, am însă obligația de a le* **caracteriza** *limpede, subliniat, apăsat chiar — dacă vreți. În «Revizorul» sau în unele piese caragialiene, de pildă, unde aproape toate personajele sînt atinse de aceeași amoralitate, poți să mergi cu pamfletul pînă la buf, pînă la grotesc; dar în «Seringa», unde se mișcă eroi foarte umani, inimoși, reali, nu poți să-i alături pe aceștia unor marionete dezumanizate. Asta nu înseamnă însă că voi neglija izbucnirile de umor ale piesei, dimpotrivă: elementele de comedie — și cît de suculent țîșnește adesea umorul arghezian din replicile și situațiile piesei — fac parte din arsenalul tehnic al piesei și vor fi intens valorificate. Satira va reieși dintr-o bună caracterizare și punere în lumină a verbului arghezian...*

Regizorului îi plac mai ales acele istorioare-parabole cu care e împănat întreg textul piesei:

— *Sînt scrise în spiritul cel mai arghezian cu putință, cu poezia acidă și economia de expresie specifice maestrului. Sînt niște mici tablete geniale despre medici, bolnavi, medicină: fiecare cuvînt cade exact unde și cum trebuie. Mă impresionează de altfel profund grija scriitorului pentru cuvînt: cînd ne mai trimite cîte o mică transformare pe text, se vede preocuparea de a găsi expresia cea mai potrivită, cuvîntul cel mai propriu. Doresc mult ca în spectacol fiecare replică, fiecare vorbă să-și găsească rezonanța cuvenită.*

Așadar, să așteptăm un spectacol străbătut, în primul rînd, de un respect adînc față de textul arghezian, față de ritmul său interior, față de intențiile sale. Firește, un spectacol potrivit cu sensibilitatea și înțelegerea pe care ni le-au dat cei douăzeci și ceva de ani în care ne-am mutat dintr-o istorie în alta.

Sanda FAUR

coperta noastră

actrița Ileana PREDESCU

Fotografie de Hedy LOFFLER

Ileana Predescu ilustrează poate cel mai desăvîrșit ideea de actor polivalent, «nespecializat» pe un anume tip de roluri, de actor ce poate ataca cu egal succes orice partitură dramatică. În Shakespeare («Cum vă place?») sau Schiller («Intrigă și iubire»), în Shaw («Cezar și Cleopatra») sau Ionescu («Scaunele»), în rolul Casandrei antice («Orestia» de Eschil) sau a contemporanei Ada («Passacaglia» de Titus Popovici), ea e cu egală vibrație și autenticitate ingenuă și pasională, cochetă ori tragică, clasică ori modernă. O vom vedea în curînd pe scena teatrului «Bulandra» în rolul Alison din piesa «Privește înapoi cu mînie» de John Osborne.

uzine, monumente și flori la sud de dunăre

— secvențe dintr-un itinerar bulgar —

de Nicolae RĂDULESCU
fotografii de Elena GHERA

Redus la schema unui sumum metaforic, tabloul amplu divizat în mii de imagini — și totuși unitar printr-o inefabilă dominantă de stil — se centrează pe un cer întunecat de ploaie și pe un lan de garoafe roz, stropite cu lumină prin sticla translucidă a serei. E impresia cu care am venit din Bulgaria după o călătorie de-a lungul a două din marile ei șosele, o călătorie într-un anotimp fără soare și totuși blînd, cum mi s-a spus că sînt majoritatea iernilor în această parte a lumii. La Sofia, la Tîrnovo, la Varna, ploua. Șerpuitul depărtat al unui tren pe fundalul munților învăluiți în neguri mi-a amintit, într-o dimineață, de Valea Prahovei noastre, de Carpații noștri văzuți de la altitudinea unei trecători. Dar confuzia nu persistă — în fond peisajul e diferit, piatra, arborii, casele făcînd corp comun într-o compoziție de altă factură...

La Plovdiv vara se insinua tenace sub bolțile miilor de metri pătrați de sere, sugerînd într-un fel celebra vale cu trandafiri din mănoasa cîmpie a Traciei.

UN BUCHET DE FLORI PENTRU FIECARE EUROPEAN

Tatăl și tatăl tatălui au lucrat în grădini, au cultivat legume și flori și au întemeiat o tradiție de familie. El, Iordan Alexandrov Naumov, și-a petrecut printre aceleași plante 25 de ani de viață. Alternanța culturilor îngrijite de el, pe solul fertilizat cu îngrășăminte savant combinate, se supune unei programări al cărei criteriu e în primul rînd rentabilitatea; garoafele, lalelele, zambilele cultivate aici sînt prezente pe piețele Londrei, ale Berlinului sau Vienei, mai ales atunci cînd podoaba florală a pămîntului s-a ofilit sub amenințarea zăpezii. Serele întreprinderii Texim, unde lucrează zeci de horticultori experimentați — Naumov fiind printre cei mai vîrstnici — se înșiruie de-a lungul cîtorva kilometri, în marginea șoselei. Reprezintă, sub raport tehnic, ultimul cuvînt. Au instalații moderne care produc și mențin între limite precise un microclimat favorabil și sînt dotate cu utilaje mecanizate — între care tractoarele «Bolgar», de mici dimensiuni, atrag atenția în primul rînd prin multitudinea posibilităților lor de utilizare.

Un calcul aproximativ arată că Iordan Naumov a cultivat, în sfertul de veac

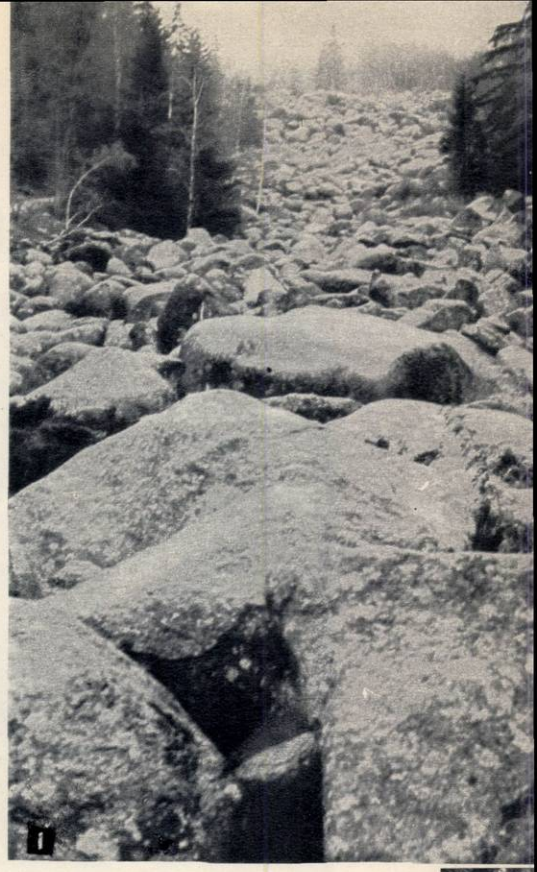

1

2

1 *Valea cu pietre ovoide, așa-numita pădure de piatră de la Zlatne Mostove, nu reprezintă altceva decît morenele unui ghețar dintr-o eră străveche.*

2 *Operă a unor meșteri anonimi din secolele XI-XIII, biserica de la Boiana atrage nenumărați vizitatori. Dar în zilele ploioase porțile monumentului sînt închise. E o expresie a grijii deosebite cu care sînt ocrotite valoroasele picturi murale din interior.*

3 *Vedere generală a Combinatului de îngrășăminte azotoase de la Stara Zagora, creație a regimului democrat-popular.*

4 *Vechiul oraș de la poalele Vitoșei, Sofia, întinerește văzînd cu ochii. Noile construcții ridicate în vecinătatea străvechilor monumente îi conferă un farmec specific.*

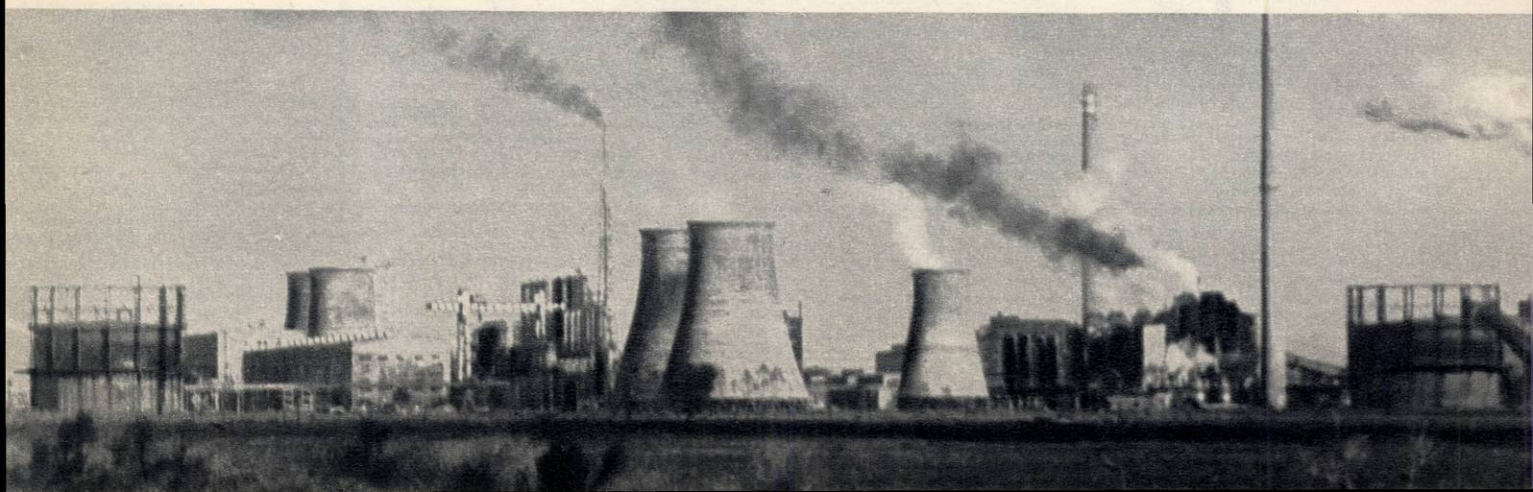

al carierei lui, atîtea flori încît fiecare locuitor al Europei ar fi putut primi de la el cîte un buchețel cu 3-4 fire. Miliarde de plante îngrijite în aceste grădini ce nu depind de capriciile atmosferei își dau rodul în fiecare an, aducînd venituri importante statului bulgar.

Un lan de garoafe roz sub cerul de sticlă... Un om, și mulți alții ca el veghind viețile atîtor firave podoabe vegetale, menite să aducă prospețime și farmec în mii, poate milioane de case. Am reținut impresia cu care am plecat de aici ca pe una din cele mai vii din toate cîte mi s-au imprimat pe retină în această călătorie.

Afară ploaia așternea sub zare bizare neguri albastre.

PE URMELE UNUI TRANSPORT DE ZINC

Pe malul Mariței, în Plovdivul de azi, tîrgul internațional sugerînd ritmica de volume a litoralului bulgar — aceeași arhitectonică armonios integrată în peisajul specific — respiră calm liniștea etapelor dintre «ediții». E locul unde în fiecare an întreprinderile industriale ale Bulgariei, alături de firme din numeroase alte țări, expun produsele lor. Sînt cunoscute aprecierile favorabile pe care întreprinderile industriale bulgare le-au dobîndit pentru calitatea exponatelor prezentate. Am vizitat una dintre aceste uzine — Combinatul de metale neferoase de lîngă Plovdiv. Creație a regimului democrat-popular, acest obiectiv industrial pune în valoare zăcăminte metalifere altădată lăsate în părăsire, dînd economiei naționale a Republicii Populare Bulgaria importante cantități de zinc și plumb și diverși compuși ai acestor metale. Pe filiera transformării lavei incandescente în lingouri lucrau doar cîțiva muncitori, operațiile de turnare fiind realizate cu ajutorul unor agregate complexe, mecanizate și automatizate. La rampa de recepție stive de bare de zinc, ștanțate cu marca uzinei, erau încărcate în vagoane. «Un transport care merge la export», ni s-a spus. Seara, în portul Burgas, aceleași vagoane se aflau la rampa de descărcare. Lingourile adunau toată lumina rece a asfințitului și o trimiteau în reflexe albe spre noi. Marea, agitată și sumbră, rostogolea valuri spre plajele pustii, deasupra cărora se aprindeau constelațiile de lumini ale nenumăratelor complexe hoteliere risipite de-a lungul întregului țărm, de la Ropotamo la Nesebăr și la Varna, cu Nisipurile ei de Aur.

ARICII AU FOST MAI ÎNTÎI

Țărmul maritim al Bulgariei atrage mii de turiști în fiecare sezon estival. E țărmul cochetelor vile cuibărite în coasta muntelui care coboară direct în mare, al restaurantelor fantezist concepute în stilul hanurilor tradiționale, al hotelurilor moderne, al «locuințelor lacustre» cu pereți de sticlă și aer condiționat; e țărmul năpădit de buruieni de pe vremuri, în care își aflau cuiburile milioane de șerpi. Înaintea constructorilor au fost aduși aici... aricii, aceste animale țepoase transportate cu camioanele din toată Bulgaria și puse să stîrpească periculoasele reptile. Amănuntul e amuzant și se înscrie în anecdotica obișnuită cu care este delectat turistul străin ce vine să viziteze locurile. Faptele s-au petrecut însă întocmai așa. Am vizitat la Nisipurile de Aur restaurantele «Sat indian», «Șatră de țigani», «Moara», «Sălaș călugăresc», «Corabia», în ale căror compoziții originale arhitecții au folosit cu incredibilă fantezie nenumărate elemente de culoare locală și pitoresc. Piatra din partea locului — calcar alb cu reflexe mate pe fețele neșlefuite — lemnul, fierul forjat, policlorura de vinil și polietilena și-au dat mîna, unindu-se în lucrări care încîntă și atrag.

Iarna, liniștea litoralului cheamă nostalgic amintirea plajelor pline de trupuri bronzate. E totuși un privilegiu să cunoști toate acestea în ipostaza lor hibernală. Pe unde au umblat mai întîi aricii, urcă alei stilizate spre vile frumoase, așezate în terase, un fel de Tîrnovo marin cu deschidere spre apele fără margini; în locul hățișurilor de ierburi și mărăcini — luxuriante grădini. Din loc în loc ziduri în ruine, străvechi vestigii ale unor civilizații și ale unor vremuri apuse te îndeamnă să-ți abați pașii pe sub arcadele lor. Le găsești și la Sozopol, la Burgas și în alte puncte de pe litoral. De fapt întreaga Bulgarie e plină de monumente și ceea ce de asemenea atrage atenția aici este grija cu care sînt ocrotite.

ÎNCHIS PE TIMPUL PLOII

După un raid prin Sofia, de-a lungul cartierelor noi, catedrala Aleksandr Nevski, cu cupola ei de aur (cel dintîi punct pe harta orașului identificat din zborul razant al «IL»-ului care ne-a adus pe aceste meleaguri) ne atrage în liniștea pioasă a somptuosului său muzeu subteran — o extrem de valoroasă colecție de icoane vechi, opere ale unor meșteri populari despre care legenda și istoria au păstrat mărturii mișcătoare. Aici se află și macheta sanctuarului trac descoperit în sudul Bulgariei, acum închis ermetic pentru a feri fresca de degradare prin contactul cu umiditatea din atmosferă. Ni s-a vorbit despre preocupările specialiștilor care caută o soluție spre a oferi totuși vizitatorilor posibilitatea de a privi acest monument unic în felul său, fără a-i pune în pericol existența. Un periscop introdus în incintă sau o atmosferă creată artificial și întreținută constant prin mijloace automate? Poate și una și alta. La Boiana, în apropierea Sofiei, multiseculara biserică e închisă. Același motiv — ploaia. Aburi atmosferei sînt vrăjmași ai picturii murale. Vizitatorii tac calea întoarsă apreciind grija lăudabilă cu care e înveliuit monumentul. Le rămîne totuși de văzut faimoasa pădure de piatră de la Zlatne Mostove, o vale largă plină de stînci ovoide care nu reprezintă altceva decît morenele unui ghețar dintr-o altă eră.

Mai sus, în munți, și mai jos, spre șesuri, sînt monumente închinate miilor de jertfe cu care poporul bulgar și-a cucerit libertatea. «Aici au fost executați partizani», spune ghidul, și mașina oprită la baza unui obelisc lasă loc să treacă altor turiști veniți să vadă și să se cutremure. Sute de monumente de acest fel vorbesc în graiul lor mut despre eroismul acelor înaintași care de-a lungul secolelor au pregătit eliberarea. Pleven, orașul uzinelor textile, al fabricilor de ciment, al întreprinderilor de alimentație și al celor de prelucrare a metalelor, un oraș modern, pulsînd în ritmul specific al contemporaneității, are în subsolul său o necropolă a eroilor: osemintele ostașilor români și ruși care au căzut jertfă în luptele de la 1877 pentru scuturarea jugului otoman.

Pe șoseaua de coronament care învăluie lacul de acumulare al celor două hidrocentrale de pe rîul Iskăr, un monument închinat partizanilor căzuți în lupta împotriva fascismului ne reține atenția. Oprim, cercetăm piatra roșie în care a fost dăltuit, descifrăm cuvintele gravate pe soclu. Sub parapetul șoselei apa clipocește vag, trimițînd în văzduh emanații de umezeală. Acesta e rezervorul de apă al Sofiei, lucrare hidrotehnică de mari dimensiuni, creație recentă a constructorilor bulgari. Aceștia sînt munții în care s-au plămădit, prin eroismul legendar al poporului, victoriile ce stau la baza succeselor de azi ale Bulgariei.

*

O seară petrecută în compania lui Kliment Țacev, scriitorul care cunoaște limba română fiindcă a locuit o vreme la noi (una dintre piesele sale de teatru a fost tradusă și pusă în scenă la Teatrul de stat din Pitești), și a subtilului poet Dmitri Dublev. Coborîsem de pe Vitoșa, încărcat de farmecul unui peisaj auster dar plin de armonie, într-o Sofie luminată sideral de neonul bulevardelor. Am vorbit despre succesele scriitorilor bulgari, despre operele lor inspirate de viața nouă a acestei țări și de trecutul ei eroic. O seară de neuitat, cum de neuitat a fost toată această călătorie de-a lungul Bulgariei, într-un anotimp fără soare, dar la fel de frumos aici ca toate anotimpurile.

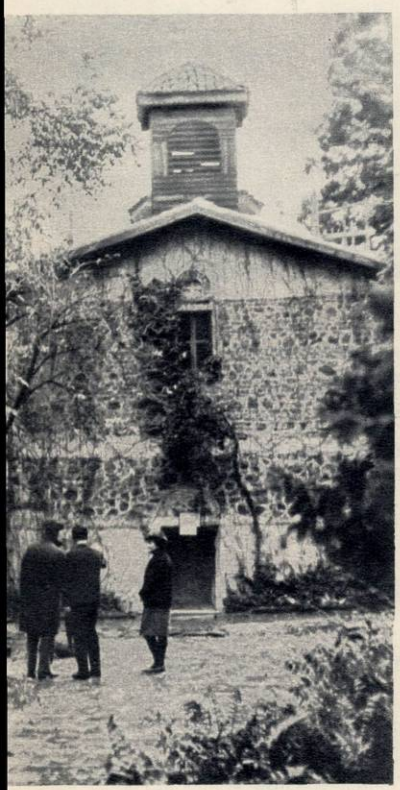

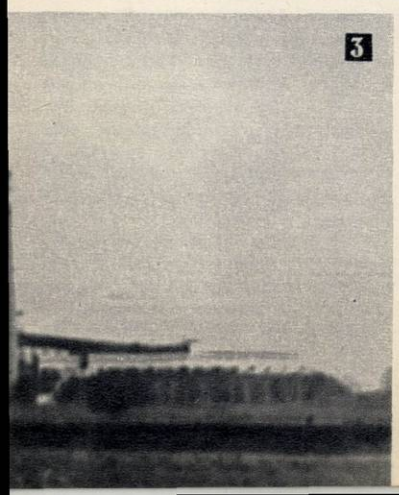

vinovații n-au nici o vină?

Trebuie să recunoaștem că e foarte greu să stabilești dacă o afirmație este adevărată, atîta timp cît și negația ei se justifică, în mod aparent logic, cu absolut aceleași argumente. Un soi de sofistică ciudată, pusă la punct de circumstanță pentru a acoperi nevoia unor explicații temeinice, își face loc ori de cîte ori se cere motivarea unor deficiențe care implică răspunderi materiale. Iată, de pildă, cazul unui faimos cazan de aburi realizat de uzinele «Vulcan» și trimis — parcă nu să-și îndeplinească menirea, ci să producă necazuri — Fabricii de cabluri și materiale electroizolante din București. E o poveste veche. Își află începutul în anul 1963, cînd au fost cheltuiți, pînă la unu, cele748 000 lei prevăzute în devizul de execuție. Sfîrșit n-are. Ar fi niște promisiuni pe baza cărora s-ar putea spera într-o soluționare definitivă, la sfîrșitul anului curent. Ar mai fi și niște bani prevăzuți să fie cheltuiți ca să se grăbească o dată sfîrșitul acesta (72 000 lei). Despre ce va fi nu ne permitem să discutăm. Să vedem însă cum s-au petrecut lucrurile.

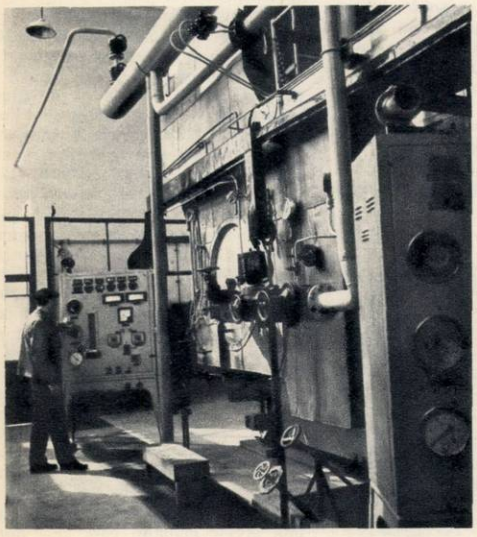

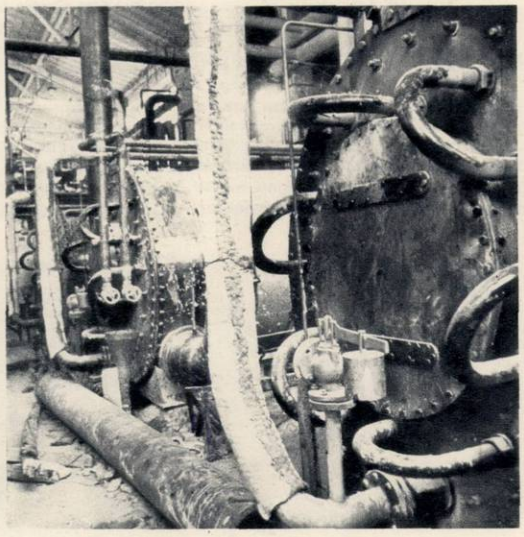

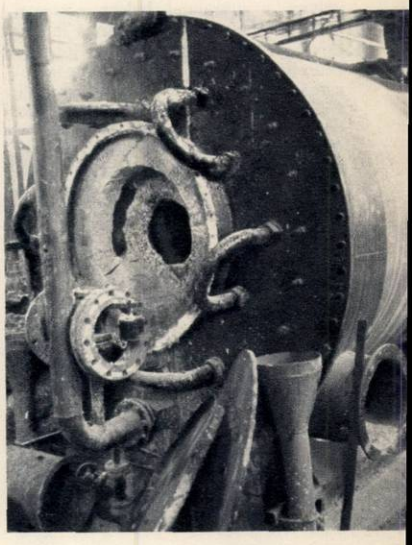

Între cazanele fabricate de uzinele «Vulcan» se află și cel reprezentat în fotografie. Ce-i drept, la început a produs și el ceva necazuri beneficiarilor. Între timp însă, defecțiunile de construcție au fost remediate. Dar nu de către uzina constructoare ci de specialiștii beneficiarului. Ceea ce nu s-a rezolvat încă: lipsa unui ventilator pentru evacuarea gazelor emanate din focar. După aprecierile conducerii uzinelor «Vulcan» se va lichida și acest neajuns. Dar la sfîrșitul anului curent. Nu e prea tîrziu?

O poveste cu cazane Vuia. Cel din fotografia din stînga a fost livrat de uzinele «Vulcan» cu o izolație termică necorespunzătoare. Ca să-l pună în funcțiune totuși tehnicienii chemați să facă remedieri au recurs la o soluție extremă: demontarea unui alt cazan de același tip (fotografia din dreapta) și echiparea celui dintîi.

Octombrie 1960: a intrat în lucru un proiect pentru cazanul de aburi de tipul «CR 9». Cazanul a fost executat la «Vulcan» (între 28.VII.1961 și 28.II. 1962) și însemnat cu numărul de fabricație 5 175/1961. Beneficiar — Fabrica de cabluri și materiale electroizolante (F.C.M.E.).

23 iulie 1963: *au început probele* cazanului. Firesc era să urmeze o perioadă de 72 de ore de încercări, în care noua creație a tehnicienilor de la «Vulcan» să-și etaleze remarcabilele virtuți. Dar proba n-a avut loc. Fiindcă la aprinderea gazelor naturale în focare, cazanul a explodat pur și simplu. Au urmat îndelungi remedieri, alte probe..., alte explozii. Cu aparatură automată incomplet livrată (chiar și pînă în ziua de azi), cu o bogată arhivă de acte care constată defecțiuni (între altele, la 7.VI.1965 controlul Inspectoratului de stat pentru cazane și instalații de ridicat — inginer D. Bolocan — constată că numai după 520 ore de funcționare, fără comandă automată, cazanul amintit prezintă defecțiuni de etanșare etc.), neomologat de forul competent, acest «CR 9» ajunge cu o biografie foarte încărcată pînă la sfîrșitul anului trecut, cînd...

la 6 septembrie 1966: răspunzînd unor insistente intervenții ale organelor de control tehnic și economic, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini hotărăște să se remedieze definitiv pînă la 31.XII.1966 toate defecțiunile semnalate la acest cazan. Dar la data respectivă nu se făcuse încă nimic. «Eu, să fi fost în locul celor de la minister — spunea un inginer de la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante — m-aș fi supărat». Dar nu s-a supărat nimeni. Dimpotrivă, au schimbat din nou termenele. Și au mai alocat niște fonduri. Se pare că la iarnă beneficiarii vor avea în sfîrșit căldură, fiindcă în iarna care a trecut au dus-o cam greu la acest capitol. Și să nu uităm: fabrica în cauză are două hale noi în producție, pe care va trebui, oricum, să le mențină la o temperatură corespunzătoare.

Într-adevăr, e foarte greu să stabilești cine poartă răspunderea într-un asemenea caz. Fiindcă iată ce spune ing. Romeo Vîrgolici, inginerul șef de concepție al uzinelor «Vulcan».

«*Cazanele noastre sînt bune.* Am fabricat pînă acum cîteva sute». (Dar multe nu funcționează cum se cuvine, replicăm noi: vezi cazanele livrate întreprinderii de prefabricate «Progresul», vezi pe cele de la Fabrica de stofe de mobilă etc., etc.).

«Am fabricat cîteva sute, da — continuă ing. Vîrgolici. Faptul că unele au defecțiuni nu constituie o dovadă pentru slaba calitate a produsului nostru, deoarece există un cazan de același tip care funcționează la noi, la «Vulcan». *Acesta merge foarte, foarte bine*».

Iată, în sfîrșit, un argument. Bieții oameni au fost criticați neîntemeiat. Ce tot spun unii și alții, de vreme ce cazanul lor e atît de bun? Nu, hotărît lucru, cauza trebuie să fie cu totul alta.

«Incompetența personalului de exploatare din întreprinderile beneficiare — ne sugerează ing. Vîrgolici — e adevărata cauză. Ei nu știu cum să folosească produsul nostru. Și... inerția aparaturii automate de pornire. Înțelegeți? Vrea omul să aprindă gazele în focar. Aparatele au o inerție funcțională, nu? (Ne aflăm totuși pe terenul electronicii — n.a.) Ies gazele, scînteia întîrzie, apoi, cînd se produce, urmează explozia. Pereți rupți, avarii. Le repari, nu zic nu. Dar nu mai ies ca la început. Asta-i tot».

Și totuși a mai rămas ceva de stabilit. Cine s-a preocupat pînă acum de depistarea acestor deficiențe de concepție, de execuție și exploatare, de *găsirea unor remedii eficiente*? Pe cîte știm, nimeni. Proiectul cazanului «CR 9» a rămas în detaliu același, deși de-a lungul a cîțiva ani au apărut

destule elemente care ar fi putut sugera că e un proiect departe de a fi perfect. Îmbunătățirile ce s-ar fi cuvenit să fie efectuate n-au mai intrat în sfera de preocupări a cuiva, totul a mers înainte, dovedind indiferență atît din partea uzinei constructoare cît și a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

Dacă e adevărat că fiecare din neajunsurile amintite produc pagube materiale mai mult sau mai puțin importante (ceea ce e în afară de orice discuție) atunci se pune întrebarea: cine va fi tras la răspundere pentru ele? Din ghemul încîlcit al argumentelor, al hîrtiilor justificative, se ivește ici-colo cîte un fir.

Dar cum se pot strecura și abateri ca cele semnalate mai sus? Valoarea bănească a pierderilor înregistrate atunci cînd o obligație nu e respectată pînă la capăt nu poate fi trecută cu vederea. Și să reținem: adesea pot surveni, ca urmare a unor neglijențe fie ele și mai mărunte, accidente cu urmări tragice.

Luni 20 martie 1967: la centrala termică a întreprinderii «Mătasea populară» din Capitală, unde de cîtva timp funcționa un cazan de abur construit la «Vulcan», un ventil de aburi sub presiune a explodat accidentînd mortal un lucrător. Imediat, sau aproape imediat, o vie mișcare s-a produs în rîndurile celor asupra cărora s-ar fi putut abate aripa sumbră a vinovăției. (Primii în ordinea importanței: reprezentanții Uzinei mecanice-Bacău care a executat ventilul, ai uzinelor «Vulcan» care l-a montat).

Nu i-a mobilizat nimeni. Doar știrea nudă, ajunsă la urechile lor, a fost de ajuns să-i pună în mișcare. Și au venit, luînd act, cu sinceră părere de rău, de tragicul accident. Dar erau destul de senini, detașați de caz; se străduiau să ridice cît mai vizibil din umeri. «Într-adevăr, o nenorocire regretabilă. Într-adevăr, ne pare rău. Dar nu pe noi ne privește chestiunea. Poate pe alții»...

Nu ne propunem să pornim pe urmele anchetei judiciare la finele căreia se vor stabili, cu siguranță, răspunderile în acest caz. Vom reține doar zelul neobișnuit cu care cei aflați pe filiera responsabilităților s-au grăbit să caute, prin hîrtii și dosare, justificări ale nevinovăției lor. Dar pînă la a se ajunge aici cine a meditat, măcar o dată, la calitatea unui banal ventil sau la siguranța pe care o reprezenta funcționarea lui?

Cînd se vor lichida toate aceste lipsuri? Așteptăm din partea celor în drept, și în primul rînd din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, un răspuns edificator.

R. NICOLAE
Fotografii de S. STEINER

Întreprinderea de prefabricate «Progresul» din București are un cazan de aburi tip «CR 9» care trebuia să fie dat în funcțiune la 31 decembrie 1966. Dar, precum se vede în fotografia de mai sus, el se află încă în construcție. Se pare că uzinele «Vulcan» au uitat să livreze la termen acest cazan. E bine totuși că și-au adus aminte.

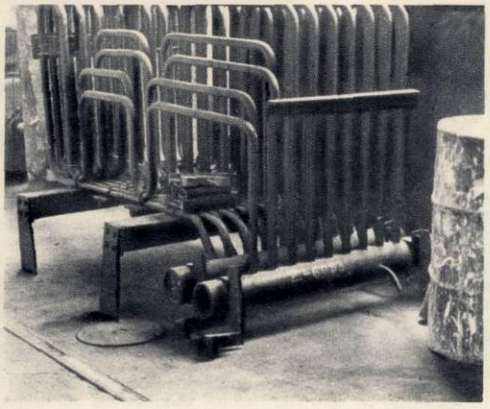

Aceste echipamente auxiliare pentru cazanul tip «CR 9», aflat în centrala termică a Fabricii de cabluri și materiale electroizolante, au costat mii de lei și sînt foarte necesare pentru remedierea defecțiunilor existente aici. Dar ele mai au încă de așteptat. Pînă cînd își vor aduce aminte de ele specialiștii uzinelor «Vulcan».

Acesta este cazanul a cărui biografie încărcată de evenimente nedorite a început în 1961 la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante din București. Dat în exploatare, după multă vreme de inactivitate, deși încă nu îndeplinește condițiile ce se impun pentru a avea o funcționare sigură și eficientă, el va mai suferi o serie de modificări și completări. Deocamdată, deși trebuie să fie echipat cu aparatură automată de comandă, funcționează tot pe baza unor comenzi manuale. Motivul? O parte a echipamentului electronic necesar n-a fost încă livrată, iar o altă parte nu funcționează cum trebuie.

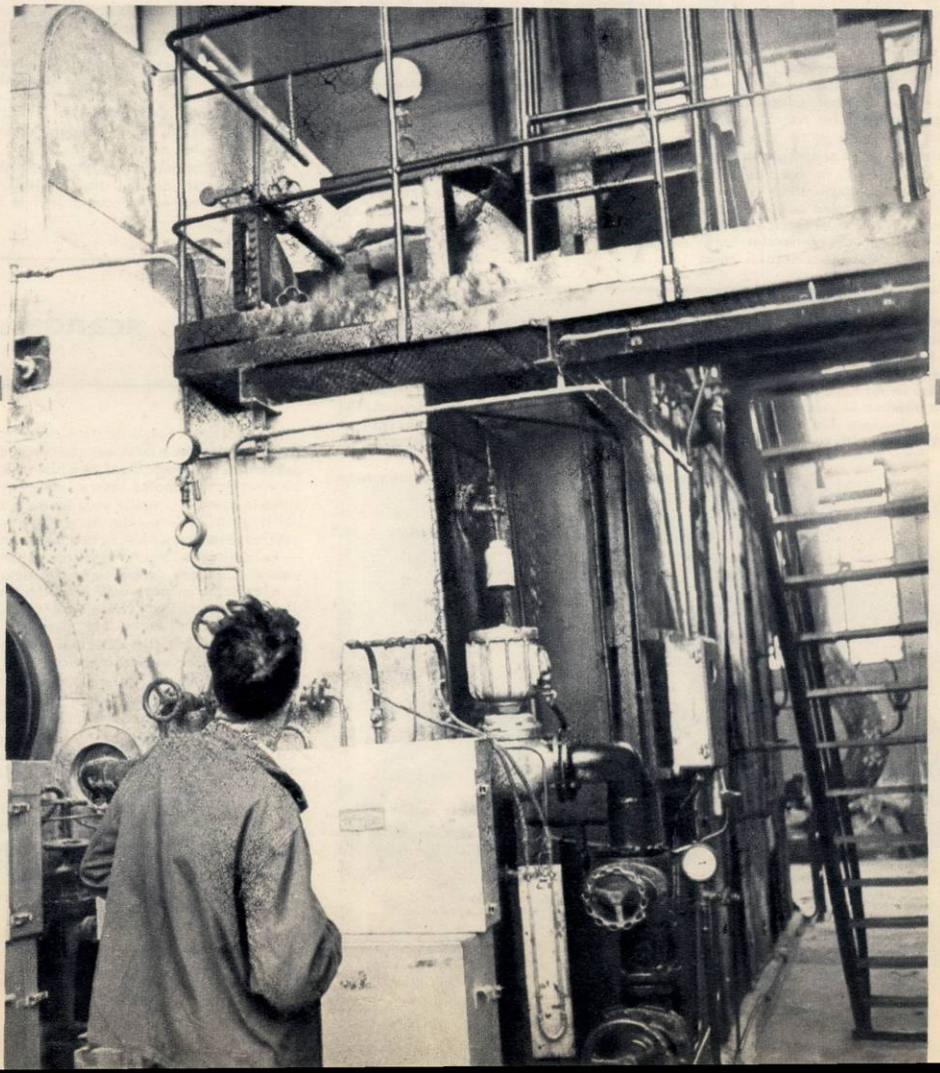

— Spuneți că pornirea cazanului «CR 9» de la F.C.M.E. s-a făcut de un personal necorespunzător sub raportul calificării. Dar unde era specialistul uzinelor «Vulcan», tovarășe ing. Vîrgolici? Doar probele se efectuau sub supravegherea constructorului!

— ...?

— Asistența tehnică în perioada de garanție nu este o obligație a uzinei constructoare?

— Da.

În fond respectarea clauzelor contractuale, între care calitatea produsului, este una din cele mai importante, apare ca principala obligație pentru o uzină care lucrează pentru un beneficiar oarecare. Din păcate, cîteodată își face loc lipsa de răspundere, exprimată foarte plastic în expresia: *noi* ne-am făcut datoria, *ei* să se descurce cum cred. Aceasta trădează un fel de a gîndi care nu poate fi tolerat. Uzinele «Vulcan» produc sute, mii de repere, din care unele de înaltă tehnicitate.

cadran internațional

Turneul orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat «George Enescu» în Uniunea Sovietică s-a bucurat de un deosebit succes. În fotografie: aspect de la unul din concertele date în capitala sovietică. La pupitru: dirijorul Mircea Cristescu.

neoficial și oficial

Așadar, la Washington s-a anunțat că, de la 1 aprilie, bazele militare din Thailanda sînt folosite de S.U.A. în războiul împotriva Vietnamului. Oficial, se recunoaște pentru prima oară folosirea teritoriului thailandez în angrenajul militar nord-american din Asia de sud-est. Se știa mai de mult că în Thailanda staționează bombardiere americane care participă la raidurile ucigătoare asupra pămîntului vietnamez, dar autoritățile de la Washington și Bangkok au negat tot timpul acest lucru.

Neoficial, s-a aflat însă că americanii au investit zeci de milioane de dolari pentru amenajarea unor noi complexe militare în localitățile thailandeze Utapao și Sattathep. Cînd în presa internațională au început să apară ample reportaje despre noile baze militare ale S.U.A. în Thailanda, senatorul Fulbright a cerut audieri publice în Comisia senatorială pentru afacerile externe. Propunerea lui Fulbright a fost respinsă. Conspirația tăcerii în jurul bazelor militare americane din Thailanda servea la camuflarea planurilor de extindere a războiului de agresiune dus de S.U.A. în Vietnam, iar negarea rolului pe care-l joacă Thailanda în acest război slujea drept paravan pentru pregătirile în vederea amplificării acestui rol. Bazele de la Utapao și Sattathep erau construite special pentru decolarea și aterizarea bombardierelor gigant B-52, în vederea apropierii de teatrul de operațiuni din Vietnam. La începutul acestui an, cînd noile baze din Thailanda erau, în mare, pregătite pentru scopul ce li s-a destinat, generalul Earle Wheeler, președintele Comitetului mixt al șefilor de state majore din S.U.A., a făcut o vizită la Bangkok. Vizita avea un caracter oficial, dar nu i s-a precizat scopul. Trecerea de la negarea prezenței militare americane în Thailanda la recunoașterea ei a înregistrat, cu această vizită, o fază pregătitoare. Iminența transferării bombardierelor B-52 din Guam în Thailanda a dus la precipitarea unor asemenea etape pregătitoare. Anunțarea oficială a folosirii celor două baze de către S.U.A. a fost urmată de o declarație a lui Dean Rusk cuprinzînd felicitări la adresa guvernanților thailandezi pentru decizia lor care «va contribui la creșterea în mare măsură a eficacității» războiului dus de S.U.A. în Vietnam. Firește, felicitările pentru aportul la un război de cotropire n-au putut fi primite cu mare satisfacție de guvernul de la Bangkok, căci — încă în urmă cu două luni — el nega probabilitatea acceptării bombardierelor B-52 pe teritoriul thailandez. Dar cum regulile și etapele jocului sînt fixate la Washington, ceea ce s-a declarat ieri improbabil, astăzi trebuie recunoscut ca fapt împlinit. Așa că ministrul de externe al Thailandei, Thanat Khoman, a făcut o declarație în sensul că guvernul său a acceptat să «închirieze baze pentru S.U.A.» și să fie de acord cu prezența trupelor americane. «E o pierdere de prestigiu pentru suveranitatea națională» — recunoștea ministrul thailandez; și adăuga, într-o încercare de salvare a aparențelor, că această pierdere este «necesară». Ceea ce, și neoficial și oficial, sună cît se poate de fals.

Eugen POP

dificultățile echipei smith

Un zid înalt de trei metri, bine întărit, înconjură de cîtăva vreme locuința șefului guvernului rasist rhodesian, Ian Smith. În clădirea Parlamentului din Salisbury, un perete transparent, incasabil, proiectat în așa fel încît să reziste chiar unui eventual atac cu arme de foc și grenade, separă băncile publicului de marea sală de întruniri. Serviciile de pază armată ale reședințelor membrilor guvernului au fost puternic întărite. Locomotivele trenurilor care străbat căile ferate rhodesiene sînt precedate, în mod obligatoriu, de cîteva vagoane încărcate cu nisip, menite să neutralizeze, pe cît posibil, efectele unor eventuale deraieri sau explozii de mine.

Sînt numai cîteva din măsurile adoptate în ultimul timp de guvernul de la Salisbury în scopul protejării anumitor obiective, de importanță deosebită din punct de vedere politic sau economic pentru stabilitatea regimului rasist.

În ciuda dificultăților de informare asupra actualelor stări de fapt din Rhodesia, ziarele publică tot mai frecvent știri în legătură cu intensificarea mișcării de partizani pe întregul teritoriu al țării. Numărul soldaților de origine africană care dezertează din cadrul «forțelor de securitate» rhodesiene pentru a se alătura unităților de partizani este în creștere — informează publicația «Jeune Afrique». (Prevăzînd parcă fenomenul, oficialitățile de la Salisbury au avut grijă ca în ultimii ani să-i încadreze pe tinerii de origine africană doar în serviciile auxiliare ale armatei, fără a le da arme și muniții.)

În același timp popularitatea echipei lui Smith este în descreștere chiar în rîndurile populației de origine europeană. Ziare din Salisbury («Sunday Mail» de pildă) relatează că nu demult au avut loc acțiuni secrete de întemeiere a unei noi formații politice, cu un program opus celui al lui Smith. Între altele, inițiatorii noului partid (dintre care nu lipsesc oameni de afaceri și personalități politice influente) militează pentru alcătuirea unui guvern cu participarea reprezentanților populației africane.

Corneliu VLAD

Comentînd plecarea precipitată din Aden a misiunii speciale a O.N.U. însărcinată să studieze la fața locului problemele pe care le ridică proclamarea independenței Federației Arabiei de sud, agenția «France Presse» subliniază că aceasta «a făcut senzație la Londra, unde se manifestă teama că acest fapt să nu antreneze noi tulburări în Arabia de sud». De altfel, în timpul scurtei sale șederi în Aden, misiunea a asistat la puternice demonstrații și la o grevă generală împotriva dominației coloniale. Cu acest prilej au avut loc ciocniri între trupele britanice și demonstranți, soldate cu morți, răniți și numeroase arestări (în fotografie).

scandalul „macbird"

În ciuda lipsei totale de publicitate, piesa Barbarei Garson a făcut senzație încă de la publicarea în volum. După ce a fost refuzată pe rînd de mai multe teatre, «Macbird» a ajuns în cele din urmă să vadă luminile rampei la «Village Gate» din New York — un cabaret amenajat ad-hoc în sală de spectacol — *bucurîndu-se de un răsunător succes de public*. Calificat drept «o satiră feroce» și considerat printre cele mai îndrăznețe din istoria Statelor Unite, spectacolul a stîrnit vii controverse. Nu au lipsit nici elogiile, nici criticile cele mai virulente. Lucru de altfel perfect explicabil: «Macbird» stabilește un fel de paralelă între tragedia shakespeariană «Macbeth» și cea petrecută la Dallas în luna noiembrie a anului 1963, implicînd responsabilitatea directă în asasinarea președintelui Kennedy a unora dintre cele mai înalte oficialități americane. Metaforele sînt transparente, personajele ușor recognoscibile. Există de pildă un «conte Warren» — căruia Macbird, devenit președinte, îi ordonă să conducă ancheta asupra împrejurărilor asasinatului «în așa fel încît să calmeze spiritele» și să facă să domnească liniștea «în întreaga lume, pînă în îndepărtatul Vietland»; sau un «Bobby Ken O'Dunc», fratele defunctului președinte, care îi coalizează în jurul său pe toți nemulțumiții și, în momentul în care Macbird moare în urma unui atac

Scenă din spectacolul cu piesa Barbarei Garson. *Macbird*, în timpul unei conferințe de presă: «Unde este acest Vietland? Cine le-a permis indivizilor de acolo să se revolte?»

de cord, se declară succesorul său legitim, afirmînd că «îi va continua opera». Lista paralelelor dintre personajele piesei și alte personalități ale vieții politice americane ar putea continua.

Numeroși comentatori și critici teatrali au subliniat că Barbara Garson și-a îndreptat ascuțișul satirei în egală măsură împotriva persoanelor apropiate președintelui Johnson, cît și împotriva familiei Kennedy. Nici unul dintre cele două grupuri nu a fost menajat, «Macbird» demascînd de fapt cu violență lupta pentru putere, mecanismul ei, rivalitatea dintre clanuri, întreaga lume a Washingtonului.

Nu numai referirile la cercuri atît de sus-puse i-au fost reproșate Barbarei Garson, ci și impietatea față de modelul shakespearian, faptul că a introdus în piesa sa elemente de revistă și de pop-art, precum și calitatea dubioasă a umorului. Peter Brook, *cunoscutul om de teatru britanic* — unul dintre cei care au susținut piesa — a apreciat însă că «elisabetană atît ca stil cît și ca spirit», scrisă într-un mod deliberat simplist, lucrarea Barbarei Garson nu se lasă înecată în pastișă, iar «aluziile făcute în numele satirei nu sînt de mai prost-gust decît amănuntele dezvăluite în numele istoriei de William Manchester».

D. ȘTEFAN

printre rînduri

Un ziarist newyorkez a pus mina pe niște *statistici secrete* ale *Ku-Klux-Klan-ului* care recunosc declinul acestei organizații chiar în unele state din sud. De pildă, în Mississippi, în trei ani, numărul membrilor a scăzut de la 5 000 la 1 000, din care numai jumătate sînt activi. Cît privește aceștia din urmă, iată părerea unui membru de frunte al Klan-ului:

«F.B.I.-ul s-a infiltrat în organizațiile noastre în asemenea măsură încît nu mai poți să ai încredere în cel mai bun prieten». S-ar părea că din cei 500 membri activi ai Klan-ului din Mississippi majoritatea sînt membri ai F.B.I.-ului. Ținînd seama de concepțiile rasiste ale conducerii Biroului Federal de Investigații, n-ar fi exclus ca agenții aflați în cadrul Klan-ului să se ocupe nu atît de dezvăluirea mașinațiunilor rasiste cît de intensificarea lor. Nu degeaba s-a constatat doar că fac parte din aripa cea mai activă a Ku-Klux-Klan-ului.

★

Destule încurcături de valoare simbolică s-au produs cu prilejul evacuării trupelor și *organismelor N.A.T.O.* din Franța, dintre care unele au fost consemnate și în acest loc. Aflăm că nici ceremonia instalării de la Casteau n-a fost lipsită de asemenea incidente. Programul prevedea între altele înălțarea steagului albastru-argintiu al N.A.T.O. deasupra noului sediu al cartierului general. Din cauza unei defecțiuni tehnice a mecanismului pavilionului steagul a rămas împăturit la bază în timp ce un trompetist englez suna în vînt salutul la steag.

Maiorul englez Phipps a ținut să precizeze ziariștilor de față că «nici unul din ofițerii prezenți nu este în asemenea măsură superstițios încît să considere această defecțiune tehnică drept rea prevestitoare *pentru N.A.T.O.». Dacă ofițerii atlantici* nu sînt, alții sînt. Și chiar dacă nu sînt superstițioși au cel puțin suficientă clarviziune istorică pentru a vedea potențialul *simbolic al acestui incident tehnic.* Și *cu* el și fără el este evident că steagul blocurilor militare nu se înalță.

★

Peste 200 000 de dolari. Atît costă «omul artificial» produs într-un laborator al Universității din California pentru a fi la îndemîna studenților facultății de medicină. «Sim 1», cum se numește, poate respira, clipi, deschide gura, reacționa la tratamentul cu medicamente și mișca limba. Unul din autori afirmă că va fi creată o a doua generație, «Sim 2», superioară, care va costa însă mult mai mult. În ce va consta superioritatea? «Sim 2» va vărsa lacrimi și va sîngera atunci cînd va fi pus în condiții care provoacă oamenilor reacții asemănătoare.

Cît efort pentru o lacrimă și o picătură de sînge! În mod curent toate acestea se pot obține mai ușor. Așteptăm părerea lui «Sim 3» care, se spune, va fi dotat și cu darul vorbirii.

Nicolae URECHE

O imagine înfățișînd primele lucrări de pe șantierul viitorului complex hidroenergetic de pe Eufrat. Această vastă lucrare va fi una din cele mai de seamă realizări ale Siriei în anii de după proclamarea independenței țării — 17 aprilie 1946 — aducînd o deosebit de importantă contribuție la dezvoltarea agriculturii ca și a întregii economii siriene. Ea se înscrie în cadrul eforturilor pentru accentuarea transformărilor social-economice pe care le cunoaște Siria în ultima vreme. Au fost naționalizate marile întreprinderi și o bună parte a celor mijlocii, precum și comerțul exterior, lărgindu-se astfel sectorul de stat în economia națională. De asemeni, transpunerea în fapt a reformei agrare a fost impulsionată iar țăranilor cu gospodării mici li s-au acordat credite, încercîndu-se totodată atragerea lor în cooperative. Un deosebit prestigiu a adus țării victoria în conflictul cu «Irak Petroleum Company» care s-a concretizat în sporirea cu 50% a redevențelor vărsate anual vistieriei Siriei.

Toate aceste măsuri adoptate de regimul de la Damasc se bucură de sprijinul celor mai largi cercuri ale opiniei publice siriene care năzuiește și luptă pentru dezvoltarea social-economică a Siriei și pentru consolidarea independenței ei naționale.

Intrați de mai multă vreme în decorul unei serii întregi de orașe ale Europei occidentale, «vagabonzii cu plete» — sau «beatnici» cum le place să se autodenumească — desculți, îmbrăcați cu cămăși murdare și pantaloni peticiți, priviți la început cu indiferență, și-au atras în cele din urmă dezaprobarea din ce în ce mai violentă a marii majorități a populației și chiar a autorităților. Referindu-se la acest fapt, agenția americană U.P.I. arată că în rîndul vest-europenilor «curentul *de dezaprobare a beatnicilor este evident» subliniind:* «Vorbind deschis ei nu mai suferă să-i vadă în fața ochilor. Din Franța pînă în Turcia autoritățile iau măsuri împotriva beatnicilor, unele dintre ele fiind extrem de severe».

Și cum poți oare suferi în fața ochilor asemenea specimene, urîțind, ca în fotografia *noastră*, *peisajul Romei*?

nedumeriri

Dorința firească de a înțelege fenomenele cu care ne întîlnim este uneori contrariată de lucruri a căror justificare logică — presupunînd că există — ne scapă. Urmărind vreme îndelungată emisiunile televiziunii rămîi cu unele nedumeriri. Iată cîteva dintre aceste semne de întrebare:

De ce ziua de repaus coincide cu cea a teatrelor din întreaga țară? Luni, cînd spectacolele sînt în marea lor majoritate suspendate, *televizorul* ia și el vacanță. Nu s-ar putea alege altă zi de pauză pentru ca începutul săptămînii să nu semene cu o searbădă duminică londoneză?

De ce «Baronul» sau în celălalt schimb «*Sfîntul*» (*mult întinerit și înviorat artistic*ește în noua serie) fac, simbătă de simbătă, o concurență aproape imbatabilă spectacolelor de toate categoriile? Plimbarea lor de-a lungul întregii săptămîni ar fi mai echitabilă și în orice caz ar răpi *directorilor de teatre* cu piese slabe un argument pentru justificarea nerentabilității.

De ce la un orar mediu de cinci ore se adaugă o încărcătură de emisiuni sportive care ar fi mai *mult* decît suficientă într-un program complet (de dimineața pînă noaptea tîrziu)? Sau condițiile tehnice actuale nu permit extinderea orelor de emisie, și atunci ar fi just ca amatorii de sport să se mulțumească și ei cu o cotă echitabilă din timpul alocat, sau este posibilă o dilatare aproape permanentă, și în acest caz amatorii de muzică, știință, film, teatru au dreptul să pretindă și ei o parte mai mare. În orice caz, sistemul în ultima vreme generalizat de «a mînca» din prea puținele ore atribuite anumitor emisiuni pentru a transforma întreaga populație a țării în spectatori ai tuturor campionatelor internaționale, de la popice pînă la hochei, sărăcește și unilateralizează televiziunea. Cu alte cuvinte, la X ore de sport sînt necesare Y ore de alte emisiuni. Altfel se strică echilibrul.

De ce «Panoramicul» a fost exilat din nou după ora 22.30, cînd puțini telespectatori sînt dispuși să asiste la dezbateri pe teme mai dificile? Și de ce s-a renunțat de fapt la caracterul de dezbatere actuală pe care îl avea la început această emisiune transformată rapid într-o sucursală a Teleglobului și Teleenciclopediei?

De ce mina misterioasă aparținînd nu mai puțin misteriosului personaj cu trenci a acoperit o clină obiectivul în timpul emisiunii muzical-coregrafice transmise de la Muzeul satului la 31 martie? Poate pentru că telespectatorii români și străini să nu mai vadă cum tremură sub vîntul rece al *nopții de primăvară timpurie tinerele interprete* îmbrăcate în ii vaporoase? Întrebarea este de fapt alta: de ce se permit «fantezii regizorale» care nesocotesc într-o asemenea măsură sănătatea cîntăreților și a dansatorilor? *Nu era oare mai bine ca «exterioarele»* să fie lăsate pentru la vară?

De ce listele colaboratorilor televiziunii par atît de limitate? De ce aproape fiecare tip de emisiune și-a creat un grup restrîns de *interpreți, invitați, autori etc. care revin* mereu pe micul ecran, în timp ce alți membri poate tot atît de valoroși ai acelorași profesiuni rămîn în afara cercului? De ce, așadar, sînt privați telespectatorii de privilegiul de a-i vedea pe unii dintre cei mai de seamă scriitori, compozitori, artiști plastici, critici, publiciști, actori? Televiziunea ar putea să-și lărgească aria de prospectare și în același timp să devină mai pretențioasă în selecționarea invitaților. Pentru a ne referi doar la domeniul actorilor de estradă: cel mai talentat exponent al genului, Mircea Crișan, este foarte rar musafir pe micul ecran, înzestratul Puiu Călinescu este adus o dată pe an pentru a primi o farfurie de frișcă în obraz, pe cînd alții (numele sînt la îndemîna oricui) apar pînă la saturația celor ce îi văd și aud.

Și lista nedumeririlor ar putea fi continuată. La ce bun? Ne va da oare cineva explicațiile solicitate?

Felicia ANTIP

DE GUSTIBUS

Pașnicii trecători de pe Boulevard des Capucines din Paris au avut într-o bună dimineață surpriza de a păși alături de două somnambule.

«Somnambulele» erau însă tot atît de treze ca și ei; îmbrăcate în cămăși de noapte, ele făceau reclamă, în plină stradă, unui model lansat de moda parizianăă: perucile de noapte!

Scufiile străbunicelor, garnisite cu danteluțe și panglici, metamorfozate în aplicații combinate din blăniță albă, fulgi și pene, vor cunoaște oare o nouă tinerețe?

VI-L PREZENTĂM PE BOBO

un urangutan în vîrstă de doi ani, pensionar al grădinii zoologice din San Francisco, California. Bobo se bucură de simpatia deosebită a vizitatorilor, pentru «trăsăturile» sale mobile, expresivitatea sa aproape omenească, datorită cărora — spun ei — «i se pot citi pe față toate gîndurile și sentimentele». O confirmare vie a teoriei lui Darwin?

PRIMUL CAMPION

«Întîlnim des pe bicicletă, în Capitală, pe cunoscutul conferențiar și medic dr. Urechia, pe poetul Vlahuță, pe scriitorul Delavrancea, pe D. Catargiu și Rîmniceanu, magistrați, pe d. Florescu, Filitis, Davilla și Dărăscu, avocați, iar defunctul general Florescu era, din tinerețe, un adorator înfocat al bicicletei». Rîndurile acestea le citim în revista BICICLETA din mai 1893, deci la vremea aceea «velocipedia» nu mai era socotită *«o născocire nouă căzută asupra bietei omeniri; o pacoste a societății...»*, ca în anii apariției sale la noi.

Mai întîi au fost velocipedele, cu o roată mică în spate și cu una mare — cît înălțimea omului — în față, deasupra căreia se urca cine îndrăznea și pedala direct, fără lanțul de astăzi al bicicletelor. Prima cursă

Dumitrescu cu Matorna

de velocipede din România s-a organizat în anul 1890, pe distanța Otopeni-Băneasa — 10 km. Ea a fost cîștigată de Dumitru Dumitrescu. Acesta a purtat titlul de campion al României pînă în 1895, cîștigînd toate întrecerile, inclusiv pe aceea din 1892 — București-Ploiești și înapoi. La cursă au participat 6 amatori renumiți, între care și Constantin Cantili, din scrierile căruia aflăm și cum s-a desfășurat prima mare plimbare făcută cu bicicleta în țara noastră — București-Brașov și înapoi (20-23 octombrie 1894 Cantili și poetul Al. Macedonski). *«Pneumaticile noastre vîjîiau și ca două năluci alergam cu repeziciune...»*, spune Cantili, descriind plecarea lor din București. Apoi își descrie mașina:

Semeț, isteț, nervos, vînjos fugar de fer
Fii zmeu mereu, la drum acum în tine sper.

FLACĂRA VARIETĂȚI

Voinic amic, scump cal, rival tu n-ai de loc.
Mergi lin, deplin, și treci cînd pleci, virtej de foc.

Primul velodrom din București a fost construit de Pucher în anul 1895, în locul de unde începe Șoseaua Kiseleff. Acolo s-au desfășurat marile întreceri cu premii, la care participau și bicicliști aduși din alte țări.

Prima asociație a bicicliștilor s-a înființat în anul 1897. Se numea *Unirea velocipedică română* și primea în rîndurile sale pe oricine, dar nu acorda brevet de velocipedist decît acelora care realizau performanța de a parcurge 100 de km în mai puțin de șase ore.

Ion MUNTEANU

ÎNTR-UN PUȚ DIN ANTICHITATE

Nu demult, pe malul mării, între Costinești și Tuzla, a ieșit la lumină un puț construit în secolul III î.e.n. Înlănțuindu-se molozul care în decursul veacurilor astupase puțul, s-au găsit fragmente de amfore din epoca elenistică. ceramică geto-dacică, statuete de Tanagra etc.

S-au găsit de asemenea oseminte omenești, ceea ce duce la concluzia că puțul se afla în mijlocul unui locaș de cult în care se făceau și sacrificii umane.

Locul a fost cercetat de către arheologul Dinu V. Rosetti și de specialiștii de la Muzeul regional din Constanța.

Săpăturile în jurul puțului respectiv vor continua și în vara aceasta.

INOVAȚII TEHNICE...

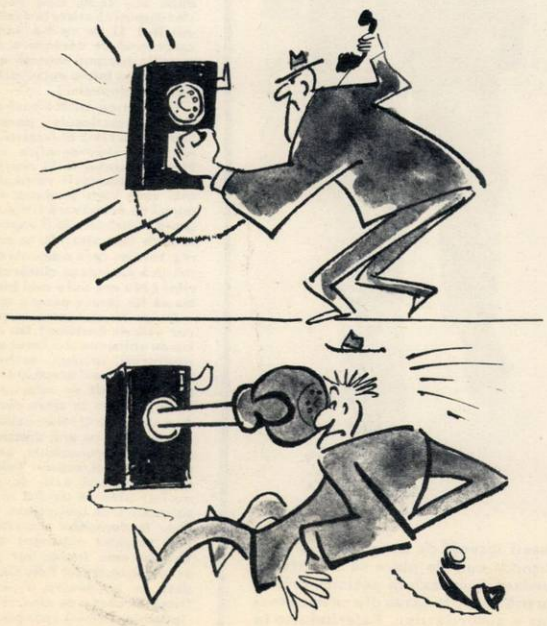

... în legitimă apărare!...

umor

de Nell COBAR

Responsabilul: **Nu înțeleg! Popescu, care a luat steagul de fruntaș oriunde a servit, la raionul ăsta nu dă nici un randament.**

cuvinte încrucișate

toată lumea pe stadion

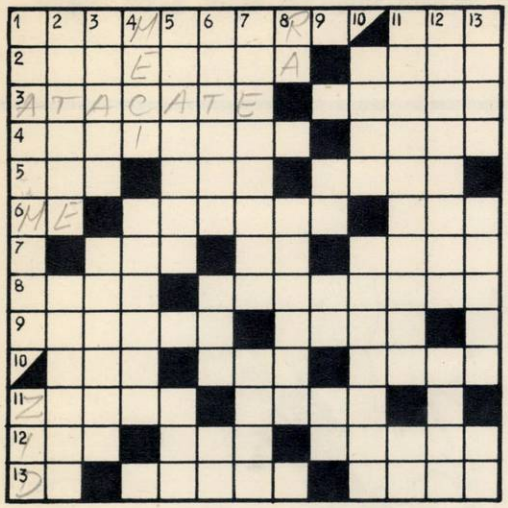

ORIZONTAL: 1) Creează condiții favorabile pentru reluarea și desfășurarea campionatului de fotbal — Necesar și la loviturile... cu piciorul. 2) Pe extreme (fem.) — Luată sub braț. 3) Porți luate cu asalt — Lăsat în urmă. 4) Plonjon — A stăvili atacul. 5) Careuri... pe teren — Orășel în Scoția — A selecționa. 6) Prima parte a unui meci!... — Obișnuiți cu șuturile! — Comună în Portugalia. 7) Interjecție — Tras pe centru! — Un fel de cîine sălbatic. 8) Surogat natural de cafea — Componenți de bază ai echipei. 9) Juniori (fig.) — Pînă aici. 10) Rapidist notoriu — Fotbal... astă-toamnă — Mobilă (pl.). 11) Pus pe fugă — Pitici. 12) În limită! — Se cam încurcă — Post la înaintare. 13) A lovi... — Fotbalul, în fond — Acasă.

VERTICAL: 1) Poziție pe teren — Scut pentru portar. 2) O minge trasă... în gol — Tot așa. 3) Parcă sînt legați de picioare — Termen împămîntenit pentru trăgători de forță. 4) O partidă de fotbal — Studenți fruntași în toamnă. 5) O acțiune în cîmp — Om. 6) Căptușit — Titlu (abr. uz.) — Tot, și nu prea! 7) Curse — Pus la treabă! 8) Soare — Bune de luat la țintă. 9) În spatele porților! — Notă de început (înv.) — A doua parte a unui meci! 10) Zidar (reg.) — A da afară de pe teren. 11) Tur - retur fotbalistic (pl.) — Toc gol! 12) Fundaș — Echipă de fotbal bucureșteană (neart.). 13) Din mers — A ține calea — Curse!

Toma MICHINICI

Dicționar: UIG, OTA, ENOT, MAOR.

dezlegarea jocului «TIMPUL» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PROFETA-MUTA. 2) RAVEL — MAI — IN 3) ERA — EMINESCU 4) ZILE — UNIRE — I. 5) ETAPA — A — CART. 6) NE — ORA — CURSA. 7) T — OCA — VARA-T. 8) SPATII — I — VI. 9) CER — ADAS — TI. 10) ACID — ETALONA. 11) SOROC — ASANAT. 12) ALERGA — ETATE.

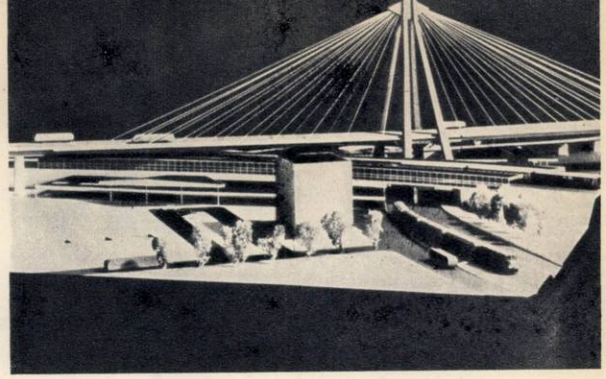

PE MAI MULTE NIVELURI

La Ludwigshafen, oraș industrial în plină dezvoltare și sediul celei mai mari întreprinderi de industrie chimică a Republicii Federale a Germaniei, au fost puse temeliile unei noi gări. Pentru o cît mai bună organizare a circulației trenurilor au fost prevăzute linii pe mai multe niveluri și — după cum se vede și din macheta pe care v-o prezentăm în fotografie — pe deasupra întregii construcții trece o șosea suspendată, susținută de cablurile de oțel ale unui pilon înalt de 75 de metri.

ACEEAȘI COAFURĂ

Stăpîna lui Galaxy, cîine de rasă afgană, a considerat că protejatul său va face o bună impresie la expoziția canină de la Manchester, dacă cei doi — femeia și cîinele — vor fi pieptănați la fel. Deși e greu de spus care dintre ei a imitat «coafura» celuilalt, scopul propus a fost — după cum vă puteți da seama și dumneavoastră — atins.

FABRICA DE TRICOTAJE BRAȘOV

PRODUCE

TRICOTAJE DE LÎNĂ ȘI FIRE SINTETICE TIP LÎNĂ, MODERNE, ELEGANTE, FINE, CĂLDUROASE, PLĂCUTE LA PURTARE, REZISTENTE, UȘOR LAVABILE

PENTRU

COPII
FEMEI
BĂRBAȚI

MODELE VARIATE, CULORI PLĂCUTE.

de la Matisse

Cu o nuditate prin care datele inteligenței și ale sensibilității transpar nemijlocit, desenul, cu multiplele sale structuri, e capabil să rezume și să definească o concepție estetică în modul cel mai direct. Poate de aceea recenta expoziție franceză (găzduită în sălile Muzeului de artă al Republicii Socialiste România) a fost încă mai edificatoare pentru publicul nostru, mai puțin familiarizat cu tendințele actuale ale școlii Parisului, decît ampla expoziție de pictură de acum doi ani.

În fața acestei dense suite de opere aparținînd unora dintre personalitățile notorii ale școlii de pe Sena, dificultatea spectatorului bucureștean constă în trecerea unui prag al mentalității și gustului ce nu pot fi depășite fără o introducere în fenomenul artistic francez. Modul în care publicul nostru s-a apropiat de spiritul acestei expoziții reflectă în bună măsură coordonatele gustului și ale pregătirii sale estetice.

Expoziția franceză a demonstrat supremația actuală a mișcării abstracte în școala Parisului, mai exact apogeul ei, într-un moment în care o puternică reacție neofiguративă se produce. Dacă în prima sală un figurativ elevat (Matisse, Rouault, Chagal, Sègonzac, Lhote, Maillol, Dufy etc.) a alternat cu unele amprente constructiviste în perimetrul unui «clasicism» al tendinței abstracte (Braque, Picasso, Gromaire, Max Ernst, Zadkine), în a doua sală am asistat la condensarea fenomenului abstract ca ultimă consecință a insurecției artei moderne împotriva formelor academice, considerate uzate. De la extrem de lapidara compoziție a lui Kupka, unul dintre pionierii esteticii abstracte, de la formele circulare absolut formale din guașa lui Delaunay (al căror inventator este) și pînă la patetica gestică a lui Soulage sau Arnal, pe simeza expoziției s-a putut deduce virtual metamorfoza stilistică a acestei mișcări. Rigoarea de metodă a constructivismului și suprematismul inițial se modifică treptat prin orfism și dadaism, pe jaloanele orientării spre subconștient, fiind substituită (după al doilea război) datorită tașismului, artei brute, artei informale, abstracției lirice etc., de un anumit dicteu al spontaneității. Acolo unde rigoarea se păstrează, nu mai este metodică (precum în cubism, de pildă) ci doar o necesitate spirituală de ordine, liberă de orice canoane, permițînd exprimarea spontană a semnului plastic. Demonstrația este ilustrată de nume binecunoscute, ca de pildă Manessier, Arp, de Stael, Hartung, Estève, Leger, Singier, Adam, Bazaine, Tal Coat, Michaux etc. Pignon, continuînd să exploreze resursele figurativului, aduce în acest ansamblu unitar ecoul structurii dinamice a liniei lui Van Gogh.

Cu unele nuanțe ermetice, inerent insolubile în fluxul gustului nostru public, expoziția a constituit un excepțional contact cu ceea ce definește prezența spiritului francez în acest mijloc de secol. O prezență al cărui nucleu germinează în plasma unei culturi situate la celălalt pol al gîndirii europene, străină în esență de realitățile noastre spirituale.

Camilian DEMETRESCU

EDUARD PIGNON:
Măslin dezrădăcinat.

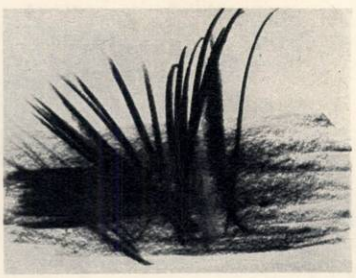

HANS HARTUNG:
P. 1960-105.

HENRI MATISSE: Interior cu ferigă neagră.

NICOLAS DE STAEL:
Compoziție.

la Soulage...

FERNAND LÉGER: Machetă de vitraliu pentru biserica Sacré-Coeur din Audincourt.

MARC CHAGAL
Penele înflorite.

ROBERT DELAUNAY: Proiect de panou pentru Palatul Aerului.

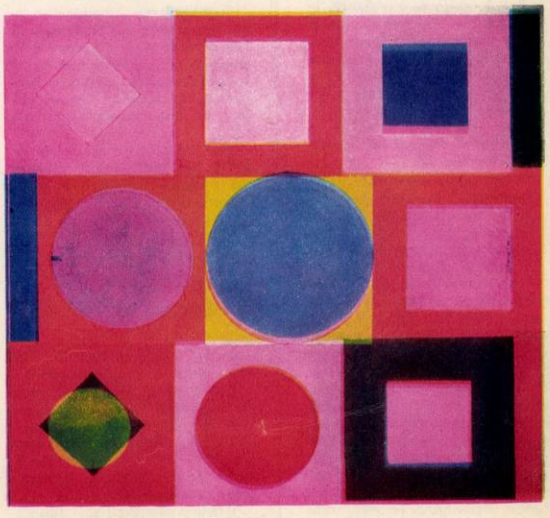

VICTOR VASARELY: Song II.

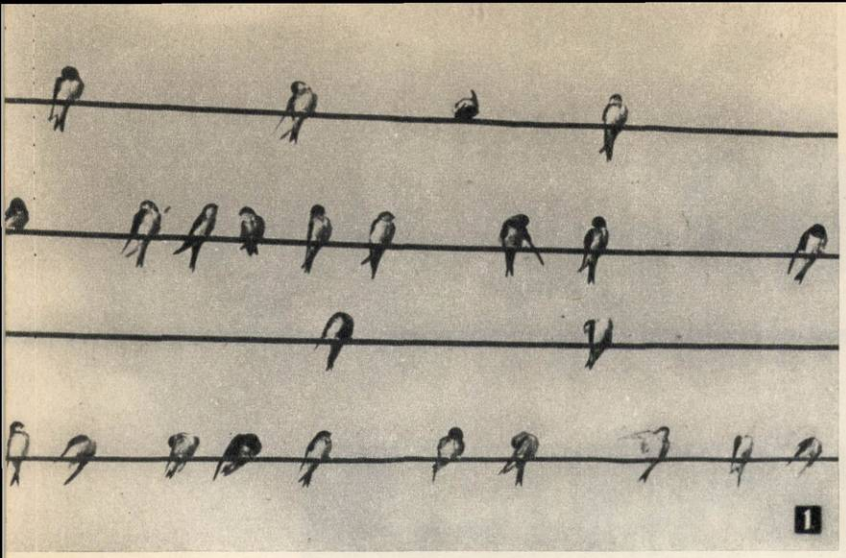

cititorii fotografiază

1 Popas—IOSIF SZABO

2 Vedere din Cluj—VASILE ANTAL

dialog cu cititorii

energia nucleară și agricultura

«Aș dori să aflu cîte ceva despre unele aplicații ale izotopilor radioactivi și ale radiațiilor ionizante în agricultură».

Gheorghe NICOGLU — Iași

Răspunde dr. ing. STELIAN STAN, șeful laboratorului izotopi I.C.C.P.T.-Fundulea.

Știința agricolă modernă folosește multiple mijloace pentru mărirea recoltelor, cum sînt: fertilizarea chimică complexă, irigațiile, mașini și unelte perfecționate, combaterea bolilor și dăunătorilor etc. La aceste mijloace s-a adăugat în ultimele două decenii și utilizarea energiei nucleare în cele mai variate domenii ale cercetărilor și aplicațiilor practice.

Cercetările efectuate cu ajutorul izotopilor radioactivi au adus contribuții fundamentale în cunoașterea proceselor chimice și biologice care se petrec în sol, în relațiile sol-plantă, în biochimia și fiziologia plantelor și animalelor. La baza acestor descoperiri stă însușirea fundamentală a izotopilor radioactivi de a emite radiații și de a putea fi detectați în cantități extrem de mici, marcînd în permanență drumul lor în sol, plantă sau animal.

În domeniul fertilității solului, izotopii radioactivi au făcut posibilă elucidarea unor aspecte importante ce nu puteau fi cunoscute prin metodele clasice ale analizei chimice. Astfel, se cunoaște faptul că planta pusă în prezența a două surse ale unui element cu disponibilitate diferită va extrage elementul din ambele surse, proporțional cu gradul lor de disponibilitate. Pe baza tehnicilor de marcare cu izotopi radioactivi s-au putut studia probleme importante pentru practica agricolă ca de exemplu: compararea disponibilității elementelor nutritive din sol și din îngrășăminte chimice diferite, determinarea celor mai bune metode de aplicare a îngrășămintelor, determinarea valorii reziduale a îngrășămintelor, a interacțiunii dintre diferite îngrășăminte etc.

Radiațiile ionizante (roentgen, gama, neutroni) se folosesc pe scara larga în agricultură, în domeniul geneticii și ameliorării plantelor, ca factori mutageni. În diferite țări s-au obținut mutații valoroase la plantele agricole ca grîu, orz, mazăre, fasole, soia, alune de pămînt. Și în țara noastră s-au obținut mutații valoroase la diferite plante, caracterizate prin productivitate mai mare și rezistență la boli.

În domeniul protecției plantelor, pe plan mondial, s-au obținut rezultate importante. Astfel, izotopii radioactivi au jucat un rol important în cercetările privind translocarea și metabolismul substanțelor fitofarmaceutice în plante, în marcarea insectelor dăunătoare pentru studiul dispersiei și vitezei lor de deplasare, în studiul transmiterii virozelor prin insecte etc. Radiațiile ionizante s-au dovedit o armă de neînlocuit în combaterea unor insecte prin metoda sterilizării.

Conservarea produselor agroalimentare și dezinsectizarea cerealelor în depozite prin iradiere constituie astăzi o metodă deosebit de eficace și economică ce tinde a se generaliza în cele mai avansate țări ale lumii.

Acestea sînt numai cîteva aspecte ale multiplelor aplicații ale energiei nucleare în agricultură și care sînt încă departe de a fi epuizate.

să încurajăm pasiunea fotoamatorilor...

În nr. 6/1967 și 10/1967 cititorii Iancu Ifrim din București și Cornel Gellu Pop din Oradea își exprimau părerea în legătură cu rubrica «Cititorii fotografiază», opinînd în sensul desființării ei «nefiind interesantă decît pentru autorii fotografiilor respective»...

Iată însă că alți cititori adoptă o poziție total diferită de cea arătată mai sus, cerînd într-un fel sau altul menținerea rubricii «Cititorii fotografiază». Redăm cîteva extrase din aceste scrisori: «Nu sînt de părerea tov. Iancu Ifrim. Rubrica «Cititorii fotografiază» e binevenită, deoarece majoritatea fotografiilor înfățișează peisaje din diferite colțuri ale țării și sînt frumoase. Atît eu personal, cît și colegele mele, vă rugăm să nu desființați această rubrică» (Maria Ion — Lugoj). «Sînt pentru menținerea rubricii «Cititorii fotografiază», în primul rînd pentru că sînteți singura publicație care are o astfel de rubrică. Dar, firește, nu numai pentru aceasta. Rubrica respectivă reprezintă, după părerea mea, un mijloc util de cunoaștere a lucrărilor altor fotoamatori, deci o cale de dezvoltare a artei fotografice la nivelul neprofesioniștilor» (Cornel Macedonschi — Brăila). «Revista dv. poate să inițieze concursuri de artă fotografică cu expoziții de la nivelul raionului pînă la concursuri republicane... Rubrica «Cititorii fotografiază» e o rază de lumină pentru fotoamatori. Faceți, dacă e posibil, să apară un fascicul de raze mai puternice...» (Prof. Mircea Samfirescu — Baia de Aramă).

«Nu mă asociez cu părerea tov. Cornel Gellu Pop — Oradea și nici cu a tov. Iancu Ifrim — București de a se desființa rubrica «Cititorii fotografiază». În acest colț al revistei se publică fotografii foarte frumoase care încîntă ochiul și aduc un plus de calitate revistei «Flacăra» (Viorica Uhrin — București).

Redacția asigură pe cei ce și-au exprimat opiniile în legătură cu problema fotoamatorismului că revista «Flacăra» va continua să sprijine în forme și modalități noi arta fotografilor amatori.

pe scurt

Nicolae Din — Pitești. Romancierul Emile Zola a trăit între anii 1840 și 1902. Primul său roman important este «Thérèse Raquin». În jurul anului 1870 concepe un ciclu vast de romane «Rougon-Macquart», ca o istorie naturală a unei familii sub cel de-al doilea imperiu. Acest ciclu de romane cuprinde 20 de volume, fiind considerat o «epopee sociologică». Unul dintre romanele sale remarcabile este «Germinal» în care descrie viața grea a minerilor din nordul Franței. Dintre celelalte volume ale ciclului amintim: «Pîntecele Parisului», «Excelența-sa Eugène Rougon», «Crîșma», «Nana», «La bucuria doamnelor», «Pămîntul», «Bestia umană», «Banii», «Dr. Pascal». Către sfîrșitul vieții, Emile Zola și-a afirmat conștiința cetățenească pledînd pentru nevinovăția căpitanului Dreyfus, condamnat pe nedrept de cercurile militariste.

Dinu Găină — com. Coșna, rn. Vatra-Dornei. Construirea podului lui Traian de la Drobeta (Tr. Severin) a început în primăvara anului 103 de către vestitul arhitect Apolodor din Damasc cu concursul trupelor auxiliare. Podul, lung de 1 135m, a fost construit pe 20 de stîlpi de piatră cioplită uniți prin arcuri. Sub domnia împăratului Hadrian (urmaș al lui Traian) pentru a nu se trece ușor în Moesia se dărîmă partea de deasupra a podului, rămînînd numai stîlpii. De altfel în manualul de istoria României găsiți amănunte privind împrejurările în care împăratul Traian a construit acest pod.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Clementina Banu, elevă, Buzău, Piața Daciei 1, bl. E., sc. D, et. 3, ap. 16: cinema, ilustrate; Miana Grădinaru, elevă, 16 ani, Vaslui, str. Ștefan cel Mare 54: muzică, cinema; Nicu Gomboș, muncitor, Reșița, Piața Lenin, bl. 23 August, cam. 412: teme diverse, ilustrate; Liana Rusu, elevă, Războieni, str. 23 August 148. rn. Aiud: teme diverse, ilustrate; Corina Popovici, studentă, Timișoara, str. Dorobanților 32: ilustrate; Iliuță Trandafir, tehnician, Craiova, Calea București 108 C: teme diverse, cinema, ilustrate; Tatiana Lucaciu, absolventă liceu, 18 ani, Războieni, str. Veneția 176, rn. Aiud: sport, șt. naturale, muzică, ilustrate; Rodica Oprea, elevă, 17 ani, București 45, str. C.A. Rosetti 10: artă, cinema, ilustrate; Gabriela Gagiu, studentă, com. Valea Voievozilor, str. T. Vladimirescu, rn. Tîrgoviște: muzică, literatură, teatru, cinema; Coca Parfene, elevă, 17 ani, Vaslui, str. Ștefan cel Mare 52: cinema, ilustrate: Maria Năcreală, elevă, 17 ani, Arad, str. Movilei 1: cinema. ilustrate: Violeta Leonte, elevă, 16 ani, Bîrlad, str. Republicii 277, bl. Z 4, sc. A, ap. 5: muzică ușoară, cinema; Ionel Fălțoiu, elev, 18 ani, București, str. Mitrop. Filaret 12, rn. N. Bălcescu: muzică ușoară, sport, cinema; Doina Ștefănescu, elevă, 18 ani, Cluj, Piața Mihai Viteazul, bl. A, sc. 2, et. 1, ap. 41: teme diverse, cinema, ilustrate; Maria Bodnariu, studentă, 21 ani, Cluj, str. Salcîm 28, ap. 4: ilustrate; Niculina Necula, elevă, 18 ani, Buzău, str. Caraiman 49: ilustrate; Gabriela Panait, tehniciană veterinară, 19 ani, Buzău, str. Caraiman 51: ilustrate; Vasile Dizău, mecanic auto, 24 ani, Hunedoara, bl. C.M. 4, et. 4, ap. 42: ilustrate.

în cîteva rînduri

Petre Buda — Hunedoara. Pentru a vă lămuri în problema ce vă interesează, vă rugăm să citiți răspunsul dat cititorului C. Turbatu la rubrica «Pe scurt» din nr. 8/1967.

Geta Tenie și **Casandra Lungu** — com. Certești. E cu putință să nu fi observat în cuprinsul nr. 5/1967 al revistei, pe a cărei copertă se află fotografia actorului dv. favorit, date interesante privind cariera artistică a lui Anthony Quinn? Și doar ne spuneți în scrisoare: «Sîntem vechi cititoare și prietene ale revistei Flacăra»...

Elena Erseh — Lupeni. Fotografia actorului Ion Besoiu a apărut pe coperta revistei noastre acum un an (în nr. 8/1966). Puteți să-i scrieți pe adresa Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra», bd. Schitu Măgureanu nr. 1, București.

Maria Chirilă — com. Jina. Despre cauzele tragicului accident căruia i-au căzut victime cei trei cosmonauți americani a scris la timpul său toată presa. În legătură cu aceasta «Flacăra» a publicat în nr. 6 din 4.II, la pag. 23, o fotografie a celor trei cosmonauți, însoțită de un scurt text.

Tiberiu Pîț — Satu-Mare. 1) Ați avut dreptate numai pe jumătate... Este adevărat că dezlegarea careului «Peisaj hibernal» din nr. 6 nu a apărut în numărul următor; în schimb am publicat-o în nr. 8, împreună cu dezlegarea jocului «Lumea basmelor».

Marin Drăgan — Giurgiu. Dv. spuneți în scrisoare: «Revista «Flacăra» are rubrici interesante care apar însă neregulat, în afară de Memento». Nu putem fi de acord cu părerea dv., și de altfel v-o infirma cuprinsul revistei. În afară de «Memento» se pot cita ca rubrici permanente «T V», «Flacăra varietăți», «Cadran internațional». Altele («Film», «Carnet de scriitor») sînt prezente în revistă la intervale regulate.

Eduard Frenkel — Baia Mare. Un articol pe tema solicitată de dv. a apărut în nr. 7/1967 al revistei «Flacăra» la rubrica «Cadran internațional», sub titlul «Tutankamon în deplasare».

carte

● Volumul al 15-lea al «Scrierilor» lui Tudor Arghezi cuprinde în continuare proze, grupate însă acum sub titlul general **Subiecte.** Este prima dintr-o serie de astfel de «subiecte» (după cum arată acel I pus în dreptul lor) menite a grupa pamflete, articole de atitudine, de o mare incisivitate şi acuitate. Citite, unele în presă sau în alte culegeri, subiectele acestea îşi păstrează prospeţimea proprie textelor binecuvîntate cu harul artei mari, autentice.

● Un atrăgător volum de **Eseuri critice** publică la Editura pentru literatură Matei Călinescu (primul său volum se intitula «Aspecte literare»). Grupate în două secvenţe: I) Probleme şi reprezentanţi ai literaturii române moderne; II) Aspecte şi autori ai literaturii universale, de asemenea, din epocile mai noi, eseurile şi articolele publicate aruncă, deopotrivă, lumini noi asupra chestiunilor discutate, ca şi mai ales asupra personalităţii criticului, a cărui evoluţie rapidă e de consemnat.

● **Timp vechi** se intitulează un volum de versuri al Clementinei Voinescu. În general cursive (şi uneori discursive), reliefînd o sensibilitate feminină cu cîteva note specifice, versurile ei constituie în ce au ele mai realizat o lectură agreabilă.

N-ar fi rău ca şi volumele publicate de edituri în afara colecţiilor (*Luceafărul* de pildă) să conţină cîteva date biobibliografice despre autori. Se poate oare?

● Doi noi *Luceferişti* la Editura pentru literatură. Unul este Aurel Deboveanu, cu volumul *Miss'65* conţinînd bune schiţe şi nuvele ce prefigurează un promiţător profil de prozator «negrăbit» (născut în 1929), al cărui viitor roman, *Vacanţa mea la Bucureşti, s-ar putea să-l impună şi* mai mult cititorilor.

Altul este Virgil Duda, al cărui volum intitulat *Povestiri din provincie* indică aptitudini pentru proza de complexitate psihologică, pentru notaţia aparent uscată şi indiferentă.

● H. Melville, autorul celebrului *Moby Dick*, este prezentat cititorului român în ipostaza de nuvelist şi povestitor într-un volum (tradus şi prefaţat de Petre Solomon) apărut în Biblioteca pentru toţi. Semnalăm atrăgătorul şi documentatul *tabel cronologic* alcătuit de Eugen Schileru.

● Şerban Orăscu şi Nicolae Mihăileanu publică în colecţia «Oameni de seamă» a Editurii tineretului o carte despre arhitectul şi constructorul *Alexandru Orăscu, autorul, între altele,* al Universităţii din Bucureşti, al catedralei mitropoliei din Iaşi etc.

cinema

● **Sărmanii flăcăi.** Operă reprezentativă a cinematografiei ungare din ultima vreme. Pornind de la evenimente istorice reale, filmul lui Miklos Jancso dezvoltă într-un limbaj de intensă şi stranie expresivitate cinematografică (nu ferit de un exces de caligrafiere) o meditaţie răvăşitoare, uneori aproape paroxistică, despre destine omeneşti angajate în conflicte fără de împăcare. Interpreţi: Janos Görbe, Tibor Molmar, Andras Kozak, Gabor Agardy, Zoltan Latinovis.

● **Bumerangul.** Una din acele producţii ce nu saltă cu nimic peste nivelul mediu al naraţiunilor cinematografice dar care nu sînt lipsite de o undă de autentică sensibilitate. Poate meritul aparţine în mare măsură tinerilor actori Barbara Brylska şi Holger Mahlich; destinul tragic al eroilor interpretaţi de ei (victime ale unor răni mai vechi ale trecutului războiului) este enunţat cu o remarcabilă sobrietate. Regia, Leon Jeannot (R.P. Polonă).

● **Cavalerul fără zale.** Copilul, observator nebănuit de atent al celor mari, a început să devină o modă în cinematografie. Cînd filmul are însă haz şi prospeţime, uităm de modă şi ne minunăm (pentru a cîta oară?) de fantezia celor mici. **Regia,** Boris Saraliev (R.P. Bulgaria). Interpreţi: Oleg Kovacev, Maria Rusalieva, Tveatko Nikolov, Apostol Karamitev.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Emmanuèle Riva** («Thérèse Desqueyroux»), **Laurence Harvey** («Robii»), **John Wayne** («Omul care l-a ucis pe Liberty Valance»), **James Stewart** («Dragă Brigitte», «Omul care l-a ucis pe Liberty Valance»), **Albert Finney** («Tom Jones»).

● La cinematograful reluărilor, «Centrala» se află în aceste zile scînteietorul **Tom Jones** al lui T. Richardson.

● **Robii.** Dintr-un cunoscut roman al lui S. Maugham, cineastul american H. Hughes a făcut o melodramă în toată puterea cuvîntului; şi pe deasupra cu pretenţia de a fi o dramă a unei iubiri imposibile. Un foarte bun actor, Laurence Harvey («Romeo şi Julieta», «Drumul spre înalta societate») în luptă cu un personaj care pe parcursul carte-film a devenit vizibil anemic. Vedeta feminină — actriţă americană Kim Novak, pentru prima oară pe ecranele noastre. Sinceri să fim, n-a strălucit decît prin inexpresivitate.

● La începutul acestei săptămîni s-au decernat tradiţionalele premii «Oscar» pe anul 1966. Două filme au acumulat majoritatea distincţiilor: **Un om pentru eternitate** al cineastului american Fred Zinneman a fost distins cu 6 premii, dintre care amintim: premiul pentru cel mai bun film al anului, premiul pentru cea mai bună regie, premiul de interpretare masculină acordat actorului englez **Paul Scofield,** *premiul pentru* cel mai bun scenariu scris după o carte. Ecranizarea lui Mike Nichols **Cine se teme de Virginia Woolf** (după piesa lui Ed. Albee) a dobîndit 5 premii, printre care: premiul pentru cea mai bună interpretare feminină acordat actriţei **Elizabeth Taylor,** premiul pentru cea mai bună regie de film alb-negru. După cum au consemnat mai toate pronosticurile, filmul tînărului regizor francez Claude Lelouch **Un bărbat şi o femeie** a fost distins cu premiul «Cel mai bun film străin al anului».

Kim Novak

disc

● Creaţia simfonică românească ocupă în ultimul timp un loc din ce în ce mai important în producţia casei noastre de discuri. Înregistrarea şi imprimarea (de o rar întîlnită calitate acustică şi tehnică a Concertului pentru vioară şi orchestră, op. 9 (I Moderato, II Presto, III Adagio) şi a Concertului nr. 2 pentru pian şi orchestră, op. 12 (I Moderato, II Allegro, III Larghetto, IV Allegro assai), ambele aparţinînd compozitorului **Pascal Bentoiu,** se bucură de stima noastră nu numai pentru fericita alegere făcută în evidenţierea acestor două revelatoare lucrări ale tînărului compozitor ci şi pentru aportul artistic al violonistului **Ştefan Gheorghiu** şi al pianistei **Sofia Cosma,** care sub bagheta dirijorului **Iosif Conta** (la pupitrul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii) realizează momente de autentică elevaţie muzicală (ECE-0248).

● Recitalul de pian al lui **Valentin Gheorghiu** vine să ne ofere în programul discului recent înregistrat faţete diverse ale artei sale interpretative: *Mozart* («Fantezia în do minor»), *Schubert* («Impromptu nr. 3» şi «Impromptu nr. 4 în la major»), Chopin («Andante spianato şi Marea Poloneză», «Nocturna nr. 5 în fa diez major», «Poloneza nr. 6 în la bemol major»). Piesele alese reprezintă atît succese cunoscute din activitatea muzicală a lui Valentin Gheorghiu, cît şi «premiere» («Fantezie în do minor») (ECE-0252).

● «Cvartetul de coarde nr. 14 în re minor — Moartea şi Fata — opus postum», de Franz Schubert, prilejuieşte tînărului şi entuziastului ansamblu **Muzica** prima apariţie pe disc. Interpretarea remarcabilă acordată capodoperei schubertiene confirma succesul de care se bucură în permanenţă activitatea muzicală a formaţiei de cameră mai succitate (ECE-0260).

muzică

● O săptămînă bogată în muzică de toate genurile şi pentru aproape toate gusturile începe cu concertele Filarmonicii de stat «George Enescu» (simbătă 15 şi duminică 16 aprilie) la care ascultăm unul din marile oratorii ale lui G. F. Händel «Iudas Maccabeus». Participă soliştii şi corul Filarmonicii. Dirijor, **Mircea Basarab.**

● Tot duminică, la studioul Radioteleviziunii, va avea loc un concert oarecum deosebit faţă de programele curente ale stagiunii. Corul de copii al Radioteleviziunii dirijat de **Ion Vanica** ne invită la un concert de muzică clasică şi contemporană. La pian, Martha Joja.

● Recitalul de arii şi lieduri al Theodorei Lucaciu (la pian, din nou Martha Joja) cuprinde: un reprezentativ program de la Händel, şi Schumann, la Debussy şi Gershwin. Semnalăm de asemeni numele a doi compozitori japonezi: Kosaka Yamada şi Tei Yanada (19 aprilie, sala mică a Palatului).

● În aceeaşi seară, în sala mare a Palatului încep concertele cîntăreţilor italieni de muzică uşoară **Betty Curtis** şi **Danilo Sachi.** Îi acompaniază orchestra condusă de **Pietro Bertani.**

● Vă semnalăm, la Teatrul de operă şi balet, o premieră de comedii: «Gianni Schicchi» de Puccini şi «Ora spaniolă» de Ravel. Două spectacole de fantezie, în care inspiraţia lirică atît de proprie lui Puccini se adaptează excelent tonului satiric, iar verva caustică a lui Ravel este inundată de nuanţele subtile ale poeticului folclor spaniol (vineri 21 aprilie).

plastică

● **Expoziţia de grafică Miron Constantinescu** (Galeriile de artă din bd. Bălcescu 23 A): însemnări lirice de drumeţie, cu plaiuri largi, calme sau portrete de oraşe notate lapidar, cu un desen viguros, dinamic (Sulina, Sighişoara, Tîrnovo); compoziţii dense de ritmuri concepute în sensul stilisticii populare (Zestrea miresei, Sorcova) sau evocări cu atmosferă de basm medieval (Basm I), gust marcat pentru un anume pitoresc exotic (Grădina botanică din Suhumi, Chiparoşi). În plastica lui Miron Constantinescu, sau mai bine-zis din lăuntrul ei, izbucneşte o vitalitate contaminantă, o exuberanţă coloristică, o tinereţe spirituală reconfortantă.

● **Expoziţia de acuarelă Clara Cantemir** (Calea Victoriei 132). Fără doar şi poate, expoziţiile bucureştene stau săptămînile acestea sub semnul peisagisticii senine. Clara Cantemir pictează natura cu o sinceritate şi o încîntare continuă. Acuarela ei are o anume transparenţă plină de graţie şi dacă pictoriţa ar fi depăşit stadiul contemplaţiei euforice, intuind cîte ceva din dramatismul mişcărilor vegetale, peisajul ei ar fi căpătat poate un plus de vigoare. Clara Cantemir reuşeşte o expresie concentrată, în tuşele largi de culoare (În Munţii Apuseni, Drumul spre Diham) ori o grafie arhitecturală a conturelor (Peisaj industrial, Înserare). Acuarelele Clarei Cantemir trezesc vizitatorului dorinţa de a le revedea în contextul ambianţei sale zilnice, ele au capacitatea de a pune acel dorit accent afectiv şi coloristic în decorul cotidian. Ceea ce este, să recunoaştem, foarte mult.

● O expoziţie sovietică în vizită la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România: pictura şi grafica lui **K.S. Petrov Vodkin** (1878-1939), unul din artiştii reprezentativi pentru şcoala leningrădeană (unde a şi fost profesor la Academia de arte frumoase). Aproape 100 de uleiuri, acuarele şi desene, sintetizînd activitatea artistică de o viaţă a pictorului.

teatru

● Două spectacole jubiliare — a 100 de reprezentaţii — la Teatrul «C. Nottara»: **Absenţa unui violoncel** de Ira Wallach

Lucia Mureşan

şi **3 x 3** (Mortimer + Pirandello + Murray Schisgall).

● **R.U.R.,** piesa lui Karel Čapek, o pledoarie — pornind de la premise fantastice — pentru umanitate, a avut recent premiera pe ţară la Galaţi, în regia lui Ion Maximilian. Bune compoziţii: Eugen Tănase, Gheorghe V. Gheorghe, Dorel Bantaş, Ileana Cernat şi Romeo Stavăr. Foarte inspirată, de atmosferă, scenografia lui Benedict Gănescu, salutată de spectatori cu aplauze la scenă deschisă.

● **Io, Mircea Voievod,** piesa istorică a lui Dan Tărchilă cunoaşte o bogată programare pe scenele teatrelor din ţară. Nu demult am semnalat premiera de la Teatrul de stat din Bacău în regia lui George Teodorescu, scenografia, Adriana Leonescu; rolul titular interpretat de actorul Ion Buleandră, dotat cu autentice calităţi dramatice. Mai reţinem dintre interpreţi pe: Irene Flamann, Florin Crăciunescu, Kitty Stroescu, Ovidiu Schumacher, Vasile Pupeza, Andrei Ionescu, Mişu Rozeanu, Gh. Serbina.

● **Omul care aduce ploaia** de Richard Nash, cunoscuta «comedie amară» americană, a fost montată la Piteşti cu o sensibilă şi atentă subliniere a nuanţelor şi atmosferei de către regizoarea Lidia Ionescu, cunoscută prin activitatea sa de la Studiourile de televiziune dedicată ciclului de «Istoria teatrului». Scenografia, Emil Moise. În principalele roluri: Ileana Focşa, Ion Focşa, Sorin Gheorghiu, Ion Dumitrescu, Dem. Niculescu.

● Lili Marton, cunoscută mai mult pe scenele teatrelor de păpuşi, cărora le-a oferit texte lirice punctate cu umor, a avut recent o premieră pentru maturi. Teatrul maghiar de stat din Cluj i-a prezentat piesa **Vrăjitorul vesel.**

● Stagiunea estivală se apropie. Anul trecut s-au anunţat pînă la această vreme multe şi bogate proiecte, în schimb nu s-a realizat mai nimic. Anul acesta nu s-a anunţat nimic pînă acum... Sperăm că rezultatul va fi invers!

● Opereta vrea să se «înnoiască». Şi o dovadă e faptul că regizorul Ion Cojar a fost invitat să monteze pe scena acestui teatru, într-o viziune nouă, modernă, una din operetele care s-au bucurat mai de mult de succes: **Ana Lugojana** de Filaret Barbu.

● O întrebare pentru O.S.T.A.!! Ce iniţiative s-au luat pentru organizarea unor mici — sau mari — turnee teatrale în localităţile balneare, staţiuni climaterice etc.??... Sau va fi «relaş» ca şi anul trecut?

televiziune

DUMINICĂ 16 APRILIE. Din nou fierbere în lumea şi aşa agitată a fotbalului: cuplaj interbucureştean STEAUA- PROGRESUL şi DINAMO-RAPID (după-amiază) ● Consemnăm, fără speranţe, rubrica **Magazin 111** (18.15) ● **Circ.** Regretăm doar, în numele celor mici, că e atît de rar (20.00) ● Capabilă de tot soiul de minuni, televiziunea ne înlesneşte o întîlnire cu o Sophia Loren foarte tînără, alături de marea cîntăreaţă Renata Tebaldi, în filmul «Aida» (20.30) ● Cîntă Constanţa Cîmpeanu, acompaniază la orgă R. Oşanitchi (22.30).

MARŢI 18 APRILIE. Tema gospodăririi metalului se bucură de atenţia TV: o nouă transmisie «în direct», de data aceasta de la uzinele orădene «Înfrăţirea» (20.00) ● **Seară de teatru** cu «Casa Bernardei Alba» de Federico Garcia Lorca în interpretarea teatrului bucureştean «Lucia Sturdza-Bulandra» (20.30) ● Şi pentru că veni vorba de teatru: emisiunea de informare teatrală **Gong** (22.50).

MIERCURI 19 APRILIE. O tentantă pagină a **Atlasului folcloric** «Pe Bistriţa aurie» (19.30) ● **Telecronica economică** este afectată temei «Ritmicitatea pe şantierele industriei chimice» (20.00) ● **La vîrsta noastră!** (cu precizarea: pînă la 25 de ani) se intitulează o nouă emisiune vizînd tineretul (20.30) ● Prima serie a filmului **Ianoşik** (21.00) ● 15 minute de muzică uşoară înregistrată pe peliculă (22.20).

JOI 20 APRILIE. O altă rubrică economică, **La ordinea zilei** (19.40) ● Din seria personalităţilor filmului de animaţie ne este prezentat astăzi Tudor Dinov — Bulgaria (20.00) ● **Teleglob** — rubrică de prestigiu — ne oferă o călătorie în cel mai important punct al lumii petrolului arab: Kuweit (20.15) ● «Iancu la Hălmagiu» de Paul Everac în experimentul **Studioului mic** (20.40) ● Prima emisiune din ciclul **De la Giotto la Brâncuşi** comentată de Dan Hăulică s-a bucurat de o bună primire. Motiv pentru care o recomandăm şi pe cea de-a doua intitulată «Între Florenţa şi Ferrara» (21.50) ● Programul serii se încheie cu opera «O noapte furtunoasă» de Paul Constantinescu în interpretarea studenţilor Conservatorului «Ciprian Porumbescu» (22.10).

VINERI 21 APRILIE. De semnalat, în afara rubricilor periodice (atenţie! printre ele şi **Reflector**), concertul sopranei Milka Stoianovici şi al pianistului Ranko Tudor din lugoslavia în cadrul **Studioului muzical** (19.30) ● O emisiune muzical-coregrafică «Trubadurii şi... muzica uşoară» cu Ilinca Cerbacev, Eugenia Olteanu, Constantin Drăghici şi alţii (21.15) ● Cea de-a doua serie a filmului **Ianoşik** (21.45).

SÎMBĂTĂ 22 APRILIE. **Faţă-n faţă** (e loc pentru mai multă combativitate la această *rubrică*). *Edili-cetăţeni* (19.30) ● **Teleenciclopedia** — rubrica TV cea mai puţin criticată — continuă să se menţină la un bun nivel publicistic (20.00) ● Vom rîde din nou cu **Stan şi Bran** (21.00) ● Şi vom tremura din nou pentru viaţa **Sfîntului** (21.15) ● O emisiune-concurs despre care ştim doar că se numeşte «Emoţii în premieră» şi că va fi prezentată de Paul Sava (22.05) ● În sfîrşit, o transmisiune sportivă de la Praga: finala Campionatului mondial de bachet feminin (22.35).

Ştefania Rares

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 15, etapa din 16 aprilie 1967.

I.	Dinamo-Buc.-Rapid	1 2
II.	Steaua-Progresul	1
III.	Jiul-Dinamo Pit.	1
IV.	Petrolul-Steagul Roşu	1
V.	Farul-U.T.A.	1
VI.	«U» Cluj-Politehnica	1
VII.	C.S.M.S.-«U» Craiova	1
VIII.	Siderurgistul-Polit. Buc.	1
IX.	A.S. Cugir-Minerul Baia Mare	X 2
X.	Bologna-Juventus	X 2
XI.	Lecco-Fiorentina	X
XII.	Torino-Cagliari	1 X
XIII.	Venezia-Inter	2

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuţa poştală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale, la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

Două produse superioare fabricate din uleiuri vegetale de cea mai bună calitate.
Se pot folosi cu succes în alimentația zilnică, în prăjituri și preparate culinare.
Cereți pretutindeni margarina vitaminizată: **IDEAL** și **MARGA**. Costă numai
4 lei pachetul de 250 grame.

Dimineața, la prînz și seara

MARGARINA IDEAL ȘI MARGA

Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame

IDEAL ȘI MARGA

PUBLICITA
flacă

ANUL XVI NR. 17 (621) — 22 aprilie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

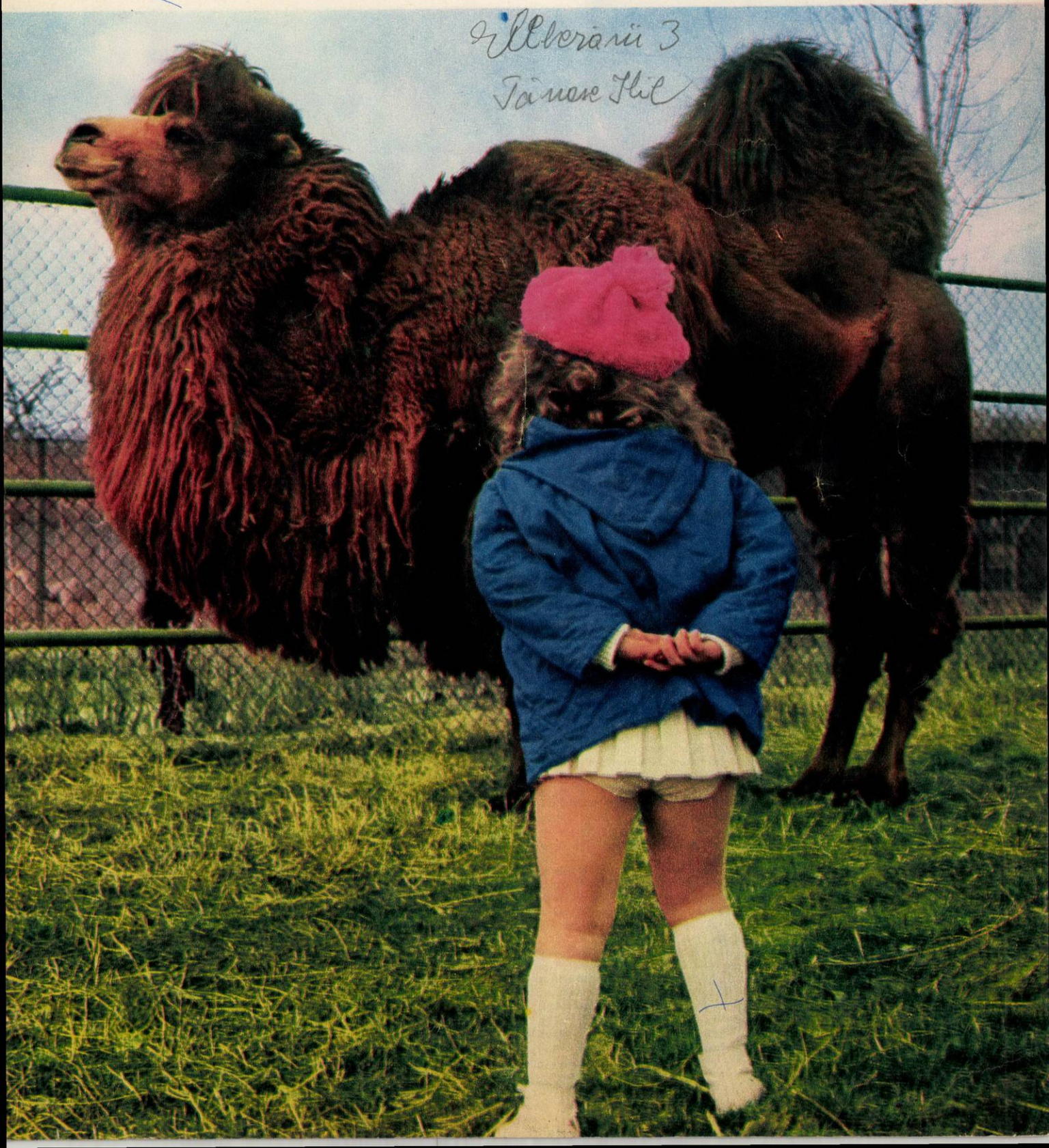

O NOUĂ PAGINĂ ÎN CRONICA PRIETENIEI ROMÂNO-BULGARE

În cursul acestei săptămîni, la invitația C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, ne-a vizitat țara delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria condusă de tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria. Această manifestare a colaborării și prețuirii reciproce dintre partidele și popoarele noastre a înscris o nouă pagină în cronica prieteniei româno-bulgare.

În fotografia noastră: tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., întîmpinînd înalții oaspeți.

PE TEME ACTUALE

minutele de aur

Un bloc modern cu patru niveluri, așezat pe una din arterele principale ale Bucureștiului, a dispărut pe nesimțite, s-a volatilizat în chip miraculos din peisajul urbanistic al Capitalei.

La această concluzie senzațională a ajuns colectivul Șantierului de construcții nr. 4 I.C.M. 2 verificînd programul de lucru, timpul irosit într-o singură lună de zile. Un calcul elementar arată că numai minutele smulse activității zilnice prin prelungirea pauzei de la prînz se transformă, adunate, exact în timpul de lucru necesar pentru înălțarea unei clădiri cu patru etaje.

Valori mari rămîn definitiv pierdute datorită faptului că risipa de timp se adăpostește adeseori în dosul unor fapte lipsite aparent de consecințe defavorabile. La Combinatul petrochimic din Ploiești — un alt exemplu — întreruperea lucrului din diverse motive neîntemeiate, plecarea unora și altora «doar pentru cinci-zece minute» dincolo de poarta întreprinderii deranjează la prima vedere prea puțin activitatea generală. Cu toate acestea asemenea întreruperi, calculate, în vorbă bătrînească, la «cît ai fuma o țigară», însumează după un studiu foarte exact 3 000 de ore-om pierdute în ultimele 15 luni numai în secția de polietilenă. E adevărat, întregul proces de producție e automatizat, dar mașinile părăsite se răzbună adeseori cumplit. O mică defecțiune neobservată la timp poate opri un întreg agregat. Dovada: în 1966 această secție a înregistrat 283 opriri traduse în alte 3 031 ore de inactivitate (11,52% din timpul de lucru anual). Aceste pauze nedorite, apărute din pricina indisciplinei, neatenției și mai ales a nerespectării graficului de reparații prestabilit au micșorat sensibil producția de polietilenă. În prezent, e adevărat, situația s-a ameliorat vizibil prin întărirea disciplinei, prin creșterea eficienței controlului tehnic de calitate și datorită lucrărilor efectuate pentru revizuirea și repararea agregatelor. Cu toate acestea orele pierdute în 1966 la Combinatul petrochimic (11 134 ore-om numai prin absențe nemotivate și 18 291 ore-om datorită învoirilor și concediilor fără plată) rămîn ore pierdute, iar nerealizarea planului anual și trimestrial apasă greu pe umerii întreprinderii. *Timpul rămîne măsura lucrurilor*, spune un cunoscut dicton. Într-adevăr, între orele irosite și golurile de producție chimiștii ploieșteni pot trece semnul echivalenței.

Acest cîntar farmaceutic nu descoperă însă oricînd, oriunde și mai cu seamă de la o zi la alta consecințele activității neraționale, a timpului pierdut sau cheltuit fără folos.

La o întreprindere bucureșteană, Autobaza 4 — Filaret, calculele efectuate au dovedit că vremea irosită anul trecut numără 154 351 ore-om. Sondajele au arătat că vremea risipită îmbracă forme extrem de variate, că de multe ori cauze lipsite aparent de importanță reprezintă o adevărată paradă a timpului pierdut: ședințe profesionale și cu caracter obștesc ținute în timpul orelor de program (2 122 ore-om), prelungirile pauzei pentru gustarea de dimineață (22 380 ore-om), absențe nemotivate (24 080 ore-om), învoiri, concedii fără plată (8 096 ore-om). A rezultat astfel că autobaza a pierdut, datorită risipei de timp, un volum de aproximativ 1 255 000 tone kilometri sau echivalentul lor în bani: 940 000 lei.

Organizarea defectuoasă, acest păienjeniș nevăzut în care se încurcă uneori activitatea productivă și care obligă oamenii să-și atingă ținta cu eforturi îndoite este și ea un izvor permanent al timpului irosit. La Combinatul petrochimic din Ploiești analiza planurilor trimestriale a dovedit că de foarte multe ori producția lunară a secției de polietilenă se realizează în proporție de 27% în prima decadă, 30% în următoarea și 43% în cea de-a treia. Ultimele zece zile sînt mai «operative» (sau, altminteri spus, munca pornește în asalt, toată lumea lucrează cu sufletul la gură, ceea ce, evident, nu e de loc recomandabil, mai ales că asemenea măsuri se repercutează negativ asupra calității produselor).

Proasta planificare, operațiunile inutile, numărul mare al deplasărilor inutile, orele de primire, în care se amestecă plăcut problemele cu șuetele, ședințele fără sfîrșit în care se înnămolesc zeci de salariați, slaba organizare — cu alte cuvinte — a știrbit și din fondul de timp al Ministerului Industriei Alimentare. Aci absențele nemotivate reprezintă o cifră neglijabilă, dar orele dizolvate în munci inutile dau o sumă apreciabilă. Cîteva exemple: la Direcția generală a industriei conservelor și produselor zaharoase s-au elaborat mai multe lucrări sub diverse variante pentru decomasarea secției «Valea lui Mihai» din Oradea, rămase pînă în ziua de azi fără nici o finalitate. La aceeași direcție plimbările personalului în afara instituției sau timpul rezervat delegațiilor din-afară însumează între 13 martie și 10 aprilie 1967 circa 1 170 ore-om sau 12% din totalul timpului de lucru.

Elaborarea unor planuri de măsuri concrete constituie acum o preocupare de bază pentru colectivele de muncă pomenite în rîndurile de față și, firește, nu numai pentru ele. Problema timpului de lucru, gospodărirea lui rațională face parte integrantă din disciplina muncii, reprezintă o componentă de seamă a ansamblului de măsuri pentru organizarea științifică a producției.

De fapt problema folosirii chibzuite a timpului nu este de loc nouă și de loc străină oricărui om care a pornit în viață cu măsură și simț gospodăresc. *Cine se scoală de dimineață departe ajunge* — este unul din cele mai vechi proverbe românești.

L. TIMBUS

jumătate de deceniu

Se împlinesc zilele acestea cinci ani de la încheierea cooperativizării agriculturii, important eveniment istoric din viața poporului nostru, care a marcat victoria definitivă a socialismului la orașe și sate, ridicînd pe o treaptă mai înaltă alianța muncitorească-țărănească și unitatea moral-politică a întregului popor. Ca urmare a transformării socialiste, agricultura a cunoscut, în anii care au trecut, o continuă dezvoltare.

Cu acest prilej revista noastră publică scrisorile de față, în care președinții unor cooperative agricole de producție împărtășesc cîteva din succesele dobîndite de țăranii cooperatori în ultimii ani.

2 **Pretutindeni solii poporului frate bulgar au fost întîmpinați cu tradiționala ospitalitate românească. În Capitala îmbrăcată în straie de sărbătoare, zeci de mii de locuitori au făcut o primire călduroasă și au aclamat pe înalții oaspeți.**

3 **La Palatul Republicii au avut loc într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie, convorbiri oficiale între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Român, și delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria, condusă de tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria.**

VIAȚA NOASTRĂ A DEVENIT MAI ÎMBELȘUGATĂ

Cooperativizarea agriculturii a deschis un vast cîmp de activitate pentru inginerii agronomi și zootehnicieni. Nouă, specialiștilor din agricultură, ne-a revenit sarcina de mare răspundere de a ne pune toate cunoștințele și energia în slujba întăririi economico-organizatorice a cooperativelor agricole. În cooperativă lucrez de zece ani, iar de cinci ani sînt președintele ei.

În acest timp întregul nostru colectiv de țărani cooperatori a trecut cu energie la organizarea mai bună a muncii, la însușirea temeinică a cunoștințelor agrozootehnice înaintate. Rezultatele nu au întîrziat să se arate. Dacă în anul 1957 obțineam 2 000 kg porumb boabe la ha, 1 000 kg floarea-soarelui și 8 000 kg sfeclă de zahăr, *anul trecut am recoltat* în medie, la ha, datorită aplicării unor reguli agrotehnice perfecționate, 3 370 kg porumb boabe, 1 700 kg floarea-soarelui și 23 500 kg sfeclă de zahăr.

În ultimii cinci ani suprafața terenurilor cultivabile a cooperativei noastre a crescut cu 50 ha, datorită redării în circuitul agricol a unor terenuri acoperite de nisipuri zburătoare. Cooperativizarea a ridicat nivelul de viață al întregii comune. Majoritatea sătenilor au case noi: 100 de locuințe s-au construit numai în ultimii cinci ani. Șoseaua care străbate comuna a fost asfaltată, iar acum rețeaua electrică comunală se racordează la sistemul național.

Ing. C. LOMAKA
președinte al C.A.P.
«Drumul păcii»,
comuna Padina, regiunea Ploiești

PRIVIM CU ÎNCREDERE VIITORUL

Acum cinci ani de la tribuna Marii Adunări Naționale am adus la cunoștința reprezentanților poporului succesele țăranilor din Bărăgan, hotărîrea noastră de a da viață sarcinilor trasate de partid pentru dezvoltarea agriculturii țării la un nivel superior. După cinci ani, bilanțul realizărilor dobîndite pe baza angajamentelor asumate atunci este cuprinzător. Organizarea temeinică a muncii, întărirea simțului de răspundere pentru soarta recoltei, aplicarea riguroasă a agrotehnicii au creat condiții ca an de an producția cerealieră să crească. Concomitent, noi am creat un nou izvor de venituri prin dezvoltarea sectorului zootehnic. Din acest sector noi obținem azi 31 la sută din veniturile totale ale cooperativei. Azi avem circa 700 bovine, 800 porci, 2 800 oi, 17 000 păsări, 150 stupi. Datorită sporurilor de producție vegetale și animale, cooperativa noastră are azi un fond de bază de circa 8 000 000 lei, aproape dublu față de acum cinci ani. S-a dublat, de asemenea, venitul bănesc. Evident, aceste rezultate au avut repercusiuni favorabile în viața locuitorilor comunei noastre. Aproape toate familiile au case noi, circa 90 clădindu-se anul trecut. Avem cinematograf, lumină electrică, dispensar, școală nouă, mai mult de 200 familii și-au cumpărat televizoare. Acest bilanț al succeselor ne îndreptățește să privim cu încredere viitorul. Intenționăm să dezvoltăm producția cerealieră, specifică Bărăganului, dar și cea zootehnică. Sîntem siguri că roadele acestei hotărîri vor avea drept rezultat livrarea unor mari cantități de produse către populația orășenească și industrie. În același timp nivelul de trai al cooperatorilor noștri va crește și mai mult.

Dobrița DIMA
președinte al C.A.P. Platonești,
regiunea București

NE-AM ÎNDEPLINIT ANGAJAMENTUL

Am participat în anul 1962 la lucrările sesiunii extraordinare a Marii Adunări Naționale, care a avut loc cu prilejul încheierii cooperativizării agriculturii. La acea sesiune istorică am luat cuvîntul și m-am angajat, în numele cooperatorilor din comună, să muncesc cu și mai mult spor pentru a mări averea obștească și îndeosebi fondul de bază. Am acum prilejul să arăt că angajamentul luat a fost îndeplinit. An de an producțiile agricole au crescut, am redat agriculturii terenuri neproductive, suprafața viticolă a sporit de douăspreceze ori, s-au mărit de asemenea producțiile sectorului zootehnic. Toate acestea au făcut ca valoarea fondului de bază să crească în acest timp de la 4 228 801 lei în 1962 la 7 116 915 lei în 1966. Valorea construcțiilor agrozootehnice ridicate în acești ani a crescut de la 2 062 000 lei în 1962 la 3 715 000 lei în 1966. Mari transformări au intervenit și în viața țăranilor. Ca în toate satele dobrogene, puțini mai sînt aceia care nu locuiesc încă într-o casă nouă. Beneficiem acum din plin de foloasele civilizației. Avem lumină electrică, televizoare, radiouri, mobilă elegantă, aparate electrocasnice, ne îmbrăcăm și mîncăm incomparabil mai bine ca în trecut.

M. NESTOR
președinte al C.A.P.
din comuna Plopeni, regiunea Dobrogea

Trotuare curate, case cu etaj, drum pietruit, promenadă duminicală: în satul de azi ulița se transformă în stradă.

«Aerodinamismul» aplicat la construcțiile industriale a dat exemplare deosebit de frapante, ca acest turn al laboratoarelor de cercetări chimice ale unei mari uzine.

Eero Saarinen a ales, pentru acest centru tehnic uzinal, formula pereților cu emailuri vitrate, în tonuri albastre și verzi, proiectate pe verdele peisajului natural.

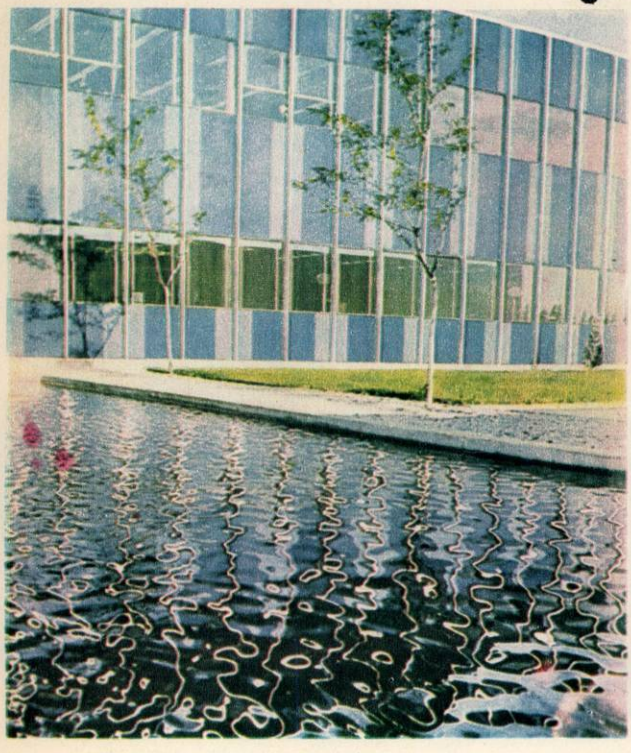

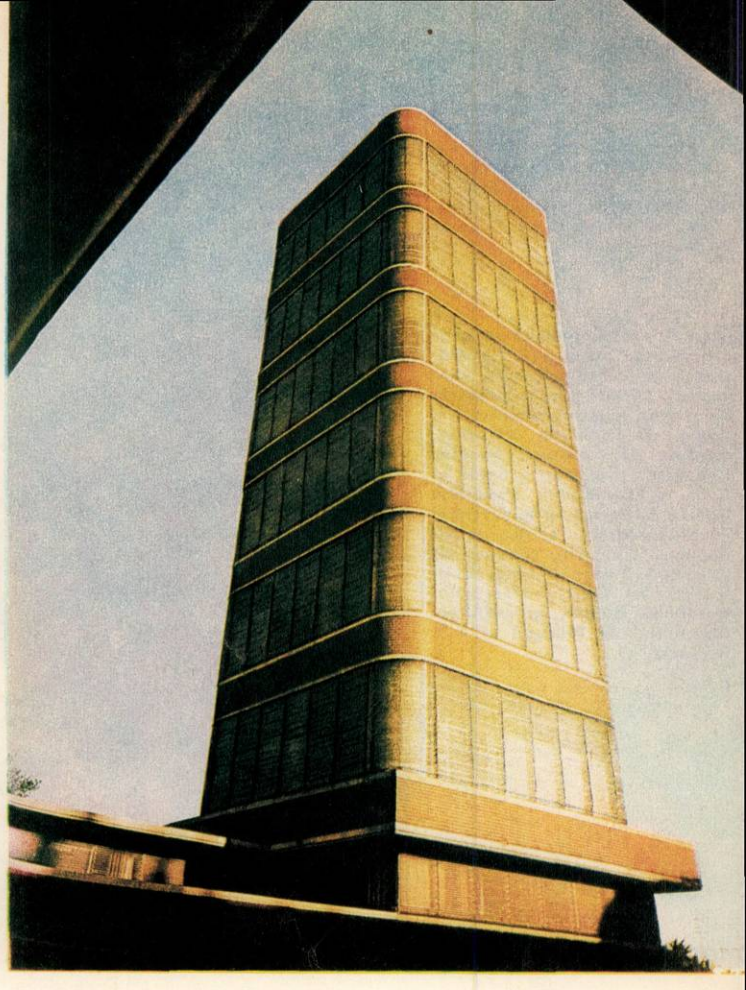

frumosul, industria

Dispoziția ritmată a utilajului la Fabrica de mașini-unelte și utilaje București stimulează plăcerea de a munci în acest cadru.

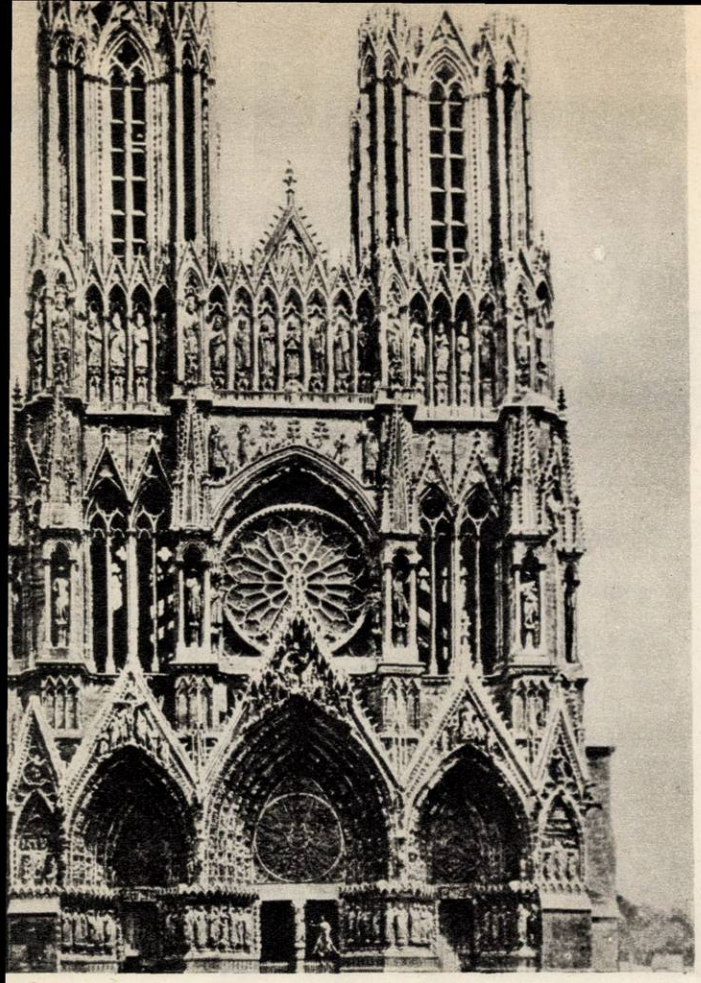

Giganții de beton ai epocii moderne te duc cu gîndul la monumentalitatea catedralelor gotice.

«Jocul savant, corect și magnific al volumelor asamblate în lumină» despre care vorbea faimosul arhitect Le Corbusier, simfonia culorilor și chiar opera de artă pot acorda uzinei moderne surprinzătoare valențe estetice, cu foarte concrete rezultate materiale. Cele mai recente cercetări de fiziologie și psihologie a muncii confirmă că «frumosul rentează». Dar foloasele nu se reduc la atît...

și dv.

Cercetări efectuate în domenii extrem de diverse ale producției au demonstrat, fără putință de tăgadă, că esteticul în industrie nu constituie un element gratuit, ci adesea se poate măsura în indici și parametri de economicitate și rentabilitate foarte riguroși.

Dacă în domeniul esteticii produselor industriale de larg consum acest lucru a devenit astăzi aproape o axiomă («Frumosul se vinde bine!»), în domeniul organizării științifice a producției problemele sînt ceva mai complexe, dar factorul estetic se dovedește și aici un element important, cu numeroase implicații economice.

DE LA COLISEU LA BARAJELE HIDROCENTRALELOR

Alexandru Sahia vedea uzina înălțîndu-se «ca o vită gigantică»; pentru Emile Zola uzina era un monstru cenușiu care strivea personalitatea umană și care genera, o dată cu produsele, o cantitate egală de deznădejde. Tristețea zonelor industriale de la

Traforul dantelat de la intrarea Fabricii de confecții Focșani are reale calități estetice.

periferia marilor orașe capitaliste revine ca un laitmotiv obsedant în poezia unui Verhaeren sau în pictura unui Vlaminck — și n-am citat aici decît cîteva din referirile posibile...

Sensibilitatea artiștilor înregistra nu numai drama condiției umane, ci și dezolantul cadru industrial în care ea se desfășura. O îngrămădire adeseori haotică de mașini aflate sub același acoperiș, ziduri afumate, lumină precară — iată portretul uzinei din urmă cu decenii.

«Estetica uzinei moderne?... Cele mai izbutite exemplare pot fi asemuite cu palatele epocii Renașterii ori cu turnurile catedralelor» — afirma criticul de artă francez Michel Ragon. Și adăuga: *«Unele baraje ale hidrocentralelor pot fi comparate cu Coliseul...»*

E un adevăr: în secolul nostru arhitectura construcțiilor industriale a suferit o impresionant de rapidă evoluție, ea neputîndu-și permite să rămînă în urma marii revoluții tehnico-științifice pe care o trăim azi.

Desigur, obiectivul principal al proiectantului este acela de a realiza, cu mijloace cît mai reduse, maximum de eficiență economică. El trebuie să pornească de la necesitățile fluxului tehnologic, de la criteriul folosirii cît mai raționale a spațiului. Și, pe drept cuvînt, nu demult a fost criticat cu asprime, în țara noastră, faptul că eficiența economică a lucrărilor de proiectare și a obiectivelor construite nu s-a bucurat totdeauna de atenția necesară. Dar acest cadru, bineînțeles, nu trebuie să rămînă indiferent sau ostil esteticii. Într-adevăr, cum am mai spus, păstrîndu-ne în limitele stricte ale eficienței economice, o serie de considerente pledează cu tărie pentru încetățenirea frumosului în arhitectura industrială.

Lărgind sfera problemei, ne-am putea în general referi la crearea acelei ambianțe estetice la locul de muncă de natură să insufle un sentiment de plenitudine, să stimuleze, să ofere cele mai favorabile condiții pentru desfășurarea activității productive. Culoarea încăperilor, «ritmul» așezării mașinilor-unelte, chiar opera de artă judicios amplasată în interiorul uzinei — valorificînd rezultatele celor mai recente cercetări de psihologie și fiziologie a muncii — pot duce la rezultate nebănuite.

FLORILE... UN FACTOR ECONOMIC

O anchetă efectuată printre muncitorii și funcționarii unei uzine franceze privind dorințele lor pentru asigurarea unui cadru mai adecvat de muncă a dat un rezultat nebănuit: marea majoritate a solicitat... flori. Or, «înverzirea» uzinei, dispunerea de flori — acest firav element exclusiv estetic — a dus la o creștere a randamentului!

O mare întreprindere de mecanică din Anglia a obținut un profit suplimentar de *un sfert de milion de lire sterline* prin «simpla» lichidare a materialelor care zăceau vraiște pe pardoseala atelierelor. Lucrul ar putea părea de necrezut dar este relatat într-un raport al Biroului Internațional al Muncii. Iată așadar că ordinea și curățenia — a căror valență estetică este atît de evidentă încît nu mai trebuie demonstrată — pot deveni rentabile în cel mai propriu sens al cuvîntului.

Un alt exemplu: prin reamenajarea locului de muncă într-o uzină engleză a companiei «General Electric», în atelierul de montaj al bobinelor pentru motoare electrice s-a realizat, în primul rînd, o ordine exemplară, un aranjament estetic al ustensilelor de lucru. Ele au fost așezate în casete de diferite mărimi și dispuse în semicerc în fața muncitoarelor, pentru a fi mai la îndemînă. Dar prin aceasta s-a produs și o restructurare a operațiilor, care a sporit direct randamentul muncii: numărul operațiilor executate cu mîna dreaptă a scăzut de la 300 la 143, iar cu mîna stîngă, de la 164 la 129, ajungîndu-se astfel și la o repartizare echilibrată a activității celor două mîini (înainte raportul respectiv era de 2:1).

UZINA VERDE SAU UZINA CAPSULATĂ?

Un specialist pe care l-am consultat pentru redactarea rîndurilor de față, tovarășul Constantin Botez, doctor în psihologie, șeful secției de psihologie a muncii de la Institutul de psihologie al Academiei, ne relata cîteva constatări interesante făcute în cursul unor cercetări recente.

— Se pare că uzina de sticlă, care lasă să pătrundă în hale lumina și întreaga exuberanță a peisajului din jur și prezintă deci muncitorului un climat vizual înviorător, constituie ambianța de muncă cea mai favorabilă. Dar iată că studiile psihologice au demonstrat că un asemenea cadru poate distrage atenția muncitorului și duce implicit la o scădere a randamentului său.

Să fie preferabilă — continuă tovarășul Botez — soluția uzinei «capsulate» (de altfel, imperativ cerută în anumite cazuri de specificul procesului tehnologic)? Uzina capsulată, adică izolată de exterior și deci eliminînd orice zgomot, orice schimbare de lumină în cursul zilei, ferește muncitorii de eventuale perturbări din afară; ea oferă un ideal climat de liniște ce permite concentrarea desăvîrșită asupra muncii. Dar se asigură astfel oare ritmul de muncă dorit? Se pare că nu: izolarea excesivă, într-o încăpere luminată uniform atît ziua cît și noaptea, creează o stare apăsătoare, de anxietate, care afectează în cele din urmă și producția... Pentru a remedia această situație s-a făcut apel și la estetică, care a întins mîna psihologiei muncii: în uzina blindată se realizează panouri decorative în frescă sau mozaic, evocînd culorile vii și proaspete ale naturii, deschizînd parcă ferestre către lumea dinafară. Un acvariu, cu bogata sa vegetație ornamentală, aduce pulsația vieții în adîncurile unei centrale electrice subterane. Starea de neliniște a muncitorilor începe să dispară, randamentul muncii crește...

În țara noastră mozaicurile policrome s-au instalat pe zidurile fabricilor asemenea unor embleme nobiliare ale anilor socialismului. Folosind elementele sculptate în lemn ce decorează porțile țărănești din Maramureș, arh. Virgil Ciocîrdel a creat pe fațada Combinatului pentru industrializarea lemnului din Sighet un joc de forme drepte și curbe, tratate modern, din beton aparent, colorat în masă. La Fabrica de confecții din Focșani un perete traforat ca o dantelă acoperă fațadele puternic însorite, lăsînd omul să lucreze la adăpostul lor, nestingherit de violențele solare și realizînd totodată izbitoare efecte plastice.

«FRUMOSUL AUTENTIC ESTE ECONOMIC ÎN MIJLOACELE SALE DE EXPRIMARE»

Estetica ansamblurilor arhitecturale industriale a constituit la noi în țară miezul unor foarte vii discuții între arhitecți, reflectate de altfel și într-o dezbatere pe această temă organizată de Uniunea arhitecților. Cu acel prilej s-a subliniat de numeroși vorbitori că frumosul autentic este economic în mijloacele sale de exprimare; el nu este opus economicității ci, dimpotrivă, risipei de mijloace și «înfrumusețării» cu orice preț.

Succesele tinerei noastre arhitecturi industriale sînt evidente, multe din construcțiile industriale corespund valorilor arhitecturale mondiale. Volumul impresionant al construcțiilor — 500 întreprinderi și secții noi ridicate doar în anii șesenalului — a permis să se acumuleze o vastă experiență. Unii dintre vorbitorii la dezbaterea sus-menționată au semnalat însă, la aceste construcții, și unele scăderi de ordin estetic, cum ar fi monotonia acelorași fațade vitrate de la un capăt la altul al clădirii — fără nici un element concret care să rețină privirea — lipsa de ritm și vibrație a unor hale blindate, platitudinea unor soluții plastice repetate mereu.

«RITMUL» AȘEZĂRII MAȘINILOR ȘI «RITMUL» CORPULUI UMAN

Un spațiu industrial trebuie compus, ritmat. «Este impresionantă succesiunea ritmică a războaielor de la Uzina de fibre sintetice din Săvinești, ritm care asigură atît o dispoziție logică, rațională, cît și valențe

Liniile simple, armonioase sînt caracteristice pentru noile construcții industriale bucureștene. Suprafețele vitrate tind să înlesnească contactul permanent al muncitorului cu natura înconjurătoare. Prin concepția lor arhitecturală aceste construcții sînt adevărate «uzine verzi».

estetice remarcabile» — observa cercetătorul științific I. Achim, într-un studiu recent apărut despre «Estetica locului de muncă».

Ritmul, așezarea simetrică a mașinilor într-o hală capătă o precisă determinare estetică. Dar nu numai atît. Nevoia de armonie, de echilibru al formelor, de ordine a lucrurilor izvorăște dintr-o cerință mult mai adîncă a omului.

— Ordinea aceasta este proprie modului de organizare și funcționare a organismului uman — ne spunea dr. B. Barhad, director adjunct științific al Institutului de igienă din București. Există o relație de funcționalitate strict ordonată între diferitele organe și sisteme ale corpului. Sistemul nervos central, cel vegetativ și glandele endocrine, deși au roluri diferite, se influențează reciproc, printr-o ordine riguros determinată. Am putea deci afirma că ordinea externă pe care o pretind oamenii — mai ales în locurile unde își petrec cele mai multe ceasuri ale zilei — reprezintă de fapt o exteriorizare a ordinii propriei lor structuri biologice, morfologice și funcționale. Ordinea determină o stare psihică proprie unei activități creatoare, de înaltă eficiență.

FEMEILE PREFERĂ CULORILE VII

S-a constatat de mai multa vreme cît de importantă este și culoarea, ce funcționalitate precisă poate avea în crearea unui climat estetic, stimulativ pentru muncă.

— Există o așa-numită «dinamică» a culorilor — amintea psihologul C. Botez — anumite efecte pe care culorile le trezesc totdeauna, prin asociație probabil cu fenomenele naturale: albastrul sugerează cerul, verdele — apa, roșul — focul. Primele două vor fi liniștitoare, răcoritoare, ultima — stimulatoare, caldă. În vernil și bleu vor fi colorate halele unde se lucrează la temperaturi înalte, în oranj cele unde e de obicei rece. S-a remarcat că în întreprinderile în care s-au introdus culorile funcționale numărul accidentelor a scăzut simțitor, în timp ce productivitatea muncii a crescut cu 10-15%.

Dr. Barhad releva, la rîndul lui, un alt aspect: femeile preferă, în ambianța muncii, culorile vii, saturate, în timp ce bărbații lucrează mai cu spor într-un cadru colorat neutru.

— Am fost sesizați o dată că într-o secție a Fabricii de chibrituri din București s-a înregistrat un consum exagerat și inexplicabil de piramidoane și, paralel cu acesta, o scădere a randamentului. O adevărată enigmă pentru noi, căci nu reușeam să identificăm vreo cauză. Jucîndu-se într-o zi cu o cutie de chibrituri, unul dintre cercetătorii trimiși de noi să studieze problema a remarcat în treacăt că ambalajul cutiei fusese schimbat din albastru în alb. Pe loc misterul a fost dezlegat: cutiile albe erau transportate pe o bandă tot albă, contrastul dintre cutie și bandă dispăruse, efortul vizual al muncitorului fiind astfel mult sporit. De aici durerile de cap, piramidoanele! Din prima zi în care s-au reintrodus cutiile albastre productivitatea muncii a reînceput să crească.

Și la Uzina de fibre sintetice din Săvinești culoarea a dat dureri de cap — la propriu și la figurat... O intervenție «estetică» prost gîndită a așternut peste mesele de sortare, inițial albastre, niște coli de hîrtie albă. Firele albe, strălucitoare, alunecau nevăzute pe acest pat imaculat, confundîndu-se cu el, solicitînd excesiv concentrarea operatorilor și ducînd la o scădere a productivității... Precum se vede, cu culoarea nu e de glumit!

S-a constatat, de asemenea, că la muncile de încărcare lucrătorul apucă mai degrabă o ladă de culoare deschisă decît una întunecată, deși amîndouă au aceeași greutate: o ladă colorată în galben pare mai ușoară decît una neagră.

METAMORFOZA ESTETICĂ DE LA ROTTERDAM

...Zi de examen la o școală profesională metalurgică de pe lîngă o mare uzină londoneză. În fața strungurilor stau tineri cu cămăși albe, scrobite impecabil. Un vizitator remarcă surprins această neobișnuită ținută de lucru. Profesorul îi oferă pe loc explicația: «Dacă tînărul manevrează perfect strungul, cămașa îi rămîne imaculată. O pată înseamnă un punct scăzut la medie. Iar aceste mașini perfecționate merită o «haină de protecție» corespunzătoare...»

Halele marilor fabrici, ca și camerele de comandă ale uzinelor automatizate se apropie din ce în ce mai mult de noțiunea «muncii curate», rezervată altădată numai lucrului intelectual. Astăzi «operatorii în halate albe» pătrund peste tot, în uzinele chimice, în centralele electrice, ca și la benzile rulante din industria prelucrătoare. Am putea cita în acest sens rafinăria și termocentrala de la Brazi, uzinele «Electronica» etc.

Inovațiile de ordin estetic care caracterizează uzina modernă au repercusiuni directe asupra productivității muncii. Dar ele nu trebuie reduse la atît.

Acum cîțiva ani o uzină din Rotterdam a trecut printr-o metamorfoză estetică: a devenit transparentă, aerată, policromă. Fernand Léger, cunoscut artist plastic francez, a constatat atunci un fapt surprinzător: «Fără indicații speciale în acest sens, aspectul exterior al muncitorilor și muncitoarelor s-a schimbat. Ei au devenit mai pedanți, mai îngrijiți. Intuitiv au simțit că în jurul lor s-a produs un eveniment. Ei intrau într-o lume nouă».

Este lumea nouă pe care o deschide fiecăruia din noi frumosul. Frumosul care trebuie să ne însoțească pretutindeni.

Sanda FAUR
și Lionel NIȚESCU

...și într-o zi monetăriile

scurtă incursiune în istoria banilor românești

Histria, secolul III î.e.n.

Monedă emisă la Callatis (Mangalia) în urmă cu circa 2300 ani.

Una din primele monede ale Moldovei: groșul de argint emis de Petru I Mușat.

10 bani din aramă — una din primele monede emise de statul român pe baza legii monetare din 22 aprilie (4 mai) 1867 .

Monedă de argint (tip cavaler) emisă în Țara Românească de Radu I.

...Ceva mai tîrziu, în 1870, primul leu de argint.

bătură LEUL

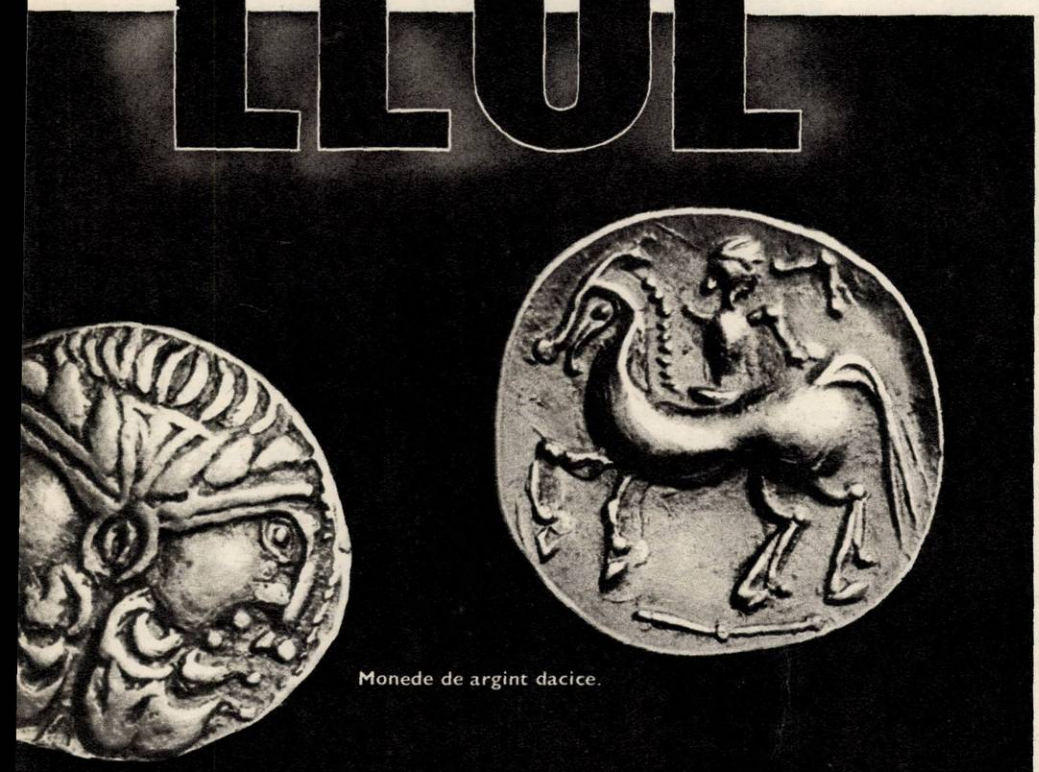

Monede de argint dacice.

Și acum, după un secol: leul Republicii Socialiste România.

Acum cîțiva ani, săpînd sub zidurile cetății de la Tilișca, arheologii din Sibiu au descoperit o monetărie dacică. Această descoperire a stîrnit interes în rîndul istoricilor, atrăgînd în aceeași măsură atenția numismaților și economiștilor. Pentru prima dată pe teritoriul României de azi au reapărut la lumină cîteva din stanțele cu care dacii băteau moneda proprie.

Istoria emisiunilor bănești la noi este însă mai veche decît vîrsta de două ori milenară a monetăriei de la Tilișca. Acestei istorii i s-au consacrat și i se consacră în momentul de față numeroase studii.

Unii numismați sînt de părere că sutele de seceri din epoca de bronz, descoperite la Drajna (o bună parte din ele sînt expuse la Muzeul național de antichități din București), colierele descoperite la Sinaia sau Predeal și multe alte depozite de arme, obiecte de uz curent și podoabe n-ar fi altceva decît tezaure de «obiecte-bani», utilizate în mod curent în trecutul îndepărtat. Așa au mers lucrurile pînă în ziua în care caldeenii (sau egiptenii, după unii specialiști) au descoperit balanța. De atunci oamenii n-au mai acceptat să primească obiecte de metal în schimbul mărfurilor oferite, ci au cerut metalul însuși, sub formă de lingou, verificat însă din punct de vedere ponderal (al greutății) și avînd marcată greutatea lui. De aici și pînă la inventarea monedei, care impunea o cantitate fixă de metal, avînd forma de disc pe care o cunoaștem și azi, cu relief pe amîndouă părțile, nu era decît un pas.

Ce se întîmpla la noi? Cele mai vechi monede emise pe teritoriul de azi al României (secolele V-IV î.e.n.) sînt cele de la Histria. Ele denotă nivelul ridicat de dezvoltare social-economică atins atît de această colonie pontică cît și de populația locală înconjurătoare. Întemeiată de coloniștii veniți din Milet pentru desfacerea mărfurilor și cumpărarea diverselor produse locale, Histria a trecut la o dezvoltare independentă. În secolul III î.e.n. se sfîrșește hegemonia economică a Histriei și începe ascensiunea orașelor Callatis (Mangalia) și mai tîrziu Tomis (Constanța). Ambele bat monede proprii.

Pentru cea mai mare parte a teritoriului de azi al țării noastre primele monede care au avut o circulație mai largă au fost cele macedonene (ale lui Filip al II-lea, Alexandru cel Mare și Lisimah).

Stimulați de dezvoltarea economică prin care treceau, geto-dacii vor simți nevoia de a bate monedă proprie încă din cursul secolului al III-lea î.e.n. În cadrul acestor prime emisiuni putem distinge cîteva variante. Unele au fost bătute de geto-dacii din Moldova, altele pentru Transilvania și altele pentru regiunile de la sud de Carpați. În cursul secolelor al III-lea și al II-lea î.e.n. aceste monede au circulat pe întreg teritoriul Daciei.

Secolul II î.e.n.: în Peninsula Balcanică legiunile romane supun pe rînd statele elenistice din această parte a Europei. *Denarul Romei* devine astfel singura monedă oficială, avînd o circulație uni-

Așa arăta o monetărie în secolul al XV-lea (după o gravură veche).

Și un străvechi meșter monetar (așa l-a văzut un grafician în evul mediu).

versală. Geto-dacii, care vin în contact cu noii stăpînitori, vor accepta la început noua monedă universală, dar în cursul secolului I î.e.n. o vor bate și ei. Numeroasele descoperiri de tezaure monetare romane făcute pe teritoriul țării noastre, ca și stanțele descoperite recent în cetatea dacică de la Tilișca atestă acest proces.

O dată cu cucerirea Daciei de către Traian și pînă spre finele secolului al III-lea e.n. moneda romană va circula nu numai pe teritoriul noii provincii, ci și în regiunile dacilor rămași liberi în Moldova și Muntenia.

După părăsirea Daciei și pînă la finele secolului al VI-lea aceeași monedă romană imperială va continua să pătrundă în Dacia pe calea schimbului, dar în cantități mult mai mici. Urmează apoi o perioadă de slăbire a circulației pînă în secolul al X-lea, cînd va fi intensificată.

*

Între 1270 și 1380 în ținuturile noastre de dincolo și dincoace de Carpați apar niște monede de argint bine lucrate, emise de banii Sloveniei — așa-numiții dinari banali. De la acești dinari banali se pare că a rămas încetățenit în limba română atît de cunoscutul cuvînt «ban». Ceva mai tîrziu, Vlaicu (1364-1372), bătînd primele monede ale Țării Românești, dă valorilor mari denumirea de ducat, iar celor mărunte — de bani. Bani și ducați bat și urmașii lui Vlaicu: Radu, Dan și Mircea.

Să trecem în Moldova. Primele monede le bate Petru Mușat (1378-1393). Ștefan cel Mare (1457-1504) a bătut și el în lunga-i domnie monede proprii de argint.

După cum se știe, o dată cu accentuarea dependenței față de imperiul otoman și pînă la jumătatea secolului al XIX-lea Principatele Române nu mai sînt în măsură să folosească dreptul regalian de a bate monedă proprie. De aici înainte țările române sînt invadate de zeci de feluri de monede, și mai bune și mai rele, venind din mai toate țările europene.

Printre multele monede venite la noi din cele patru puncte cardinale, în secolele XVI-XVII a avut o circulație largă în cele trei țări românești un tip de taler olandez din argint, pe care era gravat un leu semeț, executat artistic. Acestei monede contemporanii i-au spus pe scurt «leoninus» sau «leones», pentru ca în cele din urmă pe teritoriul țării noastre să i se dea denumirea românească de leu — denumire care, ca și a «banului», s-a păstrat pînă în ziua de azi ca noțiune monetară.

*

Povestea adevărată a leului începe însă la mijlocul secolului trecut, în vîltoarea luptei poporului român pentru crearea unui stat național unitar. Unirea Țării Românești cu Moldova la 24 ianuarie 1859 și formarea unui singur stat centralizat cu numele de România a făcut necesară și posibilă baterea unei monede românești, determinînd crearea sistemului monetar național pe baza dezvoltării forțelor de producție, a creșterii rapide a schimburilor economice, a nevoii tot mai mari de bani pe care o simțea piața românească, lărgită în urma unirii. Iată de ce legea monetară de la 22 aprilie/4 mai 1867, al cărei centenar îl aniversăm anul acesta, a constituit un act progresist cu adînci rezonanțe în viața noastră economică și de stat. Prin această lege a fost creată moneda națională a României, cu denumirea de leu. S-a înființat totodată o monetărie națională care a început să bată banii țării. Au ieșit din circulație cei mai mulți dintre banii străini, expresie a dependenței economice.

Legea monetară din 1867 a constituit un act patriotic de curaj. Se știe că baterea de monedă este un atribut al independenței și suveranității depline a unui stat, iar România în acea vreme se mai afla încă în stare de dependență față de imperiul otoman. Lupta pentru moneda proprie, pentru înfrîngerea opoziției turcești, a fost deci o parte a luptei pentru emancipare națională, iar leul românesc — un precursor al independenței țării noastre care va fi cucerită zece ani mai tîrziu, în războiul din 1877-1878.

Inițiatorii monedei naționale erau atît de doritori ca această monedă să aibă o valoare mare și stabilă încît au hotărît ca ea să nu fie mai prejos decît una dintre monedele care aveau în acea vreme cea mai mare faimă în lume: francul francez. În concluzie, leul românesc a fost bătut în aceeași cantitate de aur și argint, în același format ca și francul.

Monedelor metalice emise în condițiile legii din 1867 li s-au adăugat, după 1880 — data înființării Băncii Naționale — bancnotele de diferite valori, emise de această bancă. Bancnotele au devenit cu timpul dominante în circulație, așa cum s-a întîmplat în toate statele moderne, ele întrunind o serie de avantaje incontestabile față de monedele metalice grele și voluminoase.

După desăvîrșirea unității naționale circulația leului a fost extinsă — în 1920-1921 — pe întregul teritoriu al țării, retrăgîndu-se coroanele austro-ungare și monedele emise în timpul războiului de ocupanții germani.

Anii 1929-1933: ca aproape toate monedele lumii, leul este puternic lovit de criza economică mondială; monopolurile financiare străine se amestecă tot mai insistent în treburile bănești ale țării.

O dată cu instaurarea dictaturii militaro-fasciste se dezlănțuie jaful practicat de Germania hitleristă asupra bogățiilor țării, tîrîrea ei în război, ceea ce a dus, desigur, la o cădere și mai mare a monedei naționale și la inflație.

Imediat după răsturnarea regimului antonescian și eliberarea țării de sub dominația fascistă, una din principalele arme ale reacțiunii în lupta pentru putere a fost sabotarea și încercarea de a slăbi cît mai mult moneda națională, condiție a haosului economic pe care partidele «istorice» și stăpînii lor din țară și de peste hotare îl pregăteau cu înfrigurare. Puterea populară, etatizînd Banca Națională în decembrie 1946 și efectuînd reforma monetară din 1947, a înfrînt aceste manevre, aplicînd o politică fermă de restabilire a ordinii bănești în țara noastră.

După reforma bănească din ianuarie 1952 puterea de cumpărare a leului a crescut, sistemul nostru monetar s-a consolidat. Soliditatea monedei noastre oglindește rezultatele muncii chibzuite ale poporului pentru valorificarea tot mai bună a resurselor țării, în folosul celor ce muncesc.

La 4 mai leul împlinește — după acte — un secol de existență. De fapt însă el are o vîrstă cu mult mai respectabilă: precursorii săi s-au născut cu peste două milenii în urmă — în ziua cînd dacii băteau cu ciocanul primele lor monede.

Dr. Costin C. KIRIȚESCU și Frederic URSEANU

Bilet ipotecar de cinci lei, emis în iunie 1877. A circulat în țară, ca și alte asemenea bilete ipotecare, înainte de înființarea Băncii Naționale a României.

Iată acum și una din bancnotele emise de Banca Națională a României (înființată în 1880) — bancnota «una mie lei» (emisiunea din 28 februarie 1881).

La 22 aprilie se împlinesc 97 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, genial gînditor revoluționar, făuritor al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și al primului stat socialist. Cu acest prilej publicăm fragmente din articolul «Cum l-am cunoscut pe Lenin» de M.Gh. Bujor din volumul «Amintiri despre Marele Octombrie».

19 iulie 1920: Vladimir Ilici Lenin la Petrograd.

CUM L-AM CUNOSCUT PE LENIN

Trecuse de-abia o lună și cîteva zile de la Marea Revoluție din Octombrie 1917. Luptele mai continuau. Drumul de la sud spre nord se făcea cu greu, pe ocolite, prin Moghilev, cu opriri și cu întîrzieri mari. Trenurile, chiar și cele rezervate, aveau culoarele și compartimentele ticsite de lume, mai ales de soldați înarmați, care veneau de pe front sau se reîntorceau într-acolo.

.....

În primele zile ale lunii decembrie 1917 am plecat din Odesa și în seara zilei a treia am ajuns la Petrograd.

Marea capitală a Revoluției fierbea. Liniștea și ordinea nu se restabiliseră încă peste tot. Pe alocuri, noaptea, mai izbucneau încercări de dezordine.

.....

Îndată după sosire am vizitat Comisariatul poporului pentru afacerile externe. La intrare mai sta de pază fostul portar țarist cu barbă lungă, cu șapca și uniforma țaristă cu fire de aur, dar pe săli erau mese cu manifeste, broșuri, ziare, reviste, cărți de cea mai autentică proveniență bolșevică. În cabinetul comisarului poporului mi s-a dat un ziar scris și tipărit acolo în românește intitulat «Înainte» și destinat propagandei de pe front în rîndurile soldaților inamicului. Dar ziarul era scris de un nepriceput furișat acolo, care începea primul articol de fond — intitulat, după moda gazetărașilor de provincie din țară, «Cine sîntem și ce vrem» — cu caraghioasa și idioata declarație: «Nu facem politică!». Intrusul a fost îndată alungat.

.....

Zilele următoare le-am petrecut în arhiva Ministerului de Externe.

Apoi, într-o dimineață, telefonul din apartamentul ce ocupam în marele hotel «Astoria» începu să zbîrnîie. Telefonista mă înștiință că sînt chemat de Lenin și că mașina lui mă așteaptă jos.

Peste cîtva timp automobilul lui Lenin intra pe poarta vastului institut Smolnîi — masiva clădire a fostului liceu de domnișoare «nobile», acum sediul statului major al Revoluției, *inima*, brațul și creierul ei.

Două tunuri străjuiau la intrarea marelui palat.

Șoferul îndeplini formalitățile și străbăturăm furnicarul omenesc ce aștepta *rîndul*, urcarăm treptele a două etaje și ajunserăm la capătul labirintului, unde alte santinele ne dădură drumul înăuntru. Intrarăm în cancelaria mare și luminoasă, cu birouri și dactilografe pe margini. Șoferul intră pe ușa din fața noastră...

Pe Lenin nu-l cunoșteam, nu-i văzusem niciodată chipul. Oricît de popular ajunsese în Rusia și în lumea întreagă, mai ales din momentul sosirii sale în aprilie la Petrograd, și oricît numele lui ca șef al guvernului și cap al Revoluției era pe buzele tuturor, în toate ziarele, pretutindeni, totuși chipul lui voluntar și hotărît nu se vedea nicăieri, nici prin ziare, nici prin magazine, nici la vitrine, nici pe ziduri... Pe ușa pe care dispăruse șoferul apăru un bărbat de statură mijlocie, îmbrăcat în haine obișnuite de culoare neagră, cu fruntea bombată și largă, cu barbișon scurt și cu o jumătate de coală de hîrtie în mînă. L-am luat drept secretarul care-mi ieșea înainte ca să mă conducă la Lenin. Privirile noastre se întîlniră prietenos, mîinile noastre se strînseră cu căldură și, fără să ne spunem o vorbă, *intrarăm* — «secretarul» *înainte* și *eu* după el — în camera lui Lenin. Dar aici nu se afla nimeni. Atunci însemna oare că presupusul secretar era însuși Lenin? Se vede că da, căci, imediat ce intrarăm și fără nici o formalitate inutilă, omul cu hîrtia în mînă, care era însuși Lenin, se opri lîngă măsuța rotundă și, în picioare, întră în materie, citindu-mi din hîrtia aceea scrisă cîteva pasaje. Încîntat de felul acesta simplu și direct de a face cunoștință și a începe o discuție, *i-am* împărtășit îndată, vorbind franțuzește, părerea mea asupra unei anumite părți din cele citite. Lenin ținu socoteală de cele spuse și șterse cu condeiul de pe măsuță două-trei rînduri din rezolutia ce-mi citise. Urmă apoi un scurt schimb de vederi asupra situației din țară si din Balcani.

În momentul acesta, cineva întră și raportă imediat lui Lenin că în noaptea ce trecuse o bandă atacase ambasada italiană. (Era tactica contrarevoluționarilor de a produce nu numai dezordine, ci și dificultăți și conflicte diplomatice cu puterile străine.) Lenin, foarte contrariat, se așeză pentru prima oară pe scaun, ceru amănunte și dădu dispoziții.

Îndată după aceea prima noastră întrevedere luă sfîrșit. Eram sigur că de acum înainte nu-l voi mai lua pe Lenin drept «secretarul» său și că voi păstra pentru totdeauna în memorie chipul preocupat de gînduri și plin de o reținută energie.

Plecînd, am mai privit o dată camera obișnuită, împărțită printr-un paravan în două — «birou» și «dormitor» — în care lucra și trăia Lenin la Smolnîi în primele *săptămîni* ale *Revoluției*.

Era postul de observație și de comandă al acelui comandant suprem de oști proletare care a stat neclintit și priceput în fruntea celei mai mari zguduiri revoluționare care a deschis țării sale și omenirii o eră nouă.

.....

Strălucit printre strălucitii oratori care stîrneau furtuni de aplauze și de urale în larga dar neîncăpătoarea sală, Lenin, la ședința Congresului al III-lea al Sovietelor pe întreaga Rusie, care a luat locul Adunării constituante, încălzit și entuziasmat și el, anunță constituirea formei sovietice de stat, anunță că noul stat proletar dăduse dovada *viabilității lui prin aceea că întrecuse* celălalt stat proletar cunoscut de istorie — Comuna din Paris — cu 15 zile. În închipuirea lui clarvăzătoare aceste 15 zile erau o chezășie și se prefăceau în 15 săptămîni, în 15 luni, în 15 ani, în 15 decenii, în 15 veacuri, în infinit.

În timpul acestui congres al Sovietelor l-am întîlnit pe Lenin de cîteva ori, la sfîrșitul ședințelor, în holul care ducea spre ieșire. De departe fața i se lumina de zîmbetul lui, îmi strîngea mîna, îmi spunea două-trei vorbe și se îndrepta spre ieșire.

*

După vreo lună și ceva de la acest congres, l-am văzut din nou. Era pe la mijlocul lui februarie 1918. M-am dus seara la Smolnîi. Era o ședință prelungită a Sovietului Comisarilor poporului. Ședința aceea a ținut mult. Pe la ora două noaptea, Lenin a ieșit din ședință și ne-a adus la cunoștință că s-a hotărît înființarea unui înalt colegiu care să conducă lupta împotriva contrarevoluției de la sud și că în fruntea acestui colegiu am fost ales și eu ca unul dintre membri. S-a *interesat din nou de situația din România* și de perspectivele viitoarei lupte de la sud. Apoi mi-a înmînat decretul de numire în acest important organism, ne-am strîns mîinile și ne-am despărțit.

Era ultima dată cînd mai vorbeam cu el, ultima dată cînd îi mai strîngeam mîna...

Am purtat decretul lui Lenin asupra mea ca pe o comoară, ca pe un talisman. Reciteam adesea rîndurile decretului, priveam iscălitura lui Lenin și toată personalitatea marelui om se redeștepta în mine.

premiere teatrale în țară

Florin Crăciunescu și Kitty Stroescu în «Cea de-a 7-a poruncă».

▲ Tristan și Isolda (... Popovici).

legendă de dragoste

Povestea străveche a înfruntat veacurile, și dacă sonoritățile tumultuoase ale lui Wagner au revitalizat-o, scriitori ca Jean Cocteau (filmul *L'eternel retour*), dramaturgi ca Jean Bedier și Jean de Beer i-au dat haine scenice. Jean de Beer, dramaturg și autor de scenarii radiofonice, a fost prezentat pentru prima oară publicului românesc de către teatrul din Piatra Neamț prin piesa care poartă numele celor doi legendari eroi nordici, *Tristan și Isolda*.

Legenda devine pretextul poetic al unei pledoarii în numele iubirii adevărate, a purității sentimentelor, a înlăturării prejudecăților și convenționalismului. Pasta desenului hieratic al *eroilor de legendă* se conturează pregnant și ei devin *eroi de piesă*. Lirismul tulburător e simbolizat de comuniunea superioară dintre Tristan și Isolda, regele Marc e înfățișat într-o dilemă racineană (tulburat de căutările care-l poartă între pasiunea sa și simțul dreptății), iar servitorul-dascăl Gorvenal devine un rezoneur lucid și îndrăzneț. Urmînd fabulația legendei, Jean de Beer vădește o bună tehnică a efectelor scenice, a jocului de lumini și umbre a sentimentelor, a loviturilor de teatru și a gradărilor psihologice interioare.

Regizorul Dinu Cernescu a compus un spectacol poetic cu o «muzică a apelor» interiorizată, inclusă acțiunii, surprinzîndu-și eroii în ritmul spectacolului, creînd o suită de «trepte» scenice pe care acțiunea crește cu o logică bine gîndită.

Armonios, echilibrat, cimentînd unele fisuri ale textului, completîndu-l, regia discretă și neostentativă a avut ca finalitate un spectacol de regie. Meritul e cu atît mai substanțial cu cît regizorul a lucrat cu actori tineri și foarte tineri: Adriana Marina Popovici, proaspătă absolventă a Institutului de teatru, a dat tot ce putea în rolul pasionatei dar totodată lucidei Isolda, alături de Traian Pîrlog (Tristan), cu o expresie plastică elocventă și o sensibilitate pe alocuri exacerbat exprimată. Ion Bod în regele Marc și-a definit precis personajul, conferindu-i o mobilitate mai vie decît obișnuiește să împrumute personajelor sale, iar Olga Bucătaru a creat rolul slujnicei Branquien cu un temperament tugos. Două tipuri bine compuse, personajele jucate de Al. Lazăr și Radu Voicescu.

Simplu, lapidar, o expresivă metaforă poetică, decorul lui Vl. Popov, scenograf a cărui muncă de autodepășire o urmărim cu interes...

Un spectacol de calitate — adică din cele cu care ne întîlnim acum fără surpriză la Piatra Neamț.

Alecu POPOVICI

«cea de-a 7-a poruncă»

Ne întîlnim de astă dată nu numai cu un actor, ci și cu un personaj al teatrului italian, Dario Fo: scriitor excentric, actor, regizor și cîteodată scenograf, vedetă a televiziunii italiene, animator al unor trupe de estradă și miniaturi.

Ne întîlnim prin mijlocirea Teatrului de stat din Bacău aflat la cea de-a doua sa premieră pe țară (împreună cu *Omul de la miezul nopții* de Virgil Nistor). Apelînd la formula farsei populare italiene (formulă atît de agreată și de familia De Filippo), Dario Fo utilizează un întreg arsenal de mijloace satirice, de la violența lui Dürrenmatt la songul lui Brecht și pînă la vioiciunea și replica italiană bine colorată. Dario Fo ridică storul lăsînd să pătrundă pe scenă lumina ce dezvăluie resorturile, combinațiile și meschinăria «high-liteului», tot timpul surprins în contrast cu bunul simț și umorul popular al unui om simplu, de o profesiune puțin cam ciudată: gropărița Enea. În «lumea» stranie a cimitirului, falsitatea, ipocrizia apar parcă mai elocvent dezvăluite. Avatarurile gropăriței care se supune unei metamorfozări impuse de lumea capitalistă — începînd ca o cocotă și sfîrșind la azilul de nebuni — sînt urmărite cu o bună tehnică a scenei de către artizanul care e Dario Fo. I-a revenit lui George Teodorescu sarcina de a compune un spectacol ce folosește variate mijloace de expresie, o bună dozare a efectelor ținînd de sfera comicului — de la ironie la satiră și grotesc. Mîna regizorului s-a făcut simțită în spectacol cu o pricepere eficientă, întregind elementele acestui mozaic într-o compoziție unitară, cu bune efecte artistice. O sudare și mai adîncă, un acord stilistic mai unitar ar fi adăugat totuși valorii spectacolului.

Anton POPA

«cocioabele londrei»

Începută în 1885, abandonată după primele două acte, reluată după șapte ani și scrisă pînă la capăt, jucată în 1892, aclamată de unii, fluierată de alții, discutată cu aprindere în și dincolo de paginile gazetelor, piesa *Cocioabele Londrei* — cunoscută la noi mai ales sub titlul *Casele domnului*

Isoldei, Adriana Marina

◀ **Din repertoriul Teatrului de stat din Timişoara un remarcabil succes a obţinut piesa «Dactilografii», de Murray Shisgall (transmisă săptămîna trecută în direct şi de televiziune). În fotografie, protagonista spectacolului, Dora Chertes.**

▲ **«Cocioabele Londrei» în interpretarea actorilor ploieşteni.**

Sartorius sau *Banul n-are miros* (aşa cum a fost înscrisă pe afişul Naţionalului bucureştean în stagiunea 1934/1935 în regia lui Paul Gusty) — constituie într-un fel actul de naştere al dramaturgului Shaw. Reacţiile stîrnite de piesă în 1892, cînd a ţinut afişul numai două seri, au fost într-un fel fireşti şi, dat fiind identitatea celor scandalizaţi, îl onorau implicit pe autor. Autorul discuta cîteva adevăruri «neplăcute». Unul din ele, care avea să constituie subiectul primei sale piese (prima şi din ciclul «pieselor neplăcute»), era că «*respectabila clasă de mijloc şi tineretul aristocratic care se făleşte cu noblețea sentimentelor sale se îngraşă pe seama sărăciei cocioabelor, precum muştele se îngraşă pe gunoaie*».

Harry Trench, distinsul gentleman în vîrstă de 24 de ani, nu cunoaşte, înainte de actul al doilea, acest adevăr, trăind cu impresia că mîinile sale frumos înmănuşate nu se pot păta în vreun fel cu banii proveniţi din rentă. Atunci cînd va afla adevărul în întregime, cînd va înţelege că şi el participă la acelaşi festin, «*va încerca să accepte filozofic ieşirea sa de sub vrajă*», se va elibera de terori, se va domoli, va deveni docil şi ...se va arăta dispus să ia parte la o lovitură piraterească care să-i asigure o parte şi mai mare de cîştig.

Regizorul Gheorghe Harag nu a pierdut din vedere că această piesă de idei este o demonstraţie făcută în primul rînd cu mijloacele comediei. De aceea în spectacolul Teatrului de stat din Ploieşti duelul verbal al personajelor are eleganţa proprie dialogului shawian, desfăşurîndu-se spiritual şi alert, iar siluetele personajelor se conturează cu o linie subtil ironică. Am reţinut din distribuţia spectacolului, în genere cu o bună şi cumpănită acoperire interpretativă, pe I. Anghelescu-Moreni, care realizează cu concentrarea unui bun jucător de şah calculul rece al omului de afaceri Sartorius; pe Cornel Revent, cu o neîntrecută vervă în cele două ipostaze ale lui Lickecheese; pe Nicolae Dinică în Cokane. Cu sensibile virtuţi coloristice şi cu treceri ingenioase de la un tablou la altul, decorul Floricăi Mălureanu. Acceptarea unor sugestii în caracterizarea interiorului familiei Sartorius — oferite de text — ar fi adăugat şi o necesară nuanţă satirică decorului ultimelor două acte.

O traducere care nu trădează niciodată ceea ce este propriu dialogului lui Shaw, cea semnată de Dan Duţescu şi Tudor Dorin.

Prin montarea acestei piese Teatrul de stat din Ploieşti dovedeşte încă o dată efortul către realizarea unui repertoriu gîndit şi elaborat judicios, cu refuzul calchierii repertoriilor de succes facil.

I. RUSU

«ceapa»

După o piesă moralizatoare — «Jocul adevărului» de Sidonia Drăguşanu — şi după o comedie la limita paradoxului — «Milionara» de B. Shaw — colectivul de teatru din Reşiţa a ales o piesă inedită pentru publicul nostru, *Ceapa*, de dramaturgul italian Aldo Nicolaj. Ea venea înaintea unei a patra premiere, oarecum inedite, cu «Dictatorul» lui Al. Kiriţescu, încercînd să dea o pondere contemporană tematicii acestui repertoriu timid, lipsit de o replică decisă şi clară în reflectarea realităţii. E adevărat că şi fizionomia actuală a colectivului reşiţean — de o profesionalizare aproximativă — îl abate pe cărări mai puţin expuse; totuşi, socotim că o piesă de o anumită subtilitate psihologică cum e *Ceapa* lui Aldo Nicolaj nu poate da repertoriului ponderea cuvenită, între altele şi pentru că nu se află în corespondenţe de stil şi de orientare cu posibilităţile colectivului respectiv.

Despre ce e vorba în «Ceapa»? Piero della Pineda, conducător de teatru şi, după toate aparenţele, om cu situaţie, întreprinde la un moment dat o operaţiune de autoanaliză morală pentru a se convinge, şi a ne convinge, că are destule argumente să pună capăt unei existenţe consumate în minciună şi compromis. Răceala familiei sale l-a făcut, cîndva, vulnerabil în faţa unei actriţe îndoielnice. Şi-a plătit pasiunea cu o bună situaţie pe care i-a asigurat-o ei şi fratelui ei, precum şi cu o vilă pe care a cumpărat-o pentru dînşii. Află însă curînd că fratele în chestiune nu e altcineva decît amantul fetei; încearcă o reîntoarcere la familie, dar e izbit de înstrăinarea copiilor şi de indiferenţa totală a soţiei. Toate acestea sînt situaţii-argumente pe care şi le rememorează, într-un lung monolog ce ţine cît piesa, spre a putea apăsa apoi, fără remuşcări, pe trăgaciul revolverului lipit de tîmplă. Dar tocmai acum, în final, cînd impasul moral pare iminent, actriţa îi aduce la cunoştinţă că amantul ei a devenit amantul soţiei lui. Piero cîntăreşte într-o palmă revolverul, în cealaltă compromisul, şi-l alege pe acesta din urmă.

Camil Georgescu destăinuie cu naturaleţe procesul de conştiinţă al lui Piero, demonstrînd un umor simplu şi puţin amar în joc. Regizorul Eugen Vancea a reuşit să deseneze corect personajele, să le dea culoare şi contur, aşa cum se şi cuvenea, într-un cadru scenografic foarte potrivit şi sugestiv (C. Piliuţă). Nu le-a dat şi suficientă perspectivă şi de aceea spectacolul nu spune mai mult decît povestea corectă şi oarecum izolată a eroului.

C. PARASCHIVESCU

BUCUREȘTI: construcții

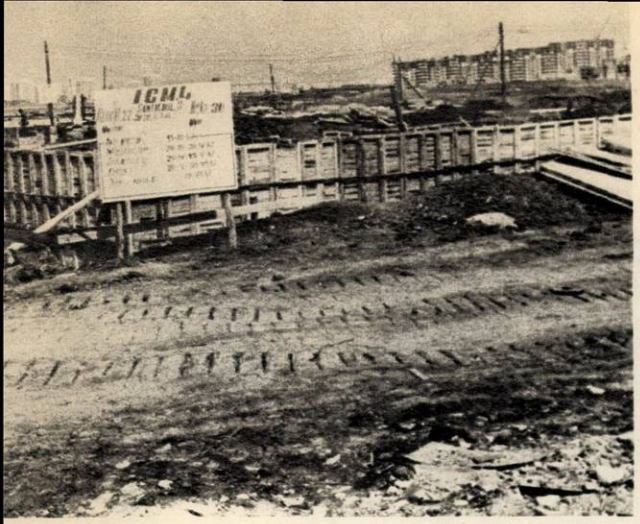

▲

Șantierul Titan — mărirea densității. Aci este prevăzută construirea a peste 500 de apartamente. După cum reiese și din imaginile de sus și de jos, blocurile sînt într-o fază primară. Lucrările trebuiau să înceapă, conform planului, în noiembrie 1966, dar aprobarea a fost dată la... 30 ianuarie 1967. Motivul: CSICOLAS a întîrziat avizarea și constructorul trebuie să recupereze rămînerea în urmă. Să sperăm că nu va fi în dauna calității.

▼

Strada Viișoara colț cu Ecaterina Teodoroiu. Duminică 9 aprilie 1967. Pe acest teren degajat ar fi trebuit să se deschidă de aproape două săptămîni un șantier de locuințe. Constructorul, Trustul de construcții-montaj al Sfatului popular al orașului București, a întîrziat. Nu era cazul. ▶

un interviu
și cîteva propuneri

și aprobări

Această sugestivă scenă mioritică înscrisă pe un fundal de blocuri moderne nu se datorește unui trucaj fotografic ci reprezintă un aspect real din cartierul Sud II al Capitalei. Cu toate că bulevardul Metalurgiei (imaginea este luată din partea dreaptă a acestei artere de circulație) are toate dotările necesare — instalație de apă, canalizare, energie etc. — de aproape doi ani se tărăgănează formele de obținere a hotărîrii necesare începerii construcției unor noi blocuri de locuințe. Recapitulînd, putem spune: există terenul, există dotarea tehnică a căii de acces, există fondurile necesare finanțării lucrărilor și, în plus, există tergiversare. **Ca-n zicala populară «ce-i prea mult (citește..., în plus) strică!»**

Interviu realizat de Gh. BRĂTESCU

Fotografii de V. BÎRCĂ

În legătură cu stadiul actual al îndeplinirii planului de construcții de locuințe în orașul București ne-am adresat inginerului CONSTANTIN MIRESCU, șeful secției tehnice de investiții din Sfatul popular al Capitalei. El ne-a arătat că în 1967 urmează să fie clădite în Capitală 13 200 de apartamente reale, însumînd 431 000 mp de suprafață locuibilă. Unele din aceste construcții sînt însă rămase în urmă. Referindu-se la cauzele care au generat întîrzierile, ing. C. Mirescu ne-a spus:

— Sfatul popular al Capitalei, ca titular de investiții (prin secția tehnică de investiții), în calitate de constructor (prin Direcția generală de construcții-montaj), ca proiectant (prin Institutul «Proiect-București») s-ar părea, la prima vedere, că întrunește toate condițiile pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor care-i revin în domeniul realizării de locuințe. În realitate lucrurile sînt mai complicate. Practic, pentru a se aproba începerea construcției unui ansamblu de locuințe mecanismul actual este următorul: se dă o comandă de proiectare cu o temă (tema fiind detaliul de sistematizare deja aprobat de CSCAS); se întocmește un studiu tehnico-economic; se avizează acest studiu în comisia interioară de avizare a Institutului de proiectare; apoi în Consiliul tehnico-științific al sfatului popular. Urmează avizarea de către CSCAS (care de fapt își reconfirmă detaliul de sistematizare, adăugînd și unele elemente privind valorile și soluțiile) și, în final, se avizează și de CSP. În medie tot acest proces complicat de avizări durează între 50-150 de zile. La capătul acestei filiere s-ar putea crede că ansamblul de locuințe este dezlegat din punct de vedere al proiectării și poate fi trimis la aprobarea superioară, astfel încît să se înceapă în sfîrșit execuția lucrării. Dar lucrurile nu stau așa. Deși în legislația actuală se prevede în mod expres că prezentarea la aprobare se face de către titularul de investiții (în cazul nostru de către Sfatul popular al Capitalei), totuși Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat cere ca proiectele de hotărîre, însoțite de studiile tehnico-economice, pentru aprobarea ansamblurilor noi de locuințe să-i fie și lui remise. În cadrul comitetului se reverifică tot ce au avizat cele patru foruri de avizare, se verifică existența tuturor celorlalte avize ale ministerelor interesate și uneori se propun chiar modificări în conținutul studiilor tehnico-economice prezentate, ceea ce antrenează calcule suplimentare. Adoptarea unor alte soluții de către organele de avizare implică modificări de proiecte, completări, noi avize ale întreprinderilor furnizoare de utilități (apă, canal, termoficare, energie electrică, telefoane etc.).

Proiectul de hotărîre ajunge, în fine, la aprobare. Există un calcul făcut care arată că de la data depunerii proiectului la CSICOLAS pînă la aprobare trec 60-90 de zile. Dacă ținem seama că și pentru obținerea avizelor CSCAS și CSP trebuie între 50-150 de zile, rezultă că un studiu tehnico-economic de locuințe, pentru a fi aprobat, trebuie să fie gata cu cel puțin un an înaintea perioadei în care se vor începe lucrările respective. Dificultățile importante se datoresc faptului că în cele mai multe cazuri duratele de avizare și verificare la CSCAS, CSP, CSICOLAS depășesc însuși timpul cheltuit pentru întocmirea în institute a proiectelor respective. Iată un exemplu recent: studiul tehnico-economic și proiectul de ansamblu pentru mărirea densității locuințelor în cartierul Titan și obținerea vizelor CSCAS și CSP au durat 105 zile. iar verificarea la CSICOLAS, cu completările cerute de acest for pînă la aprobare, 80 zile. Din această cauză lucrările prevăzute în cursul anului 1967 în loc să înceapă efectiv în trimestrul IV al anului trecut, așa cum erau programate, au putut fi atacate de-abia la sfîrșitul lunii februarie. Faptul a creat totodată perturbări și în ceea ce privește corelarea activității constructorului cu cea a Fabricii de panouri mari prefabricate Militari. Astfel, în timp ce fabrica a început să producă în serie panourile de la 1 ianuarie, constructorul a trecut în mod practic să execute fundațiile pentru blocurile respective spre sfîrșitul lunii februarie a.c. Producția fabricii a fost prin urmare gîtuită. Dacă toate construcțiile ar fi avut fundațiile făcute, ritmul de lucru ar fi fost mărit și ar fi permis realizarea în trimestrul I a circa 18 la sută din planul anual, în loc de 16,5 la sută cît s-a înregistrat. Toate aceste deficiențe care întîrzie începerea lucrărilor pot fi însă remediate, după părerea ing. C.Mirescu, dacă se introduc cîteva modificări în actualele dispoziții privind modul de întocmire a documentației construirii de locuințe. În condițiile în care se dezvoltă orașul București, oportunitatea și necesitatea construcțiilor de noi locuințe nu mai trebuie dovedită. Or, studiul tehnico-economic fundamentează tocmai o necesitate care este deja dovedită. Deci, pentru locuințe acest studiu este în mare parte inutil. Există o experiență dobîndită în domeniul proiectării locuințelor proprietate personală. Astfel, pe baza documentației de sistematizare avizată de CSCAS (și aceasta ar trebui, în cadrul propunerilor făcute,să fie avizată și de CSP) ar trebui să se treacă direct la întocmirea proiectului de execuție. Aprobarea acestui proiect ar trebui să se facă numai de către președintele Comitetului executiv al Sfatului Popular al Capitalei, în limita unor indicatori medii anuali valorici și fizici (structura apartamentelor, soluțiile constructoare, consumul normat la materialele principale, procentul mediu de demolări, costul mediu pe tipuri de apartamente etc.) care să fie stabiliți de CSCAS și CSP la propunerea sfatului popular. Separat de aceasta ar trebui să se stabilească, pe tipuri de apartamente, sporul mediu peste plafon pe care Comitetul executiv al sfatului popular îl poate aproba fără a mai fi necesară nici o avizare. Sfatului popular i-ar reveni doar obligația de a se încadra în fiecare an în indicatorii respectivi. Organele centrale ar avea astfel posibilitatea să verifice mai atent activitatea sfatului și să o îndrume cu o eficiență sporită. În această ordine de idei, trebuie arătat că în prezent activitatea CSICOLAS, pe linia controlului și îndrumării investițiilor, se limitează cu preponderență la culegerea unor date și prezentarea proiectelor de hotărîre. O altă simplificare care apare ca necesară este aceea ca Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor și Ministerul Energiei Electrice — care sînt destinate prin plan să proiecteze și să execute lucrări de specialitate aferente locuințelor — să nu mai fie obligate să dea la fiecare proiect în parte avize care confirmă de fapt o sarcină derivînd din planul de stat. În prezent, pentru fiecare ansamblu de locuințe sfatul popular cere ministerelor respective să-i confirme că ele proiectează și execută lucrările de specialitate în ansamblurile de locuințe. Confirmarea, care durează în medie 15 zile, este inutilă pentru că proiectele sînt făcute de către înseși institutele acestor ministere, iar fondurile le sînt acordate pentru execuție, în mod global, de către stat.

Experiența pe care sfatul popular o are în asigurarea cu proiecte pentru locuințe proprietate personală demonstrează că simplificările propuse sînt posibile. Acceptarea lor nu prejudiciază nici arhitectura ansamblurilor și nici costul locuințelor ci, dimpotrivă, creează posibilitatea de tratare mai largă și mai variată a acestor lucrări din toate punctele de vedere.

DE PREDILECȚIE NOȚIUNEA ESTE FOLOSITĂ ÎN CONTEXTUL VIEȚII POLITICE. DAR PUBLICUL ARE OPINII ÎN NUMEROASE DOMENII ȘI ÎN VARIATELE SALE IPOSTAZE: CONSUMATOR, SPECTATOR, CITITOR, AUDITOR ȘI, DESIGUR, CA CETĂȚEAN ȘI ALEGĂTOR.

CE PREFERINȚE ȘI PRETENȚII ARE CONSUMATORUL? CE GEN DE PIESE ȘI DE FILME PLACE MAI MULT SPECTATORULUI CONTEMPORAN? EXISTĂ OARE RELAȚII STABILE ÎNTRE CATEGORII SOCIALE ȘI DE VÎRSTĂ ȘI PREFERINȚELE LOR ÎN PRIVINȚA GENURILOR DE MUZICĂ — UȘOARĂ, POPULARĂ, CULTĂ? CE CAUTĂ CITITORUL ÎNTR-O GAZETĂ COTIDIANĂ ȘI CARE SÎNT RUBRICILE CARE PLAC CEL MAI MULT? CUM PRIVESC OAMENII EVENIMENTELE POLITICE, CUM REACȚIONEAZĂ EI CÎND PACEA ESTE AMENINȚATĂ? TOATE ACESTEA CONSTITUIE ACEA MODALITATE SPECIFICĂ DE MANIFESTARE A CONȘTIINȚEI SOCIALE PE CARE O DENUMIM ÎN MOD CURENT OPINIE PUBLICĂ.

opinia gustul public

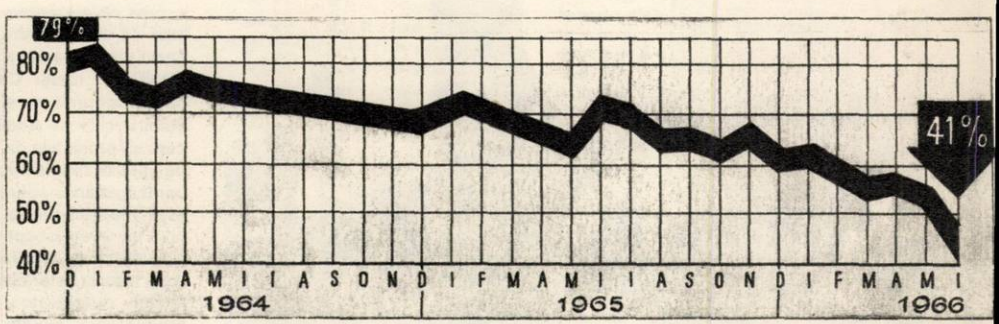

Ecoul agresiunii americane în Vietnam: evoluția sondajului Gallup privind popularitatea președintelui Johnson — de la 79% în 1964 la 41% în 1966.
(După «U.S. News and World Report»)

Nisa, ora 9 dimineața: M. Strauch, 25 ani, fotograf artistic, a fost unul dintre cei 2 000 de francezi solicitați să răspundă la întrebarea: cine doriți să fie președintele Franței?

de Silviu **BRUCAN**

o mare necunoscută

În ultima vreme organele industriei ușoare, industriei alimentare și comerțului se ocupă de studierea cerințelor și gusturilor consumatorilor. Ele se interesează ce culori și desene sînt preferate la textile, ce modele la confecții, dacă noii căsătoriți vor mobilă masivă sau din material ușor. Presa a publicat numeroase ecouri ale anchetelor făcute printre consumatori, cuprinzînd opinia acestora în privința mărfurilor, a prezentării lor, a ambalajului, a perioadei sau sezonului cînd trebuie să se găsească pe piață. Preocupările merg și mai departe: care sînt orele cele mai potrivite pentru programul magazinelor? Cum trebuie să fie compus meniul la restaurante?

Dacă ar fi să judecăm după criteriile de programare a filmelor în marile săli de cinema, grosul publicului înclină spre filme de aventuri și coproducții fastuoase. Iată însă că un film de idei fără acțiune propriu-zisă ca «Procesul de la Nürnberg» face «succes de casă» timp de multe săptămîni în cele mai încăpătoare săli din Capitală. În mari centre teatrale ale lumii, unde în anii trecuți dominau piese de introspecție psihologică, conflicte conjugale sau intimiste, cu eroi mai mult sau mai puțin bolnavi, se impune din ce în ce mai insistent drama politică avînd uneori în centrul ei teme curente, la zi.

Este afectat în vreun fel publicul cititor de gazete de dezvoltarea radioului și televiziunii? În țări în care acest conflict este declarat se observă că reviste sau magazine săptămînale depășesc cu mult în tiraj cele mai bune ziare cotidiane. Își spune aici cuvîntul atuul operativității de care dispune «presa electronică» sau este vorba de dorința publicului de a cunoaște mai profund substratul evenimentelor, dorință pe care revistele o satisfac mai deplin? Sau cauzele sînt de altă natură?

În domeniul lecturii stîrnește controverse aprinse faptul că numeroase cărți de literatură politică, memorialistică sau istorie contemporană ating tiraje la care nici nu visează romancierii din țările respective. Nu este vorba desigur de cartea lui W. Manchester, lansată cu tam-tam american, ci de zeci de lucrări scrise într-un stil per-

sonal și cu vervă publicistică, fără de care aceste genuri nu pot ajunge la marele public.

Care trebuie să fie proporția în programele de televiziune dintre rubricile de surpriză și emisiunile permanente, după un format fix, la care știi la ce să te aștepți, pentru a satisface pretențiile și gusturile atît de variate ale telespectatorilor? Cum stabilești care este opinia majorității reale a telespectatorilor?

În sfîrșit, trebuie spus că în timp ce cauze comune ale umanității — primejdia războiului racheto-nuclear, de pildă — dau naștere la reacții de opinie similare în toată lumea, de unde noțiunea de *opinie publică mondială*, sistemul social, caracterul național, gustul popular joacă un rol sensibil în determinarea reacțiilor publicului în fiecare țară față de diferite fenomene.

Cineva a numit opinia publică «această mare necunoscută». Sociologia modernă dispune însă de instrumente încercate pentru a pătrunde tainele ei. La loc de frunte printre tehnicile moderne de cercetare se află sondajul de opinie, efectuat după norme științifice.

sondaje și iar sondaje

Nu se poate vorbi de opinie publică la modul abstract, general. Cu ocazia unui sondaj privind informarea americanilor asupra problemelor politicii externe s-a constatat că, cu cît venitul oamenilor era mai mic, gradul de informare era mai coborît. 88 la sută dintre cei cu un venit sub venitul mediu n-au putut arăta ce a fost Planul Marshall și care au fost scopurile lui. De aceea majoritatea muncitorilor anchetați n-a putut exprima nici o opinie asupra lui. Diferențele naționale sînt de asemeni foarte pronunțate în anumite privințe. Astfel, Institutul Allenbach din Republica Federală a Germaniei a efectuat un sondaj pe tema: care este principala virtute a unei femei, pentru căsătorie? Ordinea a fost următoarea: 65 la sută dintre bărbații germani au răspuns *spiritul de economie*, 62 la sută *fidelitatea*, 60 la sută *curățenia*, iar *frumusețea* apare mult mai jos pe listă. Desigur, aceeași anchetă efectuată în Italia ar da alte rezultate.

O anchetă în rîndurile tineretului de la 16-20 ani, organizată în 1966 de «Paris Match» în colaborare cu Institutul francez de opinie publică, a dus la rezultate deosebit de interesante. Ancheta a obținut peste zece mii de răspunsuri care, după părerea organizatorilor, constituie «un eșantionaj reprezentativ» al tineretului francez din toate clasele și regiunile țării. La întrebarea privind VIITORUL, 57,2 la sută au răspuns că sînt optimiști, 5,9 la sută indiferenți, 7,2 la sută resemnați și 9,1 la sută nemulțumiți. În privința DRAGOSTEI, 51,6 la sută au declarat că au șanse de a fi mai fericiți în dragoste decît părinții lor, iar atît fetele cît și băieții au declarat că principala calitate pe care doresc să o aibă partenerul este fidelitatea. Tandrețea vine pe locul doi, iar înțelegerea pe locul trei. La PROFESIUNI dorite: cariera medicală sau paramedicală 16%, cariera artistică 12,5%, învățămînt 9,4%, tehnică 8,1%, presă 7,8%, cercetare științifică 6,8%, carieră sportivă 6% etc. În POLITICĂ interesul major se îndreaptă spre problemele internaționale, problemele apărării păcii, către problemele interne privite pe plan național și, în mică măsură, local. Majoritatea tinerilor francezi fac parte din una sau mai multe organizații, au o atitudine activă, angajată.

Concluzia organizatorilor anchetei a fost că: «Înfățișarea tineretului nu se aseamănă cu cea a unui «anumit tineret» de care se vorbește mult deoarece face să se vorbească despre el. Drogații cu L.S.D., isteriicii cîntecelor yè-yè, bețivanii de la Palladium, băieții cu păr lung nu sînt decît o minoritate». Majoritatea a scris că: «Vom face lucruri mai mari decît generația voastră».

În cursul unui sondaj de opinie efectuat în 1966 în S.U.A. cetățenii interogați au indicat domeniile în care au «o mare doză de interes». Cu acest prilej, 47% au răspuns sportul, 20% știință și 19% literatură.

Comentînd rezultatul anchetei, Elmo Roper, care este un fel de Gallup II al Americii, scria: «Este clar că intelectualul mai are un drum lung de parcurs pînă la a înlocui pe jucătorul de base-ball ca erou național».

Pentru a fi concludente deci, sondajele de opinie trebuie să țină seama de țara și de categoria socială din care fac parte cei anchetați. O anchetă-mamut făcută de *Readers Digest* în 1936 prin trimiterea de chestionare unui milion de americani a înregistrat un eșec răsunător pentru că: 1) numele oamenilor au fost luate din cărți de telefon care nu cuprind partea săracă a populației și 2) cele 20% din chestionarele care au venit înapoi prin poștă reprezentau partea cea mai avută și mai instruită a populației, care are rutina corespondenței. Sondajul a eșuat deoarece eșantionajul nu era reprezentativ pentru masa votanților. În aceste condiții, cum se poate vorbi de o opinie publică?

James Bryce socotea că folosirea noțiunii este justificată numai atunci cînd exprimă «vederile pe care le are o majoritate evidentă a cetățenilor». Alți autori consideră că opinia publică este numai acea colecție de opinii care manifestă unanimitate într-o problemă sau alta. Așa ceva însă Gallup n-a găsit niciodată. Desigur, noțiunea presupune o anumită omogenitate de păreri a unui număr de indivizi, suficient de mare pentru a dobîndi o semnificație *socială*. Dar gradul în care se manifestă acordul sau uniformitatea constituie fenomenul care trebuie studiat și nu condiția pentru ca opinia publică să existe.

tehnica sondajului modern

Legenda spune că într-o zi George Gallup, găsindu-se într-o băcănie tip antebelic (a nu se confunda cu *supermarket*-ul), a băgat mîna într-un sac care conținea fasole de două feluri: albă și roșie. El a scos zece boabe și le-a numărat: 7 albe și 3 roșii. Apoi a băgat din nou mîna în sac și-a numărat din nou: 14 albe și 6 roșii — aceeași proporție! Contrariat, el a pus în sac 7 000 boabe albe și 3 000 boabe roșii și a scos din nou 14 și 6. «Mii de bombe!» — ar fi exclamat Gallup. Ideea sondajului pe bază de statistică matematică se născuse.

Trei mari grupuri de probleme se cereau rezolvate: 1) de la cine să se culeagă informații sau opinii, 2) ce metodă să se folosească pentru culegerea lor și 3) cum să se trieze, analizeze și interpreteze datele culese.

Delimitarea precisă a publicului ce urmează a fi sondat este, desigur, primul pas. Pentru cercuri sociale largi s-a dezvoltat metoda «eșantionului», care rezidă în selectarea unui număr de persoane considerate reprezentative pentru publicul ale cărui vederi urmează să fie aflate. În Franța, de pildă, rezultatele ultimelor alegeri prezidențiale au fost prezise pe baza sondării a 1 200-2 000 de persoane alese astfel încît să reprezinte într-o proporție ideală diferitele pături ale populației, privite în lumina sistemului electoral: bărbați și femei de vîrste diferite, orășeni și țărani, patroni și muncitori, liber-profesioniști, funcționari, oameni din sud, nord, vest și est, din centrul Parisului și din suburbii etc. În S.U.A. majoritatea sondajelor pe scară națională folosesc între 3 000 și 5 000 de eșantioane.

Metodele folosite pentru culegerea informațiilor diferă: interviul personal, convorbirea telefonică, chestionarul prin poștă etc. Principalul este întocmirea întrebărilor și redactarea lor astfel încît să permită formularea clară a răspunsurilor.

Chestionarul — element-cheie al sondajului — este alcătuit astfel încît răspunsurile în DA sau NU sau în cifre să poată fi co-

(Continuare în pag. 18)

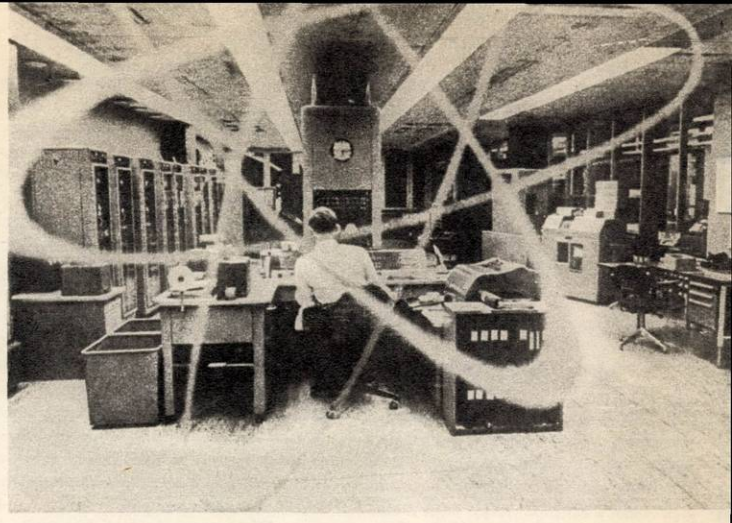

Capabile să efectueze milioane de operații pe secundă, calculatoarele electronice reprezintă pentru cercetătorii opiniei publice un instrument de neînlocuit. Ele permit extinderea ariei de investigare, asigurînd totodată o prelucrare aproape instantanee a rezultatelor.

publică

Tineri de la 16-20 de ani, întrebați despre viitor, dragoste, profesiunea dorită, politică etc., dovedesc prin răspunsuri că «drogații cu L.S.D., isteriicii cîntecelor yè-yè, bețivanii de la Palladium, băieții cu păr lung sînt o minoritate».

dificate și centralizate cu mașini electronice. Timpul pentru completarea lor nu trebuie să depășească 20-30 de minute— declară specialiștii. În mai puțin de jumătate de oră mașina electronică de triere face restul. Analiza rezultatelor de către specialiști durează, evident, mai mult, în funcție de complexitatea anchetei. Cu o asemenea operativitate I.F.O.P. a putut efectua sondaje de opinie în fiecare din zilele premergătoare scrutinelor electorale.

de la consumator la alegător

În secolul XX dezvoltarea considerabilă a mijloacelor de informare și influențare a maselor (presa, radioul, cinematografia, televiziunea, publicitatea etc., într-un cuvînt *mass-media*) a dat problemei o nouă dimensiune. Au devenit astfel obiect de studiu nu numai reacțiile publicului față de evenimente, fenomene și produse de consum, ci și modalitatea de a influența aceste reacții, de a forma, modela și condiționa opinia publică. În țări capitaliste dezvoltate, ca S.U.A., producția de masă a bunurilor de consum și concurența aprigă pe acest tărîm i-au determinat pe oamenii de afaceri să folosească la maximum știința explorării pieței pentru a afla ce cred consumatorii despre calitățile produselor, despre prezentarea, ambalajul și prețul lor. Deprinderile cumpărătorilor și modul cum evoluează ele sub influența diferiților factori au fost studiate profund în vederea orientării reclamei și a creșterii eficacității acesteia. A apărut o nouă știință, «analiza motivării», care studiază ce determină pe un consumator să prefere un anumit produs. Psihanaliștii au declarat că pentru fiecare produs lansat pe piață trebuie creat un simbol. Ei au explicat că atunci cînd cumpără o cremă de față femeia «cumpără promisiunea de a fi frumoasă», ceea ce înseamnă, bineînțeles, că i se poate cere un preț mai ridicat. «Cosmeticienii nu vînd lanolină, ci speranță; cînd cumperi portocale cumperi vitalitate; cînd cumperi un automobil cumperi prestigiu».

Evident, noua «știință» nu-l putea lăsa indiferent pe politicianul american. El s-a întrebat de ce metodele folosite de *Colgate* pentru a-și vinde pasta de dinți n-ar fi bune pentru a vinde ideile și programul politic! *To sell a program* a devenit astfel suprema virtute în politică. Potrivit limbajului freudian, «imaginea tatălui» aduce candidatului cele mai multe voturi. Cum s-a exprimat Leonard Hall, președintele comitetului electoral republican în 1956: «Poți vinde candidații tot așa cum vinzi o marfă».

În realitate metodele standard folosite cu succes în reclama comercială s-au dovedit prea simpliste pentru domeniile vieții social-politice. În pofida faptului că formidabila mașinărie de propagandă a S.U.A. exercită o putere aproape hipnotică asupra maselor, numeroși americani rezistă, iar forțele active din sînul lor se opun cu energie, protestează, luptă împotriva măsurilor reacționare și agresive ale administrației, formînd acea opinie publică de care politicienii se tem atît de mult în apropierea alegerilor. Președintele marii rețele de televiziune C.B.S., Frank Stanton, spunea: «Concepția mobilizării opiniei publice prin campanii de sloganuri răsunătoare este înșelătoare. În general oamenii rezistă la ceea ce li se spune să facă sau să gîndească. Ei vor să cunoască toate faptele și apoi să-și formeze părerea». Existența opiniei publice în S.U.A. este resimțită și de patronii marilor ziare, de companiile de radio și televiziune, ceea ce și explică pozițiile critice ascuțite pe care le adoptă unele dintre ele față de laturile impopulare ale politicii oficiale.

Fiind solicitat să țină la Londra o conferință despre opinia publică și politica externă a S.U.A., Walter Lippman a observat cu ironie că aceasta ar însemna «să explice un mister prin altul». Ca orice butadă, și cea a lui Lippman conține un pic de adevăr. Și totuși în problemele majore metodele moderne de sondaj reușesc să risipească cumva acest mister. Sondajele americane arată, de pildă, că popularitatea președintelui Johnson, care în 1964, după victoria obținută în alegeri pe platforma «rezonabilității» în politica externă se ridica pînă la 79%, a scăzut datorită escaladării agresiunii în Vietnam pînă la 41%. Cinicii au început să socoată că precizia sondajelor bazate pe electronică este atît de mare încît *consultările electorale devin inutile*...

În Franța, I.F.O.P. a prezis cu exactitate matematică rezultatul celor două scrutine din decembrie 1965 în urma cărora generalul De Gaulle a fost reales ca președinte al Franței. Ca rezultat al unei anchete făcute la sfîrșitul lui 1966 de același Institut francez de opinie publică reiese că majoritatea francezilor dezaprobă politica americană în Vietnam, numai 10% o aprobă; la întrebarea dacă cred că S.U.A. urmăresc realmente o reglementare pașnică în Vietnam, 42% din francezi au răspuns *Nu*, 35% au răspuns pozitiv, iar 23% nu s-au pronunțat.

Un studiu mai larg asupra reacțiilor opiniei publice americane față de războiul din Coreea, bazat pe sondaje Gallup, este extrem de caracteristic și elocvent. Se știe că în S.U.A. acest război de agresiune a fost prezentat din primul moment ca «o acțiune de poliție» față de așa-numitul «atac» comunist împotriva Coreei de sud. În climatul creat de versiunea oficială lansată de președintele Truman, circa 65% din populație a aprobat «acțiunea de poliție», pentru ca apoi acest procent să scadă continuu ajungînd în mai puțin de patru luni— ianuarie 1951— 31%. În 1952 numărul celor care aprobau «acțiunea» lui Truman scăzuse sub 30%.

Scăderea procentajului sub 50% a marcat începutul fazei în care războiul coreean devenise impopular, iar manifestările simptomatice ale acestei faze sînt tipice pentru S.U.A. și extrem de asemănătoare cu faza de declin a războiului american în Vietnam, începută la sfîrșitul anului 1965: reorientarea unor oameni politici influenți; schimbarea de ton a unor ziare care altădată aprobau războiul fără rezerve; apariția curentă în presă a unor apeluri semnate de sute de personalități marcante; criticile amare la adresa președintelui; publicarea fotografiilor reprezentînd soldați americani răniți, infirmi, demoralizați; scepticismul cu care sînt primite declarațiile oficiale și lipsa oricărui entuziasm pentru război; refuzul tinerilor de a se înrola în armată, subterfugiile în proporții de masă la care recurg în acest scop etc.

Asemănarea celor două situații nu putea să scape experților electorali americani. Nu încape îndoială că și de data aceasta se vor găsi politicieni americani care să-și bazeze calculele politice pe sondajele de opinie.

Studierea opiniei publice nu se rezumă însă la sondaje și nici nu trebuie să ducă la anchetomanie privind aspecte secundare sau specializate ale vieții sociale. Opinia publică este semnificativă atunci cînd este cercetată în raport cu marile probleme sociale ale contemporaneității.

FLACĂRA VARIETĂȚI

ÎNTR-ADEVĂR TRĂSNITĂ

Studenții londonezi de la Academia de mode și arte au avut recent ocazia să-și arate măsura posibilităților în cadrul unui concurs. Cel puțin una dintre probe — cea de «pălării trăsnite» — a lăsat frîu liber tuturor extravaganțelor. Lucru de care vă puteți convinge și dumneavoastră privind această fotografie în care este prezentat modelul intitulat «Turnul poștei».

MINI-RADIO

Industria japoneză a pus pe piață un nou tip de aparat de radio miniatural denumit SONY.

Cu o greutate de numai 90 grame și avînd doar 31 milimetri înălțime, 58 milimetri lungime și 18 milimetri grosime, Sony pretinde a fi aparatul de radio cu cel mai mic gabarit din lume.

Sony este echipat cu un circuit integral (9 transistoare, 4 diode), fiind alimentat de o baterie minusculă de nichel-cadmiu, care-i dă posibilitatea să funcționeze neîntrerupt timp de șase ore.

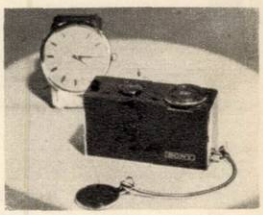

BRAȘOV: DESCOPERIRI ARHEOLOGICE

La Hărman, lîngă Brașov, au fost scoase la lumină urmele unei așezări neolitice peste care se suprapusese o așezare din epoca întîi a fierului și apoi una dacică.

S-au mai descoperit — și aceasta pentru prima dată în Țara Bîrsei — bordeie din secolele IV și VII e.n. În bordeiele din secolul IV s-a găsit multă ceramică lucrată de mînă, de tradiție dacică. Apoi, o seamă de obiecte care dovedesc multiplele preocupări ale oamenilor care au trăit pe aceste locuri în vremuri îndepărtate: unelte de muncă agricolă, podoabe (fibule), unelte pentru războaie de țesut și de pescuit etc.

Pentru scena vînătorii din «Război și pace» (seria a II-a) Ludmila Savelieva (Natașa Rostova) a trebuit să facă lungi exerciții de echitație. Calul ei, «Lebăda», se arată foarte supus.

Actrița poloneză Lucyna Winnicka (sus), interpreta «Maicii Ioana a îngerilor», în timpul unei plimbări cu fiul ei (stînga jos).

UMOR

„CUM PROPUNE SĂ SE RESTAUREZE VENUS DIN MILO"...

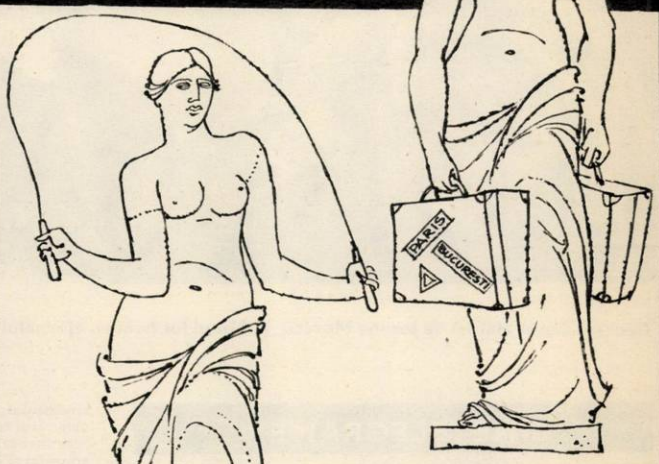

...UN FUNCȚIONAR O. N. T.

... UN ANTRENOR OLIMPIC

... UN MISOGIN

... UN FILANTROP (VENUS DIN MILĂ ...)

... UN PUDIC

de Eugen TARU

MURMURUL PRIMĂVERII

ORIZONTAL: 1) Mîndră fată cu alai de flori și de cocori — Tipsie... cîntătoare. 2) Nolan de gîze zburătoare (pl.) — Cu rămurica altei plante în fiptă în scoarță (fem.). 3) Se naște o idilă! — Zece! — Îndepărtatele sclipiri — Acum! 4) Parfumul cupelor de flori — Freamătă la farmecul iubirii și al primăverii (pl.). 5) Constelație — Izvorul ploilor de... raze — Străjer vegetal pe malul apelor. 6) Văluri de mătase în văzduh — Chef de joacă (reg.) — O singură primăvară. 7) Caiere! — În temă! — Florile cerului — Interjecție. 8) Revine primăvara în cuibul de sub streașină — Poezie lirică. 9) Ca razele de soare (pl.) — Ape! — Fluiere de...fluiere. 10) Puntea ce leagă două continente — Aduc cu zborul lor mesajul primăverii. 11) Răsfrînge argintul stelelor — Cucu! — Puf de primăvară în rămurele. 12) Primăvara reflectată pe pînză — Îți îngînă glasul. 13) Parte din urzeala războiului de țesut (pl.) — Fluture multicolor și o sprintenă alergătoare mitologică.

VERTICAL: 1) Valuri de aer proaspăt, înviorător — Cîmpul cu bobul încolțit... 2) ...Plin de belșug (pl.) — Uite, vezi! 3) Cămăși cu altițe — Ici și colo — Și-a făcut intrarea în viață. 4) Inspiratoare de frumuseți — Jucăușul din islazul înverzit (dim.) — Măsura cîmpului. 5) Rolul lui Cupidon, vicleanul — Foșnete de frunze, cîntece de ape. 6) Vie! — Vestitor — Pronume — Întrebare. 7) A iubi (pop.) — Căpetenie arabă — Luna! 8) Floarea-soarelui, la sate — Culcușul din care răsare ghiocelul. 9) Altfel de... — Rimă și alintare pentru gene — Nu mai departe. 10) În loc de trei — O floare... sunătoare. 11) Cîntec de ciobanaș — Eduard mai pe scurt — Primăvara Ziței... 12) Uni și uni! — Fata din grădină! — Mărar dulce. 13) Mici cupe cu polen — Germen de viață în cuiburile primăverii (dim.). 14) Visul îndrăgostiților — Luna liliacului în floare.

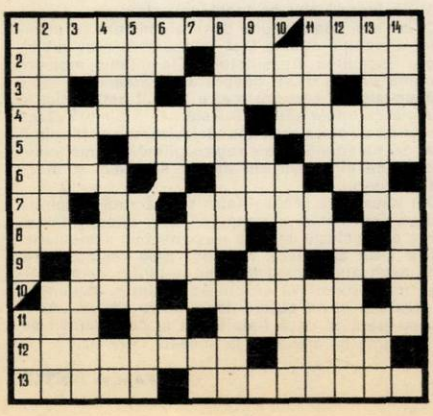

Sofia BUCURESCU

Cuvinte rare: INC, NATRE

Georges Géret alături de Jeanne Moreau în filmul lui Buñuel, «Jurnalul unei cameriste».

CINE-TELEGRAME

● «De la Gérard Philipe nici un alt actor nu m-a impresionat atît de puternic ca Georges Géret — mărturisește regizorul Christian Jaque vorbind despre interpretul principal al ultimului său film, «Cine vrea să-l omoare pe Carlos?» Îi prezic o mare carieră. Géret nu este o descoperire de-a mea. Să nu uităm că a filmat cu Buñuel și Visconti». Se pare că și partenerii lui Georges Géret se întrec în laude la adresa lui: Maria Grazia Buccela îl compară cu Anthony Quinn, iar Peter Lawford și-l imaginează într-un western alături de Dean Martin și Frank Sinatra.

● Din «Viața lui Benvenuto Cellini povestită de el însuși», producătorul Carlo Ponti a ales doar «iubirile lui Cellini» pentru a fi înfățișate într-un film ce poartă chiar acest titlu. De unde se vede încă o dată că pericolul biografiilor ultraromanțate este neiertător cu memoria marilor artiști. Se spune că rolurile principale vor fi deținute de Rod Steiger («Cu mîinile pe oraș») și Virna Lisi.

● Pentru ultimul său film, «Martirii dragostei», Jan Nemec, nume reprezentativ al «noului val» cehoslovac (opera sa de debut, «Diamantele nopții», a fost proiectată la noi în cadrul Cinematecii), propune și un eventual supratitlu: «Amintirile unui spectator de cinema». Să ascultăm explicația cineastului: «De fapt lumea celor trei scheciuri ale mele nu este altceva decît recompunerea atmosferei unor filme diferite: burlescul mut clasic, poveștile sentimentale și comedia de bulevard».

● Regizorul italian Federico Fellini a dat în judecată o societate americană de televiziune care a proiectat în felul ei filmul «8 ½»: alternînd cadrele felliniene cu reclame comerciale.

● Regizorul iugoslav Dușan Makavjev, a cărui primă creație «Omul nu este o pasăre» a fost prezentată la festivalurile de la Pesaro, Mar del Plata, Montreal și San Francisco, a terminat cel de-al doilea film artistic: «Iubirea sau tragedia unei funcționare de la poștă». Titlul sună cam ironic. Autorul ține să ne anunțe însă că este vorba de un film tandru.

PRIMUL TREN-FUNICULAR

Acum 75 de ani — în 1892 — a fost pus în funcțiune primul tren-funicular din țara noastră, la exploatarea forestieră de la Mălini-Suceava. Calea ferată respectivă avea o lungime de 1 500 metri și se afla în legătură cu o altă cale, lungă de 20 km, pe care circulau trenuri forestiere cu ecartament îngust. În vremea aceea luase ființă prima exploatare forestieră modernă de la noi, înzestrată cu gatere cu aburi care tăiau sutimi de butuci pe zi, după cum ne spune un raport al administrației, din care mai aflăm că în regiunea respectivă (Mălini, Broșteni, Borca) «*se tăiau cu hierăstraiele 150 000 de metri cubi de cherestea pe an, copacii avînd pînă la 60 de metri înălțime și 1,50 metri în diametru, așa încît fiecare copac dînd pînă la 30 de metri cubi de bușteni*». Tot în anul 1892 s-a pus în funcțiune la Mălini și primul gater cu ferăstraie circulare, acționat de o turbină hidraulică de 115 CP.

Dezlegarea jocului «TOATĂ LUMEA PE STADION», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PRIMAVARA — CAP. 2) LATERALA — MAPA. 3) ATACATE — RAMAS. 4) SARITURA — OPRI. 5) ARI — UIG — TRIA. 6) ME — ORTACI — OTA. 7) E — TLA — RA — ENOT. 8) NAUT — TITULARI. 9) TINERI — ATIT — N. 10) DAN — TUR — MESE. 11) ZORIT — MICI — T. 12) IMI — ITA — INTER. 13) DA — SPORT — ACAS.

emisiuni după „rețetar"

Pentru că l-am văzut cu toții pe David Brinkley, realizatorul și prezentatorul excelentului reportaj de televiziune «Din culisele boxului profesionist», ne este mai ușor să înțelegem reacția publicului american la programele din cele două săptămîni ale grevei sindicatului «performerilor» (cei ce apar efectiv pe micul ecran). Greva n-a redus orele de emisiune: 85 la sută din tot ce transmit posturile de televiziune din Statele Unite este filmat sau înregistrat în prealabil. S-a calculat că ele ar putea funcționa multe luni de zile exclusiv pe baza materialelor din filmoteci. Ca atare, totul s-a desfășurat aproape ca de obicei. Emisiunile «în direct» au fost înlocuite cu altele de același tip aflate în stoc. Singura schimbare notabilă: în locul crainicilor cunoscuți și al celor ce prezintă știrile zilei au apărut funcționari mai puțin familiarizați cu luminile reflectoarelor și foarte drăguțe și elegante secretare care citeau conștiincios relatările pregătite în birourile redacționale. Un hohot de rîs a străbătut America: un David Brinkley înlocuit de o domnișoară care recită cu oarecare afectare un comentariu politic, o codană care rostește galeș textul unei emisiuni prezentate îndeobște de Cronkite — nici un regizor năstrușnic n-ar fi putut imagina un «qui-pro-quo» mai comic. Comentatorii scriau după aceea că au avut impresia unei retrăiri a preistoriei televiziunii, a vremurilor (vor fi existat vreodată?) cînd nu apăruseră încă personalitățile binecunoscute care reprezintă principalele ei puncte de atracție.

Revenind din America pe meleagurile noastre, să consemnăm cîteva evoluții recente.

«Albatros» avea, ca orice revistă literară, un colegiu de redacție. Unul dintre cei doi membri ai săi, criticul literar George Muntean, a prezentat tinerilor ei cititori primele două numere. La al treilea, revista a devenit o creație anonimă, prezentată de o zîmbitoare făptură feminină la fel de anonimă.

«Studioul muzical» creat de criticul muzical Grigore Constantinescu debutase promițător. Nici n-a apucat însă să-și cristalizeze formula, să-și definitiveze un program de perspectivă și a devenit un simplu titlu lipit ad-hoc unor recitaluri (Dan Iordăchescu, Ion Voicu). O dată cu profilul propriu al emisiunii a dispărut și animatorul ei.

«*Pentru noi, femeile*» *își găsise, în sfîrșit, după ani* de tatonări stîngace, formula, meritul fiind în mod evident al Flaviei Buref, prima și singura autoare care părea a ști să-i asigure echilibrul. Dar și aici soluția a fost probabil prea bună ca să nu fie abandonată.

Exemplele de mai sus nu epuizează problema. Emisiunea «Magazin 111» nu mai are autori cu curajul de a semna. Echipajul Val-Vîrtej și-a schimbat părinții și, în acest proces, și-a pierdut și busola. Ultima lui aventură a fost de-a dreptul abracadabrantă: un personaj cu o identitate al cărei mister n-a fost dezlegat pînă la sfîrșitul episodului plătea sume fabuloase unor hoți avînd consemnul de a asasina, la nevoie, pentru a intra în posesia unei bucăți de ambră despre care nu vom afla niciodată la ce i-ar fi putut folosi. Noroc că istețul căpitan o sustrăsese peste noapte, fără chei adevărate sau false și fără a forța seiful, într-un mod la fel de inexplicabil ca toată povestea.

Ce se mai poate spune despre emisiuni cu desăvîrșire anonime, cum a fost «București, oraș iubit», despre înlocuirea prezentatorilor în ultimul moment («Antena este a dv.»), despre anunțarea unor filme după un sistem care nu mai e folosit astăzi nici la căminele culturale sătești («Astă seară film»)? Dacă n-a vrut să ne arate genericul, televiziunea ar fi trebuit măcar să ne spună cine e regizorul melodramei cinematografice «Pescarii din nordul sălbatic» și în ce an a comis-o...

Din emisiunea «Față-n față» consacrată temei atît de dezbătute astăzi a restaurantelor, telespectatorii au tras o concluzie de care responsabilii alimentației publice s-au cam ferit: nu vom avea restaurantele dorite decît atunci cînd factorul hotărîtor pentru calitatea mîncărurilor va deveni gospodarul, «animatorul» localului și nu autorii anonimi de stasuri. Ar fi oare ireverențios dacă i-am invita și pe tovarășii de la televiziune să mediteze la această concluzie?

Felicia ANTIP

nr. mento

carte

● A apărut recent al treilea volum al **Antologiei de literatură populară** inițiată de regretatul G. Călinescu în cadrul Institutului de istorie și teorie literară al Academiei. Volumul întîi cuprinde **Poezia,** al doilea **Basmul,** iar cel apărut acum **Povești, snoave și legende** (ediția I.C. Chițimia, cu colaborarea parțială a lui Al. Bistriceanu, M. Bucur, a defunctului Valeriu Ciobanu, a lui Tr. Ionescu-Nișcov și a Vioricăi Nișcov). Este împlinirea în mare parte a unei munci științifice importante și un punct de la care această antologie poate fi întregită cu toate celelalte specii folclorice și eventual retipărită într-o formă revizuită (Editura Academiei).

● Atrăgătoare monografia arheologică **Necropola hallstattiană de la Ferigile** (raionul Rîmnicu-Vîlcea), aproape de Arnota, alcătuită de cercetătorul Alexandru Vulpe. Înfățișarea geografică, istorică, socială etc. a acestui loc funerar străvechi, un catalog al descoperirilor (de ce nu și indice de nume și, eventual, de materii?) dau o imagine complexă asupra valorii celor descrise.

● În seria de **Opere economice** ale marilor personalități ale culturii noastre pe care o alcătuiește Editura Academiei sînt de semnalat două apariții de prestigiu. Un volum de texte economice alese ale lui **P.S. Aurelian** (ediție îngrijită, cu comentarii și adnotări competente și a obiect de Mihai C. Demetrescu, studiu introductiv de Costin Murgescu) și un altul, tot de texte alese, aparținînd lui **A.D. Xenopol** (alegerea textelor, notele și studiul introductiv de Ion Ververca).

● Dumitru Berciu tipărește la Editura științifică o foarte binevenită introducere în arheologie intitulată sugestiv **La izvoarele istoriei.** Aspecte teoretice, rezultatele cele mai importante ale domeniului, metodele de cercetare (inclusiv cele mai moderne dintre acestea), o sinteză scurtă asupra culturii materiale și spirituale a geto-dacilor (care ar merita însă o carte separată), o bibliografie și un număr de planșe (of. reproducerea tehnică!) fac din această carte un instrument de lucru și de informare utile.

● O traducere de preț: Xenofon — **Viața lui Cyrus cel bătrîn, întemeietorul statului persan,** denumită pe scurt **Cyropedia.** Versiunea românească, studiu introductiv și note de conf. dr. docent Maria Marinescu-Himu (Editura științifică). N-ar fi rău să avem în limba noastră și celelalte cărți ale faimosului elev al lui Socrate.

cinema

● **Lenin în Polonia,** creație de prestigiu a cinematografiei sovietice, distinsă cu *unul din premiile Festivalului de la* Cannes 1966. Filmul aparține deopotrivă regizorului Serghei Iutkevici și actorului Maxim Strauch. Evocarea împrejurărilor istorice e realizată sobru, și cu atît mai pregnantă. În distribuție mai notăm pe Anna Lisianskaia, A. Pavliceva, I. Kusmierska.

● **Momentul adevărului,** «O radiografie a coridei, un tablou al contrastelor sociale spaniole, un film anchetă». Astfel își intitula — pe bună dreptate — cineastul italian Francesco Rosi («Cu mîinile pe oraș») creația sa. Mai adăugăm că felul în care vede și înregistrează el moartea omului și a taurului prilejuiește în acest film meditații despre viață. «Momentul adevărului» (clipa supremă a *corridei*) își pierde întîlnesul său *tehnico*-profesional devenind o metaforă. În rolul principal: toreadorul Miguelin.

● Un documentar interesant: **Petrol.** Un regizor care se teme de cuvinte în filmul documentar, Titus Mezaroș («Spre cer», «Stuf»), construiește un scurt poem (la drept vorbind, nu destul de scurt) despre nașterea unei păduri de sonde.

● **Legenda ciocîrliei** (scurt-metraj). Un interesant experiment cinematografic al regizorului Aurel Miheles. Efectele speciale folosite în tratarea culorii o investesc cu valențe picturale neobișnuite.

● Editura londoneză Zwemmer Limited a publicat o valoroasă lucrare de sinteză asupra cinematografiei franceze contemporane, semnată de criticul englez Roy Armes, cu o orientare sigură în fenomenul cinematografic precum și un remarcabil spirit analitic.

Miguelin

muzică

● Revine la pupitrul Filarmonicii «George Enescu» **Roberto Benzi,** tînărul și ilustrul dirijor din Franța, care a confirmat promisiunile formulate în filmul autobiografic «Preludiul gloriei» printr-o dezvoltare armonioasă a însușirilor muzicale demonstrate în faza de «copil minune». El ne invită să ascultăm atît de rar cîntatele pagini simfonice din opera «Cocoșul de aur» de Rimski-Korsakov (Introducerea și Cortegiu) și Simfonia în re minor de Cezar Franck. Cu **Ion Voicu** solist, programul este completat de «Simfonia spaniolă» de Lalo.

● Programul lunar al Orchestrei de studio a Radioteleviziunii este dirijat joi 27 IV de **Carol Litvin.** În prima parte, două concerte: Joseph Haydn — concert nr. 2 pentru orgă și orchestră, solist **Iosef Gerstenengst** — și Anatol Vieru — concert pentru violoncel și orchestră, solist **Dumitru Moțatu;** în partea a doua, o reluare a unui succes din stagiunea trecută, monodrama «Vocea umană» de Francis Poulenc (după piesa cu același nume de Jean Cocteau), solistă **Teodora Lucaciu.**

disc

● Jan Sjunnesson + Georg Wadenius + Gunnar Edlund + Ake Larsen = formația **Stubinerna** (adică un fel de «cîntec, joc și voie bună» pe ritmuri trepidante de shake, bounce, rock și chiar... foxtrot). Pentru cei care iubesc genul iată cîțiva autori și cîteva titluri din cuprinsul discului: Lennon-McCartney (doi din «Beatles», celebrul trust energoritmic), Scott-Marlow, Donaldson-Brown etc., «Paperbach writers», «Taste of honney», «Ticket to ride» (traducerile, de astă dată, le găsiți chiar pe mapa discului) etc. Cele două piese interpretate de formația Stubinerna se găsesc întrunite pe discul EDD-1148 sub titlul de «Muzică de dans».

● **Monika Kämmerer,** solistă simpatică, *interpretează în tovărășia or*chestrei lui Richard Oschanitzky: «Du bist nicht allein», «So geht's nicht mein boy», «Parken verboten» și «Es ist alles gut», patru cîntece pasabile, pe care le poți asculta mai ales în timpul siestei de după-masă. Spre surprinderea ascultătorilor, casa de discuri precizează, chiar pe mapa discului, că solista germană cîntă în limba... germană (45-EDC-797).

● Cu precizarea că solista **Christine Evans** cîntă în engleză: «Somewhere there's love», «You dont't have to say you love me», «Love letters», discul 45-EDC-798 ne oferă un sfert de oră plăcut (fără superlativ), bine ritmat (cu ajutorul orchestrei Electrecord).

● «Corina», «Anneliese», «Billy boogie» și «Madison in Mexico» sînt patru piese din repertoriul muzicii ușoare germane, cîntate de frații Mentzel. Va veni vremea cînd îi vom putea asculta pe talentații cîntăreți (îi știm de la televiziune) și în limba română? O orchestră bine închegată: Constantin Alexandru (45-EDC-796).

plastică

● **Salonul republican de desen și gravură '67.** Peste 200 de artiști expun 460 de lucrări executate în tehnici diferite. Un larg registru tematic atestă căutări fructuoase și izvoare de inspirație vaste. O expoziție pe care o recomandăm călduros (Sala Dalles).

● **Lia Szász** — pictură. O expoziție în care domină portretul este fără îndoială un fapt demn de reținut, mai cu seamă că personajul principal este cu precădere femeia. Fiecare tablou se vrea — și uneori este — o meditație cromatică asupra clipei care stăpînește aceste ființe evocate în culori (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● **Grigore Gr. Spirescu** — pictură. La a cincea expoziție personală artistul prezintă pînze realizate în ultimii ani (peisaje, portrete, naturi statice) și patru sculpturi. Gr. Spirescu recompune realitatea într-o manieră care amintește uneori de postimpresionism sau de tehnica mozaicului, cu o luciditate care trădează efort în a construi armonic. Această transparență a efortului este compensată de multe ori de cromatica reținută și inteligentă (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● În celebra editură münchenează «Brukmann» a apărut monumentala lucrare: **Pictura italiană** în trei tomuri masive (vol. I: «Romanicul și goticul»; vol. II: «Quattrocento»; vol. III: «Cinquecento»). Comentariile aparțin lui Enzo Carli, Cesare Gnudi, Roberto Salvini, Plastică și expresivitate»; conf. F. Duncan și lector V. Moisescu — «Acțiuni scenice indicate în textele lui Plaut și Terențiu».

● **Omul care a văzut moartea** — acest «bobîrnac în nasul micii burghezii române» cum și-o autodefinește Victor Eftimiu — a avut premieră și la Petroșani, în regia lui Marcel Soma, cu Marcel Popa, Jean Tomescu, Lili Urseanu, Paulina Codrescu, Mircea Pinișoară. Scenografia: Aurel Florea.

teatru

● Recenta premieră pe țară, îndelung aplaudată, la Ploiești, cu piesa **Privește înger spre casă** (premiul Pulitzer 1958), dramatizare de Ketty Frings după romanul lui Thomas Wolfe. Spectacolul (asupra căruia vom reveni) este regizat de Emil Mandric iar scenografia aparține Floricăi Mălureanu. Din distribuție: Eugenia Iftimie (în reprezentație), Dumitru Palade, N. Dinică, Monica Ghiuță, Constantin Drăgănescu, Margareta Pogonat, Cornel Revent, Peter Paulhofer, Silvia Năstase și alții.

● **Marcel Marceau** — poet rafinat al mișcării scenice, deschizător de drumuri în pantomima modernă — ne va fi pentru a doua oară oaspete în cadrul unui turneu întreprins în țara noastră.

● **Morisca,** una din puținele comedii ale dramaturgului Ion Luca, este ultima premieră a Teatrului «Barbu Delavrancea». Călin Florian a condus simplu, linear, dar cu momente de eficiență satirică un spectacol care nu a ocolit umorul gras dar nici n-a oprit întotdeauna șarja în pragul excesului. Cîteva tipuri comice remarcabile realizate de Dorina Lazăr, *Cornel Gîrbea, Dimitrie Dunea,* Dominic Stanca, Alexandrina Halic.

● Regizoarea Sorana Coroamă — în ipostază de dramaturg — cu o piesă de dezbatere, **Ploaia pe acoperiș,** care a fost prezentată într-o formulă originală, pe... scările Casei scriitorilor (în regia lui Mihai Dimiu), cu Camelia Zorlescu, Vasile Gheorghiu, Cornel Zotter și cu luminile lui Titi Constantinescu.

● Creatorii scenei schimbă uneltele actoricești cu catedra didactică. Iată cîteva din lucrările prezentate de ei la sesiunea științifică a Institutului de teatru și cinematografie: lector Eugenia Popovici — «Rolul teatrului clasic în formarea tînărului actor»; lector Mihai Dogaru — «Despre ritmicitate în lectura versurilor»: conf. Angelus Pellegrini — «Mișcarea actorului în teatrul antic»; conf. Vera Proca-Ciortea — «Analiza structurală a unui dans de teatru din sec. XVIII»; conf. Suzana Badian —

Marcel Marceau

● **Povestea soacrei cu trei nurori,** dilatată la trei acte în versuri de G. Vasilescu, s-a jucat la Teatrul de stat din Reșița. Regia artistică aparține actriței Neli Iurașoc-Gheorghiu, iar scenografia este semnată de Ovidiu Mușinschi. În distribuție: Ninon Florescu, Mariana Marinescu, Iuliana Doru, Ludmila Ursache, Gheorghe Enache, Vasile Balu, Grigore Alexandrescu, Neli Iurașoc-Gheorghiu, Dumitru Epure, Ninel Sofei, Doina Garay. Păcat de atîta efort în slujba unui text minor!

televiziune

Greu să selecționezi lucruri recomandabile dintr-un program săptămînal cam sărăcuț. Și totuși...

DUMINICĂ 23 APRILIE. Îmbătrînita rubrică **Magazin 111** cuprinde (măcar atît!) și transmisiunea meciului de fotbal România-Cipru (16.00) ● Ceea ce sperăm să salveze programul duminical este disputa artiștilor amatori din regiunile București și Crișana, în cadrul celei de-a IV-a emisiuni **Dialog la distanță** (19.30).

MARȚI 25 APRILIE. Ultima etapă din călătoria căpitanului Cook (19.30) ● O transmisie economică «în direct» de la I.P.R.S.-Băneasa (20.00) ● **Cabinetul medical TV** ne instruiește în legătură cu primul ajutor în caz de electrocutare (20.40) ● **Seară de teatru:** «Stana» (după Ion Agîrbiceanu), cu colectivul teatrului sibian (21.00).

MIERCURI 26 APRILIE. Avem prilejul să urmărim — transmisă de la Sofia — una din semifinalele **Cupei campionilor europeni la fotbal** între T.S.K.A. Cernovo Zname din Sofia și faimoasa Internazionale din Milano (16.55) ● Recitalul reputatului pianist francez **Jean Casadesus** (19.40) ● **Telecronica economică** programează o dezbatere în legătură cu **Știința și producția** (20.00) ● **Alma mater** este intitulată emisiunea destinată — evident — studenților (20.30) ● În premieră pe țară, un film purtînd marca de garanție «Marele premiu al Festivalului cinematografic de la Venetia»: este vorba de «La Terra trema» a *regizorului de renume mondial Luchino* Visconti (21.00).

JOI 27 APRILIE. **Emisiunea de limbă română contemporană** «Mult e dulce și frumoasă» — în prezentarea prof. univ. Boris Cazacu (19.30) ● O altă temă economică **La ordinea zilei** în atenția micului ecran: «Organizarea științifică a muncii și producției» (19.40) ● Actualitatea teatrală — în viziunea rubricii **Gong** (20.00) ● Promițătoare tema emisiunii **Teleglob:** «Pe urmele incașilor» (20.15) ● Două emisiuni pe teme muzicale a căror succesiune ne silește să suspectăm lipsa de idei: **Muzica la ea acasă** (cu și despre Filarmonica) (22.00) și **Din culisele muzicii ușoare** (22.40).

VINERI 28 APRILIE. Puține lucruri de semnalat în această zi de rubrici fixe. Ne atrage atenția tema «Despre varietăți» a **Studioului muzical.** O fi ceva cu autocritică? (19.30) ● Vă mai recomandăm comedia cinematografică realizată de Mosfilm: «Feriți-vă automobilul!» (21.15).

SÎMBĂTĂ 29 APRILIE. În obiectivul **Anchetei TV:** turismul. S-ar putea să fie interesant (19.30) ● Continuă să se mențină la un bun nivel publicistic rubrica **Teleenciclopedia** (20.00) ● Aminată cu o săptămînă, va vedea lumina micului ecran emisiunea muzicală-concurs «Emoții în premieră», prezentată de Paul Sava (21.00) ● Astă-seară «Sfîntul» are liber. Îi ține locul **Baronul** (21.30) ● În sfîrșit, de reținut o emisiune de **Microvarietăți** (22.20).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 16 din 23 aprilie 1967

I.	România—Cipru	1
II.	Oltul Rm. Vîlcea—Siderurgistul	1 ×
III.	Ceahlăul P. Neamț—Chimia Suceava	1
IV.	Oțelul Galați—Dinamo Bacău	× 2
V.	Poiana Cîmpina—Dinamo Victoria	1
VI.	Minerul Lupeni—A.S. Cugir	1
VII.	CSM Reșița—ASA Tg. Mureș	1
VIII.	Ind. Sîrmei—CFR Timișoara	1
IX.	Atalanta—Milan	1 ×
X.	Brescia—Bologna	×
XI.	Cagliari—Napoli	1 ×
XII.	Fiorentina—Torino	1
XIII.	Mantova—Lanerossi	1

coperta noastră

Primăvară în pădurea Băneasa.

Fotografie de Eugen IAROVICI

Sue Lloyd (partenera Baronului)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

cadran internațional

printre rînduri

Noul buget englez a stimulat, mai mult ca oricare în trecut, imaginația ziariștilor și politicienilor parlamentari din Londra în privința calificativelor ce i se acordă de obicei. La început a fost numit «bugetul neschimbării» — referire la faptul că nu aduce nimic nou. Opoziția l-a botezat «bugetul motocicletelor», pentru că în cadrul unui program de austeritate «cea mai luminoasă prevedere o constituie vestea că motocicletele vor putea fi cumpărate mai ușor, în rate». Ultima denumire din serie aparține unui cronicar parlamentar care a relatat că discursul de prezentare a bugetului a fost cea mai scurtă expunere financiară din analele Camerei Comunelor. «Camera — scrie Andrew Alexander de la «Daily Telegraph» — a fost pur și simplu consternată. Tocmai cînd membrii ei socoteau că ministrul de finanțe va aborda fondul expunerii bugetului, acesta a anunțat că a terminat. Ce? Cum? — s-au auzit strigăte de mirare din toate colțurile incintei». Și așa a apărut denumirea de «bugetul turbopropulsat». Fără îndoială, un progres de la biata motocicletă...

*

Între senatorul democrat Robert Kennedy și opoziția republicană din Senat s-a creat în fapt o alianță de acțiune cu prilejul discutării proiectului de lege, sprijinit de administrația Johnson, care prevede ca în viitor contribuabilii americani să plătească un dolar din impozitele lor anuale pentru fondul campaniei prezidențiale, care ar urma să fie împărțit juma-juma între partidul de guvernămînt și cel din opoziție. Argumentul folosit de sprijinitorii proiectului este că în felul acesta vor putea candida și oameni mai puțin bogați, care nu au de unde acoperi cheltuielile din ce în ce mai ridicate ale campaniei electorale.

Republicanii se opun proiectului pentru că — așa cum arată «New York Herald Tribune» — «ei au fost totdeauna în criză de voturi dar niciodată în criză de bani». Mai mult, ei se tem că 30 milioane de dolari în plus înseamnă o armă mai puternică în mîna candidatului care se află la putere decît a aceluia care se află în opoziție.

De ce s-a aliat însă Robert Kennedy cu republicanii? Pentru că, după cum afirmă senatorul, «un candidat care are asemenea sume de bani poate să ignoreze organizațiile locale și să-și pedepsească oponenții din propriul partid». Deci toți opozanții ar avea de pierdut, inclusiv Bobby.

*

O statistică franceză pentru 1965 arată că în Franța existau 3 milioane de văduve, alcătuind 18% din populația feminină de peste 26 de ani. Comentatori pesimiști s-au grăbit să tragă de aci concluzii defavorabile în privința longevității francezilor de sex masculin. Optimiștii nu s-au lăsat însă ușor. Ei au demonstrat cu cifre suplimentare că totuși e vorba de un progres. Dacă în 1900, la fiecare 1 000 de femei care se măritau la 23 de ani 18% erau văduve la 43 de ani, astăzi numai 6% sînt văduve la această vîrstă. E nu numai un progres, ci și o consolare.

Nicolae URECHE

„the right man ..."

Soarta l-a aruncat pe lordul Shackleton tocmai pe coastele Mării Arabiei. I s-a încredințat misiunea de trimis extraordinar al guvernului britanic în Aden. Acolo urmează ca lordul Shackleton să încerce să liniștească spiritele agitate ale populației care revendică o reală independență, fără trupe britanice, fără șeici cu nume arabe și conturi personale la băncile din City.

Alegerea lordului laburist Shackleton pentru o misiune atît de grea a fost făcută, probabil, și din cauza antecedentelor biografice, cunoscîndu-i-se «firea înclinată spre aventuri». cum precizează notițele apărute în ziarele engleze. De un asemenea om e nevoie acum în Aden, cînd politica engleză în această regiune amintește peripețiile unei expediții aventuroase. Episodul cu misiunea O.N.U. pentru Aden este, în acest sens, semnificativă. Sechestrați literalmente într-un hotel, fără posibilitatea de a avea contact cu populația, celor trei membri ai misiunii li s-a interzis chiar și o scurtă apariție la televiziune pentru a explica scopurile mandatului ce le-a fost încredințat de Națiunile Unite. În schimb li s-au oferit, de la distanță, cîteva secvențe din filmul aventurilor britanice din Aden: 16 morți, 32 răniți, bilanțul activității trupelor engleze într-o săptămînă în Aden, relatat de Derek Wilson, trimisul special al agenției «France Presse».

Spiritului de aventură al lordului Shackleton îi sînt create deci condiții propice de manifestare. Rămîne însă de văzut dacă orașul Aden nu este mai periculos decît jungla sau Arctica. După cum relata același corespondent, numai în șase zile din aprilie forțele patriotice din Aden au întreprins 277 de atacuri împotriva trupelor engleze. Așa că zicala englezească «The right man in the right place» (omul potrivit la locul potrivit) s-ar putea să nu-și găsească confirmarea în ceea ce privește misiunea lordului Shackleton.

Sergiu BRAND

Lordul Shackleton intră în temă; iată-l (în stînga) împreună cu un ofițer al aviației militare, în fața unei hărți la Ministerul de Război al Angliei.

ancheta

O comisie bicamerală de anchetă a Congresului peruvian, prezidată de senatorul Cesar Elías, a fost însărcinată să arunce o privire mai atentă asupra dosarelor firmei «Southern Peru Corporation Delaware» care exploatează cuprul din provincia Toquepala. Numeroase personalități politice peruviene au denunțat faptul că activitatea consorțiului violează articolul 16 al constituției țării care stipulează: «Este interzisă activitatea monopolurilor sau a trusturilor industriale și comerciale». Or, «Southern Peru Corporation Delaware» exercită un monopol în Peru, acaparînd peste 70 la sută din producția națională de cupru. Dovada hotărîtoare împotriva societății nord-americane a fost obținută din chiar registrele ei. «Southern Peru Corporation Delaware» a declarat fiscului peruvian realizarea unui profit de 20 milioane dolari în anul 1965, pentru care a plătit impozitele corespunzătoare. Or, exact în același an, acționarii nord-americani ai societății au primit dividende calculate la un profit de... 135 milioane dolari.

oameni — „proprietatea statului"

Băștinașilor australieni nu li se recunoaște, în general, calitatea de cetățeni. Ei sînt considerați «proprietatea statului». Băștinașul poate căpăta cetățenia dacă «a adus un serviciu» țării în timpul războiului sau dacă «s-a evidențiat» într-un alt fel, de pildă dacă a reușit să devină un om instruit (ceea ce este aproape imposibil).

Australienii fără cetățenie țin de resortul organului guvernamental denumit «departamentul asistenței publice» și sînt considerați «copii adoptivi». Ei trăiesc în rezervațiile speciale ale departamentului.

Ziarul danez «Demokraten» relatează cîteva cazuri semnificative. De pildă, după moartea băștinașului Albert Mamachara, socotit drept cel mai de seamă pictor australian, au rămas soția și cîțiva copii, care n-au primit nici cel mai mic sprijin din partea autorităților. Pictorul a fost îngropat de departamentul asistenței publice într-un loc inițial necunoscut și, abia după 12 ani de la moartea sa, prietenii lui au obținut permisiunea să-i pună o piatră funerară pe mormînt. De asemenea, nu are cetățenie și este considerată «proprietatea statului» poeta Kate Walker. Acest stigmat nu provine numai din naștere, el poate fi din nou aplicat prin lege oricărui băștinaș, chiar dacă la un moment dat a reușit să se descotorosească de el.

Astfel își duc viața de toate zilele băștinașii australieni.

business astrologic

Oracolul de la Delfi, Pitia și astrologii evului mediu au dispărut, dar se găsesc oricînd amatori de cîștiguri ușoare pe seama naivității oamenilor. În S.U.A., de pildă, fabricarea de horoscoape este de multă vreme un business foarte rentabil. După statisticile oficiale, 1 250 ziare americane publică zilnic horoscoape. De altfel apar regulat 36 reviste de astrologie. Marile magazine Woolworth au în serviciul lor nu mai puțin de 2 000 astrologi care furnizează în fiecare an clienților circa 1 000 000 de horoscoape. În urma unor sondaje s-a constatat că un american din cinci crede în horoscoape.

Onorariul încasat de acești astrologi moderni variază între 50 și 200 de dolari. În ceea ce îi privește pe chiromanți (ghicitori în palmă), aceștia sînt mai modești, se mulțumesc cu doi dolari consultația.

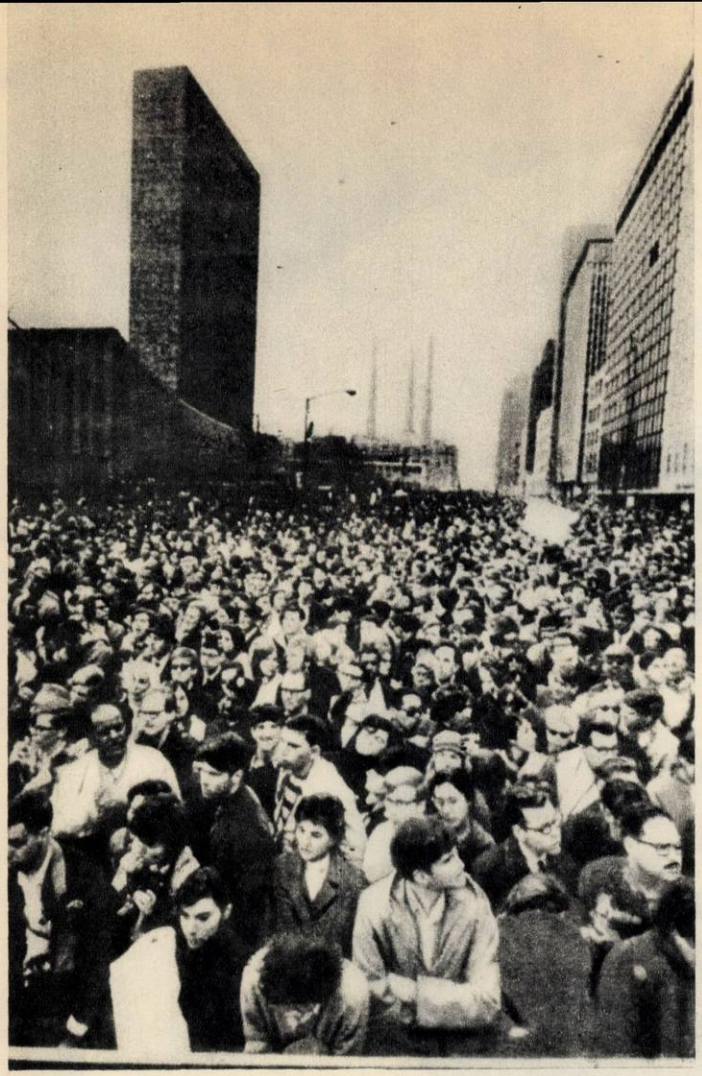

Cea mai mare demonstrație de protest împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam — astfel au caracterizat agențiile de presă manifestația organizată zilele trecute la New York și la care au luat parte peste 200 000 persoane. În fotografie: aspect de la mitingul care a avut loc cu acest prilej în piața din fața sediului O.N.U.

La standul românesc al Expoziției de delicatese deschise recent în capitala britanică.

Actrița americană Elizabeth Taylor sărbătorind, împreună cu soțul ei — nu mai puțin cunoscutul actor Richard Burton — primirea Premiului Oscar.

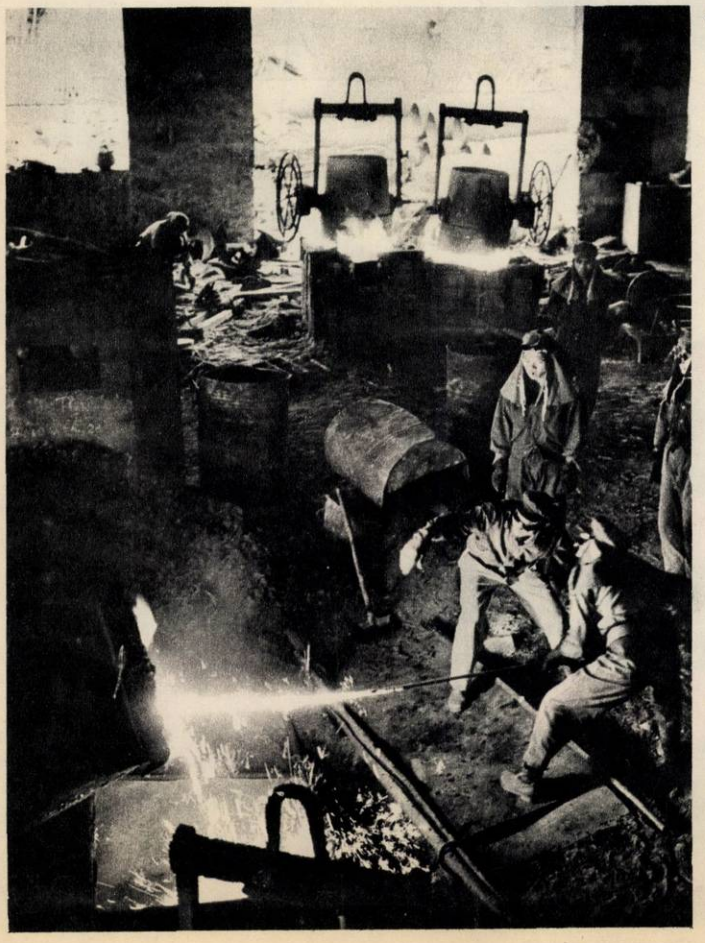

Paralel cu riposta dată agresorilor, populația R.D. Vietnam muncește cu eroism în fabrici, uzine, pe ogoare. Fotografia înfățișează un aspect de muncă din aceste zile, în turnătoria uzinei «Tan Long» din Haifong, ai cărei muncitori, în pofida bombardamentelor americane, au realizat planul pe primul trimestru cu 21 zile mai devreme.

dolarul s-a născut în europa

Controversele aprige care au agitat sistemul monetar occidental pe întreg parcursul anului trecut, avînd drept protagoniști-concurenți dolarul, lira sterlină și etalonul aur, nu se anunță mai puțin înfîrjite pentru acest an. Financiarii nord-americani au recurs, între altele, și la sprijinul istoricilor, pentru a le furniza amănunte de natură să invetereze evidentele virtuți ale dolarului. Astfel, cercurile marii finanțe newyorkeze au furnizat o inedită fișă istorico-biografică potrivit căreia:

«Părintele» dolarului a fost împăratul Carol Quintul, care a botezat cu acest nume «lira de aur» pusă în circulație în vremea sa pentru a o diferența de vechii taleri olandezi. Dolarul spaniol a servit apoi drept monedă internațională în întreaga perioadă în care Spania a beneficiat de aurul provenit din posesiunile sale de peste Ocean. S.U.A. au adoptat dolarul ca monedă națională în 1792 — primul dolar american cîntărind 416 gr aliaj de argint. Emiterea lui a prilejuit una dintre cele mai vii dezbateri din istoria Camerei Reprezentanților. Se confruntau cu pasiune identică două propuneri: gravarea pe monedă a figurii generalului George Washington și gravarea efigiei Libertății. În cele din urmă au cîștigat partizanii efigiei, cu un singur amendament: să se folosească drept model... capul doamnei Washington.

Semnul de identificare a dolarului se scria la început 8, amintind că dolarul spaniol valora 8 reali.

Deși originea vest-europeană a dolarului este, din punct de vedere istoric, demonstrată, sînt puține șanse ca țările capitaliste din apusul continentului să renunțe de dragul ei la împotrivirea față de preponderența simbolului în cadrul sistemului monetar occidental

Ileana NICOLAESCU

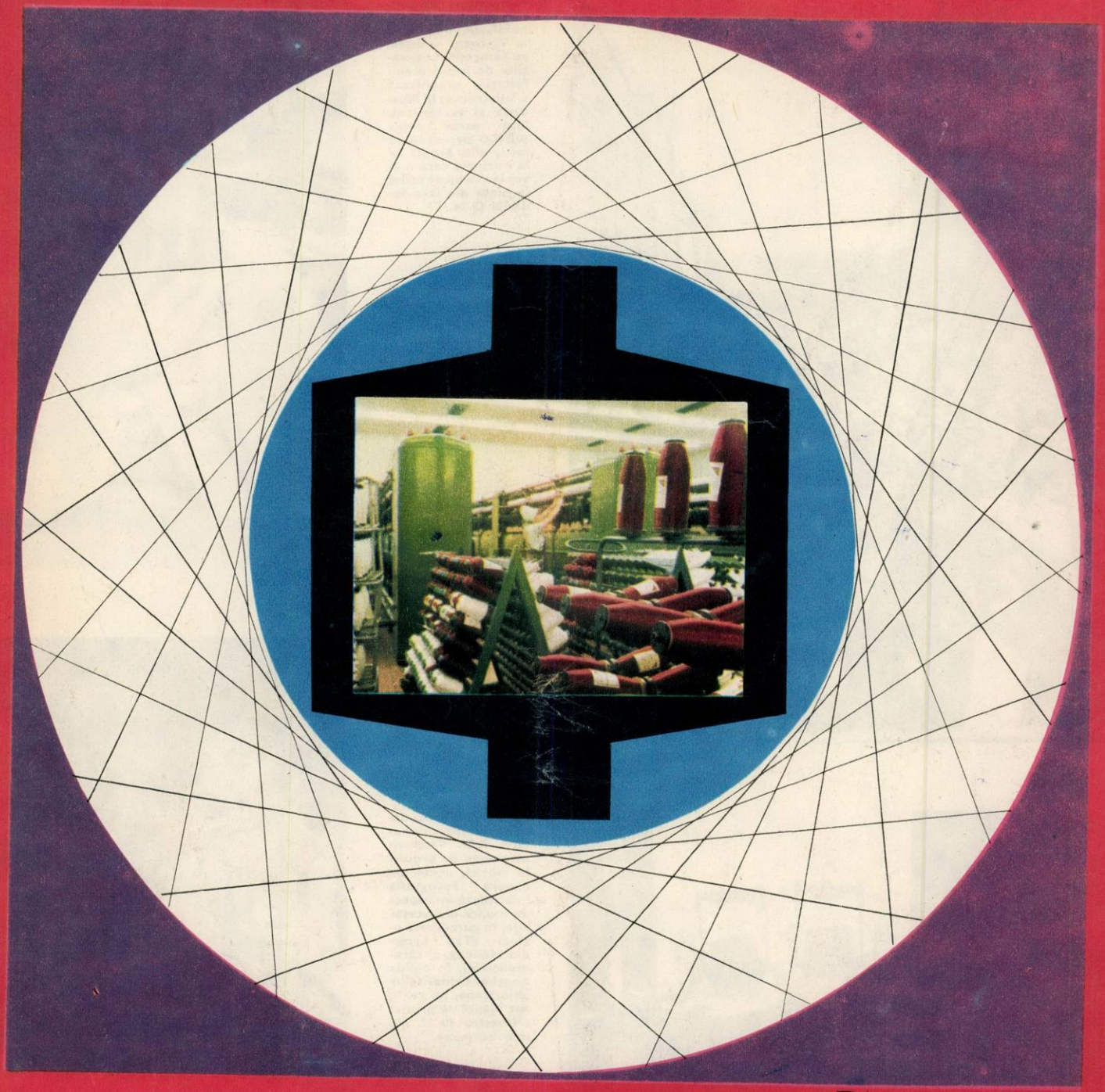

Pentru țesături,
tricoturi, jerseuri

RELONTEX

fire voluminoase
produse de

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

ANUL XVI NR. 18 (622) — 29 aprilie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

TRĂIASCĂ 1 MAI!

pe adresa redacției

În întîmpinarea zilei de 1 Mai, colectivele din fabrici și uzine, de pe șantiere și ogoare au obținut noi succese în muncă, au dat viață angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. La redacție am primit în ultimele zile un mare număr de scrisori și telegrame din întreaga țară în care sînt înfățișate rezultate obținute pînă acum în creșterea eficacității economice a întreprinderilor, încheierea la termen a construcțiilor, punerea în funcțiune a unor importante instalații industriale, atingerea parametrilor proiectați la diverse utilaje etc. Din noianul de scrisori spicuim cîteva.

FURNALIȘTII REȘIȚENI au luat în primire și au început lucrul la noul cuptor de 250 tone, al doilea de acest fel construit la Combinatul siderurgic potrivit planului de modernizare și dezvoltare a producției întreprinderii. Tot la Reșița a fost terminată montarea unei mașini de șarjare și a unei macarale de turnare de 200 tone la oțelăria Martin. Noile dotări asigură o sporire a producției de oțel cu peste 60 000 tone anual.

DIN CEL MAI MARE CENTRU siderurgic al țării, Combinatul siderurgic Hunedoara, ne-a parvenit știrea că a intrat în funcțiune cu aproximativ două luni înainte de termen linia de laminare a celui de-al 3-lea fir la laminorul continuu de sîrmă. Pe această nouă linie se vor obține sortimente foarte variate de sîrmă și fier-beton, oțeluri calmate și oțeluri carbon cu rezistență mare. Efectul economic al dezvoltării capacității laminorului hunedorean este o sporire a producției de sîrmă de diverse grosimi, totalizînd circa 85 000 tone pe an.

CONSTRUCȚIA UNUI FUNICULAR pentru transportul cărbunelui, a cărei terminare ni se anunță într-o altă scrisoare, scurtează cu o treime drumul dintre exploatarea minieră Aninoasa și uzina de preparare de la Coroești. Rezultatul practic al acestei realizări este reducerea substanțială a cheltuielilor de producție și, prin aceasta, sporirea rentabilității.

ÎN PREAJMA ZILEI DE 1 MAI, în dotarea întreprinderii «1 Septembrie» din Satu Mare a intrat un cuptor tunel adaptat pentru tratamentul termic al pieselor emailate. Agregatul are o capacitate de circa 1,5 tone piese pe oră. Diverse dispozitive automate de reglare și verificare a procesului tehnologic asigură obținerea unor produse de calitate superioară și reducerea considerabilă a muncii, ceea ce are repercusiuni pozitive asupra capitolului beneficii ale economiei întreprinderii.

UNA DINTRE CELE MAI VECHI și mai cunoscute fabrici de postav din țară, cea de la Azuga, se dezvoltă și se modernizează. În cadrul acestei acțiuni, o prevedere a fost îndeplinită acum. Este vorba de intrarea în exploatare a două mașini complexe pentru vopsitul sub presiune al țesăturilor, dotate cu aparatură automată. Folosirea acestor mașini dă posibilitate fabricii de a realiza textile vopsite uniform, ceea ce are o deosebită importanță comercială. De asemenea productivitatea crește de două ori comparativ cu cea înregistrată pînă acum. La încheierea tuturor lucrărilor de modernizare, bătrîna fabrică de pe Valea Prahovei va avea o capacitate de producție mai mare și va livra numai mărfuri de cea mai bună calitate.

O VESTE SOSITĂ de la Arad semnalează un frumos succes în întrecere al textiliștilor de la uzinele «30 Decembrie». Colectivul care lucrează la cele peste 50 de războaie automate de țesut în 4 culori, montate aici anul trecut, a atins parametrii proiectați pentru aceste mașini. Realizarea este cu atît mai meritorie cu cît acest eveniment era prevăzut să aibă loc peste aproape un an.

ANGAJAMENTE DE ONOARE

Concluziile la care s-a ajuns într-o serie de întreprinderi este că în folosirea timpului de lucru există încă mari posibilități care pot asigura importante sporuri de producție și totodată o sporire substanțială a beneficiilor. Colectivele de muncitori, ingineri, la rîndul lor, au venit în întîmpinarea specialiștilor și au făcut propuneri concrete de înlăturare a formelor de irosire a timpului de lucru și pentru desfășurarea continuă a activității de producție.

Analizînd activitatea lor economică și posibilitățile existente, o serie de întreprinderi: UCM-Reșița, Cauciuc-Borzești, Steagul roșu-Brașov, Clujeana-Cluj, Depoul C.F.R.-Cluj, Confecții-Oradea, CIL-Constanța, Progresul-Brăila, 7 Construcții-Galați, C.S. Hunedoara, Mina Lupeni, Uzinele metalurgice Iași, Exploatarea minieră Baia Sprie, Combinatul Gălățași, Termocentrala Luduș, Electroputere-Craiova, Combinatul petrochimic Ploiești, Schela Boldești, Uzina textilă «Moldova», uzinele «23 August»-București și ICIL-Pitești, au trimis recent scrisori adresate C.C. al P.C.R., personal tovarășului Nicolae Ceaușescu. În aceste scrisori colectivele acestor întreprinderi își exprimă din nou hotărîrea lor de a depăși planul la principalii indicatori de producție, să întărească disciplina în muncă, să folosească cît mai complet și eficient timpul de lucru.

Printre noile angajamente ale constructorilor de mașini de la uzinele «23 August» din Capitală se înscriu: o depășire a planului la producția marfă vîndută și încasată cu 15 milioane lei, o productivitate mai mare cu 3,1 la sută, economii și beneficii peste plan care însumează 5 milioane lei. Măsurile tehnice și organizatorice stabilite de colectivul Combinatului siderurgic Hunedoara în urma analizei făcute vor permite siderurgiștilor să producă peste sarcinile planului anual 20 000 tone de oțel, 15 000 tone fontă, importante cantități de laminate finite și cocs metalurgic. Îndeplinirea exemplară a acestor angajamente, după cum se afirmă în scrisori, constituie o datorie de onoare pentru ambele colective.

Secția a II-a a Combinatului de cauciuc Jilava. Aici a intrat în funcțiune o instalație pentru fabricarea blocurilor de acumulatori din ebonită (pentru automobile, tractoare, locomotive diesel). Ceea ce înfățișează această fotografie este un colț al camerei de comandă a instalației care se prezintă — precum se vede — la un înalt grad de automatizare.

de ziua tineretului

În acest an tineretul patriei va sărbători, la 2 Mai, un eveniment deosebit — aniversarea a 45 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist, organizația revoluționară a tineretului nostru. Este o aniversare care în acest prag de luminoasă primăvară constituie pentru fiecare tînăr al țării prilejul unei tinerești retrospective asupra propriilor deveniri, asupra drumului parcurs în anii de construcție socialistă.

Este o aniversare la care cei peste 2 200 000 membri ai organizației U.T.C., toți tinerii patriei vor raporta cu mîndrie partidului, poporului muncitor că adeziunea și devotamentul lor la opera de edificare a țării s-a concretizat în înfăptuiri durabile, de ample semnificații, că la toate evenimentele memorabile care au jalonat anii construcției socialiste tineretul, mobilizat de organizația sa, a fost prezent, aducîndu-și o contribuție de preț. Este o aniversare cu prilejul căreia tinerii vor privi cu maturitate în viitor, vor medita asupra îndatoririlor mari ce le revin și-și vor exprima hotărîrea de a continua cu consecventă dăruire tradiția nobilă a muncii, consolidată de-a lungul anilor, de a înălța noi coloane de susținere biografiei tinereții, de a-și înscrie numele cu majuscule pe frontispiciul contemporan al istoriei.

La 2 Mai, de Ziua tineretului din Republica Socialistă România, se vor sărbători tradițiile revoluționare ale organizației U.T.C., făurită, condusă și educată de *partidul comuniștilor, tradiții continuate, dezvoltate și îmbogățite* de-a lungul anilor. Acum 45 de ani, în a doua jumătate a lunii martie, conferința generală a tineretului socialist și-a propus ca obiectiv refacerea și reorganizarea mișcării tineretului, unificarea organizațiilor de tineret din întreaga țară pe baze revoluționare, marxist-leniniste, marcîndu-se astfel crearea Uniunii Tineretului Comunist, organizație care în anii grei ai ilegalității a mobilizat,sub conducerea partidului comunist, tineretul, uteciștii, la marile bătălii de clasă ale proletariatului, la mișcarea democratică și progresistă a maselor populare, la înfăptuirea insurecției armate din august 1944, la războiul antifascist pentru eliberarea întregului teritoriu al țării și înfrîngerea definitivă a Germaniei fasciste, iar după eliberare la înfăptuirea tuturor obiectivelor de înflorire a patriei, obiective care au polarizat și materializat energia milioanelor de oameni ai muncii.

Aniversarea a 45 de ani de la crearea U.T.C., în condițiile puternicului avînt constructiv al economiei, științei și culturii, este subliniată de sporirea eficienței entuziasmului tinerilor, de dorința lor unanimă de a adăuga noi carate calităților ce impun vîrsta de aur, de a conferi noi valențe perseverenței, onoarei, spiritului de inițiativă, de a-și desăvîrși personalitatea, a-și forma un larg orizont spiritual pentru a se înscrie prin munca lor în rîndul deschizătorilor de noi drumuri în industrie și agricultură, în știință, artă și cultură, de a promova cu competență și curaj noul, de a fi prezenți pretutindeni unde este nevoie de vigoarea tinereții.

Animat de o nețărmurită dragoste față de patrie și partidul comunist, conștient de marile răspunderi sociale ce-i revin, fiecare tînăr — puternic pătruns de sentimentul că izvorul tuturor succeselor de azi, certitudinea realizărilor viitoare se află în conducerea de către partid a Uniunii Tineretului Comunist, în orizonturile luminoase deschise tinerei generații de politica înțeleaptă a partidului — întîmpină momentul solemn al aniversării creării U.T.C. cu noi succese în munca și activitatea sa, cu entuziastă dăruire pentru înfăptuirea obiectivelor măreț destinate ridicării națiunii noastre tot mai sus, pentru înflorirea României socialiste.

Sub semnul generos al primăverii, tineretul — primăvara țării — privind cutezător și optimist spre viitor, aniversează cu solemnitate și mîndrie, prin rodnicia muncii, sărbătoarea organizației sale revoluționare — Uniunea Tineretului Comunist.

Nicolae DRAGOȘ
redactor șef al ziarului «Scînteia tineretului»

1

2

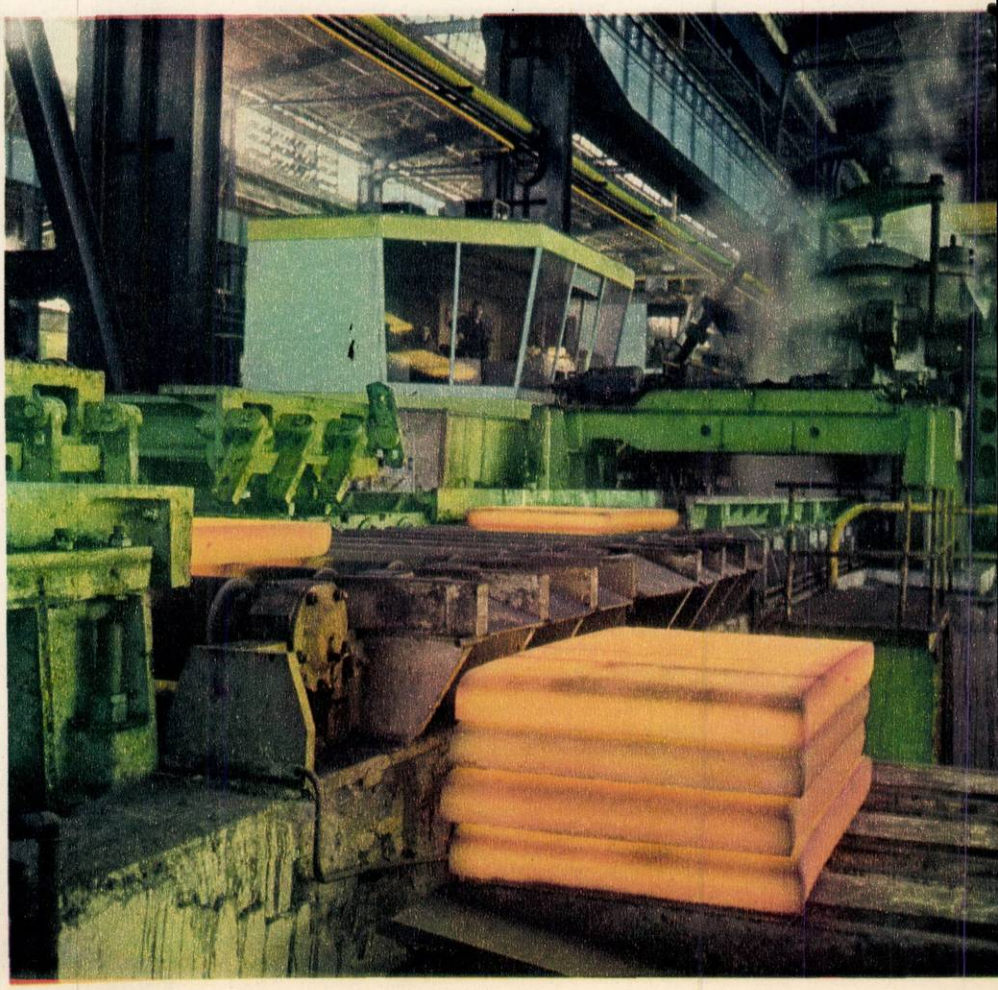

3

1 Ca multe orașe ale țării, Galațiul a cunoscut înnoiri fundamentale. Printre cei care și-au adus contribuția la aceste înnoiri se numără și tînărul arhitect Ștefan Cocioabă, care în cadrul D.S.A.P.C.-Galați desfășoară o rodnică activitate de creație arhitecturală.

2 Aspect din Galațiul de azi — centrul comercial al orașului.

3 Sectorul de evacuare a bramelor calde.

GALAȚI
între trecut și viitor

— fișe pentru un viitor roman? —

de Mihai STOIAN
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Fiecare reporter (sau aproape fiecare) încearcă (a încercat sau va încerca) să scrie un roman. De aceea îmi îngădui să transcriu pentru dv. din fișele adunate de-a lungul mai multor ani,— 1961-1967 — începînd cu cîteva note care privesc direct profesiunea și intențiile mele.

Acum 40 de ani («Viața literară», anul II, nr. 51, mai 1927) **Ion Vinea** spunea:

«Documentul nu mai poate interesa astăzi, pentru că este substituit cu succes de reporterul marilor cotidiane. Dorința de povestire a publicului este alimentată din plin în acest mod. Aici găsește el, luat direct din viață, și document, și psihologie, și tot ce preocupa vechea literatură...

De altfel, în zilele noastre se observă chiar în roman o tendință de sintetizare. Un lucru trebuie reținut: **reportajul mare face o concurență teribilă romanului»...**

*

Ernest Hemingway:

«Cînd descrii un lucru, care s-a întîmplat în acea zi, actualitatea face ca oamenii să vadă acest lucru în propria lor imaginație. O lună mai tîrziu acest element al timpului a dispărut și relatarea ta va fi plată și ei nu vor mai vedea nimic în mintea lor și nici nu-și vor mai aminti nimic... Dar dacă îl creezi în loc să-l descrii poți să-l faci întreg și solid și să-i dai viață. Îl creezi, bun sau rău. E făcut și nu descris» (1935).

*

Truman Capote:

«Am considerat totdeauna că voi surprinde realitatea în cea mai mare profunzime a ei, dacă voi îmbina tehnica gazetarului cu arta romancierului».

1

Galațiul a pierdut, într-o singură noapte a anului 1944, 5 600 de clădiri azvîrlite în aer de fasciștii care fugeau.

2

Însoțit de o veche cunoștință gălățeană, bătrînul S.M., merg să caut locul în care a fost casa copilăriei mele. El — bătrînul — cunoaște fiecare piatră a orașului. Găsim locul. Singurul punct de reper: un chepeng pe care scrie «Primăria municipiului Galați». Casa nu mai e...

3

Din zona centrului și a portului au trebuit să fie cărate 200 000 metri cubi de moloz, betoane și grinzi, armături metalice. Două sute de mii metri cubi de amintiri?

4

I. «Tatăl meu e plugar... Din cauza cheltuielilor cu mine pînă acum a ajuns în cea mai mizeră situație ce se poate imagina... Nu ne-a mai rămas decît cocioaba ce stă să se dărîme. Nici un petic de pămînt, vie, vite, unelte de plugărie, nimic, pustiu. De doi ani de zile stau acasă. La o serie de examene am făcut cîte o săptămînă anticameră. Oare un fiu de țăran, un student sărac, să fie condamnat la moarte, să nu aibă o cît de mică posibilitate să ducă la bun sfîrșit drumul ce l-a apucat?» (12 aprilie **1934** — dintr-o scrisoare publicată de un ziar local, scrisă de un absolvent al Liceului «Vasile Alecsandri» din Galați, ajuns student la Iași).

II. «Subsemnatul Marin Ion din Constanța, str. C.A. Rosetti nr. 7, aflînd despre marea construcție a Combinatului siderurgic de la Galați, vreau să iau și eu parte la această măreață sarcină trasată de partid. Eu sînt membru de partid și am 21 de ani. De asemenea vreau ca și organizația de tineret a șantierului să știe că eu urmez seralul, și vă rog să binevoiți a-mi răspunde dacă pot veni, data la care trebuie să fiu acolo și, totodată, dacă pot să urmez mai departe liceul seral. Eu doresc succes măreței realizări a combinatului» (**1961** — scrisoare expediată pe adresa combinatului siderurgic cu mult înaintea inaugurării sale).

5

G. Călinescu:

«La Galați, plăcută uimire. Un grandios decor de teatru a prefăcut centrul... Toată vermina din partea, pe vremuri, comercială a fost culcată la pămînt și palatele de travertin înaintează mereu pe maidanele mizeriei de altădată... Uzina metalurgică proiectată pentru anii următori va preface urbea dunăreană, în care Alexandru Ioan Cuza a fost pîrcălab, într-un oraș marmurean scăldat noaptea în lumină de lămpi de neon».

6

«Casele mici, cu pereții dărăpănați, iar ferestrele, în loc de geamuri, sînt astupate cu saci și rogojini. În case nu se vede arzînd focul în sobe... Dacă locuințele se prezintă într-un asemenea hal, nu e mai puțin adevărat că viața pe care o duc oamenii în aceste cocioabe nu este mai mulțumitoare, e tristă. Pentru încălzit este nevoie de lemne, copiii cer de mîncare, statul și comuna își reclamă cu multă insistență impozitul... Mîncarea zilnică se compune dintr-o ceapă și o bucățică de pîine» (dintr-un reportaj despre cartierul Bădălan, apărut în ziarul local «Acțiunea» — **1935**).

7

Galațiul producea înainte: halva, oțet, surogate, băuturi spirtoase, uleiuri vegetale și lacuri, apă gazoasă, nasturi, țesături, sîrmă ghimpată și galvanizată, săpun, lumînări etc.

8

Spre dimineață a plouat. Aerul e curat. Aștept mașina care mă va duce la cîțiva kilometri depărtare de oraș, pe platoul dintre văile Mălina și Cătușa. M-am informat. Acum o săptămînă s-a terminat aici secerișul...

Sus, pe cîmpul pustiu, aerul capătă culoarea pămîntului. Totul e gălbui. Pînă și răsuflarea. Răsuflarea Dunării (care-i destul de aproape) e binevenită, deși înalță în aer adevărați stîlpi de argilă.

Un excavator, dintr-o mișcare, sapă o tonă de pămînt. Așa se pune astăzi «cărămida inaugurală». Apoi: cupă! cupă! cupă! (17 iulie 1961).

9

Aici, pe șantier, am găsit (prinsă pe peretele unei barăci metalice — nici o baracă de lemn pe întreg șantierul) lozinca: «Oțelul se călește la sute de grade. Oamenii se călesc la o temperatură și mai înaltă — a entuziasmului» (1962).

10

Pentru Galați sînt și eu un «oare-care», venit (sau revenit) abia acum, după ce-i rost să împărtășești ceva din faima pe care începe s-o aibă orașul.

Din 1961, orașul acesta bătrîn — sau numai aparent îmbătrînit înainte de vreme — trebuie să țină piept unei adevărate avalanșe de tinerețe: mii și zeci de mii de tineri, veniți de pretutindeni, aflați la primul lor loc de muncă, la primul lor salariu, la primul lor costum cu vestă și cravată, se plimbă prin centru (după orele de muncă). Se plimbă ca la ei acasă (în fond și eu fac același lucru), vorbesc tare, glumesc și rîd, habar n-au că peste cîțiva ani tot ei vor fi aceia care vor trece, pe alte străzi însă, împingînd un cărucior de copil, că se vor întîlni cu actualii lor prieteni și că vor discuta plini de gravitate, ca niște oameni cu griji deosebite ce vor fi la ora aceea. Dar, pînă atunci, tinerețea își cere drepturile și, uneori, micile sale erori! (1962).

11

«Întîlnim zilnic prin oraș chipuri de adolescenți... de maiștri bătrîni... Copii,

(Continuare în pag. 6)

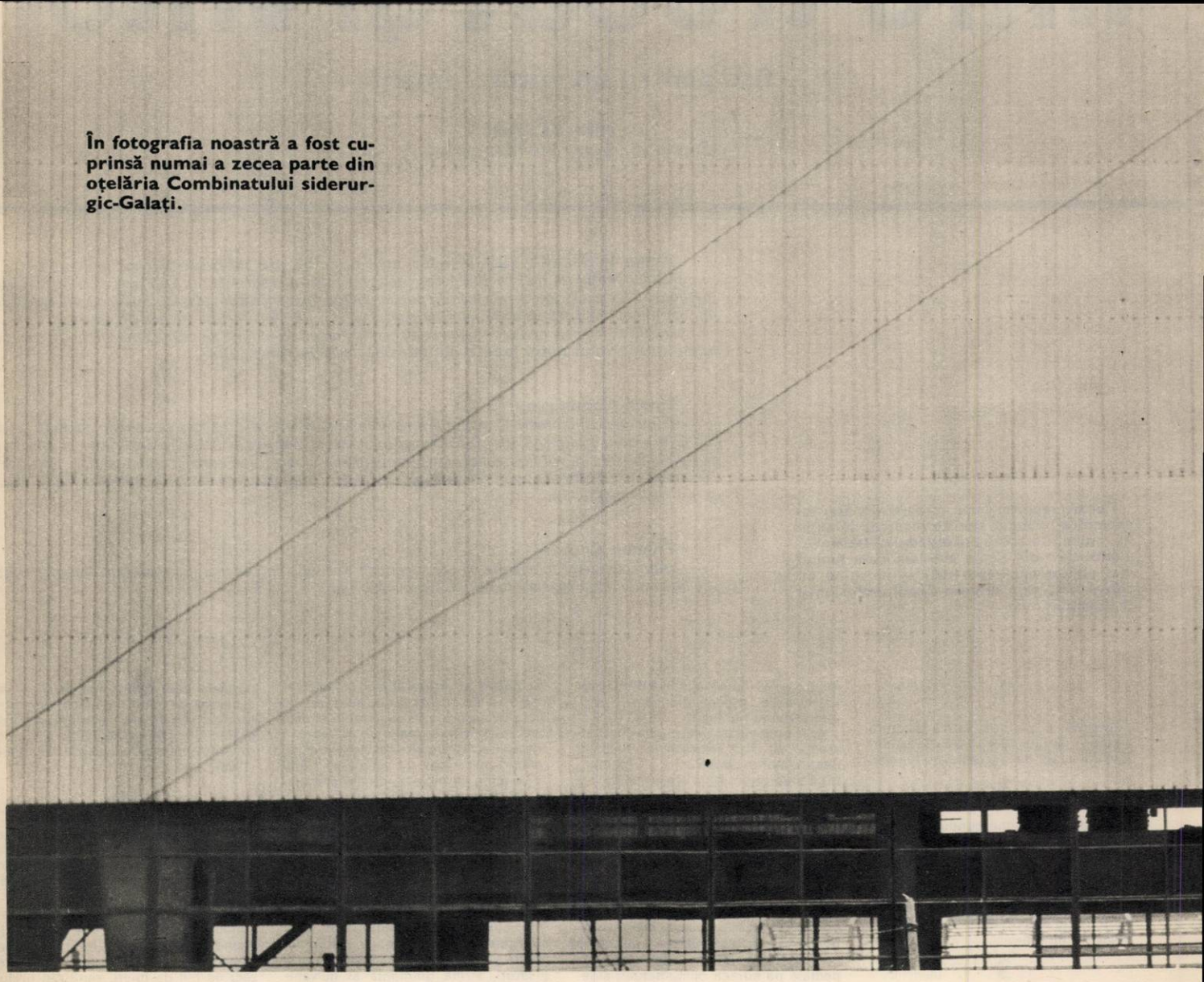

În fotografia noastră a fost cuprinsă numai a zecea parte din oțelăria Combinatului siderurgic-Galați.

fete nedezvoltate fac serviciu de noapte, adesea în grozavă promiscuitate. Repausul necesar spălatului și luării îmbucăturii de pîine e iluzoriu. Pînă și apa cu care să-și astîmpere setea li se precupețește.

Nu arareori, în miez de noapte, zgomotul mașinilor înăbușă vaietele celor *istoviți de muncă și mizerie, cu figuri* de ceară, cu plămînii destrămați. Copii nevîrstnici — opriți în dezvoltare — lucrează chinuiți în munca istovitoare de noapte, în fabrica care dă zor, omorîndu-le sufletele, chinuindu-le trupurile» (dintr-un articol publicat de dr. N. Vasiliu — Galați, în anul **1933**).

12

Sînt martorul plecării «pe teren» a primei promoții a Institutului pedagogic din Galați: profesori de filologie, de științe naturale, de fizico-chimice, de matematici (1962).

Galațiul n-a avut înainte învățămînt superior. Acum e centru universitar. Populația școlară (a regiunii): peste 250 000 de elevi, peste 2 000 de studenți (studenții dispun de un grup *social cu trei cămine — 1 000 de locuri* — și o cantină — 500 de locuri pe schimb).

13

Acești tineri își dobîndesc aici, de timpuriu, o independență — materială și spirituală — care poate urma căi diferite: și bune, și rele. Imediat ce părăsesc casa părintească, venind la *Galați, ei nu se mai socotesc copii*, vor să se maturizeze «intensiv», deși le lipsește, tocmai într-un moment-cheie ca acesta, familia (grup de referință a oricărui tînăr). De aceea simt ei nevoia să se grupeze, să stabilească — în grupul lor de prieteni — un sistem de valori propriu, o ierarhie proprie a valorilor. În ciuda puternicei lor dorințe de-a fi cît mai siguri pe mișcările interioare și exterioare, absența familiei își spune obligatoriu cuvîntul. Situația nouă, acordîndu-le o anumită stare de libertate, poate fi primejdioasă în măsura în care tinerii (peste 2 000 de ucenici numai la Școala profesională a combinatului, pregătind: laminoriști, oțelari, furnaliști, electricieni, turnători, sudori; peste o sută de cadre didactice; 24 săli de clasă; 4 laboratoare și 10 ateliere pentru practică; 3 cămine — 1 200 paturi — și o cantină — 700 locuri într-un schimb) nu știu, întotdeauna, să folosească în sensul cel mai bun independența cîștigată.

Înțelegînd sensul aspirațiilor lor cît și ponderea reală a inevitabilelor exagerări legate de vîrstă, **disponibilitățile** lor pot fi canalizate: muncă, studiu, creație (1963).

14

«Sîntem lucrători minori între 14 și 16 ani și nu avem nici un sprijin din nici o parte. Părinții noștri sînt parte șomeri, parte muncitori în port și iarna nu au de lucru, iar noi, dacă vom fi concediați, înseamnă să rămînem muritori de foame. Am lucrat toată vara cîte 12 ore pe noapte în cea mai mare mizerie, neavînd nici măcar un ventilator în funcțiune, deși

fabrica are două, dar domnul inginer nu vrea să le dea drumul, noi fiind nevoiți a ne clăti toată noaptea gura cu apă pentru a nu ne vătăma pieptul cu scama care se produce de la firele de bumbac. Acum, în mijlocul iernii, vor să ne dea afară... să rămînem muritori de foame, după ce domnii patroni s-au servit toată vara de noi ca de niște vite de muncă» (dintr-o plîngere adresată Inspectoratului muncii din Galați — 4 februarie **1938**).

15

Ce este senzațional la Galați?

Sînt pe blocul-turn, sus, în timp ce se toarnă **nivelul 9**, iar dedesubt, sub tălpile mele, **etajele** inferioare sînt încă materie crudă. Aici se toarnă un etaj pe zi (cofraje glisante).

Sau: 27 aprilie 1965, ora 12,13. Un transport de 200 000 kg pleacă la drum pe o platformă cu 96 de roți. Lungimea convoiului: 60 de metri. Mijloace de tracțiune: trei mașini = 750 cai putere. La podul de la Cătușa, accident: o țeavă plesnește și roțile platformei se împotmolesc. S.O.S. șantier! Vin buldozere, basculante (vezi și filmul realizat de studioul «Al. Sahia»), sînt instalate reflectoare. Se lucrează neîntrerupt. După două nopți și o zi, cadrele de cajă ajung la destinație. Încerc să smulg o declarație cît de cît senzațională de la unul din participanții «la marș». Inutil (mai 1965). Oamenilor le este somn, mor de foame (n-au dormit, n-au mîncat, au stat cu nervii încordați 36 de ore în șir). E tot ce pot să obțin de la ei, deocamdată.

16

Un plămîn vegetal, — centură de verdeață — la un kilometru depărtare de combinat, va purifica aerul, protejînd zona de locuințe din Țiglina.

17

— Am gustat primul porumb din cea dintîi recoltă. L-am perpelit pe jar. Și unde? Exact în locul în care, cu doar cîteva luni înainte, mă rătăcisem într-o mlaștină năpădită de stufăriș — mărturisește inginerul Constantin Lungu după secarea lacului Brateș (care ar fi secat oricum, prin colmatare, însă în 500-600 de ani).

(Continuare în numărul viitor)

cine poartă vina?

30 septembrie 1966. În această zi, la Murfatlar — la doi pași de faimoasele vii dobrogene — a fost dată în funcțiune o fabrică de cretă. Pentru construirea și înzestrarea ei cu utilaj modern statul a investit 27 000 000 lei.

De atunci au trecut doar cîteva luni și iată că Banca de investiții din Constanța, urmărind modul cum sînt puse în valoare investițiile, a putut constata cu surprindere că fabrica nu realizează ritmul de producție normal. Care sînt cauzele? Care sînt efectele? În primul rînd — ne informează tov. Anton Dumitru, directorul Băncii de investiții — nu s-a prevăzut de către proiectant (I.P.R.O.M.I.M.), la ridicarea fabricii, construirea unei stații de preuscare a materiei prime. Din această cauză în sezonul umed se produc strangulări în conducte, avînd drept urmare stagnări în activitatea fabricii. În felul acesta nu se asigură toamna și iarna producția ritmică lunară de 6 800 tone cretă decît în proporție de 30-40 la sută. În lunile ianuarie și februarie, această stare de lucruri a dus la o depășire a prețului de cost cu 514 000 lei.

Lucrurile nu se opresc însă aici: o altă defecțiune s-a ivit la generatorul de gaze (cuptorul unde se usucă materia primă). Pereții acestui cuptor s-au fisurat pe metri întregi și în multe locuri, încît nu se poate realiza temperatura necesară de 900°C, ci numai o temperatură de 600-650°, ceea ce influențează asupra calității produsului. Cu alte cuvinte nu se realizează cretă de calitate superioară.

Situația de la Fabrica de cretă Murfatlar a fost zilele acestea analizată de către o comisie alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Minelor, ai institutului de proiectări, ai constructorilor și ai Întreprinderii miniere-Dobrogea — beneficiara. S-au propus o serie de măsuri, una dintre ele: crearea imediată a unei stații de preuscare a materiei prime pe cale naturală, ceea ce proiectanții omiseseră. În ceea ce privește cuptorul crăpat, discuțiile asupra cauzelor și a răspunderilor continuă. Este vinovat autorul proiectului? Graba cu care a fost înălțată fabrica? Constructorii sau terenul care, după ridicarea clădirii, s-a lăsat în dreptul locului unde-i cuptorul?

Iată cîteva întrebări care așteaptă să-și găsească cît mai curînd răspunsul. Iar cei care poartă răspunderea să facă ceea ce trebuie făcut pentru ca fabrica să funcționeze ireproșabil.

B. SURU

Una din crăpăturile adînci ivite în pereții cuptorului.

DUPĂ 5 ANI

1

3

Un scriitor eminent, una dintre conştiinţele cele mai sensibile din cîte avem norocul să trăiască printre noi, remarca, acum 5 ani, la sesiunea Marii Adunări Naţionale care avea să consfinţească un fapt, de cîteva zile realizat în viaţă, cooperativizarea întregii agriculturi româneşti, că numărul ţăranilor prezenţi în sală este acelaşi cu numărul ţăranilor ucişi la 1907. 11 000 de ţărani pieriseră sub gloanţe pentru un petic de pămînt, pe care abia nepoţii lor aveau să-l dobîndească, în anii de început ai revoluţiei noastre, 11 000 de ţărani reprezentau, în Capitala ţării, satele româneşti care-şi uniseră peticele pentru a intra în civilizaţia socialistă.

Un mod de a trăi şi a gîndi a milioane de oameni, consolidaţi în neîncredere printr-o dureroasă experienţă de secole, ancoraţi în conservatorism prin natura istorică şi economică a felului lor de viaţă, lua sfîrşit, şi nu există nimeni la noi care să nu ştie cît s-a frămîntat, pînă la durere, ţăranul român, ca să se poată ridica la înţelegerea noului.

Au trecut 5 ani de la acea primăvară în care, literalmente, partidul însuşi, activiştii săi, muncitorii şi intelectualii comunişti, mecanizatorii şi colectiviştii mai vechi băteau din poartă în poartă pentru a discuta,a o suta şi ultima oară, despre aceleaşi îndoieli şi aceleaşi speranţe.

Cooperativa agricolă «Unirea» din Segarcea a ajuns, anul trecut, la o valoare a producţiei globale de peste 14 milioane lei, din care veniturile se cifrează la 7 milioane. Oricît de miraculos mai

2

1

Coloanele motorizate cu care lucrăm ogoarele noastre socialiste primesc mereu întăriri fabricate în uzinele românești. În anul trecut agricultura noastră dispunea de 90 200 tractoare fizice, 67 600 semănători mecanice și 42 900 combine pentru cereale.

2

Nu ne putem îngădui să lăsăm pradă erodărilor sau inundațiilor nici o palmă de pămînt fertil.

Numai în anii acestui cincinal vor fi redate agriculturii, prin terasări și plantații, 75 000 ha cu vie și 80 000 ha cu pomi fructiferi.

În același timp numai din fondurile statului va fi finanțată irigarea a circa 400 000 ha.

3-4

Adevărate mine de aur pentru cooperativele agricole de producție, sectoarele zootehnice sînt în centrul eforturilor de dezvoltare a gospodăriei obștești.

Pînă la sfîrșitul anului 1970 numărul bovinelor trebuie să ajungă la 5 000 000, din care al vacilor la 2 500 000, numărul porcinelor la peste 6 500 000, al oilor la circa 13 000 000.

Cît despre păsări, fiecare cooperativă agricolă de producție le poate produce în cantități industriale.

4

DUPA 5 ANI

sună încă pentru țăranul nostru cuvîntul acesta, care a căpătat conținut concret, «milioane», cooperatorii din Segarcea nu sînt mulțumiți. Ei socotesc că n-au realizat decît un început, bun, ce-i drept, dar un început.

Producția agricolă pe țară a crescut cu milioane și milioane de tone. Pentru a cita numai trei consecințe care decurg de aici, cu privire la nivelul de trai al țăranilor cooperatori, din anul 1962 pînă la sfîrșitul lui 1966 s-au construit, la sate, 360 000 case noi și au fost electrificate încă 5 160 sate (total sate electrificate, 8 540). În 1962 rețeaua comercială sătească desfăcuse mărfuri în valoare de 12 miliarde și 974 milioane lei. În 1966 vînzările cresc pînă la 18 miliarde și 306 milioane lei.

E bine, dar se poate și mai bine, trebuie să fie mai bine.

Au trecut numai 5 ani și, uitînd cu o splendidă sete de mai bine și nu lipsit de o anume șiretenie simpatică timpul cînd asculta neclintit sub căciulă «munca de lămurire», țăranul cooperator vrea mai mult de peste tot: de la vaci, de la pămînt, de la tractor, de la știință, de la președinte și — ceea ce este fundamental nou — de la el însuși, membru inteligent, puternic și încăpățînat al unei obști de stăpîni.

Aceasta ni se pare, acum, după 5 ani, cea mai potrivită răsplată pentru oamenii care au construit tractoare și semănători, fabrici de îngrășăminte chimice și S.M.T., pentru cei care au bătut de sute de ori la porți abia întredeschise să facă «muncă de lămurire», ca și pentru cei 11 000 de țărani căzuți la 1907.

Eugen MANDRIC

Intrate adînc și definitiv în viața satului românesc, știința și tehnica fac minuni. Pornind de la sporirea producției agricole vegetale și animale, veniturile țărănimii cooperatiste erau, în 1965, de 2,6 ori mai mari decît în 1950. Cum s-ar zice, merită să-ți bați capul și să te obosești. În fotografia de sus: la recoltat,pe ogoarele C.A.P. Popești-Leordeni, reg. București. În fotografia de jos: nu se acoperă cu prelate de plastic fotoliile unui teatru în aer liber, ci rîndurile de roșii timpurii.

TEATRU

în sfîrșit, premiere cu piese originale...

Acest sfîrșit de aprilie care — orice s-ar spune — nu e tocmai perioada de vîrf a stagiunilor teatrale, vrea să ne răsplătească, pare-se, pentru răbdătoarea așteptare de pînă acum: într-o emulație febrilă, ce ședea mai bine la începutul stagiunii decît spre sfîrșitul ei, teatrele bucureștene își prezintă premierele cu piese originale (și totuși mai bine mai tîrziu...). Deci șase noi spectacole pe scenele bucureștene (în afară de cele consemnate în paginile de față mai e vorba de: «Procesul Horia» de Al. Voitin, «Jaguarul roșu» de P. Luscalov și «Morișca» de Ion Luca). Considerați micul nostru raid fotografic prin teatre ca o invitație: vizionați spectacolele în puținul răstimp ce a mai rămas pînă la încheierea stagiunii...

Fotografii de Hedy LÖFFLER și N. ȘVAICO

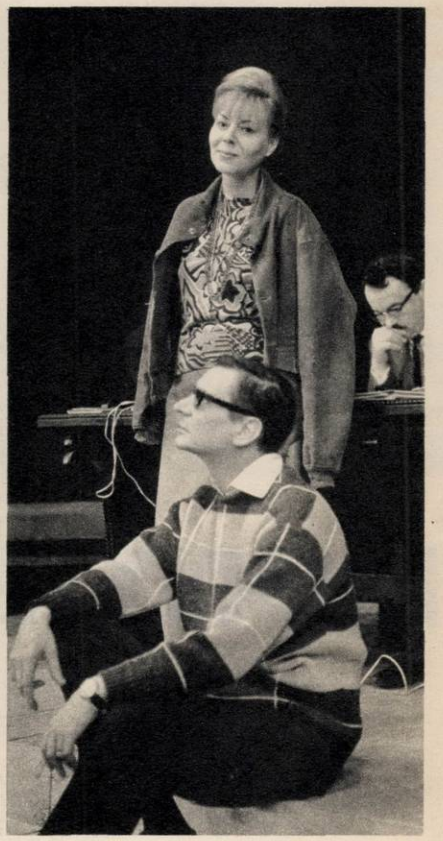

MARIN PREDA:

„MARTIN BORMAN“

Teatrul Național face exact gestul de amfitrion ce i se cuvenea: el îl aduce la rampă pe cunoscutul prozator Marin Preda, oferind găzduire debutului său scenic cu drama «Martin Borman». Titlul piesei sugerează limpede lumea asupra căreia s-a aplecat autorul (de altfel, prezența în America Latină a șefului cancelariei hitleriste a fost din nou semnalată recent în presă și faptul resubliniază actualitatea piesei). Dar titlul nu-i acoperă decît în parte intențiile: Marin Preda nu a urmărit să reconstituie întocmai vreun moment al istoriei naziste, ci să creeze o metaforă a condiției umane în «ordinea» fascistă. Este ușor de înțeles interesul cu care e așteptată premiera, la care regizoarea Sorana Coroamă săvîrșește în prezent ultimele retușuri scenice. În fotografie îi puteți vedea pe actorii Ilinca Tomoroveanu și Constantin Diplan, repetînd sub îndrumarea regizoarei rolurile Hannei și al lui Paulescu.

HORIA LOVINESCU:

„PETRU RAREȘ“

Horia Lovinescu s-a simțit atras de fascinanta figură a domnitorului-pescar Petru Rareș, fiu nelegitim al lui Ștefan cel Mare, bărbat de o mare forță și luciditate, cu un caracter tenace, care a ajuns la tronul Moldovei după ce și-a consumat jumătate de existență ca om de rînd, supus legilor și nelegiuirilor acelor timpuri zbuciumate. De la Horia Lovinescu spectatorii așteaptă totdeauna ceva nou: de astă dată el face dramă istorică renunțînd la aura romantică specifică pieselor noastre clasice. La ora actuală piesa se joacă pe scena Teatrului «C.I. Nottara», în direcția de scenă a foarte solicitatei regizoare Sorana Coroamă, avînd drept interpret în rolul titular pe de asemeni foarte solicitatul actor George Constantin (în fotografie).

AUREL BARANGA:

OPINIA MEA DESPRE „OPINIA PUBLICĂ“

a) Este ultima mea piesă, dar nu și cea din urmă. Luați vă rog această afirmație nu ca pe o amenințare, ci ca pe un anunț.

b) Cred că este o sinteză a tuturor comediilor mele, în măsura în care toți eroii mei se contopesc într-unul singur, într-un personaj colectiv, care judecă și sancționează și care se numește «Opinia publică».

c) Cu privire la spectacol, nădăjduiesc să fie unul de bună calitate, dată fiind interpretarea excepțională pe care mi-a asigurat-o Teatrul de Comedie.

În fotografie: Marcela Rusu (interpretă a patru roluri), Radu Beligan (interpret a trei roluri și al unui prezentator) și Ion Lucian (în directorul Cristinoiu).

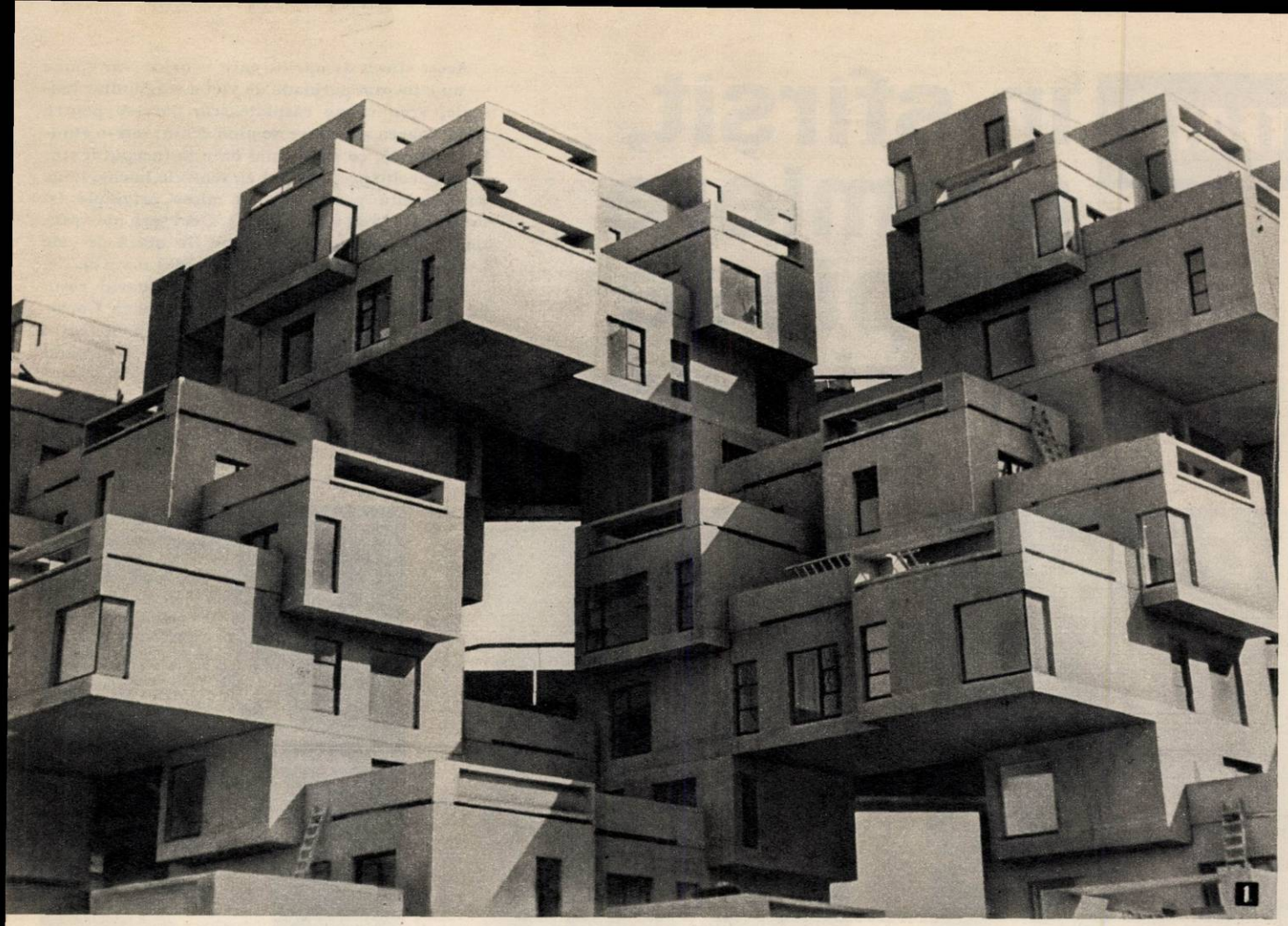

MONTREAL EXPO '67

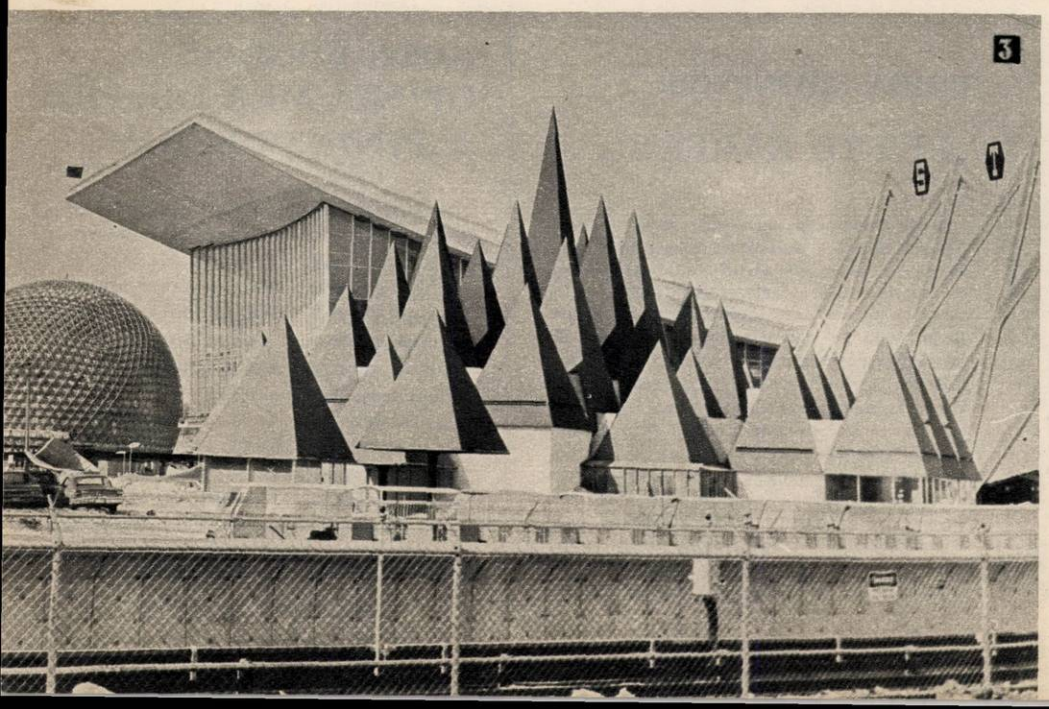

«Pămîntul oamenilor». Titlul romanului lui Saint-Exupéry a devenit pentru şase luni, începînd de la 27 aprilie, deviza lui Expo'67.

Revendicînd Montrealul ca gazdă a Expoziţiei universale care succede celei de la Bruxelles din 1958, locuitorii acestui mare oraş canadian de pe ţărmul fluviului St. Lawrence au intenţionat să marcheze o dublă aniversare: împlinirea, în 1967, a unui veac de la înfăptuirea Confederaţiei canadiene şi a 325 de ani de la întemeierea oraşului. După un an şi jumătate de muncă (a fost necesară, de pildă, transportarea a peste 25 milioane tone rocă şi pămînt) şi aproximativ 40 milioane dolari canadieni cheltuiţi, gazdele sînt mîndre de eforturile lor. Două insule artificiale adăpostesc în inima tricentenarului Montreal, pe o suprafaţă de mai bine de 400 ha, un oraş cu totul nou — oraşul Expoziţiei — cuprinzînd pavilioanele a peste 70 de ţări, construcţii din cele mai originale şi de cele mai variate stiluri. Pavilionul canadian, spre exemplu, are forma unei piramide răsturnate. O sferă din material plastic şi sticlă, care se transformă noaptea într-un adevărat «glob de foc», reprezintă pavilionul american. «Caravela» în şapte etaje găzduieşte pe cel francez, organizat pe tema «tradiţie şi invenţie». Pavilionul sovietic

1 **Spiritul inventiv al arhitecților s-a materializat în această construcție denumită «Habitat», în care fiecare apartament primește razele soarelui.**

2 **«Caravela» franceză.**

3 **Constructorii pavilioanelor s-au întrecut în originalitate. Alături de sfera ce găzduiește exponatele americane se află pavilionul sovietic cu acoperișul în formă de velă; în prim-plan, piramidele ce sugerează o pădure alcătuiesc pavilionul în care sînt expuse produsele industriei canadiene de celuloză și hîrtie.**

4 **Ca și pavilioanele țărilor africane reprezentate la Expo '67 — și de altfel grupate într-un complex denumit «Piața Africii» — pavilioanele unor țări din sud-estul asiatic au fost construite în stiluri tradiționale.**

e o construcție în trei planuri, cu un acoperiș în formă de velă rectangulară, înălțată către unul din capete; punctul său de atracție îl constituie sala intitulată «Cosmos» și unde într-o atmosferă adecvată temei poți face o «călătorie» în spațiul cosmic, iar prin intermediul peliculei să iei contact cu temerarii săi cercetători. Iar dacă Anglia a vrut să-și dovedească preferința pentru monumental, alte țări, ca Japonia, Mexic sau Olanda, s-au prezentat cu pavilioane mai mici dar pline de eleganță.

Celor zece milioane de vizitatori din întreaga lume — cîți sînt așteptați la Montreal în cele șase luni — le vor sta la dispoziție, alături de pavilioanele diferitelor țări, și altele, internaționale și specializate, ca: «Omul scrutează Universul», «Omul și munca», «Omul și sănătatea», «Omul în oraș», «Geniul creator al omului» etc. 150 din cele mai renumite tablouri au fost de asemenea aduse din marile muzee ale lumii pentru a fi prezentate la Expo'67. Și tot aici vor da spectacole Scala din Milano, Teatrul Mare din Moscova, Opera din Paris ca și cea din Viena, Concertgebouw din Amsterdam. Manifestărilor artistice li se vor adăuga cele folclorice, sportive. Într-un cuvînt, un adevărat micro-«pămînt al oamenilor» anului 1967.

I.C.

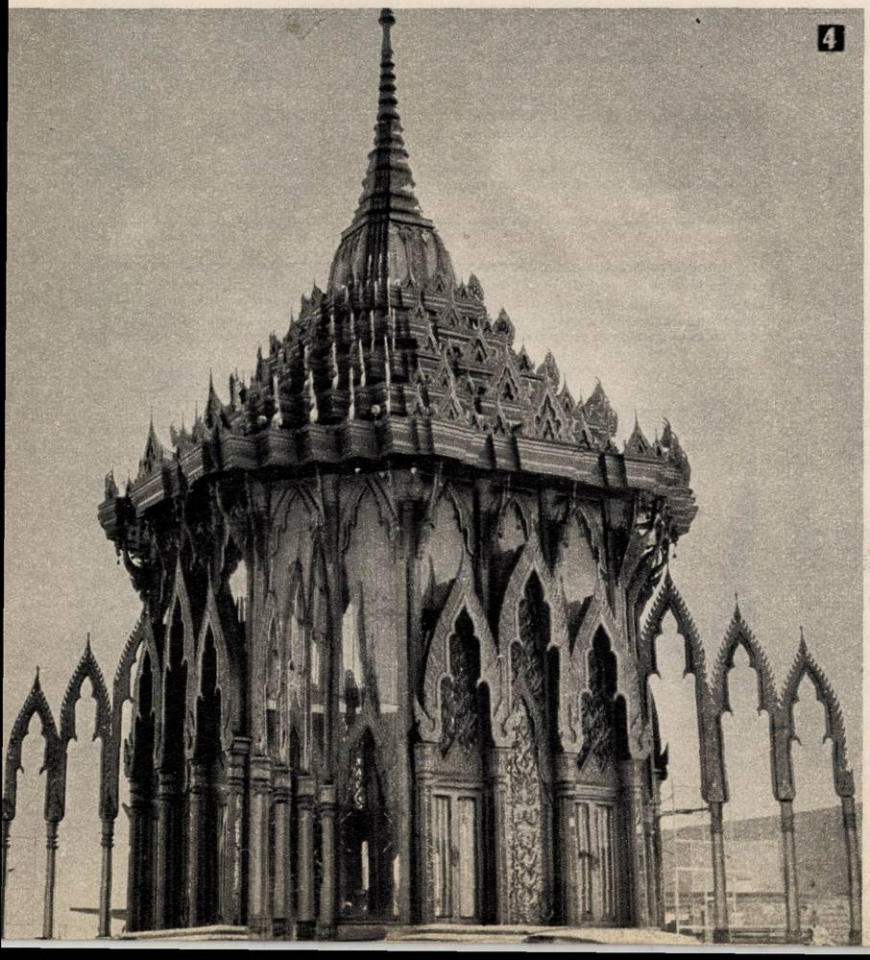

cîteva aspecte mai mult sau mai puțin tehnice

Marele și lăudabilul efort pe care îl face televiziunea pentru a pătrunde rosturile și subtilitățile proceselor de producție, intransigența ei în promovarea unor principii științifice, de organizare și funcționare a întreprinderilor economice se referă — trebuie să sperăm — și la problemele proprii. Este de presupus că atunci cînd își analizează și proiectează activitatea, tovarășii de la televiziune au în vedere și folosirea cît mai eficientă a aparaturii, și însușirea celor mai moderne metode de muncă, și economicitatea soluțiilor alese. Fără o infrastructură «ca pe roate», televiziunea nu poate năzui să-și înfăptuiască menirea complexă de a informa, a educa, a cultiva și a oferi divertismente la nivelul exigențelor de astăzi. Modalitățile tehnice și formulele de lucru puse la punct și verificate în practica televiziunii mondiale trebuie să fie cît mai eficient valorificate. Este posibil și necesar să se inoveze pe tărîmul expresiei artistice, dar este de neconceput să se reinventeze procedee care și-au demonstrat de mult eficacitatea și au intrat în alte locuri în uzul curent.

De ce a fost nevoie de atîta risipă de forțe, de bîjbîieli și încercări neizbutite înainte de a se descoperi concursul tipic de televiziune inaugurat sub titlul «La șase pași de o excursie»? Mai sînt încă imperfecțiuni (un juriu cu rol nedefinit, neclaritate în explicarea probei de perspicacitate, trecută cu bine doar de un elev care după toate aparențele cunoștea dinainte acest test arhicunoscut), dar în linii mari concursul s-a încadrat în sfîrșit în limitele unui gen precis. Sistemul concursurilor cu un juriu dispersat în diverse regiuni (sau țări), care își transmite notele telefonic urmînd ca acestea să apară pe un cadran luminos, a fost adoptat la noi abia în al doilea an al «Dialogului la distanță». El fusese însă născocit și pus la punct de ani de zile și este utilizat ca ceva de la sine înțeles, după cum am avut prilejul să vedem la Festivalul de muzică ușoară «*Eurovision*».

Modul în care a fost prezentat acest festival ridică și altă problemă. Am mai avut prilejul să ne exprimăm surprinderea față de dotarea televiziunii noastre cu un vetust sistem de telerecording într-un moment cînd acesta a fost înlocuit sau este pe cale de a fi înlocuit în alte părți de aparate mai moderne, cu randament superior. Ceea ce pare însă de-a dreptul de neînțeles este modul de întrebuințare ales. Pe de o parte întîrzie foarte mult crearea condițiilor necesare pentru a-l utiliza în singurul scop care-i poate justifica existența: preluarea și retransmiterea în aceeași zi a reportajelor din actualitatea internațională. Pe de altă parte a fost transformat într-un instrument de devalorizare a anumitor programe. Pe vremea cînd nu aveam privilegiul de a poseda un telerecording vizionam concursurile și festivalurile internaționale în momentul desfășurării lor. Acum însă (probabil pentru a amortiza costul complicatei aparaturi), aceste manifestări sînt «conservate» pentru o prezentare ulterioară. Ce ar spune amatorii de fotbal dacă o mare partidă internațională ar fi înregistrată pentru a fi proiectată abia după o săptămînă sau două? Și nu e vorba numai de pasul înapoi pe care-l constituie privarea noastră de o vizionare și audiție simultane: imperfecțiunile în materie de sunet și imagine, inerente unei transmisii prin releu, sînt agravate de calitatea submediocră a reproducerii pe bandă de telerecording. Impresia de cenușiu, de vechi, de prăfuit pe care o conferă aceasta se extinde la un număr tot mai mare de programe care înainte se caracterizau tocmai prin prospețime. Așa s-a întîmplat de pildă cu emisiunea susținută de soliști ai Operei, sîmbătă 15 aprilie. Apoi, telerecordingul mai este folosit pentru a reprograma la intervale inadmisibil de scurte aceleași emisiuni alt fel botezate. Distanțîndu-se de cîntărețul de muzică ușoară de tip «dizeur», adică fără voce, Doina Badea pune în slujba acestui gen muzical minor o voce care ar putea să răsune și pe scena operei. Dar a relua micul ei recital transmis și la Interviziune, mai întîi în locul unui «Magazin 111» nerealizat, apoi sub titlul «Muzică ușoară pe 16 mm», e totuși abuziv. E drept că procedeul se încadrează perfect în sistemul adoptat în ultima vreme la televiziune în materie de manifestări artistice: să ni se ofere ce am mai văzut. Exemplul cel mai flagrant a fost programul de duminică 16 aprilie: un spectacol de circ pe care toți amatorii genului îl cunoșteau și un film ieșit nu demult din rețea. Unii telespectatori au crezut că programul a fost alcătuit înadins așa, pentru a-i convinge să părăsească micul ecran și să plece la plimbare, pentru că a venit primăvara...

Felicia ANTIP

cadran internațional

semnificația unei pierderi de voturi

— corespondență din londra —

Recentele alegeri municipale din Anglia au marcat o serioasă creștere a numărului de voturi acordate Partidului conservator și o pierdere corespunzătoare de voturi de către Partidul laburist. Dacă ar fi fost vorba de alegeri parlamentare, acest fapt ar fi reprezentat o înfrîngere pentru laburiști la numai un an după impunătoarea lor victorie. Nu se poate afirma însă că este vorba de un avînt electoral al conservatorilor ci mai degrabă de o retragere a sprijinului acordat laburiștilor.

Ce a determinat aceasta? Sprijinitorii înfocați ai Partidului laburist — așa-numitul nucleu activ al acestuia — sînt nemulțumiți de eșecul politicii guvernamentale atît în rezolvarea problemelor interne cît și a celor externe. Nu mai există nici un fel de dubiu că, datorită subordonării față de politica S.U.A. și presiunilor exercitate de cercurile marii finanțe internaționale, au fost aruncate peste bord majoritatea făgăduielilor făcute de guvern în cursul campaniei electorale.

Cînd Partidul laburist a venit la putere, domnul George Brown, astăzi ministru de externe, a elaborat un grandios «plan național» care preconiza o creștere constantă a productivității, mînă în mînă cu o îmbunătățire a nivelului de trai și un progres continuu în ce privește sănătatea, învățămîntul, problemele spațiului locativ și alte servicii sociale.

Dar toate s-au spulberat în bătaia vîntului. Productivitatea a fost redusă, a crescut șomajul, iar nivelul de trai al muncitorilor a fost scăzut prin înghețarea salariilor, în timp ce prețurile produselor alimentare și ale unor altor produse de primă necesitate au crescut. Iar zilele acestea guvernul a anunțat în Camera Comunelor prelungirea politicii sale de austeritate economica pentru alte șase luni, după expirarea, la 1 august, a actualei perioade.

De mai multe luni încoace, legea pentru înghețarea salariilor pune stavilă revendicărilor sindicatelor cu privire la mărirea salariilor — și aceasta într-o perioadă cînd nu există nici un fel de control mai serios asupra creșterii prețurilor. De asemenea, nu există vreo asigurare că politica înghețării se aplică egal. Membrilor Parlamentului, judecătorilor, membrilor poliției, vîrfurilor conducătoare ale industriilor naționalizate — tuturor acestora li s-au asigurat venituri crescute.

Guvernul, care la început a sperat să mențină salariile înghețate, vorbește în prezent despre o viitoare «etapă voluntară de restrîngere a salariilor». În schimb milioane de muncitori cer sindicatelor să inițieze acțiuni în vederea ridicării salariilor. Dacă guvernul va căuta să folosească puterea legii pentru a o opune acestor cereri, o ciocnire cu sindicatele devine inevitabilă.

Nimeni nu neagă greutățile cărora le are de făcut față guvernul. Dar cei care și-au dat votul laburiștilor așteaptă primele măsuri în vederea preluării controlului asupra «vîrfurilor diriguitoare ale economiei», măsuri pe care guvernul laburist le-a făgăduit. Și mai presus de orice ei așteaptă îndeplinirea promisiunii de a se păși înainte în direcția dezarmării. De asemeni, cea mai mică deplasare în direcția disocierii Marii Britanii de crimele comise de S.U.A. în Vietnam ar avea un efect înviorător asupra mișcării laburiste.

Gordon SCHAFFER

cînd plouă peste favelas...

— corespondență din rio de janeiro —

Dificultățile de organizare urbană la Rio de Janeiro nu constituie o noutate. Încă din secolul trecut a început o luptă dură pentru cucerirea de spațiu, operație ce mai continuă încă. Pe de o parte s-a săpat în dealuri lărgindu-se «cheile», pe de altă parte cu pămîntul scos s-a umplut, metru cu metru, golful Guanabara, eliberîndu-se noi suprafețe pentru construcții. Dealurile stîncoase au fost străpunse în toate direcțiile de tuneluri, pentru a lega între ele diversele cartiere ale orașului.

Se pare însă (cel puțin așa asigură specialiștii) că aglomerarea urbană a sfidat peste orice limită rigorile impuse de teren și de climă. Se afirmă că, în condițiile date, populația orașului ar fi putut crește pînă la 500 000 de locuitori. Astăzi ea depășește însă 4 000 000 și ritmul de creștere este întrecut aici numai de cel din Sao Paulo. Aceasta a însemnat nu numai construirea de clădiri solide din piatră sau beton, ci mai ales apariția unei puzderii de case precare sau de colibe improvizate (favelas) destinate celor lipsiți de mijloace materiale. Și întrucît suprafața plană era epuizată, aceste locuințe au început să fie construite în sus, pe pantele dealurilor. În aceste condiții ploile și inundațiile au devenit o adevărată calamitate. Un sfert de oră după ce începe ploaia se formează torente care se umflă și se precipită pe văile dealurilor. În mers, ele smulg colibele fragile din scînduri vechi sau cutii de tablă (în asemenea «locuințe» trăiește a cincea parte din populația orașului, peste 800 000 de săraci). În cîteva minute strada devine un adevărat rîu, subsolurile și pivnițele caselor mai neprotejate se umplu cu apă, autovehiculele sînt imobilizate, se strică instalațiile electrice subterane întrerupîndu-se curentul, se sparg conductele de apă...

Despre prima mare nenorocire de acest fel relata, încă la 27 aprilie 1883, ziarul «Jornal do Commercio», afirmînd, între altele, că «după o zi de ploi, orașul a rămas complet paralizat și au murit mai mulți oameni decît au murit de malarie în tot cursul anului».

Recentele inundații succesive, însoțite de dislocări de stînci, au mobilizat și mai mult opinia publică în favoarea unor măsuri urgente care să salveze Rio de coșmarul distrugerilor. Mai mulți specialiști au ajuns la concluzia că sugestiile de a «moderniza» favelas sînt de-a dreptul criminale. Unica soluție viabilă este eliminarea completă a acestei categorii de «locuințe» din peisajul orașului, asigurîndu-se oamenilor nevoiași locuințe «populare» în locuri sigure, la un preț accesibil. Autoritățile aprobă ideea, însă de aici pînă la realizarea ei rămîne o distanță imprecizabilă. Capitalul particular se ocupă, ce-i drept, și încă intens, de construcții de locuințe, dar o face în scopuri speculative și apartamentele acestea rareori sînt accesibile ca preț chiar și celor din păturile mijlocii.

După cum se vede, situația la Rio de Janeiro continuă să fie gravă, iar măsurile luate sînt departe de a fi cele mai eficiente.

V. OROS

Favelas la Rio de Janeiro.

o excelentă impresie

«O strălucită reprezentație cu Carmen a artiștilor Operei din București». Titlul aparține ziarului «La Dernière heure» din Liège și exemplifică tonul general cu care presa și spectatorii belgieni au apreciat recentul turneu al reprezentanților Operei de stat din București. Întreprins în cadrul unui schimb cultural cu Opera valloną, turneul a cuprins patru spectacole cu opera Carmen la Liège, Namur și Charlesroi. Din distribuție au făcut parte: Dorothea Palade (Carmen), Teodora Lucaciu (Mihaela), Cornel Stavru (Don José), David Ohanesian (Escamillo) și Valentin Loghin (Zuniga). Conducerea muzicală a fost asigurată de maestrul Mihai Brediceanu. După cum arăta ziarul *La Wallonie*, «această reprezentație a simpaticilor și talentaților artiști ai Operei de stat din București a lăsat o excelentă impresie».

În fotografie: Dorothea Palade în rolul Carmen.

„o bluză fantomas, vă rog!"

Apărînd împreună pe peliculă, doi «monștri sacri» — Jeanne Moreau și Brigitte Bardot — au inspirat cu vreo doi ani în urmă moda «Viva Maria». Dar cine își mai amintește azi de ea? Vestimentația lui James Bond, celebrul agent secret 007, a constituit la rîndul ei o mină de aur pentru cei ce trăiesc din modă. Efemer însă. Cămășile, hainele cu dublu șliț și pantalonii evazați tip «James Bond» au decăzut, «coborînd» în raioanele de confecții ale marilor magazine occidentale.

În goana după nou și mereu mai nou, după inedit și suprainedit, businessmenii modei au descoperit un nou Eldorado: comicsurile. Imaginile faimoșilor Mandrake, Fantomas, Batman și atîția alții, episoade din fantasticele lor aventuri vor fi imprimate anul acesta pe zeci de mii de cămăși, impermeabile, mini-jupe, pulovere, cravate etc., etc. «E cea mai mare afacere pe care am întîlnit-o vreodată» — a exclamat Jay Emet, președintele lui «Licensing Corporation of America». Va mai trece însă un timp și probabil că prea puțini vor fi cei care își vor mai aminti de moda benzilor desenate. Suvenirurile cele mai concrete vor rămîne în conturile bancare ale afaceriștilor cointeresați. Și atunci prilejul unui nou mare business va apărea la orizont...

D.Ș.

Chipurile și aventurile eroilor de comicsuri — un imprimeu la modă în Occident.

În Japonia a început cea de-a treia etapă a «ofensivei de primăvară» a oamenilor muncii. Sute de mii de muncitori din diferite domenii de activitate au organizat greve și demonstrații în sprijinul revendicărilor lor privind majorarea salariilor, încetarea creșterii prețurilor etc. În cursul manifestațiilor, participanții au purtat cu ei și pancarte cu lozinci chemînd la încetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam.

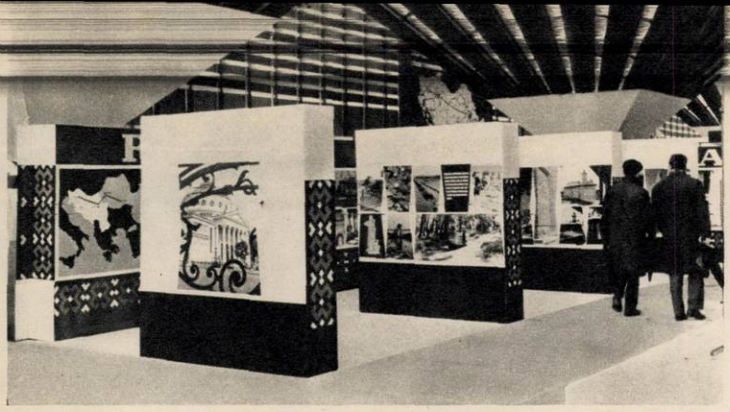

La ediția de primăvară a Tîrgului internațional de la Zagreb au participat 1176 de firme și întreprinderi din Iugoslavia și alte 24 de țări, între care și Republica Socialistă România. Țara noastră a participat cu un stand de medicamente, precum și cu un birou comercial (în fotografie).

linköping

Străinul care poposește pentru prima oară în Suedia este captivat nu numai de peisajul natural neobișnuit, de farmecul pe care ți-l oferă specificul unui anotimp sau altul, de pitorescul unic — o alternanță de ape și păduri, de coline domoale și șesuri înverzite — ci și de nota de originalitate a fiecărui oraș. De la această regulă n-am făcut excepție nici eu atunci cînd am trecut prin porțile Linköpingului, situat la 200 km sud de Stockholm. Este o așezare veche dar întinerită și modernizată. Arhitectura ei reprezintă o îmbinare reușită a stilului modern cu cel tradițional suedez, caracterizat prin simplitate, răceală, masivitate, cu influențe de baroc și gotic. Avînd o populație de 70 000 locuitori, Linköpingul e considerat un *centru industrial* și comercial înfloritor. Aproape nu există clădire care la parter să nu aibă magazine. Bogăția de vestigii ale trecutului atrage aici un număr mare de turiști.

În marea piață din Linköping, Stora Torget, se înalță o fîntînă de o rară frumusețe, opera celebrului sculptor Karl Milles. Acest monument este dedicat lui Folke Fylbiter, erou al dinastiei Folkunga, a cărei istorie se împletește cu primele începuturi ale Suediei. Printre numeroasele vestigii ale trecutului mai amintim Vechiul Linköping, un muzeu în aer liber, și parcul zoologic, Catedrala, unul din edificiile religioase cele mai mărețe din Scandinavia, Castelul, cîndva fortăreață regală și apoi reședința guvernatorului provinciei. Oricine vizitează orașul trebuie neapărat să vadă și împrejurimile sale, cu schitul medieval Vreta Kloster, ecluzele de la Berg ale *canalului Göta*, castelele *Sturefors*, Vrokind și Bjärka Säby, biserica circulară de la Vårdsberg și să facă o mică excursie cu vaporul pe canalul Kinda.

...În ultima vreme locuitorii orașului vizitează în număr tot mai mare reprezentanța O.N.T. Înscrierile numeroase pentru excursii în România în anul acesta sînt un semn al interesului vădit pentru țara noastră, manifestat de acești oameni calmi și greu de convins ai nordului scandinav.

V. CĂBULEA

printre rînduri

Industria de automobile americană se află în criză pe piața internă. În schimb se pare că face afaceri bune legate de livrarea de vehicule necesare agresiunii din Vietnam. Profesorii și studenții colegiului din San Fernando Valley care se împotrivesc războiului s-au gîndit să acționeze mai eficient în exprimarea punctului lor de vedere lovind pe profitorii și sprijinitorii intervenției în punctul cel mai sensibil. Așa s-a născut inițiativa unui angajament scris, în josul căruia vor să atragă pentru început 100 000 de semnături. Cei ce-l semnează se obligă să nu-și cumpere automobil pînă nu va înceta războiul din Vietnam. Dacă semnăturile vor lua proporții și dacă se vor extinde și la alte ramuri care adună cîștiguri din război, acțiunea poate să devină o sursă de *presiuni ce nu vor putea fi ușor de ignorat*. Mesajul acestor semnături va fi clar: Vreți o piață bună? Lăsați-vă de profiturile morții. Oricum, e un limbaj *pe înțelesul negustătorilor în cauză*.

★

Locuitorii insulei Malaita din arhipelagul Solomon (Pacific) au cerut prin glasul ministrului lor de finanțe ca moneda locală să fie acceptată în circuitul internațional, alături de dolar, liră și altele drept valută forte.

«Nu credem că cererea va fi acceptată» — a declarat un expert occidental gîndindu-se la frămîntările valutare interoccidentale. «Sistemul monetar internațional — a continuat el — este și așa destul de complicat ca să mai fie posibilă încă o valută de circulație largă».

Păcat. Experții sînt total lipsiți de sensibilitate. Valuta locuitorilor insulei Malaita constă în... scoici de mare lustruite, de culoare roșie, tăiate în formă de disc. Cîte nostalgii n-ar putea trezi o asemenea monedă născută în apele Pacificului, sugerînd o clipă de răgaz și destindere încrîncenaților mînuitori de bani.

★

Din cauza unor efecte ale secetei în regiunea Queensland din Australia vitele refuzau să mănînce chiar și atunci cînd *erau hrănite din mînă și de aceea mureau* cu zecile. Fermierul Bert Renolds care știa din propria lui experiență că, atunci cînd n-are poftă de mîncare, un păhărel de whisky rezolvă problema, a aplicat respectiva metodă și cîtorva animale. După zece zile de tratament, vitelor le-a revenit pofta de mîncare. Operația a fost destul de costisitoare pentru Renolds care avea 150 de viței, dar animalele au fost salvate. În ziua cînd, în sfîrșit, a căzut prima ploaie, Renolds, care nu-i de loc antialcoolic, după cum prea bine s-a văzut, a exclamat: «Tot apa e mai bună!» Era pe gratis.

Nicolae URECHE

FLACĂRA VARIETĂȚI

FOTOGRAFII RARE

Apa a fost adusă în București încă de pe vremea lui Alexandru Ipsilanti, la 1782, și a lui Nicolae Vodă Mavrogheni, care în anul 1786 tocmea o seamă de olari pentru fabricarea tuburilor de pămînt ars și hotăra înființarea «Casei cismelelor».

Și totuși, în primii ani ai secolului nostru mai existau în București sacagii care cutreierau străzile cu apă de vînzare.

Lumina electrică a fost introdusă în București în anul 1882, adică la numai cîteva luni după ce se instalase la New York prima uzină electrică din lume...

...dar în anii de dinaintea celui dintîi război mondial mai ardeau pe unele străzi din București felinare cu petrol, numite în derîdere «găzoaie».

În fotografie, două rarități: sacaua cu apă, pe două roți, trasă de un cal, și felinarul cu «găzoaie», așa cum le-a prins obiectivul fotografic acum 50 de ani pe strada Lăzureanu de pe Dealul Spirii.

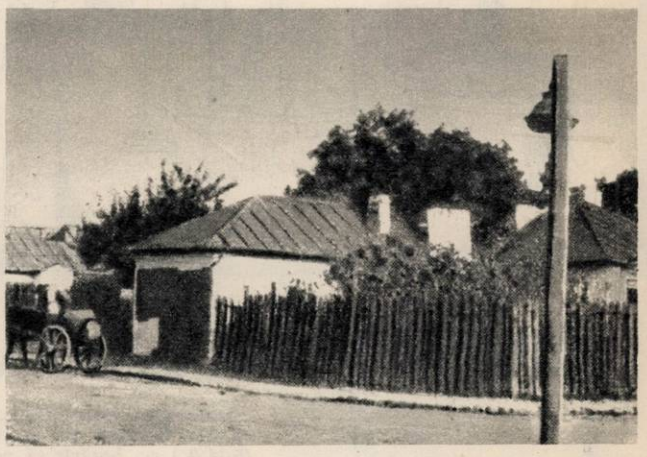

DESCOPERIRE ARHEOLOGICĂ

În timpul săpăturilor pentru fundațiile unei noi construcții la Beirut, pe strada Bab-Idriss, în plin centru comercial al capitalei Libanului, au fost descoperite vestigii ale unui vechi oraș datînd din secolele II-III e.n., perioada ocupației romane.

Se pot observa fragmentele de ziduri de casă, pavajul și, în special, coloana terminată cu un frumos capiteliu, deosebit de bine conservată.

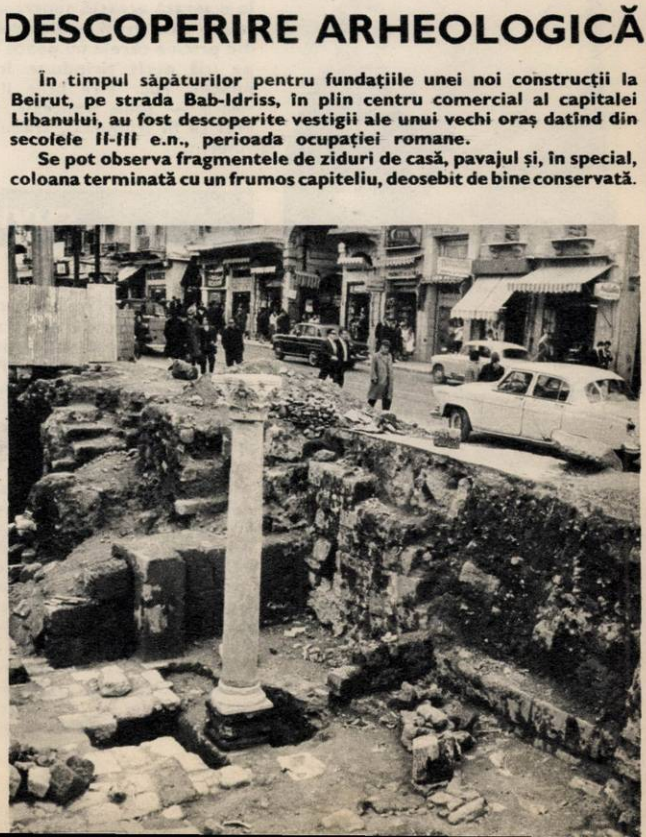

umor fără cuvinte

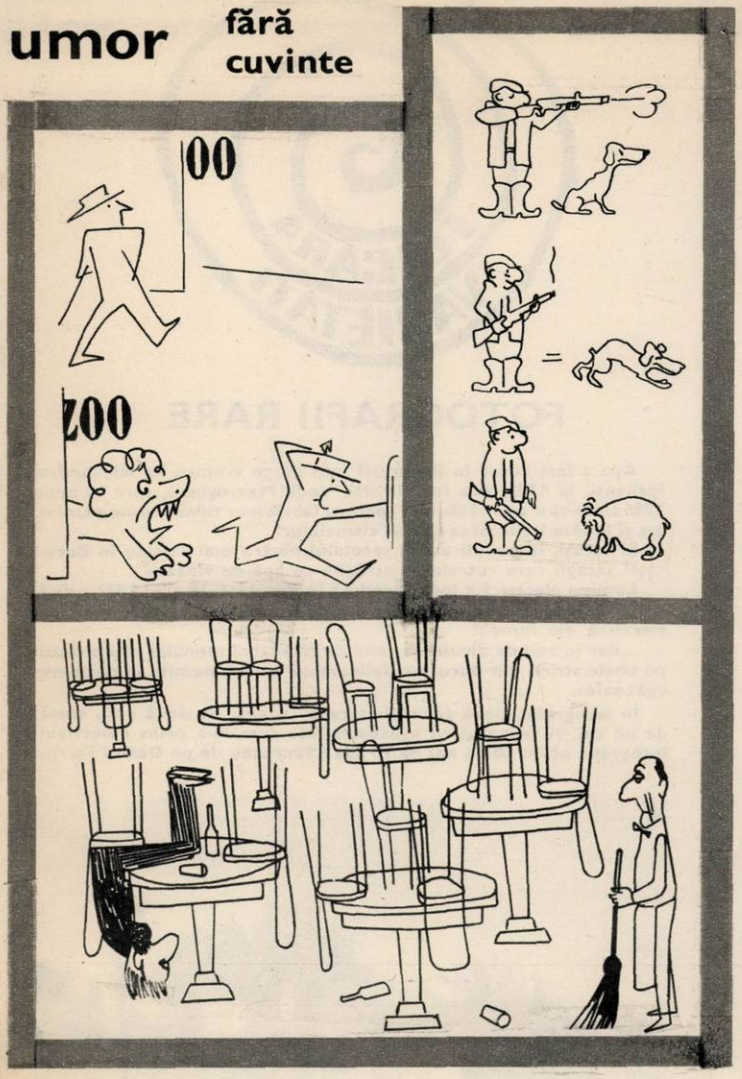

DILEMĂ EDILITARĂ

Edilii din Barcelona s-au văzut în fața unei probleme dificile atunci cînd necesitățile urbanistice au cerut să se deschidă noua stradă Marqués de Mulhacén: să abată strada sau să taie copacul? Neputîndu-se hotărî, au respins ambele posibilități și drept urmare falnicul arbore continuă să se dezvolte netulburat în mijlocul drumului.

S-A STRECURAT ȘI EL...

Prezentîndu-și un sortiment de linoleum la Tîrgul internațional de covoare, mochete, linoleum și carpete de la Earl's Court, Londra, firma Dunlop a dat dovadă de ingeniozitate. A croit din acest produs rochii pe care le-a pus cu dibăcie în valoare. Printre manechinele «Dunlop»-ului s-a strecurat și unul de gen masculin. El n-are nici o legătură cu linoleumurile, nici cu covoarele. Venise probabil în vizită de la Expoziția de lenjerie bărbătească organizată la același Earl's Court londonez.

ORIGINALITATE?

În numele «originalității», tînăra Connie Long din St. Louis (S.U.A.) s-a hotărît să poarte la o serată această supercoafură sau — dacă vreți — ultraperucă, din pricina căreia nu poate intra pe ușă decît tîrîndu-se în genunchi. Pour être belle il faut soufrir **— spun francezii. Dacă vrei să fii frumoasă, trebuie să suferi...**

cuvinte încrucișate: POFTĂ BUNĂ!

dezlegarea jocului «MURMURUL PRIMĂVERII», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PRIMAVARA — DISC. 2) ROIURI — ALTOITA. 3) ID — ZC — ASTRI — AM. 4) MIREASMA — INIMI. 5) ETA — SOARE — ANIN. 6) NORI — L — INC — AN. 7) IR — EM — STELE — EP. 8) RINDUNEA — ODA — R. 9) E — AURII — AP — NAI. 10) ISTM — COCORI — E. 11) LAC — UC — MITISOR. 12) ACUARELA — ECOU. 13) NATRE — ATALANTA

ORIZONTAL: 1) Prepară friptură și mici — Deliciu pe varză. 2) Porții — Consumat pe sandvișuri. 3) Autorul tablourilor «Petrecere cu lăutari» și «Dejunul unei doamne» — Colea — În livadă! 4) Condimentează unele mîncăruri — Ca ardeii uscați pe sfoară. 5) Băutura casei — Te ademenesc la mese copioase. 6) Un magazin cu autoservire — Se bagă-n ciorbă. 7) Cutie! — Aceea — Întoarceți tava și serviți un pește. 8) Două felii de cozonac! — Dispusă... la masă întotdeauna. 9) Mîncare alarmantă pentru... unii — Saturație — Servea la masă odinioară. 10) O acritură apreciată. 11) Preparat culinar, tradițional românesc (sing.) — Un fel de cămară.

VERTICAL: 1) Varietate de vin de Cotnari — Zahăr mărunt. 2) Se-ncovoaie sub rodul fructelor (sing.) — Delicios preparat la frigare — Măsură veche. 3) Conduce o echipă de pescari — Pălămidă de baltă. 4) Pămînt cu apă — Plin cu pește — Cușme! 5) Usturoi (reg.) — Se înroșesc la fiert și devin delicioși — Nu merge. 6) Se repetă — Lacom... la bani. 7) Ouă bătute și prăjite — Dormitor moldovenesc. 8) E și ăsta o grădină — Localitate în Elveția — Cave! 9) La salată! — Servit la... masă. 10) Se servesc cu delicatese — Garnitură la friptură. 11) Gust (fem. pl.) — Platou.

D. IACOBESCU

Cuvinte mai puțin cunoscute: OSAR, MOAS.

Artarom
BD. MAGHERU 3

Parfumerie fină

Cosmetica
BD. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ 5

STIL
BD. BĂLCESCU 26

PĂLĂRII - UMBRELE
BD. BĂLCESCU 26

Stofe fine

TOATE
PREFERINȚELE,
TOATE
EXIGENȚELE
LE
SATISFAC
MAGAZINELE

O.C.L. TEXTILA 2

Mătăsuri

Tricotaje

Someșana
BD. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Miras
CALEA VICTORIEI 25

bumbăcel
BD. MAGHERU 29

Jupiter
CALEA VICTORIEI 23

Bijuterii

Cadouri
BD. MAGHERU 5

Galanterie
CALEA GRIVIȚEI 177

Mihai și Ana (Silviu Stănculescu și Irina Gărdescu) nu și-au descoperit încă amintirile comune: cele din timpul războiului.

film

Balerinul din fotografie este unul din «Cei 7 magnifici», James Coburn; de fapt, rolul său în filmul «Îl iubesc pe Flint» (din care am reprodus acest cadru) este acela al unui spion deghizat în dansator.

«Al 13-lea capriciu» — regia R. Boussinot — este ultimul film al Mariei Lafôret. (După cum am mai anunțat și cu un alt prilej, partenerul ei este Pierre Brice.)

atenție, motor!

cerul începe la etajul III

Chiar dacă Irina Gărdescu nu mai are înfățișarea de liceană din primul ei film, chiar dacă Silviu Stănculescu poartă o uniformă de marinar, chiar dacă prin colțurile unei camere amenajate pe platou sînt aruncate tot felul de jucării (își au ele rostul lor) și fotografii pe fond «op-art», senzația că asistăm la turnarea unui alt «La patru pași de infinit» se strecoară în noi cu ușurință: aceeași actriță, același actor, multe cadre cu ei doi, același regizor, Francisc Munteanu, aceeași «scurtă întîlnire» între un bărbat și o fată, aceeași neîmplinire a ceea ce ar fi putut să fie o poveste de dragoste.

Dar lectura scenariului ne spune altceva: «scurta întîlnire» are loc în zilele noastre, nu în timpul războiului. Și totuși, în această cameră, cum spuneam, plină de jucării și fotografii pe fond op -art, cuvîntul război nu poate fi ocolit. Mihai și Ana (bineînțeles acestea sînt numele eroilor lui Francisc Munteanu) descoperă că au amintiri comune din vremea bombardamentelor. Și nu unele oarecare. Fapte dureroase, răvășitoare. De aici începe să se desfășoare firul dramatic al filmului.

— *Deși războiul este doar o amintire* — spune Francisc Munteanu — *rănile lui mai dor și astăzi, urmele pe care le-a lăsat în viața unor oameni sînt nebănuite. Despre toate acestea filmul va vorbi neostentativ, fără să stînjenească firescul unei abia începute istorii de dragoste petrecute într-o singură seară, o prea frumoasă seară care însă, așa cum se întîmplă de atîtea ori în viață — și mai puțin în filme — nu poate fi semnul sigur al unei fericiri viitoare.*

Primii metri trași îndreptățesc acel «neostentativ» pomenit de regizor. Există în aceste bucățele de film o amărăciune nedeclarată, neexplicată, amărăciunea unei fete tinere care nu știe încă adevărul sfîrșit al tatălui ei mort în timpul războiului; ochii Anei (Irina Gărdescu) se străduiesc să nu fie triști dar sînt, răspunsurile ei vor să fie tăioase dar alunecă pînă la urmă în tristețe. Actrița are o liniște matură în joc, foarte potrivită personajului.

*

Pentru Silviu Stănculescu, acest al doilea Mihai din filmografia sa (reamintim: primul a fost în «La patru pași de infinit») este cel dintîi rol ce-l obligă să-și apropie două vîrste diferite pe parcursul aceluiași film: una de vreo douăzeci de ani, alta în preajma a patruzeci de ani. Îl las să termine o replică lirică («cînd îmi voi aminti de tine aș vrea să te văd ca acum») pe care și-o repetă cînd lui însuși, cînd unui perete, de vreo trei-patru ori, pînă găsește «tonul». Unui actor al cărui erou are succesiv două vîrste i se adresează în mod fatal o întrebare clasic gazetărească: spusă direct sau mai pe ocolite, tot la asta se rezumă: «Cum izbutiți să faceți trecerea?»

— *Cînd e vorba de întinerire, machiajul nu prea poate face minuni, mai ales la trăsăturile mele. Cutele acestea de pe frunte le voi avea și la 20 de ani. Pentru tînărul de atunci mă străduiesc să găsesc un aer băiețesc, mai puțin calm, mai puțin sobru, un alt fel de a se mișca, de a gesticula, de a privi. Unele gesturi însă, cele care țin de mica personalitate a omului, trebuie prelungite, păstrate tot timpul, indiferent de vîrstă.*

Oricum, pentru actorul Silviu Stănculescu rolul acesta poate să însemne o primă clătinare a unei credințe împărtășite de mulți regizori, aceea că ar fi născut pentru personaje «așezate, stăpîne pe ele și cu farmec blînd». Cînd auzim sau citim astfel de vorbe știm că pe undeva, prin apropiere, pîndește un pericol care a dăunat atîtor interpreți înzestrați: repetarea.

Magda MIHĂILESCU
Fotografie de Elena GHERA

telegrame

● «Totul este cinstit în ea, doar privirea nu». Astfel o descrie Stendhal pe eroina sa Lamiel din romanul (rămas neterminat) cu același nume, a cărui ecranizare o termină în aceste zile cineastul francez Jean Aurel. După părerea sa, Lamiel este un Julien Sorel feminin și ecranul va trebui s-o înfățișeze ca atare. Interpreta ei, Anna Karina, este și ea de acord. În alte roluri vor apărea Robert Hossein și Jean Claude Brialy.

● Unor cineaști le place să se joace din cînd în cînd cu inimile spectatorilor. Seria filmelor cu James Bond a născut o altă serie cu filme anti James Bond. Iar acum, studiourile italiene pregătesc pur și simplu un fel de caricaturizare a aceluiași erou: «Inepuizabilul inspector Poppon». În film el va avea chipul comicului Totò.

● Actrița poloneză Iolanta Umecka, lansată de R. Polansky în «Cuțitul în apă», se află în R.S. Cehoslovacă, invitată fiind de regizorul Ștefan Uher să interpreteze rolul principal în comedia «Fecioara miraculoasă», «un film surizător — ne încredințează autorul lui — un film ce-și propune să ne convingă că în viață avem neapărată nevoie de fantezie».

● Claude Lelouch, proaspătul deținător al Premiului Oscar pentru «Cel mai bun film străin al anului 1966» («Un bărbat și o femeie»), a tras de curînd ultimul tur de manivelă al filmului «A trăi pentru a trăi». Actorii sînt de-a dreptul entuziasmați de stilul de muncă al tînărului cineast. «Nu-și dirijează interpreții, îi provoacă» — spune Annie Girardot. Iar Yves Montand: «Cu el trăiești fiecare minut, fiecare secundă. Este pasionant».

● Festivalul de la Berlin din acest an (23 iunie-4 iulie) va închina una din manifestările sale memoriei lui Ernst Lubitsch, ale cărui comedii, astăzi cam uitate (și poate pe nedrept), erau mult gustate prin anii '30-'40 pentru ironia lor subtilă («Necazuri în paradis», «Dacă aș avea un milion» — programat nu demult pe micul ecran — «Văduva veselă», «A fi sau a nu fi»).

PE LITORAL înainte de sezon

• ÎNCĂ TREI MARI HOTELURI LA MAMAIA: «PATRIA», «NAȚIONAL» ȘI «UNIREA»
• ZECI DE VILIȘOARE ȘI CAMPINGURI DE-A LUNGUL LITORALULUI
• IMPORTANTE PREGĂTIRI PENTRU O CÎT MAI BUNĂ PRIMIRE A OASPEȚILOR ESTIVALI
• ACȚIUNI TURISTICE ÎN DELTA DUNĂRII

De la an la an tot mai mulți oaspeți estivali își petrec vacanța pe litoralul românesc devenit, în mai puțin de un deceniu, centru turistic intern și internațional de prim rang. Pe lîngă condiții naturale excelente (lungimea și lățimea deosebită a plajelor de la Mamaia și Mangalia, nisipul foarte fin, clima bună etc.), vizitatorii găsesc aici sute de hoteluri și vile confortabile, restaurante moderne, mijloace de agrement de tot felul, posibilități pentru excursii interesante.

Încă puțin și plajele vor fi luate din nou cu asalt. Deocamdată însă — așa cum e firesc — *întregul litoral* e în febra pregătirilor.

Anul acesta, sezonul pe litoral se deschide mai devreme ca de obicei (la 15 – 20 mai) și va dura mai *mult (pînă la 15 octombrie). Numărul oaspeților va fi* și el mai mare ca în trecut. Nu uitați: sîntem în plin «An internațional al turismului», ceea ce implică multe mii de vizitatori în plus care vor veni din toate *colțurile lumii să ne cunoască.*

Ce oferă nou în acest sezon litoralul? Ce s-a făcut pentru o cît mai agreabilă primire a oaspeților? Iată două întrebări, foarte actuale acum, cărora încercăm să le dăm răspunsul în rîndurile ce urmează.

MAMAIA. Admirabila noastră stațiune maritimă se îmbogățește în momentul de față cu încă trei hoteluri. Primul se va numi «Patria»; al doilea, «Național»; al treilea, «*Unirea*». *Toate la un loc vor putea găzdui* 1 088 oaspeți. Alături, la cîțiva pași de valurile argintii ale mării, un nou restaurant modern — al 25-lea. Tot aici se instalează un nou camping cu peste 1 000 de *locuri; lîngă el va funcționa un mare restaurant cu* autoservire. În plus, noi bungalovuri care pot găzdui serii de cîte 250 turiști. O surpriză plăcută o vor avea amatorii sportului cu popice: în vara aceasta se va da în folosință un bowling (popicărie mecanică) cu 12 piste. Proiect românesc, construcție românească.

Să mergem mai departe. La EFORIE-SUD se construiește acum, în apropiere de faleză, și va fi gata la începutul sezonului, un adevărat orășel cu 250 de căsuțe cochete și confortabile. În preajma acestei așezări liliputane, un restaurant. Și la EFORIE-NORD se deschide un camping, iar la COSTINEȘTI, chiar în

Cele trei mari hoteluri care se construiesc acum la Mamaia.

Popas pe insula Ovidiu. Vara, loc de agrement pentru oaspeți.

În această pitorească clădire din Mamaia se deschide un restaurant cu mîncăruri specific dobrogene.

inima satului, printre flori și pomi, se înalță acum din piatră de Techirghiol 27 de vilișoare (cu parter și etaj) însumînd o capacitate de 500 de locuri. Toate la dispoziția turiștilor români și a celor de peste hotare.

Constructorii acestor vilișoare s-au angajat să le predea «la cheie» în termenul stabilit, deși lucrările pe șantier au început (din cauza sosirii cu întîrziere a documentației) mai tîrziu decît trebuia. De altfel, trebuie acordată atenție deosebită terminării în timp util a tuturor clădirilor aflate în construcție pe întregul litoral.

Într-o convorbire despre problemele turismului și despre importantele investiții ce se fac în acest domeniu, avută cu tov. Profir Negrea, vicepreședinte al Oficiului național de turism, am aflat că într-un viitor apropiat o nouă așezare se va adăuga salbei de stațiuni maritime de pe litoral: Mangalia-Nord. Lucrările — după cum ni s-a spus — vor începe chiar în anul acesta. Blocurile moderne ce se vor înălța aici, un număr mare de căsuțe și un camping vor putea găzdui, într-o primă etapă, aproape 9 000 de oaspeți. Proiectul: D.S.A.P.C.-Constanța.

*

În mod organizat, turiștii vin la mare prin O.N.T., prin Uniunea Generală a Sindicatelor, prin Uniunea asociațiilor studenților. «Anul acesta — ne-a împărtășit tov. Ion Popa, vicepreședintele Sfatului popular al orașului Constanța — numărul acestor categorii de oaspeți se ridică la 320 000. Toți au masă și casă asigurate dinainte. Vor sosi în tot cursul verii încă aproape 700 000 de turiști neorganizați». Unii vin la rude sau prieteni; ceilalți vor trebui găzduiți. Există oare posibilitate de cazare pentru toată această lume atrasă vara de mirajul mării? «Fără îndoială că da — ne-a spus vicepreședintele sfatului. Am luat din vreme măsuri pentru ca și oaspeții veniți «pe cont propriu» să fie și ei bine primiți: numeroase contracte încheiate cu cetățenii care dispun de spațiu liber vor asigura cazarea».

Avînd însă în vedere că de la an la an tot mai mulți turiști își petrec vacanța pe litoral și mulți din ei se opresc la Constanța, numărul de hoteluri existente acum în acest oraș ar trebui sporit.

...Anul acesta condițiile de transport în comun între stațiunile de pe litoral și în interiorul orașului Constanța, în urma măsurilor luate de autoritățile locale, vor fi îmbunătățite: s-au comandat încă 55 de mașini noi (40 autobuze și 15 troleibuze), iar o nouă linie de troleibuz va lega gara de Mamaia. În plus, încă patru stații de taximetre.

*

Ni s-a vorbit la Constanța despre o serie de inițiative luate recent pentru punerea în valoare a specificului local. Printre altele, de pildă, oaspeții veniți de peste hotare vor găsi anul acesta la Mamaia trei unități de consum în care se vor servi exclusiv specialități culinare dobrogene. De la imambaialdi la plăcinta cu carne de berbec... Vinurile locale vor putea fi degustate și direct de la sursă, la Murfatlar sau la alte faimoase crame din regiune, iar fripturile de batal dobrogean, foarte solicitate în restaurantele din unele țări, vor fi oferite oaspeților și în satele din jurul Constanței...

Ar mai trebui rezolvată și problema «suvenirurilor». Turiștilor dornici de amintiri li se oferă de multe ori pe plajă, pe străzi și chiar în unele magazine obiecte de un gust îndoielnic. Printre acestea sînt și veșnicele

(Continuare în pag. 22)

▲
În curînd, «lebedele albe» — cochetele nave de pe Siutghiol — vor reîncepe croazierele pe frumosul lac al Mamaiei.

În nordul stațiunii Mamaia, zeci de pitorești căsuțe — un adevărat orășel — sînt gata să-și primească oaspeții.

Se apropie sezonul: se fac ultimele retușuri firmelor luminoase care vor străluci la vară pe litoral.
▼

Costineşti: 27 de vilişoare în stil dobrogean, construite din piatră de Techirghiol, vor găzdui, chiar în vara aceasta, oaspeţi din ţară şi de peste hotare.

MAMAIA ÎN '67

- **Hoteluri: 36.**
- **Restaurante: 25.**
- **Unităţi de alimentaţie publică: 62.**
- **Capacitate totală de cazare: 18 775 locuri.**
- **Personal de serviciu: 6 400 (un om la trei oaspeţi).**
- **500 de viitori chelneri, picoli, cameriste, liftieri fac cursuri de specializare.**
- **Alimente şi băuturi prevăzute pentru actualul sezon: 650 000 kg carne, 300 000 kg peşte, 160 000 kg zahăr, 600 000 kg cartofi, 300 000 kg roşii, 50 000 kg struguri, 650 000 kg pîine, 68 300 sticle cu vin, 900 000 sticle cu bere, 1 000 000 sticle cu suc. În fiecare zi vor fi preparate 30 000 de prăjituri.**
- **Un nou sport: schiul pe apă, la Siutghiol.**
- **1 500 000 de flori vor împodobi parcurile şi scuarurile staţiunii.**

scoici pictate, casetele sau ramele garnisite cu nisip. Folosind fantezia şi inventivitatea unor creatori talentaţi, cooperativele meşteşugăreşti care au secţii de artizanat ar putea realiza obiecte care să reflecte aşa cum se cuvine specificul local. Exigenţele actuale ale turismului solicită atenţia şi în direcţia aceasta.

*

DELTA DUNĂRII. Cîte asemenea admirabile locuri se găsesc pe lume? Şi totuşi n-a fost exploatată din punct de vedere turistic. Iată însă că din vara aceasta i se va da o atenţie deosebită. În primul rînd, Oficiul naţional de turism va organiza mult mai multe excursii în Deltă, unele cu plecarea de la Galaţi, altele de la Tulcea. Pentru călătorii de durată mai scurtă (de o zi sau două) s-au construit în mod special două hidrobuze, fiecare cu o capacitate de 80 de locuri. Pentru călătorii mai lungi (de 6-7 zile) se vor folosi ambarcaţii speciale (vase-dormitor), dîndu-se posibilitate turiştilor să facă un popas mai mare în Deltă. Se vor întreprinde incursiuni în împărăţia stufului şi în rezervaţiile de pelicani, locuri pe cît de puţin cunoscute pe atît de fermecătoare, folosindu-se ca mijloc de acces luntrea. Turiştii vor putea vizita cherhanalele şi cunoaşte astfel munca şi viaţa pescarilor de la gurile Dunării.

Tot în Deltă se vor construi pentru turişti două cabane: una la «Mila 23» şi alta la «Km 54». Lucrurile nu se vor opri aici: se va pune în valoare imensa plajă naturală de la Sulina. Un complex turistic alcătuit din căsuţe, construit pe această plajă, va putea găzdui (începînd de anul viitor) 230 de oaspeţi.

Cele de mai sus vor constitui desigur începutul: Delta Dunării, admirabilă şi fermecătoare, posedă ca şi litoralul nenumărate comori turistice pe care numai o iniţiativă bogată le-ar putea scoate la lumină.

F. URSEANU
Fotografii de S. STEINER

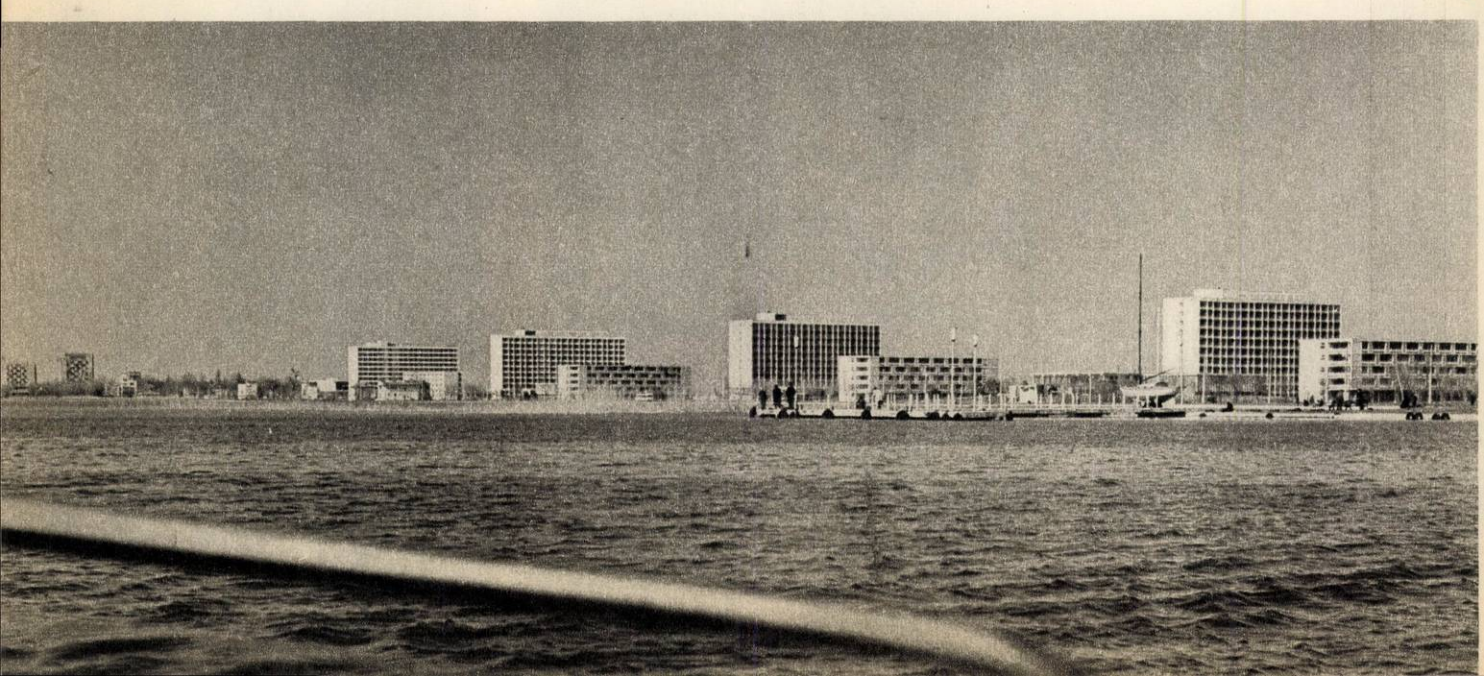

Mamaia văzută de pe Siutghiol.

ziua tineretului:

VĂ RECOMANDĂM PENTRU ZIUA DE 2 MAI

● **Parcul Herăstrău**, cu începere de la ora 19: **Marele carnaval**. Participă cunoscutele ansambluri folclorice «Perinița», «Ciocîrlia», «Ansamblul studențesc». Veți putea vedea spectacolul «Estrada comediei» cu bine cunoscuți actori, cîntăreți, dansatori, în decorul magnific al lacului, sub strălucirea focurilor de artificii și a parașutelor luminoase. Alte atracții: «Hanul Ancuței», restaurantele «Pescărușa», «Mioriță», «Parc», opt ringuri de dans...

carte

● Acad. prof. Eugen A. Pora publică o atrăgătoare carte cu impresii de călătorie, intitulată **Cinci luni în Oceanul Indian** (Ed. științifică). Participînd la o expediție științifică în această zonă a lumii (despre care a mai scris în cîteva rînduri prin presă), autorul ne introduce în tainele cercetărilor întreprinse, comunică rezultate, dă date despre viața cotidiană a membrilor echipajului etc., realizînd o carte pe care atît cercetătorul cît și cititorul obișnuit o parcurg cu interes.

● Utilă cartea **Veghea și somnul** de R. Floru și M. Steriade («Enciclopedia de buzunar» a Editurii științifice) în care ni se înfățișează relativ sistematic stadiul mai nou al cercetărilor din acest domeniu. Un scurt istoric al cercetărilor și studiilor de pînă acum potențează în plus nivelul de astăzi al acestui interesant și plin de surprize sector al biologiei și psihologiei.

● Un nou volum din opera lui Cezar cuprinde: **Fragmentele** (fragmente din operele sale pierdute, citate păstrate în alte scrieri etc.) și **Opera apocrifă** (atribuită lui Cezar — **Războiul alexandrin, Războiul african și Războiul spaniol**). Studiul introductiv și notele aparțin lui Cicerone Poghirc, iar traducerea aparține Janinei Vilan-Unguru și Elisabetei Poghirc (autoare și a unui prețios indice). Împreună cu **Războiul galic**, apărut în 1965 în aceeași serie a Editurii științifice, actualul volum ne dă o imagine cuprinzătoare asupra acestui mare om de stat și scriitor al antichității latine.

● Ediția a doua, revăzută și adăugită, a **Poeziilor** lui Lucian Blaga se află din nou în librării. Ampla prefață a lui George Ivașcu, un cuprinzător corp de note alcătuit de același înlesnesc o prospectare de adîncime a operei poetice a acestei mari personalități a culturii noastre contemporane. Reprodusă în «Biblioteca pentru toți», ediția ar înlesni o circulație și mai amplă a operei lui Blaga.

cinema

Tot felul de comedioare oarecare pe ecranele noastre:

● **Jandarmul la New York** — din nou Louis de Funès, din nou hazul lui cam gros; numai că de astă dată filmul ne plimbă — cum ne spune și titlul — prin New York. Regia: Jean Girault. În alte roluri: Geneviève Grad, Michel Galabru, Jean Lefebvre, Alan Scott, Mario Pisu.

● **Relaxează-te, dragă**. Trei actori buni, Fernandel, Sandra Milo și Jean-Pierre Marielle (Climate), ușor stînjeniți de situațiile comice chinuite, conduse fără har de regizorul Jean Boyer.

● **Bucătăreasa**. Personajul dramaturgului sovietic A. Sofronov își păstrează și pe ecran nota lui de farmec. Dar atît. Regia: E. Keosaian. În distribuție: Svetlana Svetlicinaia, Ludmila Hitiaeva, I. Savkin, Ludmila Marcenko, Gheorghi Iumatov.

● Salutăm revenirea pe ecrane a lui Louis Malle, cineast reprezentativ pentru ceea ce s-a numit «noul val francez» (deși nu filmul *Viață particulară* îl reprezintă în cea mai înaltă măsură), și a lui Juan Antonio Bardem cu **A trecut o femeie**, creație mai palidă în filmografia sa dar care amintește de Bardem cel din «Strada mare». Aceste două reluări prilejuiesc și o reîntîlnire cu actorii Brigitte Bardot și Marcello Mastroianni (Viață particulară) și Corinne Marchand, Jean-Pierre Cassel (A trecut o femeie).

● Nu pierdeți aceste filme: **Momentul adevărului** (Francesco Rosi), **Lenin în Polonia** (S. Iutkevici), **Omul care l-a ucis pe Liberty Valance** (J. Ford), **Hamlet** (regia Gr. Kozințev, cu Innokenti Smoktunovski), **Sărmanii flăcăi** (M. Jancso).

● Autorul lui «Fantomass» și al «Cocoșatului», André Hunnebelle, nu se dezice de pasiunea sa pentru spectaculosul film de aventuri. Eroul asupra căruia și-a îndreptat acum atenția este Cagliostro, faimosul magician din secolul al XVIII-lea. Deocamdată se caută un interpret.

Brigitte Bardot

disc

● «Preludiu» și «Fuga în mi minor», opere din epoca de măreție a cantorului Johann Sebastian Bach (compuse spre apusul vieții sale), se află imprimate pe cea de-a 29-a apariție din seria de mare succes «Discoteca pentru toți», într-o interpretare de zile mari (solist, **Helmut Plattner**). Cetate și catedrală a sunetelor, orga — gigantică și fragilă — se supune cu demnitate reputatului interpret, redînd omenirii simțirea adîncă a unui uriaș: Bach! (ECC-803).

● Harpista **Nicoleta Mastero**, protagonista discului cu numărul de ordine 30 din «Discoteca pentru toți», cunoscută interpretă și autoare de valoroase transcripții pentru harpă a unor lucrări muzicale, ne încîntă în microrecitalul ei din opera lui Jean Philippe Rameau, Händel, Domenico Scarlatti și a contemporanilor Claude Debussy și Marcel Tournier (ECC-804).

● «Preferatul muzelor» — flautul — găsește în cunoscutul solist **Vasile Jianu**, reprezentant de seamă al școlii românești de flaut și pedagog remarcabil la Conservatorul «Ciprian Porumbescu», un artist sensibil și rafinat, care în recitalul înregistrat pe discul ECC-805 (nr. 31 din «Discoteca pentru toți») ne învăluie în poezia catifelată a sunetului specific anticului instrument. Din programul discului: «Allegretto» de Mozart, «Menuetto» de Beethoven, «Arie» de Bozza, «Gavota» de Prokofiev și «Capriciu» de Wieniawski. Pianistele **Mariana Parnica** și **Maria Fotino** realizează un acompaniament discret, gîndit cu măsură, emoționant.

● **Radu Aldulescu**, personalitate marcantă a lumii noastre muzicale, împreună cu Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat «Banatul» dirijată de Al. Șumski, înregistrează un remarcabil succes cu «Variațiunile pe o temă rococo pentru violoncel și orchestră, op. 33» de Ceaikovski și «Concertul pentru violoncel și orchestră în la minor, op. 33» de Camille Saint-Saëns (ECE-0250).

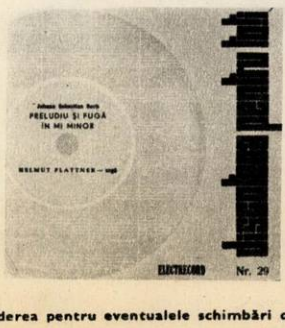

muzică

● Stagiunea curentă a concertelor de sîmbătă, duminică și joi înregistrează vizita unor instrumentiști de peste hotare. La Filarmonica «George Enescu», Jean Cassadesus, tînărul reprezentant al unei familii de cunoscuți interpreți francezi (tatăl său Robert și mama sa Gaby sînt pianiști cu renume în viața muzicală internațională), va cînta Concertul nr. 2 în Sol minor de Saint Saëns. Dirijează Mircea Cristescu, al cărui program cuprinde două lucrări simfonice, «în primă audiție» («Mișcare simfonică» de Bernard de Crépy și «Simfonia a IV-a» de Wilhelm Berger); de asemeni, Uvertura și Scena I din Tannhäuser de Wagner. Corul de femei dirijat de Vasile Pîntea.

● La Radioteleviziune violonistul Szenley Weiner din Belgia interpretează Concertul pentru vioară și orchestră de Max Bruch. Zeno Vancea (Trei piese pentru orchestră) și Anton Bruckner (Simfonia a IX-a) completează afișul concertului dirijat de Constantin Bobescu.

● Iubitorii muzicii de cameră găsesc și ei în această săptămînă pe agenda concertelor ciclul «Cvartete de Beethoven» (Re major, op. 18, nr. 3; Mi bemol major, op. 74; La minor, op. 132). Formația compusă din George Nicolescu, Dorel Țincu, Alexandru Todicescu, Ștefan Metz.

● Mîine, 30 aprilie, are loc la Opera română din Cluj reluarea — după doi ani — a cunoscutei opere «Evgheni Oneghin» de P.I. Ceaikovski. Sub conducerea dirijorului Petre Sbîrcea (regia Ilie Badea) vor interpreta: Maria Goia, Margareta Rădulescu, Ana Manciulea, Eugenia Mureșan, Ștefan Popescu, Mugur Bogdan, Traian Popescu, Titus Pauliac, Sorin Caras.

plastică

● Cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României, **Muzeul militar central** a întreprins cîteva interesante acțiuni. Printre acestea menționăm amenajarea unei expoziții de grafică cuprinzînd peste 120 de lucrări inspirate de realitățile cîmpurilor de luptă ale războiului nostru de independență (creion, peniță, tuș, cărbune, acuarelă) aparținînd pictorilor Nicolae Grigorescu, G. Dem. Mirea, Sava Henția, Carol Popp de Szathmary și Oscar Obedeanu.

● **Muzeul de artă al Republicii Socialiste România** a achiziționat în ultimul an 141 obiecte de artă care provin din diferite colecții particulare. Printre acestea se numără: trei tablouri de **Fr. Șirato** («Trandafiri roșii», «Circiumărese», «Interior»), o natură moartă de **J. Steriadi**, un tablou de **Marcel Iancu** («Aruncarea zarurilor»), două pînze ale pictorilor olandezi **Jan Asselyn** (1610-1652) și **Isaac Junius** (sec. XVIII), o acuarelă de **O. Kokoschka** («Compoziție»), cîteva icoane românești și numeroase obiecte care îmbogățesc colecția de artă decorativă a muzeului.

● **Despina Ghinokastra** — pictură. Pasiunea artistei rămîn priveliștile, cărora caută să le surprindă frumusețea esențială în tușe onctuoase, și florile pe care le pictează cu sensibilitate. Dintre cele 50 de lucrări expuse, executate în diverse tehnici, de o reală frumusețe ni s-a părut tabloul «Omagiu», un portret fără nume, care este în același timp o sinteză a lucidității și energiei și un omagiu adus virstelor dinamice (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

teatru

● **Opinia publică** de Aurel Baranga — comedie îmbinînd o suită de momente satirice pe unele teme actuale (sugerînd forța opiniei publice în sancționarea unor deficiențe) cu vervă de replică, haz dar cu un conflict dramatic inegal în intensitate. Spectacolul pune încă o dată în lumină fațetele multiple, complexe ale excelentului actor de comedie Radu Beligan într-un rol din «familia» lui Cerchez din «Ziaristii». Regizorul spectacolului, Mihai Berechet, urmează fidel textul cu sobrietate comică și rezultate bune. Un rol dificil e abordat de Marcela Rusu. În rest, o echipă de interpreți de comedie, conferind omogenitate spectacolului, în decorul lui Dan Nemțeanu.

● **Horia și Radu își asumă riscul**, formulă de spectacol cu cîteva texte reușite, dar și cu «clișee» și chiar vulgarități. Horia Șerbănescu compune cîteva

Radu Beligan

tipuri de bun efect comic. Semnalabile prezențele muzicale: Pompilia Stoian și C. Drăghici. Lipsă acută de fantezie regizorală (N. Frunzetti), o orchestră «antimuzicală», o figurație neîngrijită și o montare săracă. Probabil, spectacolul e gîndit mai ales ca «bun pentru... turneu».

● Turneele din provincie sînt binevenite. Totuși mai multă exigență nu strică! Ne referim la unele spectacole ale teatrelor din Arad, Petroșani și chiar la faptul că teatrul din Sibiu revine pentru a doua oară cu același spectacol... Pe cînd și vizita teatrelor Naționale din provincie?

● ...Și fiindcă vorbim de turnee, anunțăm o «Microstagiune»! Zilele acestea, colectivul Teatrului de stat din Tg. Mureș întreprinde un turneu în Capitală, în cadrul căruia au fost programate nu mai puțin de 11 spectacole. Astfel, secția română va prezenta **Scaunul fără picioare** de Simion Macovei în premieră pe țară, **Șase personaje în căutarea unui autor** de Luigi Pirandello, un **«Spectacol Schisgall»** compus din piesele într-un act **Dactilografii și Tigrul**. Secția maghiară va juca **Puterea întunericului** de Lev Tolstoi, **Fizicienii** de Friedrich Dürrenmatt, **Doisprezece oameni furioși** de Reginald Rose. **Formidabilul Ghedeon** de Süto Andras, în premieră pe țară.

● **Procesul Horia** de Al. Voitin a văzut lumina rampei și la Teatrul Național din Cluj în viziunea regizorală a lui Crin Teodorescu care, împreună cu scenograful Mircea Matcaboji, a compus un spectacol sobru, intens dramatic, insistînd asupra unei atmosfere de legendă în jurul eroilor jucați de Toma Dimitriu (în reprezentație), Oct. Cosmuță și Liviu Doctor. În alte roluri își aduc contribuția artistică Gh. Radu, Eugen Magy, Liliana Welter, Ligia Moga, Valentino Dain și Silvia Ghelan.

● Tot în Cluj a avut loc un mic festival teatral prilejuit de aniversarea a 10 ani de activitate a Casei de cultură a studenților. Unele spectacole îndrăznețe ca inițiativă: **Astă-seară se joacă fără piesă** de Pirandello, **La telefon** de Fraikin, **Ancheta** de Peter Weiss, **Dragonul** de Schwartz. S-au relevat talente autentice dintre artiștii amatori ca: medicii Aristotel Lazăr și Ion Tretin, asist. univ. Ionel Pantea, studenții Olimpia Varadi, Cornelia Keintzel, Alina Marcu s.a. Animatoarea mișcării teatrale studențești — actrița clujeană Olimpia Arghir.

televiziune

DUMINICĂ 30 APRILIE. Desprindem din programul duminical: obișnuita emisiune de pe stadioanele sportive (după-amiază) ● Rubrica de succes și — mai ales — de posibilități: X.Y.Z., pe tema «Curajul» (19.50) ● Cîteva nume cunoscute: Maria Butaciu-Dragu, Aurelia Fătu-Răduțu, Ion Luican, Dumitru Zamfira, Nicolae Băluță — la emisiunea folclorică **Interpretul preferat** (20.10) ● «Bancnota de 1 000 000 de lire», film realizat după cunoscuta nuvelă a lui Mark Twain. Un film bun dar văzut și răsvăzut pe marile și micile ecrane (20.30) ● Ne mai atrage atenția o emisiune compusă din selecțiuni de melodii premiate la diferite concursuri de muzică ușoară. Așadar, nici aici nu va fi vorba de cine știe ce noutăți! (22.30).

LUNI 1 MAI. Transmisiune de la mitingul și demonstrația oamenilor muncii din Capitală cu prilejul zilei de 1 Mai (9.00) ● În ciclul **Mari ansambluri** vom viziona un program oferit de Ansamblul Uniunii Generale a Sindicatelor din România (10.30) ● Spectacolul de varietăți **Seară de mai**. Iată cîțiva dintre participanți: Ileana Iliescu, Doina Badea, Cleopatra Melidoneanu, Melania Cîrje, Maria Pietraru, Cristina Dan, Ion Stoian, Dan Grigore, Florin Vasiliu, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu, Horia Căciulescu și alții (20.00).

MARȚI 2 MAI. După un scurt program de **Varietăți pe peliculă** (10.30) — seara este închinată unui atractiv spectacol **Tinerețe, vîrsta țării!** consacrat Zilei tineretului din țara noastră și celei de-a 45-a aniversări a U.T.C. (19.50).

MIERCURI 3 MAI. O rubrică cu mulți simpatizanți: **Orașele muzicii**. De data asta «Leipzig» — în aceeași prezentare competentă a lui George Sbîrcea (19.30) ● După **Telecronica economică** (20.00) ● O emisiune muzical-distractivă adresată tineretului (21.00) ● Seara se încheie cu comedia realizată de cinematografia franceză, «Moștenitorii» (21.00).

JOI 4 MAI. Emisiunea economică **La ordinea zilei** pune din nou în discuție tema arzătoare «Organizarea științifică a producției și a muncii» (19.40) ● La **Teleglob**: imagini de la antipod — «Noua Zeelandă» (20.15) ● **Studioul mic** programează piesa lui George Sion «La Plevna» într-o bună distribuție: Cella Dima, Sandina Stan, Ilinca Tomoroveanu, Alfred Demetriu, Emil Liptac (20.45) ● Vă mai recomandăm din programul serii: o emisiune de știință (21.20) ● O «paradă a vedetelor» (20.50) ● Și excelenta rubrică de cultură plastică a lui Dan Hăulică «De la Giotto la Brâncuși» (20.00).

VINERI 5 MAI. Un montaj de cîntece și jocuri populare românești pe tema dezvăluită de titlu: «Chemarea primăverii» (19.30) ● Mai reținem (în afară de rubricile fixe de vineri) filmul «Rachetele nu trebuie să decoleze» — realizat de studiourile sovietice și inspirat de cel de-al doilea război mondial (20.15).

SÎMBĂTĂ 6 MAI. Astă-seară stau **Față-n față** «cinematografiștii» și spectatori (19.30) ● Programul sfîrșitului de săptămînă cuprinde trei emisiuni foarte înrudite: un spectacol de **Varietăți** transmis de la Sofia (21.00) ● Rubrica **Antena este a dumneavoastră** (20.00) și ● o emisiune zgîrcit anticipată: **Turneul melodiilor** (22.30).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 17 — etapa din 30 aprilie 1967

I.	*Dinamo-Pitești—Rapid*	*x*
II.	*U.T.A.—Steaua*	*x 2*
III.	*U-Cluj—Petrolul*	*1 x*
IV.	*Farul—Jiul*	*1*
V.	*Steagul roșu—U-Craiova*	*1*
VI.	*Oltul Rm. Vîlcea—Metalurgistul Buc.*	*1*
VII.	*Gaz metan Mediaș—C.S.M. Sibiu*	*1*
VIII.	*Minerul Lupeni—Minerul Baia-Mare*	*1*
IX.	*Cagliari—Inter*	*1 x*
X.	*Foggia—Napoli*	*x*
XI.	*Lazio—Mantova*	*1*
XII.	*Lecco—Brescia*	*1*
XIII.	*Milan—Juventus*	*1 x*

coperta noastră

Fată cu garoafe.
Fotografie de E. IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

Pentru toate vîrstele, pentru toate gusturile:

FABRICA „FLACĂRA ROȘIE“ OFERĂ
UN BOGAT SORTIMENT DE ÎNCĂLȚĂMINTE,
MAROCHINĂRIE ȘI ARTICOLE DIN PIELE

ANUL XVI NR. 19 (623) — 6 mai 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

La ora 9 dimineața, în tribuna oficială au luat loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Constantin Drăgan, Alexandru Moghioroș, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec, membrii supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii Comitetului Central al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Stat și ai Consiliului de Miniștri, membrii ai Comitetului Central al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

În tribună se aflau, de asemeni, Guy Mollet, secretar general al Partidului Socialist Francez, care în fruntea unei delegații a S.F.I.O. ne-a vizitat țara, și Youssef Faysal, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Comunist Sirian.

Ore în șir, demonstrația a fost o explozie în lanț de bucurie și optimism.

MAI 1967

Oamenii muncii din Capitală și din întreaga țară au sărbătorit cu voioșie și entuziasm ziua de 1 Mai, ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc, ziua muncii și a primăverii care, în condițiile socialismului, este în același timp ziua victoriei în opera de construire a societății noi.

În fruntea coloanelor primăverii, sub cerul senin de mai, flutură tricolorul patriei și drapelul roșu al partidului nostru.

Într-o revărsare de entuziasm și voie bună marea de oameni se îndreaptă spre Piața Aviatorilor.

ZIUA TINERETULUI

Carnavalul tineretului, a umplut de larmă pînă noaptea tîrziu aleile Parcului de cultură și odihnă Herăstrău. Zeci de mii de tineri au luat parte la această manifestare sărbătorească închinată celei de-a 45-a aniversări a creării Uniunii Tineretului Comunist.

Cei mai mici și cei mai vîrstnici, într-o firească dorință de a fi și ei prezenți la demonstrație, și-au improvizat tribune personale în pragul casei.

Pînă la intrarea în marile coloane, tradiționala bîză...

„PRIN FOC, PRIN SPĂNGI, PRIN GLON

«Ura! măreț se-nalță-n vînt
Stindardul României!...»
(Plevna se predă generalului
român Cerchez).

În fotografia din pagina a 5-a: ostași români, laolaltă cu populația bulgară, prinși într-o uriașă horă a bucuriei după victoria de la Plevna.

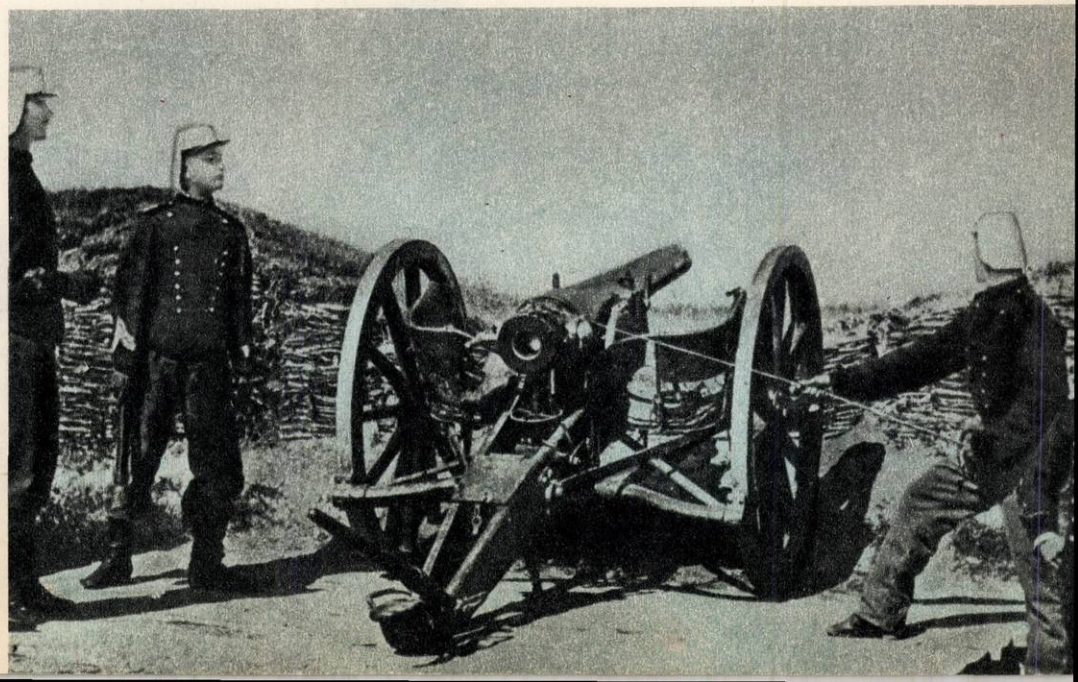

Gata de tragere... (baterie română de artilerie pe malul Dunării) (fotografie).

„PRIN FUM, PRIN MII DE BAIONETE..."

Versurile vibrante, pline de simțire patriotică, ale bardului de la Mircești evocă emoționant faptele de vitejie și jertfele înaintașilor, spre gloria celor care au luptat acum 90 de ani pentru independența României.

Năzuința spre neatîrnare, lupta pentru dobîndirea și păstrarea independenței au caracterizat de-a lungul veacurilor istoria poporului român. Păstrîndu-și necontenit ființa de stat, înfruntînd vitregia vremurilor, țările române au concretizat timp de veacuri dorința de libertate a unui popor neînfricat. Sub conducerea unor voievozi îndrăzneți ca Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Ion Vodă cel Cumplit și Mihai Viteazul, românii au fost un bastion înaintat în calea expansiunii Imperiului otoman. Prin jertfele și destoinicia lor ei s-au făcut remarcați, și chiar și atunci cînd s-au văzut nevoiți să accepte dominația otomană au izbutit să păstreze autonomia țării lor.

Descompunerea feudalismului, formarea națiunii române și a burgheziei — clasă purtătoare de cuvînt, în acea vreme, a ideii naționale — dezvoltarea conștiinței naționale au făcut ca încă din ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea să se cristalizeze un program de eliberare socială și națională a poporului român. Înlăturarea orînduirii feudale, crearea unui stat unitar dar totodată modern și independent au devenit obiectivele principale ale luptei poporului român pentru afirmarea legitimă a ființei sale. Mișcarea revoluționară din 1821 — «una din acele mișcări energice, cum scria Bălcescu, care arată junețea popoarelor și dorința lor de propășire» — a exprimat dorința românilor de a înlătura rînduielile feudale dar și ferma lor hotărîre de a-și redobîndi independența. Reinstaurarea domniilor pămîntene, ca și prevederile păcii de la Adrianopol (1829), care a reafirmat deplina autonomie a Principatelor, a înlăturat monopolul otoman exercitat asupra principalelor produse ale acestora și a realipit cetățile dunărene la Țara Românească, au ilustrat progresivul proces de eliberare ce avea loc. În cel de-al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea țelurile mișcării naționale românești au apărut concretizate în programul partidei naționale conduse de Ion Cîmpineanu, care urmărea «a reda o patrie liberă și independentă tuturor membrilor risipiți ai națiunii».

Pentru revoluționarii de la 1848 independența a reprezentat un obiectiv firesc, fie chiar mai îndepărtat. În «Prințipiile noastre pentru reformarea patriei» revoluționarii moldoveni au cerut «un singur stat neatîrnat,românesc», iar Nicolae Bălcescu cerea ferma apărare a drepturilor românilor la deplină autonomie și vedea cucerirea independenței ca o sarcină imperioasă a viitorului. «Să nu uităm — scria el — că sîntem datori a apăra naționalitatea și drepturile noastre, de vom fi nevoiți, chiar vărsînd sîngele nostru». După înăbușirea revoluției, tot Bălcescu, care exprima năzuințele întregului popor român, arăta că o revoluție viitoare trebuie să aducă românilor «libertatea de sub domnirea străină», «libertatea națională», iar «o patrie independentă și liberă» era proclamată ca cea mai fierbinte năzuință de revista revoluționară «Republica română», editată de exilații români la Paris, în 1851.

Un deceniu după revoluție românii și-au înfăptuit statul național, în prima sa etapă, prin Unirea Moldovei și Țării Românești. O dată cu Unirea, Independența s-a impus ca un obiectiv ce se cerea realizat într-un viitor apropiat. De altfel, în vara anului 1859 Alexandru Ioan Cuza a nutrit speranța de a înfăptui — printr-o participare la războiul franco-sardo-austriac — nu numai desăvîrșirea unității naționale a poporului român, dar și neatîrnarea sa. «Ca domnitor — scrisese el — sînt convins de necesitatea de a acționa cu energie și de a scoate toate avantajele posibile din evenimentele care se pregătesc pentru fericirea și independența poporului meu».

Dacă independența n-a putut fi dobîndită în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, ea a fost, neîndoielnic, temeinic pregătită. Semnificative au fost în această privință noile relații care s-au stabilit cu Poarta otomană, care au arătat, prin atitudinea fermă ce s-a adoptat, că dobîndirea independenței nu mai era decît o chestiune de timp. În momentul brutalei înlăturări a lui Alexandru Ioan Cuza, independența României era pregătită și nu mai trebuia așteptat decît un prilej internațional favorabil pentru ca această năzuință de veacuri a poporului român să fie împlinită.

Începînd din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea procesul de destrămare a orînduirii feudale și de ascensiune a capitalismului dusese la necontenita dezvoltare a producției de mărfuri. Acest proces s-a accentuat o dată cu formarea statului național și cu reformele economico-sociale ce i-au urmat dar, deși s-au înregistrat progrese evidente în toate sectoarele economiei, dobîndirea independenței țării și desființarea sistemului vamal existent impus de menținerea dominației otomane apăreau ca cerințe neapărate, menite să asigure dezvoltarea deplină a economiei românești în noul cadru creat prin înlăturarea relațiilor feudale.

În vara anului 1875 problema orientală s-a redeschis cu o deosebită acuitate prin răscoala țăranilor din Bosnia și Herțegovina. Europa a constatat că problema orientală era departe de a fi elucidată și că procesul de destrămare a feudalismului și de ascensiune a capitalismului nu făcuse decît s-o agraveze, accentuînd în mod firesc lupta popoarelor supuse Porții pentru eliberarea lor națională. Pentru România noile împrejurări externe au pus în centrul atenției problema dobîndirii independenței, deși pentru un timp aceleași împrejurări au impus formula păstrării neutralității. Curînd însă desfășurarea evenimentelor din Balcani, amploarea pe care ele au căpătat-o au făcut să fie adoptată o atitudine mai fermă. «Dar România — se scria în mod semnificativ la 13/25 noiembrie 1875 în foaia radicală «Românul» — ce devine și ce face, în aceste împrejurări atît de grave, de la cari, după cum ea va ști să se folosească de evenimente, poate să depindă mărirea sau decăderea ei?».

Înlăturarea conservatorilor de la putere în primăvara anului 1876 și preluarea guvernului de coaliția opozițională — în noul cabinet M. Kogălniceanu preluînd funcția de ministru de externe — au dus la o accentuare a cursului spre independență. Noua orientare a politicii externe românești, prin care în schimbul neutralității se cereau de la Poartă concesii care ar fi dus în mod obiectiv la o recunoaștere indirectă de către aceasta a neatîrnării României, s-a văzut concretizată îndeosebi într-un amplu memoriu întocmit de Kogălniceanu la 15/27 iunie 1876, prin care era reclamată recunoașterea «individualității statului român». Dar refuzul guvernului otoman de a lua în considerare revendicările românești, ca și intrarea în război a Serbiei și Muntenegrului, iar mai înainte izbucnirea răscoalei poporului bulgar, cetele bulgărești găsind sprijin în România, au avut drept consecință o radicalizare a politicii externe românești. Kogălniceanu a luat apărarea fățișă a cauzei popoarelor balcanice care luptau pentru libertatea lor. Într-o notă diplomatică el a reliefat «faptul că frămîntarea în sînul poporului nostru crește pe zi ce trece, că un mare partid politic de la noi s-a și pronunțat categoric în favoarea creștinilor, că armata română freamătă sub jugul disciplinei, doritoare să ia parte la luptă».

Majoritatea guvernului format în vara anului 1876 este hotărîtă să folosească în mod activ împrejurările externe ce se creaseră, chiar și prin participarea la război, în vederea cuceririi independenței. De pe această poziție au loc tratativele româno-ruse, mai întîi la Livadia în Crimeea iar apoi la București, în vederea încheierii unei convenții menite să asigure trecerea armatei ruse prin România în cazul izbucnirii războiului ruso-turc. Atunci cînd încercările marilor puteri de a determina Imperiul otoman la concesii față de popoarele balcanice au dat greș, dregătorii sultanului respingînd recomandările conferinței de la Constantinopol și apoi ale celei de la Londra, izbucnirea războiului ruso-turc a devenit iminentă, ceea ce a grăbit în primăvara anului 1877 încheierea convenției româno-ruse.

La 1/13 aprilie un consiliu de coroană a luat în dezbatere, la București, problema atitudinii României față de apropiata izbucnire a războiului. Majoritatea participanților la consiliu, și în primul rînd C.A. Rosetti, s-a pronunțat pentru încheierea convenției cu Rusia și, implicit, pentru alegerea căii angrenării României în evenimentele în curs de desfășurare în sud-estul Europei. În zilele următoare a fost încheiată înțelegerea cu Rusia și s-a decretat mobilizarea armatei. Prin convenție guvernul țarist «se obliga a menține și a face a se respecta drepturile politice ale Statului Român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României». Convenția fusese elaborată în așa fel, prin străduințele negociatorilor români, încît să fie apărate interesele țării lor, și însăși încheierea ei marca un pas spre independență, cele două părți apărînd în formularea documentului ca state suverane, neamintindu-se nicăieri de supunerea României dominației Porții otomane.

La 12/24 aprilie Rusia a declarat război Turciei și pe teritoriul român a pătruns armata rusă, în virtutea dreptului de trecere obținut prin convenție, și s-a îndreptat spre Dunăre și Balcani. Acte de agresiune și îndeosebi bombardarea orașelor românești dunărene, care au impus riposta hotărîtă, intrată în legendă, a artileriștilor de la Calafat, au dus la o creștere impetuoasă a curentului de opinie favorabil proclamării ruperii legăturilor cu Imperiul otoman și a Independenței. «Nu vă puteți face idee — scria la 27 aprilie/9 mai corespondentul ziarului francez Le Constitutionnel — de indignarea care domnește

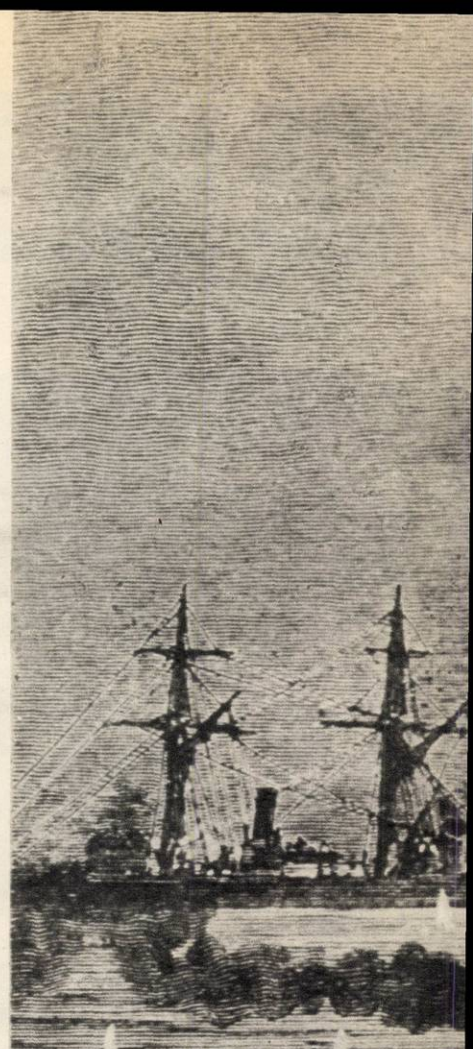

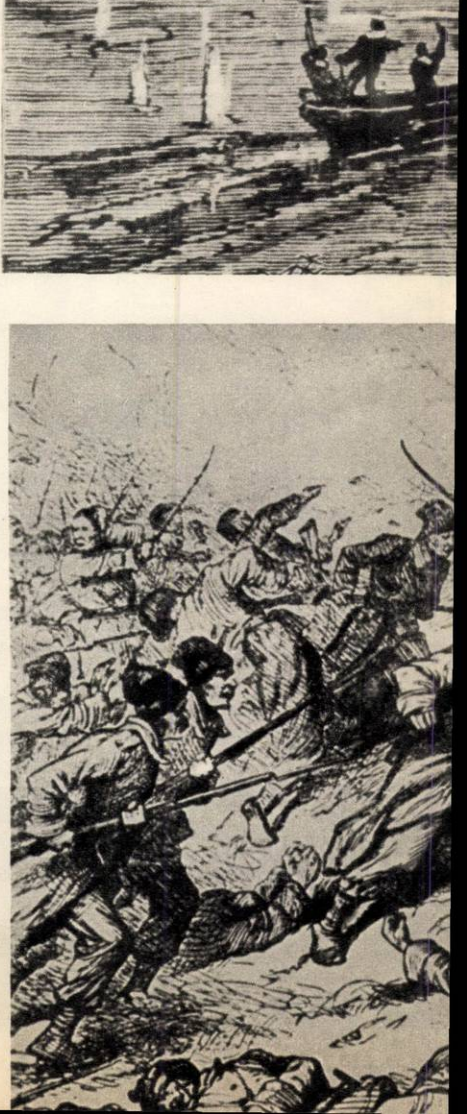

▲ **Sub focul artileriei române, un cuirasat inamic se scufundă în Dunăre...**

În fotografia din stînga: impetuosul asalt al dorobanților asupra redutei a doua de la Grivița. În dreapta, serg. major C. Țurcanu, zis «Peneș Curcanul».

la București... Lumea e hotărîtă la cele mai mari sacrificii pentru a cuceri independența». Într-adevăr, la 29 aprilie/10 mai, în urma unei propuneri a unui grup de deputați înaintați, Adunarea deputaților a adoptat o moțiune prin care era declarată starea de război față de Poartă și se cerea guvernului de a obține independența cu prilejul încheierii păcii. Într-un articol publicat în acele zile, «Românul» scria că milioanele «cu opincă» vor înfrînge pe otomani pe cîmpul de luptă și vor dovedi că țara lor, România, apărată cu pieptul lor, este și va rămîne pururea un stat de sine stătător».

Intensificarea actelor de agresiune otomane pe linia Dunării, unde trupele românești luaseră poziții de luptă, atingerea liniei fluviului de către armata rusă și mai ales intensificarea din zi în zi a curentului celor ce cereau în mod imperios proclamarea independenței au făcut ca la 9/21 mai să aibă loc, în Adunarea deputaților, o nouă interpelare care a avut ca urmare declararea fățișă de către guvern — prin glasul ministrului său de externe M. Kogălniceanu — a neatîrnării depline a României. Într-o atmosferă entuziastă și în aplauzele tribunelor, Kogălniceanu a rostit un discurs memorabil în care a fixat răspicat noua situație a statului român față de Imperiul otoman. «Ce sîntem? — a spus el. Sîntem independenți; sîntem națiune de sine stătătoare... Am ajuns la scopul urmărit nu de azi ci, pot zice, de secole, și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace...».«Așadar — proclama Kogălniceanu — d-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața Reprezentanței Naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă». Camera a adoptat apoi aproape în unanimitate — cu 79 de voturi pentru și două abțineri — *o moțiune prin care lua act că «independența absolută a României»* primise «consacrarea oficială». Rezultatul votului Adunării deputaților, iar apoi și cel al Senatului, au fost întîmpinate cu un viu entuziasm în întreaga țară, în Capitală îndeosebi desfășurîndu-se puternice manifestații și o impunătoare retragere cu torțe avînd în primele rînduri pe studenți și pe muncitori.

Participarea efectivă la război, care reprezenta pentru România un război just, de eliberare, era dorită cu entuziasm de popor și de armată. «Atît eram de voioși — scria sergentul voluntar Ștefan Georgescu descriind starea de spirit a oștenilor — încît credeam că nimic nu va putea rezista în contra noastră». Războiul a avut un profund ecou pe tot teritoriul locuit de poporul român. Voluntari din Transilvania (în Brașov, Făgăraș, Timișoara, Cluj, Năsăud, în Apuseni, funcționau «comitete de sprijin») au venit să participe la lupta de eliberare a României. Entuziast, poporul român a răspuns apelurilor de sprijinire a eforturilor armatei prin ofrande și subscrieri publice. Mii și mii de sprijinitori din rîndurile populației au contribuit cu elan patriotic la ducerea războiului. Independența a fost cucerită prin jertfele armatei dar și cu ajutorul celor care n-au precupețit nimic spre a sprijini lupta oștenilor români.

Exprimînd entuziasmul general, pictorii N. Grigorescu și Sava Henția au prezentat mobilizator în opera lor lupta oștenilor, care a fost cîntată în versuri nemuritoare de V. Alecsandri și evocată mai apoi în scrierile lui George Coșbuc.

După proclamarea independenței acțiunile militare pe linia Dunării s-au intensificat. Totodată au avut loc tratative prin care s-a căutat să se asigure armatei române o participare la operațiile militare de la sud de Dunăre, unde trupele ruse au trecut în cursul lunii iunie, dar în condiții în care individualitatea României și a armatei ei să fie recunoscută. Între timp ostașii «plini de abnegațiune — scria ofițerul transilvănean Moise Grozea, care a luat parte la campanie — oftează pe malul Dunării, dorindu-și momentul în care să realizeze speranțele națiunii». După ce au asigurat apărarea pe întreaga frontieră dunăreană, în așteptarea atingerii liniei fluviului de armata rusă, diviziile românești s-au deplasat în Oltenia, unde armata rusă nu a mai trebuit să-și disloce unitățile sale. Prin aceasta România a contribuit la succesele Rusiei în prima parte a campaniei.

Deși armata rusă a repurtat o serie de izbînzi și a înaintat cu rapiditate, depășind Balcanii, neglijarea importantei poziții strategice de la Plevna, unde Osman pașa, un iscusit general otoman, a concentrat importante unități în poziții aproape inexpugnabile, a pus comandamentul țarist într-o situație deosebit de grea. «Turcii — telegrafia marele duce Nicolae domnitorului României — grămădind masele cele mai mari la Plevna, ne prăpădesc. Te rog să faci fuziune, demonstrație și, dacă e posibil, trecerea Dunării pe care o vrei». Rolul însemnat ce era atribuit de comandamentul rus armatei române în acel moment a fost confirmat prin punerea armatei de vest sub comanda domnitorului României. În ziua de 30 august/11 septembrie această armată — alcătuită din 35 000 români și 30 000 ruși — a atacat Plevna. Dar din puternicul sistem de fortificații al Plevnei n-a putut fi cucerită și păstrată decît o singură redută, Griviția 1. Această redută a fost smulsă otomanilor de ostașii români care au atacat-o cu un elan și un curaj demne de întreaga admirație. Atacînd în fruntea ostașilor, au căzut eroic maiorul George Șonțu și căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu. «Niciodată nu aș fi crezut — comenta corespondentul ziarului *Bund* — să văd atîta bravură la o trupă. Astăzi am ferma convingere că armata română merită să fie pusă lîngă orice altă armată a Europei».

Deși cucerirea redutei Griviția 1 a reprezentat un succes răsunător pentru armata română, în ansamblul operațiilor întreprinse de armata de vest s-a impus luarea unor hotărîri corespunzătoare situației ce se crease în urma bătăliei de la 30 august/11 septembrie. S-a decis asedierea Plevnei și cuprinderea puternicei cetăți și a sistemului ei de redute într-un cerc de fier de fortificații, ca și aducerea de noi trupe din Rusia. La 6/18 septembrie și la 7/19 octombrie s-a mai încercat cucerirea redutei Griviția 2 dar, puternic întăriți, turcii au putut respinge atacurile. În schimb legăturile Plevnei cu exteriorul au fost tăiate la 12/24 octombrie, cînd Gornii Dubnik a fost cucerit. De asemenea, oștenii români și ruși au cucerit și Rahova, puternică cetate otomană la Dunăre. În lupta pentru Rahova au căzut eroic, alături de ostașii lor, maiorii Giurescu și Ene.

Supus asediului trupelor româno-ruse, Osman pașa a fost lipsit de posibilitatea de a primi ajutoare și de a fi aprovizionat. În consecință, el a fost silit, după ce a refuzat o ofertă de a capitula, să încerce la 28 noiembrie/10 decembrie spargerea încercuirii. Dacă inițial primul eșalon al trupelor asediate a reușit să repurteze unele succese și părea să-și deschidă drum, atacarea fermă a eșalonului 2 de către trupele române și împiedicarea sa, prin aceasta, de a susține eforturile celui dintîi, ocuparea Griviței 2, *apoi a Plevnei și victoria românilor de la Opanez*, ca și oprirea înaintării eșalonului 1 de armata rusă au avut ca urmare înfrîngerea armatei asediate. Aceasta a fost nevoită să depună armele în frunte cu Osman pașa care, rănit, s-a predat colonelului român Cerchez.

Victoria de la Plevna s-a datorat eforturilor susținute ale oștenilor români și ruși. «Strălucitele izbînzi obținute la Plevna — scria marele duce Nicolae, comandantul suprem al trupelor care operau la sudul Dunării — sînt datorate în mare parte cooperațiunii, vitejiei armatei române... Sînt fericit că în această împrejurare am putut prețui eminentele însușiri ce disting viteaza armată română». În ultima parte a războiului, în timp ce armata rusă și-a continuat marșul spre Constantinopol, armata română a operat în nord-vestul Bulgariei acționînd îndeosebi împotriva cetăților Belogradcik și Vidin. În operațiunile militare îndreptate împotriva Vidinului oștenii români și-au dovedit din nou eroismul în cucerirea redutelor de la Smîrdan. Înfrîntă, armata otomană s-a văzut constrînsă la armistițiu, iar apoi, o lună mai tîrziu, s-a ajuns la semnarea păcii ruso-turce de la San Ștefano prin care, între altele, era recunoscută independența României. Dar puterile europene opunîndu-se tratatului bilateral ce fusese încheiat în vara anului 1878, s-a întrunit la Berlin un congres al reprezentanților lor care a elaborat tratatul de la Berlin încheiat la 1/13 iulie. Noul tratat recunoștea, de asemenea, cu unele condiții de natură politică, neatîrnarea statului român.

Vitejia și jertfele oștenilor români au impus Europei recunoașterea independenței României, care a devenit un stat suveran. Neatîrnarea a creat noi posibilități de dezvoltare economiei și în special industriei românești, ceea ce a dus implicit la o dezvoltare a proletariatului și deci la asigurarea a noi condiții de desfășurare luptei de eliberare socială a poporului român. Independența statului român a creat totodată premisele de bază pentru desăvîrșirea unității naționale a românilor, proces încheiat la mai puțin de o jumătate de secol de la dobîndirea neatîrnării, cînd în perioada de sfîrșit a primului război mondial a fost încununată perseverenta luptă de eliberare națională a poporului român. *Împrejurările create prin prăbușirea imperiului țarist* și a celui habsburgic și urmările triumfului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a irezistibilului val al luptei revoluționare a popoarelor au favorizat încheierea procesului de făurire a statului național unitar român.

În perspectiva istoriei, cucerirea independenței se înscrie ca o pagină eroică și ca un moment hotărîtor în procesul evolutiv spre progres al poporului român.

*

Tot 9 Mai, ziua independenței României, este și ziua victoriei împotriva fascismului, ziua cînd în 1945 mașina de război hitleristă a fost silită să capituleze, moment de însemnătate epocală în is-

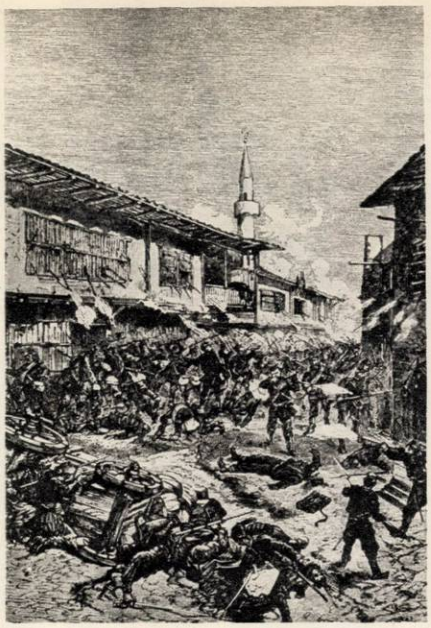

Pe una din străzile Plevnei: lichidarea unor puncte izolate, de rezistență.

◀ Trecerea Dunării la Zimnicea, 27 iunie 1877.

Podul construit de români pentru trecerea Dunării la Calafat (fotografie).

▼

LUAREA GRIVIȚEI

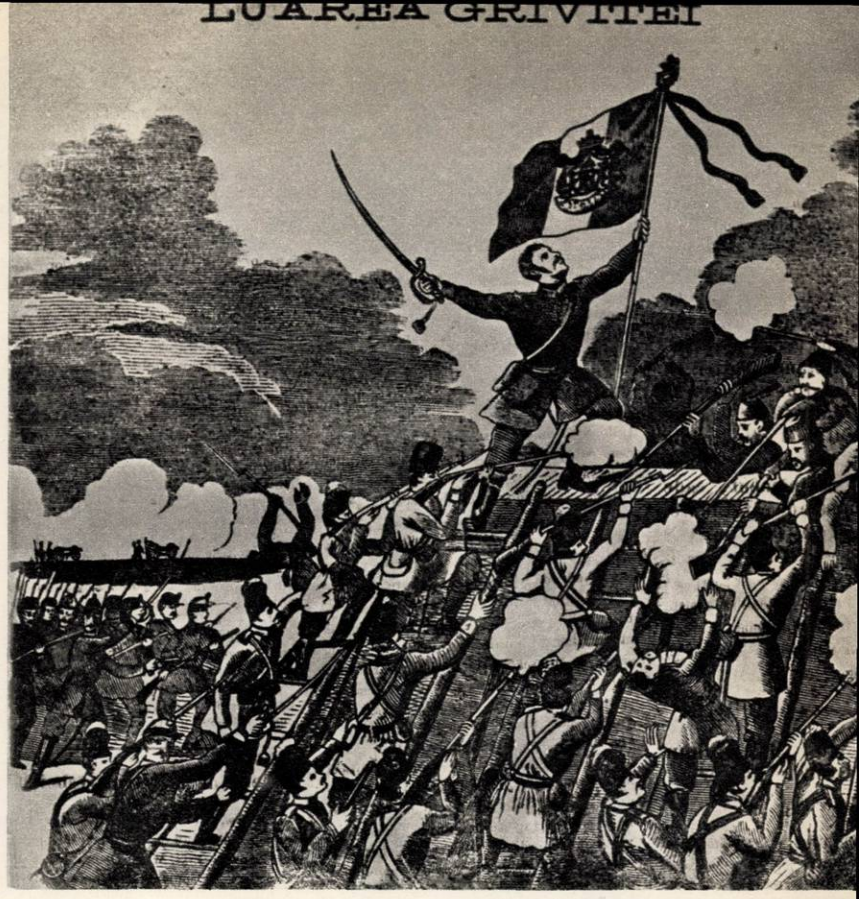

Căpitanul Valter Mărăcineanu, erou al luptelor de la Griviţa, în momentul suprem cînd cu preţul vieţii înfige tricolorul pe reduta turcească.

Cavaleria românească intercepteaz㠄 un mare transport de provizii

Imagine a vieţii de tranşee: dorobanţi încercînd tăria şi precizia tirului inamicului...

toria umanităţii, la realizarea căruia şi-au dat un însemnat aport, alături de armatele sovietice şi ale celorlalţi aliaţi din coaliţia antihitleristă, poporul şi armata română. 9 Mai, ziua proclamării independenţei, ziua victoriei şi a eroilor, zi de epocală însemnătate în istoria României, concretizează într-un simbol amintitor al momentelor ei celor mai de seamă epopeea de luptă a poporului român pentru eliberarea sa naţională.

Dan BERINDEI

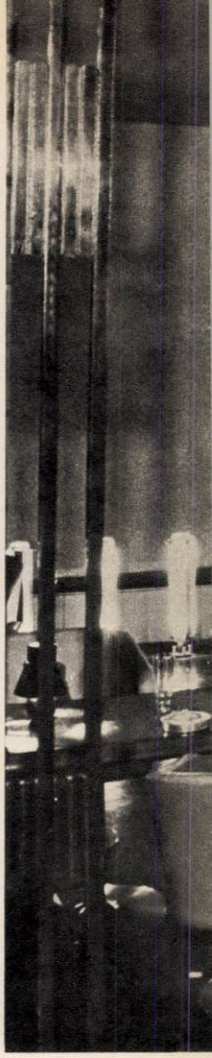

Iată o amintire din Sinaia. În urmă cu ani și ani, sculptorul a creat aceste statui pentru a le amplasa într-un anume loc — pe un deluşor, în fața actualului Palat al pionierilor. «Cineva» le-a smuls la un moment dat de acolo și le-a aruncat în spatele unei clădiri, pregătindu-le pentru... fiare vechi. A sosit echipa cinematografiei care a turnat «Haiducii», le-a descoperit (pare-se le-a și folosit), și același «cineva», ca s-o dreagă, le-a aruncat la întîmplare în parc.

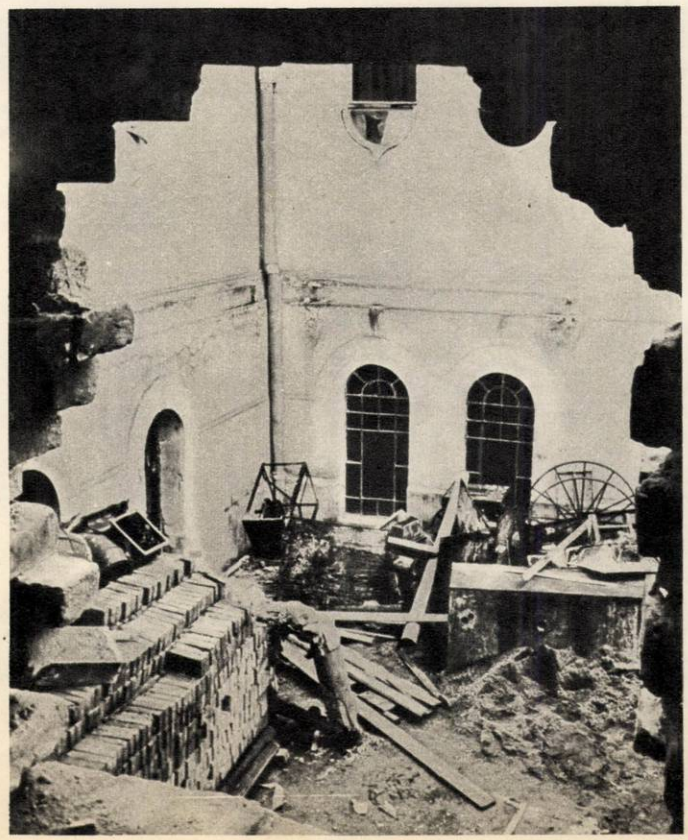

Dedicăm fotografia Trustului 5 construcții. Dacă cineva din conducerea trustului s-ar îmbolnăvi, cum s-ar trata la Băile Ocna Sibiului?

(Fotografie de Sorin DAN)

ÎN AVANPREMIERĂ: Va

de Bazil DUNĂREANU
(fotografiile autorului)

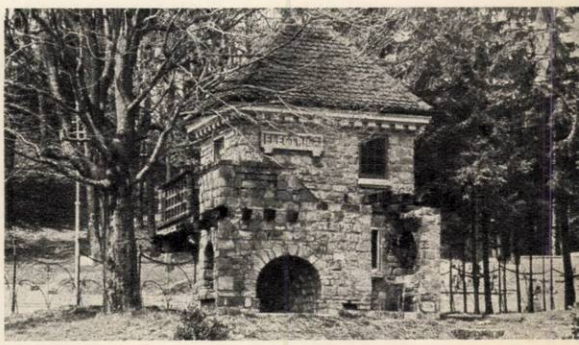

Proiectată de arhitectul Duiliu Marcu pentru a se încadra în arhitectura orașului Sinaia, această cochetă construcție aflată la una din intrările parcului central servea drept stație de transformatori. Azi, se pare, nu are nici o întrebuințare; în schimb e în plină degradare: lemnul — elementul decorativ principal — a putrezit și cade. Edilii orașului ar trebui să aibă grijă de conservarea acestei mici dar elocvente creații arhitectonice. Și poate chiar să-i găsească o folosință.

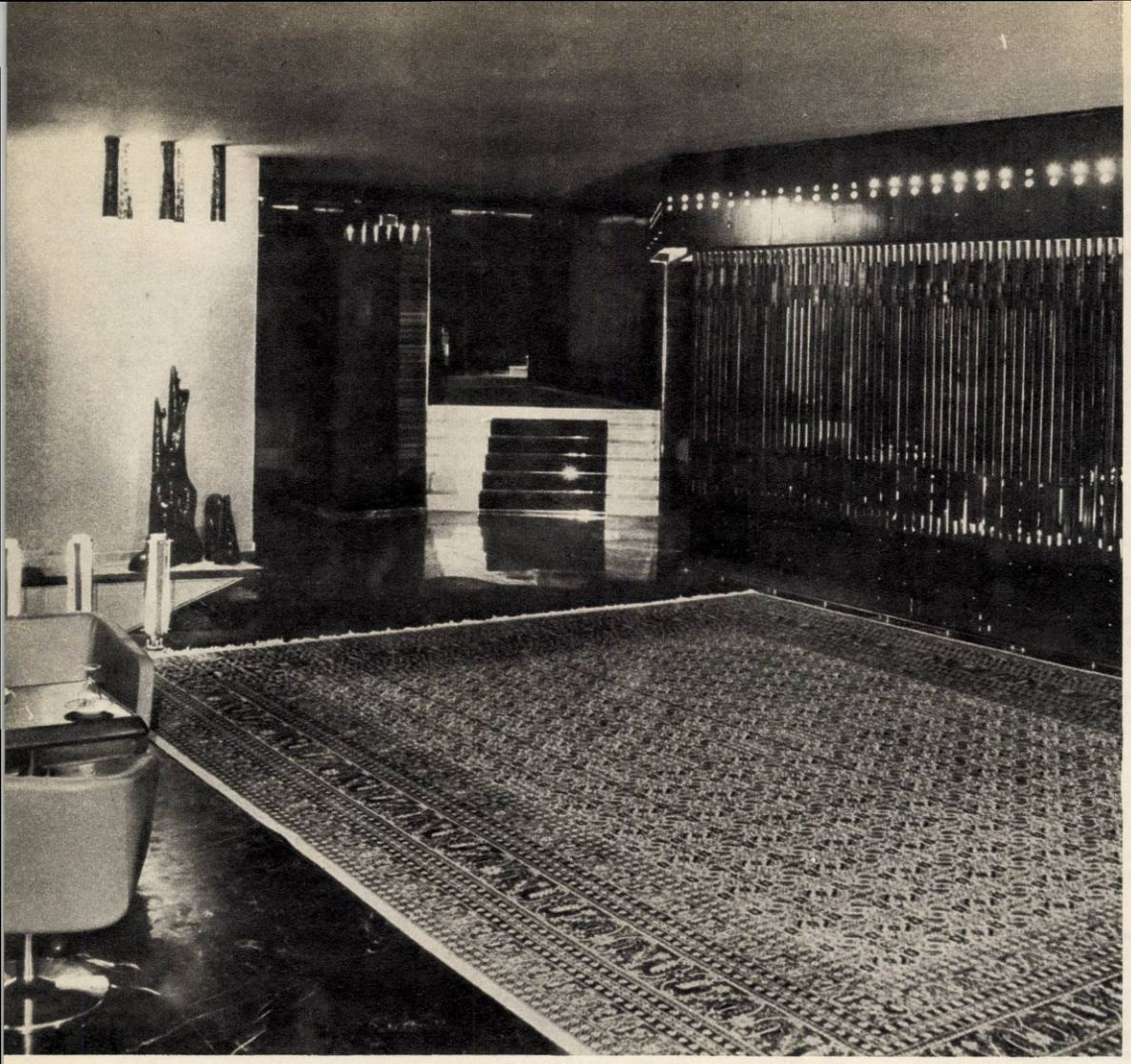

Un colț din holul noului bar al celui mai nou hotel din Brașov. Hotel și bar de o reală valoare arhitectonică, ceea ce este absolut firesc: ne aflăm în exemplara industrie hotelieră a trustului «Carpați».

cantele montane

Într-un dicționar enciclopedic vechi de trei decenii turismul e definit ca un «ansamblu *de principii* care organizează *călătoriile de agrement*», iar turistul, ca «acela care călătorește *pentru plăcerea sa*».

Au trecut anii și această «artă a plimbărilor singulare» a devenit un fenomen social de mase, dînd naștere unei adevărate industrii a ospitalității, căreia nu are voie să-i scape nimic — de la confortul camerei de hotel pînă la cele mai ingenioase modalități de investigare și întîmpinare a gusturilor și dorințelor turistului. Fie că este numai *în trecere*, fie că-și petrece *întreaga vacanță*.

Desigur, nu s-a inventat încă o aparatură electronică pentru perfecționarea celor care organizează vacanțele. S-au «inventat» însă niște principii: după 11 luni de muncă omul are dreptul la o deconectare ideală de care nimeni nu-l poate văduvi.

În ceea ce ne privește, dispunem de frumuseți naturale de un pitoresc rar întîlnit, de numeroase hoteluri și sute de cabane, de peste 200 stațiuni balneoclimaterice. Este această bogăție valorificată integral? În pragul marilor vacanțe e totul pregătit așa cum trebuie, se va simți omul ca la el acasă? Fondurile investite (numai în regiunea Brașov, de pildă, se vor cheltui anul acesta aproape 12 000 000 lei) și-au aflat replica în energia și priceperea celor care le mînuiesc? În linii mari, da. Din păcate însă lipsa de interes sau nepriceperea, lenea de a gîndi sau fuga de răspundere își scot colții pe ici, pe colo. Și lasă urme.

OMUL SFINȚEȘTE LOCUL

Pe sibieni îi flatează frumusețile (și proprietățile) stațiunii Ocna Sibiului de pe valea Pîrîului Alb care, spun ei, se pare că a fost exploatată încă de pe vremea ocupației romane în Dacia. Perfect! Mai puțin perfect e că nu s-a cheltuit încă nici un ban din cei 600 000 lei alocați pentru repararea bazei de tratament. Și sezonul bate la ușă! Trustul 5 construcții din Brașov — explică directorul stațiunii, încrucișînd brațele pe piept — refuză să contracteze lucrarea. Ce vor spune oamenii veniți aici cu *taxele anticipat și integral plătite* pentru tratament?

Deși de la Sibiu la Vatra Dornei distanța e mare, similitudinile sînt flagrante: aici, în plin sezon, peste 100 de locuri (pe serie) din cele 620 nu vor putea fi folosite. Pentru că, se scuza șeful serviciului plan al întreprinderii balneare, investițiile au venit tîrziu, iar o comisie de la București a dat peste cap, în ultimul moment, planul de lucrări. În realitate însă cei din Vatra Dornei n-au înțeles că nu le-au fost afectate milioane de lei *numai* pentru introducerea încălzirii centrale ci și pentru *ridicarea confortului* unor vile de la gradul 2 la 1. Dacă n-ar fi făcut economie la idei, lucrurile ar fi stat cu totul altfel, comisia n-ar fi avut ce le reproșa, 100 de locuri (pe serie) în plus ar fi fost la dispoziția oaspeților.

La Predeal, directorul stațiunii, Dumitrache Stoian, s-a prezentat și definit din capul locului: «*Facem comerț și ne aflăm la dispoziția clientului, nu invers. Avem o singură libertate: inițiativa*». Afirmația e astfel tradusă în cifre: anul trecut, O.N.T. a acoperit la Predeal numai 18% din capacitatea de cazare, iar întreprinderea stațiunii — grosul; cînd am cules aceste date, O.N.T. abia dacă avea ocupate 100 de locuri, iar întreprinderea — peste 400!

În țările avansate și din acest punct de vedere a apărut o nouă meserie căreia sociologii îi prevăd un mare viitor: «organizator al odihnei». Omul acesta se ocupă de tot ce e nevoie într-o excursie, într-un club, într-o colonie; e și administrator, și organizator, și instructor sportiv, și animator al reuniunilor serale; omul acesta, mai presus de toate, înțelege că acest comerț nu se poate face fără imaginație și fără să iubești viața, oamenii, tot ce-i poate odihni și înveseli.

PRINDEȚI PLICTISEALA ȘI SUCIȚI-I GÎTUL!

...Sau, mă rog, o soluție mai civilizată: întorceți-i spatele! Totuși, cel mai bun lucru e să încercăm o înțelegere cu aceia care o pun la cale atît de... premeditat și cu o rîvnă demnă de cauze mai bune.

Suind spre Predeal, două tinere ne roagă să le luăm în mașină. Aflăm că sînt venite din Constanța în concediu și că în primele șase zile de odihnă au călătorit la Tîrgu-Secuiesc, Brașov, Bușteni, Sinaia, Ploiești și... București. De ce? «*Excelentă primire, excelentă cazare, excelentă masă și excelentă plictiseală*» (Gherghina Ion). Am mai discutat și cu alții: opinia s-a multimultiplicat. Am transmis-o directorului Casei de cultură, Dumitru Lupașcu. Omul n-a înțeles ce vreau! Și e de bună-credință! A replicat: «*Ne înscriem printre cele mai bune case de cultură din țară*».

Neînțelegerea gravă, dramatică dacă vreți, vine de acolo că nu se face distincția absolut obligatorie între casele *raionale sau orășenești* de cultură și profilul caselor de cultură din *stațiunile de agrement*. Se pune semnul egalității între Casa de cultură din Zimnicea și cea din Predeal, deși prima trebuie să *descopere și să cultive* talentele locale, iar a doua *să distreze oaspeții* care și-au cumpărat divertismentul cu anticipație (costul biletului + diferite alte taxe). Să recunoaștem, avalanșa de conferințe și recenzii, «atlase geografice» și fel de fel de învechite concursuri «cine știe», mereu aceleași an de an, numai odihnitoare și distractive nu sînt. Activitatea unei case de cultură dintr-o asemenea stațiune trebuie să amuze, să intereseze și, dacă e vorba să conțină activități instructive, să le conțină cu zîmbetul pe buze.

Omul nu vine la Predeal, în concediu, nici să învețe geografie, nici să se facă critic literar și nici să aștepte la coadă pînă prinde liber un amărît de rummy, un șah sau un șubah! Unde au fost uitate mesele de ping-pong *(la vile*, nu într-o sală, patru mese pe care se bat... 3 000 de oameni!), unde-i biliardul, terenul de tenis, de volei? Dar unde sînt jocurile specifice stațiunii? La Predeal, de pildă, cîtă căutare n-ar avea (cît de rentabil n-ar fi) un patinoar, nu *în timpul verii*, dar măcar în timpul iernii? Sau, tot la Predeal, în sezonul cald, un bazin de înot?

Trebuie stîrpită plictiseala, aceasta e obligația cetățenească și comercială a lucrătorilor din stațiuni.

La Sinaia, cineva (cu ținere de minte) a propus să fie aduși cai de călărie pentru plimbări de agrement și, în același scop, să se închirieze biciclete — sau, pentru drumuri mai lungi, chiar motorete. Ar fi fost plăcut pentru oaspeți și rentabil pentru gazde. S-a rîs și s-a respins propunerea. Pe vremuri la Sinaia comerțul acesta de «scurte plimbări» a distrat multă lume și a adus — proprieta-

(Continuare în pag. 18)

cannes-anul xxi

Aflat în cel de-al XXI-lea an de existență (ceea ce înseamnă o vîrstă serioasă dacă ne gîndim că întreaga istorie a cinematografiei numără doar cîțiva ani peste 70), Festivalul de la Cannes reunește și în această primăvară cineaști de pe multe meridiane. O coincidență fericită face ca și în acest an multe din creațiile aflate în competiție să aparțină unor cineaști tineri, unii dintre ei aflați abia la al doilea film artistic de lung metraj. Primele lor opere au fost deja încununate cu diferite premii în cursul ultimilor doi-trei ani: Alain Jessua, al cărui film «Jocul de-a masacrul» va reprezenta oficial Franța, este socotit de către criticul Roy Armes, în a sa recentă lucrare de sinteză «Cinematografia franceză după 1946», drept un nume reprezentativ al anilor '60. Cel dintîi film al său, «Viața pe dos» (1963), a dobîndit patru distincții internaționale, printre care Opera prima la Festivalul de la Veneția din 1964.

Și Republica Socialistă Cehoslovacă și-a trimis un reprezentant foarte tînăr, pe Jiri Mentzel (27 ani), cu filmul «Divanul austriac» (titlul original: «Un tren bine păzit»), operă ciudată, etichetată deja de către critica internațională ca aparținînd noului val cehoslovac. Filmul figurează și în programul Săptămînii internaționale a criticii. Binecunoscutul regizor sovietic Andrei Tarkovski (autorul «Copilăriei lui Ivan») se află prezent în competiție cu al său «Andrei Rublev», operă de o tulburătoare frumusețe. Probabil că filmul cel mai discutat al festivalului va fi «Ulysse» (după Joyce) realizat de regizorul american Joseph Strick, cu «doi actori extraordinari» (cum îi numește revista Arts): Barbara Jefford și Milo O'Shea. (În Statele Unite filmul a fost reținut de 180 de cinematografe de primă exclusivitate.)

Italia este reprezentată și în acest an de Pietro Germi (anul trecut «Domnilor și doamnelor» a cîștigat Marele premiu ex aequo cu «Un bărbat și o femeie» al lui Lelouch); «Imoralul» este titlul ultimei sale creații. Alături de acesta în selecția italiană se mai află filmele: «Fiecăruia ce este al său» (regia Elio Petri) și «Neînțelesul» (regia Luigi Comencini). Pe agenda concursului se mai află filmele: «Accidentul» (Anglia, regia Joseph Losey, cu Dirk Bogarde și Jacqueline Sassard), «Jowita» (R.P. Polonă, regia J. Morgenstern; rolul principal din acest film este ultima creație a marelui actor Zbigniew Cybulski), «Am văzut țigani fericiți» (R.S.F. Iugoslavia, regia Alexander Petrovic), «Crimă și asasinat» (R.F.G., regia V. Schloendorff).

Invitat de onoare al festivalului, marele cineast Robert Bresson își prezintă ultimul său film «Mouchette».

În afară de concurs se mai află seria a III-a a ecranizării «Război și pace» (autorul ei, Serghei Bondarciuk, este membru în juriu), «Dragostea mea, dragostea mea», film așteptat cu mult interes căci este realizat de soția actorului Jean-Louis Trintignant, Nadine Trintignant.

«Bătrînul și copilul», filmul lui Claude Berri (cu Michel Simon), anunțat pînă în ultimele zile a fi invitat, a dispărut, zice-se, din pricina prea marii sale popularități, din agenda festivalului.

În zilele celei de-a XXI-a ediții, Cinemateca franceză va organiza un «Omagiu lui Walt Disney», iar ziariștii acreditați la Cannes se vor întruni în cadrul «Săptămînii internaționale a criticii».

Asupra sorții filmelor în concurs hotărăște un juriu format din: criticul Jean-Louis Bory, cineaștii Claude Lelouch, Alessandro Blassetti, S. Bondarciuk, Miklos Jancso (autorul «Feciorilor sărmani»), actrița Shirley Mc Laine, Georges Neveu, președintele Comitetului de organizare a programelor O.R.T.F., și un student cineclubist (prezența acestuia din urmă înseamnă reluarea unui obicei inaugurat în 1947 și părăsit de atunci).

După ce juraților își vor spune cuvîntul, actrița Virna Lisi va împărți premiile, căci totdeauna acestea trebuie să vină din mîna unei frumuseți. Bineînțeles, ca de obicei, alături de ea se află pe Croisette și alte stele ale ecranului, dar mai ales candidate la acest titlu, actrițe despre care s-a vorbit în 1966: Senta Berger, Candice Bergen, Johanna Shimkus, Beverly Adams, Marilù Tolo. Se pare însă că de cel mai mare succes se bucură (pe bună dreptate) comicul Jerry Lewis.

M. MIHĂILESCU

1. Întrucît Bondarciuk este membru în juriu, seria a III-a a ecranizării «Război și pace» figurează «hors-concours». În vară însă, la Festivalul de la Veneția, seria a IV-a se va afla în competiția pentru Leul din San Marc.

2. Pe Jacqueline Sassard am cunoscut-o în filmul «Magistratul». Joseph Losey a ales-o drept parteneră a lui Dirk Bogarde în «Accidentul».

3. «Doi actori extraordinari», spune presa despre Barbara Jefford și Milo O'Shea; să vedem care va fi părerea juriului.

4. Robert Bresson este consecvent; și în acest film, «Mouchette» (după romanul lui Georges Bernanos), întîlnim numai actori neprofesioniști. Nadine Nortier, protagonista filmului, era pînă acum cunoscută doar în cartierul în care locuiește.

5. Cannesul monopolizează mai toate frumusețile ecranului. Anul trecut președintă a fost, știm cu toții, Sophia Loren, iar premiile le-a împărțit americana Racquel Welch (ale cărei filme nu le văzuse pînă atunci nimeni în Europa). De data aceasta cinstea de a înmîna premiile a revenit Virnei Lisi, pe care fotografia noastră o înfățișează în ipostaza ei blondă. Anul trecut, tot la Cannes, ca interpretă a filmului lui Pietro Germi «Domnilor și doamnelor», actrița era absolut șatenă.

canne

SCUR
ISTOR

• În decurs de douăzeci de ani regulamentul festivalului s-a schimbat de șase ori pînă a ajunge la forma pe care o cunoaștem astăzi. La primul festival, în 1946, au fost premiate cele mai bune filme ale fiecărei delegații. Nimeni nu pleca supărat de la Cannes.

• Marele premiu Palme d'Or a fost creat în 1955. Franța este țara care a acumulat cele mai multe distincții supreme pentru filmele «Lumea liniștii» (1956), «Orfeu negru» (1959), «După o atît de lungă absență» (1961), «Umbrelele din Cherbourg» (1964), «Un bărbat și o femeie» (1966).

• Un adevărat recordman al premiilor este cineastul René Clément: între 1946 și 1954 a fost de cinci ori laureat, trei dintre distincții fiindu-i acordate pentru «cea mai bună regie».

• Cinci academicieni francezi au prezidat în decursul anilor juriile festivalului: Marcel Achard, André Maurois, Marcel Pagnol, Maurice Genevoix, Jean Cocteau.

• Patru actrițe franceze au dobîndit premiul de interpretare feminină de-a lungul edițiilor și un singur actor francez premiul de interpretare masculină. Vă reamintim: Michèle Morgan («Simfonia pastorală»), Jeanne Moreau («Moderato cantabile»), Marina Vlady («Patul conjugal»), Simone Signoret («Drumul spre înalta societate») și, respectiv, Charles Vanel («Salariul groazei»).

• În 1961 a fost creat «Premiul Gary Cooper» pentru a cinsti memoria marelui actor.

• România se află înscrisă de patru ori în palmaresul Cannesului: în 1957 Gopo cucerește Marele premiu Palme d'Or pentru scurtmetraje, acordat filmului «Scurtă istorie»; în 1963 coproducția româno-franceză «Codin» (realizată de Henri Colpi după romanul lui Panait Istrati, ecranizat de Dumitru Carabăț) dobîndește două premii speciale: pentru adaptare cinematografică și pentru tehnică cinematografică și culoare; în 1965 filmul «Pădurea spînzuraților» realizat de Liviu Ciulei (regia) și Titus Popovici (scenariul) după romanul lui Liviu Rebreanu este încununat cu una din cele mai importante distincții ale competiției: Premiul pentru cea mai bună regie. Iar în anul următor, o altă ecranizare după Rebreanu, «Răscoala» (regia Mircea Mureșan, scenariul Petre Sălcudeanu), dobîndește premiul Opera prima.

1

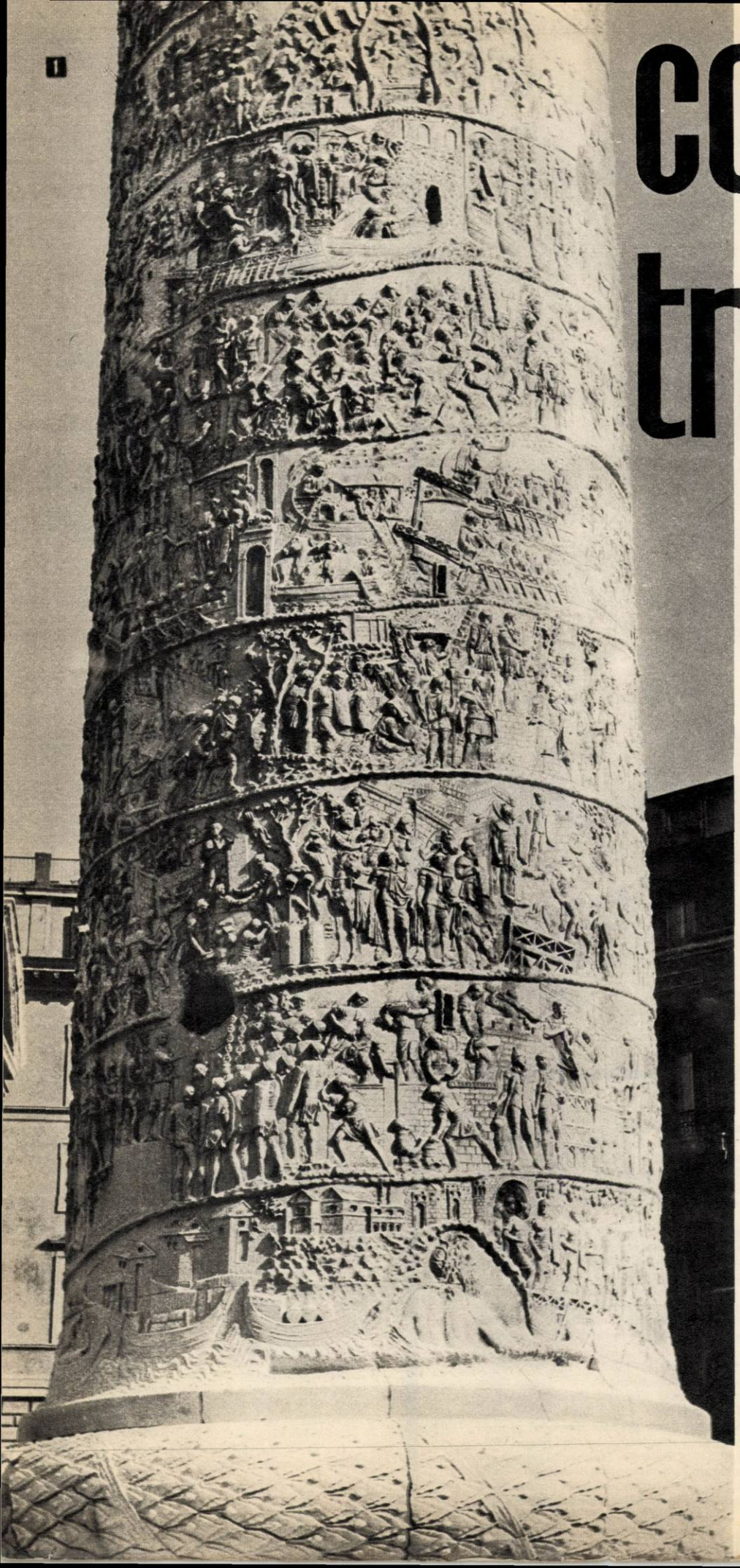

columna traiani în roma

Hotel Nord — București. HADRIAN DAICOVICIU — autorul volumului «Dacii» și al altor studii de istorie antică — s-a întors de cîteva ore de la Roma. Timp de o lună, ca membru al unei delegații de oameni de cultură, a luat parte la lucrările menite să asigure expedierea unei copii a Columnei lui Traian în țară. Interesul general cu care este așteptat acest eveniment ne-a îndemnat să-i solicităm pentru revista noastră interviul de față.

— *Presa a publicat știrea că la 16 februarie o delegație a Academiei Republicii Socialiste România, condusă de prof. Virgil Vătășanu, membru corespondent, a plecat în Italia pentru a aduce în țară o copie, în mărime naturală, a Columnei lui Traian. V-am ruga să reamintiți cîteva din datele mai importante ale acestui valoros monument istoric și de artă.*

— După întoarcerea sa în Roma, în anul 107, biruitorul dacilor, împăratul Traian, a poruncit arhitectului Apolodor din Damasc să construiască o piață la nord-vest de Forul lui Augustus. În centrul acestei piețe a fost inaugurat, la 12 mai 113, monumentul cunoscut astăzi sub numele de Columna Traiană. După cum atestă inscripția «ex manubiis» repetată pe pereții construcțiilor Forului lui Traian, lucrările au fost realizate cu o parte din prăzile de război, în care vor fi fost cuprinse și fabuloasele comori ale regelui Decebal. Columna Traiană, fără statuie, are o înălțime de circa 40 m. Baza, fusul și capitelul — părțile constitutive principale ale oricărei coloane — măsoară 29,78 m, ceea ce echivalează cu 100 picioare romane. Acest amănunt explică de ce monumentul era denumit de antici *Columna centenaria*.

Pe friza de basoreliefuri care împodobește fusul columnei sînt redate succesiv 124 de scene din războaiele dacice și circa 2 500 figuri sculptate în relief...

— *...Și cîteva date despre soclul și statuia din vîrful columnei.*

— În soclu — împodobit cu reliefuri reprezentînd victorii înaripate și trofee de război capturate de romani — se deschide o ușă prin care se intră într-un vestibul din care se poate ajunge în camera sepulcrală unde fusese depusă urna de aur cu cenușa lui Traian, dispărută în evul mediu. Tot din vestibul începe și scara interioară care urcă în vîrful columnei. În privința statuii nu se cunosc data și împrejurările în care a fost dărîmată. Pe unele medalii din

1 Friza de basoreliefuri care împodobește columna ar avea, dacă ar putea fi desfășurată, o lungime de 200 metri.

2 Una din cele peste 160 de piese ale copiei columnei este pregătită pentru expediere.

3 Columna Traiană, așa cum este amplasată în Piața Veneția din Roma.

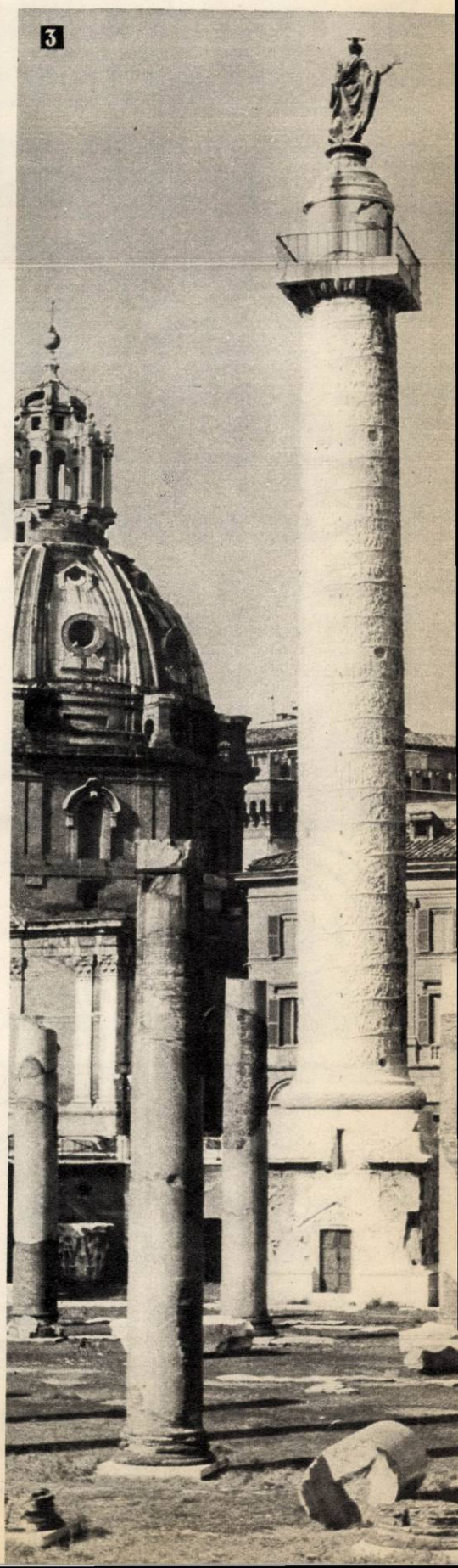

nia felici

acea epocă, care reprezentau monumentul, statuia îl arăta pe Traian îmbrăcat militar, cu o lance în mîna stîngă și o Victorie înaripată în dreapta. În momentul de față pe columnă se înalță statuia apostolului Petru — operă a lui Gerolamo della Porte — așezată aici în anul 1590 din ordinul papii Sixtus al V-lea.

— *În lucrările și studiile recente s-a conturat părerea existenței unui decalaj între valoarea artistică și cea documentară a acestei opere. Care sînt elementele care au condus spre această opinie?*

— Savantul italian Becatti consideră Columna Traiana ca pe cea mai strălucită creație originală a artei romane din perioada începutului secolului al II-lea și o apreciază drept culme a reliefului istoric roman. Apare deci clar că nu avem de-a face cu opera unor documentariști, ci a unor artiști care stilizează și generalizează, îndepărtîndu-se ca atare, într-un fel sau altul, de caracterul strict documentar. De asemeni, anumite elemente reprezentate în reliefuri — cum sînt construcțiile dacice — nu corespund la înfățișare cu descoperirile arheologice, ceea ce ne face să credem că sculptorii care le-au realizat nu au fost în Dacia. Pe de altă parte, felul în care sînt redate episoadele și părtinirea cu care sînt redate bătăliile dovedește că lucrarea a fost executată după un text oficial, de curte, am putea spune de propagandă pentru imperiu și împărat. De aceea elementele documentare de pe columnă trebuie confruntate cu celelalte izvoare documentare de care dispunem.

Pentru noi, Columna Traiana are o valoare istorică neprețuită, este un monument al trecutului nostru, un autentic act de naștere a poporului român.

— *Ideea executării unei copii a columnei este nouă?*

— Ideea? Nu! Această operă impresionantă a sugerat cu secole în urmă ideea unei copii. Francisc I de Valois a cerut arhitectului Iacob Vignole să-i facă o decopiere în ghips încă în secolul al XVI-lea, lucrare care nu a putut fi realizată în întregime decît sub Ludovic al XIV-lea. De asemeni Napoleon al III-lea a dispus executarea unui mulaj. În țara noastră, unul dintre primii militanți pentru realizarea unei copii care să fie adusă în țară a fost Alexandru Odobescu.

— *Cum arată această copie?*

— Este executată din beton armat și redă absolut exact originalul. Întreaga columnă este secționată în peste 160 de piese, reprezentînd reliefurile, baza și capitelul. În momentul de față se ambalează cu grijă fiecare piesă. Apoi, încărcată în aproximativ 25 vagoane, columna va călători spre țară.

— *În timp ce delegația din care ați făcut parte se afla la Roma s-au exprimat diferite păreri despre locul unde ar fi potrivit să fie ridicată columna. Care este părerea dumneavoastră?*

— Trebuie să facem o precizare. Copia aceasta nu poate fi expusă în aer liber. Condițiile noastre climatice — cu treceri bruște de la umezeală la uscăciune, de la frig la căldură — o pot degrada repede. Părerea mea este ca, după copia pe care o vom avea, să facem alta care să poată fi montată ca monument public.

În ceea ce privește piesele componente ale columnei, de care dispunem acum, ar trebui expuse, în ordinea succesiunii, într-un loc corespunzător, la adăpost de intemperii. În momentul de față nu cunosc vreun local de asemenea dimensiuni care să le poată găzdui cum se cuvine. Cred că ar trebui construită o clădire destinată exclusiv acestui scop muzeistic. Crearea unui Muzeu al columnei ar avea o mare importanță. Mai întîi, una cultural-educativă: zeci și zeci de mii de oameni ar putea să o vadă, să cerceteze de aproape fiecare piesă, fiecare episod, fiecare amănunt al acestei opere atît de valoroase pentru cunoașterea istoriei patriei noastre. Am deveni, apoi, una din puținele țări din lume în care columna va putea fi studiată de savanți. Și, în sfîrșit, spre deosebire de celelalte țări — ca Anglia, Franța și Italia, care au cîte o copie după columnă — noi o vom putea expune însoțită și de material dacic original. Am putea realiza astfel un muzeu unic în lume: copii de acest fel se mai pot expune și în alte țări, dar un muzeu în care să existe Columna Traiana într-un cadru cu material dacic original numai noi, românii, o putem face. Aceasta, desigur, este o părere personală. Viitorul va hotărî care sînt soluțiile cele mai bune. Deocamdată să ne pregătim cu toții să întîmpinăm Columna Traiana pe pămîntul strămoșilor noștri.

Interviu realizat de Mihai MÎRZA

JOCUL NOSTRU

puțină arhitectură...

Iată patru monumente arhitectonice celebre. Rămîne ca dv. să le recunoașteți și să verificați dacă nu v-ați înșelat. Răspunsurile în nr. viitor al revistei.

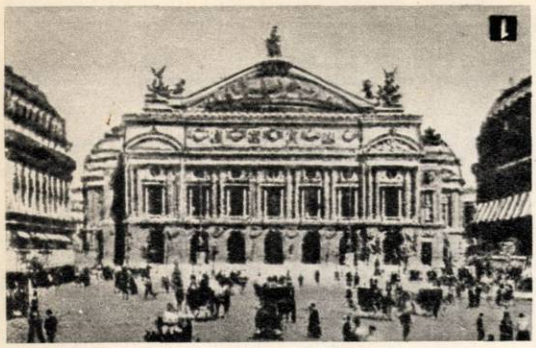

— Ah dragă, de n-ar fi clienții ăștia!

Eugen TARU

UMOR

— De cîte ori ne certăm, mi-aduce bomboane.

SCHOCHET

(*„Paris Match"*)

FLACĂRA VARIETĂȚI

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

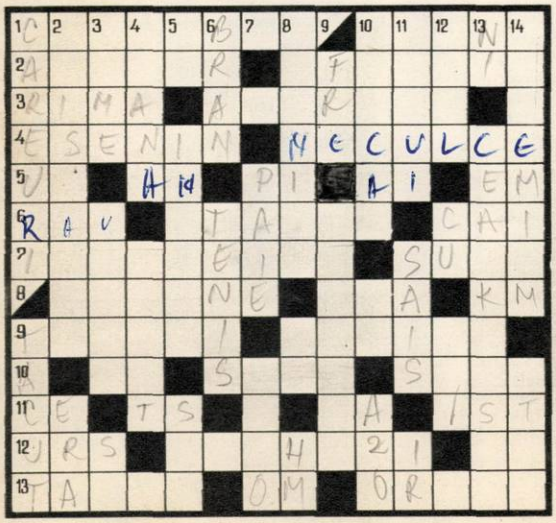

ORIZONTAL: 1) Joc de cuvinte — Are cuvîntul. 2) Cu alte cuvinte — Autorul poeziei «Noi ne rostirăm, aștrilor, cuvîntul». 3) Cuvîntul pe care-l caută... poeții — Are cuvîntul în fața instanței (pl.). 4) Poet sovietic, autorul poeziei «Nu vreau cuvinte doar...» — Cronicar de la care am moștenit «O sumă de cuvinte». 5) Du-te înăuntru! — 365 de zile într-un singur cuvînt — În vîrful picioarelor! — Usturoi (reg.) — În temă! 6) ...de gură — Are ultimul cuvînt într-o echipă de pescari — Se lasă încălecați. 7) Pe drept cuvînt — Pantă. 8) Substanțele dăunătoare din organisme — Operetă de Lehar, din care desprindem aria «Cuvinte dragi» — Kilometru (abr.). 9) Caută să-și spună ultimul cuvînt (pl.) — Multiplică cuvintele. 10) Zar la table — Există — Eroul schiței «Pe cuvînt de onoare» de D.R. Popescu. 11) Semn de întrebare — Țese! — Îndemn pentru un cometean — Acest (pop.). 12) Mormăie — Autorul «Cuvintelor potrivite» — Intrare la Kalinderu! 13) «Știu un cuvînt», «Cuvîntul mamei», «Cuvîntul comandantului» și «Cuvînt de soldat» aparțin acestui poet român — Ființă cuvîntătoare — Nu poate fi schimbat sub nici un cuvînt.

VERTICAL: 1) Cuvinte încrucișate (pl.) — Nu scoate un cuvînt. 2) Participă la dezbaterea unei probleme luînd unii cuvîntul (pl.) — Cuvînt care semnifică trecutul. 3) Se plimbă pe față — Cuvinte fără accent — Supus! 4) Oraș în Turcia — Cuvînt cu cuvînt. 5) O mie... și una! — Cuvînt... dușmănos — Adică, cu alte cuvinte. 6) Perechea lui Stan — De cîmp sau de masă. 7) Se spune că se pun peste foc atunci cînd cel care intervine într-o discuție aduce argumente care-i înverșunează mai tare pe adversari — Personaj shakespearean, care prin cuvintele sale mieroase ascunde cinismul, invidia și lipsa de scrupule. 8) A reînsufleți — Dintr-un cuvînt! — Horia Marinescu. 9) Scriitor belgian (m. 1880) — Se captează printr-o vorbire aleasă. 10) Pahar mare — Vede! — Localitate în Japonia. 11) A ciripi — Oraș în Egiptul antic — Perie! 12) Nu-și spune cuvîntul — Cuvînt înainte! — Păsări răpitoare. 13) Cununie! — Celebru compozitor rus, autorul romanțelor «Aș vrea într-un singur cuvînt» și «Să visezi, să visezi ceea ce nu găsești cuvinte». 14) Cuvînt care înlocuiește un altul neplăcut — Autorul poeziei «Cîteva cuvinte».

Adam STOICA

Cuvinte rare: ADANA, FRE, AZO, SAIS.

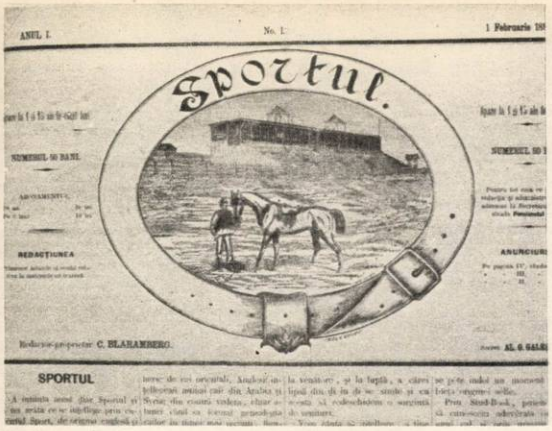

PRIMELE REVISTE SPORTIVE ROMÂNEȘTI

Hipismul a fost primul sport din țara noastră care și-a avut revista sa proprie. Se numea SPORTUL și a apărut la 1 februarie 1880, publicînd aproape în exclusivitate numai articole și informații referitoare la alergările de cai. Uneori scria și despre patinajul care își făcea apariția în vremea aceea ca sport de elită. «*Ce este sportul*»? — se întreba revista în primul său număr, și răspundea: «*Prin sport se înțeleg: cursele de cai, exercițiile corpului, manegiul, creșterea și dresarea cailor, canotagiul, vînătoarea, bileardul, patinajul și gimnastica*».

La 1893, cînd ciclismul devenise *patimă primejdioasă* pentru tineretul nostru, a apărut revista BICICLETA, al cărei conținut se referea numai la «*minunata mașină de fier cu două roate*» care cucerea lumea. O altă publicație de specialitate, REVISTA SPORTIVĂ, apărută în martie 1896, îmbrățișa toate manifestările de pe atunci, devenind astfel magazinul sportiv al timpului. REVISTA SPORTIVĂ a fost cea mai completă publicație de specialitate apărută în secolul trecut. Avea rubrici permanente privind: cursele de cai, vînătoarea, ciclismul, călătoriile, golful, patinajul.

Seria publicațiilor sportive ale secolului trecut a fost încheiată de REVISTA MODERNĂ care, în afară de preocuparea-i principală — literatura — rezerva un spațiu apreciabil ciclismului. În anii 1897-1898, alături de poeziile semnate de Ion Theo (Tudor Arghezi), Cincinat Pavelescu și Al. Macedonski, apăreau permanent în această revistă cronicile lui C. Cantili dedicate *velocipedului*.

REVISTA MODERNĂ, care se intitula: publicație mensuală, științifică, literară *și în special sportivă*, a fost principala susținătoare a ciclismului din țara noastră, sport îmbrățișat cu entuziasm de tineret în ultima decadă a secolului trecut dar combătut cu înverșunare de moraliștii și de «igieniștii» vremii, care vedeau în ciclism pericolul numărul unu al sănătății.

Ion MUNTEANU

UN MEDICAMENT ROMÂNESC CARE STĂVILEȘTE MIOPIA

Despre deosebitele însușiri ale materiei vii s-a vorbit mult în ultima vreme în terapeutica medicală. Sub diferite forme, ea acționează în numeroase cazuri nu numai ca un excelent medicament. Un biostimulator general deosebit de eficient s-a dovedit a fi «extractul total de ochi», creație a prof. dr. Petre Vancea, membru corespondent al Academiei. Noul medicament cuprinde extracte ale țesuturilor oculare animale. Verificat în practica clinică, el s-a arătat a nu prezenta nici o contraindicație și a fost folosit cu bune rezultate mai cu seamă în miopia forte, glaucom, oboseala ochiului însoțită de opacifieri ale corpului vitros. «Extractul total de ochi» stăvilește miopia, ameliorează vederea și, în bună măsură, previne complicațiile. Atunci cînd organismul este slăbit de pe urma unor boli, noul medicament acționează ca întăritor.

În sfîrșit, un ultim amănunt: rețeta fabricării acestui medicament a fost solicitată și peste hotare.

LEUCEMIA VINDECABILĂ?

Rubidomicina este un nou medicament francez împotriva cancerului sîngelui (leucemia), boală cu deznodămînt fatal, care lovește în special pe copii. Acest antibiotic face parte din familia streptomicinei. El a fost experimentat pînă în prezent la spitalele Saint Louis din Paris și Sloan-Kettering din New York.

Rezultatele au întrecut așteptările, obținîndu-se rapid îmbunătățiri simțitoare chiar în cazurile de leucemie acută, rebele oricărui alt tratament.

Trebuie subliniat însă că experimentarea medicamentului este abia la început.

«*Decepțiile au fost atît de numeroase în ultimii douăzeci de ani încît se impune prudența în aprecierile noastre* — a declarat savantul de reputație mondială, profesorul Jean Bernard. *Rămîne însă faptul că descoperirea rubidomicinei constituie un progres indiscutabil și important*».

INTIMITATE

Cînd ai un tată director de grădină zoologică — cum se întîmplă în cazul micuțului Jeremy Petrie — te poți împrieteni din fragedă copilărie cu lei.

dezlegarea jocului «POFTĂ BUNĂ» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) GRĂTAR — RATA. 2) RATII — SALAM. 3) AMAN — ICI — VA. 4) S — MARAR — SIR. 5) APA — AROME — E. 6) UNIC — BORS. 7) TI — AIA — AVAT. 8) O — OZ — VESELA. 9) SOS — SAT — TAL, 10) CASTRAVETE. 11) SARMA — CELAR

SPORTURI EXCLUSIV MASCULINE?

Se pare că unele sporturi considerate îndeobște drept «eminamente bărbătești» cuceresc tot mai multe adepte în rîndul urmașelor Evei.

Iată, în fotografia nr. 1, o fază din meciul de fotbal susținut de cele două echipe feminine ale Facultății de drept din Madrid.

Fotografia nr. 2 prezintă un moment din întîlnirea de rugbi dintre echipele facultăților de medicină din Limoges și Bordeaux, încheiată cu un rezultat de egalitate: 3—3. După cum se poate observa din detaliile vestimentare cu care și-au completat echipamentul, rugbistele franceze au tinut să arate spectatorilor că nu au renunțat de loc la cochetărie.

Priviți cum arată o vitrină de «artizanat». La Vatra Dornei ni s-a spus: «N-avem de unde aduce lucruri specifice». După o deplasare de două ore la Șarul Dornei...

...am fotografiat cîteva țesături autentic bucovinene. Dar cîte nu mai sînt? Reporterul a întîlnit la Cîmpulung, într-o expoziție, covoare și catrințe, ii și bundițe, cojocele și ștergare, crestături în lemn și ulcioare — toate de o rară frumusețe, toate din Vama, Vatra Moldoviței, Fundul Moldovei. Renunțați, tovarăși de la U.R.C.C. și U.C.E.C.O.M., la pseudocreațiile artizanale despre care s-a vorbit atît de mult și apelați la creațiile autentice din bazinele noastre folclorice. Îmbogățiți sufletul oamenilor și rentabilizați-vă unitățile!

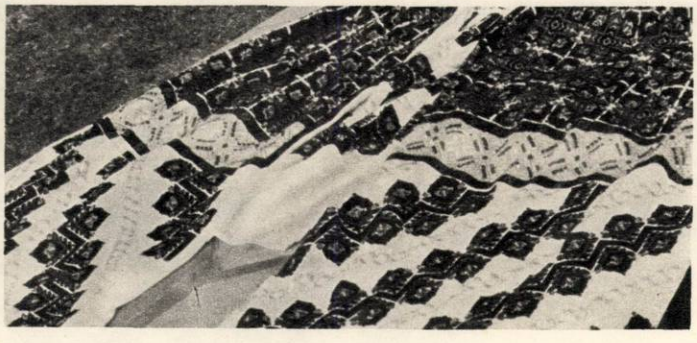

În avanpremieră:

VACANȚELE MONTANE

(Urmare din pag. 11)

rilor vechii Sinăi — mult bănet. Cai și biciclete, un grajd și o baracă! Simplu și practic pentru toată lumea. Nu însă și pentru aceia care se plictisesc copios cînd trebuie să-i distreze pe alții, de parcă i-a silit cineva să facă meseria asta. Cine nu știe să facă negoț de aer curat, peisaje și soare să se ocupe de cizmărie, de estetică, de orice, dar să nu încurce lucrurile.

Calitatea artistică a divertismentelor oferite în stațiuni lasă de asemenea de dorit. Trebuie să se renunțe la improvizațiile locale, palide și inexpresive, și să se apeleze la spectacole de estradă, revistă, varietăți, de o reală valoare, la concerte și turnee ale formațiilor de prestigiu. În fond, divertismentul autentic e, în condiții estivale, un act mai de cultură decît o conferință!

Dar filmele?

În lunile de vară, în București și în marile orașe ale țării, multe filme nu intră în premieră pentru că e lumea plecată la băi. De ce nu se trimit aceste filme la băi, în locul celor vechi, pe care le-ai văzut cu cel puțin un an în urmă, acasă? Se impune o foarte serioasă, răspunzătoare și urgentă revizuire a «principiilor» care stau la baza distribuirii filmelor în stațiuni.

Și, în fine, credem că în stațiunile balneoclimaterice, pornind tocmai de la specificul lor, casele de cultură (sau cluburile, sau oricum li se va mai spune) trebuie subordonate direct întreprinderii locale balneare. Poate că așa va ști și stînga ce face dreapta...

GÎNDESC ALȚII PENTRU EI — DAR NU E SUFICIENT!

Există, de asemenea, și un turism itinerant. Vrei să cunoști în patru zile Moldova de nord, țara pădurilor și a legendelor eroice, care păstrează comori de artă vechi de aproape jumătate de mileniu? Pornești la drum! De data aceasta arta plimbării nu poate avea altă replică decît o altă artă — a ospitalității «din mers». În decurs de 30 de zile, cît locuiești într-o stațiune, pot fi reparate anumite neajunsuri ivite pe parcurs, dar cînd ești «în trecere», nu! Acest lucru l-a înțeles perfect de bine agenția O.N.T. din Suceava. Și a depus eforturi în consecință; în egală măsură a întîmpinat greutăți.

Cetatea de scaun e în curs de consolidare dar nu e organizată ca muzeu. Biserica Arbore din Rădăuți, de care e legată viața lui Ștefan cel Mare, nu are nici ea muzeu — ca și celebrele Voroneț și Humor. Pentru a nu fi un itinerar sec, Matei Hulubei, șeful agenției, a propus ca pe drumul ce duce la Cetatea de scaun să se planteze mici construcții de epocă, simple și de loc costisitoare: fierării, dughene, case de plăieși de pe vremea lui Ștefan cel Mare, unde să se vîndă obiecte cu specific local sau «amintiri» de epocă. Treptat, între Suceava și Cetatea de scaun turistul ar fi pus în temă. El a propus, el a auzit... Ca și șefii agențiilor din Brașov, Cluj, Sinaia.

DRUMURI

Turismul fără drumuri e de neconceput. Drept care la noi s-a făcut mult în acest sens. Nu totul, dar mult, mai ales în privința drumurilor mari. Există însă drumuri mici, poteci, care nu cer aparataj industrial pentru reamenajări, nu cer investiții ci numai spirit gospodăresc și inițiativă.

În Suceava, accesul la biserica Arbore, trecerea de la Sucevița la Moldovița peste Ciomîrla, drumul la Rarău nu se pot face decît cu pasul. Cine se mai poate gîndi la valorificarea noilor trasee turistice — la codrul secular de la Slătioara spre Borsec sau Cluj? De asemenea, accesul spre vilele Amara, Privighetoarea și Milcov din Predeal sau spre pavilioanele din Păltiniș e foarte greu accesibil, iar micile poteci, scărișoarele și trotuarele de la Ocna Sibiului sau Sîmbăta sînt degradate.

Cînd vorbește de drumuri, Gheorghe Nistorescu, șeful filialei O.N.T. din Sinaia, oftează nostalgic. Cîte nu s-ar putea face!... Cum să ajungi însă cu mașina (cu cei mai în vîrstă) peste Păduchiosul, la Peștera Ialomicioarei și de acolo (pe jos) pe Caraiman, la Babele, atîta vreme cît *nimeni nu vrea să-și ia răspunderea* folosirii drumului forestier existent și a amenajării lui? Cum mai poate fi vorba de atacarea unor noi trasee turistice? Sau de reamenajarea puzderiei de poteci din masiv, abandonate și degradate?

Lucruri mici, se va spune; se vor lua măsuri, se va completa. Dar cînd? Sezonul bate la ușă! Și buturuga mică răstoarnă carul mare!

NU-L DESCALIFICAȚI PE MERCUR!

...Sau, dimpotrivă, calificați-l!

Nu putem vorbi de turism, de agrement, fără să nu invocăm iarăși și iarăși comerțul.

Comerțul alimentar e, fără îndoială, hotărîtor aici. S-au depus și se depun serioase eforturi pentru înviorarea rețelei de alimentație publică, pentru stimularea inițiativelor și, în restaurante — la ele ne vom referi aici — pentru «abolirea canoanelor culinare». Dacă poposești la «Carpați», la Brașov, sau la «Împăratul Traian» din Sibiu — jos pălăria! Dar dacă nimerești la Vatra Dornei ? *«Trei restaurante murdare, lipsite nu de cel mai elementar confort dar și de cele mai elementare condiții igienico-sanitare. Cu chelneri dezinteresați».* Și constatarea nu aparține reporterului ci șefului agenției O.N.T. *din localitate!* Să mai cauți «diversificare», «bucătărie specifică»,varietăți și inovații culinare?

În stațiunile balneoclimaterice nu-și au decît rareori rostul «marile restaurante» ci, dimpotrivă, acele mici localuri agreabile și bine aprovizionate, cu o ambianță proprie, personală, sau, cum bine s-a mai spus, cu un *certificat de unicitate!* Localuri în care să găsești repede tot ce dorești și în care numărul celor care servesc să nu-l depășească pe acela al clienților... Un om întreprinzător, ajutat de încă unul sau doi, cu toții interesați și cointeresați, pot pune pe picioare o asemenea «unitate».

După cum n-ar fi rău să-ți stea la dispoziție la Predeal, de pildă, un complex modern de servire. În vacanță vii cu un minimum de bagaj. În nici un caz n-ai să-ți încarci valiza cu creme și perii de pantofi, fiare de călcat sau cu flori. Or, la Predeal — și nu numai la Predeal — n-ai o lustragerie, o florărie, o spălătorie chimică. De necrezut dar adevărat. Și uite-așa te enervezi și ți se duce dracului cheful de turism și de vacanță la munte.

*

Precum s-a văzut, fie că e vorba de o stațiune sau numai de un itinerar, turismul nu depinde numai de O.N.T. Factorii care concură (sau nu) la reușită sînt destul de mulți: întreprindere balneară, rețea de alimentație și comercială, cooperație, gospodărire orășenească, case de cultură etc.... Pe plan republican și regional noua «așezare organizatorică» a O.N.T., așteptată și primită cu încredere, a reușit să sincronizeze eforturile tuturor organismelor; dar jos, acolo unde «se face» turismul și vacanța, aceste organisme par a fi dominate (unele mai mult, altele mai puțin) de interese divergente. În locul intereselor comune. Poate că un comitet de turism al stațiunii, condus de președintele sfatului popular orășenesc, în orice caz un organism unic și răspunzător, care să poată fi felicitat ori tras la răspundere fără să mai poată pasa mingea între șapte foruri, un organism căruia să-i datorăm sau să-i imputăm vacanța noastră, se vădește absolut necesar.

— fișe pentru
un viitor roman? —

GALAȚI
între trecut și viitor

(II)

de Mihai STOIAN
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Armătura metalică ce va susține viitorul furnal de 1 700 mc. Pe acest schelet de oțel montorii instalează în prezent, la cote din ce în ce mai înalte, utilajele gigantului industrial.

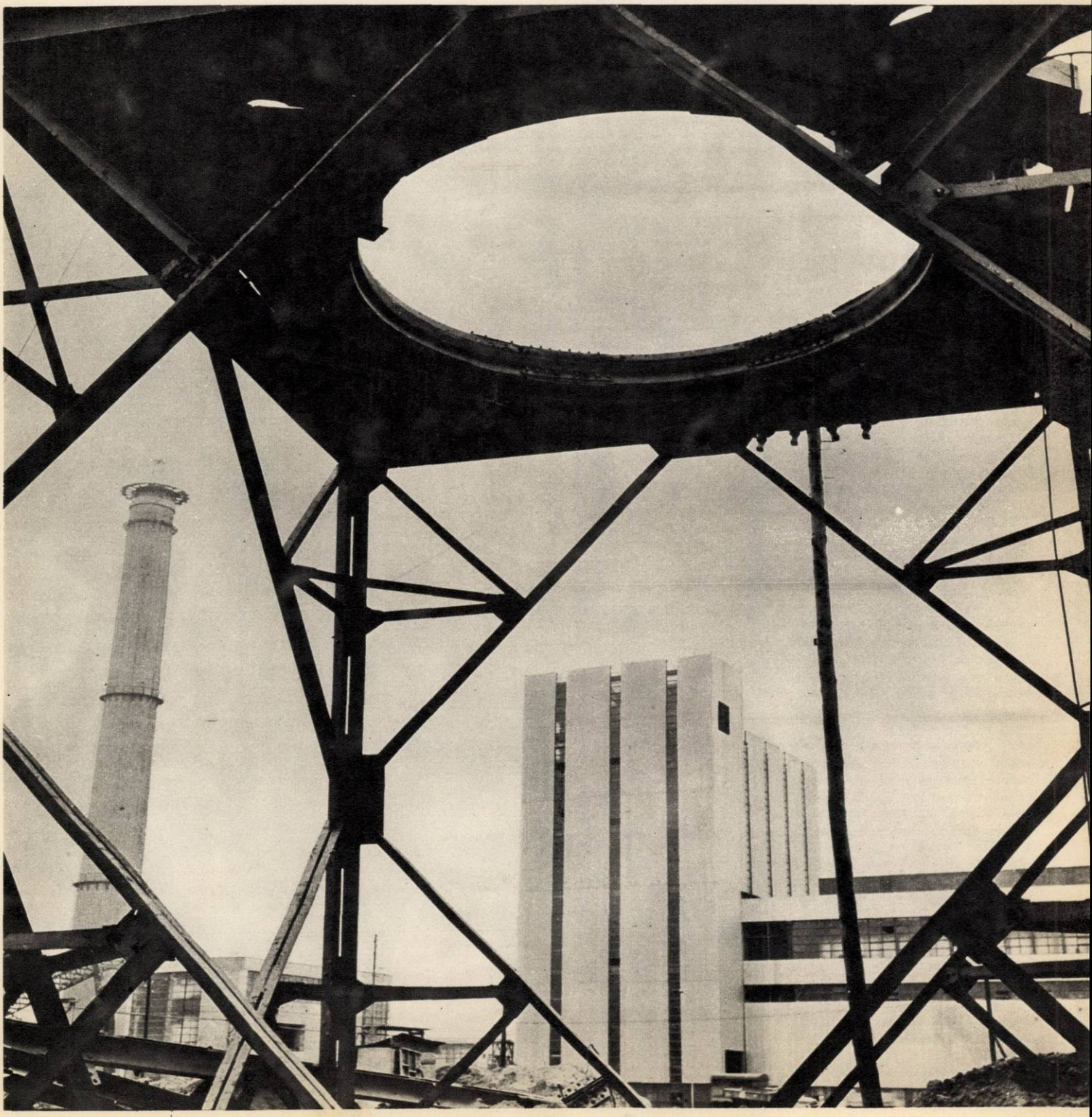

18

M-a rugat să nu-i însemn și numele. Nu l-am trișat. Iată-i schița biografică. În adolescență toți l-au catalogat drept «un băiat liniștit». La 17 ani e meșter și se însoară. Fata are tot 17 ani. Peste un an au un copil. Lucrează zi și noapte, rupe de la gură, pune bani deoparte și își clădește singur, cu mîinile lui, o casă. Nu se poate bucura de ea: soția îi moare de cancer. El rămîne cu fetița. Pierde casa, fiindcă pe terenul respectiv trebuie clădit ceva important. E despăgubit cu o sumă oarecare. Apoi e încorporat, iar pe fetiță (de trei ani) o lasă la un cămin de copii. Cît e în armată, fetița îi moare (dizenterie). La 23 de ani, singur, n-are unde mai trage. Așadar, soț, tată, chiar proprietar de casă, apoi văduv, fără casă, fără copil, absolut singur. La 26 de ani se recăsătorește și vine la Galați.

Mi-a povestit totul fără să lase impresia că vorbește despre sine. Dimineață, plin soare pe platoul de loess. Stăm amîndoi în picioare lîngă un excavator care lucrează. Vorbind, omul răsucește pe degetul arătător — cînd într-o parte, cînd într-alta — un lanț gros de chei. Nici vorbă să recunoască deschis c-a venit aici să ia totul de la capăt, tocmai pentru că și orașul acesta, care-a pătimit atîtea, a îndrăznit să facă același lucru. Nu insist.

19

Biografiile, cum nu treci de-o anumită vîrstă, sînt «liniare»: școală profesională-șantier (cu «seral» în continuare). Cei mai în vîrstă au trecut însă printr-un adevărat labirint. Omul care-a pus «cărămida inaugurală» — acea cupă de-o tonă — e Nicolae Afteț (renumele lui a mai pălit, căci alții mai tineri s-au ridicat, însă meritele sale de la «debutul» șantierului nu vreau să le uit chiar așa, cu una, cu două). El a intrat la stăpîn la 7 ani. A fost băiat de prăvălie la Petrache Tremurici, negustor de băuturi spirtoase în port. Patronul ăsta avea «sistemul» lui: găurise pretutindeni pereții, pînă și capacul pivniței, ca să nu-l scape din ochi pe băiat. Pentru un pahar de sifon (într-o vară fierbinte) preț: o palmă. «Cronometru» pentru măsurarea timpului necesar cumpărării unui pachet de țigări: un scuipat (pînă se zvînta trebuia să fie înapoi, altminteri...). Apoi s-a angajat la un patron de brutărie. Ăsta avea altă meteahnă: îi fura băiatului, pe zi, două-trei pîini din raft și i le scădea pe urmă la socoteală. Noroc că brutarii aveau grijă să i le dea, pe furiș, direct din cuptor. Tot ăsta lăsa pe ici, pe colo cîte-un bănuț, ca să-l prindă pe Afteț: e cinstit sau ba? Băiatul i-a dat banii înapoi, pînă cînd, într-o zi, găsind mai multe monede pe jos, le-a măturat cu fărașul și le-a zvîrlit la gunoi. Pentru treaba asta patronul l-a dat pe ușă afară. *Etc.*

Tipul acesta de biografii, despre care s-au scris sute și mii de pagini, pot să apară acum banalizate prin folosință, dar ele, oricît de «literare» sau «antiliterare» ar fi considerate la un moment dat, reprezintă — pentru oamenii în cauză — depuneri afective de neșters, straturi imuabile. Căci: «De unde sînt? Sînt din copilăria mea. Sînt din copilăria mea la fel cum sînt dintr-o țară. Deci, cînd eram copil...» (Antoine de Saint-Exupéry). Esențial pare să nu fie atît chinul lui Afteț, copilăria propriu-zisă, cît chinul său prelungit, străduința de-a nu pierde pe drum virtuțile copilăriei: puritatea inimii, capacitatea de-a te minuna în fața vieții, forța încrederii, a dragostei și-a dăruirii.

20

Pe Ion Husar nu l-am descoperit eu. Faptul însă ieșea din comun, așa că mi l-am copiat fără ezitare (încercînd să nu mă mai mir atîta ca să nu-l jignesc pe Husar și nici pe alții ca el). E zidar. Tipul clasic al «constructorului» (terminologie tocită: «veteran de șantier»). Student — fără frecvență — în anul V al Facultății de filozofie din Iași. Corespondează (în engleză) cu niște studenți englezi (cunoscuți în țară, la o sesiune științifică a studenților facultăților de filozofie din Europa). Vorbește binișor engleza, franceza, rusa, germana. Citește extrem de mult, joacă teatru (ca amator), scrie proză (bineînțeles, despre viața constructorilor) *(mai 1965).*

21

Afirmația poate să sune cam fals, dar ține la ea: s-a scris prea puțin despre miracolele pe care le poate înfăptui, în muncă, prietenia bărbaților. În general s-a scris mult prea puțin despre ceea ce înseamnă raporturile de prietenie între bărbații trecuți de adolescență (chit că Adler susține că adolescența se încheie de fapt la 70-80 de ani), a celor de «vîrstă mijlocie» (lucru cu atît mai de dorit cu cît omenirea tinde să gîndească abstract prin intermediul abstracțiunilor). Orice sentiment posedă o mare forță de stimulare și de aceea el constituie o premisă (un combustibil nobil) importantă pentru orice acțiune. Prietenia dinamizează acțiunile omului. Iar sentimentul încrederii reciproce, fundamental în viață, face minuni în muncă.

Este cazul lui Ion Gheorghe și a brigăzii conduse de el, de fierari-betoniști. A mai lucrat la Onești (combinatul de cauciuc, rafinărie). Aici trece pe rînd pe la hala de cofraje, fabrica de beton, gospodăria de ciment, fabrica de oxigen, centrala termică, atelierul de carcase, cantina nord, remiza de vagoane, gospodăria de apă etc. Are în brigadă 47 de oameni: 33 sînt concetățeni de-ai lui, din comuna Românești, ceilalți 14 sînt veniți (în iarna 1961-1962) de la Hunedoara, unde au muncit împreună la fundația blumingului.

Cei din Românești, ca și ceilalți de altfel, dovedesc prin fapte că nu reduc total lumea la obiectul prieteniei lor,

1 700 mc într-o singură șarjă — aceasta este capacitatea de producție a furnalului de la Galați aflat în prezent în plin proces de construcție. Echipele de montori care lucrează aici au o bogată experiență în manipularea și asamblarea *pieselor de mari dimensiuni, din care unele ajung la zeci de tone fiecare.*

▲ **Uriașa hală a laminorului de tablă groasă. Aici comunistul Zaharia Gheorghe — maistru laminator — își desfășoară din plin cunoștințele cîștigate la Hunedoara, în 20 de ani de siderurgie.**

că nu absorb — cu alte cuvinte — fenomenele realității limitîndu-le la aria sentimentului. Oricît de bogată ar fi prietenia lor, e greu ca ea să reproducă întreaga complexitate a existenței umane. O concluzie: influența poate fi reciprocă — sentiment de prietenie-realitate — dar dominanta aparține totuși aspectului obiectiv.

Gîndesc sau nu gîndesc așa cei din Românești, asta contează mai puțin. Dar așa se poartă (iulie 1965).

22

Pe șantier, aproape o propunere de inovație pe zi. Fruntași în întrecerea socialistă: 1 257. Diplome de colective fruntașe: 126 brigăzi de producție, 6 loturi, 6 șantiere (pe 1966).

23

Anticipație (minuțios calculată): în primul trimestru al anului 1968 — cele dintîi tone de oțel gălățean. Derulînd filmul procesului de producție este nevoie ca mai înainte (la sfîrșitul acestui an) să intre în funcțiune furnalul de 1 700 mc (furnizorul de fontă pentru oțelărie). Coșul lui de fum: aproape 100 m. Patru preîncălzitoare — gata — sînt căptușite cu tone de cărămidă refractară. Parcă toate meseriile lumii și-au dat întîlnire aici. Unii se cațără la 30 m înălțime, alții, dimpotrivă, coboară sub nivelul 0. Muncile lor, deși individualizate, au o forță intimă, centrifugă: *planul*.

Îmi propun să fiu de față la evenimentele din toamna lui '67, primăvara lui '68 și următoarele *(martie 1967)*.

Fabrica de aglomerare a minereului își etalează de pe acum impunătoarele clădiri. Nu va trece mult timp și utilajele montate în interiorul ei vor începe să producă concentrate pentru furnalele marelui combinat siderurgic.

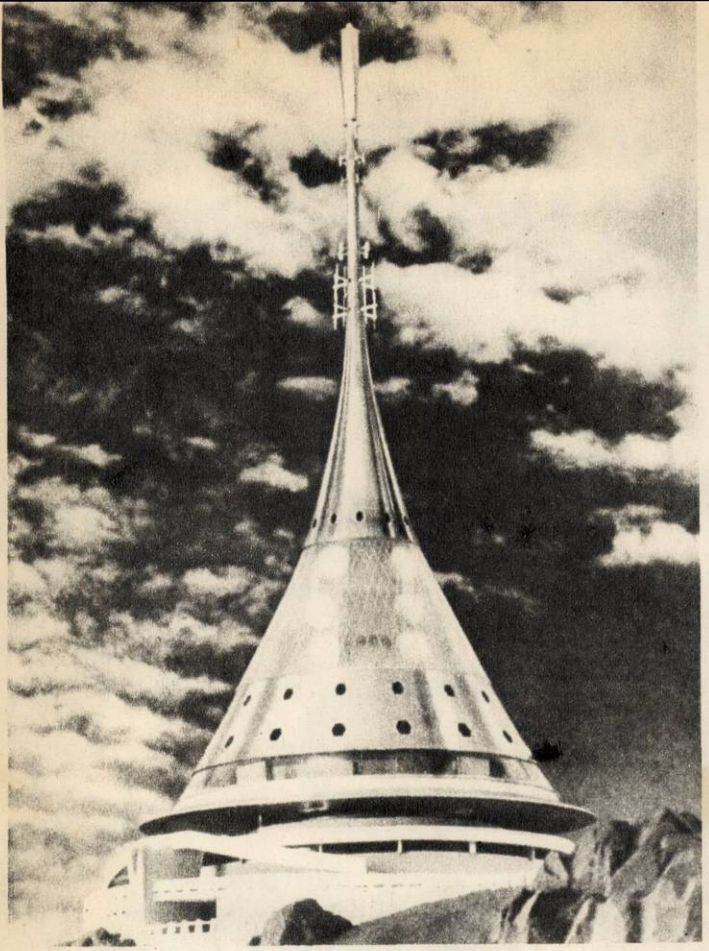

În cei 22 de ani care s-au scurs de la eliberarea Cehoslovaciei, pitorescul oraș Liberec a cunoscut — ca de altfel întreaga țară — profunde transformări. Alături de fabricile textile s-au dezvoltat aici industriile mecanică și alimentară. Printre edificiile actualmente în construcție din acest oraș al Boemiei se numără o nouă stație releu de televiziune, al cărei turn se va înălța pe muntele Jested din împrejurimi. Prevăzut a fi dat în folosință în 1970, turnul, cu o înălțime de 85 m, va fi înzestrat, la partea inferioară, cu un hotel și un restaurant modern.

Răspunzînd invitației guvernului Republicii Socialiste România, ne-au vizitat recent țara ministrul afacerilor externe al Republicii Irak, Adnan al Pachachi (în fotografia din stînga , la uzinele «1 Mai»-Ploiești), și ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson (în fotografia din dreapta).

Una din puținele imagini care, în ciuda controalelor polițienești la care sînt supuși ziariștii și corespondențele lor din Grecia, a reușit să treacă granița. Situația la Atena, Salonic și în toate centrele importante se caracterizează prin întreținerea deliberată a unei atmosfere de teroare, de intimidare a populației; pretutindeni, soldați, tancuri, interdicții de circulație, de întîlnire — metodele clasice ale loviturilor de stat militare. Prigoana dezlănțuită împotriva elementelor democratice din această țară a stîrnit îngrijorare și indignare în rîndul opiniei publice mondiale. La Atena sosesc necontenit telegrame și mesaje de protest din partea unor guverne și parlamente naționale, precum și a numeroase asociații și personalități. În cele mai diferite puncte ale globului au loc demonstrații, în cadrul cărora sînt condamnate represiunile antidemocratice din Grecia, se cere restabilirea libertăților cetățenești și a legalității. În mesajul adresat M.S. Constantin, regele Greciei, de către președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, se face un insistent apel pentru a fi împiedicate actele de represiune și teroare, pentru a se restabili legalitatea, respectul și apărarea normelor constituționale și democratice.

balul milionarilor

- corespondență din berlin -

Un bal constituie întotdeauna, în special pentru tineret, un important eveniment. Nici un bal însă nu s-a bucurat de o publicitate atît de largă, de o participare atît de «marcantă» și de o selecție făcută cu atît de mare discernămînt ca «balul milionarilor» care a avut loc recent în Sala congreselor din Berlin. La această întîlnire, organizată sub auspiciile radiodifuziunii R.D.G. și a organului de presă al Uniunii sindicatelor libere germane, «Tribüne», au fost invitați inovatori și raționalizatori din întreaga republică — în mare parte tineri — care s-au distins în întrecerea inițiată în cinstea celui de-al VII-lea Congres al P.S.U.G. — acei care dăruiesc zilnic republicii bunuri în valoare de milioane de mărci.

Dar fruntașii construcției socialiste s-au întîlnit nu numai în capitala țării ci și în numeroase alte orașe ale R.D.G.

Și la Frankfurt pe Oder 200 de inovatori și raționalizatori au petrecut la un bal similar. În Palatul culturii din Karl-Marx-Stadt au fost înmînate distincții reprezentanților inovatorilor de la D.S.A.G.-Wismut care, de la cel de-al VI-lea Congres al P.S.U.G., au făcut 20 520 propuneri de îmbunătățire a muncii de pe urma cărora au fost realizate 107 000 000 mărci. Iar datorită inovatorilor care s-au întîlnit în sala de festivități a Universității tehnice din Dresda s-au obținut venituri peste plan în valoare de 23 000 000 mărci. În cei patru ani care s-au scurs de la cel de-al VI-lea Congres al P.S.U.G., în întreaga țară numărul inovatorilor a crescut la 607 000, iar veniturile realizate în urma inovațiilor pînă acum, la cea de-a 22-a aniversare a eliberării, se ridică la mai multe miliarde mărci.

St. DEJU

optimism artificial

După marile manifestații de la New York și San Francisco împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam, Dean Rusk a încercat, într-o conferință de presă televizată, să estompeze semnificația acestor demonstrații afirmînd că nu trebuie «exagerată» importanța lor. Ingrată sarcină pentru secretarul Departamentului de stat — aceea de a minimaliza cea mai mare demonstrație de masă care a avut loc pînă acum în Statele Unite împotriva politicii oficiale americane în Asia de sud-est. De altfel amploarea acestor demonstrații (cea de la New York a întrunit aproape 300 000 de persoane) l-a obligat totuși pe Rusk la constatarea că ar trebui «trase unele concluzii». Dar extinderea atacurilor aeriene împotriva R.D. Vietnam dovedește caracterul din ce în ce mai agresiv al politicii oficiale, ceea ce determină și permanența diferitelor acțiuni de protest ale opiniei publice americane.

Referindu-se la ecoul manifestațiilor de la New York și San Francisco, corespondentul ziarului «Le Monde» la New York scria că ele «par să neliniștească autoritățile». Firește, public, autoritățile neagă îngrijorarea pe care le-o provoacă desolidarizarea unor pături largi ale cetățenilor de politica americană în Vietnam; dar optimismul oficial a apărut cu o flagrantă artificiozitate cînd — paralel cu eforturile pentru cultivarea lui — s-a aflat că, la ranchul său din Texas, Johnson a studiat un raport al șefului F.B.I., Edgar Hoover, despre «activitățile contra războiului». Strădania lui Rusk de a le prezenta printr-un binoclu care să le micșoreze proporția reală era explicabilă. Căci — într-o perioadă cînd S.U.A. au invitat la Washington pe reprezentanții pactelor militare SEATO și ANZUS — solicitînd, prin aceasta, un sprijin extern mai mare pentru războiul din Vietnam, evenimentele dovedeau că însuși sprijinul intern este în **continuă scădere.**

Eugen POP

Aspect din standul Republicii Socialiste România la cel de-al 7-lea Tîrg internațional de la Tokio.

memento

Natalia Rateeva

carte

● Dacă sub aspect teoretic volumul lui C.I. Gulian **Omul în folclorul african** rămîne adesea la nivelul unor considerații generale dinainte deductibile, recompensa lecturii lui stă mai ales în materialul ilustrativ (dat adesea integral): povestiri, basme, legende, fabule, ghicitori, zicale etc., transpuse expresiv în limba noastră de poeta Maria Banuș. De reținut, în orice caz, efortul autorului de a ne prezenta literatura populară a unui continent relativ puțin cunoscut la noi sub acest aspect.

● Trecînd pe un alt continent — cel asiatic — să consemnăm apariția în românește a renumitului poem clasic vietnamez — **Kiều** de Nguyên Du (traducere de Radu Boureanu), întîia operă literară scrisă în limba anamită.

● Paul Alexandru Georgescu publică un cuprinzător volum despre **Teatrul spaniol clasic.** Deși accentul cade în chip firesc pe epoca Renașterii și a «secolului de aur», un capitol introductiv menționează și manifestările medievale ale genului, ba chiar aproximează asupra originilor înseși ale acestui teatru. Alături de Lope de Vega, Calderon, Cervantes și Tirso de Molina, dăm peste nume mai puțin frecvente dar nu mai puțin reprezentative uneori: Gil Vicente, Lope de Rueda, Moreto etc.

● Monografia lui Warren French despre **Frank Norris**, tradusă de Mircea Ivănescu, are, pe lîngă meritul de a ne introduce cu suplețe în universul autorului romanului «Caracatița», și o valoare informativă asupra evoluției criticii și istoriografiei americane din ultimii 50-60 de ani, autorul urmărind și modul cum a fost receptat Norris de această critică pînă în actualitate (Editura pentru literatură universală).

● Celebrul **Il Cortegiano** (Curteanul) al lui Baldesar Castiglione (1478-1529) a fost tradus din italienește de eminenta interpretă Eta Boeriu. Tot ea semnează și o erudită prefață a acestei cărți, capitală pentru cunoașterea vieții orașelor italiene în secolul al XV-lea, scrisă pe deasupra și cu un mare talent și construită cu o pricepere puțin obișnuită.

● Seria de volume de **Documente privind istoria României** a sporit recent cu o carte de mare însemnătate. A apărut volumul III, serie nouă, al colecției «Eudoxiu Hurmuzachi», ale cărui 525 documente inedite oglindesc solidaritatea manifestată de românii din Transilvania cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu. De altfel personalitatea acestui mare patriot care a fost Eudoxiu Hurmuzachi (ca și viața și activitatea hurmuzăcheștilor în ansamblu) ar merita mai multă atenție din partea istoricilor și a editurilor (O «viață» a lui, în «Oameni de seamă»?!), destinul său (și al lor) legîndu-se de momente importante ale istoriei noastre moderne. Asta lăsînd la o parte faptul că istoria, istoria literară, culturală și politică pomenesc adesea aceste nume, despre care marele public nu știe prea multe.

cinema

După o săptămînă de sărăcie în materie de premiere cinematografice, ne așteaptă alte șapte zile care, fără a străluci, ne invită să vedem cîteva filme, oricum, onorabile:

● **Omul fără pașaport.** Regizorul sovietic Anatoli Bobrovski, care are la activul său un bun antrenament pe teritoriul filmului de spionaj (sau polițist, de acțiune sau cum vreți să-i spuneți), încearcă de data aceasta, ambițios, tot mai greu de atacat: acelea unde «acțiunea» nu urmărește cu orice preț să ne țină cu sufletul la gură ci este dublată și justificată de mobiluri psihice. Încercarea i-a reușit. Într-un rol principal — un mare actor: N. Grițenko («Surorile», «Dimineață mohorîtă»). În restul distribuției: V. Zamanski («Casa de la răscruce»), L. Skirda («Vînt de libertate», «Împușcăturî în ceață»).

● **Copiii lui Don Quijote.** Început și desfășurat cu îndeminare sub semnul a ceea ce numim simpatic (arta cinematografică ne îngăduie să folosim acest cuvînt), filmul se răsucește în final către nebănuite sensuri etice. Comedia despre un tată — poreclit Don Quijote — și cei trei băieți ai săi încetează pe nesimțite, lăsînd locul îndemnului la o atitudine responsabilă în fața vieții. Regia: Evghenii Karelov («Obrăznicătura», «Fum în pădure»). Actori foarte cunoscuți: A. Papanov («Primul reportaj», «Rude de sînge», «Vii și morții»), Lev Prigunov («Tunelul»), Natalia Fateeva («Bătălie în mars»).

● Pentru cei care nu l-au văzut la vremea sa: **Falstaff.** În viziunea și interpretarea unuia dintre cei mai mari cineaști contemporani, Orson Welles, personajul shakespearean capătă proporții mitologice, devine întruchipare hiperbolizată a vieții însăși, cu bucuriile și tristețile ei. Imaginea excepțională a lui Edmond Richard s-a supus gîndirii plastice de o distincție clasică a lui Welles. În alte roluri — nume de prestigiu: Jeanne Moreau, John Gielgud, Marina Vlady, Walter Chiari, Fernando Rey.

● Cinematograful «Timpuri noi» găzduiește ultimele realizări demne de luat în seamă ale Studioului «Alexandru Sahia»: **Tensiune înaltă la Bechet** (Mirel Ilieșu), **Oaspeți de iarnă** (Ion Bostan), **Mama lui Adrian** (Florica Holban), **În tainițele muzeului** (Silvia Armașu), **Fabrica de împachetat fum** (Ion Moscu), **Istoria unui manuscris** (N. Otrocol).

● Actori care trebuie văzuți: **Sophia Loren, Frederich March, Maximilian Schell** («Sechestrații din Altona»), **Emmanuèle Riva** («Therese Desqueyroux»), **Marylin Monroe** («Marylin»), **Jean-Paul Belmondo** («Week-end la Zuydcoote»).

● Filmele «Domnișoarele din Rochefort» (regia Jacques Demy) și «Înainte de revoluție» al tînărului regizor italian Bertollucci au fost distinse de curînd cu premiul cinematografic «Max Ophüls».

disc

● **Angela Moldovan** ne oferă în primăvara aceasta un buchet de melodii românești, plin de culori și arome: «Mi-a zis mama să mă uit», «Îmi iau ziua-bună», «La cules de vii», «Dorul mă cată pe-acasă». sau «Drag mi-a fost să cînt de mică» (EPD-1145).

● **Maria Cornescu,** orchestra **Victor Predescu** (și, bineînțeles, casa de discuri «Electrecord») au colaborat pentru lansarea discului EPD-1154 cu opt cîntece populare de toată frumusețea, din care nu pomenim decît două titluri: «Cînd era Ion băietan» și «Murmură Gilortu-n mers».

● **Ana Balaci,** voce foarte cunoscută de la radio, și **Silviu Pantîru,** în fruntea unei excelente formații instrumentale, realizează un mic recital de muzică populară, din care menționăm (măcar pentru frumusețea cuvintelor) «Badea-l meu ca bradu-n munte» (EPC-784).

● **Maria Pietraru** și **Nicu Stănescu** ne cîntă: «Badea-l meu e pădurar», «Bădișorul meu», «Dorul meu nu-i călător» și «Sînt o fată frumușică» (judecînd după coperta discului... are dreptate) (EPC-810).

● Patru titluri = un recital (de mic format dar de mare frumusețe). Ascultați-l pe **Ion Duca** (frumoasă voce și frumos băiat) în «Greu e dorul și amar», «Cînd eram mîndro-mpreună», și «Pe Teleorman mai la vale» și ne veți mulțumi pentru recomandare (EPC-807).

● Soliștii mai sus citați au prilejuit niște colorate și spectaculoase fotografii pentru copertele discurilor respective. Toate însă la... Muzeul satului! O fi bine? Cum ar suna oare un cîntec «Mîndra mea de la muzeu»?

muzică

● Cu dirijorul **Jean Périsson** (Franța) la pupitru, Filarmonica «George Enescu» va interpreta uvertura «Egmont» de Beethoven și simfonia «Mathis pictorul» de Paul Hindemith (lucrare simfonică compusă de autor după ideea fundamentală a operei cu același nume, tratînd problema legăturii artistului cu viața, așa cum i-a sugerat-o destinul pictorului medieval german Mathias Grünewald). **Ștefan Gheorghiu** va fi solistul Concertului pentru vioară și orchestră de Max Bruch.

● Pentru bicentenarul «Telemann», ilustrul compozitor german contemporan cu J.S. Bach, care dobîndise în timpul vieții sale un prestigiu imens și pe care muzicologia și publicul contemporan îl redescoperă, formația **Collegium musicum** prezintă — împreună cu soprana **Emilia Petrescu** — un concert (**Kurt Mild** — clavecin, **Francisc Laszlo** — flaut, **Ilse I. Herbert** — viola da gamba, **Liviu Virco**l — oboi)(sala mică a Palatului, la 12 mai).

● În 11 mai, la Radioteleviziune — dirijorul german **Herbert Hegel** și pianistul **Shura Cerkaski** din Marea Britanie. În program: Bizet — Simfonia I, Beethoven — Concert nr. 5 în Mi bemol, Șostakovici — Simfonia I (Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

● Un recital de violoncel dat de **Elena Botez** (la pian **Irina Staicu**) la 10 mai, în sala mică a Palatului: Reger, Boccherini, Schubert.

plastică

● **Paula Ribariu** — pictura. La prima sa expoziție personală Paula Ribariu se dovedește a fi o artistă înzestrată. În cele cîteva zeci de pînze pe care le expune mai sînt simțite ecouri din Tuculescu («Drumul») sau Chagall, dar sînt vizibile de asemenea străduința și căutările de a-și cuceri o viziune picturală proprie. Tablourile au tonuri grave, adeseori dramatice, care împlinesc intențiile meditative ale artistei («Paznicul grădinii», «Marea trecere», ciclul «Treptele iertării» etc.) și care se rastring și în peisajele sale. Există în multe dintre pînze o încantație, o atmosferă suavă de basm, ireală și poetică, ca în «Brăila copilăriei» în care oamenii plutesc pe un cer de un albastru melancolic sau ca în «Primăvara veșnică» unde sub bagheta vrăjită se transformă în copaci. Pictura Paulei Ribariu este în esență metaforă și simbol. O expoziție pe care o recomandăm (Galeriile de artă, Brezoianu 23-25).

● **Grigore Minea** — sculptură. 23 de lucrări ale unui foarte tînăr sculptor, deținător al bursei «D. Paciurea», care se prezintă pentru prima dată în fața publicului. Remarcăm lucrările «Tors», «Pasăre», «Ana lui Manole» (Galeriile de artă, Brezoianu 23-25).

● 170 de tablouri — peisaje, portrete, flori — sînt reunite în **Salonul de primăvară al pictorilor bucureșteni,** deschis în aceste zile în pavilioanele A. B. C. din Parcul Herăstrău.

teatru

● **Petru Rareș** de Horia Lovinescu — viziune modernă, inspirată din viața domnitorului moldovean. Valoarea literară și patriotică a piesei e evidentă, în ciuda unor trăsături mai livrești sau de forțată modernizare, ea sugerînd însă căutările creatoare ale autorului. Regizoarea Sorana Coroamă a compus un spectacol sobru, închegat (cu excelente momente de inspirație folclorică), dar și cu unele lungimi și un ritm inegal. Spectacolul evidențiază capacitatea compozițională a lui George Constantin, alături de Dan Nasta, Emil Hossu, Dorin Varga, Ion Siminie, Ștefan Radoff. Mai puțin inspirat și fără atmosferă e decorul lui Mircea Marosin.

● Un grup de studenți ai Institutului de teatru prezintă în Polonia piesa Ecaterinei Oproiu **Nu sînt Turnul Eiffel** în regia lui Andrei Șerban. În rolurile principale Florian Pitiș, Cornelia Hîncu, Dan Nuțu, Ileana Dunăreanu, Cristina Stamate, N. Wolcz, Carmen Galin etc. Reprezentația are loc în cadrul manifestărilor închinate colectivelor premiate la festivalurile internaționale ale teatrelor studențești de la Nancy, Erlangen, Istanbul, Parma, Zagreb (unde a fost premiat colectivul român) și la festivalurile naționale.

● **Passacaglia** — piesa lui Titus Popovici — primită la debutul ei cu interes și bune aprecieri, a fost jucată de studenții ultimului an al Institutului de teatru în sala «Casandra». Un spectacol corect, netrădînd intențiile textului, dar fără strălucirea tinerească a unor reprezentații cu care fusesem obișnuiți aici. Totuși, citîm cîteva tinere talente evidente: Dumitru Popescu, Irina Mazanittis, Sergiu Ionescu, Cornel Dalu, Petre Dondos, Anghel Popescu.

● Un «teatru mic» — Teatrul de marionete din Arad (singurul de acest gen din provincie) ne-a vizitat Capitala. Evident, teatrul e în progres și colaborarea regizorului Cr. Frangopol cu scenografa Zizi Frențiu ne-a oferit un spectacol-basm — **Povestea porcului** — interesant.

● Săptămîna viitoare ne vizitează țara unul dintre cele mai cunoscute și mai vechi teatre din R.D. Germană (a cărui existență numără peste o sută de ani) — «Deutsches Theater» — în care activează un grup dintre cei mai buni actori berlinezi. Vom asista la reprezentații cu piesa clasică **Nathan Înțeleptul** a scriitorului și teoreticianului literar Lessing. De asemenea, același teatru va mai interpreta **Dragonul** — comedia fantastică a scriitorului sovietic E. Svart (autorul piesei «Umbra» și cu care «Dragonul» se aseamănă ca stil și concepție dramatică).

Dan Nuțu

televiziune

Cîteva recomandări doar, cît ne permite programul acestei săptămîni, cam neajutorat, cuprins parcă de o oboseală post festum:

DUMINICĂ 7 MAI. Melomanilor le amintim că pot video-audia — fie și parțial — **Concertul simfonic** duminical al Filarmonicii (12.15) ● Sportivilor le reamintim că operatorii televiziunii se află, ca de obicei duminică după-amiază, pe **stadioane** ● Din programul serii reținem: un **Recital de versuri** — «Cîntare partidului» (19.45) ● O emisiune de muzică ușoară românească în primă audiție intitulată **Concert cu premii,** transmisă din Studioul de concerte al Radioteleviziunii (20.30) și ● o altă emisiune de muzică ușoară sub titlul **Ritm și melodie** pe o peliculă realizată în R.D.G. (22.45).

MARȚI 9 MAI. Un atractiv spectacol sportiv: **meciul de volei** Rapid-Dinamo în finala Cupei campionilor europeni (17.00) ● O emisiune economică **În direct** de la Combinatul de industrializare a lemnului «Pipera», pe tema «Asistența tehnică și calitatea mobilei» (19.45) ● În cadrul suitei **Mari ansambluri de cîntece și dansuri populare românești** — Ansamblul de cîntece și dansuri al armatei (20.15) ● Mai reținem din programul serii o nouă pagină din istoria **Teatrului românesc** pe tema: drama istorică de inspirație națională (21.00) ● O **emisiune muzicală** «Praga și... muzica ușoară» (22.20).

MIERCURI 10 MAI. Pentru astăzi: o **Telecronică economică** (20.00) ● și o mare operă cinematografică de-acum trei decenii: **filmul** «Spionaj în deșert» cu Erich von Stroheim și Franchot Tone (20.55)

JOI 11 MAI. Acad. prof. Iorgu Iordan ne prezintă **Emisiunea de limbă ro-**

Erich von Stroheim

mână contemporană «Mult e dulce și frumoasă» (19.30) ● Cîteva secvențe celebre în cadrul emisiunii **Momente din istoria filmului** (20.00) ● O altă rubrică teatrală: **Dicționar de personaje** (20.15) ● O ispititoare invitație a **Teleglobului:** Insulele Azore (20.45) ● Recomandăm rubrica mereu inedită și interesantă **Dosarul nr...** (21.50).

VINERI 12 MAI. Studioul muzical, emisiune de prestigiu, cuprinde azi un program muzical-coregrafic intitulat «Și dacă ramuri bat în geam», inspirat din versurile lui Mihail Eminescu (19.30) ● Ne mai reține atenția **filmul** realizat de studiourile din R.P. Bulgaria «Arșița» (21.15) ● și o voce mare: Mario del Monaco (22.30).

SÎMBĂTĂ 13 MAI. În obiectivul **Anchetei TV** — cabinetele dentare. Sperăm să fim martorii unor «extracții» serioase (19.30) ● Rubrica de arhivă cinematografică **Să rîdem cu...** este rezervată lui Fernandel, popularul comic francez (21.00) ● Stimate telespectatoare, puteți respira ușurate: **Sfîntul** vă va surîde din nou! (21.20) ● Și, în fine: **Emoții în premieră** (22.10).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 18, etapa din 7 mai 1967

I.	Rapid—Steagul roșu	1
II.	Petrolul—Progresul	1
III.	C.S.M.S.—Dinamo Buc.	x 2
IV.	Steaua—«U» Cluj	1
V.	«U» Craiova—Dinamo Pitești	1
VI.	Jiul—UTA	1 x
VII.	Polit.Timișoara—Farul	1
VIII.	CFR Pașcani—Siderurgistul	x
IX.	Poiana Cîmpina—Chimia Suceava	1
X.	Ind. sîrmei—CSM Reșița	1 x
XI.	Juventus—Inter	1 x
XII.	Lazio—Brescia	1
XIII.	Napoli—Fiorentina	1

coperta noastră

NICOLAE GRIGORESCU: «Atacul de la Smîrdan» (fragment).

Fotografie de Sorin RADU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

Se vinde
și cu plata
în rate.

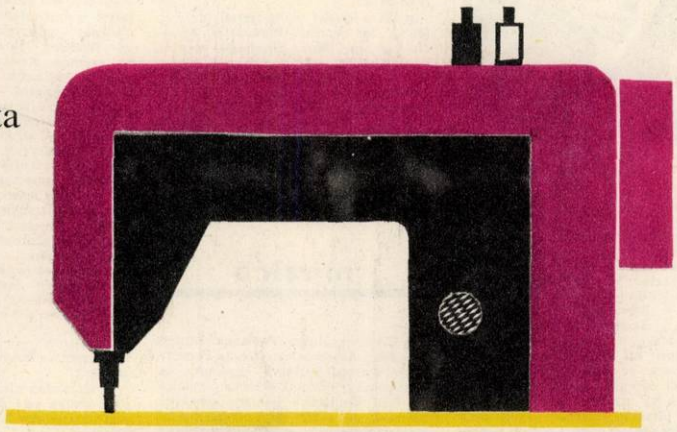

Tip masă
prețul 1 800 lei.

Tip mobilă
prețul 2 500 lei.

MCI
DGGMC

În fiecare casă mașina de cusut ILEANA

ANUL XVI NR. 20 (624) — 13 mai 1967

flacăra

congresul lingviștilor

Intre 28 august și 2 septembrie 1967 va avea loc la București cel mai important eveniment științific internațional în domeniul lingvisticii din ultimii cinci ani. Un număr de aproximativ 1 600 de oameni de știință din 56 de țări se vor întruni în Capitala noastră pentru a dezbate, în cadrul celui de-al X-lea Congres internațional, cele mai importante aspecte teoretice și practice ale lingvisticii contemporane.

Faptul că organizatorul acestor manifestări internaționale, Comitetul Internațional Permanent al Lingviștilor (C.I.P.L.), a ales țara noastră ca loc de desfășurare a congresului său jubiliar, este o dovadă a prestigiului de care se bucură pe plan mondial școala lingvistică românească.

În momentul de față pregătirile pentru organizarea lucrărilor congresului sînt în plină desfășurare. S-au tipărit unele din rapoartele principale, însoțite de o listă cuprinzînd titlurile a mai mult de 700 de comunicări.

Rapoartele principale vor fi expuse la congres de importante personalități științifice internaționale: prof. Olga Akhmanova (Moscova), prof. G. Devoto (Florența), prof. Ch. A. Ferguson (Washington), prof. R. Jakobson (Cambridge-Massachusetts), prof. B. Malmberg (Lund) și acad. E. Petrovici (Cluj).

Desfășurîndu-se într-o perioadă de mari dezbateri teoretice și de acute dispute metodologice între specialiști, congresul îmbrățișează, prin comunicările anunțate, cele mai variate și mai complexe probleme ale studiului limbii în general și ale unui număr mare de sisteme lingvistice particulare. Se vor dezbate probleme de teorie și istorie a limbii, probleme de gramatică, fonetică, lexicologie și stilistică, precum și probleme de lingvistică aplicată.

Din titlurile comunicărilor anunțate spicuim: *Substratul prelatin în Dacia* (Giovanni Alessio, Italia), *Observații asupra limbii scrise a copiilor* (Andrei Avram, România), *Gramatica latină și lingvistică modernă* (Gualtiero Calboli, Italia), *Dialectal și literar în sincronie și diacronie* (Boris Cazacu, România), *Observații asupra vocabularului lui Jules Verne în romanul «Castelul din Carpați»* (Jean-Paul Colin, Franța), *Posibilitățile și limitele formalizării în stilistică* (Ion Coteanu, România), *Inovații în pronunțarea englezei standard* (Seton Eustace, Anglia), *Aspectele lingvistice ale metricii poetice* (Morris Halle, S.U.A.), *Universaliile lingvistice și lingvistica universaliilor* (Vladimir Zveghințev, U.R.S.S.).

Pentru lingviștii români, organizarea congresului constituie o obligație de onoare și prilejul unei inegalabile experiențe de lucru.

primele unități

Recent au luat ființă primele 29 de întreprinderi agricole de stat organizate potrivit hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat. Printre acestea se numără I.A.S. Drăgănești-Vlașca, Lehliu și 30 Decembrie din regiunea București, Urleasca, Bădălan și Cotești din regiunea Galați, Kogălniceanu, Kogălniceanu-avicol și Dorobanțu din regiunea Dobrogea, Pucheni și Dealul Mare din regiunea Ploiești, Drăgășani și Pitești din regiunea Argeș, Carei din regiunea Maramureș și altele.

Întreprinderile experimentale s-au constituit prin arondarea unor G.A.S., secții sau sectoare din unitățile actuale cuprinse într-un perimetru teritorial în așa fel încît să se asigure condiții pentru buna desfășurare a procesului de producție pe ferme. Pentru zonele specializate se vor grupa gospodării de același profil sau cu perspectivă de dezvoltare a acelorași ramuri de producție, pentru a se putea realiza întreprinderi specializate. Iar pentru verificarea proceselor de producție pe diferite profiluri se vor înființa și întreprinderi mixte.

Pentru ca rezultatele și concluziile ce se vor desprinde în primul an de activitate să fie cît mai concludente, întreprinderile agricole de stat recent înființate cuprind unități cu un nivel mediu al potențialului de producție, reunind în cadrul lor ferme cu profil corespunzător principalelor activități agricole din regiune.

Sediul noilor întreprinderi agricole va fi fixat astfel încît el să poată avea o legătură directă cu fermele și da posibilitatea unei bune funcționări a sectoarelor de producție sau de deservire. La stabilirea perimetrului și a organizării interioare a întreprinderilor și fermelor se va ține seama de sistemele de hidroameliorații existente sau de cele ce se vor crea.

Organizarea întreprinderilor agricole de stat experimentale va permite cunoașterea directă, în condițiile specifice fiecărei regiuni, a modului optim de rezolvare a tuturor problemelor privind aplicarea generalizată a noii structuri a sectorului agricol de stat, precum și a celorlalte măsuri cu privire la îmbunătățirea conducerii, planificării și finanțării G.A.S.

Paralel au fost organizate și patru întreprinderi agricole de stat experimentale-etalon, pe diferite profiluri, la Roșeți-Luncă, Dragalina, Mihăilești și Murfatlar. Principala menire a acestor unități — care vor fi sprijinite și îndrumate direct de către Departamentul G.A.S. — este de a verifica în condiții de producție cele mai moderne tehnologii, mașini și utilaje agricole, cele mai bune metode de organizare a muncii, proporțiile și corelația optimă între ramuri, culturi, specii etc. Unitățile etalon vor avea create condiții din cele mai bune pentru a răspunde înaintea celorlalte unități tuturor problemelor privind transpunerea în viață a prevederilor recentei hotărîri a conducerii partidului cu privire la sectorul agricol de stat. Ele vor trebui să constituie un model în ceea ce privește introducerea tehnicii noi, creșterea producției agricole și a productivității muncii, reducerea cheltuielilor și asigurarea unei rentabilități înalte, un exemplu de organizare științifică a producției și a muncii în agricultură.

În celelalte gospodării agricole de stat în momentul de față se desfășoară pregătirile pentru ca, pînă la sfîrșitul acestui an agricol, toate unitățile de stat să treacă la organizarea pe principiul fermelor și întreprinderilor.

C. ZLĂVOG

La 9 Mai s-au împlinit două decenii de la înființarea Ansamblului de cîntece și dansuri al armatei.
În cei douăzeci de ani care s-au scurs de la prima sa manifestare, admirabilul colectiv artistic și-a alcătuit un repertoriu multilateral, în care sînt cuprinse cele mai reprezentative lucrări din creația națională și universală, cu un conținut valoros de idei și sentimente, prezentate spectatorilor la un nivel înalt de măiestrie. Bilanțul prodigioasei sale activități include patru mii de spectacole pe scene din țară și de peste hotare, vizionate de 6 milioane de spectatori, 600 de piese în repertoriul muzical, 160 de dansuri în repertoriul ansamblului coregrafic, executarea în primă audiție pe țară a cunoscutului oratoriu «Tudor Vladimirescu» și a altor lucrări de mare valoare artistică.
Pentru meritele sale în activitatea de educare artistică și patriotică a militarilor, de popularizare a cîntecului și dansului românesc atît în țară cît și peste hotare, ansamblul a fost decorat zilele acestea cu ordinul «Meritul cultural» clasa I.

primă pentru pediatrii din arad

Dacă medicii, asistentele, surorile și infirmierele de la Spitalul de pediatrie din Arad s-ar îndeletnici cu semănatul porumbului, repararea drumurilor sau cu orice altceva, ar fi premiați. Dar ei au rămas slujitorii credincioși ai lui Esculap. Fapt pentru care, de circa doi ani, oamenii aceștia sînt pedepsiți. Sînt tăiați de la premiere. De ce? Pentru că n-au îndeplinit numărul zilelor planificate de spitalizare, adică pentru că mulți copii n-au ocupat numărul paturilor de spital. Nu e clar? Să explicăm: datorită măsurilor profilactice, sănătatea copiilor a fost apărată și un număr de paturi au rămas libere în spital. Drept care medicii sînt sancționați, prin tăierea primei.

Ce trebuie, în consecință, să facă directorul acestui spital pentru a-și pune subalternii în drepturile lor legitime? După criteriile de pînă acum, ar exista o singură soluție. Să spună medicilor, asistentelor, surorilor și infirmierelor: «Lăsați copiii să se îmbolnăvească!» Oare Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale nu ar putea să prevadă ca indicator de plan și acțiunile profilactice care au ca rezultat neocuparea paturilor din spital?

pe strada mihail eminescu

Locuiește într-un mic apartament de pe strada Mihail Eminescu. La nr. 41. În urmă cu ani, a venit aici să găsească un adăpost. Era blînd, era cumsecade. Dar, cum vom arăta în continuare, se prefăcea.

Îl chemă Dumitru Beldiman. Vîrsta — aproape 40, adică de două ori mai tînăr decît vecina sa, Dan Netti. Pe vremea cînd mai trăia soțul acesteia, Beldiman ocupa cea mai mică din cele două camere ale apartamentului. Pe urmă și-a pus în cap să-și extindă locuința și a determinat-o pe bătrînă să facă schimb cu el. Iată-l, așadar, instalat în camera cea mare. Dar omul avea planuri mai mari. În calculele lui nu mai rămînea loc pentru vîrstnica sa vecină. Și a trecut la fapte.

Am în față un certificat medico-legal eliberat la 27 aprilie, după unul din cele mai furibunde atacuri suportate de biata octogenară. Medicul consemnează în el traumatisme grave care au făcut ca victima să-și piardă cunoștința și să nu poată fi readusă în simțiri decît prin intervenția rapidă a serviciului de salvare, solicitat de vecini. Revoltați, cîțiva colocatari au semnalat cazul organelor legii. Dar, ce noroc pentru Beldiman: legea se recunoaște de bunăvoie învinsă.

Cum așa?

Explicația Procuraturii raionului 30 Decembrie:

«Ca să emit un ordin de arestare trebuie să existe o hotărîre judecătorească. Gravitatea faptei nu mi se pare suficient de mare ca să pot interveni fără ca această hotărîre să fie dată».

Ce spune Tribunalul raional 30 Decembrie: «O acțiune judecătorească trebuie precedată de o hotărîre a comisiei de împăciuire». Iată și părerea respectivei comisii: «Nu se ia în considerație decît plîngerea victimei, predată personal de aceasta». Or, cum numita Dan Netti este ținută sub cheie de vecinul ei, împiedicată pînă și să stea de vorbă cu cineva (în plus, el i-a interzis să folosească bucătăria, instalațiile sanitare din apartament etc.), cercul pare complet închis.

Să nu existe oare nici o posibilitate de a lua apărarea nefericitei bătrîne? Mai mult ca sigur că nu. E de mult timpul ca organele competente ale Ministerului de Justiție să intervină de urgență. În numele omeniei și al legii.

N. R.

Momentul crucial în istoria poporului român — împlinirea a 90 de ani de la cucerirea independenței de stat a României — a fost aniversat într-o atmosferă de sărbătoare și entuziasm.

Adunarea solemnă organizată cu acest prilej în sala Palatului Republicii a reunit mii de oameni. Pe fundalul sălii se afla Stema Republicii Socialiste România înconjurată de faldurile tricolorului românesc.

În aplauzele entuziaste ale participanților, în prezidul adunării au luat loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol. Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț. De asemenea, în prezidiu au luat loc conducătorii delegațiilor guvernamentale ale Uniunii Sovietice și Republicii Populare Bulgaria, invitate să participe la festivitățile consacrate acestui eveniment glorios din istoria poporului român.

Asistența a ascultat cu deosebit interes cuvîntarea tovarășului Ion Gheorghe Maurer în care au fost evocate faptele glorioase ale poporului român în lupta pentru neatîrnare. În încheierea cuvîntării sale, vorbitorul a spus: «Partidul Comunist Român acordă o înaltă prețuire tradițiilor patriotice și revoluționare, cultivă dragostea și respectul față de moștenirea înaintată, progresistă a predecesorilor. Trăind în memorie cu intensitatea unei flăcări nestinse, amintirea momentelor hotărîtoare ale luptei pentru libertatea și suveranitatea patriei, pentru instaurarea puterii populare, însuflețește astăzi întregul popor în munca plină de elan și dăruire de sine pentru a desăvîrși construirea societății noastre socialiste».

La sfîrșitul adunării solemne s-a desfășurat un bogat program artistic în cadrul căruia au fost evocate lupta de veacuri a poporului român pentru libertate socială și independență națională, momente din viața Partidului Comunist Român, imagini noi ale României socialiste.

invenții românești

În cursul anului trecut au fost examinate în cadrul Oficiului de stat pentru invenții, din punct de vedere al noutății și progresului tehnic pe plan mondial, 904 propuneri de invenții. Acestea se referă la aproape toate sectoarele de activitate, dar cele mai multe privesc industria metalurgică, industria chimică, industria construcțiilor de mașini, industria petrolului, industria ușoară și domeniul sanitar. În legătură cu activitatea care se desfășoară pentru avizarea și introducerea în practică a invențiilor, ne-am adresat inginerului Nicolae Gheorghiu, prim adjunct al directorului general al Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții.

— *Cîte propuneri de invenții au fost înregistrate în cursul anului precedent și ce eficiență economică au adus?*

— În total 2 047 propuneri de invenții. Acest număr marchează față de anul 1965 o creștere de circa 16 la sută și demonstrează avîntul mișcării de inovații din țara noastră. Trebuie arătat, de asemenea, că eficiența economică a invențiilor și inovațiilor aplicate în anul 1966 este de circa 650 000 000 lei față de 544 000 000 lei în anul 1965. Deosebit de valoroase din punct de vedere economic au fost invențiile «*Instalație de separare prin fracționare a etilbenzenului de stiren în prezența xilenilor*», cu o economie anuală de 61 000 000 lei, și «*Bloc de beton pentru apărarea construcțiilor expuse valurilor*», cu o economie anuală de 23 143 236 lei.

— *Care sînt principalele invenții din ultimul timp și în ce constă noutatea lor?*

— Printre cele circa 430 de invenții foarte valoroase remarcate pentru noutățile aduse în diverse procedee de fabricație sau elementele constructive folosite as cita «*Procedeul de extracție a metalelor neferoase dintr-un amestec topit de cloruri*». Invenția a fost experimentată cu rezultate foarte bune și urmează a fi aplicată în producție cu mari avantaje.

Reține de asemenea atenția «*Mașina de recoltat porumb, pe două rînduri*», cu dispozitive de detașat știuleții, de tocat tulpinile și de aruncat tocătura. Ea are o mare productivitate, evitînd în același timp pierderile de boabe. Invenția se va aplica pe scară largă în agricultură. O invenție recentă utilizată acum în cadrul Institutului de studii și proiectări energetice este «*Instalația automată pentru analiza comportării unui sistem electroenergetic*», a cărei noutate constă în faptul că fenomenele fizice ce au loc într-o rețea electrică de energie sînt urmărite printr-o inspecție vizuală a unor grafice, în care sînt reproduse fenomenele respective. La Combinatul siderurgic Hunedoara se aplică un *procedeu și o instalație pentru comanda din cabinele macaralelor rulante a mecanismelor, nemontate pe macarale*, cum sînt, de exemplu, mecanismele cuptoarelor pentru încălzirea lingourilor în hala laminoarelor. Foarte ingenioasă este o invenție din domeniul forajului. Este vorba de un *dispozitiv de măsură și transmitere a unghiului de deviație al forajelor*. Deviațiile repetate de un pendul special sînt primite și înregistrate la suprafață de impulsurile transmise prin noroiul de foraj. Industria materialelor izolatoare pentru construcții beneficiază și ea de o invenție foarte valoroasă. Este vorba de *procedeul și instalația pentru fabricarea vatei minerale* (din zgură, roci etc.), a cărei noutate constă în aceea că permite fibrilizarea topiturii într-un singur sens, păstrînd direcția de formare a fibrelor pînă la atingerea lungimii dorite. În domeniul utilajului nuclear s-a realizat un «*Sistem de control și comandă automată a unui reactor nuclear*», aplicat cu bune rezultate la Institutul de fizică atomică. În sfîrșit, este în curs de introducere în sălile de operații din spitale *aparatul pentru urmărirea acustică continuă a electrocardiogramei*. Ea permite transformarea pe cale electronică a electrocardiogramei în vibrații sonore, ce pot fi auzite direct de medicul chirurg în timpul cînd efectuează operații asupra bolnavilor, în loc de a fi informat indirect despre aceasta de personalul ajutător.

— *Cum sînt apreciate peste hotare invențiile românești?*

— Aprecierea invențiilor românești peste hotare este evidențiată prin interesul manifestat de diferite firme de specialitate. Astfel, «Procedeul de extracție a gazolinei și gazelor lichefiabile din gaze petroliere cu ajutorul instalației de cărbune activ», după sistemul denumit termosorbție; procedeul de fabricare a medicamentului «Gerovital H_3» și altele au condus la încheierea de contracte de licență cu firme de renume mondial. Procedeul de obținere a acidului superfosforic; cel de obținere a rășinilor epoxidice; de purificare a plumbului; diferite invenții din domeniul foraj-extracție; invenția «Vibratorul unidirecțional anarmonic» sînt și ele obiectul unor tratative comerciale. Tranzacții asemănătoare se fac și în legătură cu alte numeroase invenții românești, ceea ce relevă valoare tehnică și comercială a acestora.

Interviu realizat de G. BRĂTESCU

noi lucrări de irigații

An de an în regiunea Dobrogea s-au obținut producții mari pe terenuri irigate. Numai la C.A.P. Traianu, de exemplu, s-a realizat în 1966 cu 5 000 kg porumb la hectar mai mult decît de pe suprafața neirigată. Rezultatele obținute au determinat extinderea suprafețelor irigate, proprietate a cooperativelor agricole de producție cu încă 3 074 ha, din care 1 669 ha sînt prevăzute a intra în cultură încă în această primăvară. Pînă în prezent jumătate din această suprafață a fost complet amenajată, realizări bune înregistrîndu-se pînă acum la cooperativele agricole din raioanele Tulcea și Hîrșova. Totuși stadiul lucrărilor nu este încă satisfăcător. Mai ales la cooperativele agricole din comunele Greci, Horia, Pecineaga și altele din nordul regiunii, unde sînt în întîrziere lucrările de irigații pe terenuri întinse.

Consiliul agricol regional și Uniunea regională a cooperativelor agricole sînt datoare să pună în aplicare în timpul cel mai scurt măsurile ce se impun pentru mai buna organizare a muncii și urgentarea lucrărilor de amenajare a terenurilor. De asemeni, se impune urgentarea pregătirii pompelor, aspersoarelor și celorlalte utilaje de irigare.

Nicolae SIMION

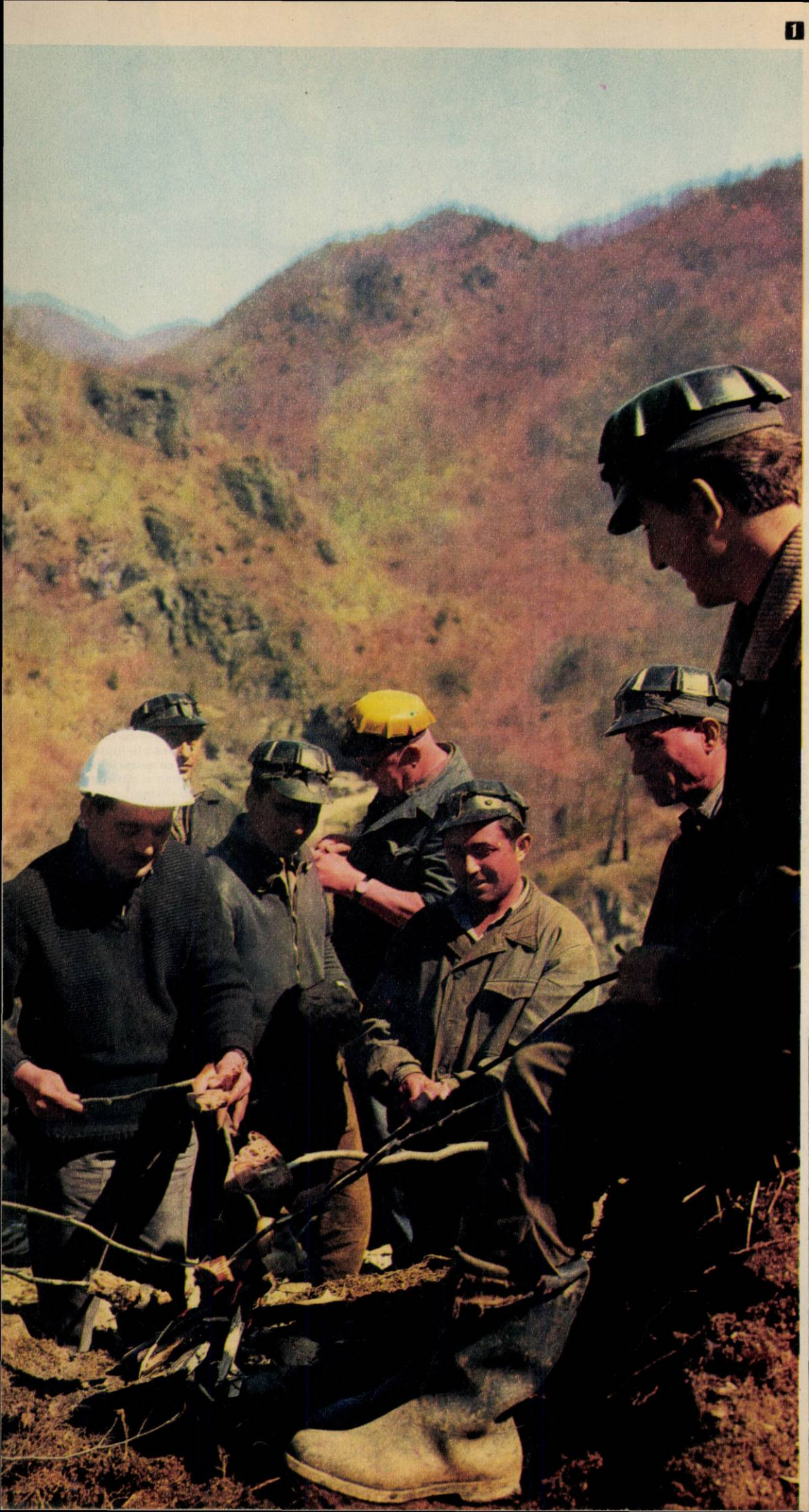

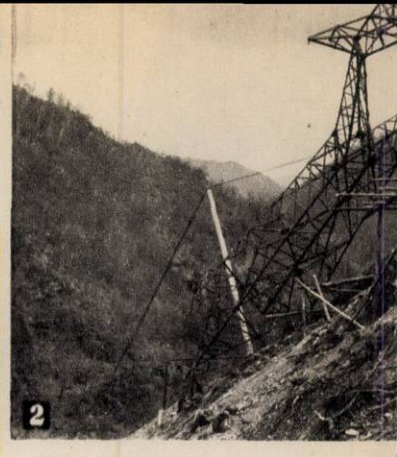

pest

Fotoreportaj
de S. STEINER

1

Poftă bună la pită și slană!

2

Trei faze de montaj ai unui stîlp de sus ținere a conductorilor — numit de fan tezia specialiștilor «cap de pisică».

3

Nicolae Bunaciu, șeful lotului, și Ion Uhr, maistru, dau startul noii magistra le electrice.

4

Peste înălțimea Dîlmele (1 300 m), aproape de cer, elicopterul — condus de pilotul Ion Tudose — sosește cu un nou transport de materiale pentru con structorii de zgîrie-nori metalici.

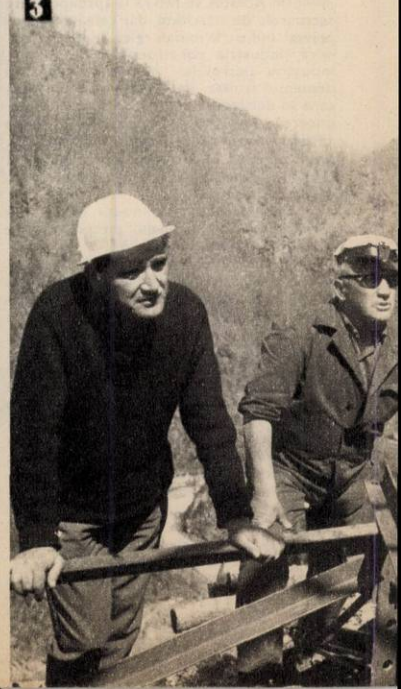

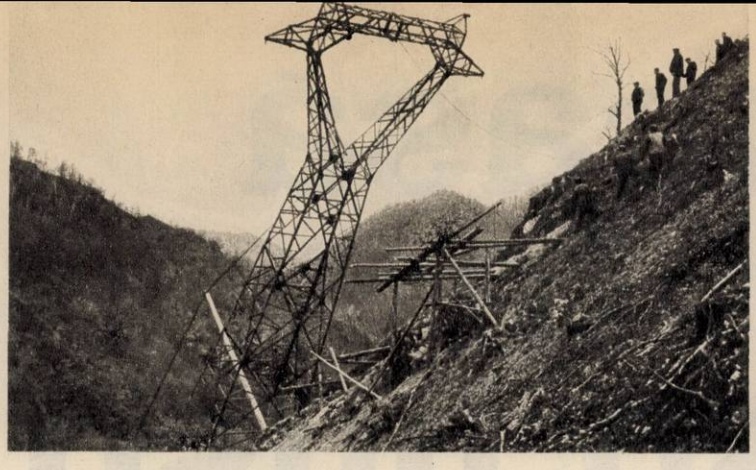

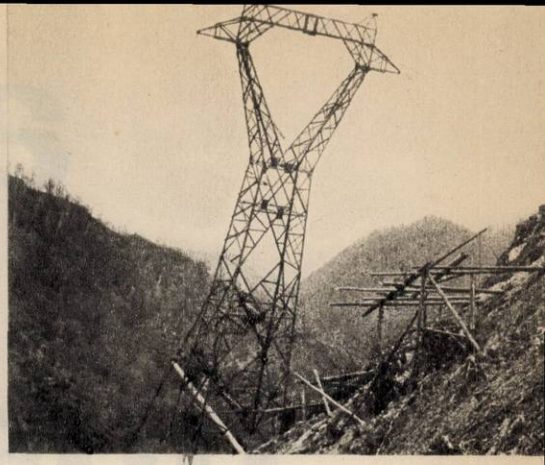

e munții lotrului

— Sîntem la km 8 000. Atît însumează lungimea conductorilor instalați de noi pînă în momentul de față — ne spune ing. Virgil Nitreanu, director al întreprinderii Electromontaj Sibiu. Am escaladat cu linii electrice munții din șase regiuni ale țării. Linia aeriană la care lucrăm acum, de 110 kV, va lega (pe o porțiune de 28 km) hidrocentrala Sadu V de șantierul viitoarei hidrocentrale de la Ciunget, pe Lotru. Ne stau în față numeroase probleme și nu ușoare: terenul foarte sinuos, cu altitudini variind între 700 și 1 920 metri, iarna aspră din Munții Lotrului care ține din noiembrie și pînă-n mai.

La asemenea condiții naturale se cereau mijloace tehnice corespunzătoare.

De la troliu și funicular la convoaiele de tractoare grele și elicoptere, totul a fost folosit pentru cucerirea înălțimilor.

Dar mai bine să dăm cuvîntul imaginilor fotografice:

4

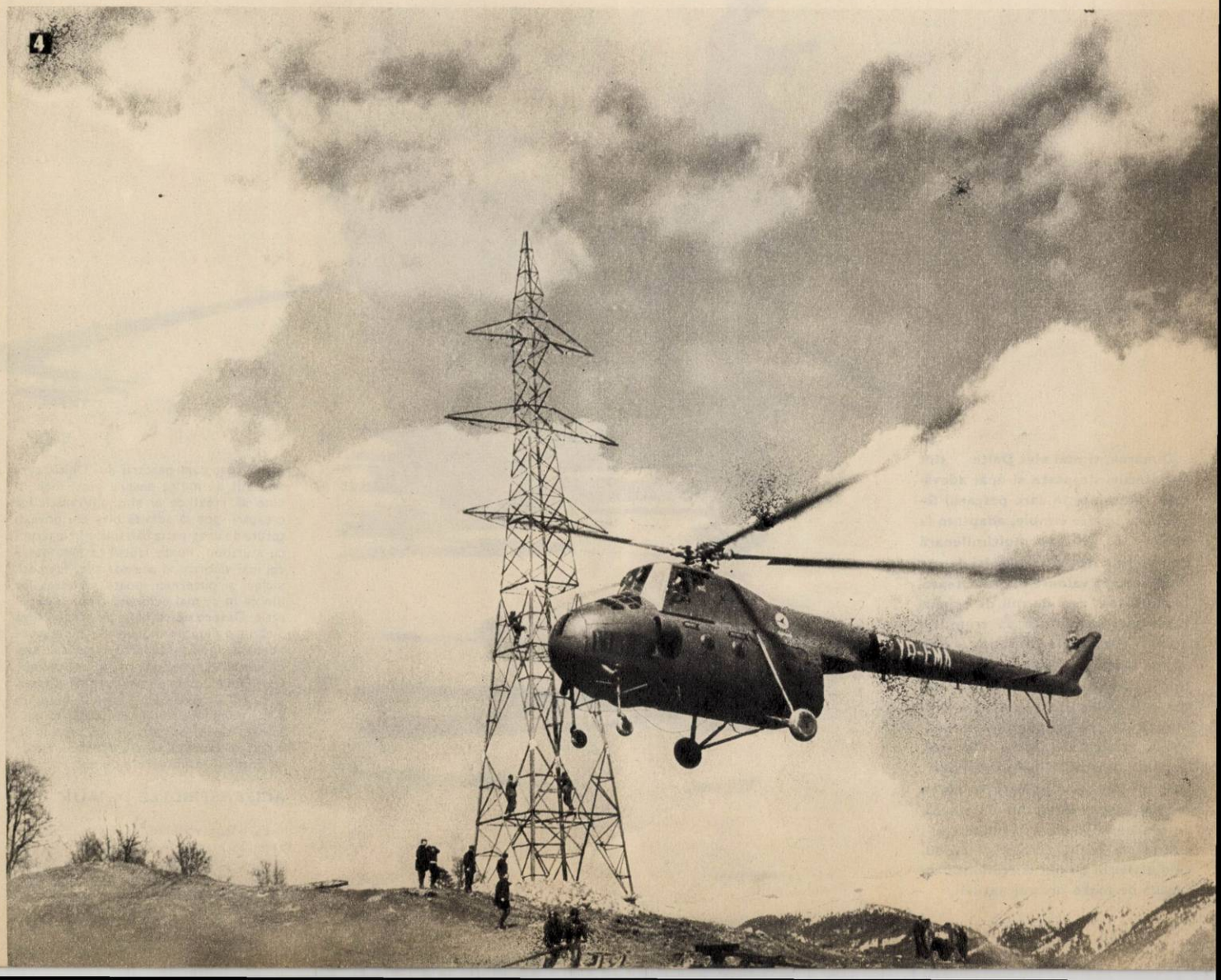

acasă la huso huso

Dunărea, și mai ales Delta, sînt amestecuri de pește și apă, adevărate zăcăminte în care pescarul forează cu unelte simple, adaptate la nevoile lui printr-o multimilenară experiență. Apele acestea își dau pe față întreaga valoare mai ales seara, la cherhana: zeci de mii de spinări solzoase, încă agitate de tremurul ultimei respirații. Un crap, o știucă, un somn pe metrul cub de lichid — poate mai mult ori mai puțin — în orice caz raportul e definitoriu pentru proporțiile resurselor de bogății ale Deltei. Din enumerarea noastră lipsesc sturionii. Dar în cele ce urmează e vorba tocmai despre ei și, într-o măsură, despre oamenii care îi pîndesc și-i vînează la gurile Dunării, introducînd astfel în circuitul economic un tezaur de mare preț al naturii.

E ciudat cum pescarii din Deltă, care știu atît de multe despre pești încît îți vine să crezi că ei sînt adevărații lor creatori, pot să admită bizarele povești țesute de imaginația bătrînilor în legătură cu sturionii. Poate faptul că sînt peștii cei mai voroși ai acestor ape, frumoși, vicleni și puternici, poate raritatea lor din ce în ce mai evidentă să fie o explicație. Despre pescarul în ale cărui cîrlige a căzut o dată un morun din cei mari se vorbește mult și departe, și adesea evenimentul rămîne marcat în toponimie. Cotul lui Marchel de pe brațul Sf. Gheorghe ar fi un exemplu. Legenda spune că faima numelui provine din aceea că purtătorul său a fost atît de norocos încît, o dată, a izbutit să scoată la mal un morun cu botul și înotătoarele de aur.

ACIPENSERIDELE DE AUR

La drept vorbind, în legendă exagerarea încetează de la un punct. Morunii au într-adevăr ceva de aur și anume icrele, delicioasele lor icre negre. Nisetrul, cega, viza, șipul, păstruga, beluga,

specii încadrate de biologi în familia acipenseridelor, sînt și ele mult căutate și prețuite pentru icre, iar valoarea lor economică este cu atît mai mare cu cît numărul sturionilor în Mările Neagră și Caspică și în fluviile ce se varsă în ele — singurele ape de pe glob unde au mai rămas, dacă nu punem la socoteală Adriatica și bazinul Amu-Daria unde aproape au dispărut — devine tot mai mic. De ce? Ar fi interesant de știut. Dar cei chemați să dezlege taina n-au ajuns încă la un acord în această privință. Acipenseridele sînt descendenții unor pești marini care au populat în număr masiv, cu milioane de ani în urmă, mările și oceanele planetei. Faptul că au supraviețuit doar în cîteva mări și lacuri din emisfera nordică nu se poate explica decît prin condițiile cu totul speciale oferite pentru înmulțirea lor de Dunăre, de Volga și de alte cîteva fluvii. Ca să-și depună icrele, sturionii au nevoie de apă dulce și țărm stîncos. În căutarea celor două elemente întrunite, cei din Marea Neagră urcă în anumite perioade pe Dunăre, spre cei 45 de kilometri de granit ai Cazanelor, urmînd, ca păsările migratoare, un drum indicat de instinct; sînt ageri, cu toată masivitatea corpului lor, atenți la tot ce se petrece în jur și de o extremă sensibilitate, izbutind să adulmece cu mare finețe orice primejdie. Cîrligele cu nadă îi lasă în general nepăsători, deși pescarii experimentați folosesc uneori și acest gen de unelte (paragate). În schimb carmacele, cîrlige foarte ascuțite, fără momeală, dispuse în număr de zeci de mii de-a lungul unor odgoane — adevărate cortine de oțel — se prind în pielea lor fără solzi la cea mai mică atingere. Sturionul imobilizat în carmace e o pradă aproape sigură. Dar nu oricine cunoaște arta de a-l scoate din apă, de a feri barca de loviturile lui — e doar un pește voinic, uneori ajungînd la greutatea unui viței zdravăn — de a-l face inofensiv cu ajutorul singurei unelte cu adevărat eficiente: maiul de lemn. Vînătorii de sturioni au moștenit de la bunicii și străbunicii lor o experiență bogată bazată în primul rînd pe cunoașterea și intuirea fină a comportamentului acestor pești rari, experiență fără de care carmacele ar fi niște unelte fără întrebuințare. Din fericire pescarii de sturioni își cunosc bine meseria. Faptul nu este lipsit de importanță, dacă ne gîndim că «prada» lor, ambalată la Tulcea în cutii

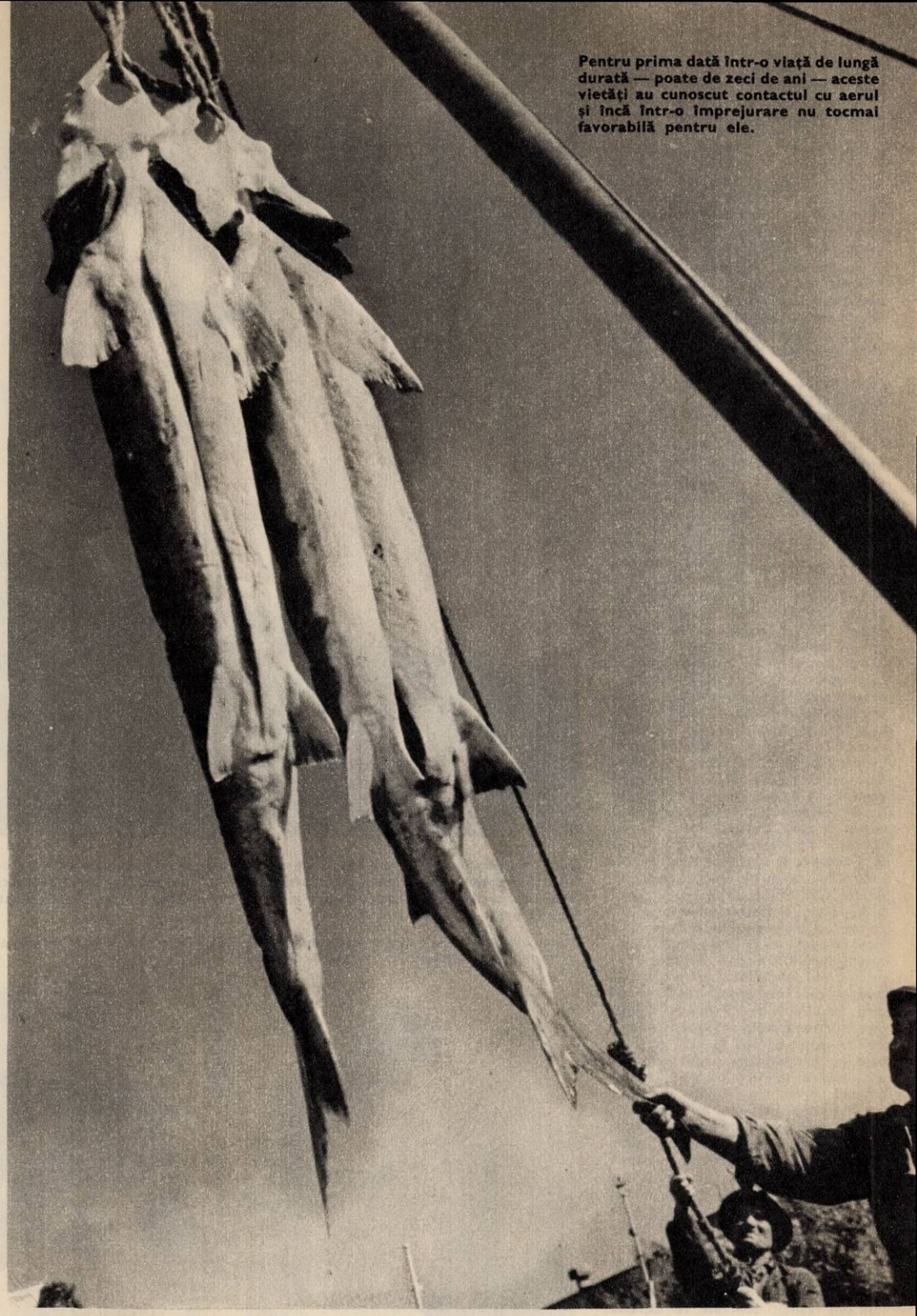

Pentru prima dată într-o viață de lungă durată — poate de zeci de ani — aceste vietăți au cunoscut contactul cu aerul și încă într-o împrejurare nu tocmai favorabilă pentru ele.

Ciorba pescărească, delicioasă și, într-un fel, celebră, mai ales din punctul de vedere al unor turiști care vin în Deltă cel mult o dată pe an. Pescarii sînt și ei de părere că ciorba e gustoasă, dar nu li se pare amuzant că trebuie să și-o pregătească singuri, după o zi grea de muncă.

ermetic închise sau congelată, este foarte solicitată, fiind o importantă sursă de venituri pentru întreprinderile de pescuit din Deltă. Peste 500 000 kg de sturioni trec anual prin depozitele frigorifice ale fabricii de pe malul Dunării. Poate mai puțin în anul curent, datorită unor condiții despre care conducerea secției din Sf. Gheorghe a Întreprinderii de pescuit Sulina (șef de secție Nicolae Belciu) afirmă că sînt obiective — ceea ce e adevărat, dar numai în parte.

RARA ÎNTÎLNIRE CU MORUNUL

Micul cuter al întreprinderii de pescuit, care aleargă neobosit pe Dunăre sau pe mare de dimineața pînă seara tîrziu, uneori și noaptea, își face prima cursă a zilei la sturioni. E devreme, soarele n-a răsărit încă și va mai întîrzia pînă cînd convoiul de bărci de la remorca vasului va trece pragul mării iar plaja de la capul Sf. Gheorghe va deveni o dîră lungă de cenușă în marginea zării. Carmacele sînt plantate departe în larg. De-a lungul lor bărcile desprinse de odgonul care le-a tras pînă aici efectuează timp de cîteva ore o veritabilă inspecție, culegînd tot ce s-a prins în cîrlige. Sturionul mare, agățat undeva la un cap al uneltei, se simte de departe și cei care petrec funia prin mîini, metru cu metru, se pregătesc din vreme pentru întîlnirea cu el. Dar adeseori nu se simte nimic. Poate pentru că marea a fost liniștită și a lăsat peștii să stea cuminți în culcușurile lor din pădurea de alge. Poate că din cu totul alte motive. În orice caz, faptul că

(Continuare în pag. 8)

morunul, bunăoară (denumirea științifică a speciei e Huso huso), trăiește mult, uneori pînă la o sută de ani, deci pînă să ajungă la o greutate apreciabilă are tot timpul să fie învins de o mulțime de primejdii (ceea ce face ca prezența lui în cîrlige să fie o raritate), reprezintă una din cauzele cu adevărat obiective despre care vorbeam în capitolul precedent. Dacă e cea mai importantă din toate, rămîne de văzut. Din păcate vizitatorul micului sat care se numește Sf. Gheorghe pleacă totdeauna de aici cu bănuiala, dacă nu cu certitudinea, că pescarii ar avea motive să manifeste în munca lor mai puțină tragere de inimă decît s-ar cuveni. Și în acest caz nu mai e vorba de condiții obiective ci de altceva.

«CONDIȚII OBIECTIVE» SAU POVESTEA CU COCOȘUL ROȘU...

Munca pescarului de sturioni e grea, oricît de multe ajutoare îi vor fi fost puse la dispoziție în epoca noastră. Cuterul îl trage pe apă în locul propriilor brațe, radioul îi aduce la cunoștință prognoza vremii, uneltele sînt de bună calitate. Dacă s-ar mai adăuga la toate acestea oricîte altele, efortul omului nu s-ar reduce în mod esențial. Nici o mașină din lume nu l-ar putea înlocui pe pescar în confruntarea directă cu sturionii. Dar în funcția lui de bucătar ad-hoc, bunăoară, ar putea fi înlocuit. Totuși, cînd se întorc de la lucru, pescarii își pregătesc singuri hrana. Printr-o ciudățenie a spiritului gospodăresc, conducerea secției de la Sf. Gheorghe s-a îngrijit doar ca funcționarii de la birouri să aibă la dispoziție o mică bucătărie, uitîndu-i pe pescari. E doar un mărunt exemplu de lipsă de grijă pentru acești oameni, ca și faptul că în dormitoarele lor lipsesc cearșafurile, iar curățenia lasă adesea de dorit. Dar mai sînt și alți responsabili datorită cărora pescarii de la Sf. Gheorghe se simt tentați, uneori, să uite că nu trăim pe vremea bunicilor. Aceștia sînt: O.C.L.-Tulcea care trimite în acest sat un foarte redus sortiment de mărfuri alimentare, astfel că la magazinul respectiv nu se poate cumpăra mai nimic; NAVROM, care a redus la 3 drumuri pe săptămînă singura cursă de pasageri care leagă localitatea cu restul țării; Sfatul popular al raionului Tulcea, care întîrzie de mulți ani să construiască aici un castel de apă (pentru care, se pare, au fost investite cîndva fondurile necesare), în timp ce locuitorii iau apa potabilă direct din Dunăre. Aparent, toate acestea n-au nici o legătură cu planul întreprinderii de pescuit care nu se realizează în ritmul prevăzut. Dar numai aparent. Căci micile neplăceri provocate de anomaliile arătate mai sus sînt resimțite în primul rînd de pescari și de familiile lor, ceea ce — de ce n-am admite? — ar putea fi un motiv ca munca lor să nu se desfășoare cum trebuie.

Morunul cu botul și aripile de aur e o legendă. Sturionii de la gurile Dunării însă sînt realități concrete, iar oamenii care îi vînează, valorificînd din plin această bogăție a naturii, cu munca lor grea și cu micile lor necazuri, sînt realități cît se poate de concrete. Locurile par rupte dintr-un picior de rai. Frumusețile Deltei, adevărată risipă de culori și de forme, cheamă cu insistență, de la mari depărtări, pe cei ce iubesc și știu să prețuiască farmecele naturii. Dacă și ospitalitatea gospodarilor publici ai localităților Deltei s-ar situa la un nivel corespunzător...

Așteptăm cu nerăbdare ca Ministerul Industriei Alimentare și celelalte foruri interesate să ia măsurile ce se impun pentru punerea la punct a acestor amănunte esențiale. Știm că le va fi în putință s-o facă, deoarece așa-zisele condiții obiective au și ele partea lor de legendă.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Sorin DAN

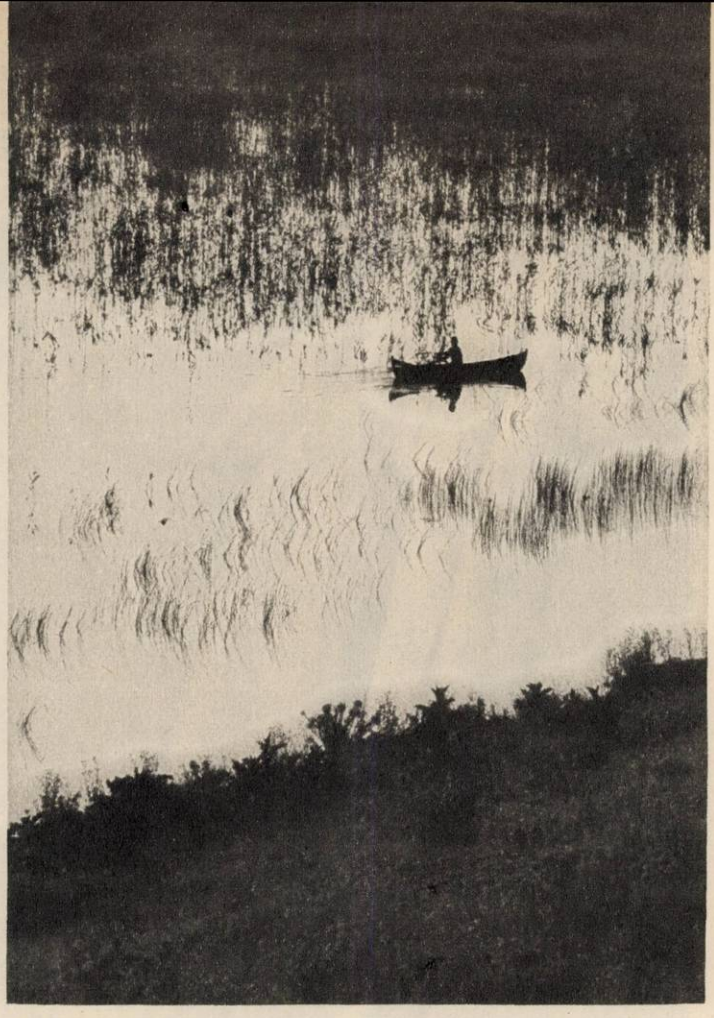

Oglinda netulburată a apei ascunde milioane de vietăți agitate într-o frenetică sete de a trăi. Dintre toate, sturionul e cel mai mare și mai puternic, mai feroce și mai viclean. Singura vieţuitoare de care se tem cu adevărat acești pești rari este omul.

Operație din care rezultă icre negre, un produs de mare valoare al întreprinderilor piscicole de la gurile Dunării.

carnet de scriitor

... cu fleacurile

de Eugen FRUNZĂ

Sînt în căutarea unui personaj care, dacă există, trebuie zgîlțîit și trezit din somn. E vorba de responsabilul cu fleacurile. Se află cumva printre dumneavoastră? Nu? Mă rog, sper ca pînă la urmă să-l găsim și să-l punem la punct.

Așadar, fleacuri! Pentru că altminteri, după cum se știe, facem multe lucruri mari, complicate, spre mîndria noastră și a generațiilor ce vin. Producem tractoare care brăzdează pămînturile; instalațiile noastre de foraj pătrund în ugerele subsolului; construim hidrocentrale și locomotive diesel-electrice; înălțăm cartiere noi și tăiem magistrale moderne. Și toate acestea presupun spirit de creație, pricepere, pasiune, responsabilitate în cel mai înalt grad.

Numai responsabilul cu fleacurile doarme dus cînd ți-e lumea mai dragă.

Să luăm, de pildă, cazul nasturilor. Nu, nu fac metafore. Mă refer precis la fleacul acesta îndeobște rotund și foarte banal. Îți cumperi, să zicem, un pardesiu elegant și, a doua zi, urcînd în autobuzul supraîncărcat, constați că ți-a zburat un nasture. Ei bine, secătura de doi bani fugită de la locul ei îți dă niște bătăi de cap formidabile. Trebuie s-o înlocuiești cu alta de aceeași mărime și culoare. Or, deunăzi, în nici un magazin de pe lunga Cale a Victoriei nu existau nasturi de pardesiu gri închis. Erau verzi, erau negri, erau cafenii. Dar gri închis nu erau. Responsabilul cu fleacurile doarme dus nu știu pe unde.

Și iată că-l văd într-o zi pe Doru, școlarul și vecinul meu de peste drum. Fuge cu limba scoasă.

— Ce-i Dorule, de ce fugi așa? — îl întreb.

— Mi-a dat mama doi lei să iau o sticluță de cerneală. Dar nu e decît «Super», de nouă lei. Mă duc să-i mai cer șapte.

Cerneală obișnuită de stilou. Nimic altceva. Dar responsabilul cu fleacurile doarme dus.

Știți desigur ce înseamnă «balenă». O, nu mă gîndesc la uriașul mamifer acvatic! «Balena» în cauză nu e decît o biată proptea pentru guler. Mărturisesc că săptămîna trecută hotărîsem să divorțez, în sfîrșit, de bruneta din colț care, pe lîngă «bomboane agricole», vinde și «balene de oraș pentru domnu' dragalaș»! Și, într-adevăr, după multe tentative nereușite, iată-mă ieșind totuși victorios din magazinul «Victoria». Aveam în buzunar opt asemenea nimicuri — 25 de bani bucata. Astăzi nu le mai am nici în buzunar, nici la gît. Le-am aruncat naibii. După un ceas de purtare s-au făcut pe rînd covrig. Vina materialului, veți spune. De acord. Și responsabilul cu fleacurile doarme fără grijă.

«Elasticul» nu e nici el mai mult decît un fleac. Numai că adeseori pare a fi manipulat de către un nichipercea pus pe joacă: aci ți-l întinde pînă sub nas, aci îi dă iarăși drumul și fleacul dispare pentru două săptămîni.

Vreți șervețele de masă pentru șters sosul cu boia prelins unde nu trebuie? Doriți scobitori pentru aerisire în pauzele dintre dinți? Greu de găsit. Responsabilul cu fleacurile doarme dus cu dantura în pahar.

Cine o fi responsabilul, Doamne, că și drojdia de bere se ascunde, hocus-pocus, și ia-o de unde nu-i! Cică ar fi apărut prin Ferentari; cică e pe drum spre «Unic». Și tu cauți, și umbli, și asuzi, și...

— De ce te-ai uscat așa, omule?

— Păi dacă nu e drojdie, cum vrei să mă umflu!?

Și astfel niște fleacuri, care din păcate nu pot fi înlocuite nici cu buldozere, nici măcar cu fleicile sfîrîind pe grătar, îți strică ore și zile, digestie și somn. Măcar de-ai putea să-ți imaginezi că un bloc cu șapte etaje se realizează mai ușor decît scobitorile! Dar nu poți, pentru că nu ești bătut cu leuca în cap.

Ei, îl zgîlțîim sau nu pe responsabilul cu fleacurile? Îl trezim o dată din somn? Sau poate că nici nu există vreunul. Atunci să-l numim, că de mult se simte nevoia.

Glob-reportaj

O stradă ce șerpuiește de-a lungul fluviului Arno, cu digurile rupte de revărsarea fluviului. În fund, Ponte Vecchio, cel mai vechi pod din oraș. În dimineața zilei de 4 noiembrie 1966 apa a trecut peste aceste diguri inundînd orașul.

ritorno a firenze

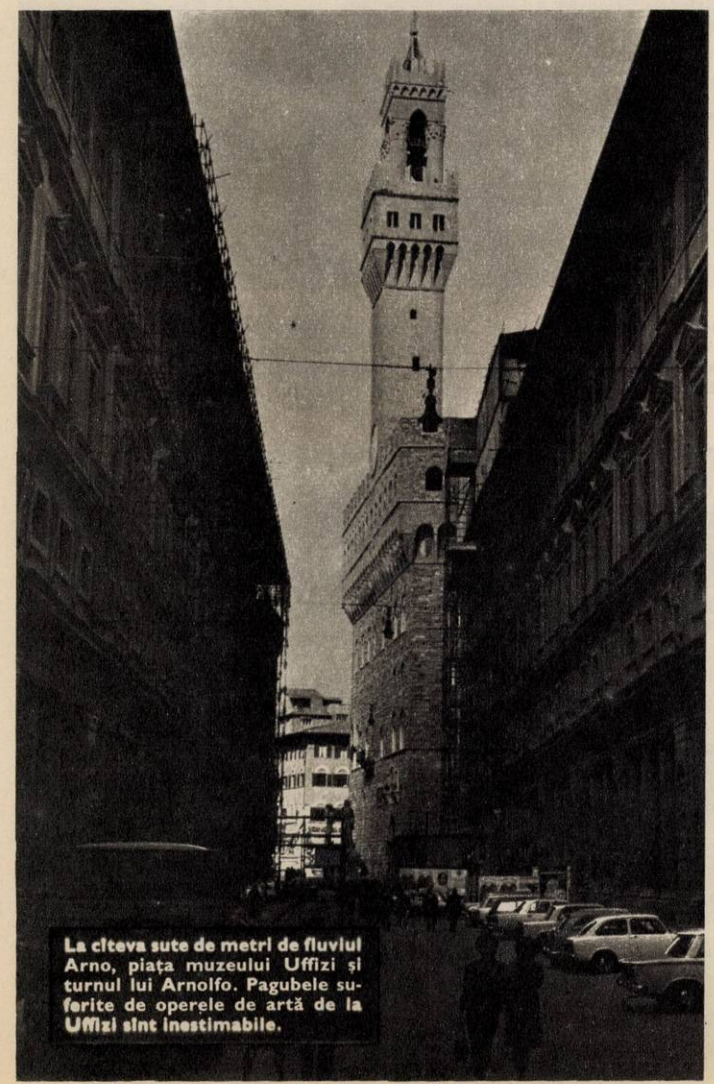

La cîteva sute de metri de fluviul Arno, piața muzeului Uffizi și turnul lui Arnolfo. Pagubele suferite de operele de artă de la Uffizi sînt inestimabile.

La cîteva luni de la stăvilirea puhoiului catastrofal, GIANFRANCO BIANCHI prezintă pentru cititorii «Flacării» Florența nemuritoare, în primăvara convalescenței.

Astăzi e soare la Florența, e primăvară. Autocarele și automobilele încărcate cu turiști veniți din nenumărate țări străbat la pas străzile înguste și vechi *din centrul orașului. Circulația e dificilă,* aerul călduț, îmbibat de miros de benzină.

În Piazza della Signoria grupuri de oameni privesc în sus, admirînd turnul lui Arnolfo de la Palazzo Vecchio sau fîntîna lui Neptun. Unii trec pe sub splendida Loggia dei Lanzi, muzeu în aer liber unic în lume, capodoperă reprezentativă a arhitecturii florentine din secolul al XIV-lea. Alții se îndreaptă spre dom și baptisteriu sau spre piața Santa Croce.

Acum, în primăvara convalescenței sale, Florența își etalează întreaga-i splendoare seculară, care i-a conferit o celebritate binemeritată.

Au trecut mai bine de șase luni din ziua în care apele fluviului Arno, care traversează orașul de la un capăt la altul, au năvălit peste maluri luînd cu asalt centrul și cartierele ce-l înconjură. A fost cea mai gravă inundație suferită de acest oraș care, în decursul îndelungatei sale istorii, a mai cunoscut multe calamități de acest fel. Bilanțul — se știe — a fost înspăimîntător; pagube de zeci și zeci de miliarde de lire, opere de artă de valoare inestimabilă distruse pentru totdeauna.

Cîteva date și cifre dau o imagine cuprinzătoare a pierderilor suferite de Florența în acel tragic început de noiembrie 1966. Clădirile întreprinderilor *industriale au fost acoperite de apă în* proporție de 30 la sută. Peste 17 000 de muncitori și-au întrerupt activitatea cîteva luni — timp în care au primit un ajutor din partea statului — pînă cînd fabricile și uzinele și-au putut relua producția. Artizanatul, care la Florența are vechi tradiții, a suferit o lovitură după care îi vor mai trebui mulți ani ca să se refacă. Aproximativ șase mii de ateliere de tot felul — de la cele ale giuvaergiilor de pe Ponte Vecchio, pînă la cele în care se fac obiecte din rafie, ceramică, lemn sau fier forjat — au avut de suferit. Pagubele la instalații, la rezervele de materii prime și la produsele finite ating cifra de circa 25 miliarde de lire.

În rețeaua comercială — magazine, restaurante, hoteluri — bilanțul pagubelor este mult mai grav. Pierderile se cifrează, se pare, la cîteva zeci de miliarde de lire. Mii de hectare de pămînt din împrejurimile orașului au fost inundate, mii de vite s-au înecat. Agricultura a suferit o pierdere apreciată la 12 miliarde de lire.

La toate aceste pierderi se adaugă marea tragedie a sinistraților: peste șase mii de familii au rămas fără adăpost și

Casele, şubrezite, au fost proptite ca să nu se prăbuşească. Mii de familii au trebuit să-şi caute refugiu în periferiile oraşului, la prieteni sau rude.

mai trăiesc încă şi azi risipite prin diverse cartiere ale oraşului, unde au putut găsi refugiu provizoriu.

În sfîrşit, au avut de suferit un milion de volume ale Bibliotecii naţionale, cincizeci de mii ale Arhivei de stat şi o mie două sute opere de artă, printre care «Christul» lui Cimabue, una din marile capodopere ale artei italiene, frescele lui Paolo Uccello de la Santa Maria Novella, o sculptură în lemn a lui Donatello pe care apa a deteriorat-o, preţioase tapiserii. Se poate afirma că nici unul dintre muzeele şi monumentele oraşului nu a fost cruţat.

Dezastrul de la Florenţa a zguduit întreaga lume. Au vorbit şi scris despre el ziarele, radioul şi televiziunea de pe toate continentele. Căci Florenţa nu este numai un oraş italian. Florenţa este trup din trupul Europei. Florenţa aparţine lumii întregi; ne simţim cu toţii într-un fel cetăţeni ai Florenţei. Dovadă, bărbaţii şi femeile de diferite naţionalităţi, în cea mai mare parte studenţi, care au venit la Florenţa pentru a ajuta la salvarea operelor de artă dureros deteriorate de apa amestecată cu moloz şi ţiţei. Dovadă, generozitatea ajutoarelor sosite de pretutindeni, strînse şi trimise special pentru Florenţa.

Pentru turişti există în Piazza della Signoria chioşcuri şi librării arhipline de broşuri care istorisesc despre inundaţie în principalele limbi europene; există mii de fotografii prezentînd străzile năpădite de apă, caii înecaţi la hipodromul de la Cascine, «Christul» lui Cimabue întins pe două şevalete sub naosul devastat al muzeului, ca un cadavru în sala de disecţie, munţii de cărţi din pivniţele înnoroite ale Bibliotecii naţionale.

Astfel ghidaţi, turiştii încep un nou tur prin Florenţa, un tur care înainte de 4 noiembrie 1966 ar fi fost de neconceput şi de care florentinii s-ar fi lipsit bucuroşi: *turul inundaţiei*. De la Palazzo Vecchio ei coboară printre vechile palate ce poartă încă pe pereţi stigmatul apei. Apoi ies în piaţa bisericii Santa Croce. Dar chiar în spatele bazilicii, dezastrul îşi arată cu cruzime urmele: lungi şiruri de case sprijinite în bîrne. Afişe speciale averti-

Borgo Allegri, în plin centrul oraşului, este una dintre străzile moarte, abandonate de majoritatea locuitorilor. Motocicleta aceasta, bună acum de azvîrlit la fier vechi, a fost părăsită aici, pe trotuar, la 4 noiembrie 1966.

Cărţi, broşuri, ilustrate sînt oferite trecătorilor pentru a le aminti de «The Flood in Florence», potopul din Florenţa. În legătură cu tragicele zile a luat naştere o adevărată industrie editorială.

Pînă aici a ajuns nivelul apelor în seara de 4 noiembrie 1966.

Orologiul electric din cartierul Gavinana arată încă ora la care apa a *intrat în mecanismul* său: 7,35.

După retragerea apelor zidurile au rămas cenușii. Parte din confecțiile salvate, cu «mici stricăciuni», sînt recondiționate și vîndute «la sold», după cum anunță afișul de la intrarea acestui magazin.

zează că sînt nelocuibile, că există pericolul să se prăbușească dintr-un moment într-altul. Totuși, la ferestre atîrnă lenjerie pusă la uscat: unele familii nu au vrut să abandoneze casa în care locuiesc de ani și, cînd apele și-au revenit în albia lor, acești oameni au părăsit refugiile provizorii găsite în casele prietenilor, rudelor sau în mici hoteluri și s-au reîntors între zidurile prietene, deși încă umede și amenințate.

Acum, pretutindeni răsună bătăi de ciocane și mistrii: locuitorii Florenței nu precupețesc nici un efort pentru a-și reface casele, a vindeca rănile orașului lor drag.

Ponte Vecchio, pod și stradă totodată, pe care micile magazine cu farmec vetust ale giuvaergiilor se aliniază unul lîngă altul ca în centru, atrage interesul turiștilor. Aici, magazinele nu s-au deschis toate: multe din ele au fost dărîmate și luate de apă. Se lucrează acum intens la refacerea tradiționalelor prăvălioare, pentru a reda podului vechiul său aspect. Turul turistic al inundației trece și pe la «i Lungarni», cum se numesc străzile ce se întind de-a lungul cursului întortocheat al fluviului, cu stăvilarele încă ciuntite prin care apa s-a dezlănțuit cu furie în oraș.

Vizitatorii străini urcă apoi către piața Michelangelo, terasă luminoasă pe o colină ce domină întreaga Florență și în centrul căreia se înalță o copie în bronz a lui David de Michelangelo. Privirea se pierde printre casele dese, alb-roșietice, poposește pe monumentele ale căror siluete se recunosc de la prima vedere pe fluviul acum calm, dar care atunci cînd se înfurie erupe cu o violență sălbatică. Fluviul însă nu este decît un fluviu și, așa cum s-a scris, spus și demonstrat, nu este vina lui dacă uneori se înfurie.

Florentinii sînt obișnuiți cu inundațiile. Prima dintre ele, înscrisă în istoria orașului, datează din 1177. În noiembrie 1333 (în ce privește inundațiile luna noiembrie pare deosebit de nefastă pentru Florența) revărsarea apelor fluviului a provocat prăbușirea lui Ponte Vecchio și a altor două poduri, a distrus case și prăvălii. În 1547 a fost inundat întregul cartier Santa Croce. La 1 noiembrie 1589 fluviul Arno rupe din nou digurile și inundă orașul. Au urmat alte și alte ravagii în 1708, în 1740, în 1762, la 3 noiembrie 1844, pînă la ultimul și cel mai puternic dintre toate — cel de acum aproape șapte luni.

După fiecare inundație se făceau tot felul de studii pentru prevenirea unor noi catastrofe — de la «Discursul asupra reparării inundațiilor Florenței», prezentat în 1591 de arhitectul Antonio Lupicini «Serenissimului Don Ferdinando Medici, mare duce de Toscana», pînă la cel în vederea «examinării unor proiecte făcute în secolul XVI pentru a salva Florența de inundațiile fluviului Arno, prezentat principelui regal Pietro Leopoldo, arhiduce de Austria, mare duce de Toscana etc., etc., de către doctorul Giovanni Targioni Tozzatti» în anul 1767.

Se spune că proiectele au fost mai numeroase chiar decît inundațiile. Din păcate, la «întîlnirea din noiembrie» apele fluviului Arno au sosit întotdeauna înaintea discuțiilor cu privire la reparații. . Un cunoscut urbanist italian, comentînd lipsa de prevedere care a făcut posibil un asemenea dezastru, a scris că «după cele ce se întîmplă de decenii, Italia poate fi considerată țara care știe cel mai bine să-și organizeze catastrofele naturale». Dincolo de această butadă, adevărul e că acum se impune mai mult ca oricînd luarea unor măsuri dintre cele mai serioase pentru prevenirea unor asemenea catastrofe, pentru apărarea comorilor Florenței de capriciile fluviului Arno.

gravură și desen

Patru sute șaizeci de lucrări se perindă prin fața privitorului, o succesiune de frumuseți pentru care opțiunea parțială sau globală e dificilă. Nici o expoziție de grafică din ultima vreme n-a prezentat o polifonie atît de amplă ca aceasta, în care multitudinea tendințelor și sensibilităților se manifestă cu o atît de puternică intensitate încît uneori anulează cu cruzime, de la o lucrare la alta, de la un autor la altul, certitudini sau eresuri artistice. Grafica se dovedește a fi un spațiu fertil pentru explorarea unor noi zone ale realului sau metaforicului, un teren al căutărilor și pătrunderilor în universuri care păreau, în mod inexplicabil, intangibile. Linia și culoarea caută esențele lucrurilor, ale stărilor interioare, cealaltă față a realului, «cealaltă față» plină de implicații metaforice ca în «Pădurea împietrită» a lui Vincențiu Grigorescu. De aici pînă la exprimarea onirică e un pas, care poate fi acceptat sau recuzat.

Tentația abstractului e o modă crepusculară, dar se pare că pentru unii dintre artiști rămîne o încercare nu străină de vanitate, un experiment despre care unii cred că trebuie trăit cu orice preț. Lirismul culorii sau inefabilul liniei nu salvează întru totul superbul vid care poate purta un titlu de circumstanță: «Bufniță» sau «Elegie». Eliberați de o presantă necesitate spirituală, cîțiva artiști își îndreaptă investigațiile plastice spre sferele macrocosmosului, reeditînd cu trudă diagramele aparent misterioase ale fenomenelor fizice (Cotoșman Roman: «Flux divergent») sau dispozitive tehnice (Danu Mihai: «Relee»), încercînd să desprindă dintr-un joc formal un sens etern. Sînt adeseori cîtări care-ți trezesc melancolic amintirea unor mici sau mari maeștri; starea de incertitudine a culorii acoperă adesea un spațiu teoretic, gol de vibrația unui sentiment.

Dar esențială este străduința pentru dobîndirea unei expresii personale, atît de manifestă în cea mai mare parte a lucrărilor. În desenele colorate ale lui Constantin Baciu («Dans la cămin», «La televizor», «Fripta») liniile își păstrează valorile intrinsece și nasc în cadența și fantezia lor cadre dinamice încărcate de potențe afective. Aceleași virtuți ale simplității dau peisajelor lui Mihu Vulcănescu sau desenelor în cărbune ale lui Viorel Mărgineanu expresivitate. Există o sete a sintezelor, o preocupare pentru relevarea simbolurilor, o stare meditativă ca în anotimpurile Simonei Vasiliu Chintilă, în care succesiunea timpului capătă sensuri poetice ori alegorice ca în ciclul zodiacal al lui Done Stan, sau forța sugestiei ca în «Violență» sau «Sărbătoarea» lui Marcel Chirnoagă.

Divergența tendințelor a izgonit monotonia din Salonul acestui an. Dar unde e lucrarea (sau ciclul de lucrări) care să sfarme acest mozaic de certitudini și incertitudini, care să domine și să deschidă un orizont inedit?

Cornel BOZBICI

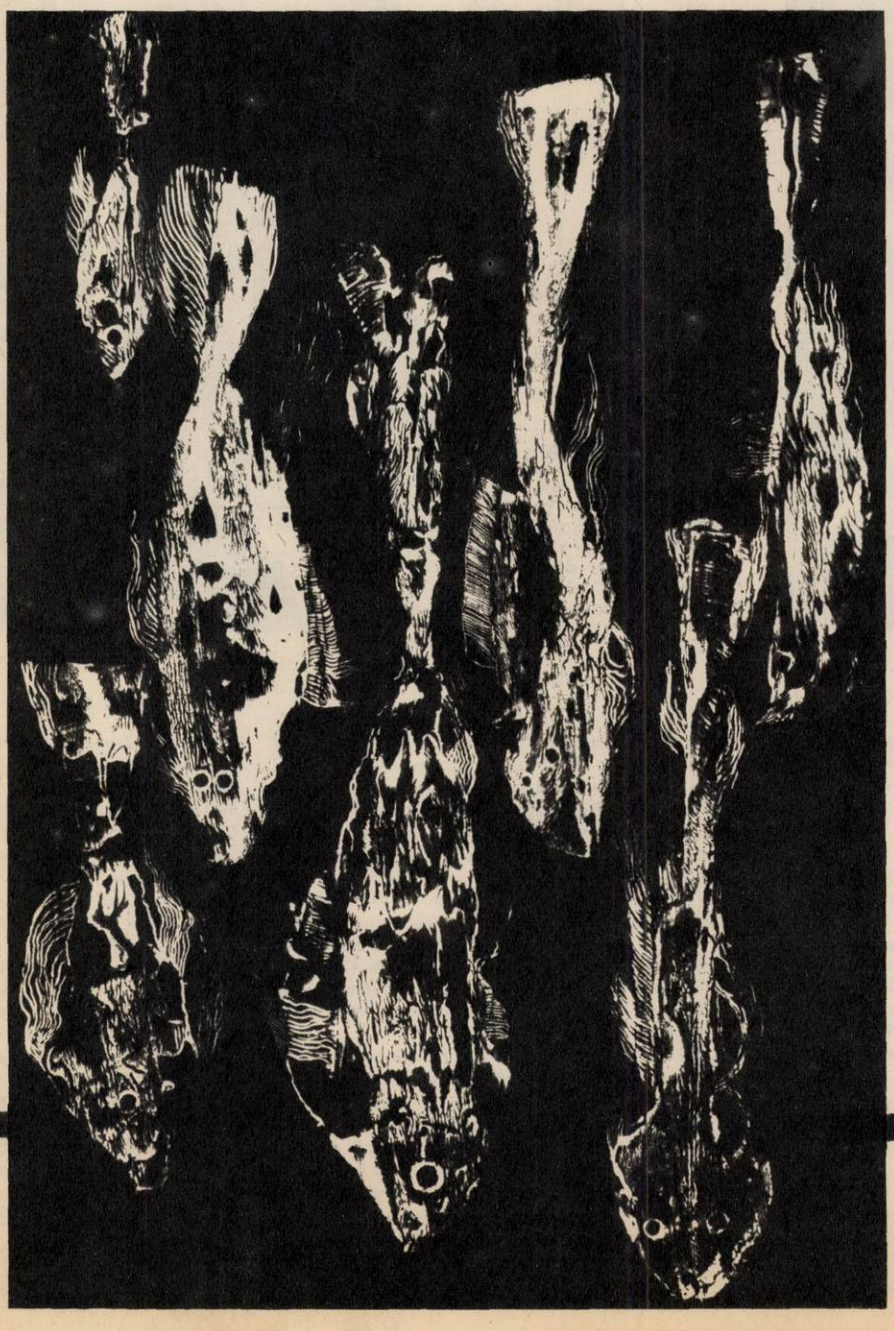

Marcel CHIRNOAGĂ — «Victoria».

◀ **Vincențiu GRIGORESCU — «Pești».**

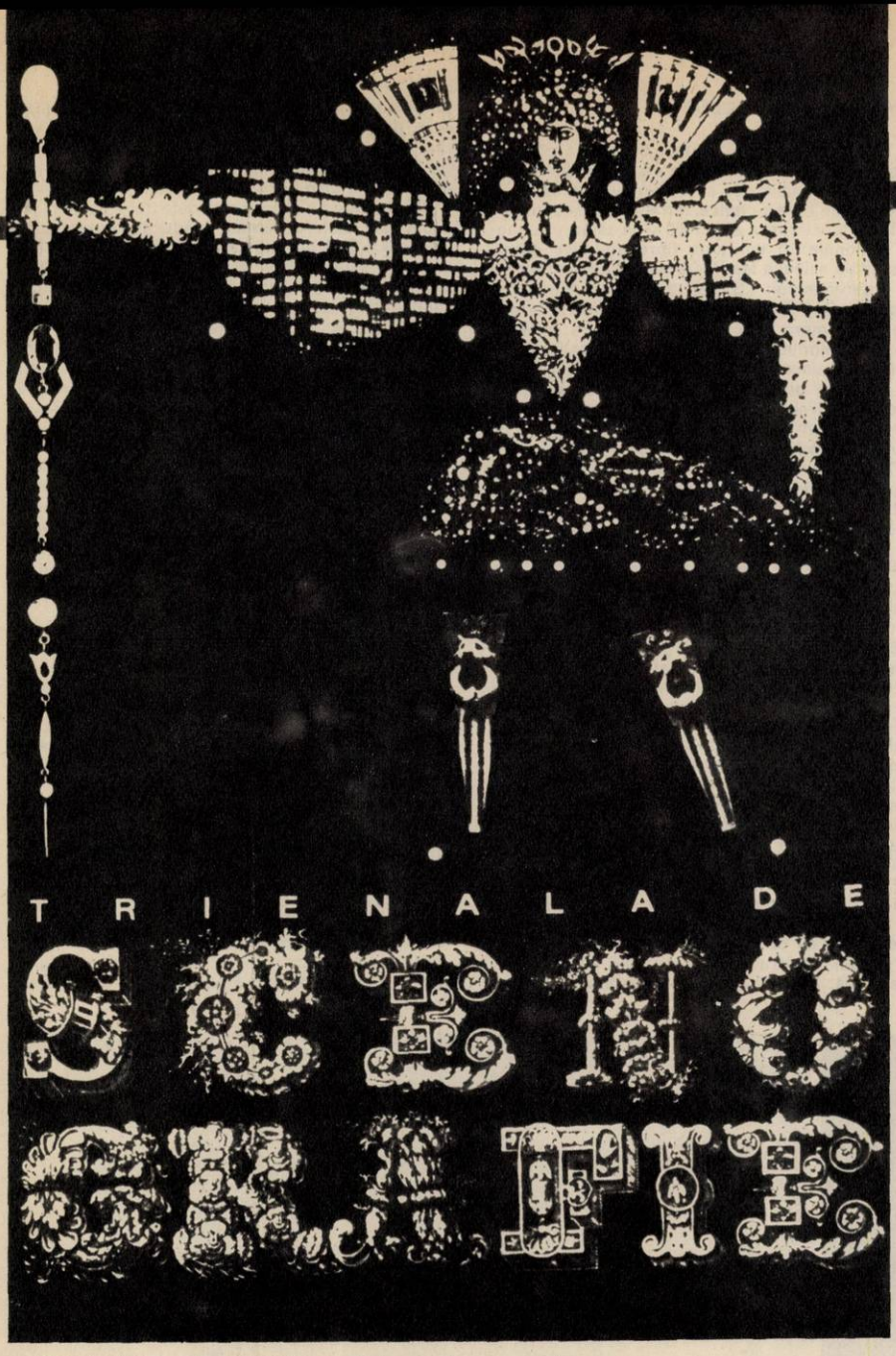

I. OROVEANU și V. ȘETRAN — «Trienala de scenografie».

Tiberiu NICORESCU — Ilustrație la volumul de poezii «Plumb» de George Bacovia.

Simona VASILIU CHINTILĂ — «Vara».

◀ C. BACIU — «Dans la cămin».

Done STAN — «Zodia cancerului» din ciclul zodiacal. ▶

RESTANȚE ȘI PROVERBE

NOTE DESPRE CÎTEVA ȘANTIERE DIN IAȘI

- OARE UN SFERT ÎNSEAMNĂ... 10 LA SUTĂ?
- O RESTANȚĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR
- CÎND NU SE SPALĂ LA TIMP RUFELE ÎN FAMILIE

Pentru industrializarea socialistă a țării, pentru ridicarea nivelului tehnic al agriculturii noastre, pentru învățămînt și cultură, pentru sănătate publică și locuințe, pentru deservirea populației sub cele mai variate aspecte, statul nostru socialist alocă anual fonduri bănești importante. Felul în care ele sînt gospodărite și ritmul în care sînt utilizate, iată subiectul anchetei de față întreprinse pe cîteva șantiere din Iași.

PE MALUL BAHLUIULUI

În momentul de față, cel mai de seamă obiectiv industrial ieșean — obiectiv în care investițiile alocate de stat ating multe sute de milioane de lei — este Uzina de fibre sintetice, întreprindere ce trebuie să intre în funcțiune în anul 1969 și să asigure economiei naționale 10 mii tone fibre sintetice anual. Construcția uzinei a fost încredințată unei întreprinderi experimentate: I.S.C.M. din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Cu toate acestea pe șantierul ieșean treburile nu merg bine. În luna octombrie urmează să înceapă montajul mașinilor; or, cum va fi posibil acest lucru, dacă în prima săptămînă a lui aprilie erau realizate doar gropile de fundație ale unora dintre obiectivele șantierului? Abia la cîteva zile după 1 aprilie au fost atacate două dintre construcții: turnurile de răcire și pavilionul administrativ.

— Totuși nu trebuie să exagerăm întîrzierea — ne spune tov. inginer Nicolae Vlădescu, șeful șantierului. Pe primul trimestru, în ansamblu, planul pe acest șantier a fost îndeplinit în proporție de 97 la sută. Nu trebuie să omitem nici faptul că întreprinderea noastră e angajată în trei lucrări la Iași și că, în total, pe toate trei obiective, planul pe primul trimestru a fost îndeplinit în proporție de 104 la sută!

Lucrurile stau într-adevăr așa și avem cuvinte de laudă pentru depășirile înregistrate pe celelalte șantiere. Dar depășirile din alte părți nu scuză întîrzierile de aci. Pînă la încheierea trimestrului I trebuiau să fie date în funcțiune 20 de baracamente (au fost gata numai 8, alte 10 erau înălțate dar cu instalațiile încă neterminate, iar 2 nici nu erau măcar începute!). Tot pînă la acea dată trebuiau să fie terminate fundațiile unor obiective de bază (atelier mecanic, hală, turnuri de răcire, grup social, pavilion administrativ etc.), precum și lucrările de drumuri uzinale. Turnarea fundațiilor a început mult mai tîrziu și nu era terminată nici la 10 aprilie ca și, de altfel, drumurile 2, 7 și 8.

Ceea ce agravează însă și mai mult situația este felul în care s-a eșalonat planul. Băbește, oricine poate socoti că un trimestru înseamnă 25 la sută dintr-un an. Pentru cei ce răspund de șantierul ieșean însă, trimestrul I din 1967 a însemnat doar 10,9 la sută din totalul investițiilor pe acest an (dintre care, pentru construcții, doar jumătate). Deci adevărata rămînere în urmă este mult mai mare decît cei 3 la sută neîndepliniți în raport cu neîndeajuns de chibzuita planificare trimestrială.

Răspunzători de acest mod defectuos de defalcare a planului sînt nu numai conducătorii șantierului ieșean. I.S.C.M. din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej ca și Ministerul Industriei Chimice poartă la rîndu-le o parte din răspundere, deoarece au aprobat acest volum redus de lucrări pentru trimestrul I. Pe de altă parte I.S.C.M. nu a sprijinit îndeajuns șantierul pentru a fi încadrat cu personalul calificat necesar unei asemenea lucrări. În același timp beneficiarul nu are încă repartiții pentru o serie de utilaje (de exemplu: pentru atelierul de întreținere, sectorul mecanic, electric ș.a.).

Rămînerile în urmă cauzate de organizarea defectuoasă a șantierului mai pot fi recuperate. Îmbunătățirea — din mers! — a programărilor lucrărilor pe trimestrul II și transformarea acestui grup de șantiere într-o întreprindere cu cont la Iași — ceea ce ar permite un alt fel de control din partea organelor locale — ar mai putea contribui la îmbunătățirea situației.

SUS, PE DEALUL COPOULUI

Am trecut, în continuare, pe la alt șantier: clinicile Facultății de medicină veterinară din cadrul Institutului agronomic «Ion Ionescu de la Brad», lucrare importantă ce se înscrie pe linia grijii manifestate de partid și de stat pentru crearea de noi cadre de specialiști — practicieni și oameni de știință — și pentru care statul nostru a alocat suma de 35 milioane lei.

La ora cînd scriem aceste rînduri, studenții și cadrele didactice ar fi trebuit de mult să lucreze în noile clinici. După o prelungire a termenelor de predare a lucrării, — acceptată cu destulă îngăduință de Ministerul Învățămîntului — la 31 decembrie 1966 clinicile ar fi trebuit să fie gata.

Iată însă că acum ni se vorbește de predarea, abia în aceste zile, doar a pavilioanelor 6, 5, 3, 8 și a

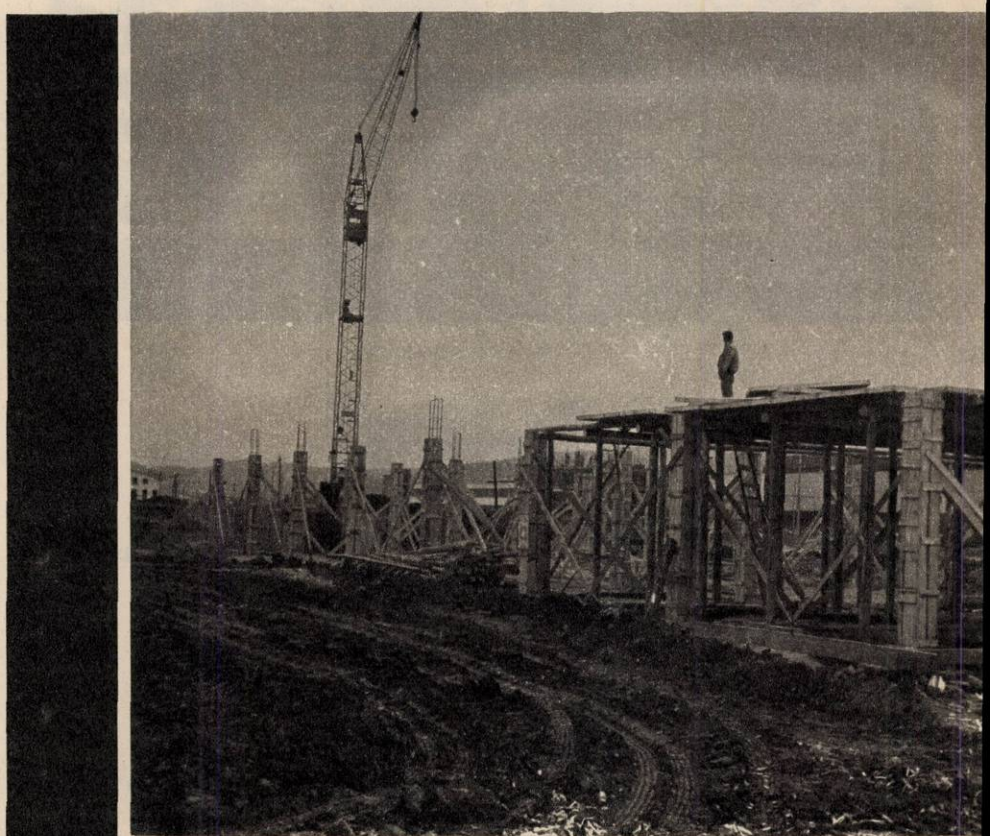

Expresie a faptului că, după planificarea constructorilor Uzinei de fibre sintetice din Iași, un trimestru poate însemna doar 10 la sută din planul unui an întreg: cu mai puțin de 6 luni înainte de data începerii unor ample lucrări de montaj al unui utilaj industrial complicat, de cea mai înaltă tehnicitate, pe șantierul de pe malul drept al Bahluiului nu puteai afla nici urmă de construcție, cu excepția acestui început de ridicare a pavilionului administrativ. Oare ce penalizări vor avea de plătit constructorii la toamnă, cînd aci vor sosi montorii?

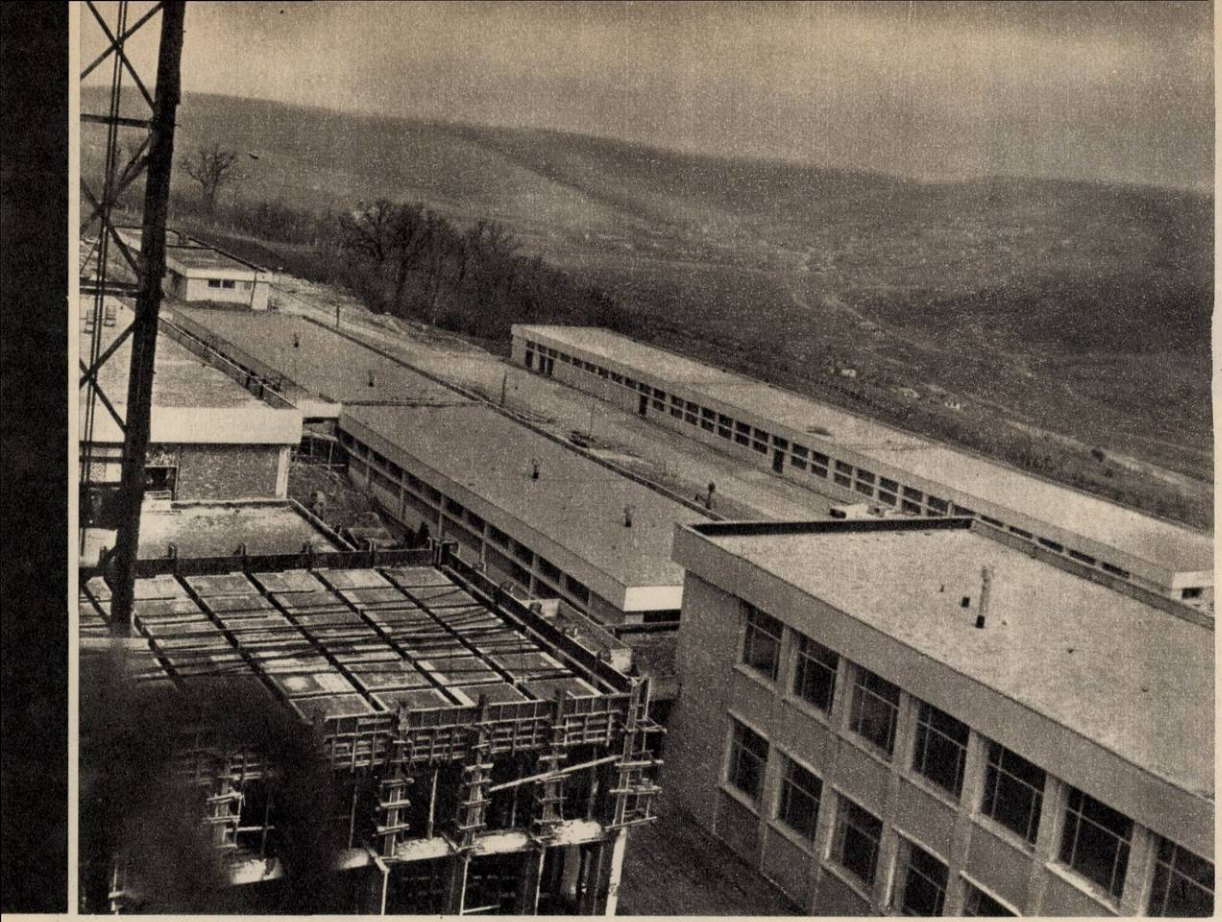

Încă de anul trecut profesorii și studenții Facultății de medicină veterinară trebuiau să lucreze și să învețe în amfiteatrele, sălile de operații și laboratoarele din aceste construcții noi. Datorită însă felului defectuos în care au lucrat unitățile T.R.C. Iași, lucrările nu vor fi gata în totalitatea lor nici pînă la finele anului în curs.

stației de epurare. Pavilioanele 2, 4 și 7 se vor termina — se afirmă — «în cursul acestui an» (doar construcția propriu-zisă, nu și utilarea!). În ce privește pavilionul catedrei de chimie fizică, precum și o serie de amenajări exterioare, nici nu se poate vorbi de terminarea lor în 1967!

Desigur, ne spune un proverb: «Mai bine mai tîrziu, decît niciodată». Dar decît atît de tîrziu, ar fi fost mult mai bine ca lucrările să se fi înfăptuit la vréme. Se pare însă că nu de aceeași părere este și Trustul regional de construcții din Iași și unitatea sa, Grupul 3 șantiere. Cel puțin așa rezultă din cele spuse de inginerul șef al șantierului, tov. I. Micuțaru, care dă toată vina întîrzierilor pe proasta aprovizionare cu materiale: lipsa unor lucruri mărunte — cum ar fi tîmplăria metalică, plăcile de faianță, bateriile de încălzire, ventilatoarele cu zgomot redus, lămpile cu grilă ș.a. — a ținut în loc lucrarea. La asemenea lipsuri în aprovizionare s-a adăugat încetinirea ritmului lucrărilor în trimestrul II al anului trecut, prin transferarea unui mare număr de muncitori de pe acest șantier, pe altele.

Precum se vede, acel blestemat «grăbește-te încet» amenință să devină adevărată lozincă pentru tovarășii de la T.R.C. Iași.

ȘI UN POPAS ÎN PĂCURARI

Sfatul popular al regiunii Iași, prin secțiunea industriei locale, a inițiat crearea unei boiangerii și spălătorii moderne într-un vechi local din str. Păcurari, care urma să fie lărgit prin construirea de noi spații, amenajat după cerințele tehnicii moderne, dotat cu utilaj perfecționat. S-au aprobat fondurile de investiții, s-au contractat utilaje, s-au început lucrările. Grupul 3 șantiere din T.R.C. Iași și-a asumat sarcina construirii, iar I.C.M.F. Bacău pe cea a montajului. S-au contractat și primit utilaje din import, urmînd ca pînă la finele anului trecut întreprinderea să intre în funcțiune.

Am vizitat sălile boiangeriei și spălătoriei din Păcurari. Am văzut mașini noi, moderne, montate pe soclurile lor, dar de pe aceste mașini încă nici nu era dată jos hîrtia cerată a ambalajului original. E vorba de o linie de mașini destinate călcării rapide și în bune condițiuni a lenjeriei, utilaje de înaltă tehnicitate, plătite cu bani grei. De ce nu funcționează? Pentru că proiectanții lucrării au avut în vedere importarea în exclusivitate a unui tip de mașini de călcat cu aburi; or, cele primite, se încălzesc și calcă rufele cu ajutorul electricității. Lucrarea fiind toată pregătită pentru mașini cu aburi, a fost necesar să se spargă din nou pereții abia tencuiți, să se execute o nouă instalație de conductori, să se cheltuiască noi fonduri. În plus, a fost necesar să se întîrzie mult darea în funcțiune a întreprinderii. (În paranteză trebuie să arătăm că de această întîrziere sînt vinovați și constructorii: la 10 aprilie lucrările de ventilație nu erau gata, finisările erau mult întîrziate, întreaga întreprindere avea aspectul unui șantier încă în lucru, plin de mormane de moloz, materiale diverse etc.) Dar și cheltuielile și lucrările suplimentare făcute în ultimul moment sînt de neînțeles, deoarece întreprinderea furnizoare a anunțat de la bun început că nu poate livra mașinile cu aburi solicitate și a oferit în schimb mașinile electrice (care, pe cît se pare, sînt și mai perfecționate). Organele locale au acceptat aceste mașini și, deși au putut să dispună de toată documentația tehnică necesară, nu au întreprins din timp tot ce s-ar fi cuvenit în vederea modificărilor ce s-ar fi impus.

...Și iată că a trecut un trimestru, am intrat masiv în al doilea și spălătoria ieșeană tot nu lucrează cu capacitatea proiectată. Fondurile de investiții planificate inițial au fost consumate, acum se folosesc și fonduri suplimentare...

Ieșenii își așteaptă spălătoria, iar secțiunea industriei locale a regiunii Iași și întreprinderea locală «Proletarul» nu pot să le răspundă decît cu proverbul: «Încet, încet, departe ajungi».

*

Trei restanțe ieșene...

Pe toate trei șantierele vizitate se aplică, pare-se, proverbe de soiul lui «încetul cu-ncetul se face oțetul». Pentru că ne aflăm în plin folclor sîntem tentați să mai recomandăm tovarășilor sus-citați o zicală: «Unde nu-i cap, vai de picioare!»

V. SAVIN
Fotografiile autorului

P.S. În telecronica economică avînd ca subiect ritmicitatea pe șantierele industriei chimice (Studioul de televiziune București — miercuri 19 aprilie 1967), tov. ing. Mircea Georgescu, adjunct al ministrului industriei chimice, a răspuns la cîteva întrebări printre care și unele privitoare la mersul lucrărilor pe șantierul uzinei ieșene de fibre sintetice. Recunoscînd rămînerea în urmă cu 3 la sută față de planul primului trimestru, d-sa a afirmat posibilitatea recuperării ei încă în luna aprilie. Ne întrebăm însă: cum de n-a sesizat tov. adjunct al ministrului ceea ce e esențial în această problemă: faptul că planul trimestrial, printr-o sui-generis defalcare, n-a inclus decît 10 la sută din investițiile alocate pe întregul an? Oare nu cumva pentru că însuși ministerul a efectuat sau cel puțin a aprobat o asemenea defalcare?

Cu aceste mașini, o cămașă poate fi perfect călcată doar în cîteva secunde. Poate — dar nu este... Și nu este pentru că organele Sfatului popular regional Iași și întreprinderea de industrie locală «Proletarul» au acceptat schimbarea tipului de mașină pentru care s-au proiectat inițial lucrările de construcții și montaj, fără a se îngriji la timp și de schimbările necesare în proiectul acestor lucrări.

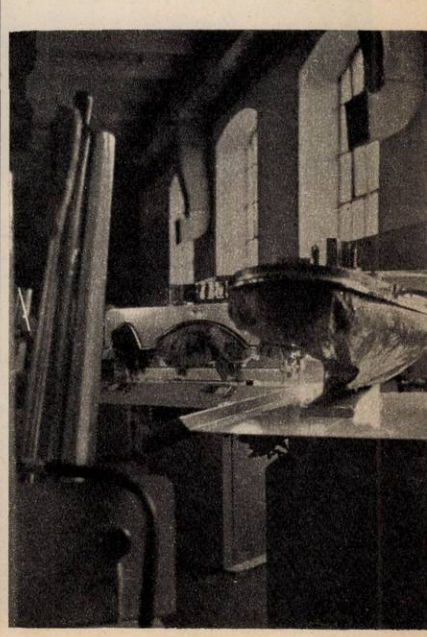

cadran internațional

golf și domino

Fotografia e de dată recentă. Pe un teren de sport din Aden, unul din rezidenții britanici își face o partidă de golf obișnuită într-un cadru cu totul neobișnuit, «tihna» jocului fiindu-i asigurată de militari înarmați cu puști mitraliere. Fotografia ilustrează semnificativ poziția engleză în Aden: contrastul dintre aparentul calm din această colonie și mijloacele cu care se încearcă asigurarea lui.

Desconsiderarea unei realități — caracterizată prin intensificarea mișcării de eliberare națională — și întreținerea iluziei că rînduielile colonialiste tradiționale pot fi menținute neschimbate (ceea ce ar vrea să demonstreze ostentativ și partida de golf sub pază militară) împing însă și la ridicol. De ridicol s-a acoperit și înaltul comisar britanic din Aden, care prin atitudinea lui arogantă a împiedicat misiunea O.N.U. pentru Aden să-și desfășoare activitatea, silind-o astfel să părăsească orașul. A fost nevoie de intervenția urgentă a guvernului englez — care a invitat misiunea O.N.U. la Londra în vederea continuării tratativelor — și de trimiterea unui reprezentant special al cabinetului britanic în Aden, pentru a se înlătura efectul gafei înaltului comisar. Dezaprobată este însă doar forma, lipsită de diplomație, a lui Thompson, nealinierea lui la tactica Londrei. Tactică prin care coloniei Aden și celor 16 protectorate engleze din Federația Arabiei de sud li s-a promis independența pentru 1968 (potrivit declarației oficiale mai noi ar putea fi vorba chiar de 1967), însă după o anumită perioadă de «tranziție». «Tranziția» consta în tentativa de înlăturare de la tratative a «Frontului național de eliberare» din Aden și în consolidarea puterii militare a șeicatelor și a emiratelor, ai căror conducători feudali reprezintă sprijinul potențial pentru menținerea influenței engleze în Arabia de sud. Miza principală e totuși portul Aden, iar manevrele pentru recunoașterea Frontului de eliberare ca partener de tratative urmăresc acordarea unei pseudoindependențe care să faciliteze perpetuarea, sub o nouă formă, a prezenței britanice. Ziaristul francez Eduard Bailly compara pozițiile engleze în Aden și în protectorate cu niște piese de domino dispuse în așa fel încît căderea primeia din ele (a Adenului) ar provoca și prăbușirea celorlalte.

Amatorii de golf și de domino se întîlnesc, în fond, la aceeași partidă a intereselor engleze. Jocul unora e ridicol, al altora — abil, dar partida e riscantă și pentru unii, și pentru alții.

Eugen POP

fuga „materiei cenușii"

— corespondență din londra —

În cursul ultimelor luni, opinia publică din Anglia a asistat cu îngrijorare crescîndă la exodul oamenilor de știință, al medicilor, inginerilor și tehnicienilor atrași spre diferite munci peste hotare. Dacă unii dintre ei se îndreaptă spre țările membre ale Commonwealth-ului, unde mai există tradiția cooperării tehnico-științifice cu Anglia, numărul cel mai mare, covîrșitor chiar, se îndreaptă însă spre S.U.A.

Fenomenul este deosebit de îngrijorător în rîndurile medicilor, căci în medie 900 de doctori părăsesc anual Anglia. Nu demult, prof. J.H. Butterfield de la spitalul «Guys» — unul din binecunoscutele spitale londoneze — aprecia că pierderea anuală de cadre medicale reprezintă nu mai puțin de jumătate din numărul absolvenților facultăților de medicină engleze. Și tot el mai arăta că pentru pregătirea unui singur medic statul cheltuiește între 10 000 și 20 000 lire.

Profesorul Richard M. Titmuss de la Școala de științe economice din Londra sublinia nu demult că S.U.A. au absorbit și chiar «recrutat în mod intenționat» circa 100 000 de medici, oameni de știință, ingineri, atît din țările dezvoltate cît și din cele în curs de dezvoltare, economisind astfel circa 4 000 000 000 de dolari care ar fi fost necesare pregătirii acestor specialiști.

Guvernul britanic a alcătuit un comitet care studiază întreaga situație în acest domeniu, iar o conferință — avîndu-l drept principal raportor pe Wedgwood Benn, ministrul tehnologiei — urmează să aibă loc în scurt timp. Pînă atunci, autoritățile nu sînt încă pregătite să accepte propunerea prezentată cu cîteva trimestre în urmă, ca studenții care primesc subvenții din partea statului să semneze un angajament care să-i oblige sau să lucreze în Anglia pentru o anumită perioadă după absolvire sau să restituie banii cheltuiți cu studiile lor.

În ce privește pierderea de cadre medicale, în sînul mișcării laburiste se face simțită o puternică presiune a celor care cer un program vast de construcții de unități spitalicești, de policlinici și centre de sănătate, pentru crearea unei deserviri medicale corespunzătoare necesităților. Există nenumărate dovezi că, în ciuda unui număr mic de medici care pleacă în S.U.A. atrași de salariul ridicat ce li se oferă, cei mai mulți o fac datorită condițiilor necorespunzătoare de muncă.

Gordon SCHAFFER

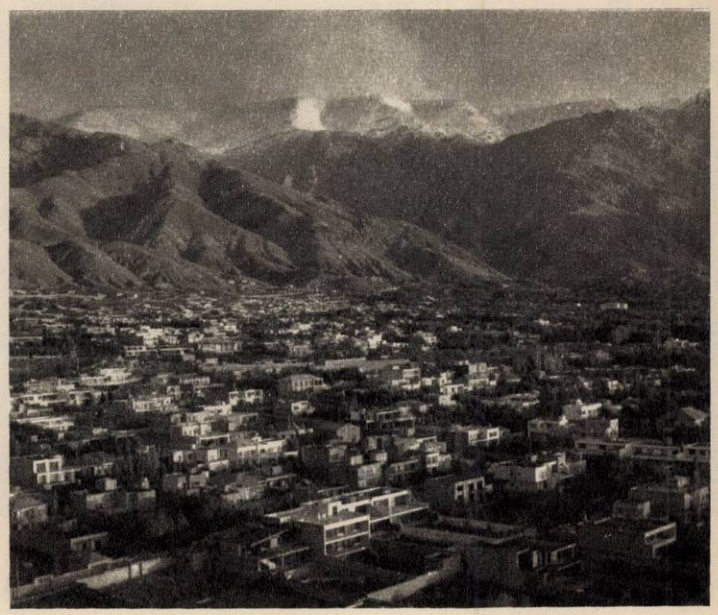

În urmă cu 150 de ani Teheranul nu era decît un sat. Capitala de azi a Iranului numără peste două milioane de locuitori. Noi construcții și cartiere de locuințe reflectă preocuparea edililor orașului pentru modernizarea peisajului noului Teheran. Fotografia noastră vă prezintă o vedere parțială a capitalei iraniene, străjuită de culmile maiestuoase ale Munților Elbrus.

literatură românească în japonia

Recent ne-a parvenit de la Tokio știrea că în editura Kobunsha, în colecția de literatură contemporană a țărilor europene, a apărut pentru prima dată în traducere japoneză romanul «Desculț» de Zaharia Stancu. Acesta este un act editorial de seamă, dacă avem în vedere faptul că literatura română este relativ puțin cunoscută în țara soarelui-răsare.

Volumul este însoțit de cîteva studii dintre care amintim: «Viața și activitatea literară a lui Z. Stancu» de Atsushi Naono, «Răscoalele țărănești din România» de Tadashi Hagiwara, «Impresii din România» de Tarao Miyagawa, profesor la Universitatea Wako din Tokio, și «Țăranul român» de Shiro Suzuki, secretar general al Asociației de prietenie Japonia-România.

Buni cunoscători ai istoriei și culturii poporului român (A. Naono este absolvent al Facultății de filologie din București, iar T. Hagiwara este absolvent al Facultății de istorie a Universității bucureștene), autorii studiilor prezintă pe larg și documentat cauzele care au dus la marea răscoală a țăranilor din primăvara lui 1907.

După ce arată în articolul său «Impresii din România» că în timpul vizitei sale în România a fost «impresionat de frumusețea peisajului românesc, de litoralul Mării Negre, de ruinele antice de la Histria, de frescele unice ale Voronețului», prof. T. Miyagawa subliniază: «Traducerea de către dl. A. Naono a romanului «Desculț» este foarte semnificativă pentru o primă introducere în literatura română, căci drumul cel mai scurt pentru a cunoaște o națiune este acela de a-i cunoaște literatura».

A. Naono este și autorul studiului «Literatura română» cuprins în volumul al 7-lea al «Istoriei literaturii universale», apărut de asemeni recent în editura Neigi Shaino. Studiul cuprinde o sinteză a evoluției literaturii române de la începuturile ei pînă astăzi, oprindu-se asupra activității literare a celor mai de seamă reprezentanți ai culturii noastre.

N. NICOARĂ

Supracoperta romanului «Desculț», apărut în Japonia.

a doua „invazie" ... americană

Recenta hotărîre a societății americane «Dupont de Nemours» (instalată în Germania Federală încă din 1962) de a construi o nouă fabrică de fibre sintetice în bazinul Ruhr, a provocat o vie nemulțumire și nenumărate proteste din partea opiniei publice vest-germane, care nu privește cu ochi buni această «a doua invazie americană», cum denumea un publicist vest-german ofensiva capitalului american pe piața vest-germană. Încă în 1957 în R.F.G. se implantaseră circa 350 firme americane, printre care unele de reputație mondială ca: Ford, General Motors, Esso, Woolworth, Kodak, International Telephone and Telegraph etc... Astăzi, numărul lor se ridică la 1 200 (capitalul investit cifrîndu-se la 300 milioane dolari anual). Problema acestei «invazii» a devenit de-a dreptul îngrijorătoare în momentul în care a cuprins două din sectoarele-cheie: industria de automobile și cea petrolieră.

În industria de automobile, de pildă, «General Motors» (Opel) și «Ford» realizează 2/5 din producția vest-germană de automobile. Și în alte sectoare situația nu este mai puțin alarmantă. În industria mașinilor de calcul, IBM concurează puternic cu firma «Siemens», destinînd sute de milioane de mărci cercetărilor în acest *domeniu* (ceea ce contracarează posibilitățile concernului german, ce s-a văzut nevoit să încheie recent un contract de asistență tehnică cu «Radio Corporation of America»). De asemeni, societățile americane «Goodyears», «Firestone» și «U.S. Rubber» fabrică peste 20% din producția vest-germană de pneuri, iar 65% din lamele de ras vîndute în R.F.G. sînt produse de uzinele americane «Gillette Roth-Buchner GmbH» etc.

V. BABA

capriciile mării caspice

Morminte de luptători sciți descoperite la o distanță de 1,5 m de țărmul Mării Caspice, cu prilejul construirii unui dig de legătură între insulă și litoral, au demonstrat că în primul secol î.e.n. apele acestui uriaș lac de odinioară (astăzi legat de Marea Neagră și de Marea Baltică prin canalul Volga-Don și prin canalul Volga-Baltica) au invadat o bună parte din continent. În urma cercetărilor întreprinse s-a ajuns la concluzia că acoperirea pămîntului de către apele Caspicei a durat pînă în preajma secolului al XVII-lea. Drept mărturie stau nenumărate ruine care și astăzi odihnesc sub valuri. Dar de atunci și pînă în prezent *nivelul mării a fost foarte instabil*, ajungînd în zilele noastre la o scădere de peste 6 metri. Pentru a preîntîmpina secarea sau inundațiile Mării Caspice în viitor, se cercetează cauzele fluctuațiilor de nivel ale apei. Ipotezele emise de savanți cu privire la acest fenomen sînt multiple. Pare a fi mai aproape de adevăr ipoteza după care datorită activității solare se produce o încălzire sau o răcire a straturilor de aer ale Arcticii, ceea ce provoacă o creștere sau o descreștere a apelor Volgăi — principalul fluviu care alimentează bazinul Mării Caspice.

Problema care preocupă în mod special pe savanții sovietici este nu de a găsi soluția unei mai bogate alimentări cu apă a Caspicei, ci de a menține actualul său nivel, deoarece în ultimii ani s-au construit pe litoralul ei mari și importante întreprinderi industriale.

Veronica RUSSO

criminalii la paradă

Priviți bine aceste fotografii: ambele reprezintă cîte o trecere în revistă, a doua explicînd-o pe prima. Cine sînt soldații aliniați disciplinat, cu mîna la vizieră? Cine este comandantul sever, cu ochelari negri de soare, care evaluează cu ochi critici ținuta celor ce dau onorul? Ce reprezintă și ce vor? Cu ce mijloace și în numele căror interese se declară gata să acționeze? Răspunsurile toate le dă imaginea de sus: capete despărțite de trupuri și rînjetele *besciale ale călăilor*. O bandă de *criminali* mercenari, care măcelăresc cei mai buni fii ai propriului lor popor pentru simbria în dolari: marioneta Ky și uneltele sale.

Sînt satisfăcuți casapii! O fac și pe «curajoșii» cu cadavrele care nu mai pot riposta, și încă la adăpostul baionetelor americane. Cînd e vorba însă de luptă fug ca potîrnichile de frica forțelor populare. Atunci nici nu se «amuză» și nici nu stau disciplinați, cu mîna la vizieră. Nu degeaba au trimis S.U.A. aproape 500 000 de *combatanți* să poarte lupta în locul mercenarilor fricoși și neputincioși. Luptă pentru ce? Priviți: pentru crime, pentru un regim corupt. Pe fondul acestor fapte care vorbesc de la sine, apar în adevărata lor lumină declarațiile repetate ale guvernului S.U.A. cu privire la «apărarea democrației și civilizației» cu ajutorul napalmului și al masacrelor *în masă*. Privind cele două fotografii, înțelegem de asemenea de ce generalul Westmoreland a trebuit să întreprindă un vast turneu în propria sa țară pentru a obține *sprijinul în favoarea unei aventuri sîngeroase*, care stîrnește oprobiul îndreptățit al opiniei publice mondiale și, din ce în ce mai accentuat, al opiniei publice americane.

t v

fluxul vorbelor

Cîte vorbe se revarsă într-o singură zi din televizor? Multe, foarte multe. Televiziunea ține să ne comunice atîtea lucruri încît sînt și zile cînd singurele minute muzicale rămîn cele ale pauzelor. În fața acestei avalanșe de emisiuni vorbite este natural să ne întrebăm în ce măsură își atinge fiecare dintre ele obiectivul. E de la sine înțeles că, indiferent de bunele intenții ale autorilor, telespectatorii răsucesc plictisiți butonul ori de cîte ori cei ce expun o problemă nu reușesc să le stîrnească interesul pentru ea. O emisiune searbădă, neizbutită este mai dăunătoare decît absența totală a temei respective din programul săptămînii.

Succesele incontestabile ale rubricilor «Reflector», «Ancheta TV» sau ale unora dintre dezbaterile cu caracter economic, redemonstrează un adevăr străvechi: nu există teme aride, există însă modalități neinspirate, «de serviciu», neprofesionale, de a aborda chiar și temele cele mai pasionante.

Cînd televiziunea încredințează unuia dintre reporterii ei buni misiunea de a organiza o dezbatere sau de a prezenta o problemă de actualitate, succesul este aproape totdeauna sigur. La fel atunci cînd apelează la personalități ale vieții culturale sau artistice înzestrate cu darul de a comunica atrăgător cunoștințele, ideile, impresiile lor. Dar nu despre aceste reușite va fi vorba în rîndurile de mai jos, ci despre cîteva capcane care pîndesc și prind uneori emisiuni altminteri promițătoare.

Pentru televiziune, platitudinea e un păcat capital. Nu o dată reprezentanți distinși ai unor profesiuni care presupun o mare mobilitate spirituală sînt invitați în studio pentru a debita doctoral și pedant adevăruri cît se poate de elementare. Cum *nu e de presupus* că cercetătorii din domeniul psihologiei și al statisticii sociale, medicii și juriștii sînt, luați în bloc, mai puțin capabili decît cei ce lucrează în economie să discute despre preocupările lor, probabil că vinovați de nivelul scăzut al anumitor dezbateri sînt nu participanții din afară, ci organizatorii. O convorbire despre dragostea și responsabilitatea actuală, inclusă într-o recentă emisiune «Între noi femeile», amintea obsedant de versul lui Topîrceanu «Iubirea e un lucru foarte mare. Și iscălește: Guță Popîndău». Generalitățile de manual elementar abundă și în alte emisiuni destinate femeilor sau tineretului. Dacă acest lucru se face programatic, din credința că este util să se inculce pe calea undelor idei simple și clare, prezentate cît mai didactic, premisa de la care se pornește este greșită. Ea vădește o subestimare a capacității de înțelegere a celor cărora li se adresează respectiva emisiune și o supraestimare a răbdării lor. O comparare a modului în care sînt abordate probleme similare în ziarele centrale, cu nivelul mediu al «lecțiilor» oferite de televiziune, i-ar duce pe cei ce răspund de ele la concluzii puțin îmbucurătoare. Se resimte de altfel o nerecomandabilă tendință spre emisiuni tip-prelegere, străine specificului televiziunii.

Alt păcat care trebuie evitat este artificialitatea. Cea mai nefericită ipostază a lui e simularea spontaneității. În ultima vreme, acest păcat subminează tot mai mult emisiunile care ar trebui să-l repudieze mai categoric decît toate: emisiunile pentru cei mici. De cînd n-am mai auzit un copil spunînd, pe micul ecran, ceea ce-i trece lui prin minte? Poate că de la ultimul reportaj școlar al lui Carmen Dumitrescu (pentru că de două ori anunțata anchetă printre copii a lui Emanuel Valeriu n-a mai ajuns pînă la noi). În schimb, în studio *s-a format un grup de figurație*, un fel de cor din care se ridică pe rînd cîte o fetiță sau un băiețel care spun, cum au fost învățați: «Mi-a plăcut foarte mult» sau «Și eu mă joc așa», sau rîd, sau aplaudă, sau... Această tristă mimare a spontaneității devalorizează emisiuni altminteri bine gîndite.

Propunem celor ce răspund de partea vorbită a programelor de televiziune următorul exercițiu: să asculte într-o zi tot ce se spune între cele șase bătăi care anunță ora 6 și apariția *cadranului* de ceas de la sfîrșitul programului și să-și noteze toate frazele care ar fi putut rămîne pe dinafară. Pentru că un păcat de neiertat este prolixitatea. Pe micul ecran tot ceea ce nu-i strict necesar e de prisos. Prima economie pe care ar trebui s-o realizeze televiziunea: economia de cuvinte.

Felicia ANTIP

DESUET DAR EFICIENT

Nimănui nu-i face plăcere să întîrzie la nuntă. Patru tineri londonezi şi-au propus să demonstreze că într-o asemenea ocazie deosebită ai mai multe şanse să fii punctual folosind ca mijloc de locomoţie desueta lectică. Şi au reuşit să dovedească «contra cronometru» că în condiţiile unui trafic rutier supraîncărcat vehiculul de «patru oameni-putere» este superior celor acţionate de redutabilii cai-putere ai motoarelor.

ÎNTR-O CAFENEA DIN TOKIO

În oraşul cu cea mai numeroasă populaţie şi totodată cu cele mai multe cafenele din lume şi-a găsit aplicare ideea îmbinării armonioase a modernului cu tradiţionalul.

Clienţii localului pot consuma cocteilul preferat în condiţiile barului ultramodern sau îşi pot sorbi ceaşca de ceai potrivit ritualului străvechi.

CONTINENTUL NEGRU ŞI MODA PARIZIANĂ

Anul acesta una din sursele de inspiraţie ale modei la Paris este folclorul african. În colecţia de primăvară a casei Christian Dior au fost prezentate rochii şi mantouri, bijuterii şi coafuri în care au fost folosite elemente ale vestimentaţiei specifice continentului negru. Şi, după cum puteţi constata din fotografia de faţă, tinerele pariziene nu vor fi dezavantajate îmbrăcîndu-se «à l'africaine».

TUTANKAMON A FOST O FEMEIE?

Zeci de mii de parizieni au contemplat scînteietoarele piese găsite acum 44 de ani în mormîntul lui Tutankamon. Hieratismul figurilor, desăvîrşirea execuţiei, luminile somptuoase ale aurului masiv au transpus pe vizitatorul modern în atmosfera unui trecut fabulos.

Dar reveria a fost tulburată de o întrebare: sub masca metalică îşi doarme somnul un adolescent sau o adolescentă, un rege sau o regină? Luis Garcia Gallo, egiptolog amator, afirmă cu perseverenţă că Tutankamon n-ar fi Tutankamon! Da, zice el, mormîntul din Valea Regilor a dat la iveală nu sarcofagul unui bărbat, ci al unei femei. Poate soţia lui Tutankamon. Atunci mirifica expoziţie de la Paris ar putea fi dublată de o monumentală eroare istorică? De necrezut, dar nu imposibil. De cincisprezece ani Luis Garcia Gallo a acumulat o serie de argumente pe care le opune confraţilor săi tutankamonişti. Aceştia afirmă, între altele:

● Tutankamon a fost găsit în Valea Regilor, unde se înmormîntau numai suveranii de sex bărbătesc. **«Afirmaţie gratuită,** răspunde Gallo, **Amenkerkhepepeshef, fiul lui Ramses al II-lea, a fost descoperit în Valea Reginelor».**

● Mumia lui Tutankamon a fost autopsiată minuţios. **«E adevărat,** concede Gallo, **şi acest examen a dus la stabilirea multor lucruri, în afară însă de sexul defunctului».**

● Peste feşile mumiei, la cingătoare, spun egiptologii, era plasată o replică sculptată a atributelor masculine, rit funerar egiptean uzitat în cazul morţilor de sex masculin. **«Aici e poate punctul cel mai tulburător în favoarea tezei mele,** răspunde Gallo, **fiindcă în ritul funerar antic nu o replică sculptată ci chiar propriile atribute ale mortului se aşezau pe mumie. De ce în cazul lui Tutankamon nu a fost respectat acest obicei sacru? Fără îndoială, fiindcă el — sau mai bine zis ea — nu poseda aceste atribute».**

La rîndul său, Luis Garcia Gallo aduce patru argumente principale în favoarea tezei sale:

● În camera alăturată încăperii mortuare s-au găsit doi copii născuţi morţi prin naştere prematură, mumificaţi cu o grijă extremă. Nu s-a dat nici o explicaţie valabilă cu privire la ei. Se ştie însă că nou-născuţii morţi ai femeilor egiptene decedate în timpul naşterii erau mumificaţi şi aşezaţi lîngă sarcofagul mamei lor.

● Pe craniul tuns al lui Tutankamon era plasată o căscheţă reprezentînd un vultur-femelă, cu doi şerpi de aur deasupra. În iconografia egipteană acesta era simbolul expres al maternităţii.

● Între feşile mumiei s-au găsit două pumnale, unul de fier, plasat pe coapsa dreaptă, altul cu lama de aur, aşezat pe pîntec şi îndreptat spre coapsa stîngă. Primul pumnal făcea parte din bagajul clasic al morţilor egipteni. Pentru al doilea o singură ipoteză este verosimilă: e bisturiul folosit la operarea femeii, moartă probabil în urma unei operaţii cezariene.

● În sfîrşit, capacul sarcofagului masculin are totdeauna pe faţa sa interioară o siluetă sculptată a zeiţei Nout. La sarcofagele feminine simbolul este inversat, adică pe faţa interioară a capacului e figurat un zeu. Or, capacul sarcofagului lui Tutankamon are în interior nu o zeiţă **ci un zeu.** Cum se vede, nici egiptologii şi nici adolescentul (?) cu mască de aur nu şi-au spus încă ultimul cuvînt.

V. P.

cuvinte încrucişate

HAI LA JOC!

ORIZONTAL: 1) Jocuri la patru ani o dată — La periniţă. 2) Îi joacă ochii în cap — Jocuri de doi. 3) Zar la jocul de table — Vulcan în Sicilia — Mangan. 4) Fază pe centru! — Rămăşag familiar — Lovitură la unele jocuri. 5) A o lua în joacă — Specie de papagal. 6) Constructor de vase — Jucător de bază. 7) Predispuşi la joacă. 8) Compozitor german (1819-1885) — Apar din neatenţie — Atacant pe extrema stîngă! 9) Pictor francez (1821-1911) — În centru! — Pom fructifer. 10) În portul nostru naţional (pl.) — Una, alta... — Nu se mişcă (pl.). 11) Nouă într-un joc — Figură geometrică. 12) Joc de cuvinte — Loc de odihnă şi distracţii.

VERTICAL: 1) Joc naţional — Situaţii favorabile. 2) Locul siguliului — Jucăuşi. 3) Se cam încurcă uneori — Făcut praf — Salutul copiilor. 4) Jocuri sportive — Maur (pop.). 5) Pete! — Nu duc lipsă — La plex! — Joacă-n arteziene. 6) Scoatere la lumină — Idem (abr.). 7) Aceste — Te ia în bătaie de joc (fem.). 8) Jucător stricto-senso — Nord-est. 9) Interjecţie — Batjocură. 10) Stadioane acoperite (deocamdată) — A se înălţa. 11) Echipament la turnirurile medievale — Şi el joacă. 12) Ăsta cîntă doar... — Poftă de joc.

Toma MICHINICI

Cuvinte mai puţin cunoscute: ARARA, ABT, ZIEM, INC.

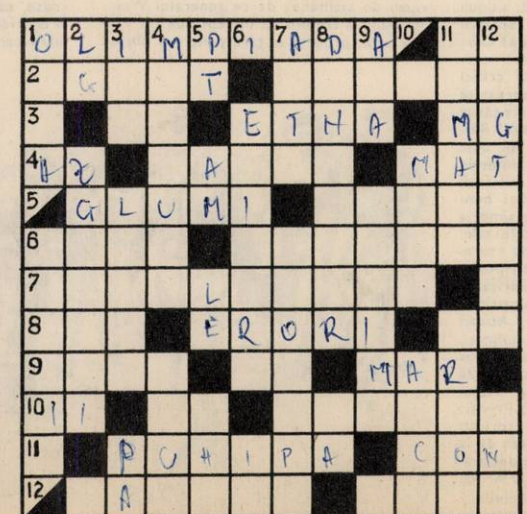

dezlegarea jocului «CUVINTE ÎNCRUCIŞATE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CALAMBUR — SPUNE. 2) ASADAR — EFTIMIU. 3) RIMA — APARARI — F. 4) ESENIN — NECULCE. 5) UT — AN — PI — AI — EM. 6) REA — ATAMAN — CAI. 7) INTEMEIAT — SUIS. 8) TOXINE — EVA — KM. 9) TENACI — INDIGO. 10) A — EC — SINT — SAVU. 11) CE — TS — A — IA — IST. 12) URS — ARGHEZI — KA. 13) TAUTU — OM — ORDIN.

SECRETARA BARONULUI ȘI FOLCLORUL NOSTRU

Da, ați recunoscut-o! Este Sue Lloyd, vedeta televiziunii engleze, cunoscută de telespectatori mai ales în rolul Cordeliei, temerara parteneră a lui John Mannering zis Baronul. Fotografia a surprins-o pe actriță la standul românesc al Expoziției internaționale «Căminul ideal» care a fost deschisă în primăvara acestui an la Londra. Sue Lloyd a achiziționat cu acest prilej o seamă de obiecte de artă populară românească; nu pentru celebrele colecții ale Baronului, ci pentru satisfacția ei personală.

CEASORNICUL LUI BARIȚIU

Cu prilejul împlinirii a 155 de ani de la nașterea cărturarului și patriotului transilvănean George Barițiu (născut la 12 mai 1812), prezentăm cititorilor noștri o interesantă și foarte puțin cunoscută biografie a sa (pentru perioada 1812-1883) scrisă chiar de el și gravată pe capacul ceasornicului său de buzunar de către un artist al miniaturii, N. Vladica. Iată textul, descifrat după gravura mărită de trei ori pentru a putea fi citită:

George Barițiu, fiu al preotului Ioan și Ana mama. Născut în 12/24 mai 1812 în comuna Jucul de Jos, comitatul Cluj, în Transilvania. A studiat la gimnaziul și Academia din Cluj; apoi la Facultatea teologică de 4 ani în Blaj. A fost profesor de fizică tot în Blaj. A întemeiat prima școală comercială la 1836 la Brașov. La 1838 a înființat foaia politică «Gazeta Transilvaniei». A fost membru al Comitetului Național în 1848, zece luni, cît a durat Rezbelu Civil în Ungaria și Transilvania. Mai tîrziu, pe la 1863-1865, membru al Dietei la Sibiu, al Parlamentului imperial în Viena. Membru al Asociației literare în Transilvania și Academiei Române în București. Proprietar și redactor al ziarului politic «Observatorul». Căsătorit cu Maria, născută Belisariu. Are în viață cinci copii: Victoria Maria Juga, Jeronim, secretar la banca Albina, Aurelia, văduvă A. Vladu, Octavia, măritată Stănescu, Maria Bontescu. Trăiască Românismul!

Originalul document se încheie cu semnătura artistului Vladica și cu data gravării — 17 noiembrie 1883, București.

În completarea biografiei, pînă în anul

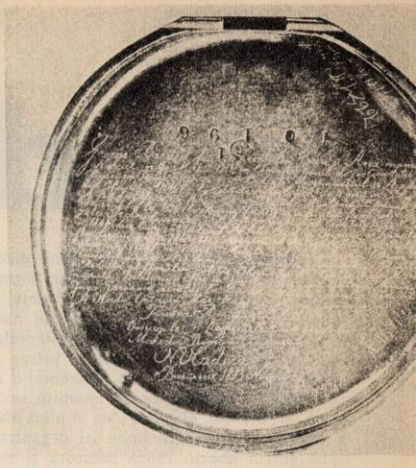

1893 cînd a murit *acest mare duhovnic al poporului său*, — cum l-a numit Nicolae Iorga într-un articol din anul 1904 — reamintim că în perioada 1889-1891 George Barițiu a publicat lucrarea sa de bază *Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă* (3 volume).

Ion MUNTEANU

RĂSPUNSURI LA JOCUL NOSTRU APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

1. **Opera din Paris.**
2. **Piața Sf. Petru din Roma.**
3. **Parlamentul din Londra.**
4. **Monumentul Tadj Mahal din Agra (India).**

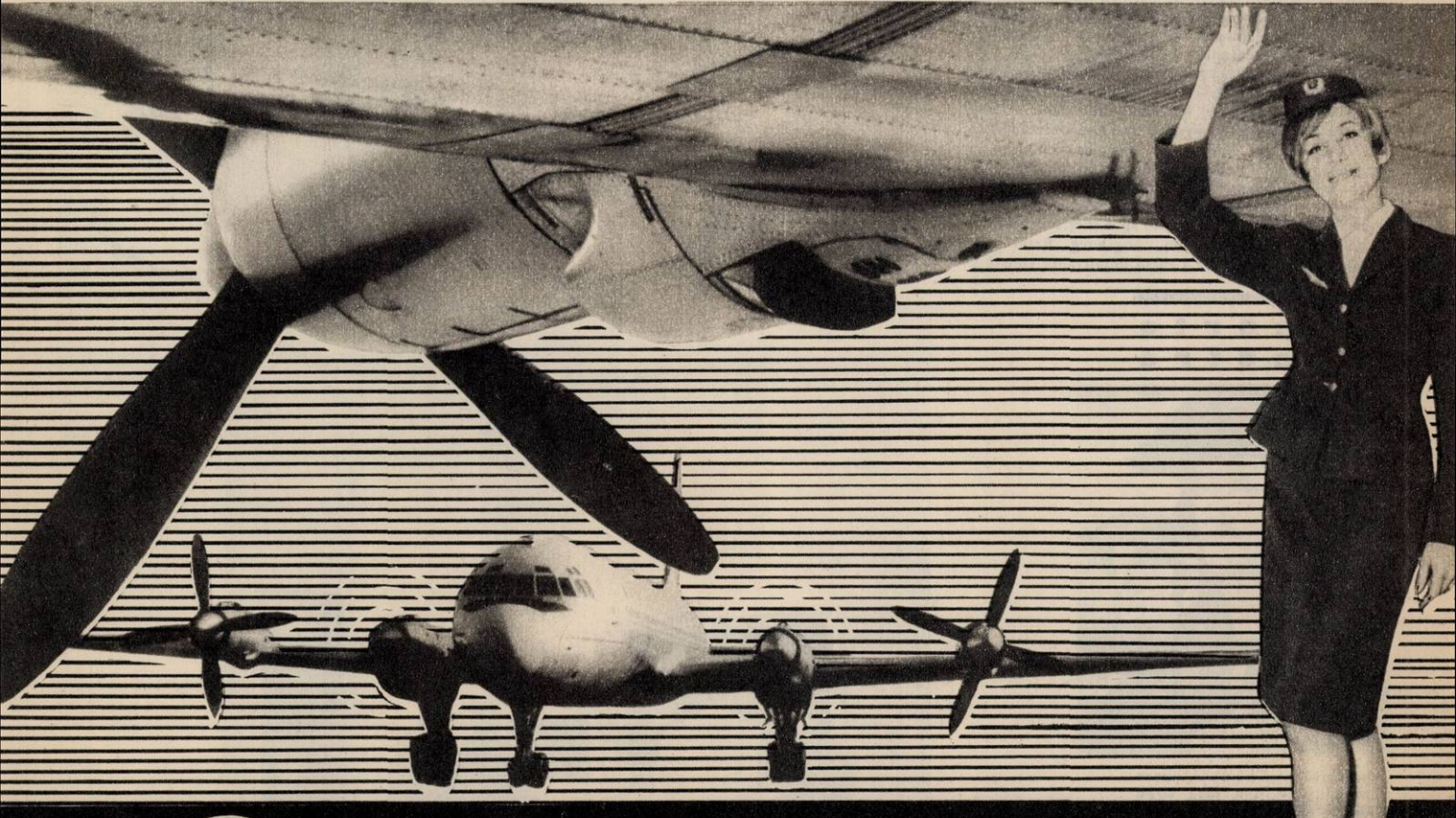

tarom

Pasagerii liniilor «TAROM», în afara condițiilor de securitate și confort, se bucură de tradiționala ospitalitate românească și de atenția deosebită a personalului de bord!

tezaurul de la sibiu

Copleşit de ani şi fără descendenţi direcţi, baronul Samuel Brukenthal, fost consilier intim al Mariei Tereza, fost guvernator al Transilvaniei (1777-1787), posesorul unor faimoase colecţii de numismatică şi pictură, de porţelanuri şi mostre mineralogice, redactîndu-şi testamentul, hotărăşte ca întreg acest tezaur să devină, după moartea sa, patrimoniu public «spre a fi vizitat în anumite ore şi anumite zile». Cu ani în urmă (1778-1786), el construise în piaţa mare a Sibiului o clădire impunătoare unde îşi organizase colecţiile după gustul epocii. Faima acestora şi mai cu seamă a celei de pictură depăşise zidurile cetăţii de guvernămînt. În Europa existau pe timpul lui Brukenthal colecţii faimoase, dar muzee complexe erau destul de puţine, grija colecţionarilor îndreptîndu-se cu deosebire spre arheologia greco-romană. Abia în 1824 îşi deschide porţile colecţia de pictură londoneză The National Gallery. Luvrul este inaugurat în 1793, cu trei ani după ce colecţiile baronului fuseseră organizate muzeistic (1790). Mulţi călători amintesc în memoriile lor faimoasa pinacotecă sibiană. Logofătul Dinicu Golescu, care vizitează oraşul în 1826, notează în «Însemnare a călătoriei meale...»: «Şi aicia are baronul Brukenthal o mare casă, întru care are bibliothică cu cărţi deosebite şi strînsoare de cadre vrednice de vedere şi multe lucruri din vechime...».

Biblioteca numără în prezent peste 235 000 volume. În anul 1817, cînd muzeul s-a deschis pentru public, fondul de cărţi — 15 972 volume — provenea din biblioteca personală a baronului. În 1879 acesteia i se adaugă tomurile aparţinînd Capelei, care îşi are începuturile în fosta bibliotecă a oraşului înfiinţată în jurul anului 1300. În decursul anilor acest tezaur se îmbogăţeşte necontenit prin donaţii private şi prin anexarea unor biblioteci importante cum au fost cele ale Academiei de drept din Sibiu (1885) şi ale Muzeului de istorie naturală (1959). Se pare că dintre toate colecţiile pe care le strîngea cu pasiune, Brukenthal prefera biblioteca. Emisarii săi cutreierau anticariatele Europei în căutarea ediţiilor bibliofile, urmăreau licitaţiile şi purtau o vastă corespondenţă. Astfel se explică prezenţa în colecţia de cărţi a «Fizicii» şi «Metafizicii» lui Aristotel, tipărituri veneţiene din anii 1500, achiziţionate cu prilejul vînzării de către Universitatea din Viena a unor dublete, a operelor complete în 8 volume ale lui Machiavelli (Londra, 1768), a lucrării în 10 volume a lui Martini, «Conchilienkabinett», cu desene de pictorul Fr. Hoppe (Nürnberg, 1788) etc. Circa 300 de incunabule tipărite spre sfîrşitul secolului al XV-lea la Veneţia, Köln, Augsburg, Basel etc., completează acest tezaur a cărui importanţă constă şi în faptul că însumează o colecţie de documente şi cărţi preţioase pentru istoria Transilvaniei.

Galeria de tablouri, de notorietate mondială, a stîrnit şi mai stîrneşte admiraţia şi comentarii pasionate. Proveniența pînzelor rămîne pînă azi în cea mai mare parte incertă. Thedor von Frimmel care cercetează în secolul trecut galeria afirmă că: «Omul cu luleaua la fereastră» de Franz van Mieris senior, «Judecata lui Paris» de Hendrick van Balen senior, «Endymion cu suliţă şi corn», în genul lui G. Romano, sau cele trei peisaje de Franz Boels ar fi făcut parte din colecţia imperială şi ar fi fost donate baronului de către Maria Tereza. Cert este că Brukenthal şi-a adunat cea mai importantă parte a tablourilor în perioada cît a stat la Viena, cumpărîndu-le fie direct de la pictori, fie făcînd achiziţii la licitaţii sau prin intermediul negustorilor de tablouri. 23 de săli adăpostesc astăzi o parte din importantul tezaur care cuprinde lucrări din şcoala flamandă (Rubens, «Ignatiu de Loyola» şi «Franciscus Xaverius»; Anton van Dyck, «Moartea Cleopatrei»; Frans Snyders, «Bucătăreasa»; Frans Floris, «Suzana în baie» etc., etc.), din cea olandeză (reprezentată mai ales de mici maeştri din centrele din Utrecht şi Harlem), din cea germană, austriacă şi italiană (Tiziano, «Ecce Homo» etc.). Pictura românească este bogat reprezentată prin autorii ei cei mai de seamă, de la Grigorescu, Andreescu, Aman, Luchian, pînă la Şirato, Petraşcu, Dărăscu, Pallady sau contemporani ca Ghiaţă, Ciucurencu, Lucian Grigorescu etc.

În secolul al XIX-lea, paralel cu Muzeul Brukenthal, lua fiinţă la Sibiu Muzeul «Astrei» care însuma importante colecţii de istorie, etnografie şi artă şi «Muzeul Carpatin» de ştiinţe naturale. În anul 1949 toate acestea au fost reunite într-o singură instituţie, formînd un adevărat complex muzeistic, care a fost îmbogăţit an de an cu piese de incontestabilă valoare. Secţia de istorie naturală a actualului muzeu posedă peste 630 000 de piese. În 1963 secţia de etnografie şi artă populară cuprindea 19 239 de obiecte: o colecţie de ceramică românească, săsească şi maghiară, obiecte lucrate în lemn (vase, instrumente muzicale, mobilier), textile şi o superbă colecţie de costume naţionale din diferite zone ale Transilvaniei.

În ultimii ani în cadrul complexului muzeistic Brukenthal a luat fiinţă Muzeul tehnicii populare. Situat în Dumbrava Sibiului el îşi propune să fie o ilustrare vie a istoriei tehnicii ţărăneşti de pe meleagurile româneşti.

Cu 150 de ani în urmă se inaugura în impunătoarea clădire din piaţa mare a Sibiului acest muzeu. Călători de-a lungul timpului s-au abătut prin oraşul transilvan anume ca să vadă colecţiile faimoase în Europa. Interesul şi admiraţia vizitatorilor au rămas aceleaşi şi astăzi. Cine trece prin Sibiu face obligatoriul popas prin sălile care găzduiesc atîtea comori ale artei.

I. CORIBAN
Reproduceri fotocolor de S. CERNESCU

coperta noastră

«Portretul unui bărbat», opera pictorului german Jörg Breu (1480-1537), una din comorile picturii europene aflate în Muzeul Brukenthal din Sibiu (ulei pe lemn — 0,404×0,310 m).

Reproducere fotocolor de S. CERNESCU

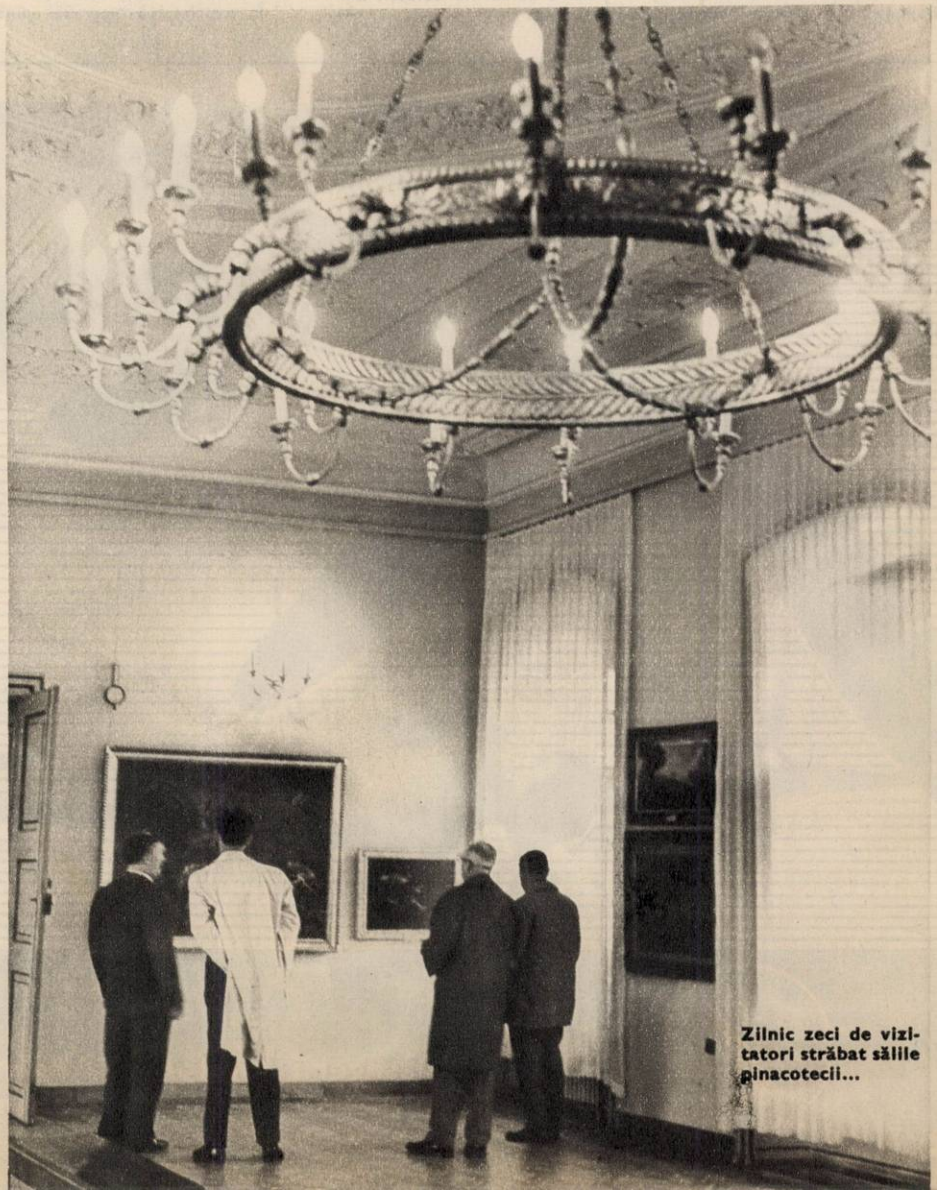

Zilnic zeci de vizitatori străbat sălile pinacotecii...

ION ANDREESCU (1850-1882): «Peisaj cu secerători» — ulei pe lemn (0,170 × 0,262 m).

THEODOR PALLADY (1871-1956): «Natură statică cu iepure și flori» — ulei pe carton (0,800 × 0,600 m).

JOSSE DE MOMPER (1564-1635): «Stînci» — ulei pe lemn (0,520 × 0,820m).

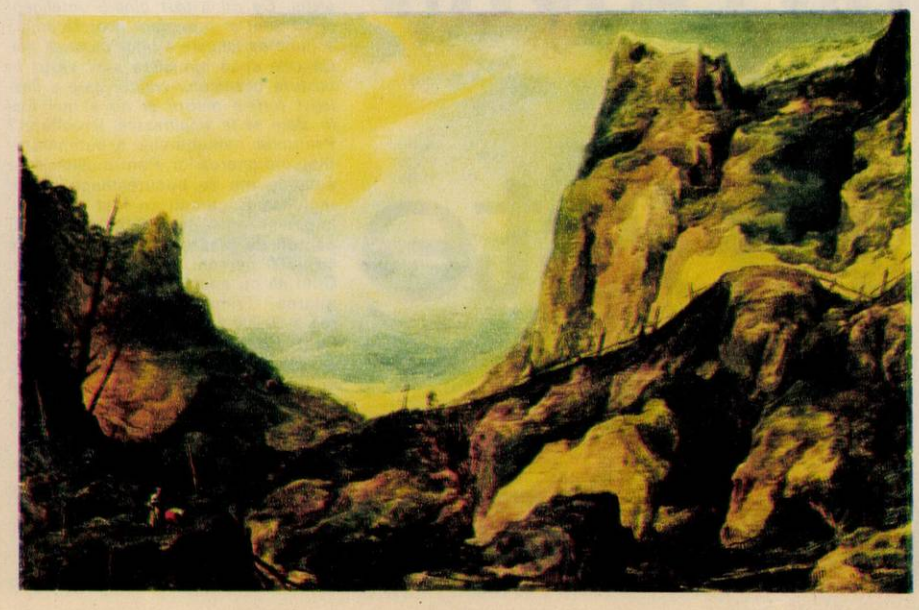

MARINUS VAN REYNERSWAELE (1497-1570): «St. Jerôme» — ulei pe lemn (0,820 × 0,820 m).

TEXTIN-PLASTIN: o poveste cu venin

Tovarășii directori de resort din Ministerul Industriei Ușoare sînt literalmente năuciți. Exasperați. Textin-Plastinul acesta le scurtează zilele. Le epuizează rezistența nervoasă. Toată ziua telefoanele țîrîie. Toată ziua sînt trași la răspundere. Toată ziua, gazetarii — cu ticurile lor critice — îi asasinează cu întrebări: «De ce nu se găsește în magazine produsul acesta anunțat cu atîta vîlvă? Unde sînt pantofii din plasă, pe cît de șic pe atît de convenabili?» Spiritele au fost ațîțate, apetitul cochetăriei feminine trezit, cumpărătorii pregătiți psihologic, cum se cuvine. Numai că acest produs minunat, sublim, lipsește, nu chiar cu desăvîrșire, dar aproape... Deși, dacă e să credem realitățile de pe hîrtie, adevărul e altul, mult mai trandafiriu:

«Producem anul acesta 7 000 000 perechi de pantofi Textin-Plastin, cu 5 000 000 mai mult ca anul trecut. Am realizat planul trimestrului I — 1 450 000 perechi — cu doar 85 000 restanță. Ce putem face mai mult? În fond noi am respectat cererile comerțului...»

Tovarășii directori I. Pivniceru și C. Gheorghiescu sînt cît pe-aci să ne convingă.

Poți să nu-i crezi cînd îți joacă în fața ochilor cifre cu atîtea zerouri? Îi crezi... Vinovații sînt deci vizavi, la comerț, conchidem noi.

La direcția de resort a Ministerului Comerțului Interior, aceeași buimăceală. Mai potolită totuși de cînd în mapa directorului O. Drăgoi există o hîrtiuță în care se dovedește negru pe alb că s-a cerut industriei o suplimentare de 100 000 perechi pantofi din plasă de relon. «Să ni-i dea, că-i vindem ca pîinea caldă». Îi crezi și pe dumnealor... În fond, dacă cererea este atît de mare, dacă Textin-Plastinul acesta a avut un asemenea succes «de casă», cu ce sînt de vină și unii și alții?

Așadar, e drept, vinovații — cam fără vină — sîntem în ultimă instanță noi, cumpărătorii, care ne repezim cu atîta lăcomie asupra unui produs nou, fără a dovedi o fărîmă de înțelegere omenească pentru bunăvoința și eforturile conjugate ale celor două ministere și mai ales pentru greutățile lor. Ne retragem, pocăiți, reproșurile...

Dar tovarășii directori au făcut un mic gest tactic greșit: ne-au arătat cifre. Ne-au trezit și nouă pofta pentru statistici. Cerem cifre. Și la aflarea lor rămînem de-a dreptul perplecși. *Știți cîți pantofi din plasă au fost prevăzuți pe trimestrul I din cantitatea de 1 450 000 perechi? 53 000 perechi. Ați citit bine: 53 000 din aproape 1 500 000*, iar din aceste 53 000, 10 000 perechi au rămas în restanță!!

Alte 84 000 din totalul încălțămintei sînt pantofi de damă cu fețe de in și bumbac, iar restul papuci de casă, sandale, papuci de copii din p.v.c. și skai... Restul, adică sute și sute de mii. Aici, lucrurile încep să nu ne mai placă de loc: toată reclama aceea gălăgioasă începută încă din februarie vorbea aproape în exclusivitate de acești cocheți pantofi din plasă de relon care înlocuiau, la prețul de 70 lei, un produs similar — firește, mai de calitate — ce costase 275 lei!

Directorii din M.I.U. ne-au spus, ridicînd disperați mîinile la cer: «Nu puteam face mai mult. În fond, aici sînt antrenate și uzinele Săvinești, pentru fire, și «Tînăra gardă», pentru tricotarea lor. Noi de fapt sîntem la dispoziția lor...»

Oare nu se putea într-adevăr face nimic? Am aflat, chiar de la acești tovarăși directori, cîte se pot face totuși cîteodată: toată acțiunea aceasta de producere masivă a pantofilor Textin-Plastin a început în noiembrie trecut. În mai puțin de două luni, opt fabrici au reușit, cu utilajul existent, fără a se face vreo investiție în plus, să-și adapteze producția la aceste articole. În mai puțin de două luni, peste 2 000 de muncitori au fost calificați pentru aceste produse. Se poate? S-a putut. Numai că lucrurile nu au fost pînă la capăt gîndite cu cap. Toate materiile prime din care sînt făcuți acești Textin-Plastin sînt produse în țară: și p.v.c., și p.v.c.-expandat, și textilele din in-bumbac, și plasa relon. Oare nu se putea, atunci cînd s-a pornit o acțiune atît de amplă și serioasă, să se prevadă exact cererea și necesitățile pieței, oare nu se putea presupune că pantofii de plasă se vor vinde atît de bine, *oare nu se putea discuta din vreme și cere din vreme*, atît Săvineștiului cît și «Tinerei gărzi», cantitățile necesare de plasă din relon? Inginera șefă Iulia Stamatoiu de la «Tînăra gardă» ne demonstrează contrariul: i s-a cerut fabricii să împletească pe trimestrul I, 4 380 m² plasă de relon, ea a livrat 4 900 m², iar după suplimentările de pe trimestrul II, va produce 7 300 m². Nu se puteau oare contracta cantități sporite încă din primul trimestru? Se puteau.

Și încă ceva: din cele opt fabrici ce produc Textin-Plastinul, numai uneia singură — «Modern»-Timișoara — i s-au încredințat pantofii din plasă. Celelalte produc, harnice, săndăluțe și papuci de casă... Nici așa nu merge: o singură fabrică nu are practic capacitatea de a răspunde unei cereri atît de mari.

Și la Ministerul Industriei Ușoare există o hîrtie-plăpumioară: aceea în care comerțul solicită pentru primul trimestru doar 50 000 perechi de pantofi din plasă. Hîrtiile vorbesc, nu le putem contesta existența reală, oricît ne-ar asigura directorii de resort că necesarul formulat verbal era cu mult mai mare. Ca mai întotdeauna, comerțul a fost rezervat în ce privește cantitățile comandate, a vrut întîi să sondeze, să vadă, să încerce.

Ce semnifică însă toată această poveste penibilă cu Textin-Plastinul? Că, de fapt, nu este binecunoscută cererea pieței. Că nu a fost gîndită inteligent și cu simț al prevederii această amplă acțiune de lansare a unor produse noi. Că cele două ministere s-au văzut în postura ucenicului-vrăjitor care a dezlegat forțele naturii și nu a mai fost în stare să le stăpînească. Rezultatul? Profunda nemulțumire a cumpărătorilor, indignarea lor. Pentru cele cîteva sute de mii de bucureștence și din regiunea București au fost oferite — în plin sezon — doar 15 000 de perechi pantofi de plasă, date cu țîrîita, cîte 400—500 perechi la cîte un magazin. Cum să nu apară cozile, înghesuiala, iritarea? Trimestrul II prevedea livrarea a 69 000 perechi (firește, pe toată țara). Poate că se va reuși mărirea cantității după acest scandal public intitulat, poetic, «Un pantof frumos și fin: Textin-Plastin», pentru potolirea căruia își sparg acum capul o mulțime de oameni.

Am fi preferat să ne plătim, fiecare, prețul unei perechi de Plastin. Acum însă credem că istoria Textin-Plastinului va trebui să fie plătită de alții. Mai scump.

Sanda FAUR

memento

carte

● Alte cîteva traduceri: V. Axionov — **La jumătatea drumului spre lună** (povestiri reprezentative din scrierile acestui autor); **Nunta** de Mihailo Lalic, *romancier iugoslav contemporan*; **Facunda** a clasicului argentinian Domingo F. Sarmiento; **Exil interior**, roman al spaniolului Miguel de Galabert și **Nuvele** de Stendhal.

● Nr. 1 al **Revistei de istorie și teorie literară** este închinat aproape în întregime acad. **Perpessicius**, cu prilejul împlinirii vîrstei de 75 de ani. Semnează: Tudor Arghezi, Al. Rosetti, Al. Philippide, Mihai Beniuc, Al. Dima, Vladimir Streinu, Eugen Jebeleanu, Liviu Rusu, Ovidiu Papadima, Ov.S. Crohmălniceanu (grupajul de omagii); urmează o neașteptată **schiță de excurs autobiografic** scrisă de cel sărbătorit, după care o rubrică de studii semnate de M. Novicov, Paul Cornea, Marin Bucur, Eugen Simion, Dan Simionescu, Stancu Iliu, I.C. Chițimia și T. Vîrgolici care abordează aspecte parțiale ale operei și activității scriitorului. O schiță biografică și o cronologie ar fi putut întregi fericit această contribuție istorico-literară.

● **Cartea Mironei** de Cella Serghi, roman cu oarecare trecere la vremea lui și propulsabil și astăzi, a apărut în recenta colecție a Editurii pentru literatură «Romane de ieri și de azi». Ne-am bucura dacă dintre romanele de ieri s-ar alege mai ales cele de «azi», iar dintre cele de azi, pe cît posibil, cele «de mîine».

● Un nou volum de versuri ale lui Mihai Beniuc intitulat **Alte drumuri**. În fond, motivele și temele fundamentale sînt în genere tot cele știute, ale poetului, însă am zice că acest «Alte drumuri» se potrivește mai ales calității poeziilor unele dintre ele adevărate capodopere. În orice caz e unul dintre cele mai bune volume ale poetului.

● O ediție cuprinzătoare (în patru volume) din **Scrierile** conștiinciosului, profundului și adesea surprinzătorului prin subtilități critice — Pompiliu Constantinescu — pregătește la Editura pentru literatură Constanța Constantinescu (două volume au și apărut în librării, cu o prefață de A. Felea).

● Doina Sălăjan revine în librării cu un volum de **Versuri** (E.P.L.), reprezentative pentru evoluția poetei, mai expresivă și matură acum, mai controlată în expresie, atentă la raportul dintre dimensiunea poeziei și puterea ei de sugestie.

● În colecția «Cele mai frumoase poezii» (care ni se dau cam cu zgîrcenie totuși) a Editurii tineretului două apariții, adică o reapariție **(Sonetele** lui Shakespeare, traduse și prefațate de Ion Frunzetti) și o primă apariție: **Versuri** de Eugenio Montale (traducere de Ilie Constantin, prefață de Edgar Papu).

cinema

*Kirk Douglas

● La sfîrșitul acestei săptămîni, o manifestare tradițională: «Zilele filmului cehoslovac». Vor fi prezentate cîteva realizări recente ale cineaștilor cehoslovaci: **Doamna de pe șine** (L. Rychman), **Bunicul Kilijan și eu** (Jiry Hanibal), **A dispărut un Fragonard** (Jaroslav Mach).

● **Spartacus.** Unul din giganții giganților cinematografiei. Cineastul american Stanley Kubrick a scuturat genul blestemat al superproducției de hulă și superficialitate, dăltuindu-și filmul cu înțelegere, respect istoric și sensibilitate. Montarea grandioasă nu este făcută doar să-ți ia ochii, ci este pusă în slujba celei mai nobile cauze de pe acest pămînt: libertatea ființei omenești. De acum încolo, pentru tineret (și nu numai pentru el) Spartacus cel cunoscut din primele cărți de școală va avea chipul actorului Kirk Douglas. În alte roluri, alți mari actori: Laurence Olivier, Charles Laughton, Peter Ustinov. Mai apar: Jean Simmons și Tony Curtis. Filmul a fost distins în 1960 cu Premiul Oscar pentru cea mai bună fotografie, scenografie și cele mai bune costume.

Michèle Mercier

● **Reîntoarcerea pe pămînt.** Un film care ne trezește interesul treptat-treptat, pe măsură ce descoperim că întrebările răvășitoare ale eroilor (traumatizați sufletește de război) sînt și ale noastre, pe măsură ce răspunsurile pe care *nuși le pot da, cad în seama noastră*. Regia: Stanislaw Jedryka (R.P. Polonă). În rolurile principale: Stanislaw Mikulski («Atentatul», «Taxiul morții», «Întîlnire cu spionul») și Ewa Krzyzewska («Ucigașul și fata», «Suzana și băieții», «Faust XX»).

● **Succes, Charlie.** O aventură (nu lipsită de cîteva bune suspense-uri) ce se vrea înnobilată, drept care se înfășoară în haina unor mobiluri umanitariste. În fruntea distribuției — un actor cu farmec, *necunoscut spectatorilor noștri*: Eddie Constantine. Îl secondează, într-un rol de mai mică întindere, un mare actor: Albert Prejean. Regia: Jean-Louis Richard.

● **Angelica și regele.** Seria a III-a (și vor mai urma și altele) din șirul peregrinărilor sentimentale ale eroinei mult prea binecunoscute. Atenție: de data aceasta reapare contele Peyrac, spre marea bucurie a iubitorilor lui Robert Hossein. Bunele noastre cunoștințe, Michèle Mercier, Jean Rochefort, Claude Giraud, sînt însoțite și de cîțiva actori mai puțin știuți: Samy Frey, Jacques Toja.

● Un documentar ce nu trebuie pierdut: **Fabrica de împachetat fum**, pentru ascuțimea observației jurnalistico-cinematografice. Scenariul și regia: Ion Moscu («Navigatori care dispar»). Imaginea: W. Goldgraber («Stuf», «Navigatori care dispar»).

● **Michel Simon**, a cărui reîntoarcere în cinematografie cu filmul lui Claude Berri «Bătrînul și copilul» este triumfală, a fost solicitat de Marguerite Duras pentru ecranizarea — după romanul propriu — «După-amiaza domnului Andesmas».

disc

Din recitalul dat de **Lola Bobescu** *în septembrie 1966 la București*, casa noastră de discuri a ales cele mai strălucitoare piese, cu concursul pianistei **Mariana Kapdebo.** Lola Bobescu, violonistă de faimă internațională, profesoară la catedra deținută odinioară de ilustrul Ysaye la Conservatorul din Liège, a realizat o frumoasă carieră muzicală, cucerind nenumărate premii la diverse concursuri internaționale:

● Sonata în mi major pentru vioară și pian, nr. 3, de Johann Sebastian Bach *prilejuiește solistei* Lola Bobescu o apropiere emoționantă, de o rară puritate — mai ales în «adagio ma non tanto» — de fondul luminos al acestei culmi a scriiturii bachiene.

● Cele «Patru comentarii» (I. Pe o temă de Francisco Salinas, II. Pe o temă de Jose Bassa, III. Pe o temă de Rafael Angles, IV. Pe o arie de dans de Pablo Esteve) ale lui Joaquin Nin ne comunică, datorită solistei, patosul dansului și melopeei spaniole.

● «Suita italiană» (Igor Stravinski-Samuel Duțkin) ni-l înfățișează pe strălucitul compozitor în cea mai limpede și mai caldă fază a creației sale, cele cîteva decenii în care neoclasicismul său a dominat scena muzicală a sălilor de concert. Lola Bobescu și Mariana Kapdebo reușesc o elocventă exprimare a unui univers spiritual de-o rară preciziune (ECE-0261).

muzică

● Pianistul elvețian **Harry Datyner** și dirijorul **Mircea Cristescu** colaborează în această săptămînă, împreună cu Filarmonica «George Enescu», nu numai în obișnuitele concerte de simbătă și duminică ci și pentru un program special, la 16 mai. Ascultăm deci la Ateneu în cadrul stagiunii obișnuite (13-14 mai): *Concertul pentru pian și orchestră nr. 1* de Béla Bartók, «Variațiuni cinematografice» de D. Capoianu și suita «Amorul vrăjitor» de Manuel de Falla.

Marți seara, concerte pentru pian de Beethoven, Honegger și Chopin.

● Violonista japoneză **Yuriko Kuronuma** este solista concertului de Paul Constantinescu, inclus în programul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii din 18 mai. Dirijează **Emanuel Elenescu.** Două piese pentru orchestră — primă audiție — de Adrian Rațiu și «Marea» de Debussy completează afișul (Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

● Formația de muzică ușoară «The Guys» din Anglia inaugurează stagiunea estivală la Parcul de cultură și odihnă în zilele de 15, 16, 17 și 18 mai. Soliști vor fi **Christel Bird** și **Richy Burness.**

● În Sala mică a Palatului, Varujan și Florina Cozighian și-au anunțat în 16 mai un recital: Beethoven, Dumitru Bughici, Hindemith, Ysaye, Kreisler, De Falla.

Emanuel Elenescu

plastică

● Retrospectiva de pictură și sculptură «Războiul pentru independență — 1877». O cuprinzătoare expoziție care oglindește, prin mijlocirea artelor plastice, năzuința și lupta pentru independență a poporului român. Un prilej de a revedea importante opere de autori clasici — Grigorescu, Aman, Sava Henția etc. — și cîteva lucrări ale artiștilor contemporani (Muzeul de artă).

● **Kós András** — sculptură. Ghipsul sau aluminiul, lemnul, piatra sau marmura îi sînt egal apropiate artistului, sau mai bine zis le lucrează cu egală pasiune, pentru a revela cu maturitate expresiile interioare ale personajelor. Dintre cele 23 de lucrări, remarcăm compozițiile «Trei femei» și «Mama cu fata» (Galeriile de artă, bd. Bălcescu nr. 23).

● **Valeriu Boborelu** — pictură. Lucrarea care-l reprezintă poate cel mai mult pe artist este cea intitulată «Copac», o plăsmuire multicoloră, naivă și infantilă. Culoarea îl terorizează pe Boborelu, îl obsedează și-l domină. Compozițiile își au izvorul într-o inspirație folclorică nefiltrată și neasimilată îndeajuns, personajele de pe pînze aducîndu-ne aminte de cele de turtă dulce (Sala Kalindreu).

teatru

Finalul stagiunii teatrale se desfășoară «cuminte». *Din păcate nu putem consemna în plus*, față de cele remarcate în numerele noastre din aprilie, nici un eveniment teatral de o calitate deosebită. Și ritmul spectacolelor pare mai obosit!

● Succese românești peste hotare! Au sosit primele ecouri din presă, cronici elogioase la adresa spectacolelor Teatrului Țăndărică ce și-a început turneul în Franța cu orașul Nanterre.

● **Procesul Horia** de Al. Voitin a văzut lumina rampei și pe scena Teatrului *Național din Craiova în regia lui Miron* Niculescu, care a solicitat eficient capacitățile dramatice ale interpreților într-un spectacol al cărui mesaj răsună limpede, convingător, în ciuda unor scene mai puțin expresive și a decorului sărac.

Vasile Cosma

Drept care trebuie citați Vasile Cosma (Horia), Papil Panduru (Cloșca), Ion Pavelescu, N. Radu.

● **Romulus cel Mare** — la Studioul de teatru al studenților Institutului «I.L. Caragiale». Piesa lui Dürrenmatt e dezvăluită în implicațiile ei contemporane (regia, Sanda Manu) cu un dinamism spectaculos, dar cu lipsă de greutate artistică în multe roluri. Constantin Doljan, protagonistul, e un talent autentic, în formare. În alte roluri, Alinta Ciurdăreanu, Sorin Posteinicu, Dan Nuțu.

● Revistele literare din provincie protestează pe bună dreptate cu privire la calitatea unor turnee bucureștene (fapt pe care noi l-am mai consemnat). Exemplu — vezi cronicile din «Tribuna» și «Cronica» la turneul cu «Dîncolo de zare» al Teatrului «C.I. Nottara», cu o reprezentație mediocră.

● Și fiindcă vorbim de turnee — zilele acestea a plecat într-un lung turneu secția de estradă a Teatrului «B.St. Delavrancea». Această unitate artistică prezintă un spectacol foarte slab, neartistic — «Ca-n filme» — în care text, regie, balet, muzică sînt pastișe minore de revistă, solicitînd cheltuieli nejustificate. Ce rost avea ca estrada regiunii să întreprindă un turneu în toată țara cu un asemenea spectacol?

● În încheierea programului de seară — revedere cu **Betty Curtis**, interpreta italiană de muzică ușoară care ne-a vizitat de curînd țara (22.05).

MARȚI 16 MAI. Reținem: **Aventurile lui Robin Hood** (19.30) ● O emisiune economică **În direct:** industria locală și cerințele cumpărătorilor (20.00) ● **Seară de teatru:** un promițător spectacol oferit de studenții Institutului de artă teatrală și cinematografică cu piesa «Ultima oră» a lui Mihail Sebastian (20.30).

MIERCURI 17 MAI. «Nestemate argeșene» este titlul unei pagini a **Atlasului folcloric** (19.30) ● Telecronica economică — cu subiect rezervat (20.00) ● O emisiune care deși e pe bază de electroni nu e științifică. Se intitulează «Electronii... în muzică și dans». E clar, nu? (20.30) ● «Pășind prin Moscova» — un film realizat de studiourile sovietice (21.00).

JOI 18 MAI. În această zi, un program destul de încărcat dar variat, din care desprindem: emisiunea **La ordinea zilei** pe tema organizării științifice a producției și a muncii (19.40) ● **Teleglob** ne îmbie cu o călătorie pe meleaguri iugoslave (20.00) ● Un **Moment muzical,** recepționat direct de la Sofia (20.30) ● La **Studioul Mic** — doi apreciați actori de comedie, Vasilica Tastaman și Dumitru Furdui, în scenariul «Insomnie» de Dumitru Solomon (20.50) ● O emisiune de știință (21.15) ● **Parada vedetelor** (21.45) ● Emisiunea de artă plastică **De la Giotto la Brâncuși** (22.00) ● În sfîrșit, în cadrul ciclului **Mari ansambluri** ne vom întîlni cu o faimoasă formație: Ansamblul «Ciprian Porumbescu» din Suceava (22.20).

VINERI 19 MAI. Dacă lăsăm deoparte rubricile «tradiționale» de vineri, nu ne mai rămîne de semnalat decît: o emisiune de muzică ușoară **Cîntecul tinereții** (19.30) și comedia cinematografică a studiourilor poloneze «Se întîmplă numai duminica» (21.20).

SÎMBĂTĂ 20 MAI. *Program bogat* și destul de judicios alcătuit: rubrica consacrată dezbaterilor cetățenești **Față-n față** ne propune: «Prestări de servicii către populație». Interesant, dar nu-i prea largă tematica? (19.30) ● O emisiune coregrafică **Virtuoși ai baletului** (21.00) ● Serialul **Sfîntul** (21.30) ● Și nelipsita emisiune muzicală de sfîrșit de săptămînă, prilej să ne întîlnim cu cîțiva tineri și apreciați interpreți: Anda Călugăreanu, Ileana Popovici, Pompilia Stoian, Cornel Fugaru și alții (22.20).

zilele nucleare franco-române

● Între 12 și 21 mai vor avea loc la București **Zilele nucleare franco-române** în organizarea Institutului de fizică atomică al Republicii Socialiste România și a Comitetului francez pentru energia atomică. Avînd drept principal obiectiv dezvoltarea relațiilor pe plan științific dintre cele două țări, această manifestare va consta dintr-o expoziție (deschisă într-unul din pavilioanele Expoziției din Piața Scînteii) și un colocviu care va dezbate cîteva probleme de specialitate de mare actualitate și interes major.

televiziune

DUMINICĂ 14 MAI. Una din cele *mai constante și — s-o recunoaștem* — mai gustate emisiuni: **fotbalul** (după-amiază) ● Recitalul unui distins interpret: **violonistul Ion Voicu** (19.30) ● La cererea telespectatorilor — o întîlnire cu Raveca Săndulescu, Irina Loghin, Ștefan Lăzărescu în cadrul emisiunii **Interpretul preferat** (19.50) ● După 25 de minute de **Varietăți pe peliculă** (20.10) avem prilejul să vedem filmul lui Fritz Lang «Ministerul groazei» realizat după cunoscutul roman cu același *titlu al lui Graham Green* (20.35)

Vasilica Tastaman

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 19 din 14 mai 1967.

I. «U» Cluj-Rapid	1	X
II. C.S.M.S.-Polit. Tim.	1	
III. U.T.A.-Steagul Roșu	1	
IV. Dinamo-Farul	1	
V. «U» Craiova-Steaua	1	X
VI. Dinamo Pit-Petrolul	1	
VII. A.S.A.-Minerul B.M.	1	X
VIII. Gaz-Metan-C.F.R. Tim.	1	
IX. Mantova-Juventus	X	
X. Lecco-Venezia	1	
XI. Brescia-Foggia	1	
XII. Torino-Milan	1	X
XIII. Cagliari-Lanerossi	1	

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

MOTORETA „CARPAȚI“
UN VEHICUL EXCELENT PENTRU AMATORII DE DRUMEȚIE

Costul transportului pentru două persoane (145 kg) pe o distanță de 10 km, inclusiv uzura pieselor, este de circa 0,45 lei.

Consum benzină: circa 2 litri la 100 km.

Viteză de regim: 40 km/oră; viteză maximă: 55 km/oră.

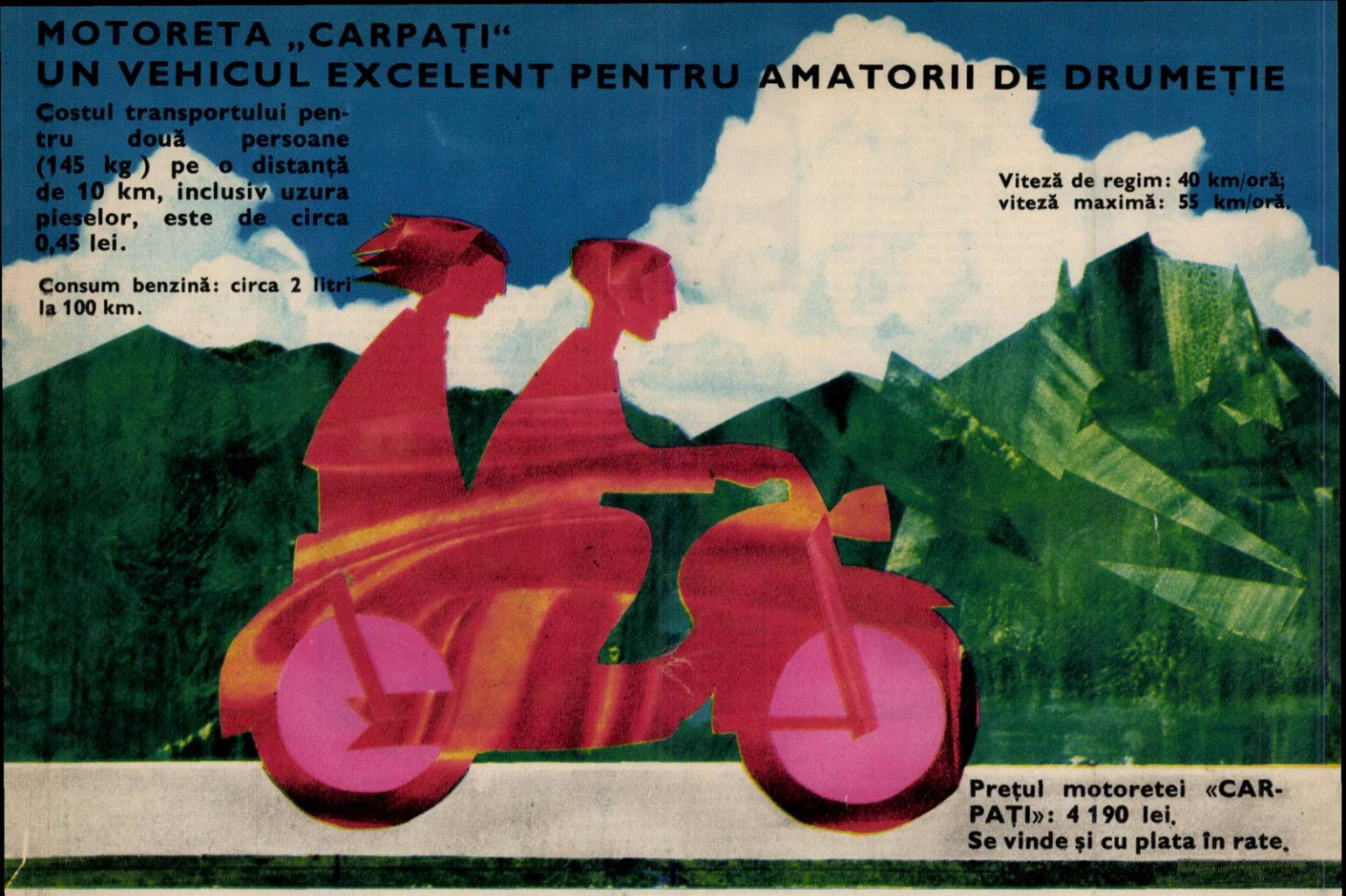

Prețul motoretei «CARPAȚI»: 4 190 lei.
Se vinde și cu plata în rate.

Elegantă în fiecare zi folosind stofele de calitate „LIBERTATEA“

SIBIU

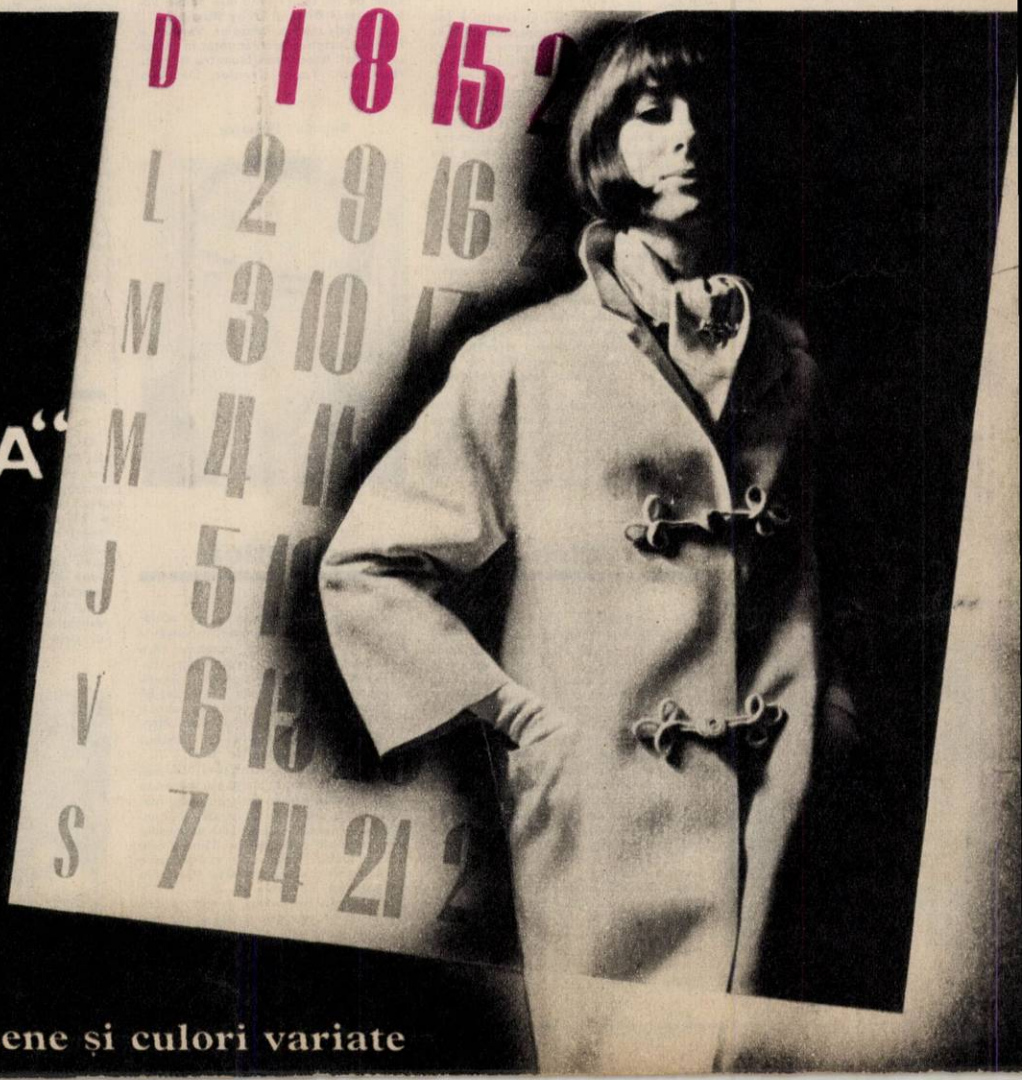

Sortimente bogate, desene și culori variate

ANUL XVI NR. 21 (625) 20 mai 1967

flacăra

ÎN ACEST NUMĂR:

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ŞI DE STAT ÎN REGIUNEA PLOIEŞTI

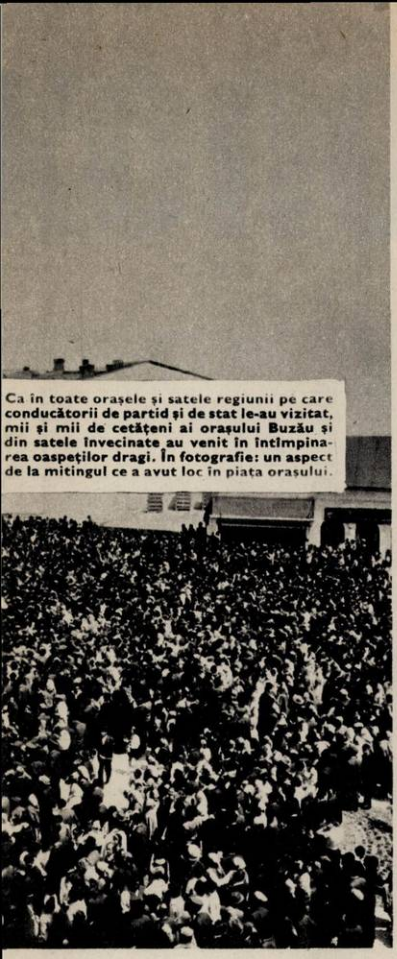

Ca în toate orașele și satele regiunii pe care conducătorii de partid și de stat le-au vizitat, mii și mii de cetățeni ai orașului Buzău și din satele învecinate au venit în întîmpinarea oaspeților dragi. În fotografie: un aspect de la mitingul ce a avut loc în piața orașului.

1 De vorbă cu muncitori ai uzinei «1 Mai» din Ploiești.

2 În multe din satele vizitate, oaspeții s-au prins în voioase hore cu țăranii cooperatori, care le-au ieșit în întîmpinare.

3 Este cercetată macheta viitoarei fabrici de sîrmă din orașul Buzău.

4 La zidurile Cetății Domnești din Tîrgoviște, străveche reședință voievodală care evocă măreațe figuri ale istoriei patriei: Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Matei Basarab.

«Regiunea Ploiești constituie o ilustrare grăitoare a drumului victorios parcurs de poporul român pe toate planurile, în anii socialismului, a transformărilor înnoitoare determinate de creația constientă a maselor».

(Din cuvîntarea rostită de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Ploiești)

Înfățișăm cititorilor noștri cîteva imagini fotografice luate în zilele de 11 și 12 mai, zile în care tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Maxim Berghianu, Manea Mănescu, Gheorghe Stoica au făcut o vizită în regiunea Ploiești. Cu acest prilej conducătorii de partid și de stat s-au întîlnit cu muncitori, țărani și intelectuali, cu bărbați și femei, tineri și vîrstnici din regiune, cu activul de partid și de stat. Desfășurată în atmosfera unui entuziasm nemărginit, expresie a dragostei și devotamentului fierbinte ale oamenilor muncii față de partid și de politica sa marxist-leninistă, vizita în regiunea Ploiești a constituit prilejul unor rodnice dezbateri în legătură cu problemele concrete ale înfăptuirii cincinalului, ale realizării măreților sarcini trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R.

INCURSIUNE ÎN TRECUTUL ŞI PREZENTUL ŞANTIERELOR NAVALE ROMÂNEŞTI

de la monox

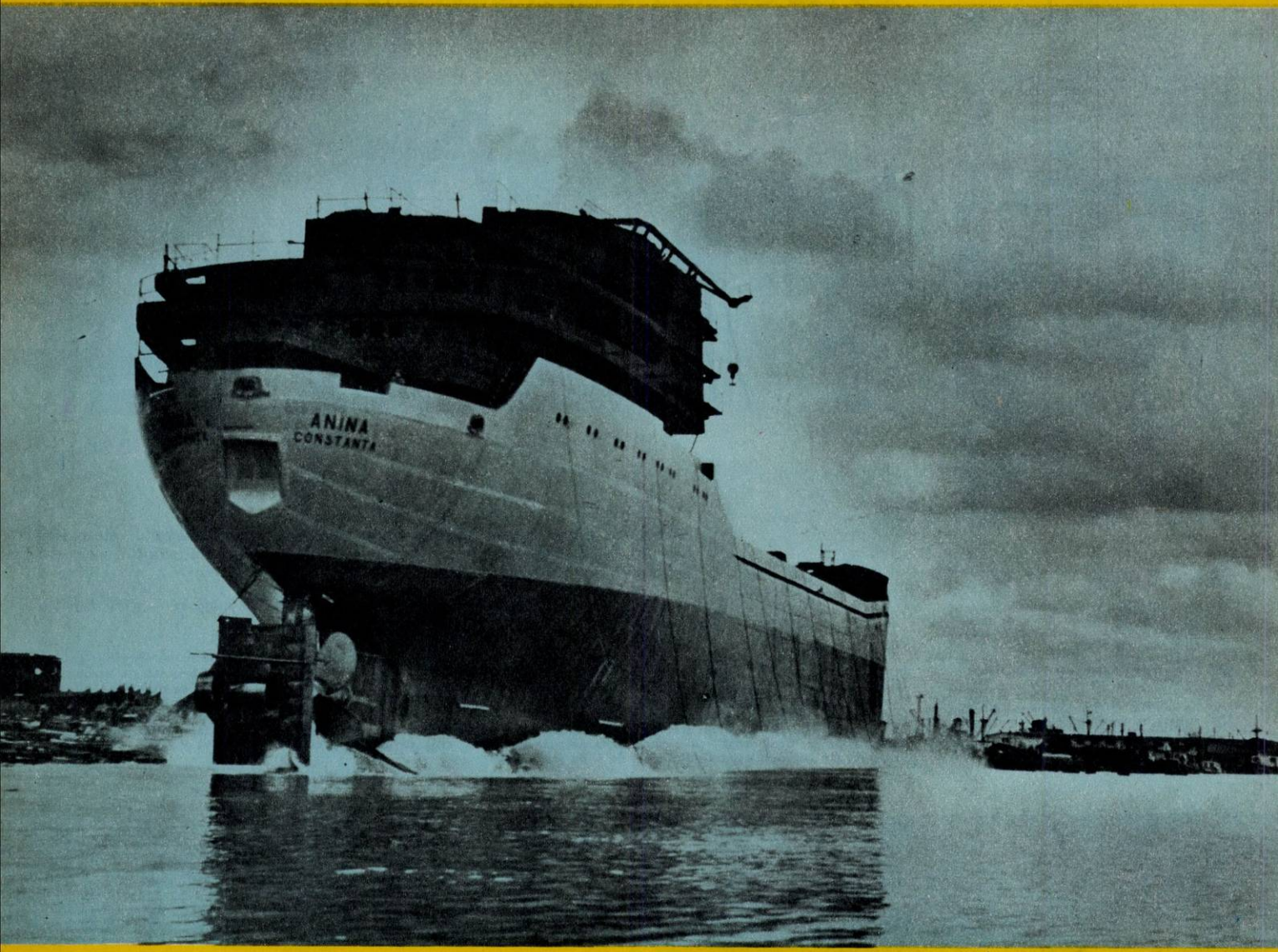

Şantierul naval Galaţi. De curînd a fost lansat la apă un al doilea mineralier de 12 500 tone: «Anina».

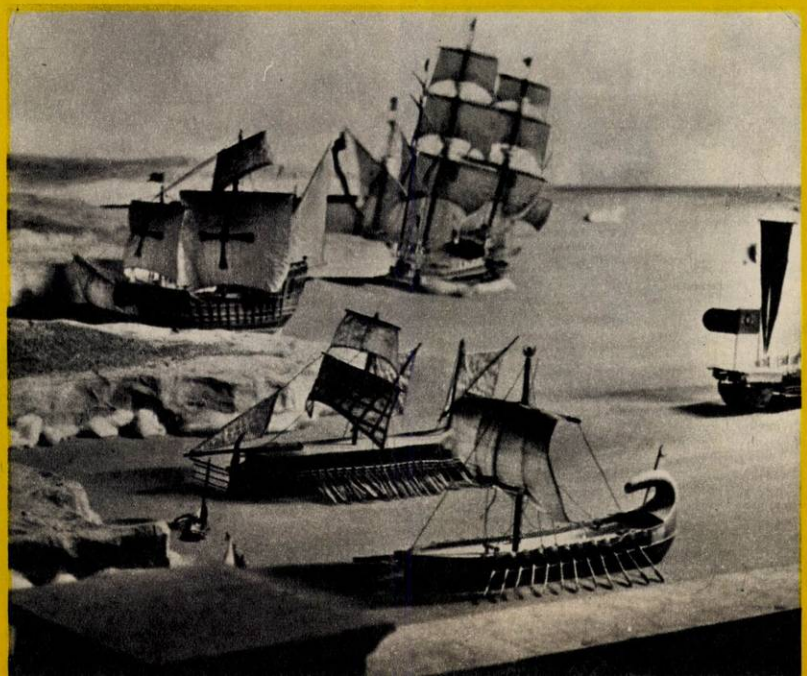

Corăbii din vremuri de mult apuse (machetele lor se găsesc expuse într-o uriaşă vitrină a Muzeului tehnic din Bucureşti).

Un precursor al vaporului: monoxila.

lă la mineralier

În momentul de față cargouri moderne de construcție românească străbat mările și oceanele lumii. Alte vase: motonave, petroliere, pescadoare, vase de călători sau de agrement, remorchere au fost construite și continuă să fie construite la Galați, la Tr. Severin, la Oltenița, Brăila, Giurgiu. Mineraliere de 12 500 tone vor fi realizate în curînd. Activitate susținută, ce are drept scop principal — așa cum prevăd directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — creșterea în cincinal a capacității flotei noastre maritime cu 420 000 tone și continua înzestrare a flotei noastre fluviale.

S-O LUĂM ÎNSĂ DE LA ÎNCEPUT

O luntre veche, lungă de 6-7 metri și foarte îngustă, a fost ridicată de pe lacul Căldărușani, adusă în Capitală și expusă la Muzeul tehnic, alături de machetele «Titanicului» și a celebrei corăbii cu care Cristofor Columb a străbătut pentru prima dată Atlanticul. Cei care au făurit luntrea au folosit o tehnică străveche, lucrînd-o cu dalta, dintr-o singură bucată de lemn. Ambarcațiile de acest gen se bucură de notorietate în rîndul celor care cercetează trecutul și sînt cunoscute sub denumirea de monoxile (dintr-un singur lemn). Arrianus, însoțind ca biograf pe Alexandru cel Mare la trecerea Dunării (335 î.e.n.), consemnează în jurnalul său că armatele macedonene au ajuns pe malul stîng al fluviului datorită «monoxilelor» pescarilor geți. Istoria mai pomenește de ele și după aceea, mult mai tîrziu. E vorba de data aceasta de o flotilă întreagă de asemenea ambarcații (40-50) cu care Vlad Dracul, domn al Țării Românești, vine în anul 1445 în sprijinul unei flote a cruciaților, în scopul asedierii unor cetăți ocupate de turci pe malul Dunării.

În secolele XV și XVI meșteșugul construirii navelor moldovenești (pînzarele) era admirat și de navigatori străini. Ei erau bucuroși să poată achiziționa asemenea vase.

PRIMELE NOASTRE NAVE MARI

Cele dintîi știri sigure despre construcțiile de vase mari, în Țara Românească — ne informează un cunoscut istoric, prof. univ. Constantin C. Giurescu — sînt de pe vremea lui Constantin Brîncoveanu (1688-1714). Principalul șantier naval: Giurgiu. Deși aici era raia turcească, lemnul pentru nave era scos din pădurile Țării Românești, meșterii erau români, iar banii — din vistieria statului.

Galați, secolul XVIII. «În acest port — notează la 1760 consulul francez în Levant, Peyssonel — se găsesc mai multe șantiere navale, unde se construiesc vase comerciale de tot felul, pentru navigația pe Marea Neagră și pe Dunăre. Catargele moldovenești — adaugă consulul — sînt tot atît de bune ca cele pe care noi le aducem din țările de la miazănoapte».

În sfîrșit, un raport al consulului austriac Raicovich arată la 14 iunie 1783 că la Galați se fabrică în mod continuu nave comerciale și, pe lîngă acestea, și nave de război cu cîte 60 de guri de tun fiecare.

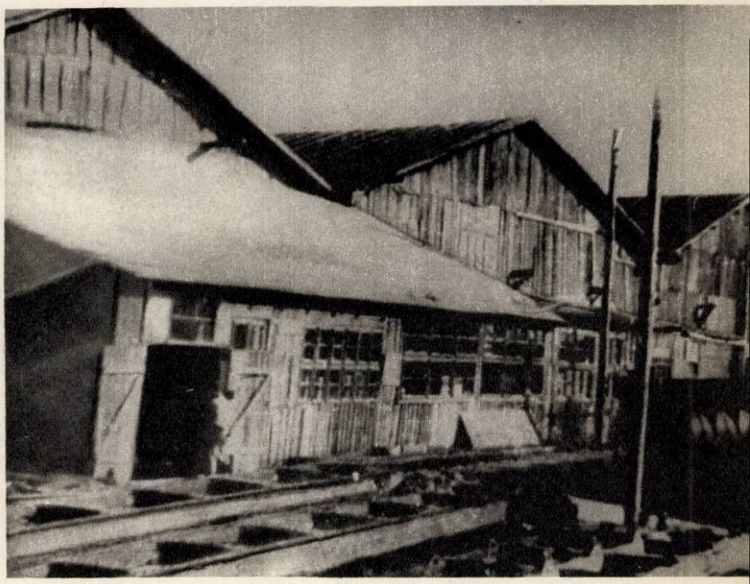

Acestea erau cu 22 de ani în urmă «atelierele» Șantierului naval Oltenița, așa cum au fost moștenite de la o întreprindere particulară.

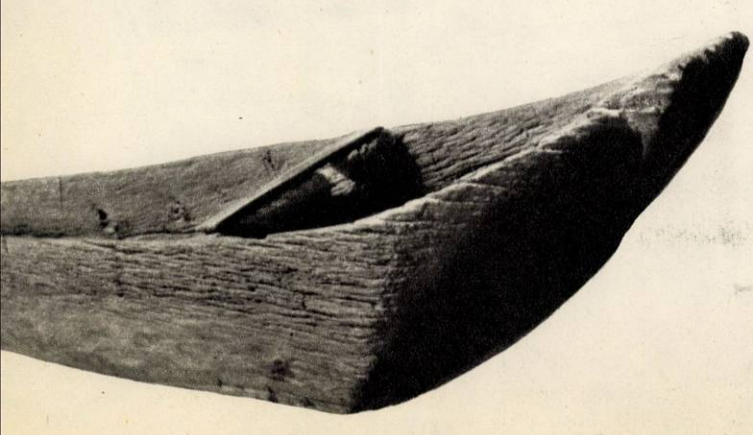

Și la Brăila, tot după informațiile prof. Constantin C. Giurescu, se construiau vase de tot felul încă din secolul al XVIII-lea. De-atunci încoace o asemenea activitate nu a încetat o clipă.

Și a mai existat un șantier naval: la Căscioarele, pe malul Dunării, în sudul regiunii București. Locuitorii acestei comune au fost pe vremuri, la finele secolului XVIII și în secolul XIX, mari meșteri constructori de vase mici de transport și de pontoane...

ÎN SECOLUL LUI FULTON

În 1807 Fulton a înlocuit forța eoliană prin puterea de propulsie a motorului cu abur, iar în 1830 au și început să circule pe Dunăre primele vapoare cu abur pentru călători și mărfuri ale unei companii de navigație austriece — companie care la mijlocul secolului al XIX-lea găsește nimerit să-și stabilească un sediu la Turnu-Severin, pentru ca tot aici, la 1858, să se înființeze și un șantier naval. Un specialist, inginerul Vasile Olaru, publicînd o monografie a acestui șantier, scoate în evidență activitatea constructorilor de nave de la Turnu-Severin, în special în perioada de după 1893, cînd statul român preia șantierul, îl dezvoltă, făcînd din el primul șantier naval al țării din epoca modernă a navigației. Multe din vapoarele construite aici dovedeau prin performanțele și calitățile lor cunoștințele tehnice avansate și iscusința meșterilor români. În acest șantier a fost construită mai tîrziu nava de pasageri «Mihai Viteazu» (lansată în 1936), care la data respectivă a fost considerată cel mai mare și mai confortabil vas fluvial din Europa.

Șantierul naval de la Turnu-Severin (azi «Uzinele mecanice») fabrică numeroase tipuri de vase moderne: motonave de 2 000 tone, cargouri de 1 500 tone pentru transportul cherestelei, cargouri de 2 000 tone pentru mărfuri generale etc. La începutul acestui an a intrat în construcție și un nou tip de navă: cargoul frigorific de 1 500/2 000 tone, primul dintr-o serie de douăsprezece.

Peste un an, în 1968, acest șantier va împlini 110 ani de existență.

NAVELE CINCINALULUI

Galați, 1967. Sîntem la cel mai mare

șantier naval românesc. Ce-i nou? La cheiul de armare se fac ultimele amenajări interioare mineralierului «Petroșani» (12 500 tone). Nu-i însă singurul vas de această capacitate aflat în construcție: are și un frate, «Anina», tot de 12 500 tone. Și acesta a fost lansat de curînd la apă pentru armare. Vine la rînd și al treilea mineralier: «Cugir». Piesele componente ale acestuia sînt în momentul de față asamblate. Tot la Galați se va naște și al patrulea mineralier, «Vulcan», și un al cincilea. Tot în cincinal...

Care-i numărul navelor construite la Galați în ultimele două decenii? 433! În acest număr — după cum ne informează directorul tehnic al șantierului, ing. *Ștefan Drugescu* — sînt cuprinse remorchere maritime, pescadoare, șlepuri etc., dar și piesele de rezistență ale șantierului: 44 motonave de 2 000 tone și 30 cargouri moderne de 4 500 tone. Ce se construiește în momentul de față în afară de mineraliere de 12 500 tone? Șantierul fabrică un nou tip de cargou, de 3 800 tone, destinat transportului de cherestea. Construiește în continuare și cargouri de 4 500 tone, îmbunătățite, desigur, față de tipurile deja lansate (lungimea mai mare cu 2,20 m, iar lățimea cu 1 m; viteza crește cu un nod). Unele pentru înzestrarea flotei noastre comerciale, altele pentru export. Numărul întreprinderilor din țară cu care cooperează: 219!

DUPĂ «MOARTEA» NITULUI

Cum a ajuns Șantierul naval Galați la posibilitățile de azi? Care i-a fost evoluția?

— S-au introdus — ne spune directorul tehnic — procedee tehnologice noi. Metoda nituirii a sucombat de mult, încă din 1952; i-a luat locul sudura automată. În acest fel s-a renunțat la sistemul anacronic al «clădirii» vapoarelor tablă cu tablă și s-a trecut la construirea navelor din secții și bloc secții, încheiate prin sudură, separat. Pe de altă parte constructorii de vapoare s-au specializat ne la locul de muncă, fie în școli. În afară de aceasta, au fost repartizați șantierului naval ingineri de specialitate pregătiți în Facultatea de construcții navale de pe lîngă Institutul politehnic Galați. Așa se face că în momentul de față la fiecare zece muncitori se află un inginer sau un tehnician.

Se reînnoiește și utilajul. Iată un exemplu în legătură cu mijloacele avansate pe care le avem azi în domeniul construcțiilor de nave — continuă directorul tehnic. Mă refer la așa-numita debitare automată prin comandă electronică după clișeu. Despre ce este vorba? Pînă nu demult «croirea» din tablă a părților componente ale viitoarei nave se făcea după șabloane, la mărime naturală — operație greoaie, costisitoare și care ocupa un spațiu uriaș. Nu se mai face așa. O mașină automată «croiește» singură tabla folosind un mic clișeu pe care sînt înregistrate la scara 1/100 contururile piesei respective.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Șantierul e în plină sistematizare și dezvoltare. Pe măsură ce lucrările de investiții vor înainta, va crește și capacitatea de producție. În acest fel în 1972 ritmul anual de construcție a navelor la Șantierul naval Galați va fi de 10 cargouri de cîte 4 500 tone și 4 nave de cîte 10 000-12 000 tone.

«NOI AM PORNIT DE LA ZERO»...

...spun constructorii navali de la Olte-

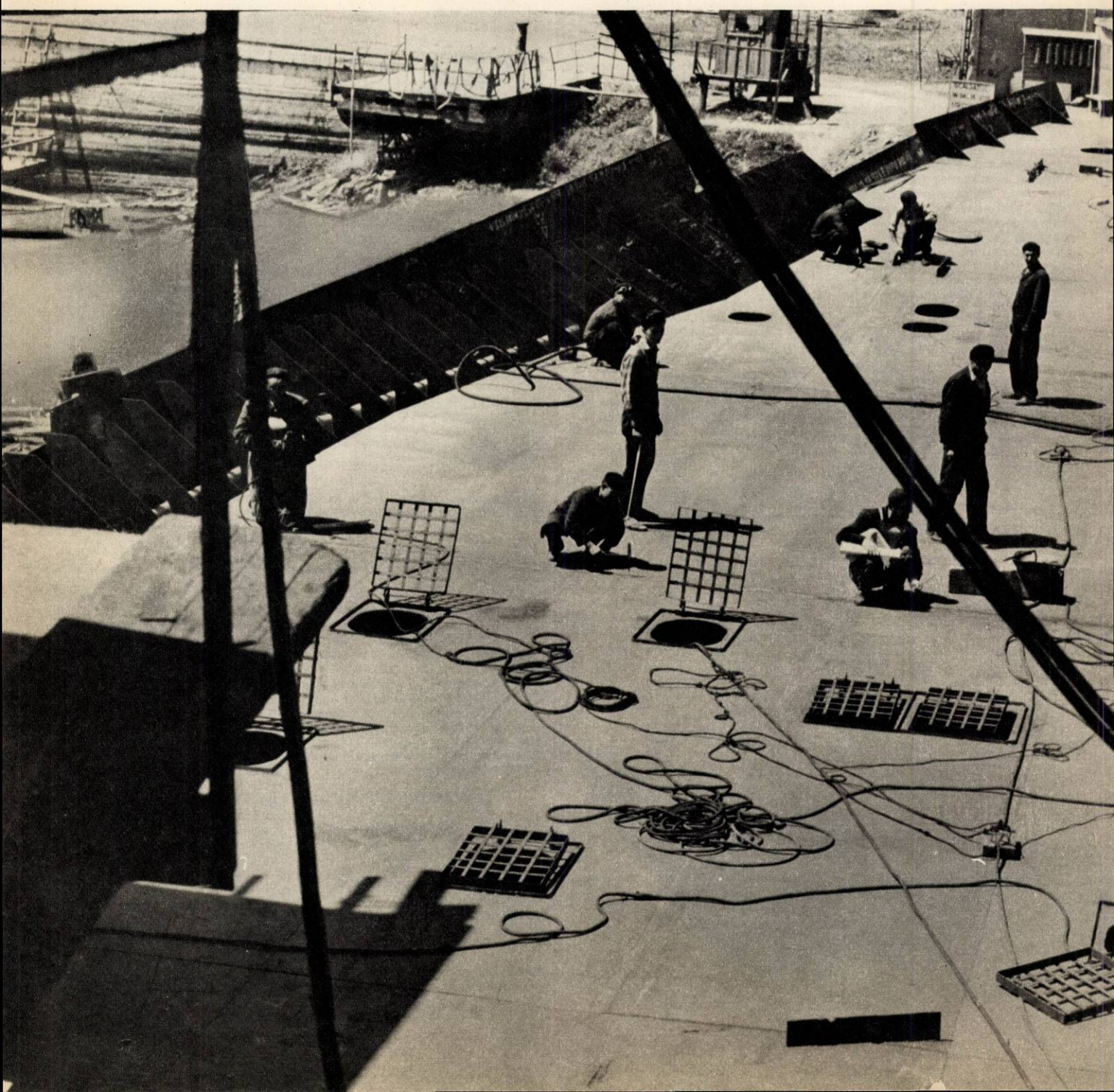

nița. Așa este! În fond ce a fost aici în urmă cu două decenii? Nimic sau aproape nimic: un atelier rudimentar al unei întreprinderi particulare, în care se confecționau lotci și mici ambarcații pescărești. Primii muncitori? Cîțiva tîmplari, pescari din partea locului, foști șoferi, agricultori, fierari, electricieni. Singurii mai calificați erau tîmplarii — marangozii — care se pricepeau să înjghebe mici vase din lemn. Cu aceștia s-a trecut la lucru după naționalizare. Oamenii s-au calificat, au atras pe șantier tineretul dornic să îmbrățișeze profesiunea de constructor de vapoare și au pus bazele unui mare șantier naval. Unii dintre cei vechi sînt și azi aici. Un fost șofer, Ion Brezoia, este acum șef de brigadă în sectorul mecanic; Gh. Bădărlău, fost ceferist, este din 1948 lansator șef de nave (la început lansa la apă șalupe, azi conduce lansarea motonavelor); Vasile Oblu, intrat ca desenator la 18 ani, conduce acum, cînd are 35 de ani, un sector principal.

Care-i bilanțul unei activități de două decenii? Acest lucru ni-l spune inginerul șef *Gh. Sbîrnea* — la rîndul lui unul dintre primii specialiști veniți aici.

— Am construit pînă la ora asta — ne împărtășește interlocutorul nostru — aproape 500 nave, mari și mici, de cea mai variată gamă: motonave de 2 000 tone, vase fluviale de pasageri («Carpați» și «Oltenița»), remorchere, spărgătoare de gheață (aici s-a născut «Voinicul», care la începutul acestui an a dat prima lui bătălie cu sloiurile Dunării; un frate al acestuia, «Viteazul», va fi lansat anul acesta), pescadoare, drage fluviale și maritime, șlepuri, vase pentru lacurile de acumulare, pentru călătorii de agrement și multe altele. Pentru viitor? Noile amenajări ce se fac acum și la acest șantier dau posibilitatea să se construiască pentru prima dată la Oltenița motonave fluviale cu o capacitate de 5 000 tone. Prototipul se și află în construcție. Cinci asemenea vase vor fi lansate pînă la sfîrșitul cincinalului. Tot pînă la sfîrșitul cincinalului se vor mai construi încă zece nave pentru flota fluvială de pasageri...

Sute de metri de lanț pentru ancorele viitoarelor cargouri.

La Șantierul naval Oltenița, azi.

◀ Galați: se naște un nou vapor.

CE-AR MAI TREBUI...

Și acum, acasă la principalul beneficiar al vapoarelor care se construiesc în șantierele noastre navale: Direcția generală a navigației civile din Ministerul Transporturilor. Convorbirea noastră are loc aici cu ing. *Nicolae Ocănoaia*, director tehnic.

— Din 1960 și pînă azi — ne informează interlocutorul nostru — șantierele navale românești ne-au furnizat 25 nave maritime cu o capacitate totală de 80 000 tone (e vorba de cargouri de 4 500 tone, de 1 600 tone și de 1 100 tone). Toate aceste vase au fost dotate cu instalații și aparatură modernă și sînt apte de a naviga în orice condiții meteorologice (au pilot automat, sistem automat de semnalizare etc.). Flota noastră e mulțumită de rezultatele pe care le dau. Țin chiar să adaug că condițiile de viață și de activitate la bordul acestor vapoare sînt superioare multor nave construite pe șantiere străine. De aceea sînt solicitate și la export.

În raport cu continua dezvoltare a tehnicii mondiale, noi am solicitat totuși unele îmbunătățiri în construcția și amenajarea navelor — ne spune mai departe ing. Ocănoaia. În primul rînd e vorba de mărirea puterii motorului de propulsie în vederea sporirii vitezei. Cu alte cuvinte, reducerea timpului de marș. În momentul de față navele construite la noi au o viteză mai redusă decît altele.

În al doilea rînd, am solicitat constructorilor înlocuirea vechilor sisteme de încărcare a navelor cu mijloace noi: macarale electrice, rotative. În acest fel se va scurta perioada de staționare a navelor în porturi în timpul operațiunilor de încărcare-descărcare.

Dar ceea ce solicităm în mod deosebit constructorilor este reducerea ciclului de fabricație a vapoarelor. Timpul de construcție să fie corespunzător cu durata de execuție în șantierele similare din străinătate, pentru ca vasele fabricate de noi să fie competitive și din acest punct de vedere pe piața mondială. N-au fost rămîneri în urmă — adaugă ing. Ocănoaia — în ceea ce privește livrarea navelor comandate de noi; în general constructorii și-au respectat termenul de livrare, însă ei s-au înscris, încă de la început, într-un termen lung de fabricație. Pentru beneficiari, darea cît mai devreme în exploatare a unui vas reprezintă un avantaj deosebit. Să-l acordăm! În felul acesta navele fabricate de noi se vor bucura de o prețuire și mai mare în lumea navigației.

F. URSEANU

LA ÎNCHIDEREA STAGIUNII:

ultimul gong!

Comentarii și interviuri realizate de Sanda FAUR

Acest an teatral — căruia, sperăm, nu i se vor trage storurile la prima boare mai caldă a verii și se va continua în atît de generosul decor estival al parcurilor bucureștene — a păşit în lume sub zodia sărbătorescului. Am celebrat la Iași, printr-un memorabil Festival al teatrelor Naționale, împlinirea a 150 de ani de teatru cult românesc; am primit vești adînc îmbucurătoare despre vîlva stîrnită în străinătate — la Viena și Moscova, la Belgrad și Budapesta, la Berlin și Leningrad, la Praga și Bonn — de turneele Naționalului bucureștean, ale Teatrului de Comedie și ale Teatrului «Bulandra». Școala românească de teatru își reafirma pe plan european, în această stagiune, valorile și personalitatea sa artistică.

Dar, am spune, și știm că nu spunem o noutate, prea mult festivism strică: prins în frigurile călătoriilor de succes prin lume, grijuliu la pregătirea aniversărilor, teatrul bucureștean și-a cam uitat, de-a lungul a cîtorva luni bune, publicul: stagiunea a demarat greoi, lent, premierele au apărut cu o întîrziere nepermisă. Cea dintîi premieră a Teatrului de Comedie, «Un Hamlet de provincie», avea loc în 15 februarie, cea a Teatrului «Nottara» cu «O noapte furtunoasă», în decembrie, între premiera lui «Richard al II-lea» și «Hanul de la răscruce» Teatrul Mic lăsa să se scurgă patru luni. Pulsul stagiunii a bătut, în și după deschidere, încet și neregulat, iar efectul s-a resimțit în primul rînd în organismul lăuntric al teatrelor: mulți actori au stat nefolosiți o grămadă de vreme, venind prin teatru de două ori pe lună, la datele chenzinale, purtînd atunci cu ei sămînța nemulțumirii și a comentariilor nu tocmai dulci și colegiale. Și astfel s-a făcut că din cei 85 de actori ai Teatrului «Nottara» 46 să nu-și fi făcut norma în prima parte a stagiunii; ca 23 din cei 45 actori ai Teatrului «Creangă» și 12 din cei 42 ai Teatrului Mic să fi fost prea puțin utilizați; ca în excelenta trupă a Teatrului de Comedie să fie sub normă 12 actori. E adevărat că noțiunea de *normă* teatrală e discutabilă, că realmente e foarte greu să înghesui în niște cifre procesul acesta atît de delicat al creației scenice, al folosirii forțelor artistice ale unui teatru. E adevărat că și conținutul acestei *norme* e interpretat cu multă elasticitate, diferențiindu-se de la o trupă la alta.

Dar dincolo de socotelile contabile, de cifrele adunate ori scăzute în josul filelor, se află niște realități uneori dureroase. Ele spun următoarele lucruri: a trecut încă o stagiune și nu i-am văzut pe marii noștri actori Aura Buzescu, Calboreanu, Birlic, Giugaru în roluri noi și pe măsura valorii lor artistice. A trecut încă o stagiune în care Nineta Gusti, Olga Tudorache, Natalia Arsene, Eliza Plopeanu, Irina Petrescu, Marga Barbu, Liliana Țicău, Grațiela Albini, Iurie Darie, Colea Răutu ar fi putut crea roluri remarcabile. A trecut încă o stagiune și tineri actori angajați de teatrele bucureștene — Ioana Manolescu, Ștefan Radof, Camelia Zorlescu, Ileana Stana Ionescu — nu au avut prilejul să se afirme. Am stat de vorbă cu unii dintre aceștia (după cum se vede din interviurile publicate în paginile următoare) și am reflectat împreună, nu fără amărăciune: fiecare vîrstă își are rolurile ei, fiecare stagiune trecută înseamnă o categorie de roluri scoasă de pe rol. Conducătorii teatrelor nu ar trebui să uite nici o clipă acest lucru: pe umerii lor apasă o răspundere grea.

Și în timp ce atîta potențial artistic vegetează, unele teatre repetă cu sîrg, luni și luni, ca să nu spunem chiar ani, aceeași și aceeași piesă. O mai lasă în plata Domnului pe parcurs, o reiau de la capăt, o amînă pentru stagiunea viitoare: «Meșterul Manole» e cam în al treilea an de repetiții la «Nottara» și tot la «Nottara» s-a început și s-a lăsat în drum, încă de anul trecut, «Regele gol» și «Așteptîndu-l pe Godot». Asta înseamnă timp pierdut, bani pierduți, forțe irosite. De obicei fenomenul acesta se petrece însă cu cei de-ai casei, cu regizorii teatrului, pentru că directorii de scenă invitați de la alte teatre să monteze cîte o piesă o săvîrșesc într-un timp record. Se pare că în ultima vreme unii directori sînt tot mai tentați să-și încredințeze repertoriul altor regizori decît celor ce aparțin teatrelor: Teatrul «Nottara» are cinci directori de scenă, dar din cele cinci premiere ce au avut loc pînă la 20 mai două au fost încredințate unui regizor oaspete, Sorana Coroamă; Valeriu Moisescu nu a montat nimic în această stagiune la Teatrul «Bulandra», care a folosit însă serviciile unui actor din colectiv și a unui regizor din afară pentru punerea în scenă a două din premierele sale. Nu avem nimic împotriva practicii după care regizorii montează piese și în alte teatre decît cele în care sînt angajați, dar aceasta nu trebuie să determine nefolosirea celorlalți regizori ai teatrelor. Problema redistribuirii judicioase a regizorilor din Capitală este, neîndoielnic, una din problemele esențiale ce vor trebui rezolvate în stagiunea următoare.

Acest an teatral a avut, desigur, marile sale succese artistice. Și inevitabilele sale căderi. Cîteva din ele le consemnăm alăturat. Nu fără a regreta că multe dintre piesele ce ar fi putut înscrie momentele de vîrf artistic ale stagiunii aleargă încă, cu sufletul la gură, spre potoul premierei. La ora cînd se scriu aceste rînduri, către sfîrșitul lui mai, cînd practic stagiunea e ostenită și-și trăiește ultimele săptămîni de viață în săli încinse, fiecare teatru se grăbește să-și înghesuie cele două-trei premiere cu care rămăsese dator publicului. La «Bulandra», «Luceafărul» a ajuns să vadă lumina rampei pe la 13 mai, dar mai sînt anunțate premierele «Privește înapoi cu mînie» și «Kean», Teatrul Mic se ambiționează să ne prezinte, în ultimele zile ale lui mai, «Tango» și «Pur și simplu o criză», deși la 1 iunie își închide sala pentru reparații; mai așteptăm numai două premiere la Național — «Martin Borman» și «Seringa», deși se promiseseră, pentru stagiunea aceasta, și «Romeo și Julieta», și «Idiotul». Spectacolele cu piesele lui Blaga și Goga sînt vechi făgăduințe ale Teatrului «Nottara». Ne oprim aici cu exemplele: lipsa de ritmicitate a actualei stagiuni bucureștene nu mai are nevoie de alte dovezi în plus.

De fapt tot ceea ce am notat în aceste rînduri, fără pretenții de analiză exhaustivă, a fost semnalat și în anii trecuți și în cursul actualei stagiuni de către presă, de către opinia publică. Este cazul ca, o dată pentru totdeauna, să se cerceteze științific cauzele acestor deficiențe din viața noastră teatrală, să li se identifice cauzele, iar cei în drept să vină cu măsurile necesare remedierii lor.

Ei, dar — cum spuneam — nu socotim închis anul teatral bucureștean o dată cu închiderea sălilor. Avem în față o întreagă stagiune estivală. Avem în parcuri scene care își așteaptă de ani spectacolele de vară. Ce ne vor oferi oare teatrele drept compensație pentru marea și răbdătoarea dragoste pe care spectatorul bucureștean nu încetează să o poarte slujitorilor Thaliei?

CÎTEVA DIN SUCCESELE STAGIUNII

Nae Pampon (Toma Caragiu) și Crăcănel (Dumitru Furdui), făcîndu-și amare confesiuni sentimentale.

«D'ALE CARNAVALULUI»

Marele succes al stagiunii bucureștene a fost hărăzit unei tinere piese octogenare și unui mereu tînăr autor: piesa se numește «D'ale carnavalului», autorul — Caragiale. E aici o demonstrație de vitalitate și longevitate artistică plină de îmbărbătare. Dar nu numai. Replici știute de noi pe de rost din primele clase liceale, personaje de mult familiare, au apărut pe scena Teatrului «Bulandra» într-o surprinzător de inedită versiune scenică. Regizorul Lucian Pintilie le-a comentat dintr-un punct de vedere foarte personal, nesupus formulelor înghețat clasice dar neîngăduindu-și porniri iconoclaste. Mița Baston suspină tragic, din rărunchi, din cauza traducerii în

GEORGE CALBOREANU, artist al poporului

— Considerăm că v-am văzut prea puțin pe scenă în ultimele stagiuni: «Vlaicu Vodă» și «Apus de soare» le jucați la Național de cîteva zeci de ani. Spectatorii ar fi dorit să vă vadă și în alte partituri dramatice, de actualitate.

— Să vă spun ceva. Sînt artiști — pictori sau sculptori — care pictează sau cioplesc în piatră numai pentru plăcerea lor. Eu fac parte dintre acei artiști care învață uneori o poezie sau un rol numai pentru desfătarea sa. Ademenit de frumusețea unui text pe care l-am avut nu demult în mînă, l-am citit o dată, de două ori, de douăzeci de ori. În opera dramatică foarte valoroasă, «Procesul Horia» de Al. Voitin, am găsit puternice rezonanțe de autenticitate și trăire românească. M-am aplecat deci și asupra rolului Horia, cum spuneam mai sus, pentru propria mea delectare artistică. Din păcate.

amor a Bibicului, Crăcănel varsă sincer lacrimi cît pumnul istorisind cele opt trădări pe care le-a iertat, Iancu Pampon își apără cu autentic ambiț onorabilitatea; întreaga farsă grotescă din seara carnavalului de mahala e scăldată într-o jalnică vulgaritate a simțirii, iar tratarea în grav, luarea în serios a acestor pseudosuferințe sentimentale dezvăluie corosiv întreg pustiul sufletesc al personajelor. Ricanăm deci, alături de Caragiale, cu voluptate. Gustăm, împreună cu Pintilie, atmosfera excelent prinsă a unei lumi falsificate, printr-un ridicol mimetism social.

«OPINIA PUBLICĂ»

Aurel Baranga nu l-a lăsat prea mult pe Mitică Blajinul fără urmași; el și-a mutat în stagiunea aceasta verva satirică — cu arme, bagaje, și chiar cu unii interpreți cu tot — de pe scena Teatrului «Bulandra» pe cea a Teatrului de Comedie. De aici a reluat, în numele «Opiniei publice», tirul întețit al șarjei sale sociale la o intensitate sporită cu două tonuri față de piesa anterioară dar cu o inventivitate comică păstrată aproximativ la același nivel. Baranga seduce spectatorul din stal pentru că observă în numele lui, și dezvăluie în numele lui, și atacă violent, tot în numele lui, racile sociale supărătoare: fățărnicia, impostura, demagogia. De astă dată în

mediul — întotdeauna atracțios pentru laici — al gazetarilor. Nici o ezitare în a spune lucrurilor pe nume, nici o linie subțiată în desenul negru al personajelor satirizate, nici un efect comic scăpat. Cînd într-o comedie a lui Baranga se mai întîmplă să joace Radu Beligan și Marcela Rusu poți prevedea liniștit piesei o viață îndelungată. Și o substanțială rețetă de casă. Foarte bine!

«ACEST ANIMAL CIUDAT»

Chiar dacă n-ar fi jucat în aceeași stagiune — ca George Constantin — și Pirandello, și Camil Petrescu, și Horia Lovinescu, chiar dacă n-ar fi așteptat atîta vreme — ca Gilda Marinescu — pînă să dezvăluie și publicului bucureștean marile ei resurse de sensibilitate artistică, și unul și altul tot ar fi socotit «Acest animal ciudat» un binecuvîntat moment al carierei lor artistice. O întîlnire cu Cehov este, pentru orice actor și regizor, tulburătoare și adînc angajantă. O întîlnire de șapte ori repetată cu șapte lucrări cehoviene — fie ele și trecute prin dramatizarea pe alocuri puțin prea sentimentală și cochetă a francezului Gabriel Arout — constituie pentru artiști o încercare scenică ce încape greu în cele două-trei ore ale unui spectacol. Și totuși iată că încape. Fără a încerca un virtuoz recital de transformism, regizoarea Sanda Manu a condus pe cei doi interpreți principali (și pe excelentul lor secondant, Mihai Heroveanu) la creionarea unor personaje extrem de diversificate, pedalînd pe lirismul amar sau ironia acidă, pe umorul buf sau meditația lucidă. Spectacolul e învăluit de la prima la ultima sa pagină într-o poezie delicată, într-un bun-gust artistic desăvîrșit. E de mirare că a făcut succes de casă, de public, de presă?

CĂUTAREA UNUI ROL 9 ACTORI ÎN CĂUTA

GRIGORE VASILIU-BIRLIC, artist al poporului:

— N-am jucat aproape de loc în ultima stagiune? N-am jucat mai nimic de trei stagiuni încoace. Am făcut, acum cîțiva ani, «Avarul» și de atunci au devenit alții avari cu rolurile hărăzite mie. Ca să nu fiu cu păcat, recunosc totuși că am avut de spus cîte trei vorbulițe în vreo două piese. Mă simțeam ca un camion de șapte tone care duce zilnic în spinare două kilograme. Spune și dumneata, nu-i păcat să uzezi degeaba biata mașină?

AL. GIUGARU, artist al poporului:

— Mă bucură că publicului îi e dor de mine, și mie mi-e dor de el. Dar parcă n-aș zice că n-am jucat în stagiunea aceasta. M-ați văzut în Zbierea din «Răzvan și Vidra»?

— Ne gîndeam la un rol de greutate...

— Păi ce, nu joc pe Trahanache? Cam de multișor, e adevărat. Și mai e adevărat că anul acesta l-am jucat mai mult la Viena, Budapesta și Belgrad decît la București. Eu am o vorbă: actorului să-i dai un rol pe stagiune, ba și unul la două stagiuni, dar ăla să bubuie. N-am prea avut cu ce în ultima vreme... Și-mi pare rău de un singur lucru: dacă nu se grăbesc regizorii să mă distribuie, ca mîine-poimîine n-o să mai pot juca roluri de amorezi.

NINETA GUSTI, artistă emerită

— Sînteți prin excelență actriță de comedie. Faceți parte din colectivul Teatrului de Comedie. De cînd nu ați mai jucat un rol de comedie?

— De cînd sînt la Teatrul de Comedie. De șase ani deci. Am jucat în schimb în «Fizicienii» un rol care i s-ar fi potrivit de minune marii noastre tragediene Aura Buzescu.

— Și cu ce vă ocupați în prezent?

— Dezleg cuvinte încrucișate. Dar s-ar putea ca la anul să joc în «Ubu Roi».

◀ **Un «Hamlet de provincie» de Cehov — un spectacol în care o strălucitoare constelație de astre feminine (Silvia Popovici, Sanda Toma, Vasilica Tastaman) se rotește în jurul unei planete puțin prea telurice (Platonov—Amza Pellea).**

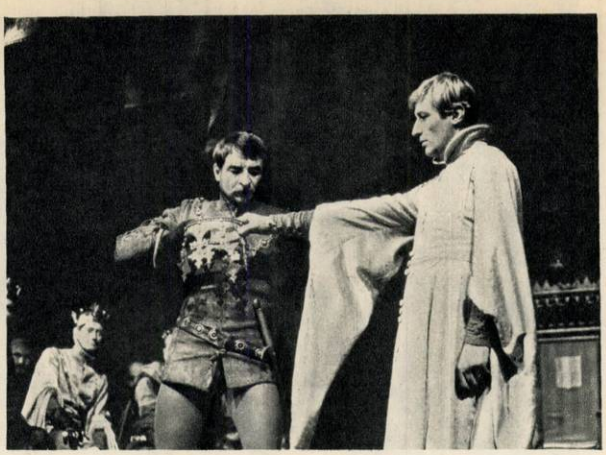

Un Shakespeare de zile mari: «Richard II» pe scena Teatrului Mic.

«RICHARD AL II-LEA»

I se poate întîmpla Teatrului Mic să aducă în scenă un spectacol violent controversat: vezi «Amoooru!» stagiunii trecute. I se poate întîmpla să rateze un spectacol: vezi «Hanul de la răscruce» al stagiunii în curs. Dar niciodată trupa aceasta nu va dovedi un gust artistic dubios. Niciodată nu va abdica de la elevata ținută intelectuală pe care directorul său a impus-o ca program al teatrului. «Richard al II-lea» aducea, la începutul unui an teatral ce se urnea tare greu și tare nesigur, marele fior poetic al dramei shakespeariene, marea meditație shakespeariană asupra condiției umane, asupra efemerului gloriei și al puterii. Spectacolul lui Radu Penciulescu ataca cutezător dar pe deplin responsabil dificultățile primului text shakespearian jucat la Teatrul Mic, ale unui text încă nejucat pînă atunci pe vreo scenă românească. Și reușea o biruință artistică. Iar reușita — chiar dacă nu desăvîrșită — pornea de la acel ecou foarte contemporan, foarte știut nouă, pe care îl aveau, pe scenă și în spectatori, adevărurile rostite de eroii shakespearieni. Pornea de la jocul modern, simplu, adevărat, al cîtorva interpreți: Victor Rebengiuc (Richard II), Ion Marinescu, Gh. Ionescu-Gion.

9 ACTORI ÎN CĂUTAREA UNUI ROL 9 AC

NICOLAE GĂRDESCU, artist emerit:

— Mă întrebați de ce nu joc în ultima vreme? Mă întreb și eu. Mă întreabă și pe mine alții. Ne întrebăm cu toții, dar nimeni nu dă răspunsul. Mie nu-mi stă în putință să vă răspund pentru că nu am cerut niciodată un rol și nici nu am refuzat. N-am cerut ca să nu cer o cădere și nu am refuzat ca să nu refuz un succes.

ANA BARCAN:

— Îmi pare rău, dar despre ultimele mele șapte stagiuni — da, șapte! — nu prea am ce să vă spun. E adevărat însă că am avut proiecte. Grozave: «Femeia mării» a lui Ibsen, «Fire de poet» a lui O'Neill, «Dansul morții» de Strindberg (la care începusem chiar repetițiile).

— V-am văzut totuși în «Ce zile frumoase!» de Becket prezentată la Casa ziariștilor

— Știți cum e actorul: nu poate trăi fără să joace. Drept care mi-am ales o piesă care să poată fi dusă la capăt cu forțe proprii, am lucrat-o cu I. Igiroșeanu și am prezentat-o. Fie și o singură dată. Dar am avut satisfacția ca pînă și directorul teatrului la care sînt angajată, Liviu Ciulei, să aprecieze elogios munca mea.

OLGA TUDORACHE:

— Există un răspuns comod: joc suficient. Există un răspuns precaut: nevoia stabilirii unui echilibru de repertoriu și a unui echilibru în distribuirea forțelor actoricești ale unui teatru nu permit întrebuințarea exagerată a unui actor. Sînt mult prea numeroase criteriile care decid alcătuirea unui repertoriu ca să ne îngăduim luxul de a pune piese anume pentru actori anume...

Există și un răspuns incomod: nu știu. Mă nedumerește că nu se cunoaște alfabetul elementar al practicii întrebuințării actorului în teatru. Cum de nu se știe că nu actorul determină repertoriul, piesa, rolul său? Directorii noștri de teatru și de scenă sînt mai în măsură să răspundă și să explice, poate, și cum operează «moda» la actori. Adresați-vă lor.

ȘI UNELE DIN CĂDERI

«O NOAPTE FURTUNOASĂ»

...Dar vai, căderea cea mai spectaculoasă a stagiunii a fost rezervată, ca și succesul cel mai strălucit, tot unei piese caragialești. O piesă care — spre deosebire de «D'ale carnavalului», fluierată violent la premieră — nu a prea cunoscut în cariera sa eșecul scenic: «O noapte furtunoasă». I l-a oferit, anul acesta, spectacolul Teatrului «Nottara» (regia George Rafael). Cine l-a văzut pe Giugaru în jupîn Titircă nu se poate împăca cu imaginea fadă, inexpresivă, cu sonorități găunoase pe care i-a dat-o lui Titircă nefericit distribuitul actor Dan Nicolae; cine a văzut spectacolul clasic al Naționalului acceptă cu greu viziunea vulgarizantă, de un erotism suburban, a noului spectacol. Tentația, în principiu lăudabilă (dar trebuie să-ți cunoști puterile), de a găsi o altă cale de acces spre sensurile piesei decît cea devenită clasică, a eșuat într-o comedie «sexy» în care Veta bovarizează cu ochii întorși spre dormitor, Chiriac își etalează fălos bravurile și virilitatea, iar Rică Venturiano ajunge sub ochii noștri, după amețitoarea urmărire prin casă, cu pantalonii sfîșiați și pulpele dezgolite, ca după un streptease forțat...

«HANUL DE LA RĂSCRUCE»

Dacă n-am ști că bunele intenții obișnuiesc să paveze un anume spațiu biblic am spune că ele au podit «Hanul de la răscruce» de Horia Lovinescu cînd acesta s-a instalat pe scena Teatrului Mic. Spectacolul regizorului Ion Cojar a ținut să demonstreze,cu cea mai buna-credință, viabilitatea artistică a unei piese ce împlinea un deceniu de existență, actualitatea dezbaterii intelectuale pe care ea o propunea. Cum se mai întîmplă însă, demonstrația nu i-a reușit. Spectacolul intenționa ca «*ceea ce se numește mesaj filozofic să se înalțe pe o construcție din domeniul realului, tratată într-o tonalitate nici teatral umflată, nici subdimensionată*», declara regizorul în perioada repetițiilor. Dar ocolind limbajul uscat, abstractizat, al teatrului de idei, spectacolul a alunecat într-o măruntă fabulație scenică lipsită de forța generalizatoare a simbolului. Rezultatul: o reprezentație teatrală greoaie, ostenită, la care publicul absentează.

«TURCARET»

«Turcaret» a însemnat pentru Teatrul «Delavrancea» o ambiție,o nobilă ambiție, și poate tocmai de aceea nu i se poate *ierta tonusul artistic scăzut*, mediocritatea, accentele de haz pedestru cu care e presărat. Să faci o premieră pe țară cu piesa lui Lesage (vizînd prin aceasta instruirea publicului din regiunea București, căruia i se adresează în primul rînd teatrul), iată o intenție care obligă și care nu se poate mulțumi cu o citire scenică banală, lipsită de o idee regizorală (regia Ion Simionescu). E foarte bine cînd un teatru își alege piesele pentru a servi anume actori din colectiv, dar atunci ei trebuie să fie realmente serviți. Or, Angela Macri, o actriță interesantă de altfel, nu a dat baroanei acel amestec de ieftină candoare sentimentală și de șiretenie meschină, acea vervă franțuzească de salon, și iată că baroana a trădat-o la rîndul ei demonstrînd nepotrivirea lor de vîrstă, stil, de atmosferă. Pe de altă parte, Dimitrie Dunea a pus în Turcaret nu numai știuta sa suculență comică, ci mai toate gagurile și cîrligele văzute, auzite, culese ori inventate vreodată. Cu ce, adică, să faci educație culturală mai multor regiuni deodată.

RI ÎN CĂUTAREA UNUI ROL

ELENA SEREDA

— Sînteți, dacă nu mă înșel, de peste zece ani actriță a Teatrului Național. Cîte roluri mai însemnate vi s-au oferit în acest răstimp?

— Cu excepția a două-trei în care am fost distribuită, nu mi s-au oferit, *ci le-am cerut*. Au fost cu totul vreo cinci. Le-am cerut în dublură. Știți ce înseamnă să te încumeți la dublura unui rol principal? Curaj, din nou curaj, și o muncă ucigătoare de unul singur. Asta *nu* înseamnă că am vreo prejudecată pentru rolurile mici: le lucrez cu aceeași pasiune...

(În ultimele șase-șapte stagiuni Elena Sereda a avut de interpretat pe scena Naționalului doar două roluri. Am putut-o însă aprecia în rolul Hecubei din «Troienele» lui Euripide, prezentată de Naționalul craiovean).

NATALIA ARSENE:

— O stagiune? Din nefericire s-au scurs mai multe stagiuni sterile. Și nici măcar nu-s actriță de comedie să privesc cu umor problema. Sînt actriță de dramă. Și e o adevărată tragedie cînd în loc să joci roluri de dramă (o, zei, cît de multe și de frumoase sînt) trălești drama Teatrului «Ion Creangă». Am visat (și mi s-a promis) «Electra», am dorit mult «Andromaca». De altfel, conducerea Teatrului «Ion Creangă» a făcut multe promisiuni atît actorilor cît și spectatorilor. Mai sperăm că și le va ține...

Fotografii de S. STEINER

t v

fluxul vorbelor(II)

Reducînd timpul alocat emisiunilor supradimensionate, televiziunea ar putea să facă loc periodic unor rubrici a căror absență din program devine tot mai supărătoare. E vorba, în primul rînd, de acele emisiuni care, la un loc, ar trebui să constituie contribuția ei la informarea și îndrumarea culturală. Despre «Cronica discului» care ne ține metodic și competent la curent cu tot ce e nou în domeniul imprimărilor muzicale se pot spune numai lucruri bune. Dar însăși existența ei scoate în evidență, prin contrast, sărăcia sau chiar vidul din alte sectoare înrudite. Se vînd mult mai multe cărți decît discuri. Cum ne ajută televiziunea să ne orientăm în sumedenia titlurilor care apar săptămînal? Nimic n-a înlocuit de atîta vreme dispăruta «Vitrină literară». Televiziunea ar fi tribuna ideală pentru confruntarea opiniilor diverșilor scriitori și critici, pentru dezbateri de idei. Aici, în fața unui număr imens de cititori și de cititori potențiali, oamenii de litere ar putea să-și dezvolte cu maximum de eficacitate argumentele și contraargumentele. Rezultatele ar fi binefăcătoare din două puncte de vedere: i-ar ajuta pe telespectatori să înțeleagă mai bine problemele care frămîntă cu adevărat lumea noastră literară și ar conferi totodată anumitor dezbateri un caracter mai academic (în sensul urbanității). Așa că în emisiunea din 11 mai, anunțată în programul săptămînal drept o oră de «Viață literară», transformată în programul zilei în jumătate de oră de «Magazin literar» și exilată în practică spre miezul nopții? Nu chiar așa. Prezentate ca o suită de monologuri preînregistrate, unele dintre opiniile despre experimentul literar au dat impresia unei ajustări în studio în vederea apropierii lor de opinia realizatorului nevăzut și anonim al emisiunii. Asta ne-a amintit că emisiunea intitulată «La Bolta rece» ne-a oferit, cu cîtăva vreme în urmă, numai o parte dintre componentele promise, ceea ce denotă fie nehotărîre, fie exclusivism din partea organizatorilor. Ce am dori? Despre unul și același volum de versuri sau roman citim în diversele publicații aprecieri care variază între admirabil și execrabil. Puși față-n față, cei care le-au emis ar fi obligați să-și argumenteze solid tezele. Iar telespectatorii ar putea să tragă unele concluzii proprii.

E numai una dintre formele care ar conveni cu deosebire televiziunii. Dar inițierea literară ar putea îmbrăca nenumărate alte aspecte cu condiția, bineînțeles, să existe o preocupare serioasă în această direcție și să fie solicitați, pentru organizarea emisiunilor, oameni pe cît de competenți pe atît de puțin înfeudați uneia sau alteia dintre «bisericuțe».

Dacă realizarea unei pătrunderi multilaterale și profunde în lumea cărților implică o muncă pregătitoare de mai lungă durată, ar fi bine să se înceapă măcar cu o nepretențioasă emisiune de «recomandări» ilustrate cu texte citite sau dramatizate. În momentul de față numai școlarii au parte de asemenea emisiuni, îndeobște bine făcute. S-ar putea formula unele rezerve în ce privește oportunitatea recomandării *întregului* ciclu al Medelenilor tinerilor telespectatori (de fapt numai primul volum li se adresează), dar, în linii mari, ceea ce se înfăptuiește la emisiunile de la ora 18 ar trebui să constituie un model pentru cei ce confecționează emisiunile destinate adulților.

Informarea în materie de cinematografie șchioapătă îngrozitor. În primul rînd, ba este, ba dispare. Ideea de a aduce critici de specialitate pentru a prezenta filmele săptămînii a fost în sine excelentă, cu atît mai mult cu cît cei invitați în primele două săptămîni au dovedit și competență,și gust artistic: a pune în evidență meritele unui film de înaltă ținută ca «Sărmanii flăcăi», a demistifica pretențiile unei melodrame desuete ca «Robii» constituie o utilă operă de clarificare în condițiile în care unele ziare prezintă răsturnat raportul valoric dintre ele. De ce însă la sfîrșitul săptămînii în care aceste filme apar pe ecrane și nu la începutul ei, așa cum ar fi firesc pentru televiziune și așa cum se făcea de altfel înainte? Și mai ales de ce emisiunea «Ecran-magazin» a dispărut apoi, săptămîni în șir, pentru a fi «reluată» într-un mod care ne-a făcut să regretăm duminicile cînd am fost lipsiți de ea ? Un cronicar ne-a citit titlurile și autorii celor șase scurt-metraje care ieșeau în acea zi din programul cinematografului «Timpuri noi». Nici măcar despre filmele pe care ni le prezintă televiziunea nu sîntem informați în mod corespunzător. În programul tipărit săptămînal înclinăm adesea mențiunea «film artistic» ca unic determinant al spectacolului cinematografic promis. Vom ști vreodată despre «Mostenitoarea», pe care iremediabile defecte tehnice nu ne-au permis s-o mai vedem, altceva decît că era o «producție a studiourilor franceze»?

Felicia ANTIP

Neue Rathaus, una din frumoasele construcții neogotice ale Münchenului. Pe turnul înalt de 80 de metri se află blazonul orașului. În fiecare zi la ora 11 pietonii se opresc să privească evoluția figurinelor multicolore din turn. Acompaniată de cîntecul clopotelor, în partea superioară are loc o reprezentație miniaturală a unui turnir medieval, iar puțin mai jos figurinele reprezentînd breasla dogarilor dansează.

Glob-r

P

M

portaj

De la trimişii speciali ai «Flacării»: Cornel BOZBICI (text) şi Traian PROSAN (fotografii)

Münchenul seara

ERIPLU NCHENEZ

I

Toamna la München — ni se spune cînd sosim în oraş — e un anotimp fermecător. Regretăm deci toamna, în aceste ore de primăvară tîrzie. Plouă. Isarul e melancolic, manechinele parcă tremură de frig în vitrine, străzile albite de ploaie sînt pline de umbrele multicolore. Parcul englez, îmbrăcat în rochie verde, strălucitoare, e mut fără îndrăgostiţi şi pensionari, iar oamenii aşteaptă foenul cald ca să limpezească cerul de plumb. Şi totuşi Münchenul zîmbeşte şi se amuză. În aceste zile cititorii ziarului de seară «Abendzeitung» sînt în fierbere: au fost solicitaţi să decearnă cel mai original ordin din cîte s-au atribuit vreodată între zidurile oraşului: ordinul prostiei. Şi cu cea mai mare seriozitate! Oraşul face o baie de umor şi maestrul de ceremonii e Hannes König, directorul bizarului «Valentin-Museum», muzeul satirei münchineze, adăpostit într-una dintre cele mai vechi porţi ale cetăţii, Isartor, construită în anul 1314. În zilele cînd soseam în bătrînul oraş bavarez disputa îşi trăia clipele finale şi alesul cititorilor lui «Abendzeitung» era cunoscut: Helmut Winter din Pasing, 48 de ani, de profesie grafician. Alegerea nu era lipsită de semnificaţii, căci ce poate fi mai caraghios decît să tragi în reactoarele militare americane şi germane cu un tun medieval încărcat cu găluşti fierbinţi. Şi totuşi acţiunea bravului tiralior a avut un asemenea răsunet încît aviaţia a fost nevoită să capituleze şi reactoarele, care lasă în urma lor trena asurzitoare a bangului.

Timp de 400 de ani au fost adunate cele 14 000 de tablouri ale celebrei Alte Pinakothek, unul dintre cele mai importante muzee ale Europei.

să zboare la mare înălțime deasupra Pasingului. «În aer trebuie să fie liniște!»

II

Ca să ai cea mai cuprinzătoare panoramă a capitalei bavareze e un lucru foarte simplu: plătești o marcă și ascensorul te urcă într-unul din turnurile domului Frauenkirche, la o sută de metri deasupra orașului. O mare de acoperișuri colorate tălăzuie pînă departe. Din perspectiva aceasta aeriană străzile par foarte înguste, automobilele niște jucării care se agită neliniștite și pe care, privind mai cu atenție, le descoperi cu surprindere parcate chiar și pe acoperișurile clădirilor din jur. Automobilele care invadează trotuarele, spațiile verzi, ocupă blocuri și platformele construcțiilor sînt fantomele care bîntuie pînă și în somn edilii. De altfel se spune că Karls-Platz-ul din München este piața cu circulația cea mai intensă din Europa: sînt zile cînd într-o oră o străbat pînă la 40 000 de vehicule. O cameră de televiziune supraveghează acest infern citadin, iar glumeții îți spun că pietonul imprudent care se avîntă peste sensul interzis are doar o singură alternativă: să-și aleagă tipul de cauciuc de care vrea să fie călcat.

Din turn, spre sud-vest, se poate vedea cîmpul de curse Theresienwiese, care și-a cîștigat faima nu atît ca hipodrom cît datorită popularelor sărbători Oktoberfest care au loc în fiecare an la sfîrșitul lui septembrie și începutul lui octombrie. Instituită în 1810, Oktoberfest este o sărbătoare folclorică care durează 15 zile fără întrerupere, o adevărată olimpiadă a halbelor.

Münchenul își datorează faima, fără îndoială, și berii,și celebrelor sale berării. Unele au căpătat o celebritate sinistră, ca Bürgerbräu-Keller, unde s-a pus la cale puciul nazist din 1923; altele dețin numeroase superlative: Mathäser Bierstadt este berăria cea mai mare din lume, iar Hofbräuhaus, una dintre cele mai vechi, datează din 1589 și se poate consuma aici o bere renumită în tot orașul.

Spre nord-est privirile îți sînt atrase de faimosul Parc englez, plămînul verde al orașului, creat la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, locul de odihnă preferat al *münchenezilor*. Lung de 6 km și lat de 2 km, parcul este brăzdat de mai multe brațe ale rîului Isar și are un mic lac artificial pe care în timpul verii se face canotaj iar iarna patinaj. Lîngă parc, cartierul Schwabing, cu cafenele, fîntîni arteziene, pictori care își etalează pe stradă operele, nelipsiții băieți cu plete și turiști care în aceste zile de început *de sezon invadează pur și simplu cartierul*. Dar toate aceste străzi, nu lipsite de farmec, trebuie să le vezi bătîndu-le cu piciorul. Nu-ți rămîne decît să cobori, nu înainte de a-ți arunca privirile spre ceasurile din turnul lui Alten Peter, suprapuse, două pe fiecare latură. De ce or fi atîtea orologii?, te întrebi puțin nedumerit. Dar nu ai fost primul care *ai pus această întrebare. Și răspunsul e* vechi, a intrat în colecția de butade ale orașului și se datorează popularului comic Karl Valentin: «Simplu, ca să poată privi mai mulți deodată cît e ceasul..., iar orologiile de jos sînt pentru cei mărunți de statură».

Münchenul este un oraș cu un temperament mai meridional, cu o bună dispoziție care apare în orice moment, în orice loc, în marile magazine universale, unde chiar în orele de aglomerație vînzătoarele își pierd minute în șir vremea cu vreun cumpărător și-l răsplătesc cu un zîmbet chiar dacă n-a luat nimic.

III

Alte Pinakothek, cu cele 14 000 de tablouri ale sale, se numără printre muzeele importante din Europa. Clădirea în care sînt adăpostite colecțiile, distrusă *în mare parte în 1944 și restaurată în* 1955-1957, a fost construită în prima parte a secolului trecut. Au trebuit mai bine de 400 de ani ca să se înfiripe acest tezaur al picturii, să se cheltuiască de-a lungul timpului sume considerabile ca să fie achiziționate pînze mult rîvnite sau să se salveze de foc și războaie capodopere inestimabile. Și totuși în timpul războiului de 30 de ani suedezii iau drept pradă de război un număr de lucrări, în 1706 i se fac cadou cîteva pînze generalului englez Malborough, în 1729 un altar al lui Dürer e înghițit de flăcări, în 1800, cînd Bavaria este ocupată de trupele franceze, Napoleon trimite numeroase pînze la Paris, iar în 1852, din ignoranță, se pun în vînzare, socotindu-le a fi mediocre, cîteva tablouri importante.

Primele tablouri care există astăzi la Alte Pinakothek au fost comandate de ducele Wilhelm al IV-lea între anii 1528 și 1540 celor mai renumiți artiști bavarezi ai timpului. Dürer murise, dar își desfășurau activitatea prodigioasă maeștrii școlii dunărene: Albrecht Altdorfer, Hans Burgkmair, Jörg Breu. Biografii relatează că Altdorfer s-a simțit atît de onorat *de această comandă și lucra cu atîta zel* la «Bătălia lui Alexandru» încît și-a refuzat concetățenii care îl aleseseră în acel an (1529) burgmaistru la Ratisbonne. Tabloul, de dimensiuni impresionante (158,4 × 120,3), poate fi văzut și astăzi într-una din sălile pinacotecii, cu cerul de-un albastru tragic sub care oști cu sute de personaje se înfruntă într-o aprigă încleștare. Ducelui Maximilian îi datorează pinacoteca achiziția cîtorva opere capitale, printre care «Patru apostoli» de Dürer. Artistul, care pictează cele două tablouri în 1526, le oferă în același an Consiliului municipal al Nürnbergului, dar zeloșii agenți-ai viitorului prinț elector, prevalîndu-se de o dorință formală a acestuia, le smulg cetățenilor orașului prin metode nu prea oneste. Anul 1698 rămîne o dată memorabilă în lunga istorie a pinacotecii. Max Emanuel, care era și stathouder al Țărilor de Jos, face una din cele mai senzaționale achiziții ale epocii cumpărînd 105 pînze pentru enorma sumă de 90 000 florini de Brabant, în contul căreia se vor plăti anuități pînă în 1774, deci 86 de ani! În 1760 inventarul colecției adunate în castelul de la Schleissheim menționează aproape 1 000 de tablouri, printre care 20 Rubens (astăzi pinacoteca posedă nu mai puțin de 70 de tablouri de Rubens, în fața cărora pictori sau studenți își instalează șevaletele *pentru a face studii* sau copii după «Umbrarul», «Silenul beat» sau «Lupta cu amazoanele»), 20 Van Dyck, 36 Brueghel cel Bătrîn, 16 Teniers, 4 Claude Lorrain, 3 Murillo, 3 Tizian, printre care renumitul portret al lui Carol Quintul pictat la Augsburg în 1548. După anul 1800, dacă nu se fac achiziții atît de masive, operele cumpărate au valori *inestimabile, cum sînt «Autoportretul» lui* Dürer din 1500 în care artistul este înfățișat într-o tunică cu blană, spiritualizat, cu plete lungi, tablou în fața căruia grupurile de vizitatori nu contenesc să se oprească. În anul 1827 renumita colecție a fraților Boisserée este scoasă la vînzare. În fața importantei sume care se cere, orașele Berlin și Stuttgart renunță, și regele Ludovic I plătește din caseta sa personală 240 000 de florini. Cu acest prilej pinacoteca münchenează a intrat în posesia «Adorației magilor» de Roger van der Weyden, tablou impresionant prin coloritul și minuțiozitatea detaliilor, a unui tablou de Hans Memling, «Călătoria magilor», a celebrului «Peisaj cu lupta Sf. Gheorghe împotriva balaurului» de Altdorfer. Secolul XX e mai sărac în achiziții importante. Pe piața europeană apare puternica concurență a muzeelor americane, care oferă sume fabuloase pentru tablouri. Totuși, se cumpără opera de tinerețe a lui Tintoretto, «Venus și Marte surprinși de Vulcan», «Concert de gală la Veneția» de Francesco Guardi (un splendid tablou în care culorile vibrează și personajele, construite din tuse sigure, au o grație încîntătoare), «Despuierea lui Crist» de El Greco și renumitul tablou al lui Pieter Brueghel cel Bătrîn: «Țara unde curge lapte și miere».

...E o călătorie aproape inutilă dacă trecînd prin München n-ai văzut muzeele care fac faima capitalei bavareze: Alte Pinakothek, Städtische Galerie, Neue Staatsgalerie, Neue Pinakothek sau Bayerisches National Museum...

mîjloc de diagnostic

PALMA

Ghicitul în palmă a inspirat numeroşi pictori celebri. În fotografie: «La buena ventura» de Caravaggio.

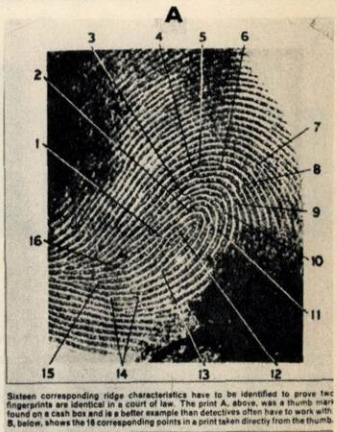

Sixteen corresponding ridge characteristics have to be identified to prove two fingerprints are identical in a court of law. The print A, above, was a thumb mark found on a cash box and is a better example than detectives often have to work with. B, below, shows the 16 corresponding points in a print taken directly from the thumb.

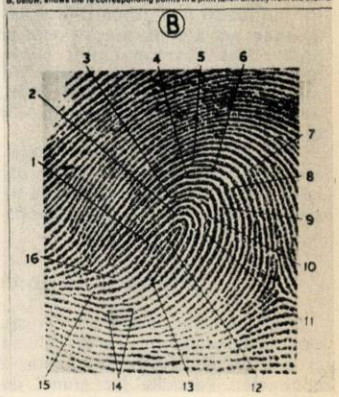

Faimosul Scotland Yard consideră două amprente absolut indentice (deci permiţînd punerea sub acuzare a unui suspect) dacă coincid 16 linii caracteristice.

Examenul unei schiţe palmare în laboratorul de genetică al Institutului de endocrinologie al Academiei poate furniza date preţioase despre istoria medicală a bolnavului.

— CERCETĂRI RECENTE ÎN ŢARĂ ŞI PESTE HOTARE —

Priviţi-vă palma! Cu atenţie şi curiozitate de istoric. Ştiaţi că dermatoglifele — desenele liniilor din palmă — au fost cunoscute şi de cei dintîi oameni şi că «imprimarea» acestor desene în lut reprezintă una din primele lor manifestări artistice? Într-adevăr, ornamentaţii datorate apăsării degetelor îmbibate cu materii colorate s-au găsit pe pereţii grotelor preistorice. În neolitic, apariţia olăritului face ca aceste urme să devină tot mai frecvente: la British Museum din Londra există table babilonice care conservă urme de degete datînd de mai bine de 3 000 de ani. În epoca civilizaţiilor greco-romane oalele poartă aproape toate urmele degetelor de la mîna stîngă (cu dreapta se lucra!).

O altă materializare şi-au găsit urmele digitale în Extremul Orient, şi anume sub formă de semnătură grafică — un document din anul 700 î.e.n. atestînd folosirea lor în acest scop în China. Cele mai multe se află pe acte de divorţ: bărbatul era obligat să predea soţiei un act în care se menţiona pentru care din cele şapte motive de divorţ admise — nesupunere, sterilitate, perversiune, gelozie, lepră, prefăcătorie, furt — introducea procesul, iar el «semna» actul cu degetele.

În alte cîteva state asiatice apăsarea cu degetul mare pe un sigiliu de ceară era utilizată pentru a afirma autoritatea unui contract. Semnificaţia acestui obicei? Poate, la origine, era vorba de un rol mistic, de un legămînt faţă de divinitate.

În ţara noastră semnături prin apăsare de deget încep să apară pe zapisele vechi de prin a dpua jumătate a secolului al XVI-lea şi se pare că la noi obiceiul este de împrumut bizantin.

Pe scară largă, liniile palmei au fost însă cu adevărat «folosite», sau mai exact exploatate, doar de către chiromancie. Abia în zilele noastre palma a devenit un obiect de cercetare ştiinţifică. Nu ne referim aici la aplicaţiile în criminalistică, cunoscute de toată lumea, ci la medicină. Iată ce ne spune în această privinţă dr. Marta Ciovîrnache, cercetătoare ştiinţifică principală la Institutul de endocrinologie al Academiei laboratorul de genetică:

— Studiile în genetică au arătat că desenele digitale şi liniile palmare principale sînt imuabile şi inalterabile, deşi ele apar timpuriu, încă în viaţa embrionară (înainte de a opta săptămîna). Iată de ce dactiloscopia îşi află largi aplicaţii în cercetările medico-antropologice, în stabilirea paternităţii...

— În stabilirea paternităţii?

— Da, pentru că aceste linii sînt puternic influenţate de ereditate; ele rămîn de necontestat chiar atunci cînd le contrazice asemănarea fizică între persoanele în cauză.

— Ne-aţi spus că tipul desenelor liniilor palmare nu se pot schimba. O viaţă de om nu le influenţează oare? Rămînem tot cu acele linii cu care ne naştem?

— Pe unele le căpătăm în timpul vieţii. Anumite profesii fac să apară pe degete aşa-numitele linii albe, secundare.

— Palma a devenit, aşadar, un obiect de studiu al medicinei. Ne puteţi da mai multe amănunte?

— În ultimii ani dactiloscopia şi-a lărgit aplicaţiile în medicină. Încă din 1939 Cummins a observat că bolnavii cu o formă de debilitate mintală (sindrom Down) au anumite stigmate dermatoglifice. Începînd din 1959 s-a constatat că în cazul multor maladii cauzate de aberaţii cromozomiale (sindrom Turner, sindromul «ţipătul de pisică», trisomia 13 etc.) se întîlnesc constant anumite particularităţi ale amprentelor. Astăzi se ştie că palma unor oameni care suferă de boli ereditare sau dobîndite (epilepsie, debilitate mintală etc.) prezintă particularităţi distincte. Chiar şi anumite maladii endocrine determină unele caracteristici ale amprentelor! S-au efectuat şi la noi cercetări în acest sens în laboratorul de genetică. Precum vedeţi, palma ne pune la îndemînă un mijloc uşor şi rapid pentru diagnosticarea unor afecţiuni ereditare sau dobîndite. Şi acest domeniu al ştiinţei se află doar la începuturile sale...

Aneta DUMITRIU

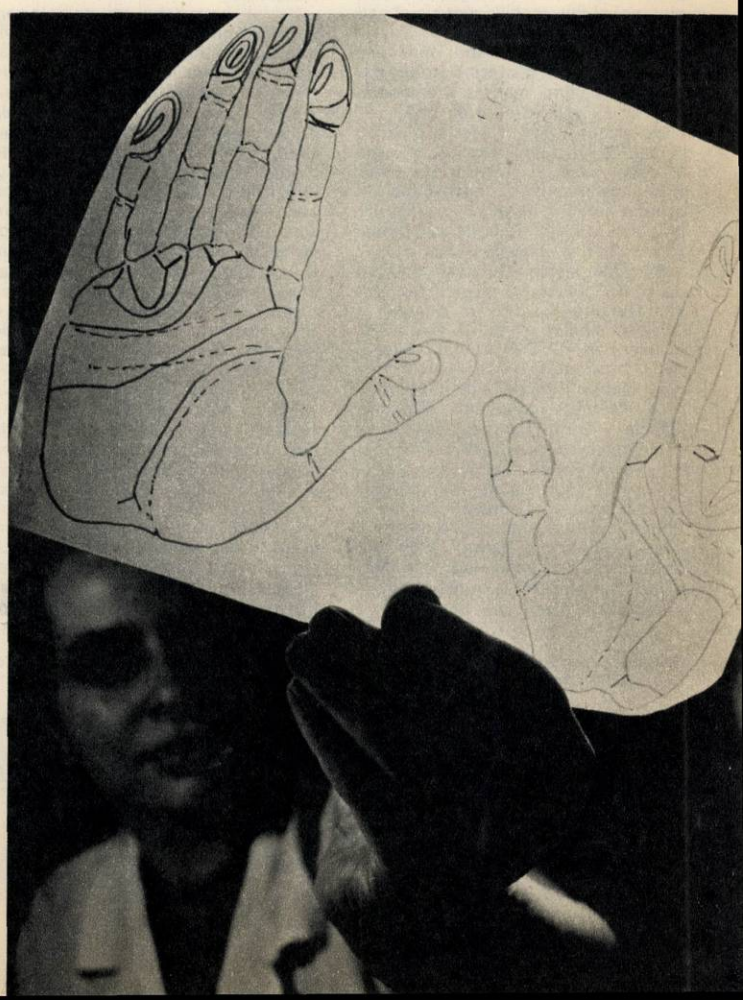

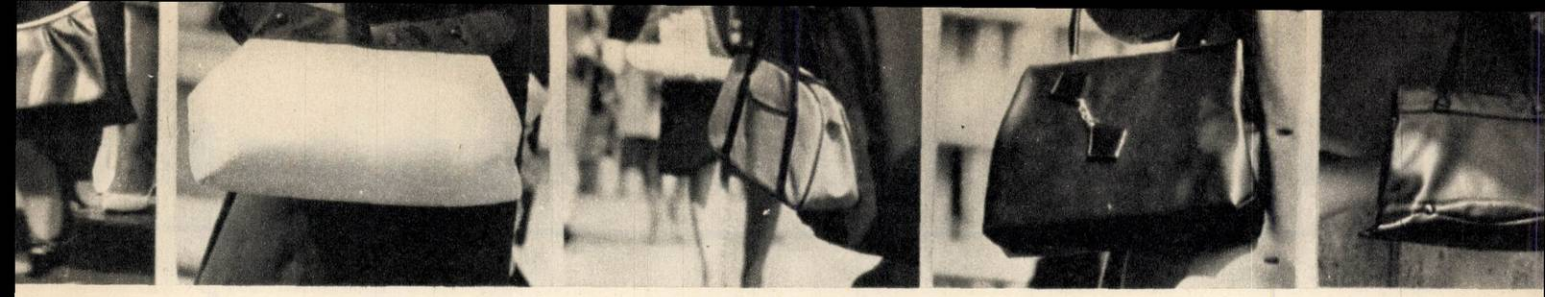

modă și antimodă

Sîntem supuși, fiecare dintre noi, atracției unui soi de cîmp magnetic căruia nu-i putem rezista, ca și gravitației: magazinul. Ne înnoim hainele *nu numai pentru că s-au ros, ci și pentru că retina noastră*, sensibilizată de civilizație, simte nevoia de o înnoire estetică. Poate că așa s-a născut moda, poate că așa ne-am învățat să avem pretenții din ce în ce mai subțiri la industrie și comerț. Mergeți pe Lipscani sau pe Calea Victoriei și, la orice oră a zilei, magazinele sînt literalmente arhipline. Lumea cumpără, cumpără tot mai mult: e o realitate a zilelor noastre, a țării noastre. Ministerul Comerțului Interior ne oferă cîteva cifre spectaculoase: oamenii au dat pe confecții 2 224 000 000 lei în 1959 și 4 712 000 000 în 1966; au cumpărat 14 500 000 perechi de încălțăminte din piele în 1959 și 27 777 000 în anul trecut. E ceva!

Dar mie mi se pare că cifrele acestea obligă imens. Pentru că lumea *are necesități sporite* și cumpără, dar uneori cumpără ceea ce găsește, nu ceea ce și-ar fi dorit. **Poate de aceea ni se întîmplă să ieșim dintr-un magazin cu un sentiment de insatisfacție.**

De ce?

Intrați, pe Calea Victoriei, în magazinul de prezentare **al marii fabrici bucureștene de încălțăminte «Dîmbovița»: în vitrine, pe rafturi,** doar *patru modele* **de pantofi feminini pe linia modernă (salvatoarea, comoda linie modernă cu tocul gros și calapodul larg), patru biete modele învăluite din toate punctele cardinale de armata pantofilor ascuțiți, cu toc cui, condamnați la moarte de către modă.**

Intrați, pe Calea Victoriei, în magazinul** de prezentare **al marii fabrici bucureștene de confecții și tricotaje: din stendere îți îndoliază ochiul șirul nesfîrșit de pardesiuri cenușii, costume cenușii, paltoane cenușii.

Mulțumiți-vă să priviți de afară vitrina cu poșete de vizavi de Telefoane: poșetele au o înfățișare dezolant de provincială și demodată.

Cum e cu putință lucrul acesta? De ce sîntem obligați să pășim încet și greoi la cîțiva buni pași în urma modei? În fond cine sînt cei ce hotărăsc pentru noi cum să ne îmbrăcăm? Au pregătirea estetică necesară, bunul-gust necesar, sînt oare informați la zi cu evoluția modei internaționale?

LA POMUL LĂUDAT...

Există un moment cînd totul — sau, mă rog, aproape totul — arată minunat și plin de făgăduințe și sublim: la contractări. Fabricile fac atunci demonstrații de virtuozitate, *creatorii* aduc lucruri «ultimul strigăt», pantofii sînt moi și fini, rochiile sînt șic și cad perfect pe manechinele vii.

Apoi se întîmplă tristul «miracol»: pînă să ajungă în magazine strălucirea festivă s-a stins, marfa s-a demodat, culorile au pălit. Cine e de vină?

Un șlagăr-vedetă, fredonat pînă nu demult cu insistență, explica: «*de vină este doar comerțul...*» Poate. Dar ce-ar fi să vedem mai întîi propria bîrnă din propria pereche de ochi, tovarăși din industria ușoară? Pe urmă o să putem privi liniștiți și celelalte bîrne.

S-o luăm sistematic. Avem creatori de modă? Avem, ne asigură tov. Vasile Dumitrescu, director general al Direcției tehnice din M.I.U. Avem 525. Excelenți la F.C.T.-București. Adevărat. Cîțiva buni la «Arta modei» și la «Mondiala». În fabricile de imprimeuri — la «*Mătăsea populară*», «*Unirea*», «Dacia» — au fost angajați absolvenți ai institutelor de artă plastică. Fac treabă bună. *Un* creator talentat există și la fabrica de încălțăminte «Dîmbovița». La «Victoria» timișoreană primul și ultimul cuvînt în materie de creație îl are doar Guban, directorul. Vreo doi-trei oameni pricepuți există și la «Modern»-Timișoara. I-am numărat pe toți și abia am trecut de două-trei ori peste degetele mîinilor. Cîte unii dintre aceștia mai pleacă și în străinătate *spre a se documenta* (*n-ar strica* de loc ca în delegațiile trimise unii directori din minister să mai cedeze locul creatorilor ce lucrează direct în producție). Ce se întîmplă însă cu restul creatorilor?

Restul — rezultat al cerințelor în vertiginoasă creștere — au fost improvizați. Din croitori ce lucrau meșteșugărește, la fabricile de confecții. Din cizmari de atelier, la fabricile de pantofi. Din ucenici ce au făcut școala profesională de încălțăminte și o «specializare» de cîteva luni, la locul de producție, au fost obținuți «creatorii» noștri de poșete. Rezultatul? Fabrica craioveană produce confecții pentru copii, urîte, cenușii și plicticoase, moderna fabrică de confecții din Focșani scoate lucruri mediocre, la marea fabrică de încălțăminte «Progresul» producția nu se poate de loc lăuda cu o linie elegantă, iar poșetele sînt de nepurtat... Să înțelegem oare că situația aceasta deplorabilă dă insomnii conducerii acestor întreprinderi? Că *marfa lor nu se va vinde*? Oh, *nu*, nu vă faceți griji: modelele pot fi foarte bine «împrumutate» de la fabricile cu creatori buni și aplicate, mă rog, după cît ne ține capul și gustul, la «creația» proprie, iar marfa... Cu marfa n-avem grijă: dacă nu se cumpără, se «repartizează» (nu suspina I.C.R.T.I.-București că au contractat tricotaje la fabrica «Crinul» și s-au pomenit că li se trimite producția slabă de la «Moldova»-Iași, întrucît li se «repartizase» peste noapte alt furnizor?).

Este inadmisibil ca fabricile să nu-și poarte singure și integral răspunderea creației de modele; este inadmisibil ca, după liniștitorul principiu «tot se vinde pînă la urmă», fabricile să nu se zbată decît formal, pentru «plan», și să ignoreze esența obligațiilor lor: aceea de a oferi articole frumoase, moderne, de calitate.

Să stăm însă strîmb și să judecăm drept: în problema creatorilor de modă răspunderea nu aparține în exclusivitate fabricilor. De ani de zile se vorbește despre înființarea unor secții de specialitate pe lîngă diferite institute superioare care să pregătească creatorii necesari tuturor domeniilor frumosului cotidian. Se vorbește. Nu s-a trecut dincolo de vorbe. Din păcate, de cînd e lumea și pămîntul oamenii nu s-au putut îmbrăca cu vorbe frumoase. Chiar și în paradiziaca ordine cerească strămoșii noștri Adam și Eva au preferat cuvintelor niște estetice și decente frunze verzi...

CINE E DE VINĂ? DV., CUMPĂRĂTORUL!!

Că vă place ori nu, priviți adevărul în față: dv. sînteți de vină dacă nu există lucruri moderne pe piață. Dv., cumpărătorii. Dv. n-ați vrut să renunțați în ruptul capului la paltoanele ce măturau strada de lungi ce erau, dv. nu acceptați acum despărțirea dureroasă de pantofii ascuțiți. Iertați-ne, dar dv. aveți un gust greoi, vetust, ca să nu zic de-a dreptul retrograd. Ei, dar ce putem face, sînteți o forță, sînteți «Cumpărătorul» cu majusculă, sînteți cel ce comandați. Încrucișăm brațele neputincioase pe piept și ne supunem. Ne supunem și contractăm pentru dv. — noi, comerțul, reprezentanții gustului și cerințelor dv.:

— din *23 modele* de pantofi feminini, concepute pe linie modernă de creatorii de la «Dîmbovița», vreo 8. Adică 6 000 perechi dintr-o cantitate de 60 000 (dacă înțelegeți atît de greu avantajul și eleganța liniei moderne!!);

— din *26 modele* moderne de pantofi bărbătești, vreo 3 (vom găsi oare cei *1 400 de cumpărători pentru cele* 1 400 perechi pantofi moderni strecurați cu greu printre cei 11 000 de frumoasă și... sănătoasă linie ascuțită?) (n.r. — în general, la contractările de pantofi din toamna lui 1966 s-au comandat 220 modele din 800 prezentate).

Să ne oprim aici și să ne răzvrătim: lucrătorii din comerț ne reprezintă adesea prost, ne reprezintă fals. Și, dacă stăm nițel și chibzuim, teoria e puținel demagogică și folosește drept plăpumioară. Teoria «gustului învepenit» al cumpărătorilor se traduce practic în faptul că se pot repeta, liniștite, comenzile de anul trecut și cele de acum doi sau trei ani. «*S-au vîndut atunci? Se vor vinde și acum! Ne-am făcut planul*». Nu a rămas celebră acea gafă de import făcută de directorul I.C.R.T.I.-Constanța, Stamatiade, care văzînd că merg bine imprimeurile cu

Și cînd vă gîndiți că toți acești pantofi ascuțiți, urcați pe tocuri subțirele, care ne schingiuiesc picioarele și invadează strada, au ieșit de mult din modă. Oare tovarășii din comerț au aflat acest lucru?

Trista paradă a poşetelor noastre cele de toate zilele. Oare nu se putea, cu aceleaşi materiale, cu aceeasi cheltuială să li se dea o înfăţişare cît de cît mai onorabilă?

PRIMO TEMPO (la prezentările de modă): culoare, linie modernă şi voie bună.

SECONDO TEMPO (în magazin): stofa a devenit cenuşie, modelul a îmbătrînit, zîmbetul s-a cam stins.

piramide şi capete de Nefertiti a comandat din Egipt, pentru vara următoare, în cantităţi imense, aceleaşi imprimeuri? Pe străzile noastre defilau cohorte de sfincşi instalaţi pe părţile cele mai rotunjite ale corpurilor feminine, de ajunseserăm să avem cu toţii coşmaruri antice? Firește, imprimeurile nu au mai «mers bine». Au stat şi stau şi acum prin magazine, şi numai în stocul I.C.R.T.I.-Bucureşti există vreo 15 000 m. înmulţiţi şi dv. cu 50 lei cît costă metrul şi aţi aflat cît de rentabile pot fi «les neiges d'antan»...

E adevărat: gusturile marii mase de cumpărători nu sînt identice şi nu evoluează într-un ritm cosmic. Mai ales în condiţiile cînd reclama comercială face infim de puţin pentru lansarea noului, pentru educarea gustului public, cînd linia modernă este propagată ici-colo, prin Bucureşti, dar aproape de loc în celelalte oraşe ale ţării, nu se poate efectiv pretinde consumatorilor să simtă imediat pulsul noului. Dar oare lucrătorii din comerţ cunosc ce se poartă la ora actuală în lume? Două personaje foarte importante pentru comerţul bucureştean, A. Baroga, directorul O.C.L.-Încălţămintea-Bucureşti, şi C. Georgescu, şeful serviciului comercial al aceluiaşi O.C.L., ne-au declarat ritos că «nu avem nici o documentaţie în ce priveşte moda nouă în încălţăminte, nici o revistă străină. Vînzătorii de la raft nu au efectiv de unde cunoaşte linia modei...» Dacă ne-o spun chiar ei, putem să nu-i credem?

«MODEI ÎI RĂMÎI FIDEL SCHIMBÎND-O»

Tudor Muşatescu spunea odată, şi nu numai de dragul paradoxului, că «modei îi rămîi fidel schimbînd-o». Are dreptate. Nu putem să ne considerăm credincioşi modei acceptîndu-i anul acesta ca pe o noutate capriciile de acum doi ani.

— Ştiţi cît durează de la creaţia unui produs pînă la apariţia lui în magazine? *Cîteodată aproape un an*, ne spune tov. I. Campus, director comercial al I.C.R.T.I.-Bucureşti. Faceţi socoteala: contractăm în mai mărfurile pentru trimestrul IV/1967 şi I/1968, mărfuri pe care le vom primi pînă la 31 martie 1968. Cum să mai ţii pasul cu moda? Sistemul nostru de contractări e încă foarte greoi şi birocratic.

Care ar fi deci soluţiile? Să schiţăm cîteva:

— existenţa reală — nu formală, ca acum! — a unor *magazine de lansare a modei*, care să ofere numai lucruri foarte moderne şi care să aparţină fabricilor, să le prezinte în întregime colecţiile noi (eventual, aşa cum ne-au spus specialiştii, ele să nu aibă un plan de desfacere, deşi noi avem convingerea că ar fi cel puţin la fel de rentabile ca magazinele obişnuite);

— la sortimentele supuse fluctuaţiei de modă contractările să se facă la trei luni o dată;

— experienţa marilor magazine bucureştene, care au început să comande cooperaţiei meşteşugăreşti serii mici de confecţii în exclusivitate, ar putea fi amplificată şi extinsă.

Daţi-ne voie să spunem că nu ni se pare nimic imposibil de realizat în aceste cîteva propuneri culese de la specialiştii consultaţi în cadrul anchetei de faţă. În orice caz, cumpărătorii s-au cam săturat să asculte explicaţii logice, justificări îndrituite, luări vehement critice şi mai puţin vehement autocritice de poziţie, şi să accepte acelaşi ritm greoi de adaptare la modă. Pentru că vinul este bun cînd se învechește, dar în modă lucrurile stau invers.

Sanda DIMA

Fotografii de Elena GHERA

cadran internațional

islamabadul, azi

La 16 km depărtare de Rawalpindi, într-un cadru măreț avînd ca fundal masivul muntos Shakarparian, prinde contururi tot mai precise orașul Islamabad, noua capitală a Pakistanului.

Cu șase ani în urmă prima lovitură de tîrnăcop răsuna în ținutul din podișul Potwar, menit să constituie vatra noii capitale a țării — pămînt sălbatic, sterp, «abandonat deopotrivă razelor nemiloase ale soarelui și luminii de gheață a stelelor», după cum se exprima un turist. La doi ani după începerea lucrărilor de construcție (octombrie 1961) orașul a fost inaugurat.

Astăzi Islamabadul, cu o populație de circa 30 000 de locuitori, se prezintă vizitatorului cu toate atributele unui oraș modern. Autostrada spre Rawalpindi, care străbătea odinioară o regiune pustie, formează astăzi axul principal al unei rețele întinse de artere de circulație moderne. Pretutindeni, în depresiunile și pe colinele orașului, înconjurate de verdeață, locuințe moderne și vile cochete, moschei și dispensare, cinematografe și piețe, nelipsitele bazaruri ale oricărui oraș oriental. Palatul guvernamental, a cărui arhitectură îmbină armonios stilul tradițional cu necesitățile funcționale moderne, construcție albă cu ornamente florale din piatră, domină centrul orașului.

În fotografie: un aspect al noii capitale pakistaneze.

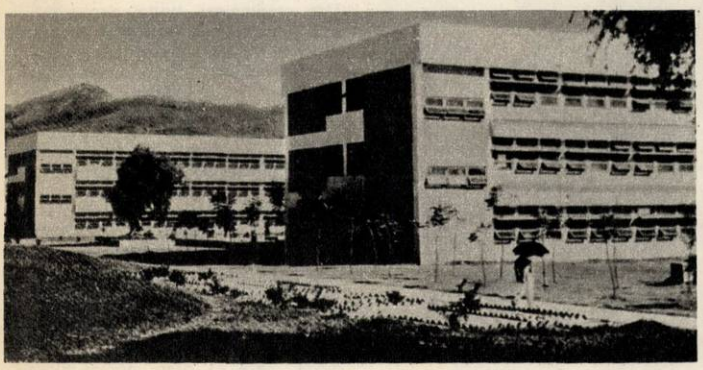

judecător: conștiința umanității

La Stockholm s-a întrunit un tribunal puțin obișnuit — Tribunalul conștiinței umane, cum l-a denumit inițiatorul său, lordul Bertrand Russell. «Nu ne aflăm aici ca judecători, ci ca juriați — a declarat celebrul scriitor și filozof francez Jean-Paul Sartre, sub președinția căruia s-a întrunit tribunalul. Nu se vor da sentințe. Popoarele din lumea întreagă vor judeca concluziile la care vom ajunge aici».

Tribunalul s-a constituit ca o reacție a opiniei publice în fața actelor agresive, de extremă gravitate, pe care S.U.A. le comit împotriva poporului vietnamez. Remarcabile personalități au venit în capitala suedeză pentru a dezvălui în fața lumii întregi îngrozitoarele consecințe ale agresiunii americane. Departamentul de Stat al S.U.A. a încercat, în maniera ce îi este proprie, să exercite presiuni pentru a împiedica reuniunea internațională, însă neutralitatea suedeză s-a dovedit un cadru prielnic pentru o manifestare destinată să stigmatizeze atrocitatea belicoasă.

În fața tribunalului s-au înfățișat martori oculari ai războiului din Vietnam, fruntași ai vieții politice, nume cu rezonanță chiar dincolo de granițele țărilor lor. Războiul acesta — cum spunea deputatul italian Lelio Basso — «înainte era o noțiune filtrată prin intermediul lecturii, o noțiune intelectuală, iar în prezent este o experiență pe viu: experiența tragediei zilnice a poporului vietnamez». Fizicianul francez Jean Pierre Vigier, reputat specialist, a arătat cu probe concludente că 50% din bombele folosite de aviația americană împotriva R.D. Vietnam sînt bombe cu bile, care în momentul exploziei împrăștie cu o viteză foarte mare nenumărate schije. Acestе bombe, fără efect asupra obiectivelor militare, sînt destinate terorizării populației civile. Medicul suedez John Takman relata că a văzut cum avioanele americane au aruncat asupra localității Dan Ly 6 000-8 000 bombe conținînd două milioane de alice din otel.

Oficialităților americane li s-a adresat invitația de a-și expune punctul lor de vedere. Dl. Dean Rusk a respins invitația, răspunsul său rezumîndu-se la o referire ireverențioasă la vîrsta lordului Russell. Replica lui Jean-Paul Sartre a fost tăioasă, fără drept de apel.

Tribunalul Russell a adus la cunoștința popoarelor cutremurătoarele acte săvîrșite împotriva Vietnamului. În finalul deliberărilor s-a ajuns la concluzia că S.U.A. au săvîrșit o agresiune în Vietnam. Conștiința omenirii este judecătorul care va pronunța sentința...

M. RAMURĂ

piesă românească la napoli în 1879

Printre intelectualii moldoveni care au luptat în veacul trecut pentru unirea Principatelor și pentru ridicarea poporului prin cultură s-a numărat și Theodor Codrescu (1819 – 1894). A publicat «Uricarul» — colecție care numără 25 de volume cuprinzînd urice, hrisoave și anaforele; a tradus multe romane, printre care și «Coliba lui Moș Toma» pe care M. Kogălniceanu a prefațat-o cu «O ochire asupra sclaviei din Statele Unite»; a editat ziarele «Zimbrul», «Foiletonul Zimbrului» și «Buciumul Român»; a scris nuvele, a alcătuit dicționare, a publicat note de călătorie. A tradus și a scris el însuși numeroase piese, prezentate pe scena teatrului din capitala Moldovei. Cea mai remarcabilă dintre ele e drama «Plăieșul, logofăt mare», a cărei acțiune se petrece pe vremea domniei lui Despot Vodă (1561-1563).

Fiul autorului, Constantin Th. Codrescu — după ce și-a luat doctoratul în litere în Italia — devenit profesor la Școala comercială superioară și la Liceul «Matei Basarab» din București, a tradus drama «Plăieșul, logofăt mare» în limba italiană, sub titlul «Amore e giustizzia».

«Plăieșul, logofăt mare» a fost prezentată și pe scena «Teatrului liric» din București, în interpretarea elevilor clasei a III-a a Școlii comerciale superioare. În fotografia noastră, grupul de interpreți după spectacolul din 20 mai 1907.

Drama lui Th. Codrescu a fost jucată, în anul 1879, pe scena Teatrului «Dei Fiorentini» din Napoli.

În anul 1907 piesa a fost tipărită într-un volum care cuprindea atît originalul cît și versiunea italiană. Suma realizată din vînzarea cărții a fost destinată de Constantin Th. Codrescu constituirii unui fond cu ajutorul căruia absolvenții Școli comerciale superioare au făcut o excursie în Italia.

Corneliu ALBU

AVIOANE AMERICANE au bombardat zile în șir capitala Republicii Democrate Vietnam. Asupra Hanoiului au fost aruncate pentru prima dată bombe cu bile. Au fost vizate obiective economice și cartiere dens populate, situate la mică distanță de centrul orașului. Spitalul din suburbia Dong Anh (în fotografia de jos) a fost distrus de bombe, bolnavi și membri ai personalului medical au fost uciși și răniți. În cursul acestor atacuri piratерești apărarea antiaeriană a R.D. Vietnam a dat riposta cuvenită agresorilor, doborînd un mare număr de avioane.

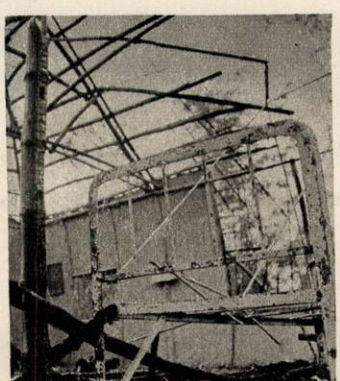

ÎN TIMP CE ÎN GRECIA valul de arestări continuă și tancuri patrulează pe străzi pentru «preîntîmpinarea incidentelor» (foto 1), în întreaga lume se desfășoară marșuri de protest, manifestații de solidaritate cu patrioții greci persecutați. Coloanele au adesea în frunte cetățeni de origine greacă. O asemenea demonstrație a avut loc și în orașul vest-german Stuttgart (foto 2).

film

O creație de zile mari: Michel Simon în «Bătrînul și copilul».

în curînd, pe ecranul documentarului:

«TRADIȚII»

Semnatarii filmului «Tradiții», regizorul Jean Petrovici și operatorul I. Mănăstireanu, s-au întors de pe meleagurile Moldovei natale cu un film color despre unele obiceiuri din regiunile Suceava și Bacău.

Deși titlul ales de cei doi realizatori este de ordin general, filmul are drept obiect jocul popular *capra*. Dar întrucît folclorul tradițional se manifestă în variante deosebite, nu numai de la o regiune la alta ori de la o localitate la alta ci și în granițele aceleiași localități, ba chiar în repertoriul aceluiași executant, realizatorii s-au hotărît să caute cîteva variante caracteristice. Rezultatul cîtorva luni de cercetări este meritoriu. Pe lîngă descoperirea a două unicate, Jean Petrovici împreună cu I. Mănăstireanu realizează într-un film de numai 13 minute, într-o plastică expresivă și nuanțată, o adevărată sinteză a jocului popular *capra*. Prima etapă a analizei este capra de la Suceava (mască naturalistă) înconjurată de 12 bătrîni (măști alegorice) simbolizînd lunile anului. A doua etapă este «capra din oglinzi» (unicat) care, evoluînd împreună cu 12 flăcăi nemascați, revelează trecerea de la rit la spectacol. Ultima fază a acestei metamorfoze ascendente este reprezentată de un singur om (ciobanul Sforijan de la C.A.P. Preoțești) care, din proprie inițiativă, stilizează capra, înlocuind un întreg arsenal de simboluri fizice din primele două etape prin tot atîtea elemente sugerate. El reușește să cumuleze toate funcțiile jocului, interpretîndu-l singular, pe cît de personal pe atît de fantezist.

«Omul acesta era în stare să improvizeze ore-ntregi în fața aparatului, creînd simultan versurile unor catrene lirice sau satirice pe care nu le mai auzisem nicăieri» ne declară realizatorii. Fenomenul este atestat de peliculă. Creînd «înăuntrul» folclorului și într-o permanentă osmoză cu el, ciobanul din Preoțești a ajuns la o excepțională sinteză a jocului popular capra, ridicînd-o la o interpretare de factură originală.

«OMAGIU»

150 de ani de teatru românesc

O privire comparativă între momentul în care oamenii secolului trecut au înfăptuit primul spectacol în limba română prin reprezentarea naivei pastorale «MIRTIL și HLOE» și momentul actual în care teatrul românesc, mesager al gîndirii noastre înaintate, cucerește aplauze pe scenele lumii, prilejuiește regizorului Mihail Dimitriu (de altfel și autor al scenariului) măsurarea unei distanțe bogate în semnificații prezente și viitoare. Sentimental nemărturisit, Mihail Dimitriu omagiază emoționat memoria actitorilor teatrului românesc, «salahorii întru zidire», cum îi numea Alecu Russo, memoria lui Gheorghe Asachi, care a făcut să vibreze inimile celor ce auzeau pentru prima oară cuvîntul românesc rostit de la înălțimea unei scene. Aplauzele pe care regizorul le-a făcut să răsune în sălile goale ale teatrelor de la Iași și București devin — printr-o emoționantă metaforă cinematografică — omagiu simbolic adus actorilor care timp de un veac și jumătate și-au predat din generație-n generație flacăra pasiunii pentru teatru...

Departe de orice tratare didacticistă, «Omagiu» se întemeiază în cea mai mare parte pe «documente vii», asamblate într-o formă care trăiește autonom prin emoție și vivacitate.

Costin AZIMIOARĂ

filme despre care se vorbește

«TIGRUL» — O PARTITURĂ PENTRU GASSMAN

Un film de Dino Risi — fiul atît de credincios al neorealismului — atrage totdeauna atenția. Se pare că în ultima vreme el știe ca nici un alt italian să-și mențină echilibrul pe frînghia subțire ce desparte comicul de tragic, să le topească pe amîndouă nu după rețete de laborator ci după sfîntul criteriu al adevărului. «Viață dificilă», «Depășirea» sînt dovezi îndestulătoare. Iar dacă interpretul principal este Vittorio Gassman, ca în «Depășirea» sau ca în acest din urmă film, «Tigrul», interesul cinefilului sporește. Ca să nu mai vorbim de plăcuta subliniere a regizorului: «Este un film construit pentru Gassman, un Gassman puțin inedit, cu atitudini mai puțin marcate, mai puțin grotești». Așadar, marele actor, «Gassman cel trufaș și antipatic» cum îl numesc unii, «fermecător și chipeș», alții, dar despre care noi ne mulțumim să spunem că este un virtuos al artei actoricești și unul dintre cei mai distinși intelectuali ai Italiei, nu va mai interpreta de data asta o secătură simpatică ce nu pare să-și prea bată capul cu rosturile vieții, așa cum l-a obligat de cele mai multe ori pînă acum cinematografia. Personajul său este cu totul altceva: un om trecut bine de tinerețe, surprins în pragul unei crize sufletești, preocupat de marile întrebări ale timpului nostru dar și de reconsiderarea propriei sale vieți, de confruntarea ei cu cea a generațiilor tinere. Pe de altă parte, spune Dino Risi, filmul acesta poate fi numit și «o poveste de dragoste, romantică, incredibilă, plină de amintiri, de presentimente, de frămîntări... Oamenii simt atît de mult nevoia să creadă în dragoste».

«NELINIȘTI ȘI SPERANȚE» O CONTINUARE A «COMUNISTULUI»? DA ȘI NU.

Răspunde regizorul sovietic Iuli Raizman, cel despre care se spune că are darul de a face filme ce cuceresc în egală măsură adeziunea publicului și a celor mai severi critici. Ceea ce este într-adevăr de invidiat. *«Neliniști și speranțe»* va fi o creație — după cum o prezintă cineastul — total independentă, va putea fi văzută fără necesitatea de a cunoaște «Comunistul», cu toate că eroul filmului este fiul comunistului Vasili Gubanov (cel interpretat de regretatul Evghenii Urbanski — n.n). A moștenit de la tatăl său puterea convingerilor, integritatea țelurilor, curajul... Dar timpul trece și oamenii se schimbă. Eroul nostru actual este un intelectual al anilor '60, o ființă lucidă care discerne, dincolo de cele mai complicate ciocniri, mersul înainte al întregii noastre societăți. Subiectul se bazează pe un conflict de ordin etic: personajul principal este autorul unui proiect industrial. Dar în cele din urmă își dă seama că vremea i-a luat-o înainte, că proiectul său este depășit. Dacă face, își asigură o viață liniștită; dacă vorbește, vor începe o serie de neplăceri. Conștiința sa civică învinge însă. Ordonă el însuși încetarea lucrărilor de punere în practică a proiectului.

În distribuția filmului — nume necunoscute. Lui Raizman îi place să descopere chipuri noi. Așa se face că interpretul principal al ultimului său film este regizorul de teatru Igor Vladimirov.

«BĂTRÎNUL ȘI COPILUL»

Prea mult succes strică uneori. Filmul lui Claude Berri, «Bătrînul și copilul», inițial invitat la Cannes, a fost înlăturat în cele din urmă. Cauza: excesiva popularitate dobîndită înaintea festivalului. Cum era și de așteptat, această măsură de ultimă oră n-a făcut decît să sporească interesul pentru film. Autorul său, Claude Berri, este un actor de teatru și de cinema (printre altele a jucat în filmul lui H.G. Clouzot, «Adevărul») care mai are la activul său cinematografic două scurt-metraje: «Jeanine» și «Puiul» (distins cu un Oscar în 1966).

Ca și în ziua în care a trecut pentru prima oară în spatele aparatului, Berri declară și acum categoric că intenționează să realizeze numai și numai filme de autor căci, după părerea sa — desigur, discutabilă — «singurele filme valabile și internaționale sînt cele de autor». Rugat să răspundă la întrebarea «Ce-ar fi fost filmul dv. fără Michel Simon?», cineastul a mărturisit: «Fără îndoială, un alt film. Poate nici n-aș fi putut să-l fac fără el. Făptura sa poetică este cea care m-a inspirat atunci cînd am scris scenariul, ca și pe parcursul realizării».

M. MIHAIL

telegrame

● «Niciodată Augustin Meaulnes nu va avea un chip anume» — declara pînă anul trecut doamna Isabelle Rivière, sora scriitorului Alain Fournier. Și cineaștii care doreau să ecranizeze cartea «copilăriei pierdute și a adolescenței definitive» renunțau să mai insiste. Astăzi însă un film după «Marele Meaulnes» se află deja pe sfîrșite: cel care a reușit s-o înduplece a fost J. Gabriel Albicocco (nici pe departe cel mai de încredere cineast). După luni și luni de căutări, Albicocco a hotărît ca rolul «Marelui Meaulnes» să fie încredințat studentului Jean Blaise (foto 1). Ceva-ceva din neliniștea lui Augustin Meaulnes, băiatul «cu o prea frumoasă copilărie, ce și-a tîrît toată adolescența după el», parcă se află în ochii tînărului actor.

Pentru rolul Yvonnei de Galais — întruchipare a visului — regizorul și-a amintit de Brigitte Fossey (foto 2) care la vîrsta de cinci ani (adică în 1952) a apărut în filmul lui René Clément, «Jocuri interzise».

● Un film cu succes asigurat: «Le dolci signore» al lui Luigi Zampa. Patru argumente ale viitorului succes: Claudine Auger (Franța), Virna Lisi (Italia), Ursula Andress (S.U.A.), Marisa Mell (Austria). Ca să nu se creadă cumva că totul se sprijină numai pe această aglomerare internațională de frumuseți, Zampa își prezintă filmul drept o contorsionată poveste cu ființe nemulțumite de ele, nemulțumire de viață, îl drapează în veșmintele analizei psihologice. Dar să nu anticipăm cu răutate.

DECENȚĂ— POATE, DAR GRAȚIE?

«Mini-Decent» este un nou gen de rochie ultrascurtă, căreia însă, pentru respectarea decenței, i s-au adăugat o pereche de pantalonași ce coboară — pudic — pînă deasupra genunchilor. Nu vi se pare că, indiferent de eventualele bune intenții ale creatorilor de modă parizieni, aspectul tinerei din fotografie este cam grotesc?

SURPRIZA: MATERIA PRIMĂ

Acum 55 de ani Willy Mayer, meșter ceasornicar din Turingia (R.D.G.), s-a ambiționat să realizeze un ceas dintr-o ciudată materie primă: pline de secară. După patru ani (piesele aveau nevoie de timp de uscare ca să devină tari ca piatra) și-a realizat visul. Pendula din imagine, ieșită din mîinile sale, poate fi și azi văzută în prăvălioara fiului său, în orașul Gera. De o jumătate de secol arată ora cu o precizie absolută, fără să fi fost vreodată reparată.

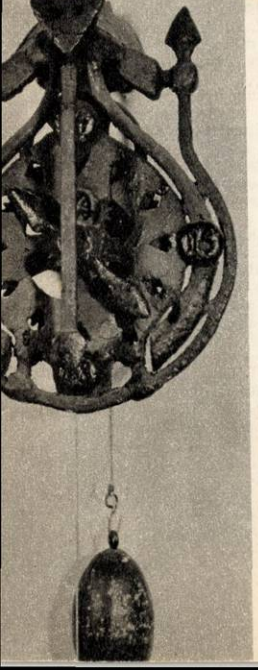

un caricaturist: PAPA GRUIA

văzut de Neagu RĂDULESCU

Noi, care arăm cu plaivazul pe imaculatele pogoane ale hîrtiei — cum ar spune maestrul Tudor Arghezi — așa îl numim și așa l-am apucat: papa Gruia. Optzeci și unu de ani a împlinit papa Gruia, dar în ochii săi scînteiază o tinerețe și o vioiciune de veveriță.

Ingrata meserie de caricaturist, presupunînd o permanentă gimnastică suedeză a spiritului și umorul de calitate, servit în porții zilnice, ca ambrozia zeilor, l-au conservat mai bine pe artist decît o cură cu Gerovital. O retrospectivă a sa de siluete și caricaturi a reprezentat, nu demult, munca artistică desfășurată de-a lungul unei jumătăți de secol — Gruia debutînd în 1914, la «Rampa» lui N.D. Cocea — dar a fost și o dovadă concludentă că în artă moda e vremelnică.

Cei care s-au amuzat privind caricaturile Mariei Filotti, ale lui N.D. Cocea, George Georgescu, Victor Eftimiu, Al. Davilla, Titu Maiorescu, Ion Minulescu etc., datînd din epoca primului război mondial, și-au dat seama că a fi caricaturist în înțelesul grav al cuvîntului înseamnă marea artă de-a radiografia sufletul și caracterul semenilor și epocii tale.

Caricaturistul de talent nu e numai un grafician plasat la periferia plasticii — așa cum uneori se obișnuiește — dar e și un chirurg al epocii sale. Bisturiul său poate să opereze adînc și e capabil chiar să vindece.

Caricaturistul Gruia a făcut parte din falanga de aur a acestor chirurgi. El nu a întrebuințat în loc de tuș apă de flori sau sirop de zmeură și desenele sale, ca și desenele înaintașilor săi, nu aveau nevoie de semnătură pentru a fi recunoscute.

Iser era Iser, Murnu semăna cu Murnu. Pe Gruia îl recunoșteai de la distanță: era Gruia. De aceea caricatura sa, la 50 de ani de la debut, rezistă încă.

Credem chiar că Editura Meridiane ar trebui să adune într-o plachetă siluetele și caricaturile acestui artist. Ele reprezintă o epocă și un caricaturist de talent.

CINE ȘI-A ASUMAT RISCUL?

De vreo două săptămîni se plimbă prin cîteva orașe din țară un afiș sforăitor pentru care bucureștenii ar avea de ce să fie supărați: Teatrul satiric-muzical «C. Tănase» prezintă *marele succes bucureștean* «Horia și Radu își asumă riscul». Cu numai trei cuvinte s-a făcut dintr-o dată ordine în ierarhia de valori artistice a locuitorului Capitalei; pe seama lui spectacolul cu pricina și-a agățat o etichetă strălucitoare, bună să abată pașii «provincialului» spre casa de bilete a urbei sale.

Poate că ieșind de la spectacol brașoveanul, sibianul, sighișoreanul i-au invidiat pe bucureșteni, crezînd că nouă ni s-a prezentat altceva, ceva care ar putea să fie «un mare succes». Nici o grijă (din partea asta), dragi tovarăși din provincie. Din păcate «Horia și Radu își asumă riscul» a fost gîndit din capul locului după regretabila tactică a lui «zice și fuge»: cîteva spectacole la București și apoi trai lung în provincie (într-o «provincie» în care toată lumea știe că există teatre muzicale cu realizări de seamă). Pe fundalul unor rămășițe de decor pe care teatrul de estradă le-a salvat parcă de la naufragiu, doi artiști îndrăgiți și respectați (și de aceea păcatul este și mai mare), Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu, pun cap la cap petice de umor jalnic, anacronic. Și bucureșteanul, și omul din provincie sînt obligați să audă cum de pe scenă își iau zborul fraze ce iau numele culturii în deșert (și fac asta cu voluptate), fraze bune să dea apă la moară unor trubaduri de bulevard: «Anthony Quinn? Cine e ăsta? A! Ala! Grecul! Zorba», sau «Johann Amadeus Bach? Ce bossa-nova ne-a rămas de la dumnealui?» Ecouri din vechile încropiri de circ revin și mai fățiș: «Ați dat 10 lei ca să vedeți cum mă face fiara tăiței. Să vedeți cum îmi stă mie ca antricot» etc., etc. Și noi, cei din București, și dumneata, sibianule, am fost apostrofați la fel. Numai că în orașul dumitale rezerva de refrene «haț, haț» și «oaa, oaa» a fost ceva mai bogată.

În schimb ai fost «văduvit» de apariția Pompiliei Stoian (numele ei este trecut numai pe afișul din București), care a ținut neapărat să ne prezinte «Et maintenant» într-o insuportabilă versiune anglo-franco-lascivă. Dar cum pe lumea asta nimic nu se pierde, totul se transformă, pe afișul «bun pentru provincie» au apărut alte două voci, Mihaela Cotaru și Gabi Pascu, împotriva cărora în principiu nu avem nimic; ar fi fost însă mult mai bine să-și fi făcut antrenamentul muzical înaintea urcării în vagonul de turneu. Dar probabil că n-a avut cine să le acompanieze, căci orchestra lui Gaston Ursu pare somnoroasă și lipsită de interes și pe scenă, dar la repetiții...

Înțelegem figura de stil conținută în titlu: «Horia și Radu își asumă riscul». Ne întrebăm însă dacă Teatrul satiric-muzical «C. Tănase», ale cărui ultime spectacole au fost apreciate («Colibri music-hall», «Parada revistei»), și-a asumat cu adevărat riscul pentru această «sărbătoare a vulgarității»?

P.S. O apariție singulară în spectacol: apreciatul interpret Constantin Drăghici, cu demnitatea sa artistică știută, oferă un mic recital (în limba română) de cîntec și ținută profesională adevărate. Cum de s-a rătăcit însă aici?

Magda MIHĂILESCU

MANUSCRISUL CERE... O MACARA

Cel mai mare manuscris cunoscut în U.R.S.S. se află la «Matenadaran» — Tezaurul de stat din Erevan.

Această carte care datează din anul 1202 cîntărește 32 kilograme, are dimensiunile de 55 pe 70 centimetri și cuprinde o culegere de pilde și învățături.

dezlegarea jocului «HAI LA JOC» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) OLIMPIADA — AC. 2) ISTEȚ — SAHURI. 3) N — EC — ETNA — MN. 4) AZ — IADES — SUT. 5) GLUMI — ARARA. 6) OLAR — TITULAR. 7) COPILAROȘI — E. 8) ABT — ERORI — AT. 9) ZIEM — EN — NUC. 10) II — AA — INERTI. 11) I — POPICE — CON. 12) SARADA — PARC.

FLACĂRA VARIETĂȚI

Dăunătorii.

umor

(Din Expoziția de desen și gravură — București, 1967)

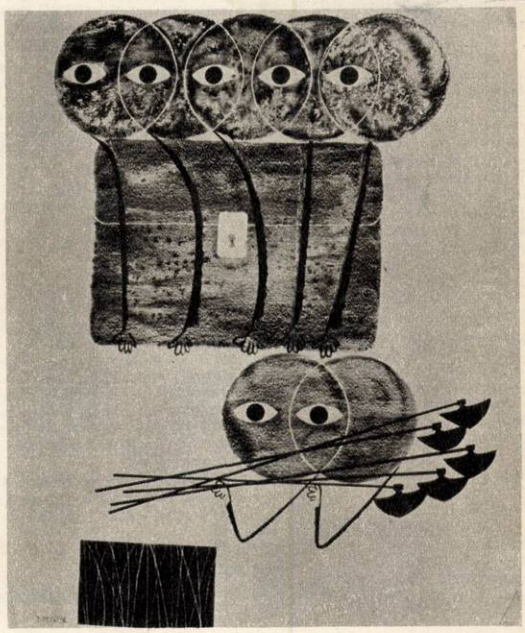

Doi cu sapa, cinci cu mapa...

D. PETRICĂ

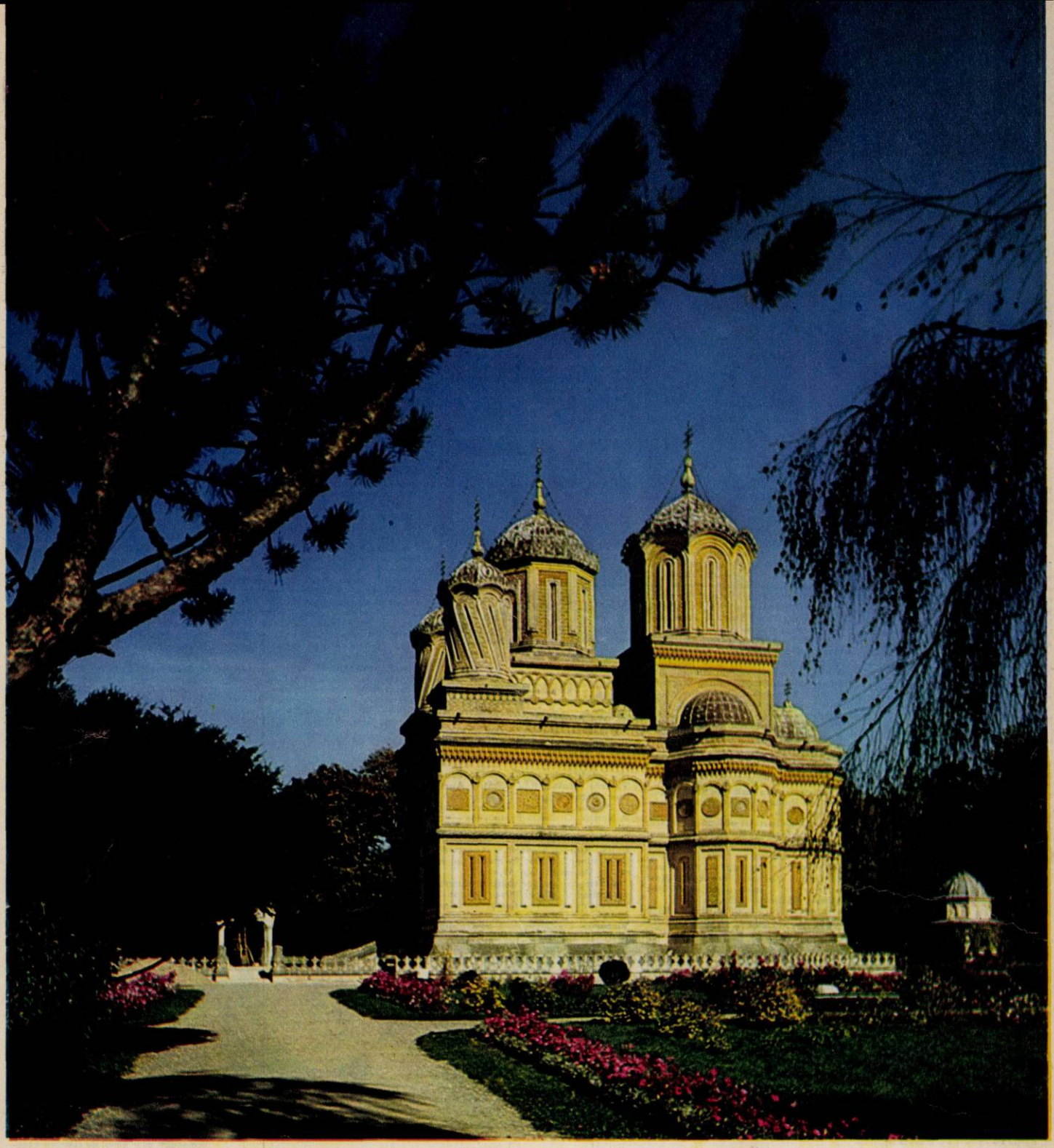

Fotografie de S. MENDREA

monumente românești

ZECE MEȘTERI MARI, CALFE ȘI ZIDARI

Se împlinesc 450 de ani de cînd a fost ridicată (începută în 1512, terminată în 1517) construcția unuia din cele mai faimoase și mai impozante monumente ale patriei: Biserica episcopală sau — așa cum o cunoaștem mai bine — a Mănăstirii Curtea de Argeș. Așezată la vreo doi kilometri de străvechea Curte Domnească, biserica este o construcție masivă și totodată armonioasă. Ctitorul ei, domnitorul muntean Neagoe Basarab și mai apoi ginerele său, Radu de la Afumați, au împodobit-o în interior cu picturi de o rară frumusețe. Din păcate, cu prilejul unor restaurări ulterioare, picturile originale au fost înlăturate și înlocuite cu altele mai puțin valoroase. Unele lucrări însă dintre cele înlăturate, opera meșterului Dobromir, sînt păstrate la secția feudală a Muzeului de artă. Dintre cele mai importante restaurări ale monumentului amintim pe cea din veacul trecut realizată de arhitectul francez André Lecomte de Nouy (devenit cetățean român și înmormîntat în orașul Curtea de Argeș).

De acest valoros monument se leagă nu numai pagini de seamă ale istoriei patriei, ci și o minunată operă de literatură populară — legenda tragică a meșterului Manole.

mo-men-to

carte

● Un **Ion** al lui Liviu Rebreanu, ilustrat de I. Donca, la Editura pentru literatură repune din nou în circulație această capodoperă a romanului românesc. Nu e rău însă a ne aduce aminte că Rebreanu e și autorul altor romane decît «Ion», «Pădurea spînzuraților» sau «Răscoala», mai puțin sau de loc editate în ultimul sfert de secol și care merită un tratament mai blînd sub raport editorial.

● Pentru copii și tineret: **Dumbrava minunată** de Mihail Sadoveanu, **Ciocîrlia** de I. Agîrbiceanu, **Pădurea de cleștar** (versuri pentru copii) de Cicerone Theodorescu, **Popas în Madagascar** de Radu Theodoru («Clubul temerarilor»), **Poveștile Ilenei** de I. Istrati și **Tei legănat,** povești populare românești (colecția «Traista cu povești»).

● Celebrul ciclu de romane ale lui Ionel Teodoreanu **La Medeleni** se află în librării (dacă se mai află, cu tot tirajul lor masiv, pentru că **Hotarul neștatornic, Drumuri** și **Între vînturi** sînt cărți pe care foarte mulți cititori vor să le aibă).

● Tilde Urseanu, Ion Ianegic și Liviu Ionescu publică la Editura muzicală o mai mult decît binevenită lucrare intitulată **Istoria baletului.** Sîntem în fața primei realizări de acest gen la noi și autorii trebuie felicitați pentru inițiativa lor. Dispusă în 12 capitole, materia cărții cuprinde date despre izvoarele baletului, nașterea și fundamentarea sa, evoluția lui pînă în contemporaneitate în Europa și America, lucrarea încheindu-se cu o privire asupra dezvoltării baletului în România. O viitoare ediție ar trebui să fie mult mai bogat ilustrată; de asemenea ar trebui să cuprindă un catalog al baletelor, unul al marilor interpreți și un indice general de nume. Pînă atunci însă putem apela la această lucrare utilă.

● O carte despre **Viața și opera lui Claude Debussy** publică Romeo Alexandrescu, autor al unei scrieri similare despre Ravel (între altele, cu a cărei schemă lucrarea actuală seamănă pînă la identitate). Sigur, există niște tipare clasice, dar atîta fixare pe un șablon nu e de natură să încînte. Încolo, cartea compulsează aproape toate datele necesare despre Debussy, analiza operei (dincolo de adjectivările devenite aproape modă în limbajul muzical) e făcută cu pricepere, iar minimul aparat critic, util.

● Scrierea lui Romain Rolland despre **Lully** (1632-1687), fondatorul operei franceze, a făcut epocă la vremea ei, fiind și astăzi o lectură agreabilă. E, probabil, unul din motivele pentru care H. Barbu s-a hotărît s-o traducă în limba noastră. E un act de cultură necesar, numele lui Lully avînd rezonanța lui specifică în istoria muzicii. O mențione pentru Emil Manu, care a tradus cu pricepere versurile incluse în paginile cărții (dar de ce nu s-a dat și originalul lor în notă?).

sport

pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 20 din 21 mai 1967

I.	Polonia—Belgia	1 X
II.	C.F.R. Pașcani—Politehnica	1
III.	Flacăra Moreni—Dinamo Bacău	1 X
IV.	Dinamo Victoria—Siderurgistul	1
V.	Crișul—Minerul Baia Mare	X 2
VI.	Gaz Metan—C.S.M. Reșița	1
VII.	Vagonul—C.F.R. Timișoara	1
VIII.	Minerul Lupeni—A.S.A. Tg. Mureș	2
IX.	Bologna—Milan	1
X.	Lanerossi—Juventus	2
XI.	Lecco—Napoli	X
XII.	Torino—Brescia	1
XIII.	Venezia—Roma	1 X

cinema

Ewa Krzyżewska

● **French can-can.** Jean Renoir, unul din marii cineaști ai lumii, este prezent în aceste zile pe ecranele noastre. Din păcate acest French can-can (realizat în 1954) îl reprezintă palid de tot pe Renoir, autorul lui «Boudu salvat de la ineu», al filmelor «Regula jocului» și «Bestia umană». Obosit și dezorientat (după cei 8 ani petrecuți în S.U.A.), cineastul nu mai aruncă asupra lumii un ochi scrutător, ci privește amuzat și indulgent, căutînd în juru-i armonia culorilor și pitorescul. Pe generic, nume de răsunet: Jean Gabin, Françoise Arnoul, Maria Felix, Gianni Esposito, Edith Piaf, Dora Doll, Patachou.

● **Doamna de pe șine.** Spirituală încercare de însușire a posibilităților filmului muzical. Amestec de realitate și fantezie, cu o poghiță satirică bine închegată. Realizator: Ladislav Rychman (R.S.C.). Rolul principal este interpretat de o talentată actriță de comedie: Jirina Bohdalova («Nuntă cu peripeții», »Cînd vine pisica»). În restul distribuției: Radoslav Brzobohaty, Frantisek Peterka, Stanislav Fișer.

● **A dispărut un Fragonard.** Film polițist fără prea mult mister. Și nici altceva în loc. Poate doar prezența a trei buni actori cehoslovaci: Karel Höger, Bohumil Smida și Jan Skopecek. Regia — Jaroslav Mech.

● Nu pierdeți aceste documentare: **Tensiune înaltă la Bechet** (Mirel Ilieșu) **Mama lui Adrian** (Florica Holban).

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **John Ford** («Diligența», «Cine l-a ucis pe Liberty Valance»), **Francesco Rosi** («Momentul adevărului»), **Miklos Jancso** («Sărmanii flăcăi»).

● Actori care trebuie văzuți: **Kirk Douglas, Laurence Olivier, Charles Laughton, Peter Ustinov** («Spartacus»), **Maxim Strauh** («Lenin în Polonia»), **Anthony Quinn** («Zorba, grecul»), **Ewa Krzyzewska, Stanislaw Mikulski** («Reîntoarcerea pe pămînt»), **Emmanuèle Riva** («Thérèse Desqueyroux»).

● Imediat după încheierea Festivalului de la Cannes, **François Truffaut,** inscalat cu echipa sa pe Croisette, a tras primul tur de manivelă al unui film pe care l-a anunțat în urmă cu mai bine de un an: **Mireasa era în negru.** În film, mireasa va avea chipul Jeannei Moreau.

Jean Gabin

disc

● Încă o fațetă din multilateralitatea talentului lui **Valentin Gheorghiu,** fecund reprezentant al școlii pianistice românești: aceea de interpret al Sonatei nr. 8 în Do minor, op. 13 (Patetica) și al Sonatei nr. 14 în Do diez minor, op. 27, nr. 2 (a Lunii). O reușită a casei noastre de discuri în răspîndirea capodoperelor beethoveniene (St-ECE-0263).

● Alt «stereo»: «Recital de Madrigale» în interpretarea corului **Madrigal** al Conservatorului «Ciprian Porumbescu». Înaltul nivel interpretativ al coralei dirijate de profesorul Marin Constantin s-a bucurat și se bucură de aprecierea cea mai fierbinte a publicului și a criticii muzicale (St-ECE-0264).

● Genul variatelor piese alese de **Iosif Conta** pentru programul recitalului de bucăți «briliante» se pretează de minune audiției stereofonice. Este de ajuns să amintim popularele lucrări «Pe o piață persană» a lui Ketelbey sau uvertura la «Cavaleria ușoară» a lui Suppé. Tristă inspirația Electrecordului de a monta pe contrafața și nu pe fața mapei discului excelenta grafică realizată de Ion Oroveanu și Vladimir Șetran (St-ECE-0268).

muzică

● Muzica de cameră este prezentă în două programe ale săptămînii la Sala mică a Palatului. O «Seară de muzică contemporană» — cu formația «Musica Nova» **(Hilda Jerea, Mircea Opreanu, Valeriu Pitulac, Ilea Cătălin, Aurelian Octav Popa).** Prime audiții de D. Milhaud, E. Krenek, Teryuki Nodah, L. Ianacek. O «Seară Beethoven» — cu cvartetul «Muzica» **(George Hamza, Constantin Costache, Constantin Buică, Robert Sladek)** — Cvartetele în Fa minor, op. 95; Fa major, op. 18, nr. 1; Do major, op. 59, nr. 3.

● Tribuna tinerilor solișți prezentată de profesorul Mircea Bîrsan are loc în Studioul de concerte al Radioteleviziunii, joi, 25. V. Debutează organistul **Dan Victor** cu Concertul nr. 1 pentru orgă și orchestră de G.F. Händel; violonistul **Eugen Sîrbu** (din Galați) cu Concertul în Re minor de H. Wieniawski; și pianistul **Tiberiu Szasz** (din Cluj) cu Concertul nr. 1 în Mi bemol de F. Liszt. **Emanuel Elenescu** dirijează orchestra simfonică a Radioteleviziunii.

● **Nicolae Brînduș** figurează în calitate de compozitor (Trei piese pentru orchestră) în concertele Filarmoniei de stat «George Enescu» (20-21 V). **Mihai Brediceanu** a mai inclus în programul său «Nocturnele» de Claude Debussy — Nori, Serbări, Sirene și Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 în Re minor, op. 30, de Rahmaninov, cu **Sofia Cosma** solistă. Își dă concursul corul de femei al Filarmonicii.

plastică

● **Dumitru Ghiață** — pictură (retrospectivă). Retrospectiva Ghiață reunește 160 de tablouri care fac parte din fondul diverselor muzee din țară sau din colecții particulare. Un bun prilej de a medita în fața unei confesiuni artistice de-o viață, a unuia dintre cei mai autentici și singulari pictori români, care și-a început periplul artistic în cea de-a doua decadă a veacului, necontenind să-l parcurgă cu vigoare și astăzi. Vom întîlni în retrospectivă lucrări din anii 1920-1930, rămase în memoria amatorului de artă, dar și pînze mai noi în care energia nesecată a artistului se desfășoară în toată plenitudinea. Ghiață este un strălucit peisagist dar în același timp și un mare rapsod al lumii pitorești a tîrgurilor de provincie de odinioară. Într-un limbaj simplu, nesofisticat, sincer, folosind cu consecvență un colorit sobru, aproape de adevărul cromatic al luminii, artistul a oprit în pînzele sale o clipă timpul pe loc pentru a ne revela semnificații dintr-o lume plină de splendoare dar și de trudă. O expoziție pe care o recomandăm. (Muzeul de artă).

● **Gh. Zidaru** — pictură. 27 uleiuri dintre care marea majoritate flori. Dacă peisajele sînt notații de călător care trăiește sub impresia momentului, florile se pare că rămîn o constanță. De remarcat preocuparea artistului de a le crea o ambianță definitorie, de a elabora cadre și fundaluri. Dar de cele mai multe ori compoziția devine barocă, înăbușe existența poetică a florilor prin adaosuri decorative care sînt departe de subtilitățile matissiene, sau prin obiecte nu totdeauna semnificative. Din pasta densă, generoasă, artistul a iscat totuși cîteva ipostaze florale care reține atenția: «Gălbenele» etc.(Sala din bd. Magheru nr. 20.)

● **Virgil Popa** — pictură. Lucrările artistului exprimă coordonatele și stările mai dinamice ale lucrurilor. Compozițiile sînt elaborate și construite cu perseverență, iar cromatica sobră și lucidă. Adesea artistul nu evită jocul inutil al formelor, gratuitatea, cum ni se pare că s-a întîmplat în «Robotul», «Compoziție» etc. O remarcă: «Violoncelista» (Sala din bd. Magheru nr. 20.)

teatru

● «Spectacol excepțional»..., «transpunere scenică plină de vrajă...», «un decor poetic». Iată doar cîteva din adjectivele cu care presa vest-germană a semnalat munca regizorului Lucian Giurchescu la «Theater der Staat» din Berlin. Piesa prezentată a fost **Un parfum de flori** — o comedie tragică, aparținînd unui dramaturg dintre «furioșii» englezi, J. Saunders. Scenografia o semnează Dan Nemțeanu.

● **Corigent la dragoste** de Dorel Dorian — colocviu dramatic despre unele probleme ale adolescenței, în stilul caracteristic al autorului, cu investigații psihologice; oarecare lungimi și discursivitatea dăunează textului, într-un spectacol căruia îi lipsește tocmai ritmul tineresc. Magda Popovici, Mihai Ioniță merită a fi reținuți. Cu totul nesatisfăcător decorul Elenei Forțu. (Teatrul «Ion Creangă»).

● **Pantofiorul de argint** — feerie naivă pentru copii — de E. Lițu, pe tema Cenușăresei, la Teatrul Național din Iași. Spectacolul — montat cenușiu de Radu Miron — trădează o oarecare lipsă de exigență a acestui teatru în alcătuirea

Magda Popovici

repertoriului din ultima vreme.

● Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» se află zilele acestea pe litoral cu o microstagiune. Săptămîna viitoare vizitează Capitala Teatrul de stat din Ploiești cu un spectacol remarcabil — **Privește, inger, spre casă** de Ketti Frings; regia Emil Mandric; scenografia, Florica Mălureanu. Pe scena aceluiași teatru se joacă și **Plicul** de Liviu Rebreanu în regia lui A. Marcovici, cu Aristide Teică, Ștefan Chivu, Mihai Balaban, Gina Trandafirescu etc.

● Piesa Ecaterinei Oproiu **Nu sînt Turnul Eiffel** — intrată și în circuit internațional — a văzut lumina rampei la Teatrul de stat din Timișoara, într-un cadru poetic, sugestiv realizat de regizorul Janis Veakis și scenografa Elena Veakis. Protagoniști — Dora Chertes și Ovidiu Moldovan, alături de Florina Cercel și Jeanine Stavarache.

● Spectacolul **Variațiuni de circ** prezintă două-trei numere mai reușite (cu colaborarea unor artiști străini), un amuzant program al lui Josefini, iar în rest... sărăcie de idei (fără nici o concepție regizorală) și un program văzut și răsvăzut. Oare sălile aproape goale n-au pus încă pe gînduri pe cei responsabili de calitatea spectacolelor de circ?

televiziune

Charles Aznavour

În perspectivă, o săptămînă cu certe promisiuni. Anticipăm rezumativ: dialog la distanță, patru dispute sportive de mare atractivitate, întîlnire cu vrăjitorul Aznavour la Cannes.

DUMINICĂ 21 MAI. Chiar și cei mai microbiști dintre microbiștii fotbalului nu pot avea obiecții împotriva înlocuirii sportului favorit cu tenisul; avem prilejul să vizionăm disputa dintre **România și Spania** pentru faimosul trofeu mondial **Cupa Davis** (după-amiază) ● Născut mort, **Magazin 111** n-a inviat încă. Noi continuăm să sperăm! (18.15) ● Bătrînul Ieși și Banatul cel cu pretenții de «frunce» ne invită la pasionanta lor dispută **de la distanță** (19.30).

MARȚI 23 MAI. Semnalăm cu satisfacție că fermecătoarele aventuri ale lui **Robin Hood** și-au redobîndit dreptul la apariție săptămînală. Am dori să nu mai fim dezmințiți! (19.15) ● **În direct...** de la întreprinderea Automatica, o dezbatere cu tema «Coordonate ale automatizării» (19.45) ● Și **Cabinet medical** programează o temă mai originală: «Donatori de sînge» (20.15) ● **Seara de teatru** ne oferă din nou (deși nu prea mult) un spectacol Ibsen: «Femeia mării» în interpretarea Teatrului de stat din Constanța (20.30).

MIERCURI 24 MAI. Omagiu lui Tudor Arghezi la 87 de ani de viață: Recital din nemuritoarele sale versuri. (19.30) ● **Memoria peliculei** — o emisiune de cele mai multe ori agreabilă (19.45) ● **Telecronica economică** (afișează un titlu cam echivoc: «Beneficiar, cumpărătorii» (20.10) ● **Parada vedetelor** (20.35) ● Și-acum, stăpînîți-vă nervii (s-a dovedit că semințele de bostan nu sînt îndeajuns de eficiente) pentru meciul de fotbal **România-Elveția** transmis de la Zürich. **HAIDE ROMÂNIA!** (21.00).

JOI 25 MAI. Iar **fotbal:** Inter-Celtic Glasgow în finala Cupei campionilor europeni ce se dispută la Lisabona.Orice comentariu ni se pare de prisos (18.30) ● **Teleglob** poposește în insulele Azore (20.45) ● Maria Săndulescu și Ion Stoian ne oferă un scurt program de **Romanțe** (21.15) ● Dan Măulică reia excelenta sa prezentare a emisiunii de cultură plastică **De la Giotto la Brâncuși** (21.30) ● Mai urmărim în această seară trei emisiuni, pe cît de diverse pe atît de atractive: **Dosarul nr. ...** (21.50) ● Elly Roman — erou al unei emisiuni **Din culisele muzicii ușoare** (22.05) ● Rubrica **Interpreți celebri** ni-l aduce pe micul ecran pe dirijorul Roberto Benzi (22.25).

VINERI 26 MAI. Orice anticipație pentru ziua de vineri — zi de rubrici fixe — este riscantă. În consecință, recomandăm doar filmul de călătorii exotice «Alvorada» cu subtitlul său «Zbor peste Brazilia» (21.15).

SÎMBĂTĂ 27 MAI. Pentru a treia oară în această săptămînă, întîlnire cu fotbalul: **Austria-Anglia,** transmisie de la Viena (15.55) ● Emisiunea **Emoții în premieră** este rezervată astăzi muzicii populare (21.00) ● **Sfîntul** (21.40) ● **Gala Charles Aznavour,** la încheierea Festivalului filmului de la Cannes (22.30) ● Cu asemenea programe săptămînale putem lansa invitația: cine n-are televizor, să-și cumpere!

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

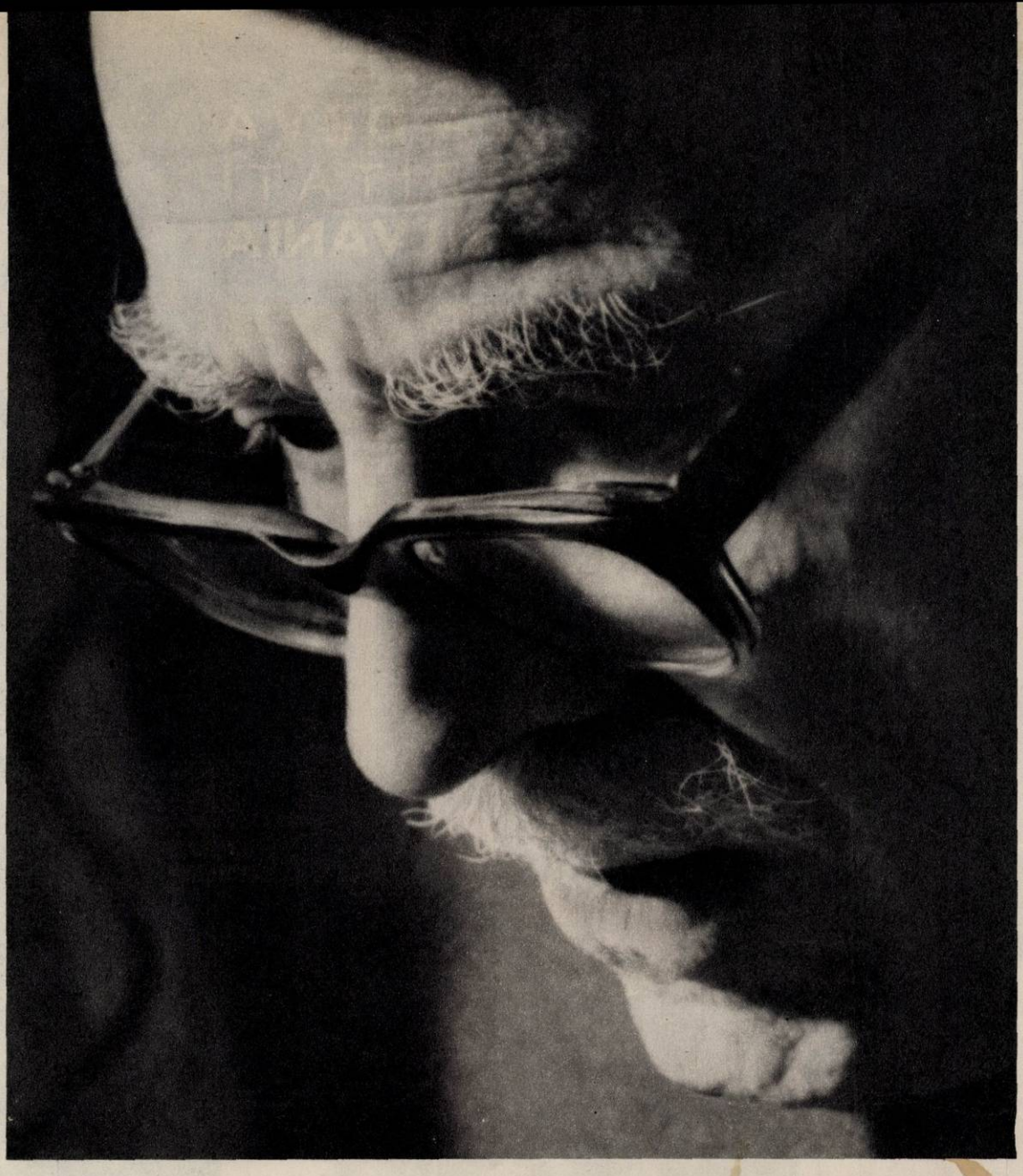

Fotografie de Ion MICLEA

inscripție pe calendar

de Eugen MANDRIC

Rîndurile de față nu vor să adauge nimic bibliotecilor care au început să se scrie despre Tudor Arghezi. Pur și simplu, în calendarul săptămînii ne-am întîlnit cu indicația, e drept, amețitoare, că maestrul împlinește 87 de ani. Încercăm, în cronicari onești, să spunem cîteva cuvinte și nu găsim nimic mai inteligent și mai patetic decît această constatare la îndemîna oricui: Tudor Arghezi împlinește 87 de ani, trăiește și scrie. La ce bun să-l stingherim cu omagii? Maestrul are treabă, scrie. E felul său de a ne pofti la o sărbătoare care nu-i mai aparține, fiind a întregii culturi românești.

L-am auzit pe Tudor Arghezi spunînd versuri și l-am văzut vorbind la cele mai înalte tribune ale țării. Dar chiar dacă nu ni s-ar fi dat bucuriile acestea, faptul că Arghezi există și scrie face parte, oricum, din bunurile cele mai extraordinare ale ființei noastre.

Probabil că se poate trăi și fără poezie, cu condiția să nu o fi întîlnit, deși mi-i groază să-mi imaginez golul trist și urît care i-ar ține locul. Ajunge însă ca, o dată cu mirosul de hîrtie și cerneluri, să simți că taina s-a dezlegat, ca să ai nevoie, pentru a trăi normal, de Tudor Arghezi, așa cum ai nevoie de certitudini și adevăr: «Vreau să te pipăi și să urlu: Este!»

Cînd mă gîndesc la maestru, îl văd împărțit între masa de lucru, adunînd idee cu idee, și străvechile casete tipografice, culegînd însuși literă cu literă, măsurat și cu metodă în totul, ca primii învățați ai lumii, pentru că e din familia acestora și pentru că dacă nu și-ar măsura fiecare pas și nu și-ar stăpîni fiecare gînd l-ar mistui într-o clipă incandescența dinlăuntrul lui. Și astfel nici noi nu îmbătrînim, pentru că aflăm mereu de la meșter că dragostea mai are umbre de pe care n-am ridicat încă vălul, că ura nu le-a spus încă pe nume tuturor jigodiilor și că, dintre toate chinurile, cel al cunoașterii te poate face, din cînd în cînd, fericit.

Ce ne-am putea îngădui să scriem pe fila aceasta de calendar, 21 mai 1967? Istoria literară a stabilit că Tudor Arghezi și-a publicat primele versuri la 16 ani, ca și Luceafărul. Din 87 de ani de viață, Tudor Arghezi a slujit 71 de ani cuvîntul scris în românește. Ca să se facă dreptate geniului acestui popor și iubirii noastre fierbinți, maestrul ne datorează însă mult mai mult decît o sută de ani.

CÎND VĂ AFLAȚI LA **DEVA** NU UITAȚI SĂ VIZITAȚI RESTAURANTUL **TRANSILVANIA**

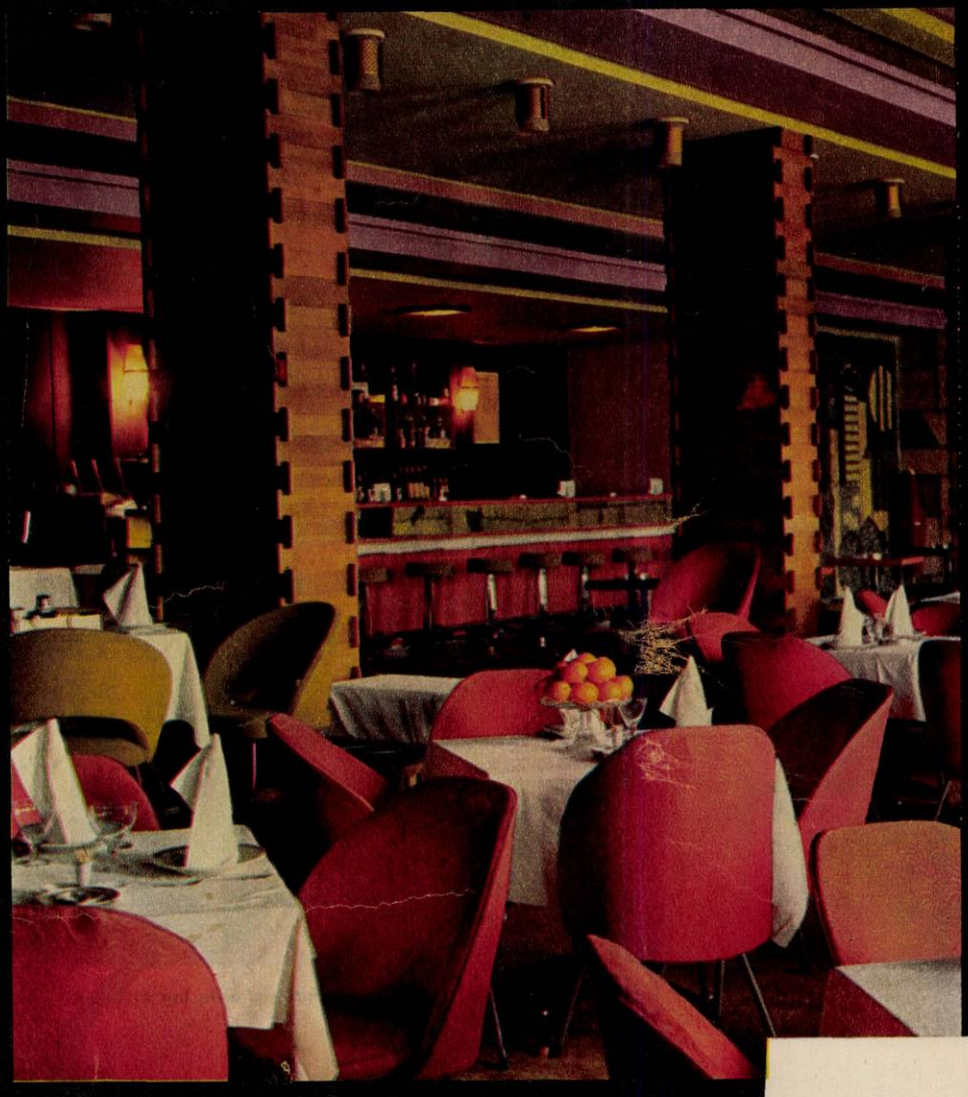

Din specialitățile casei:

- **MEDALION ARDELENESC CU CIUPERCI**
- **BIFTEC TARTAR**
- **MIXED-GRILL À LA TRANSILVANIA**

Vinuri alese, serviciu ireproșabil

ANUL XVI NR. 22 (626) — 27 mai 1967

flacăra

aparatură de cercetare științifică

Dacă e adevărat că în întreaga lume se inventează în medie 1,5 aparate de cercetare științifică pe zi, cu atît mai evidentă ne apare constatarea că sporirea necesarului de aparatură este o consecință firească a intensificării activității de studiu din cele mai diferite domenii ale științei. De aproape doi ani, în Capitală funcționează un centru de proiectare și execuție a cărui menire este să asigure instrumente de lucru adecvate pentru laboratoarele institutelor de cercetări. Unele din creațiile acestui colectiv se importau altădată, iar altele nici nu figurau, pînă nu demult, în nomenclatoarele științei.

Recent a fost începută lucrarea suport-stativ-pendul, cu care va fi echipat Observatorul de la Căldărușani. Aparatul va avea o sensibilitate suficientă pentru a sesiza o deplasare a scoarței terestre nu mai mare de 10 angströmi (1 angström = 1:1 000 000 mm). Printre alte realizări de înaltă tehnicitate ale centrului se numără și tahistoscopul electronic (aparat destinat să completeze inventarul Institutului de psihologie al Academiei și care va fi folosit la studiul atenției, al percepției și al altor procese psihice), precum și aparatul pentru determinarea metabolismului animalelor mici, care va fi folosit în laboratoarele Institutului de biologie.

În fotografie: pe planșeta proiectantului se conturează un detaliu al sensibilului aparat seismic destinat Observatorului de la Căldărușani.

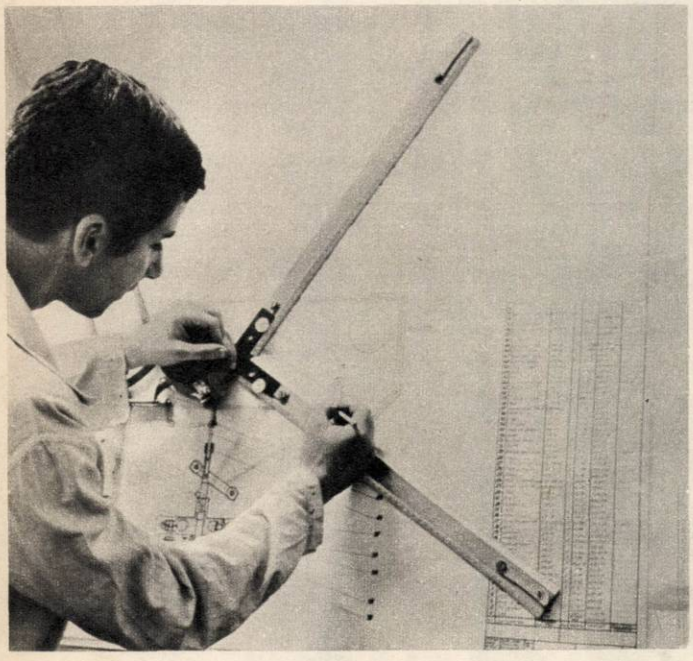

La Stațiunea agricolă experimentală Voinești, care își desfășoară activitatea pe un teren de peste 950 ha, situat într-o zonă favorabilă culturii pomilor fructiferi, se efectuează în ritm susținut lucrările de primăvară. Tratarea chimică a pomilor împotriva dăunătorilor este și un bun prilej de experimentare a unor utilaje noi, de mare productivitate.

„gospodina" la ora... 7

Doi cîrnăciori stau de vorbă în frigider la magazinul «Gospodina» de pe strada Academiei.

— Iubitule, cît o fi ceasul? S-o fi făcut ziuă?... și cască de-i trosnesc ligamentele de vacă înghețate.

— Să tot fie șase jumătate, poate șapte fără un sfert. Ce plictiseală...

— Șeful e pe drum....

— Acuși-acuși auzi cheia în ușă...

— Nu-i nici o bucurie. Astă-noapte am visat varză. Semn că ne mutăm domiciliul...

— Fii serios. Ascultă pe un veteran: cîtă vreme n-auzi pe-aici pași dimineața, n-ai nici un motiv să te neliniștești. Pînă se deschid ușile, pînă se dumirește responsabilul, pînă se fac comenzile, pînă vine varza, pînă se călește, pînă te dezgheți, pînă se orientează un consumator, pînă vine mușterul. Ehei! Să zici mersi că nu ești la preparate reci.

— Nu-mi place cînd îți bîrfești șeful.

— Haida de, ipocritule! Habar n-ai ce înseamnă să fii cîrnăcior într-un magazin serios. La ora șase ai sfîrîi, iar la ora șapte, cînd se deschide magazinul, ai lua rapid drumul farfuriilor. Aici ai regim sanatorial.

— Taci... se aud niște pași.

— Atunci precis e șapte jumătate. Mai putem sta încă la taclale.

Se deschide ușa. Soarele năvălește în frigider. Cîrnăciorii au amuțit. O mînă ii înșfacă fără milă. «S-a făcut ora opt», își zice unul dintre cei care a nimerit lîngă cadranul ceasului de pe mînă. «Mai sînt speranțe...» Apoi un glas: «Nu terminați cu filozofia, umflaților? Cine v-a spus că la ora șapte, cînd se deschide magazinul, e necesar să fie și mîncăruri calde? Dacă nu vă astîmpărați, vă trec la preparate reci să vă umple șnițelele de pesmet».

Și cîrnăciorii tac milc și privesc cum femeia de serviciu spală pe jos... Și noi ne întrebăm de ce, cînd programul de deservire al unității începe la ora șapte, nu se pune la îndemîna cumpărătorului toată gama de preparate care fac obiectul și rațiunea magazinului.

Cornel BOZBICI

un record original

Din telegramele sosite neîntrerupt la Direcția generală a navigației civile «NAVROM» aflăm că navele românești au stabilit un record original. Ele au ancorat pînă astăzi în 250 de porturi și 75 de țări. Mineralierele «Reșița», «Hunedoara» și «Bucegi» efectuează mereu curse între Constanța, Japonia și India, cargourile «Sinaia» și «Predeal» spre R.A.U., Liban, Singapore, iar petrolierele «Prahova» și «Ploiești» în Peninsula Scandinavă.

Dotarea cu numeroase nave de capacități și viteze sporite a avut loc ca urmare a înființării și dezvoltării unor mari șantiere navale naționale. Totodată, România a făcut comenzi importante pentru procurarea de vase din Japonia, Anglia și Iugoslavia. Astfel, numai în cursul ultimilor cinci ani tricolorul românesc a fost arborat pe încă șaisprezece cargouri de 4 500 t, șapte nave maritime costiere, două cargouri de 12 860 t, șase mineraliere de 35 400 t, două tancuri petroliere de 19 000 t. Alte numeroase nave se află pe calele șantierelor. În această lună capacitatea flotei noastre maritime a depășit 300 000 tdw. Se prevede ca pînă la sfîrșitul anului să mai intre în dotarea flotei românești nave cu un tonaj total de 125 000 tone.

teatru de vară în bastionul țesătorilor

La Brașov s-au terminat lucrările de amenajare a unui original teatru de vară. Acest teatru este amplasat la poalele pădurilor ce împodobesc Tîmpa, într-unul din vechile bastioane ale Cetății Brașovului: Bastionul țesătorilor. Scena este amenajată pe pardoseala din incinta bastionului, iar scaunele pentru spectatori la balcoanele de la parterul și etajele care fac

ne cheamă marea

A doua jumătate a lunii mai a găsit marea înnoită în frumusețe. La Mamaia și pe întreg litoralul românesc soarele transmite incomensurabila sa bogăție: ultravioletele.

66 hoteluri, vile cu apartamente cu confort ridicat, 142 unități de alimentație publică (restaurante, berării, braserii, baruri de noapte, baruri de zi, cofetării, cafenele), popicărie mecanică, șalupe pentru schi pe apă, acestea și multe altele vin să sporească dimensiunile frumuseții și ale destinderii în zilele pe care le vom petrece la mare.

Zice un proverb românesc: «Cine se scoală de dimineață, departe ajunge». Parafrazîndu-l, putem spune: «Cine se grăbește acum, ajunge sigur la mare» Și mai ieftin.

E adevărat: în acest an capacitatea de cazare pe litoral e mai mare ca în '66. La Mamaia — cu 2 588 locuri, la Eforie — cu 1 540 locuri etc. La ora actuală capacitatea de cazare zilnică pe litoral este de 24 310 locuri. A crescut față de '66. Nu este însă mai puțin adevărat: a crescut și numărul celor ce doresc să se destindă pe nisipul de aur al litoralului românesc.

Așadar, ne cheamă marea. Cine o iubește, să-i asculte glasul de argint. După cum vedeți în fotografia noastră, primii iubitori ai soarelui și ai mării au și invadat plajele litoralului.

VIZITA DELEGAȚIEI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN LA BUDAPESTA

O delegație a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a făcut o vizită prietenească la Budapesta, la invitația Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

Din delegație au făcut parte tovarășii Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Maxim Berghianu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Comitetului de Stat al Planificării, Janos Fazekaș, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Dumitru Turcuș, ambasadorul Republicii Socialiste România la Budapesta.

În fotografie: tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., și Janos Kadar, prim-secretar al P.M.S.U., pe aeroportul Ferihegy din Budapesta.

parte din structura arhitectonică a acestei străvechi construcții.

Aici vor fi prezentate piese istorice și concerte simfonice. Prima stagiune va fi deschisă de spectacolele cu piesele «Soarele de andezit» de Emil Poenaru și Lucian Raicu (Teatrul de stat din Brașov), «Stana», piesă de teatru după o povestire de I. Agîrbiceanu (Teatrul de stat din Sibiu), «Viforul» de Barbu Ștefănescu-Delavrancea (Teatrul regional de stat din București) și «Romeo și Julieta» de Shakespeare (Teatrul maghiar de stat din Sf. Gheorghe). Tot aici vor prezenta concerte *simfonice Filarmonica de stat «Georg*e Enescu» din București și Filarmonica de stat «Gheorghe Dima» din Brașov.

St. PETRARU

valorificarea zăcămintelor miniere

În cursul acestui an s-au extras pînă acum în întreaga țară, peste prevederi, 114 600 tone cărbune brut, 11 800 tone minereu de fier, 12 500 tone sare, 36 400 tone calcar. Realizarea acestui spor de producție s-a obținut ca urmare a unei mai judicioase organizări a lucrului în abataje și cariere, precum și introducerii de utilaje și instalații de mare randament. În această perioadă, pe întreg sectorul minier, economiile depășesc 18 000 000 lei, înregistrîndu-se totodată și o substanțială creștere a productivității muncii.

Importante cantități de minereuri urmează a fi date în plus economiei naționale prin deschiderea unor noi mine. Astfel, foarte curînd, în regiunea Oltenia vor începe lucrul minele și carierele de lignit Lupoaia, Roșuța, Tismana, Beterega și Gîrla; în Valea Jiului, minele de huilă Bărbăteni și Livezeni.

Toate aceste investiții făcute în domeniul industriei carbonifere vor avea ca efect obținerea unui spor anual al producției de 10 600 000 tone.

Totodată, la Tîrgu-Ocna și Slănic vor fi deschise noi saline. Zăcăminte cuprifere vor fi exploatate în localitatea Fundu Moldovei, iar de dolomită la Crăciuneasa.

G.B.

vești de la vadu oii

La Giurgeni și Vadu Oii malurile Dunării cunosc ritmul trepidant al marilor șantiere. Construcția celui mai mare pod rutier de peste Dunăre, începută nu demult, se desfășoară intens. Șantierul de pe malul sting a înscris în bilanțul său primul succes de seamă: terminarea executării celei dintîi coloane a piciorului podului metalic. O coloană de acest fel are o greutate de 150 tone. Ea este înfiptă în albia fluviului la o adîncime de circa 40 de m. Tot pe acest mal, la viaductul de acces spre podul metalic, sînt în curs de încercare alte cinci coloane și s-a terminat betonarea primului picior al podului propriu-zis. S-au construit de asemenea digul de apărare de la Giurgeni, căile rutiere de acces, precum și calea ferată Lunca Dunării-Giurgeni. Avansează rapid lucrările la cel de-al doilea picior al viaductului de acces, precum și asamblarea palplanșelor pentru batardoul primului picior din apă al podului.

Monumentalul pod, în lungime de aproape 1,5 km, urmează să fie dat în folosință peste doi ani.

cetatea dacică de lîngă covasna

La 10 km de Covasna, pe Dealul Zînelor, una din înălțimile care mărginesc depresiunea Brașovului, se găsesc urmele unor fortificații străvechi. Pînă nu demult oamenii din partea locului puneau pe seama lor numeroase legende.

Investigații recente făcute aici de către un colectiv de arheologi, condus de dr. Zoltán Székely, directorul Muzeului din orașul Sf. Gheorghe, au scos la lumină o importantă cetate dacică care a existat între secolul I î.e.n. și secolul I e.n. Ea fusese construită din blocuri mari de piatră, după sistemul de apărare al cetăților dacice din munții Orăștiei. Este singura cetate dacică descoperită pînă acum pe versantul apusean al Carpaților, la întretăierea drumurilor dinspre Moldova (prin trecătoarea Oituz) cu cele din Transilvania. Ea trebuia, probabil, să apere un ținut întins, locuit de populație dacă. De altfel săpăturile arheologice ce se fac în prezent în cîteva localități din jurul cetății (Cernat, Poian, Moacșa, Peteni etc.) dovedesc existența aici a unei populații dacice atît înainte de venirea romanilor cît și după plecarea acestora. Printre urmele lăsate de această populație și descoperite acum sînt numeroase locuințe specifice epocii, ceramică, monede, podoabe.

În cursul acestei veri vor continua atît investigațiile arheologice de la cetatea dacică de pe Dealul Zînelor, cît și săpăturile din străvechile localități din jurul ei.

F. URSEANU

Ceramică dacică descoperită în depresiunea Brașovului.

O brățară de argint dacică găsită alături de alte podoabe la Peteni

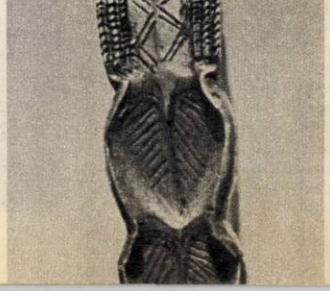

pe noul drum al sării

Reportaj de Liviu TIMBUS
Fotografii de S. STEINER

Hala secției de electroliză a Combinatului chimic Rm. Vîlcea. În viitoarea instalație, cu catod de mercur, se va realiza descompunerea saramurii purificate, materie primă de bază. Iată pe scurt acest joc fantastic al moleculei clorosodice: saramura ajunsă în instalația de electroliză este descompusă în clor, hidrogen și hidroxid de sodiu. Acesta din urmă, concentrat, se transformă în sodă caustică (60 000 tone anual). O altă parte a clorului și a hidroxidului de sodiu trece într-o altă instalație, dînd naștere hipoclioritului de sodiu. În combinație cu etilena, sosită prin conductă de la Combinatul petrochimic al Pitești, clorul va deveni policlorură de vinil (36 000 tone pe an), iar în prezența benzenului se va transforma în HCH-lindan (insecticid).
În prima lui etapă de dezvoltare combinatul va cuprinde patru fabrici ce se vor da în folosință în cursul anului 1968: o fabrică de produse clorosodice, o fabrică de p.v.c., una de alcooli pe bază de oxosinteză și alta de insecticide.

O fereastră deschisă spre viitorul Uzinei de sodă Govora. În noua aripă a întreprinderii vor fi montate 7 000 tone utilaje, din care 6 200 se fabrică în țară după proiecte de execuție realizate de specialiști ai institutelor românești.

De nouă ani, sarea Ocniței și calcarul Pietrenilor își dau întîlnire în uriașele retorte ale uzinei de sodă ridicate lîngă albia Oltului, la egală distanță de Rîmnic și Govora. Din piatră de var, clorură de sodiu și apă chimiștii obțin aici prin carbonatare soda calcinată, iar prin procedeul de caustificare, soda caustică. Valorificarea superioară a acestor importante bogății ale solului și subsolului vîlcean a determinat creșterea producției generale de sodă industrială a țării noastre de la 50 000 tone, în 1950, la 622 000 tone în 1966.

Chimizarea sării din masivul Ocnelor Mari nu a însemnat, în fapt, decît începutul înfăptuirii largului program de punere în valoare a bogățiilor naturale existente în nordul regiunii Argeș. În răstimpul ultimului deceniu întinsele livezi cu pomi fructiferi au favorizat nașterea unei importante unități a industriei alimentare (I.S.-Rîureni), iar patrimoniul forestier subcarpatic a dus la construcția modernei fabrici de furnir și placaj din Rm. Vîlcea.

În ultima vreme însă atenția economiștilor s-a îndreptat din nou asupra zăcămîntului de sare zăvorît în subteranele Ocniței. Rezultatele fructuoase ale prospecțiunilor geologice au concentrat pentru a doua oară cercetările și interesul chimiștilor asupra acestui colț de țară, ceea ce, în final, a avut drept rezultat nașterea unor proiecte îndrăznețe: dublarea capacității de producție a uzinelor sodice și ridicarea, totodată, în imediata lor vecinătate a unui mare combinat chimic, obiectiv de seamă al planului cincinal.

Între Govora și Rîmnic, la mijloc de drum, vor funcționa, așadar, în următorii ani două mari întreprinderi vecine, ambele proiectate pentru valorificarea chimică a clorurii de sodiu. Cea mai tînără, combinatul, aflat mai «aproape» de poarta sudică a orașului Rîmnicu-Vîlcea, a împrumutat în denumirea oficială numele urbei, în vreme ce uzina de sodă, situată cu vreo cîțiva... metri înspre direcția Govorei, și-a păstrat vechiul nume. Alegerea denumirilor nu ni se pare nici prea inspirată, nici prea potrivită (mai ales că amîndouă întreprinderile se află pe teritoriul administrativ al orașului) dar, în sfîrșit, lucrul acesta este cel mai puțin important. Important este faptul că pitorescul orășel așezat pe apa Rîmnicului va deveni în următorii ani o puternică cetate a chimiei românești, un important centru industrial, populat cu 50 000 de locuitori (față de 25 000 cît are în prezent) și, în țara noastră, cel mai de seamă furnizor de produse clorosodice, subramură însemnată a industriei chimice naționale.

PE URMELE STRĂVECHII MĂRI SARMATICE

Principala hrană a celor două mari întreprinderi va fi în continuare clorura de sodiu, adusă din bazinul Ocnelor Mari-Ocnița, străveche salină a Carpaților Meridionali, exploatată prin puțuri verticale și înguste încă din vremurile Daciei Felix și a locuitorilor cetății Buridava. Acest imens depozit de sare se va retopi în următorii ani, bucată cu bucată, prin forța apei pompate sub presiune, reamintind în mod simbolic existența străvechii Mări Sarmatice ce a acoperit cu milioane de ani în urmă și teritoriul țării noastre.

Calcarul necesar uzinei de sodă va sosi în continuare din cariera Pietrenilor (aici, unde minerii dinamitează treptat un întreg munte, tulburînd cu trăsnetele exploziilor somnul de veacuri al domnitorului Matei Basarab aflat în naosul schitului de la Arnota), iar conducta subterană, un adevărat rîu nevăzut, întoarce din albia Oltului milioanele de metri cubi de apă necesară producției.

(Continuare în pag. 6)

Nu sîntem pe Valea Prahovei, ci pe masivul de sare al Ocnelor Mari. Clorura de sodiu este extrasă aici cu ajutorul apei pompate sub presiune care, dizolvînd sarea, o scoate la suprafață sub formă de saramură. Aceasta va sosi în rezervoarele uzinelor printr-un saleduct subpămîntean, înfipt la capătul a 6 kilometri în masivul salinifer al Ocniței, acolo unde toate dealurile molcome, adumbrite de coroanele livezilor cu pruni și meri, nu sînt în fapt decît simple învelișuri ale unor imenși bulgări de sare. Principalul zăcămînt, stratificat în perioada neogenă a tortonianului, se întinde pe o lungime de cîteva zeci de kilometri și atinge o grosime între 300 și 400 de metri. Miezul sărat al dealurilor, cu alte cuvinte, va redeveni treptat apă sărată, ca în urmă cu milioane de ani. Extinderea Uzinei de sodă Govora și înființarea Combinatului chimic Rîmnicu-Vîlcea vor face necesare lărgirea cîmpului de sonde și construirea totodată a unui nou saleduct. Jumătate din apa Oltului va fi nevoită să curgă în susul dealului, iar de aici să se întoarcă în vale sub forma unui adevărat rîu sărat. Apa, dușmanul cel mai de temut al clorurii de sodiu, va răpi anual din măruntaiele pămîntului o cantitate de 310 000 tone sare pură.

O deosebire esențială a procesului tehnologic, specific celor două întreprinderi, a împiedicat unificarea fabricilor și instalațiilor între granițele unui singur combinat. La uzina de sodă produsul principal îl constituie soda calcinată, în vreme ce la combinatul chimic sarea va fi transformată în primul rînd în sodă caustică. Atomii de clor și sodiu, îngemănați prin forța oarbă a naturii și depozitați sub formă de sare în viscerele pămîntului, vor fi desferecați aci prin intermediul curentului electric. Etilena și propilena, celelalte două materii prime necesare, vor sosi prin conducte de la Combinatul petrochimic al Piteștilor. Descompuși, combinați și recombinați, obligați să suporte o metamorfoză complexă, cei trei compuși principali vor părăsi poarta combinatului sub formă de produse clorosodice, mase plastice, insecticide, alcooli și coloranți.

UN ORAȘ CARE ÎȘI DUBLEAZĂ POPULAȚIA

Rîmnicu-Vîlcea va avea în următorii ani, așa cum am amintit la începutul acestor rînduri, o populație de aproximativ 50 000 de locuitori. Cîți dintre aceștia vor fi vîlceni get-beget și cîți se vor statornici în Rîmnic, plecînd din alte regiuni ale patriei? Greu de spus. Deocamdată marea majoritate a celor care lucrează pe șantierul combinatului au sosit din localitățile învecinate, din Horezu, Govora și Drăgășani. Mulți dintre ei doresc să urmeze școlile de calificare, să devină operatori chimiști și deci cetățeni stabili ai Rîmnicului Vîlcea. Experiența marilor construcții ne-a dovedit de multe ori că locatarii stabili ai viitoarelor uzine și combinate s-au recrutat în număr mare chiar din rîndul muncitorilor sosiți să lucreze cu brațele pe șantier. Aici, în mijlocul numeroșilor tovarăși de muncă, în mijlocul unei vieți orînduite pe dimensiuni și perspective noi, omul își descifrează cu mai multă limpezime dorințele, aptitudinile și căile propriului destin. Tinerii vîlceni nu vor face, sîntem siguri, excepție de la această tradiție a marilor șantiere naționale.

Am căutat și am găsit vîlceni și în rîndul «beneficiarilor», al inginerilor și tehnicienilor ce vor conlucra la pornirea și exploatarea viitorului combinat. Dar în biografia acestora perioada petrecută în marile cetăți ale chimiei din Transilvania și Moldova apare atît de pregnantă încît anii primei tinereți se estompează palizi, mult mai săraci în evenimente și semnificații decît viața rotunjită în tumultul activității profesionale. Vîlcean e operatorul Radu Dionisie, dar ultimii 10 ani și i-a petrecut la Borzești. Vîlcean e și inginerul Ion Petcu, dar vreme de 17 ani a muncit la Tîrnăveni și Turda, iar inginerul șef Eugen Bidișteică, originar din aceeași parte a țării, și-a petrecut o bună parte a vieții la Tîrnăveni și Borzești. Alți doi ingineri, tovarășii Dionisie Sălăgean si Nicolae Blaj, sînt transilvăneni, dar activitatea profesională i-a purtat prin Borzești, Bacău și Brăila.

Chimiștii vîlceni, tehnicienii și operatorii marelui combinat se vor naște de-abia de acum încolo. Viitorii lui profesori vor fi în acești specialiști «interregionali», sosiți încă de pe acum să asiste la construcția fabricilor și la montarea utilajului. Dar deocamdată în noua aripă a uzinei de sodă și pe șantierul combinatului, întins pe o suprafață de 100 de hectare, activitatea principală o desfășoară constructorii (I.S.C.M.-Brașov), veterani experimentați ai marilor șantiere. Locuitorii permanenți ai celor două noi construcții, cei care vor stăpîni procesul tehnologic de la tablourile de comandă sau vor urmări respirația întregului organism industrial prin aparatele de măsură și control, se vor statornici abia spre finele anului viitor.

Dar odată intrați, se vor apuca să mute Oltul și dealurile Ocniței în uriașul stomac al uzinei și combinatului, de unde sarea va porni pe un drum nou, într-o ipostază contemporană.

Pentru realizarea turnurilor de răcire a sosit brigada lui I. Tropa, vestită în întreaga țară pentru succesele obținute în ridicarea turnurilor hiperbolice cu cofraje păşitoare.

În ce stadiu se află lucrările pe şantierul combinatului chimic? Constructorii (I.S.C.M.-Braşov), veterani experimentaţi ai marilor şantiere, au început lucrările de bază la majoritatea obiectivelor: hala de electroliză, depozitul de utilaje, secţia de demineralizare a apei, turnul de răcire, atelierul mecanic, priza de apă, hala de concentrare a sodei. Darea «la cheie» a combinatului a suferit însă o sensibilă întîrziere din pricina defectuoasei organizări a şantierului în perioada sezonului rece. Indisciplina şi repetatele întîrzieri, fructificarea insuficientă a timpului productiv au provocat serioase goluri de producţie (1 863 zile-om irosite într-o singură lună numai prin absenţe nemotivate, ceea ce reprezintă 2,6 la sută timp neproductiv). De asemenea, pentru transportul muncitorilor cu maşinile s-au cheltuit în lunile anului 1966 aproximativ 2 milioane de lei (sau cît ar fi fost necesar pentru construirea unor baracamente pe şantier pentru 1 000 de oameni). Din păcate conducerea şantierului nu a pus pînă în prezent nici o stavilă serioasă în calea acestor deficienţe.

film

CANNES – XXI

Mai în glumă, mai în serios, unul dintre cele trei buletine editate în timpul festivalului îi liniștea pe cineaștii și producătorii aflați la Cannes cu următorul horoscop: «Festivalul se află sub semnul lui Neptun, zeul mării; de aici concluzia imediată că toate tendințele artistice vor face casă bună la Cannes, că, într-un fel sau altul, toate își vor avea partea lor de răsplată». Trecînd peste cochetarea cu micile superstiții (care face și ea parte din atmosfera festivalului), o simplă recapitulare a palmaresului ne îngăduie să spunem că laurii competiției au încununat în acest an opere aparținînd unor stiluri dintre cele mai diferite, reprezentate de cineaști din generații diferite, dar obsedați și răscoliți de aceeași imagine: a contemporanului nostru, a omului din secolul XX față în față cu multele și uneori chinuitoarele întrebări pe care i le pune acest veac. Se pare că o parte din bunurile strînse de estetica cinematografică în ultimii ani (și cînd spunem bunuri nu ne gîndim la jocurile formale gratuite), ca și îndrăznelile celor mai proaspeți cineaști, s-au întîlnit pe acest teren solid al unei problematici social-umane actuale. Dovedesc aceasta filmul lui Antonioni (Explozia), **în sfîrșit cîștigător al Marelui premiu Palme d'Or, ori al colegului său ceva mai vîrstnic, americanul Joseph Losey** (Accidentul; **Premiul special al juriului**); **ori filmele mult mai tinerilor săi colegi Alain Jessua** (Jocul de-a masacrul; **Premiul pentru cel mai bun scenariu**) **și Ferenc Kosa** (Zece mii de sori; **Premiul pentru cea mai bună regie**). **Sperăm să o dovedească, peste puțin timp, și competițiile de la Moscova și Veneția.**

M. MIHĂILESCU

fișă filmografică

MICHELANGELO ANTONIONI

Antonioni s-a născut în ziua de 29 septembrie 1912 la Ferrara. După cîțiva ani de studii economice se îndreaptă către activitatea jurnalistică și critica de cinema. A făcut asistență de regie pe lîngă Marcel Carné (Les visiteurs du soir, 1942). A colaborat, în calitate de coscenarist, cu Rosselini (Un aviator se întoarce, 1942), cu Giuseppe de Santis (Vînătoare tragică, 1947) și Federico Fellini (Șeicul alb, 1953).

Între 1943 și 1947 realizează primul său film documentar de scurt-metraj, **Gente del Po** (Oameni de pe valea Padului), căruia, pînă în 1955, îi vor urma alte șapte filme documentare. În 1950, pe ecrane apare primul film artistic semnat Michelangelo Antonioni: **Cronica unei iubiri** (cu Lucia Bosé și Massimo Girotti). După aceea:

1953 — **Învinșii** (cu Anna-Maria Ferrero și Franco Interlenghi). Filmul a participat la Festivalul de la Veneția din 1953, hors-concours.

1953 — **Dama fără camelii** (cu Lucia Bosé, Andrea Cecchi, Gino Cervi, Alain Cuny).

1953 — **Tentativă de sinucidere** (un episod într-un film-scheci realizat în colaborare cu Carlo Lizzani, Dino Risi, Fr. Masselli, Cesare Zavattini, F. Fellini și A. Lattuada). Actorii erau neprofesioniști.

1955 — **Prietenele,** după cartea «Printre femeile singure», de Cesare Pavese (cu Valentina Cortese, Yvonne Furneaux, Ettore Manni, Franco Fabrizzi, Eleonora Rossi Drago, Gabriele Ferzetti).

1957 — **Strigătul** (cu Steve Cochran, Alida Valli, Dorian Gray, Betsy Blair, Gabriella Palotta).

1960 — **Aventura** (cu Gabriele Ferzetti, Lea Massari, Dominique Blanchar și noua sa mare descoperire, Monica Vitti).

1961 — **Noaptea** (cu Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni, Monica Vitti, Bernhard Wicki).

1962 — **Eclipsa** (cu Alain Delon, Monica Vitti, Francisco Rabal, Louis Seigner).

1964 — **Deșertul roșu,** primul său film în culori (cu Monica Vitti, Carlo de Pora, Richard Harris, Rita Renoir).

1967 — **Explozia,** realizat în Anglia (cu Vanessa Redgrave, David Hemmings, Sarah Miles).

Premiile acordate filmelor lui Antonioni:

1951 — Marele Premiu de regie la Festivalul de la Punta del Este pentru «Cronica unei iubiri».

1955 — Leul de argint la Festivalul de la Veneția pentru «Prietenele».

1957 — Marele Premiu al criticii la Festivalul de la Locarno pentru «Strigătul».

1960 — Premiul special al juriului, Premiul noii critici, Premiul special S.E.C.T. la Festivalul de la Cannes și Premiul Sutherland la Londra pentru «Aventura».

1961 — Premiul Ursul de aur și Premiul Fipresci la Festivalul de la Berlin pentru «Noaptea».

1962 — Premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes pentru «Eclipsa».

1964 — Leul de aur la Festivalul de la Veneția și Premiul criticii internaționale pentru «Deșertul roșu».

1967 — Marele premiu Palme d'Or la Festivalul de la Cannes pentru «Explozia».

pe scurt

Cîte ore ar fi trebuit să-și petreacă în sălile de proiecții un festivalist perfect pentru a putea vedea toată cantitatea de peliculă adusă la Cannes (adică cele 29 de filme existente oficial în festival, cele 10 filme înscrise în cadrul săptămînii internaționale a criticii și celelalte 110 opere prezentate la «Piața filmului», în total 149 de filme)? Aproximativ 15 ore pe zi, timp în care prin fața ochilor trec aproape 20 000 metri de peliculă. Dar pentru a fi un festivalist perfect, pe lîngă răbdare și ochi zdraveni mai e nevoie și de un dar pe care noi, muritorii, nu-l avem: ubicuitatea. Nimeni nu poate fi prezent în două sau trei săli de cinematograf în același timp. Așa că toate aceste calcule rămîn doar un joc amuzant.

Ironia vieții! În timp ce la Cannes se desfășura festivalul, la Münich, un congres al Federației internaționale a producătorilor (cu delegați din 20 de țări) cerea o limitare a numărului de festivaluri internaționale cinematografice. Cifra de 110 (atîtea sînt pînă în prezent) îi se pare îngrijorător de mare. Cu numai doi ani în urmă însă, Georges Sadoul spunea: «Niciodată nu vor fi prea multe festivaluri în lume». Producătorul, omul cu banii — și de care, vai, depinde uneori atît de mult soarta filmului — nu este de acord.

sec-
ven-
țe

● Neliniștea unui om care caută o împlinire în viață, singurătatea, incertitudinea împinsă pînă la paroxism — pe aceste teme tragice ale occidentului contemporan și-a constituit Antonioni filmul «Explozia», povestea a 24 de ore din viața unui iscusit fotograf de modă londonez. În rolul principal, David Hemmings (foto 1), alături de Sarah Miles), pînă mai ieri cîntăreț de operă (în timpul unui spectacol cu Carmen și-a pierdut brusc vocea), căruia i se prevede de pe acum o frumoasă carieră. Partenera sa — Vanessa Redgrave, cîștigătoarea premiului de interpretare feminină la Cannes 1966 (foto 2).

● «Unul dintre cele mai inteligente, mai strălucitoare și mai savant elaborate filme din cîte se pot imagina» — cu această recomandare a intrat în competiție filmul lui Joseph Losey «Accidentul», distins cu Premiul special al juriului. Unii i-au reproșat lui Losey o luciditate excesivă, nemiloasă, vecină cu răceala, pe alții i-a supărat pur și simplu perfecțiunea filmului, dar toți au recunoscut că Losey este un remarcabil povestitor al ecranului. Capetele de afiș ale interpretării: Dirk Bogarde și Jacqueline Sassard (foto 3).

● «Un film care ar fi putut să fie foarte mare» — spun criticii despre «Fiecăruia ce i se cuvine» al lui Elio Petri, cîștigătorul Premiului pentru cel mai bun scenariu. Ar fi putut să fie foarte mare. Dacă n-ar fi existat o eroare de judecată a regizorului: stilul mult prea violent. Marea tragediană greacă Irene Papas (foto 4) apare în acest film alături de doi cunoscuți actori italieni: Gian Maria Volonte și Gabriele Ferzetti.

● Debutantul ungur Ferenc Kosa, cîștigătorul Premiului pentru cea mai bună regie, filmul «Zece mii de sori» (foto 5), a și fost apropiat de concetățeanul său Miklos Jancso, autorul celebrului «Sărmanii flăcăi». Din aceeași dorință de a confrunta destinul individului cu istoria s-au născut ambele opere, reprezentative pentru cinematografia ungară de azi

așa da!

Astăzi urma să apară a treia dintre cronicile consacrate «fluxului vorbelor». Ar fi conținut în special note critice, întrucît cele precedente nu au epuizat enumerarea scăderilor care diminuează eficiența unora dintre emisiunile luate în discuție. Dar televiziunea ne-a făcut o mare surpriză. Un ciclu de emisiuni care se banalizaseră la scurtă vreme după un debut promițător s-au redresat într-un mod de-a dreptul senzațional. Este momentul să stăvilim temporar fluxul nemulțumirilor și să marcăm evenimentul care poate deveni — și sperăm să devină — o piatră de hotar în dezvoltarea televiziunii noastre. Cu Panoramicul consacrat Greciei și mai ales cu cel intitulat «Sub cerul Hanoiului», redacția de actualități ne-a demonstrat că știe cum trebuie să arate o emisiune consacrată vieții politice internaționale și că este în măsură să realizeze asemenea emisiuni. Ea s-a desprins de căile pe care le bate zilnic presa scrisă și a înțeles să ofere telespectatorilor ceea ce numai televiziunea poate oferi: senzația contactului direct cu evenimentul.

Montajul de filme care recapitula principalele momente ale evoluției situației din Grecia în ultimii ani ne-a ajutat să înțelegem, mai bine decît ar fi putut-o face orice comentariu, cauzele și sensul recentei lovituri de stat. Să formulăm obiecția de amănunt că textul se îndepărta uneori prea mult de imagine, că ar fi trebuit să ni se spună: «Iată-l pe Papandreu, iată-l pe Kanelopoulos» etc.? Nu asta este esențial, ci faptul că emisiunea, în întregul ei, a fost extrem de interesantă și că, fiind concepută inteligent, a fost urmărită cu maximum de atenție de cele mai diferite categorii de telespectatori.

Panoramicul «Sub cerul Hanoiului» a fost, după părerea mea, cea mai bună emisiune realizată vreodată de televiziunea noastră. Una este să citești despre războiul terorist dezlănțuit de americani împotriva Republicii Democrate Vietnam, despre admirabila bărbăție cu care poporul acestei țări ține piept agresorilor, și chiar să vezi jurnale de actualități consacrate acestui subiect, și alta este să fii confruntat cu mărturia directă și sprijinită pe documente filmate ale unor gazetari români care au asistat la grozăviile descrise. Ilie Purcariu și Alexandru Cîmpeanu, secondați cu pricepere de Ilie Ciurescu, ne-au vorbit despre locuri și oameni pe care i-au cunoscut, ne-au povestit cum s-au ascuns ei înșiși în timpul bombardamentelor, au transformat victimele și eroii anonimi din filmele prezentate în oameni cu o identitate precisă, apropiați lor și nouă. Nu sînt decît două săptămîni de cînd americanii au recunoscut că aruncă «bombe cu bile» asupra Republicii Democrate Vietnam. Noi am văzut însă cu ochii noștri o asemenea bombă adusă din Vietnam cu doi ani în urmă și am înțeles ce oribilă este această armă cu nume de jucărie.

Timp de jumătate de oră am fost cu toții în Vietnamul care sîngerează, luptă și totuși găsește răgazul să-și pregătească viitorul.

Așa, numai așa am dori să fie Panoramicul de acum înainte. În acest caz am aplauda prezența lui în program chiar și de două ori pe săptămînă și am stărui pentru plasarea lui la o oră mai puțin înaintată.

Telespectatorii iubesc și prețuiesc autenticul, documentul uman, mărturia directă, comentariul la obiect. Orice încercare de a dilua ceea ce ei s-au învățat să considere că li se cuvine este observată și reprobată. Un singur exemplu: după transmiterea Panoramicului intitulat «Expo'67» din 28 aprilie, 15 telespectatori ne-au scris, alăturîndu-se opiniei exprimate de inginerul Ilian Cadelcu din București, str. dr. Maximilian Popper nr. 12. Extragem din scrisoarea acestuia: «Crainica ne-a anunțat că nu s-a putut prelua transmisia direct de la Montreal, deoarece ora era prea înaintată și la noi nu mai era emisiune. Nu era adevărat, deoarece avînd un televizor destul de sensibil am urmărit emisiunea la televiziunea bulgară care a transmis-o în direct la 27 aprilie, între orele 22,50 și 23,10, cînd și stația noastră mai avea program». Preferăm să nu transcriem aprecierile cititorilor noștri despre acest «sistem de a induce în eroare sute de mii de telespectatori».

După ultimele demonstrații de virtuozitate, «Panoramicul» nu mai are voie să coboare la asemenea procedee.

Felicia ANTIP

cît, cum și de ce așteptăm cu gura căscată

Anchetă realizată de
dr. Mihai SITEA și Dic. BABOIAN
Fotografii de Eugen IAROVICI

- CU OCHII LA „DENTIOR“
- SALA DE AȘTEPTARE ACUZĂ
- SE POATE ȘI ALT FEL?

Poate părea ciudat, dar cei vechi considerau că puterea omului stă în dinții săi. Au ajuns pînă la noi dovezi despre triburi preistorice ale Africii, în care luptătorii își ascuțeau dinții după forma lăncilor pe care le foloseau pentru atac și apărare. Cîndva, ființa care nu mai era animal, dar care nu era încă om, folosea dinții ca pe niște veritabile arme...
Sîntem departe de vremea cînd strămoșii omului își ascuțeau dinții la modul propriu. Mai evoluați, preferăm s-o facem din cînd în cînd la figurat...

Peste 100 000 de oameni în urmărirea unui loc pe «Dentior».
Așa ar arăta o sală de așteptare, posibilă numai în aer liber, de pildă stadionul «23 August», în ziua unui mare derbi fotbalistic. Și încă n-ar încăpea decît o parte dintre cei care nu au putut fi programați în răstimp de un an la policlinicile de stomatologie din Capitală.

ÎN LUMEA MÎINILOR TĂMĂDUITOARE

Poate părea ciudat, dar avem dreptul să considerăm cu toții că, într-un fel, puterea omului contemporan stă și în ceea ce numim... dentiștii săi.

Ce înseamnă mîna tămăduitoare a unui medic stomatolog, întinsă la timp spre falca dureroasă, o știe fiecare dintre noi. La orice oră din zi și din noapte, permanent, mîna aceasta intervine pe întreg cuprinsul țării. Numai în Capitală rețeaua de asistență stomatologică asigură anual peste 3 000 000 de consultații și tratamente. Cei peste 2 500 de doctori specialiști răspîndiți în întreaga țară înseamnă tot atîtea perechi de mîini cărora ne încredințăm cu conștiința că vor face să dispară durerea atroce care ne-a proiectat din fotoliul de acasă în cel al cabinetului dentar.

Larga răspîndire a policlinicilor și cabinetelor stomatologice bine utilate, organizarea serviciilor de urgență de zi și de noapte, cabinetele de specialitate deschise în școli, în marile întreprinderi, pe șantiere — toate vorbesc despre efortul ce se depune pentru continua îmbunătățire a asistenței stomatologice în țara noastră. E bine să reținem: cei peste 2 500 de medici stomatologi ai anului '67 reprezintă o cifră de aproape 5 ori mai mare decît numărul de medici cu specialitate similară din anul '38 (număr care atunci nu era mai mare de 570). Efortul e în continuă desfășurare și amplificare. Dispunem azi de puternice centre de învățămînt stomatologic. Facultățile din București, Iași, Cluj, Tg. Mureș, Timișoara dau aproximativ 450 de noi medici stomatologi în fiecare an. Crește necontenit numărul de cadre, se înmulțesc centrele și cabinetele dentare. Fotoliile și uniturile «Dentior» fabricate la I.O.R.-București satisfac din plin atît pe medici cît și pe pacienți.

...Și totuși.

Ancheta pe care am întreprins-o în rețeaua de asistență stomatologică ne-a prilejuit o seamă de constatări dintre care poate cea mai banală dar totodată cea mai concludentă pentru carențele existente azi în asistența stomatologică a populației este faptul că **aproape peste tot am întîlnit, la cele mai variate ore din zi, săli de așteptare pline cu oameni.**

ÎN FOND, DE CE AȘTEAPTĂ OAMENII?

Iată cîteva dintre răspunsurile celor ce populează sălile de așteptare:

«Nu sînt azi pentru prima oară aici. Am mai fost și săptămîna trecută. Medicul mi-a spus că aștept degeaba, că nu mă poate primi. Are prea mulți pacienți. Totuși eu am nevoie de un tratament serios. Deocamdată durerea nu e insuportabilă. Dar nu vreau să aștept pînă devine. Așa că am venit și azi. Poate, cine știe, îmi va veni rîndul» (E. Enache, instalator).

«Puteam să încep de mult lucrarea de care am nevoie, dar de o bucată de vreme am devenit «abonat» aici, la cabinet. Nu există, pare-se, materialele de care e nevoie. Așa că...» (Iancu Popovici, muncitor tipograf).

«Poate n-o să credeți, dar vin astăzi pentru a șaptea oară la cabinetul de «urgență». Prima oară mi s-a spus să revin peste trei zile. Cînd am venit am găsit un alt tovarăș medic care m-a întrebat cum am nimerit la el? Mi-a spus și el să revin peste trei zile. Ce să mai lungesc povestea? Abia a cincea oară am reușit să fac o radiografie. Astăzi, cum vă spuneam, e a șaptea oară. Și gîndiți-vă: de fiecare dată las acasă singuri doi copii gemeni. Tremur să nu se întîmple ceva» (Ana Rila, casnică).

Așadar, medici în situația de a nu primi în tratament pacienți noi pentru că sînt suprasolicitați și nu mai au «locuri» (nu-i așa, tovarăși medici, că o carie netratată azi înseamnă un dinte extras mîine?).

Așadar, lipsă de materiale (n-aveți nici odată dureri de dinți — tovarăși de la Centrofarm?).

Așadar, «urgențe» pasate de la o zi la alta, de la o săptămînă la alta, în timp ce... (n-aveți copii, pe care nu i-ați lăsa singuri acasă decît cu inima strînsă, tovarăși din policlinicile dentare?).

Oamenii de la ușile cabinetelor reprezintă doar o parte din armata celor ce așteaptă. Ce-ar fi să ridicăm acoperișurile unora dintre casele orașului? Le ridicăm. Și vedem oameni așteptînd acasă. De cîte ori sună cineva se reped la ușă cu speranța: poate e factorul? Oamenii — un soi de pacienți la domiciliu — așteaptă o carte poștală... Au depus-o (completîndu-și citeț adresa) în urmă cu multe luni la policlinică. Au primit chiar și niște numere de ordine: 3 106, 11 214, 18 228. Și acum așteaptă să le vină programarea la lucrări protetice. Pînă la urmă, vine rîndul fiecăruia; după nouă luni, sau opt, sau șapte luni (policlinica «Victoria»), patru luni (policlinica «30 Decembrie»).

Nimeni n-ar putea indica cifra exactă a celor care așteaptă acasă sau în anticamera medicilor stomatologi. Factorii răspunzători de asistența stomatologică sînt însă unanimi în a recunoaște că numărul lor este oricum foarte mare.

ȘIRUL FĂRĂ SFÎRȘIT

Împreună cu un medic amator de statistici am făcut următoarea socoteală. Datorită faptului că nu sînt create condițiile organizatorice pentru folosirea în întregime a rezervelor timpului de muncă de care dispun medicii stomatologi care lucrează în policlinicile speciale din Capitală (ca să nu mai vorbim de cele din rețea), aceștia sînt puși în situația de a refuza cîte 4-5 pacienți pe zi. Să zicem 4. O lună are 26 zile lucrătoare. Asta înseamnă 104 pacienți refuzați pe lună. Să rotunjim: 100. Să ne imaginăm o coadă la care se adaugă lunar cîte 100 de oameni. Într-un an, un singur medic este așteptat la coadă de 1 200 de pacienți. Dar la policlinicile speciale din București lucrează peste 100 de medici. Oare stadionul «23 August» ar fi o sală de așteptare destul de încăpătoare pentru pacienții refuzați într-un an?

Nici un derbi fotbalistic și nici o superproducție cinematografică nu s-au bucurat vreodată de o asemenea solicitare în masă. Coada care se lungește și se îngroașă la porțile asistenței stomatologice, departe de a bucura pe cineva, dă de gîndit. De gîndit cu toată seriozitatea și mai ales îndeamnă la găsirea unor soluții eficiente.

AVEȚI CUVÎNTUL, TOVARĂȘI MEDICI!

Vă rugăm să vorbiți în fața imensei săli de așteptare formate din pacienții dv., pre-

(Continuare în pag. 12)

În așteptarea chemării: «cine urmează?»

zenți și viitori, despre organizarea științifică a asistenței stomatologice.

Dr. Petre Ciubotaru de la policlinica «16 Februarie» este gata să-și spună părerea. Ține să precizeze însă din capul locului că nu va insista asupra grăbirii cu orice preț a ritmului de lucru al medicului stomatolog, întrucît aceasta s-ar face în dauna calității lucrărilor efectuate. «Graba nu numai că nu ar rezolva nimic ci, dimpotrivă, ar genera nemulțumiri în rîndurile pacienților». Convenim fără rezerve. Cu atît mai mult cu cît interlocutorul nostru admite la rîndul său că există multiple căi și posibilități pentru a se obține sporirea participării și randamentului medicilor la acordarea asistenței stomatologice.

Desigur, nu este vorba de o suprasolicitare a medicului și nici a cadrelor auxiliare: lucrătorii din laboratoarele dentare sau asistentele și surorile medicale. «Este vorba în primul rînd — arată doctorul coordonator **Ovidiu Stătescu** (policlinica «30 Decembrie») — de a se crea asemenea condiții care să canalizeze energiile, capacitatea de muncă a cadrelor, dorința lor unanimă de a da tot ce pot în cabinete sau laboratoare. Din acest punct de vedere este poate momentul ca forurile competente să treacă la reconsiderarea unor instrucțiuni și dispoziții vechi, sau mai bine zis învechite, care nu sînt de natură să stimuleze participarea pe un front mai larg a cadrelor medicale în asistența stomatologică. În zeci de policlinici din țară, numeroase «unituri» — scaune dentare — și chiar cabinete întregi sînt nefolosite în tot cursul zilei; se lucrează într-o singură tură».

În cadrul anchetei noastre, majoritatea medicilor chestionați s-au declarat gata să stea la dispoziția pacienților mai multe ore decît în prezent.

Oare în fața unei asemenea oferte deschise Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, în colaborare cu celelalte foruri, nu poate găsi **modalitatea practică** pentru folosirea rațională și cu maximă eficiență a rezervelor nefolosite ale timpului de muncă al medicilor stomatologi și al ajutoarelor acestora?

Dr. Munteanu Horia Ion, directorul policlinicii «Victoria», ne declară: «Ore mai multe de contact între medici și pacienți înseamnă în primul rînd o mai gospodărească folosire a fotoliilor dentare. Fiecare «Dentior» își poate dubla și tripla randamentul dacă în preajma lui se află un medic în acțiune cît mai multe ore într-o zi».

Iată care este în această privință părerea exprimată de **conf. dr. C. Știber:** «Cred că ar fi bine să fie luată în considerare și posibilitatea ca medicii stomatologi să poată lucra în diferite unități, în timpul lor liber, și numai la cererea lor, nu pe bază de salarizare fixă, ci pe munca concretă pe care o depun, exprimată în tratamente finite. Aceeași modalitate poate fi aplicată și pentru folosirea timpului liber (deci în afara programului obișnuit) al tehnicianului dentar».

Ce se întîmplă însă în realitate! În multe policlinici și cabinete un număr considerabil de «unituri» stau goale o anumită parte din zi sau chiar toată ziua, în timp ce scaunele din sala de așteptare sînt mereu ocupate.

Fiecare «Dentior» liber folosit o tură în plus reduce numărul celor care așteaptă cu 20 de persoane. La Policlinica specială din str. Negustori 1, fișele statistice indică o cifră concludentă: 6 732 consultații anual se realizează la fiecare fotoliu dentar. Și totuși la această policlinică, unde în primele cinci zile ale săptămînii cele 11 unituri sînt ocupate permanent în două ture, sîmbăta după-amiaza și uneori dimineața stau libere 5-6 scaune în cabinetele respective, neocupate și ele.

La policlinica «30 Decembrie» am găsit, de asemeni, trei fotolii noi nouțe ce stau nefolosite de la începutul acestui an întrucît se așteaptă sosirea stagiarilor... Or, stagiarii sînt încă studenți și nu-și vor lua posturile în primire decît în septembrie. Scaunele stau totuși libere în aripa cea nouă a policlinicii și nimeni nu și-a pus întrebarea cîți pacienți ar fi putut deservi ele în aceste luni. Și cîți pînă la toamnă.

La Facultatea de stomatologie din Calea Plevnei, 60 de fotolii «Dentior» sînt folosite pentru asistență medicală numai dimineața. După-amiază, în unele cabinete spațioase, modern amenajate, domnește o liniște de catedrală. Multe fotolii sînt libere de la orele 15 pînă a doua zi dimineața la 8. Dar dacă s-ar organiza lucrul și după-amiază?

Solicitat să-și spună părerea în această privință, tovarășul **prof. Valerian Popescu,** decanul Facultății de stomatologie, arată că într-adevăr există rezerve care ar putea fi folosite în anumite condițiuni. Astfel, o parte din unitățile și fotoliile folosite în prezent de studenți pentru lucrări practice cu așa-numitele «fantome» ar putea fi afectate unor săli special amenajate în acest scop.

Evident, carențele existente în rețeaua asistenței stomatologice nu se reduc la insuficienta folosire a cadrelor de specialitate și a unităților.

Problemele legate de dotarea cu aparataj corespunzător, de aprovizionarea cu materiale, de creșterea cadrelor, ca și diferite aspecte privitoare la modalitățile de stimulare a calității și cantității muncii prestate preocupă deopotrivă pe toți cei ce activează în rețeaua asistenței sanitare stomatologice.

O FIGURĂ CENTRALĂ— TEHNICIANUL

Nevăzut, de cele mai multe ori necunoscut de pacient, tehnicianul a fost și este, alături de medic, una din figurile centrale în deservirea celor care se adresează unei policlinici de stomatologie. În laboratorul de tehnică dentară se realizează cele mai complicate lucrări protetice indicate de medicul respectiv. Adevărat artist în meseria lui, tehnicianul confecționează coroanele, punțile, protezele care redau oamenilor sănătatea și zîmbetul.

Desigur, față de cerințele actuale mereu crescînde, numărul medicilor stomatologi este mic, dar — ceea ce este mai grav — numărul tehnicienilor dentari e și mai mic. Lucru care se răsfrînge direct asupra capacității de lucru a medicilor, îngreunîndu-le mult sarcinile ce le revin.

«În mod normal — subliniază **dr. Ion Docea** (Policlinica specială, Negustori 1) — proporția trebuie să fie de doi tehnicieni la un medic. Or, noi nu dispunem în prezent decît de trei sferturi de tehnician la un medic. Consider că este timpul ca tehnicianul să fie apreciat la justa lui valoare și stimulat să-și desfășoare întreaga sa capacitate de lucru».

Ca și medicii, majoritatea tehnicienilor admit că deși munca lor nu este de loc ușoară, există totuși suficiente rezerve de folosire judicioasă a timpului lor de lucru. Dovadă faptul că punctajul normativ lunar este depășit în fiecare lună în mai toate laboratoarele. Cum funcționează în schimb cointeresarea materială? Mai bine zis cum nu funcționează?

Norma în vigoare (care nu a fost schimbată de 15 ani) prevede că tehnicianul trebuie să execute lucrări în valoare de 156 puncte pe lună. Or, după cum am constatat, el realizează de multe ori de două ori și chiar de aproape trei ori pe atît. Dar lucru curios: cîștigul său rămîne același; aici nu funcționează nici un fel de stimul al calității și cantității muncii.

La Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale ni s-au dat asigurări că se pregătește reconsiderarea actualului sistem de normare. Cînd se va întîmpla aceasta? Un răspuns precis nu s-a dat. «Problema este în studiu».

Între timp continuă să funcționeze «stimulente» materiale ca acelea indicate de Sfatul popular al raionului Tudor Vladimirescu Policlinicii speciale, Negustori 1. Prin adresa nr. 17 056 din 18.XII.1965 trimisă acestei unități, se atrage atenția: «Stabilirea stimulentelor în bani din cota de 10% se va face prin raportarea disponibilului lunar la numărul de ore prestate și la salariul tarifar, **fără nici un considerent de alt ordin**» (sublinierea noastră). Deci indiferent de calitatea și cantitatea muncii prestate stimulentul se acordă **numai în funcție de orele prestate peste program, în mod nediferențiat.** Așa se face — ne spune tehniciana dentară **Ceara Ana** (cu vechime de 20 ani în meserie) — că cine a realizat 300 de puncte în loc de 156 în opt ore de lucru nu primește nici un stimulent, în timp ce colegul său care a realizat **numai 200 de puncte,** prestînd **și ore suplimentare,** primește stimulentul material indicat de instrucțiunile Sfatului popular Tudor Vladimirescu. «Consider că avem o situație unică în felul ei — ne spune tehnicianul **Bohn Francisc** (maestru în meseria lui) de la Policlinica specială din str. Negustori. Deși fiecare dintre noi e obligat să cunoască nu o profesie, ci mai multe — trebuind să fie în același timp turnător de precizie, matrițer, prelucrător de mase plastice, șlefuitor și, în ultima instanță, bijutier (nu numai pentru că lucrează cu aur) — totuși această meserie a noastră... nu există; pur și simplu nu figurează în nomenclatorul de salarizare». În adevăr, normativele încă în vigoare nu prevăd nicăieri profesiunea de **tehnician dentar.**

La strungul de precizie, în fața cuptorului încins, la arcul voltaic care topește și prelucrează vipla ori la menghină lucrează sute de oameni denumiți oficial... asistenți medicali, laboranți. Mulți dintre ei, deși sînt tehnicieni dentari versați, figurează în scheme ca... infirmieri.

Am aflat însă între timp că la Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale se preconizează organizarea unor cursuri (cu tehnicienii din rețea), la sfîrșitul cărora se va acorda calificarea de tehnician dentar, stabilindu-se gradele corespunzătoare după vechime și capacitate. Cu alte cuvinte se vor califica un număr de cadre gata calificate...

Munca medicilor se resimte direct de pe urma lipsei acute de tehnicieni, dar și de pe urma lipsei de cadre medii ajutătoare — asistente și surori. «Ar trebui — ne spune **dr. Livia Moscopol,** medic coordonator la serviciul de stomatologie al policlinicii «Tudor Vladimirescu» (Vitan) — să se ia în considerare și în sectorul stomatologic propunerile făcute nu demult de acad. Theodor Burghele într-un articol din «Scînteia», și anume ca marile unități medicale să aibă posibilitatea de a-și pregăti singure ajutoarele de care au nevoie». Acum sistemul e complicat. O soră, ca să aibă această calificare, trebuie să urmeze — după ce a absolvit școala generală de 8 ani — încă o școală de specialitate de 4 ani! Și aici, se pare, unele dispoziții mai vechi împiedică recrutarea (și specializarea lîngă scaunul dentar) a unor surori, direct din rîndul absolvenților școlilor de cultură generală...

Oră de tehnică dentară la Facultatea d

Metode moderne de lucru în laboratorul de tehnică dentară al serviciului de stomatologie de la policlinica «Tudor Vladimirescu» (Vitan).

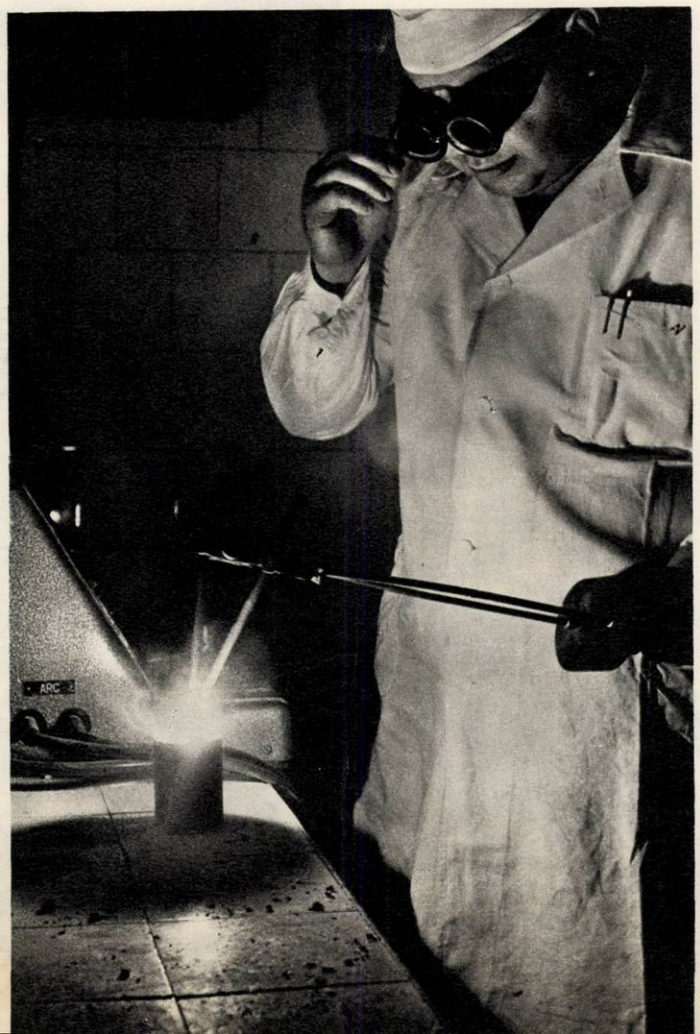

ologie.

UNDE NU E CAP, VAI DE...MÎINI!

Arătam mai înainte ce probleme dificile ridică numărul redus de tehnicieni dentari. Urmînd firul anchetei noastre ne-am străduit să descoperim rezervele timpului de muncă al acestor prețioși colaboratori ai medicului stomatolog. Și le-am descoperit irosite în proporție considerabilă datorită lipsei de spirit gospodăresc, aplicării mecanice, lipsite de sens practic și de perspectivă, a normelor de economicitate.

Prof. Eugen Costa cunoaște bine și sub toate aspectele problema. «Situația tehnicienilor laboranți — arată directorul clinicii și al policlinicii «16 Februarie» — este unică și din următorul punct de vedere: sîntem probabil singura țară din Europa în care dinții se fabrică cu... mîna. Așa încît, **tehnicianul este nevoit să piardă un sfert din timpul său de lucru la confecționarea manuală a dinților.** Cu toate că mulți dintre ei au ajuns la o dexteritate remarcabilă, nici o mînă nu poate confecționa dinții cu precizia și viteza cu care i-ar confecționa o linie automată. Bineînțeles dacă la noi o asemenea linie ar exista...

În tehnica dentară mondială se folosesc, de multe decenii, în exclusivitate dinți fabricați industrial. Pînă în urmă cu cîțiva ani existau și la noi zeci de mii de dinți de acest fel. Erau de toate mărimile posibile, confecționați în 28 de nuanțe; aveai de unde alege. Dar acești dinți s-au terminat și alții n-au mai fost aduși. Și nici o linie de fabricat dinți nu s-a adus. Așa că...»

Pentru descongestionarea tehnicienilor s-a trecut la confecționarea dinților într-o întreprindere bucureșteană specializată: «Victoria». Dar condițiile de alchimie medievală și fără control medical în care lucrează această întreprindere (instantaneul nostru fotografic este, credem, edificator) nu pot contribui în nici un caz la o rezolvare a problemei. Mai ales că aici «victoria» este tot... a lucrului manual. În plus (și încă ce plus), întreprinderea «Victoria» livrează fiecare dinte contra sumei de 8,50 lei, în timp ce același dinte, confecționat de tehnician, costă mai puțin de 1 leu...

LA MINISTER SE ȘTIE TOT, DAR... SE STUDIAZĂ

Firește, ancheta noastră avea nevoie și de răspunsuri autorizate din partea Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale.

Aici am avut plăcuta surpriză de a constata că, în ce privește situația asistenței stomatologice, sînt cunoscute toate datele. Nimic nu a scăpat atenției ministerului. În această privință **dr. Theodor Nicolau,** șeful asistenței stomatologice în minister, este categoric: «Tot ce ați aflat de la medici și tehnicieni ne este cunoscut. Totul este în studiu. Nici o propunere nu este nouă pentru noi».

Încurajați, solicităm precizări. Bunăoară în legătură cu nefolosirea deplină a tuturor «uniturilor» și cabinetelor dentare «se știe și se vor lua măsuri».

De ce nu avem pînă în prezent o linie automată de fabricat dinți? «E adevărat, se simte lipsa ei de mulți ani, dinții de la «Victoria» nu corespund; tehnicienii pierd mult timp lucrînd dinți cu mîna».

Sînt plîngeri în legătură cu aprovizionarea cu materiale. «Da, într-adevăr, aprovizionarea nu este ritmică, calitatea multor produse este slabă, nu se face sub control medical; micul instrumentar lasă de dorit».

Cum apreciați programările «pe termen lung» prin cărți poștale? «Categoric, sîntem pentru desființarea lor. Nu dau rezultate; ne compromit».

Revenim la linia automată: ce s-a făcut concret pentru procurarea ei?

Dr. Nicolau ne asigură: «Avem un studiu care arată cît timp se pierde pentru că fabricăm manual dinții. Acum doi ani am propus, acum un an am propus. La 31 august 1966 s-a trimis o adresă Direcției tehnico-medicale din minister. Nu se știe de soarta propunerii, dar sperăm că pînă în 1968...»

În ce privește celelalte probleme, ministerul le cunoaște, dar le studiază.

Nu știm de bună seamă cîți ani ar mai putea dura trecerea la fabricarea industrială a dinților, dar știm, tot de la minister, că acum șapte ani s-au făcut demersuri pentru concentrarea producției de materiale stomatologice într-o singură unitate în cadrul industriei chimice, dar nici pînă astăzi nu se știe exact cum și de ce nu avem o asemenea întreprindere care să lucreze sub control medical și cu mijloace moderne corespunzătoare nivelului la care s-a ridicat în acești ani stomatologia românească.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Ancheta noastră a sesizat o parte din lipsurile serioase existente în domeniul asistenței stomatologice. Alte aspecte au fost relatate pe larg prin intermediul ziarelor, radioului și televiziunii. Pe temeiul constatărilor de pe teren reiese nu numai necesitatea imperioasă, dar și posibilitatea practică de a se trece la măsuri imediate. Fără a face neapărat investiții speciale, ci prin acțiuni bine gîndite, de ordin organizatoric, care să valorifice toate rezervele și capacitățile existente, se pot înlătura elementele de impas ivite în anumite compartimente-cheie ale asistenței stomatologice.

Solicitate de «Flacăra», un număr considerabil de cadre de specialitate și-au expus deschis părerile susținîndu-le cu propuneri concrete între care pe primul plan figurează:

— folosirea tuturor rezervelor timpului de muncă al medicilor, tehnicienilor, asistentelor și surorilor;

— stimularea reală, concretă, a fiecăruia, după calitatea și cantitatea muncii prestate;

— folosirea deplină și riguroasă a tuturor instalațiilor;

— lichidarea metodelor de lucru meșteșugărești în laboratoarele de tehnică dentară;

— aprovizionarea ritmică cu materiale de bună calitate (medicul stomatolog poate lucra cu maximum de randament numai dacă unitul său este dotat cu mic instrumentar de bună calitate, cu material abraziv corespunzător — freze, pietre, ace de canal, pietre diamantate etc.);

— reorganizarea sistemului de programări, asigurîndu-se accesul larg al pacienților la cabinetele și policlinicile de toate categoriile;

— reconsiderarea tuturor reglementărilor care constituie o frînă în organizarea acestui sector.

Toate acestea nu se pot realiza decît în condițiile unei activități organizate, sistematice, decît pe temeiul unui control real și eficient, al unei îndrumări calificate.

Există la Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale un for cu o existență ciudată: Consiliul stomatologic. Din el fac parte doctori cunoscuți, eminenți specialiști în materie. Dar consiliul este convocat extrem de rar și are un caracter strict consultativ.

«Ultima oară — ne-a mărturisit profesorul **E. Costa** — cînd, în sfîrșit, a fost — după multă vreme — o ședință a consiliului pe țară, am fost de-a dreptul emoționat. M-am pregătit să ridic acolo probleme care-și așteaptă de mult rezolvarea, să ascult în privința aceasta păreri ale altor colegi de-ai mei. Dar nu s-a petrecut nimic din toate acestea. Fusesem convocați pur și simplu pentru discutarea unei tehnici operatorii».

Cine poate avea ceva împotriva unor asemenea dezbateri? Dar oare asta e unica atribuție a Consiliului stomatologic care și așa se întrunește extrem de rar?

Întrebat, doctorul **Theodor Nicolau** de la minister ne asigură că, de fapt, consiliul lucrează prin biroul său. Fapt este totuși că acest organ consultativ nu este pus în situația de a aborda cu șanse de reușită cele mai arzătoare probleme ale asistenței stomatologice.

Mulți medici ne-au împărtășit părerea că **se simte nevoia imperioasă a unui for tehnic în cadrul ministerului,** care să conducă, să coordoneze și să controleze activitatea de asistență stomatologică pe țară. «Un asemenea organ este cu atît mai necesar — arată dr. **Ștefan Țiculescu** (policlinica «Coltea»)—cu cît se știe că morbiditatea în materie de afecțiuni stomatologice este cea mai ridicată în raport cu celelalte îmbolnăviri ale organismului».

În fața acestui for (poate o direcție a stomatologiei) ar trebui să fie puse spre discuție și rezolvare atît problemele de perspectivă ale stomatologiei cît și cele care se cer rezolvate imediat.

Fără îndoială, nu este vorba doar de sporirea numărului de medici și tehnicieni. Trebuie să se ajungă totodată și la scăderea numărului de bolnavi. Este, de pildă, absolut necesară îmbunătățirea rețelei de stomatologie infantilă. Copiii sînt cetățenii de mîine. Nu este însă o necesitate fatală ca ei să devină și pacienții de mîine ai dentiștilor. Aici e vorba, desigur, de educație, dar și de o acțiune profilactică organizată pe scară națională. Astăzi încă, puterea noastră stă într-un fel în medicii noștri stomatologi. N-ar fi de loc exclus (și mai ales n-ar fi de loc rău!) dacă urmașii noștri ar putea susține că puterea le stă în proprii lor dinți...

Una din sălile Facultății de stomatologie. Cîte fotolii «Dentior» stau nefolosite aici și în alte părți în fiecare după-amiază?

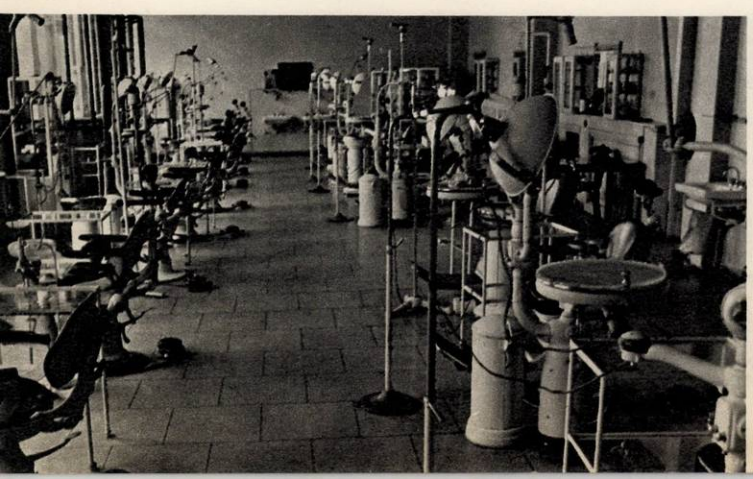

Dimineața la ora cafelei? Nu, în ceașca aceasta se pregătește pasta din care se confecționează... dinți. Cam primitiv, dar așa se lucrează la întreprinderea «Victoria».

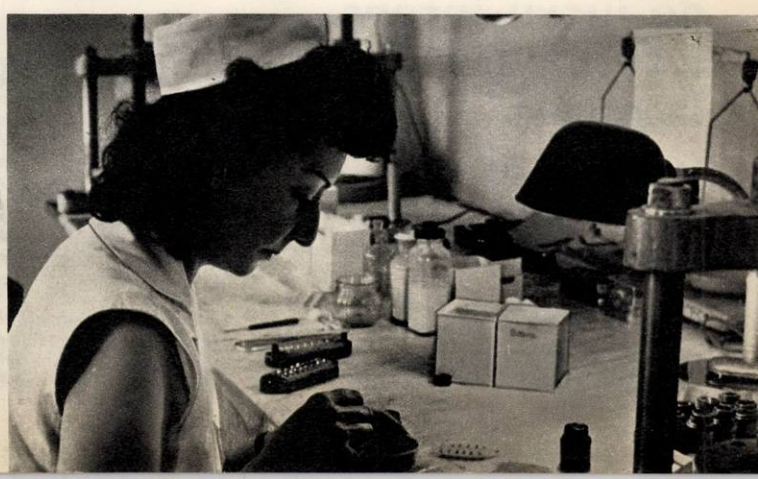

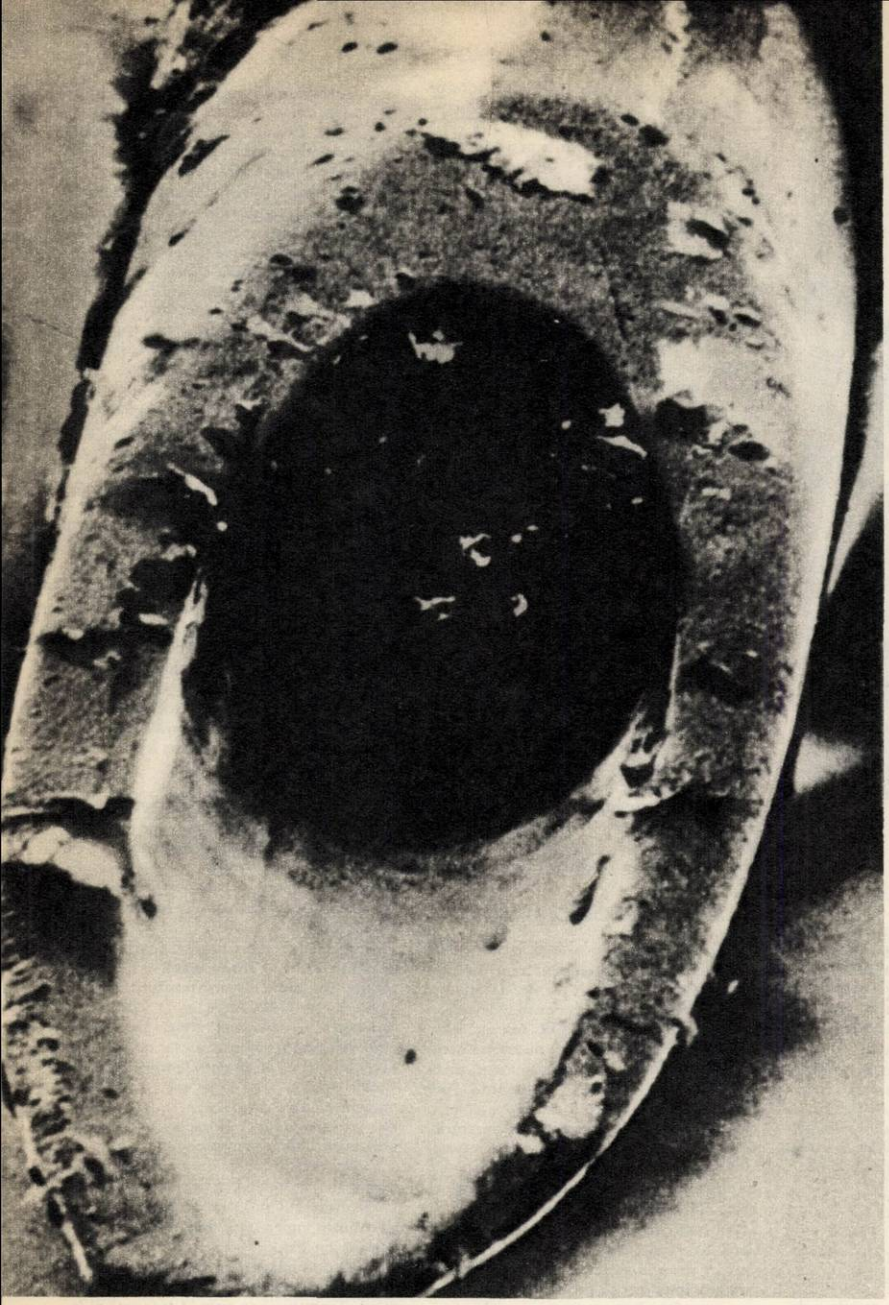

Acest tun «sui-generis» este de fapt un banal ac de injecție. Efectele uimitoare ale Stereoscanului și vastele utilizări științifice ce i se întrevăd se datoresc nu atît capacității de mărire (nici una din fotografiile reproduse în aceste pagini nu comportă măriri superioare limitei de 1 la 10 000), ci capacității sale de a reda relieful obiectelor.

Falduri-falduri de catifea... De fapt — cărbune!

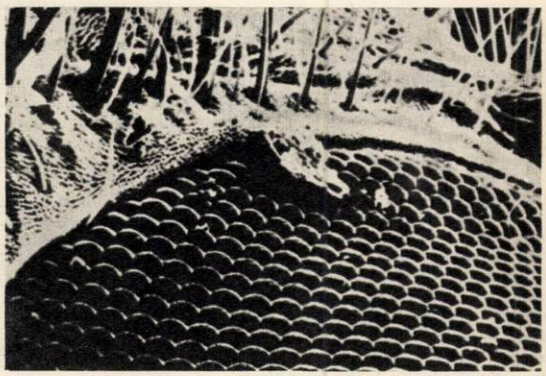

O ultramodernă sală de spectacole străjuită — în chip inexplicabil — de o fantastică vegetație luxuriantă? Nu! Ochiul unei muște.

INVIZIBILUL

după 19 ani de lucru intens a fost pusă la punct o nouă și revoluționară tehnică microscopică: STEREOSCAN

Omul este obișnuit să vadă lumea cu doi ochi și dintr-o perspectivă care corespunde unei înălțimi de 1,5 pînă la 1,75 metri deasupra solului. În aceste condiții el recunoaște ușor și sigur forma obiectelor.

Dar ochiul liber nu este în stare să deosebească amănunte sub cinci sutimi de milimetru. Inventarea lupei și apoi a microscopului au permis să se împingă această limită pînă la o miime de milimetru. Prețul plătit vreme îndelungată pentru acest progres a fost renunțarea la perspectiva binoculară, la privirea spațială cu amîndoi ochi. Mai mult, în microscop nu numai că se privea cu un singur ochi, dar obiectele mai trebuiau să fie tăiate cu microtomul în foițe subțiri, transparente la lumină și care trebuiau privite perpendicular pe suprafața lor.

Microscopul obișnuit, prin urmare, înfățișează amănuntele unei lumi tăiate în felii și privite din perspectiva... uliului. În aceste condiții nu totdeauna este ușor să-ți dai seama la ce anume corespunde în realitate imaginea care ți se prezintă. Lucrurile se petrec la fel ca atunci cînd privești de la mare înălțime, din avion, suprafața pămîntului sau cînd examinezi o hartă fără cote, linii de nivel și semne explicative.

Abia după dezvoltarea și perfecționarea microscopului clasic s-a realizat microscopul binocular, cu două obiective separate. Renunțînd la performanțe foarte ridicate, acest microscop dă o perspectivă binoculară familiară omului. Pe folosirea sa se bazează astăzi operațiile delicate efectuate la micromanipulator de către muncitorii din industria dispozitivelor semiconductoare și a microcircuitelor, de către biologi în cercetarea microorganismelor sau de către chirurgi în operațiile pe ochi și pe creier.

Descoperirea și perfecționarea microscopului electronic a urmat o linie de evoluție similară. Limita de rezoluție a amănuntelor a fost împinsă pînă sub o milionime de milimetru, dar lumea infinitului mic apărea tăiată în felii încă mai subțiri, de cel mult cîteva

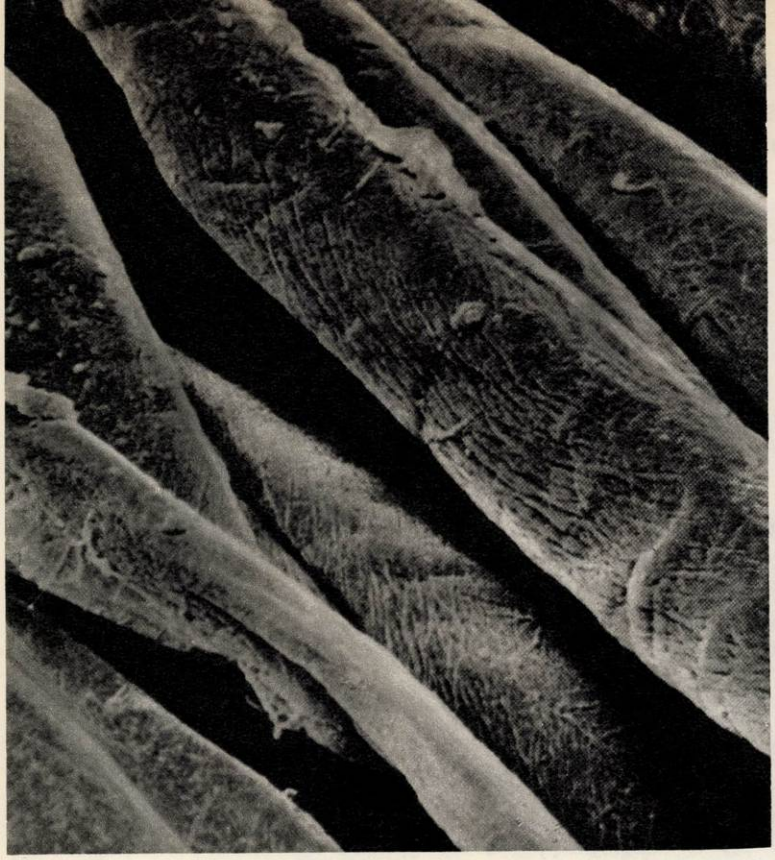

Detaliu din țesătura unui... șorț.

Frunzele acestea care par să plutească pe apa unui lac reprezintă de fapt o diatomee, plantă acvatică unicelulară.

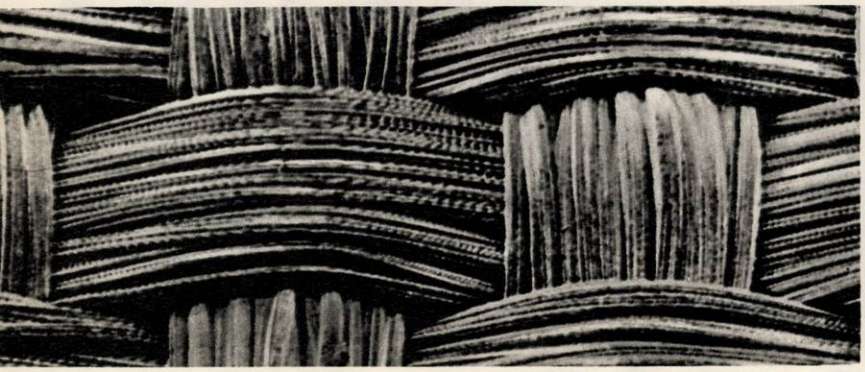

Mărirea în relief doar de 105 ori redă acest aspect neașteptat al unei fibre sintetice.

Ați recunoscut, oare, în această fotografie o banală țesătură de bumbac spălată?

...ÎN RELIEF

sutimi de miimi de milimetru grosime, și lipsite de orice perspectivă. S-a încercat să se privească suprafețele razant, din «perspectiva broaștei»; s-au folosit cu succes tehnici de umbrire, imitînd creșterea efectului de plasticitate a aspectului pămîntului văzut din avion pe înserat, cînd umbrele lungi accentuează detaliile. Totuși adîncimea cîmpului de vedere rămînea foarte redusă.

Cu toate aceste dezavantaje, microscopia electronică a pătruns pe scară largă în institutele de cercetări și în industrie, permițînd obținerea unor rezultate foarte importante în fizică, metalurgie, biologie etc. În țara noastră se folosesc astăzi multe zeci de astfel de instrumente. De aceea orice îmbunătățire adusă microscopului electronic este privită cu mare interes de cercurile științifice și de tehnicieni.

Recent, adică abia după cam trei decenii de la inventarea microscopului electronic, un colectiv de specialiști englezi de la Universitatea din Cambridge, de sub conducerea profesorului Oatley, reluînd o idee a unuia din pionierii microscopului electronic, Manfred von Ardenne, au reușit să creeze prototipul unui instrument «Stereoscan», care «privește» obiectele nepreparate, netăiate în felii și dă imagini de foarte bună calitate, evocînd o fotografie obișnuită, dar mult mărită, a acelor obiecte. Cîteva din aceste fotografii spectaculoase reproduse în paginile de față vor trezi desigur interesul cititorilor.

Tehnica pentru obținerea imaginilor în microscopul denumit «Stereoscan» se bazează pe combinarea tehnicii microscopiei electronice cu aceea a explorării succesive a obiectului prin măturarea rapidă a suprafeței sale (baleiaj, în englezește «scanning») cu un fascicul îngust de electroni. Acest principiu este folosit astăzi pe scară largă în televiziune.

Fasciculul de electroni «primari» lovește rînd pe rînd diferitele regiuni ale obiectului și scoate din el un număr mai mare sau mai mic de electroni lenți «secundari». Aceștia din urmă sînt colectați, iar numărul lor este sporit cu ajutorul unui amplificator electronic, pentru a da apoi un semnal mai puternic sau mai slab care se transmite, amplificat, unui tub de televiziune. Unui semnal mai puternic îi corespunde o intensificare a fasciculului electronic care mătură ecranul tubului de televiziune și invers. Dacă baleiajul fasciculului care mătură obiectul este exact sincronizat cu baleiajul fasciculului care mătură ecranul tubului de televiziune, se obține pe acesta din urmă imaginea de mii de ori mărită a obiectului.

Dificultățile întîmpinate în realizarea prototipului «Stereoscan» au fost enorme; lucrările au durat 19 ani. Dar această realizare înseamnă un nou pas în direcția cunoașterii infinitului mic.

Doctor-docent Radu GRIGOROVICI
membru corespondent al Academiei

Doi ziariști români, vizitînd la date diferite Tunisia, împărtășesc în aceste pagini cititorilor noștri impresiile lor.

Aspect din centrul Tunisului.

secvențe tunisiene

de D. SZILÁGYI

Întinderea nesfîrșită de apă, trezită din nemișcare, a pornit să ne ofere «explicații» la capitolul înscris în codul marinăresc drept «mare agitată». M-am convins că Mediterana predă această lecție cu o remarcabilă măiestrie pedagogică: de la simplu la complex.

Forțe tainice biciuiesc din adîncuri marea. Din valuri răsar coamele albe de spumă ale unor uriași armăsari în goană; se scufundă, apoi iarăși reapar. Asistăm parcă la zbaterea desperată a unei herghelii urmărite de o haită de lupi. Miliarde de particule de apă sărată învăluie bordul ca un nor de fum, însoțite de ecoul persistent al valurilor.

■ MEDITERANA SE DISTREAZĂ ■ CÎT MAI AVEM PÎNĂ LA SOSIRE?

...Mediterana își încearcă puterile. Dintr-o insulă plutitoare, confortabilă și sigură în aparență, vaporul a devenit un obiect neputincios; marea se distrează cu noi după voie.

Orele trec în șir. Pe buze și în nări simt un iz de sare, de alge. Stînd pe punte, hainele mi s-au udat. Secundul vasului mă încurajează:

— Nu fiți alarmat, «asta» nu e o *adevărată* furtună. Nu, nu. Furtuna *adevărată* e altceva...

Constat deodată că lîngă mine, ținîndu-se bine de o bară de siguranță, s-a instalat un călător cu chef de vorbă.

— Ce părere aveți, Tunisul este un oraș frumos? — mi se adresează amicul de suferință, subit preocupat de frumusețile punctului terminus al călătoriei noastre.

Îi mărturisesc că mă aflu și eu la prima mea vizită în acest oraș, dar sînt convins că nu voi fi dezamăgit de ceea ce voi vedea acolo.

— Dar... cît mai avem oare pînă la sosire? — aud următoarea întrebare, subliniată de un geamăt înciudat.

Asta era deci: cînd ancorăm? Probabil, cu cît vom sosi mai repede, cu atît

orașul o să-i pară mai frumos. Așa e firea omului.

S-au ivit zorile. La orizont soarele ridică o geană somnoroasă și un fascicul de lumină ne oferă bucuria de a constata că ne apropiem de coastă. Bunadispoziție ne recucerește ca prin farmec. Parcă și tangajul a mai slăbit. Bordul este inundat de călători.

■ ALB ȘI ALBASTRU
■ BAZARURILE — VITRINE ALE UNEI ARTE MILENARE

Prima impresie ce te izbește contemplînd în zori de zi panorama Tunisului este predominată de două culori. De dominația netă a unui alb imaculat și a unui azuriu cristalin. Prima culoare este adusă în acest tablou de clădirile de pe străzile centrale, construite din piatră albă. Iar cerul le oferă drept fundal cupola sa albastră.

A doua impresie: Tunisul, capitala Republicii Tunisia, poartă și el caracteristicile generale ale marilor așezări de pe coasta nordică a Africii: contrastul dintre orașul vechi, arab, și orașul nou, modern, foarte european, cu cartiere ale instituțiilor guvernamentale, firme străine și hoteluri de lux în clădiri ultramoderne. Lipsește parcă totuși ostentativa avalanșă a reclamelor sicîitoare, puhoiul de mașini americane. Orașul în ansamblu îți sugerează o anume reținere, refuzînd parcă să se lase doborît de febra goanei nemiloase după bani. Tunisul îmi face impresia unui oraș relativ liniștit, cu un ritm de viață mai ponderat, ceea ce oferă o trăsătură aparte fizionomiei sale.

Pomenisem de acea caracteristică generală a orașelor nord-africane, sintetizată de obicei în cuvintele oraș vechi-oraș nou, tradițional-modern sau înapoiere-civilizație.

În partea veche a Tunisului, Medina, străduțele întortocheate, cu case zidite pe versantul munților, sînt departe parcă de suflul înnoitor al eforturilor pentru modernizarea vieții. Aici, în nenumărate mici ateliere, din mîinile iscusite ale meșteșugarilor ies podoabe minunate de argint, aur și aramă, admirabile vase de lut, împletituri din iarbă și mai ales covoare, vestitele covoare tunisiene cu desene bicolore. Tot aici se cîrpesc lucrurile de îmbrăcăminte, se repară încălțămintea chiar sub ochii clientului care așteaptă să fie servit. În nelipsitele bazaruri — sukuri — te întîmpină cu adevărat Orientul, cu farmecul său de vitrină a artei milenare a artizanatului, cu o atmosferă care te ajută să străpungi cu ochii minții cîteva secole din istoria acestor pămînturi. Majoritatea obiectelor oferite spre vînzare nu se deosebesc cu nimic de exponatele văzute la muzee: covoarele, țesăturile, împletiturile, vasele de lut, piesele de argint și aur pe care le-am admirat aici au fost create cu procedee folosite și acum 500 de ani.

De pe piața tunisiană lipsește totuși un articol tradițional. Un articol denumit în Tunisia «assaba». Vălul musulman. Simbol al jugului milenar al femeii.

Assaba a fost șters de pe lista «accesoriilor» vestimentare ale femeii din Tunis — chiar dacă, extrem de rar, mai întîlnești pe străzile orașului cîte o femeie cu fața acoperită. Am văzut, de pildă, pe un bulevard central o femeie elegantă, îmbrăcată după ultima modă pariziană, cu fața acoperită de un văl. Ce-i drept, nu era vorba de assaba ci de o voaletă de tul roz, suficient de transparentă pentru a oferi privirilor o față ovală, oacheșă. Așa transformă dorința de a place, sau poate setea de răzbunare a femeii, simbolul înjosirii într-un atribut al cochetăriei. Cred că un asemenea amănunt echivalează pe aceste locuri cu o bătălie cîștigată. Să ne gîndim că pînă acum cîțiva ani fața femeii din Tunis nu era văzută decît de soțul ei și că ea făcea o singură plimbare în cursul întregii sale vieți — din casa părintească, în haremul bărbatului.

■ JALOANELE PROGRESULUI
■ ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ TUNISIA?

Am stat de vorbă cu guvernatorul unei mari bănci tunisiene. Relatările sale caută să ne familiarizeze cu viața economică a țării.

În clipa cuceririi independenței, Tunisia oferea imaginea clasică a unei țări agricole slab dezvoltate, cu puternice rămășițe feudale, în care toate pozițiile-cheie se aflau în mîna capitalului străin. Din porturile Tunisiei au pornit secole în șir pe drumurile fără de pulbere ale mărilor doar transporturi de grîu, vin, măsline, ulei de măsline, portocale, banane, curmale și cantități imense din scoarța arborilor de plută, situînd țara printre marii furnizori ai pieței mondiale cu asemenea mărfuri. Se importa în schimb tot ceea ce se înscria în afara sferei produselor agricole. Industria era reprezentată în economia țării de întreprinderi mici, primitive (de pildă, 2 000 de «uzine» pentru producerea uleiului de măsline, dintre care doar în 700 existau mașini), care prelucrau produsele agricole. În țară mai existau două întreprinderi pentru îngrășăminte chimice, două fabrici de ciment, cîteva fabricuțe de cărămidă și țiglă. Acest tablou era completat de o industrie manufacturieră dezvoltată, cu tradiție secular și renume în domeniul ceramicii și țesăturii de covoare.

În cursul anilor care au trecut de la cucerirea independenței, poporul Tunisiei a depus mari eforturi pentru lichidarea rămînerii în urmă, pentru dezvoltarea economică și culturală a țării. Azi, după zece ani și ceva de la acest eveniment, jaloanele evoluției acestei țări pe calea progresului au fost puse.

Primul și cel mai important se cheamă INDUSTRIE. Comorile din adîncurile pămîntului țării — minereu de fier, plumb, cupru, zăcămintele petrolifere — încep să fie valorificate. S-au ridicat în acest răstimp un mare furnal, un complex industrial cu o uzină metalurgică, întreprinderi de industrie chimică și mecanică, de construcții navale și linii de asamblare. La Bizerta s-a construit o rafinărie de petrol, iar la Beja o fabrică de zahăr. În 1966 în Tunis a intrat în funcțiune o fabrică de bujii pentru motoare de automobile, tractoare, nave.

Două generații, o etapă parcursă pe drumul progresului.

Aici totul vorbește despre trecuta glorie a Cartaginei.

Toate aceste înfăptuiri au prins viață pe baza unor planuri de dezvoltare a economiei naționale, în care procentul participării investițiilor străine scade paralel cu sporirea celor autohtone. Și încă o caracteristică a acestei dezvoltări: creșterea sectorului de stat în economia Republicii Tunisia.

Jaloanele care atestă mersul înainte al Tunisiei indică direcția unui progres clar: se creează o industrie modernă, se modernizează agricultura.

■ PRINTRE RUINE
■ CE ÎȘI AMINTEȘTE MAREA

La numai 17 km de Tunis se află locurile pe care s-a născut, a înflorit și a pierit una dintre cele mai puternice cetăți ale lumii antice — Cartagina. Drumul pînă acolo se strecoară printre lacuri — altădată lagune marine. În stuful și lăstărișul de pe malurile lor își au cea de-a doua patrie rațele «noastre» sălbatice, care ne părăsesc o dată cu sosirea toamnei, pornind spre aceste țări calde.

Sub un soare arzător rătăcesc prin labirintul ruinelor Cartaginei felii de

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 17)

micul prinț la cartagina

de Cristian POPIȘTEANU

ziduri, fragmente de coloane, trepte. Este tot ce a mai rămas din templele, amfiteatrele și termele marii cetăți. Spre marea supărare a arheologilor, săpăturile se cam opresc aici. Motivul? Pe cea mai mare parte a pămînturilor pe care înflorise cîndva mîndra cetate se întinde astăzi o suburbie a Tunisului.

De aici, unde ne aflăm, marea nu se vede. Se aude în schimb murmurul ei continuu. Sîntem la numai 60 de metri de valurile albastre care asaltează fără întrerupere coasta. Cartagina și Mediterana — două noțiuni care nu se pot despărți. Marea își amintește încă de vremea cînd fenicienii au ridicat zidurile acestui oraș, denumindu-l Kart-Hadost, adică Orașul Nou. Pe atunci, în secolele IX-VIII î.e.n., a înflorit Cartagina, faimoasă pentru navigatorii săi pricepuți, care încă la sfîrșitul secolului al VII-lea î.e.n. au făcut ocolul continentului african și după trei ani încheiați s-au reîntors prin Coloanele lui Melkart (Gibraltarul de astăzi), străbătînd deci o parte din itinerarul celebrului Vasco da Gama cu peste 2000 de ani înaintea lui. Un amănunt demn de menționat: cu toate că oștile Romei au trecut cetatea prin foc și sabie, printr-un ordin imperial sever s-a păstrat vestita operă teoretică a marelui învățat cartaginez Magon despre plantațiile de mare rodnicie ale cetății, vestite prin organizarea lor — o lucrare de certă valoare științifică, tradusă apoi din ordinul Senatului roman în limba latină spre folosul oamenilor de pe teritoriile Imperiului roman.

Ascultînd cuvintele ghidului despre faptele de vitejie ale oștilor lui Hanibal, reamintindu-mi gloria de altădată a Cartaginei, mă gîndeam la noul ce se naște inevitabil pe pămîntul Tunisiei — atît de zbuciumat de furtunile mileniilor trecute. Mă gîndeam la faptele de muncă din istoria contemporană a Republicii Tunisia, fapte care se nasc cu eforturi și sacrificii, fapte care atestă voința și hotărîrea unui popor de a păși pe drumul fără de sfîrșit al progresului uman.

Mai țineți minte rugămintea inspiratului poet al atîtor pagini ale frumuseților sahariene, Antoine de Saint Exupéry? «...dacă într-o zi veți călători prin Africa, prin deșert (...), dacă vine la voi un băiețel, dacă rîde, dacă are păr de aur, dacă nu răspunde cînd este întrebat, veți ghici cine este. Fiți buni atunci! Nu mă lăsați atît de întristat. Scrieți-mi deîndată că s-a înapoiat»...

*

Era micul prinț.

S-a ivit parcă din valul mării, așa cum odinioară se topise în umbra întipărită pe nisip. M-a luat de mînă, plimbîndu-mă printre ruine ale ruinelor.

Cartagina. Nimic înfricoșător la auzul numelui care în Senatul roman răscolea și dezlănțuia acum două milenii patimile războaielor punice. A fost puternică și înfloritoare vechea Cartagină pînă cînd, în sfîrșit, Scipio a reușit s-o nimicească. Dar Roma și-a reclădit propria Cartagină, aproape un secol după anii cînd legiunile romane înaintau în Dacia Felix. Cartagina devine capitala provinciei romane Africa.

Patru rînduri de civilizații s-au mai îngemănat pe aceste meleaguri pînă ce Cartagina să ajungă astăzi lăcașul unui vast muzeu național tunisian. Ecoul cetății romane a pierdut între timp orice sunet belic, rămînînd doar rezonanțele latinității pe care le poate redeștepta oricăruia dintre noi o **Via** ale cărei rare lespezi se ivesc între nisipuri, o frîntură din coloana unui Capitoliu în ale cărui colțuri se împletesc vînturile fierbinți dinspre pustiu cu adierile venite de pe mare, cîteva terme (ale lui Antoniu), și acum încă aproape intacte. Ruine ale ruinelor. Și totuși sentimentul cetății, atît de propriu romanilor, nu a dispărut. Poate părea paradoxal, dar acest sentiment transpare cînd te afli pe promontoriul Cartaginei suspendat între albastrul mediteranean și plafonul de pastel al cerului, mult mai mult decît, să spunem, în fața brutalei apariții a Colosseumului de la El Djem — erupție grandioasă a prezenței romane între dunele Africii, putînd să treacă cu ușurință, prin dimensiunile sale, drept originalul de pe malul Tibrului.

Și, deși peste puțin timp la El Djem vor începe spectacole «Sunet și lumină», poveștile istoriei vor tulbura totuși mai mult la Cartagina.

Dar micul prinț nu m-a oprit doar pentru a contempla glorii trecute prin aceste locuri. Traversînd cei cîțiva kilometri ai livezilor de mandarini, lămîi și portocali, prilej pentru a medita la noile geografii economice și sociale, la noile constanțe umane care se împlinesc în cuprinsul Tunisiei, micul prinț m-a condus la Hammamet, în apropierea căruia Cezar acosta acum aproape 2000 de ani.

Dacă Salammbô cunoaște apropiata Cartagină drept pămînt natal, Hammamet este revendicat ca loc unde și-au plăsmuit eroi Bernanos și Gide, Maupassant și Martin du Gard, Duhamel, Montherlant, Simone de Beauvoir și atîția și atîția dintre maeștrii literaturii franceze.

Dar Hammamet înseamnă astăzi ceva mai ales pentru anii de cînd Tunisia a redevenit independentă.

Acel ceva este Centrul cultural internațional, care propulsează de cîțiva ani o inițiativă de vehiculare a ideilor artei contemporane. Învecinat cu plaja, în mijlocul unui parc de o rară frumusețe, în apropierea unei odihnitoare Case de creație internaționale a scriitorilor, teatrul circular inaugurat acum doi ani a și cunoscut două performanțe. Un excelent Othello în limba arabă și îndrăznețele inovații ale «Baletului secolului XX» semnat de Maurice Béjart. Dacă adăugăm o reuniune experimentală a oamenilor de teatru (Roger Planchon, Peter Brook, John Littlewood, Di Basio, Jan Kott), o suită de concerte pentru pian date de Samson François, reprezentațiile unei trupe Flamenco, am consemnat un repertoriu propriu unui centru cultural cu adevărat internațional. Directorul său, Chlioui Naceur, și-a mărturisit speranța de a putea vedea într-un viitor apropiat și un ansamblu românesc în amfiteatrul de la Hammamet.

Între Cartagina și Hammamet distanțele se pierd înghițite de cadențele unei istorii care **aici** și **acum** afirmă cultura tunisiană în ritmuri contemporane. Fie că este beduin al îndepărtatelor crînguri de smochini din Sahara, fie că adună roadele măslinilor lîngă țărm, fie că surprinde tehnica sondelor de petrol sau deapănă firul țesăturilor la Kairouan, acest om al Tunisiei de astăzi ridică fruntea cu demnitatea și conștiința unei națiuni libere.

Acest om al Tunisiei de astăzi — foarte tînăr — își dăruiește întreaga energie și entuziasmul unui viitor căruia îi prefigurează de pe acum contururile.

Deși putea să se petreacă oriunde pe solul Africii de Nord — atît de binecunoscut lui Saint Exupéry — apariția micului prinț la porțile tunisiene ale deșertului mi-a vestit o dimensiune extrem de importantă a țării în care m-am aflat în luna începutului de an. Tinerețea Tunisiei nu este o simplă figură de stil, ci o realitate predominantă. Peste un sfert din populație nu a împlinit încă 20 de ani. Este o dimensiune frapantă în împrejurările unei țări care a pornit în multe domenii ale dezvoltării sale economice și culturale de la un prag minim.

...Gabès. Decor presaharian. În fața hotelului Oasis ești invitat cu stăruință să cumperi blana unui adevărat staroste al berbecilor. Regretăm, dar sîntem grăbiți. După o scurtă odihnă, ne întîlnim cu viceguvernatorul regiunii. Energia și siguranța cu care ne vorbește se îmbină cu deosebita competență pe care o arată atunci cînd ne prezintă la fața locului diferite sectoare ale activității guvernămîntului. Problemele turismului, ale construcțiilor de locuințe, ale dezvoltării artizanatului, ale școlarizării, ale stabilizării familiilor nomade pe teritoriul oazei, ale pregătirilor pentru inaugurarea unui centru de mașini agricole au fost doar cîteva dintre subiectele discutate în cursul acelei după-amieze cu un om a cărui înfățișare plăcută — impresionînd prin forță și entuziasm — era întregită de o deosebită cunoaștere a activităților pe care era însărcinat să le coordoneze.

La un moment dat viceguvernatorul din Gabès ne-a invitat să ne deplasăm la o cooperativă agricolă aflată nu departe de localitate. Oprindu-ne în cîmpurile cooperativei am admirat marea tenacitate și iscusința țăranilor tunisieni care cultivau legume într-un sol lipsit deseori de umiditate. Ingeniozitatea și hărnicia cultivatorilor de legume de lîngă Gabès au dat de pe acum roade, întrucît faima gospodăriei lor se adaugă bunelor rezultate din domeniul creșterii vitelor.

O înserare de cleștar ne-a găsit într-o animată discuție cu președintele gospodăriei și cu cîțiva agricultori care voiau să știe cît mai multe despre sistemul de cultivare a pămîntului și despre organizarea agriculturii românești.

În drumul de înapoiere ne-am abătut la oaza de la Metuia. Aici ne-am aflat în fața unui spectacol ciudat. Sute de palmieri smulși din pămînt, cu rădăcinile încă proaspete, ofereau priveliștea unui mic asalt al naturii. Viceguvernatorul ne-a explicat despre ce este vorba. O mare parte dintre puținele pămînturi cultivabile ale Tunisiei suferă datorită ravagiilor produse de palmierii parazîți. Guvernul tunisian a inițiat o importantă campanie pentru defrișarea acestor suprafețe și plantarea de arbori productivi. Începutul fusese făcut în urmă cu cîteva zile pe teritoriul oazei de la Metuia.

Înainte de a ne despărți am mai asistat la o lecție ținută la autobaza din Gabès pentru lucrătorii nealfabetizați. Bătălia pentru alfabetizare cunoaște în Tunisia ultimele etape, ea urmînd să se încheie anul viitor.

*

Vor fi fost extrem de mulți acei care înaintea mea au recunoscut farul solidarității aprins de Saint Exupéry pentru oamenii pămîntului saharian. Lumina lui dăinuie prin mereu noi și noi făclii ale culturii, care vor împînzi într-o bună zi deșertul.

Dacă mergeți la Cartagina, căutați-l neapărat pe micul prinț. El vă va însoți peste tot și vă va povesti despre oaze, cetăți, responsabilități și oameni. Și poate, la rîndul vostru, îmi veți scrie.

Într-unul din cartierele vechi ale Tunisului.

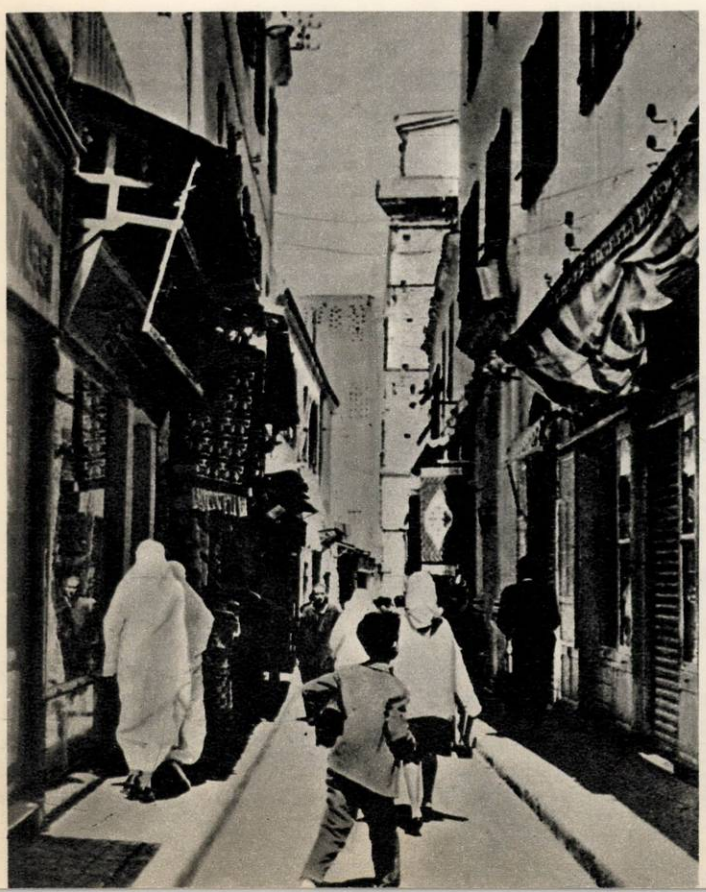

ȘI-A GĂSIT NAȘUL!

La Paris s-a pus în vînzare un soi de «umbrelă electrică» destinată să țină la distanță orice huligan tentat să acosteze o femeie singură. În caz de nevoie, o simplă apăsare pe un buton discret și agresorul recepționează în plin o descărcare electrică de circa 100 de volți, ceea ce — fără a-i pune viața în pericol — îi taie pentru mult timp pofta de aventură.

FLACĂRA VARIETĂȚI

SCURT ȘI CUPRINZĂTOR...

● În Uniunea Sovietică se celebrează în medie 230 căsătorii pe oră. Lunile de vîrf: noiembrie, decembrie, ianuarie.

● Ochelari pentru adormit — un aparat (construit de o firmă vest-germană) care prin impulsuri electrice slabe, transmise prin intermediul unor electrozi fixați pe pleoape și craniu, vine în ajutorul suferinzilor de insomnii rebele.

● La Lancaster, Pennsylvania, s-a deschis un magazin tip secolul XXI — sută la sută automatizat. Așezat într-un fotoliu ești purtat pe un covor rulant și, după ce carnetul de cont îți este examinat de o mașină electronică, televizoare în culori îți prezintă sortimentele produsului căutat. La ieșire, articolele alese te așteaptă gata ambalate.

● Manechine-roboți, alimentate cu curent electric, au apărut în vitrinele unui magazin londonez. Pot funcționa pînă la 15 ore pe zi, păsesc grațios, piruetează, fac scurte opriri, întocmai profesionistelor în carne și oase.

● În Japonia se va construi un tunel subacvatic între insulele Hokkaido și Honshu. Lungimea lui va reprezenta aproximativ două treimi din cea a tunelului ce va traversa Canalul Mînecii. Anul preconizat (deocamdată) pentru începerea ambelor construcții: 1975.

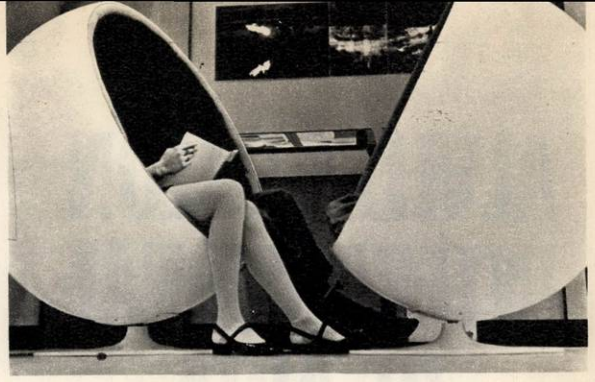

COMOD ȘI DISCRET

Acestea au fost, pe semne, obiectivele urmărite de constructorul londonez al acestui nou model de fotoliu.

umor

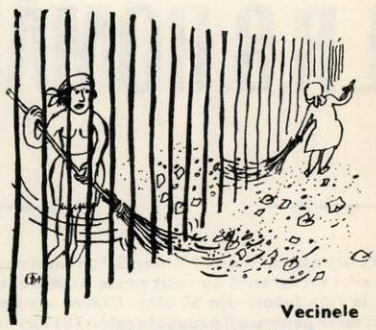

Vecinele

de Crăiță Mîndră VASILE

— Nu mai insistați, tovarășe diriginte, sînt convins că fiul meu este un copil serios, harnic și cuminte!!!

de Adrian ANDRONIC

cuvinte încrucișate

RUDE

ORIZONTAL: 1) Un soț în gura soacrei (pl.) — Fiul fiicei mele. 2) Clasic al literaturii noastre, autorul poeziei «O, mamă...» — Feciorul unchiului meu. 3) Ruda cea mai apropiată (pl.) — Ginerele bunicii mele — Nichel. 4) Punct cardinal — Autorul nuvelei «Întoarcerea tatii din război». 5) La unison! — Familie, gospodărie — Neam, familie (fig.). 6) Și-au întemeiat familii — Metalul inelului de logodnă. 7) În tradiție! — Însușire a bunilor oratori. 8) Predat în școli — A brăzda — Orășel în Olanda. 9) Conjugat cu simț de răspundere, în mijlocul familiei — Aici se găsește pupila. 10) Interjecție — Ceremonial — În vatră! 11) Însă — A compus operele «Elixirul dragostei», «Fiica regimentului» ș.a. 12) Păstrează amintirea nepieritoarei povești de dragoste dintre Romeo și Julieta și a vrăjmășiei dintre familiile Montagu și Capulet — Vorbe de haz.

VERTICAL: 1) Bucurie... dublă, pentru părinți, bunici... — Autorul piesei «Trei surori». 2) Mama (arh.) — Intrare în temă! 3) Nici un om — Manifestare a afecțiunii. 4) Genial compozitor român, autorul suitei «Impresii din copilărie» — Merg la școală! — Pe portativ. 5) ...și tot acolo — Pătrunzător — Ucigașul tatălui lui Ștefan cel Mare. 6) Acesta — Anticameră — Diminutiv feminin. 7) Au spus «Da»!... 8) Lenuța, în familie — Fiul lui Dedal — Puțin zgomot... 9) Interjecție — Verigheță. 10) Proces verbal (abr.) — Poetă română, autoarea poeziei «Iartă-mă, frate» — Dumneata, familiar. 11) Fiica marelui Ștefan — Fotbalist român — Atmosferă (abr.). 12) Prefix — Se păstrează din tată în fiu.

Ion PASCAL

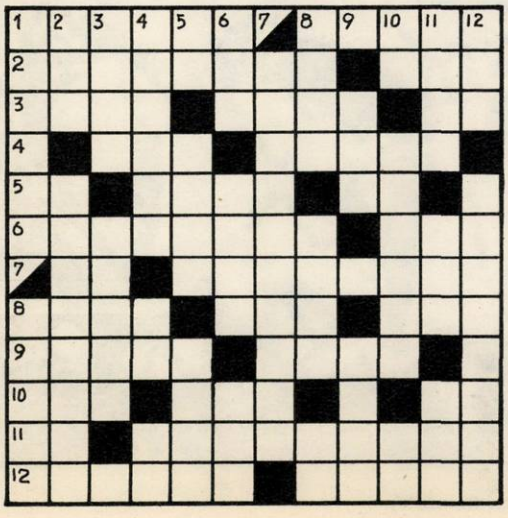

Cuvinte rare: OUD.

ULTIMUL MODEL AL LUI PIERRE BONNARD

În afara amintirilor ei și a unor fotografii îngălbenite de vreme, Giselle Belleud, ultimul model și totodată eleva ilustrului pictor francez Pierre Bonnard, nu posedă decît o singură lucrare a maestrului — un portret care o reprezintă — pînză la care a declarat că ține atît de mult încît n-ar vinde-o pentru tot aurul din lume.

Giselle Belleud locuiește în prezent într-o casă modestă din Cannes — orașul în care acum zece ani a murit Bonnard. Iat-o în fața portretului pe care ea însăși i l-a făcut lui Bonnard, în anul 1944.

ALVI-LEA SALON INTERNAȚIONAL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ AL R.S.ROMÂNIA

«SUPRAIMPRESIUNE» — Richard Camille (Franța).

Pe adresa celui de-al VI-lea Salon internațional de artă fotografică au sosit peste 8 000 de lucrări de la 2301 autori din 52 țări. Dintre acestea au fost alese pentru a fi expuse în salon 785 lucrări alb-negru și color. Zilnic se fac proiecții cu 293 diapozitive color. Exponatele pot fi văzute la București, în sala Dalles, între 22 mai și 12 iunie. Pentru prima oară această ediție a salonului va putea fi vizionată și la Cluj între 20 iunie și 11 iulie.

La deschiderea salonului au participat invitați din 12 țări — artiști fotografi și factori de răspundere în dezvoltarea mișcării fotografice. Printre aceștia se află d-na Odette Bretscher din Elveția, șefa de presă a Federației internaționale de artă fotografică din care face parte și Asociația artiștilor fotografi din țara noastră.

«PE MALUL MĂRII» — Wodelet Aloyse (Belgia).

«FĂRĂ TITLU» — Wieslaw Zielinski (R.P. Polonă).

«RUGBY» — Edmund Höfer (R.S. România).

«HOTEL FRANCEZ» — dr. Raimo Gareis (R.F. a Germaniei).

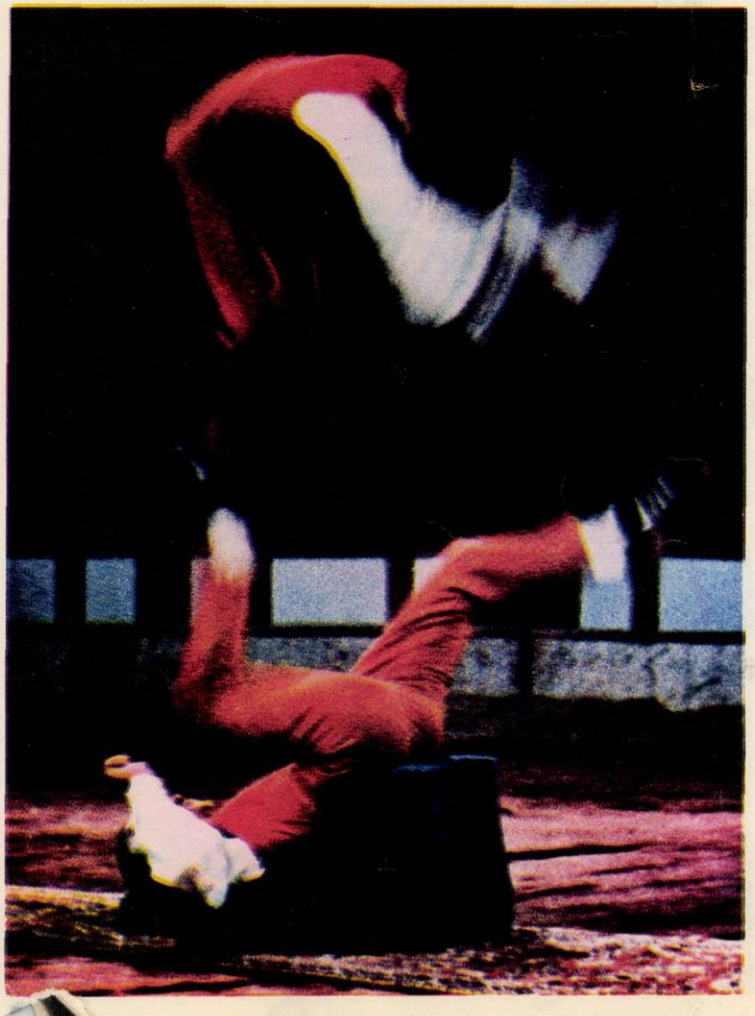

◀ «SALTUL» — Hudec Iosef (R.S. Cehoslovacă).

«CLAR DE LUNĂ» — Cattaneo Mario (Italia). ▼

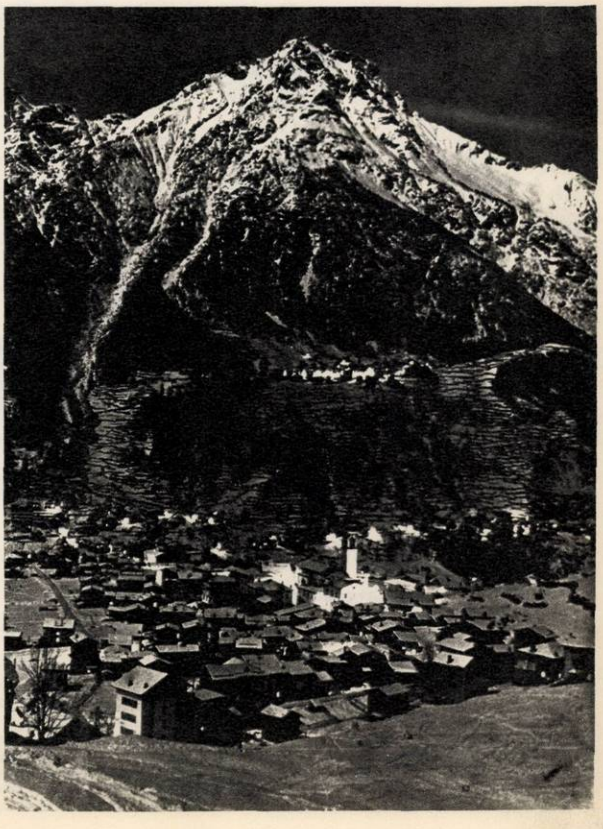

cadran internațional

cursa cu obstacole...

Pentru sesiunea jubiliară a Pieței comune (care are loc la sfîrșitul lunii mai la Roma) cele mai intense pregătiri au fost făcute nu de membrii ei, ci de Anglia. În ultimele șapte luni, premierul englez Wilson a efectuat un adevărat tur de forță pentru ca, la cea de-a 10-a aniversare a C.E.E., atmosfera să fie favorabilă cererii Londrei de a i se deschide porțile Pieței comune. Turneul de sondaj al lui Wilson în capitalele Europei occidentale — conceput ca o etapă finală într-o lungă «cursă cu obstacole» — s-a desfășurat cu cartea de vizită «europeană» a guvernului britanic, dar glasuri oficioase — și chiar oficiale — franceze au dat de înțeles că această carte de vizită nu pare convingătoare fără renunțarea la «relațiile speciale» anglo-americane. Londra a schițat unele gesturi care să se poată interpreta ca o tendință de renunțare la aceste relații, dar ele au rămas confuze. Ca atare — echivocă și reacția celor care își exprimaseră reticența față de primirea Angliei în C.E.E. Totodată Wilson avea de înfruntat și opoziția din propriu-i partid. Criticînd concepția «europeană» a guvernului, un grup important de politicieni laburiști opune adeziunii Angliei la un bloc închis alternativa participării ei la o cooperare continentală largă, fără bariere discriminatorii. Într-o ședință de noapte a grupului parlamentar laburist, Wilson s-a răfuit cu criticii planului său, avertizîndu-i că în caz de menținere a poziției lor nu vor mai primi investitura partidului la viitoarele alegeri. În cele din urmă cunoscuta abilitate politică a lui Wilson, îmbinată cu o gamă întreagă de presiuni, a determinat, în Camera Comunelor, un vot favorabil intrării Angliei în C.E.E.

Cererea de aderare a fost formulată oficial și ceremonios. Dar, cu două săptămîni înainte de sesiunea jubiliară de la Roma, edificiul pregătirilor lui Wilson a fost puternic zguduit, dacă nu năruit de conferința de presă a președintelui Franței, Charles de Gaulle, care sublinia că obstacole politice și economice «extrem de mari» stau în calea eventualei aderări a Angliei la Piața comună.

Și astfel cursa cu obstacole trebuie reluată, poate, de la început.

Eugen POP

Una din numeroasele demonstrații împotriva aderării Angliei la Piața comună.

12 milioane volume

- corespondență din budapesta -

În orice anotimp al anului, în bibliotecile din capitala Ungariei socialiste e mare animație. Aici întîlnești cetățeni de diferite vîrste care vin să împrumute cărți ori să consulte manuscrise sau tomuri rare.

Biblioteca «Szabo Ervin», cea mai mare bibliotecă din țară, care satisface mai ales cerințele de literatură ale cititorilor, are un fond de peste 1 500 000 volume. Această bibliotecă are în toate cartierele Budapestei sucursale — în număr de 43 — care pun la dispoziția cititorilor cărți de beletristică și de popularizare a științei.

Cea mai importantă bibliotecă din Budapesta este biblioteca «Szecheny», care funcționează în aripa stîngă a Muzeului național. În rafturile acestei biblioteci se află 4 000 000 de titluri, din care aproape jumătate cărți, circa 300 000 manuscrise, iar restul — colecții de ziare și reviste, documente, note muzicale, microfilme etc. Aici se află, printre vechile hrisoave ungare, manuscrisele lui Liszt, Bartók și Haydn.

Cea mai veche bibliotecă publică din Budapesta este biblioteca Universității «Eőtvős Loránd», a cărei existență numără aproape 350 de ani. Fondul ei de cărți se ridică la peste 1 000 000 de volume.

Este remarcabilă și Biblioteca Academiei de științe, pe lîngă care funcționează secția cu cea mai bogată colecție orientalistică din Europa centrală. Printre cele mai valoroase lucrări de aci se numără atlasurile de arheologie orientală ale lui Ferenc Pulszky, codurile turcești colecționate de Aron Vamhey, manuscrisele tibetane, dicționarul și manualul de limbă tibetană ale lui Sándor Korosi-Csome. În prezent, biblioteca dispune de peste 30 000 volume și aproape 2 000 manuscrise.

La Budapesta funcționează și o bibliotecă tehnică centrală, înființată în urmă cu aproape 80 de ani. Aici vin zilnic specialiști, ingineri, tehnicieni și muncitori să se documenteze în probleme de muncă sau să afle noutăți tehnice care îi interesează.

În ultimii ani la Budapesta a apărut un nou tip de bibliotecă — așa-zisa bibliotecă vorbitoare pentru cei care și-au pierdut vederea. Orbii care doresc să cunoască conținutul unor romane sau nuvele vin la biblioteca vorbitoare, unde împrumută benzile pe care au fost imprimate lucrările dorite sau le ascultă în sala de audiție.

Astăzi, bibliotecile Budapestei au un fond de cărți de circa 12 000 000 volume, iar cititorii, în număr de peste 500 000, citesc într-un an aproximativ 11 000 000 cărți. La Budapesta mai funcționează, pe lîngă fabrici și uzine, aproape 500 de biblioteci tehnice, dotate cu 1 500 000 cărți de specialitate.

A. POP

MILITARII NU SÎNT MILITARI... Imaginea vă este desigur familiară: doi militari americani împing brutal cu arma un prizonier vietnamez cu ochii legați. Fotografia nu a fost însă făcută pe străzile vreunei localități sud-vietnameze, ci în însăși capitala Statelor Unite ale Americii și chiar în fața Casei Albe. Militarii nu sînt militari, iar prizonierul nu e nici partizan vietnamez, nici prizonier. Sînt cetățeni ai Washingtonului care au ales această elocventă formă de protest împotriva războiului dus de Statele Unite în Vietnam, calificat recent de Walter Lippmann drept «cel mai nepopular din istoria Americii».

LA EXPOZIȚIA INDUSTRIALĂ JAPONEZĂ (în fotografie) deschisă în Pavilionul din Parcul Herăstrău sînt prezentate pe o suprafață de aproximativ 3 500 mp peste 10 000 de produse ale industriei constructoare de mașini, industriei siderurgice, chimice, industriei ușoare etc. Ilustrare vie a talentului și hărniciei poporului japonez, expoziția, organizată de către J.E.T.R.O. (Organizația japoneză de comerț exterior), își aduce aportul la o mai bună cunoaștere de către poporul român a progreselor realizate de economia japoneză, la dezvoltarea continuă a bunelor relații statornicite între cele două țări.

TURNEUL TRUPEI TEATRULUI GERMAN DIN BERLIN — colectiv artistic de renume internațional — s-a bucurat la București de un binemeritat succes. În fotografie, un aspect din spectacolul cu «Nathan înțeleptul» de Lessing, în regia lui Friedo Solter; în rolul tînărului templier, Dieter Mann (stînga), iar în cel al patriarhului — H. Fischer.

memento

carte

● Două noi «vieți în imagini», cum se numește una din colecțiile Editurii muzicale: una despre **Joseph Haydn,** tradusă din limba germană de Constantin Ianculescu și Emil Manu, și alta închinată lui **Anton Pann,** scrisă de Elisabeta Dolinescu. Am fi așteptat ca, din aceasta din urmă, chipul muzicianului Anton Pann să iasă ceva mai puternic în evidență, mai ales că poetul și folcloristul au fost analizați în profunzime, spre deosebire de autorul de muzică, studiat mai sporadic. Apoi, de ce nu se dă o cronologie Anton Pann (viața și opera)?

● Sub egida Institutului de filozofie a apărut volumul **Curente și orientări în istoria filozofiei românești** (de fapt în filozofia românească pînă la 1944) scris de Radu Pantazi, Radu Tomoiagă, Ovidiu Bădina, Simion Ghiță, Nicolae Gogoneață, Al. Posescu și Z. Ornea. Curios cum tocmai filozofii manifestă uneori o neașteptată «prudență» în valorificarea mai curajoasă a trecutului acestei discipline la noi, spre deosebire de specialiștii altor domenii. Dincolo de această tentă de oarecare superficialitate, volumul este o contribuție notabilă în direcția clarificării unor probleme importante ale trecutului filozofiei românești, un nou pas în direcția pregătirii unui tratat al acestei discipline.

● O carte utilă pentru informarea, mai ales a străinilor, este cea publicată recent de acad. Al. Graur, — **La romanité du roumaine** (romanitatea limbii române) — în care toate chestiunile referitoare la acest aspect fundamental al limbii noastre — originea ei — sînt expuse cu o mare limpezime, într-un spirit contemporan și cu competență.

● **Conceptul de literatură universală și comparată, studii teoretice și aplicative** se intitulează noua carte a prof. Al Dima. Sînt reluate aci — revăzute metodologic și sub raportul informației — o serie de studii mai vechi ale autorului, se publică pentru prima dată în volum altele, iar unele sînt complet inedite **(Literatura comparată și perspectivele ei și Tudor Vianu, comparatist).** Unitatea lucrării, în ciuda diversității problemelor discutate, stă în concepția și metoda aplicată, în centrarea studiilor (fie ele teoretice sau aplicative) pe chestiuni fundamentale ale domeniului cercetat. De aici și neîndoielnica ei utilitate pentru specialiști și publicul larg.

● Florea Bobu Florescu, Paul Stahl și Paul Petrescu au publicat o densă lucrare despre **Arta populară din zonele Argeș și Muscel,** nouă contribuție la mai buna definire a acestei laturi a spiritualității noastre în regiunile respective. Pe cînd o lucrare de ansamblu despre arta populară românească în întregimea ei?

● Două cărți de științe naturale demne de o atenție mai largă decît cea a specialiștilor: una, o traducere a unei opere fundamentale, **Descendența omului și selecția sexuală** de Charles Darwin, și cealaltă aparținînd lui Dimitrie Radu, vizînd un domeniu interesant și mai puțin abordat pînă acum în totalitate — **Păsările din Carpați** (ambele la Editura Academiei).

cinema

Pe ecranele acestei săptămîni, o întîlnire cu doi remarcabili cineaști francezi — Jacques Becker și Jean-Pierre Melville. Din păcate nu ne întîlnim și cu operele lor cele mai reprezentative.

● **Montparnasse 19** — ultima creație a lui Jacques Becker (fost asistent al lui Jean Renoir). Meșteșugul său de bun constructor al unor caractere omenești, știința sa de a surprinde diferite medii sociale cu o minuție ce l-au făcut celebru («Antoine și Antoinette», «Întîlnirea din iulie», «Casa de aur») răzbat cu greu — și uneori aproape de loc — în acest film deșirat. *Dramatismul intens al vieții lui* Modigliani se stinge sub ochii noștri, lăsînd locul unei oarecare povești triste cu pictori boemi și nefericiți. În distribuție, mari actori: Gérard Philipe, Anouk Aimée, Lila Kedrova, Lino Ventura, Lili Palmer.

● **Denunțătorul.** Jean-Pierre Melville, precursor al răsunătorului «nou val», este prezent cu un film poliție (sensibil influențat de filmul american, mai ales în alegerea detaliilor ce compun *atmosfera*), *caracteristic pentru o anumită* vocație a ambiguității pe care o are acest cineast. În rolurile principale, excelenții Serge Reggiani și Jean-Paul Belmondo.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Jean Gabin** («Maigret și afacerea Saint-Fiacre»), **Bette Davis, Joan Crawford** («Ce s-a întîmplat cu Baby Jane»), **Kirk Douglas, Laurence Olivier, Charles Laughton, Peter Ustinov** («Spartacus»), **Maxim Strauh** («Lenin în Polonia»), **John Wayne, James Stewart** («*Omul care l-a ucis pe Liberty Valance*»).

● Pentru cei care nu le-au văzut la vremea lor, recomandăm încă o dată filmele: **Momentul adevărului** (Francesco Rosi), **Reîntoarcerea pe pămînt** (S. Jedryka).

● Ultimul film al lui Bresson, «Mouchette», a obținut încă o distincție: «La prix du cinématographe», din partea unui juriu format din Nathalie Sarraute, Michel Butor, Brassaï, Jean-Louis Bory, Guillaume Hanoteau și Roger Stephane.

Anouk Aimée

disc

Am saluta cu entuziasm o inițiativă a casei noastre de discuri, potrivit căreia și discurile de muzică populară să se bucure de atenția unor prezentări care să informeze asupra valorii folclorice a repertoriului cuprins pe fiecare din ele. Dacă s-a găsit spațiu și timp pentru Remo Germani, credem că se poate găsi și pentru talentații, foarte talentații noștri soliști de muzică populară, pentru formațiile instrumentale și dirijorii lor. Munca plină de dăruire a acestora merită un pic de oboseală! Noi propunem, rămîne ca Electrecordul să dispună... Și acum, despre șase discuri variate, bogate, interesante, din recolta recentă a acestui început de vară:

● **Maria Ciobanu** și orchestra **Victor Predescu** colaborează fructuos la înregistrarea celor patru minunate cîntece de pe discul EPC-808: «Șarpe, șarpe de dudău», «Ies-e-n codri firul ierbii», «La tulpina faguluì» și «Plînge codrul și iarba».

● **Nelu Orian** și acordeonul său vrăjit, Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii (dirijor **Radu Voinescu**) cîntă împreună, dialoghează îndrăcit în danțul sîrbelor: «Sîrba Marioarei» și «Sîrba minerilor», ca să nu mai vorbim de săltărețul «Joc din Gratia» (EPC-809).

● **Nicoleta Vasilovici,** cîntăreață mai puțin auzită pînă acum dar înzestrată cu o voce și un temperament care-i vor aduce faimă, ne dăruiește melodia «Cînd eram la mama fată» și încă trei cîntece de aceeași valoare pe discul EPC-811.

● **Constantin Bordeanu,** alt acordeonist din tînăra generație, sub bagheta lui **George Vancu** își încearcă norocul pe discul EPC-813. Și cîștigă! la ascultați numai «Învîrtita din Miercurea» sau «Jiana din Tilișca».

● **Dumitru Mușiu,** *sprijinit cu mult* sîrg de «Cîndrelul» din Sibiu, ne poartă pe poteci nebătute, ne aduce ceva nou prin sentimentul pur al interpretariior sale (EPC-814).

● **Alexandru Țitruș** este un arcus măiestru, un «lăutar» în cel mai frumos înțeles al cuvîntului. Nu l-am mai auzit pînă acum, dar am rămas cu gustul viorii sale după «Învîrtita din Spălnaca» sau «Doina din Vereș-Mort» (EPC- 815).

plastică

● **Tudor Arghezi la 87 de ani, în 87 de fotografii.** O expoziție de imagini-document, al căror autor este Ion Miclea și care încearcă să pătrundă în universul poetic și să surprindă aspecte din viața patriarhului poeziei românești (Casa scriitorilor).

● **Toulouse-Lautrec — litografii și afișe.** 64 dintre lucrările pictorului și desenatorului francez, aflate în România, sînt prezentate publicului bucureștean în actuala expoziție de la Muzeul de artă. Pot fi văzute litografii din albumul «Ele» (1896), serie consacrată vieții femeii (printre care o celebră litografie în ton de sanguină: «Somnul»), afișe care au prezentat spectacolele unor faimoase vedete ale epocii (Jeane Avril, May Belfort), care au făcut populare diverse localuri («Divan Japonais») sau au lansat cărți ori publicații («La vache enragée»). Litografiile și afișele lui Toulouse-Lautrec sînt creații tot atît de perfecte ca și lucrările sale de pictură. Verva mișcărilor personajelor, nu lipsită de o anumită ironie, cromatica vie și spiritualizată fac din multe lucrări capodopere ale genului (Muzeul de artă al Republicii Socialiste România).

● **Paul Atanasiu — pictură și grafică.** Cunoscut mai cu seamă ca autor al unor compoziții de amploare cu caracter istoric, artistul și-a fixat de astă dată șevaletul în fața florilor și prin colțurile pitorești ale Bucureștiului. Calm și clasic, artistul ne prezintă cîteva peisaje din Cișmigiu, lucrate în tușe onctuoase și tonuri crude și vii, privilegiu nu lipsite de lirism cromatic. Totuși «Colțul pelicanilor...» poate aminti o frumoasă ilustrată. Mai reținem atenția: «Peisaj de iarnă», «Apus de soare în Maramureș» și acuarelele de la Sulina (Galeriile de artă, Calea Victoriei nr. 132).

teatru

● **Luceafărul** lui Delavrancea a prilejuit actorului Petre Gheorghiu, aflat la primul său rol de mare întindere, o compoziție bine gîndită și realizată. Prezențe scenice de mare greutate: Ștefan Ciubotărașu (Mogîldici), G. Măruțză (doctorul Șmil).

● Radu Boroianu a deschis seria debuturilor regizorale ale tinerilor absolvenți ai Institutului de teatru. El a montat, în premieră pe țară, comedia lui Aristofan **Norii** la Teatrul de stat din Bacău, într-un spectacol original și ingenios, cu bune momente de comedie plină, sugerînd corespondențe între școala sofiștilor și beatnicii zilelor noastre. Decorul spiritual, conceput cu fantezie, aparține tot unui debutant, Dan Cioca, iar costumele — Valeriei Truță. În distribuție: Mișu Rozeanu, Vasile Pupeza, Ovidiu Schumacher, C. Coșa, Irene Flemann, Ana Maria Ittu.

Stefan Ciubotărasu

● Radu Beligan reprezintă țara noastră în aceste zile la prima întîlnire a cartelului internațional al teatrului la New York, unde se dezbate o problemă importantă a teatrului contemporan: **rolul social al scenei.**

● Teatrul de stat din Timișoara prezintă zilele acestea în Iugoslavia, la Voevodina, două din spectacolele sale: **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchilă și **Insula** de Mihail Sebastian.

● Pînă acum un singur spectacol anunțat pentru stagiunea de vară e gîndit în specificul teatrului în aer liber — **Nunta lui Figaro** de Beaumarchais, în montarea Teatrului muncitoresc C.F.R.-Giurgești. În rest, multe lucruri vechi sau simple deplasări din sală la grădină.

● Două aniversări: sala Teatrului de la Oravița a împlinit 150 de ani; Muzeul Teatrului Național din București a fost sărbătorit și el printr-un spectacol festiv cu ocazia împlinirii unui sfert de secol

muzică

Săptămîna muzicală se anunță bogată în concerte și participări ale unor interpreți de peste hotare:

● Solist al concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii va fi ilustrul flautist francez **Jean-Pierre Rampal;** concertul (joi, 1 iunie) va fi condus de dirijorul bulgar **Ilia Temkov** și cuprinde, în primă audiție, «Concertul pentru orchestră de coarde de Mozart», «Concertul pentru flaut și orchestră kw 314» de același compozitor și «Simfonia a 9-a» de Dvorak (Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

● La Ateneu, în 28 mai, «Cvintetul de alămuri» din New York prezintă un concert.

● Un program deosebit va avea loc tot în Studioul Radioteleviziunii în 29 mai: Orchestra de cameră (fără dirijor) a Radioteleviziunii. Soliști, **Emilia Petrescu** și **Mihai Constantinescu.** Program: Bach, Bach-Reger, Purcell, Mozart, Beethoven.

● Filarmonica de stat «George Enescu» a programat pentru concertele obișnuite de simbătă și duminică oratoriul «Creațiunea» de Josef Haydn. (Participă corul Filarmonicii.) Soliști, **Emilia Petrescu, Valentin Teodorian** și **Helge Böches;** dirijor, D.D. Botez.

● Pentru marți, 30 mai, un program de cameră se înscrie pe agenda concertelor săptămînii. Cvintetul de suflători «George Enescu» și Cvartetul de coarde **(G. Nicolescu, D. Tincu, A. Todicescu, S.T. Metz)** prezintă lucrări de G.F. Malipiero, Tudor Ciortea, Fr. Schubert.

● Sonate franceze (Franck, Ravel, Honegger) interpretează **Maria Cardas,** pian, și **Mihai Constantinescu,** vioară (miercuri 31 mai), în Sala mică a Palatului; vineri, în aceeași sală, un dublu recital: pianistul **Constantin Ionescu-Vovu** (Haydn, Webern, Glodeanu, Ravel) și **Nicolae Rădulescu,** violă, **Suzana Szöreny,** pian (Milhaud, Honegger, Enescu).

● *Recomandăm emisiunea radiofonică* «Interpreți de altădată» (autor: Sandu Naumescu), în care sînt evocate o serie de personalități marcante din trecutul teatrului nostru liric. Despre N. Leonard au vorbit Sică Alexandrescu și Elena Zamora, iar în recenta emisiune de miercuri 24 mai consacrată artistei Elena Teodorescu-Mavrodi — acad. Victor Eftimiu și Silvia Dumitrescu-Timică.

televiziune

Și în săptămîna ce începe mîine capul de afiș al programului televizat îl deține sportul: de data aceasta **boxul.** În rest — lucruri mai mult sau mai puțin comune...

DUMINICĂ 28 MAI. Rapidiști, steliști, dinamoviști, progresiști! Nu părăsiți televizoarele! Dar nici nu le spargeți... (după-amiază) ● Am vizionat, duminica trecută, un **Magazin 111** înviorat, în prezentarea actriței Stela Popescu. Poate că... (18.45) ● Preferințele telespectatorilor iubitori ai muzicii populare se îndreaptă azi spre Ana Pacatius, Tita Bărbulescu, Dumitru Bălășoiu, naistul Damian Luca, dirijorul Ion Budișteanu — rubrica **Interpretul preferat** (20.20) ● Piesa neterminată a lui Mihail Sebastian «Insula» (căreia dramaturgul Mircea Ștefănescu i-a scris un epilog) o vom viziona într-o distribuție plină de promisiuni: Sanda Toma, Mircea Șeptilici, Ștefan Tapalagă, Mircea Balaban, Nicolae Gărdescu, Agnia Bogoslava, Dem Savu, Iarina Demian, Eugen Racoți (20.35) ● Cîntărețul italian Bruno Filippini, figură mai puțin cunoscută a muzicii ușoare, este titularul rubricii de azi **Invitatul nostru** (22.35).

MARȚI 30 MAI. O emisiune **În direct...** de la uzinele «Electronica», a cărei temă îi interesează, fără doar și poate, pe toți telespectatorii: «Calitatea televizoarelor» (18.00) ● Cea de-a doua seară de teatru a săptămînii (nu-i prea scurt intervalul?!) programează piesa lui Camil Petrescu «Mitică Popescu» în interpretarea actorilor Teatrului de stat din Timișoara (20.00) ● **Varietăți pe pelicula** (22.05) ● Înainte de culcare: box. Transmisie de la Roma unde se desfășoară sferturile de finală ale **Campionatului european de box** (22.30).

MIERCURI 31 MAI. Muzica de cameră nu prea e frecventă pe micul ecran. Un motiv în plus să salutăm transmisiunea de la Sofia a concertului dat de cvartetul Dimov (19.00) ● Un reportaj filmat — autori Dumitru Udrescu și Ovidiu Drugă — cu titlul «Micul demiurg» (20.25) ● «Dragostea și moda» este titlul unei comedii muzicale realizate de studiourile cinematografice iugoslave (20.40) ● Așteptăm în continuare lucruri bune de la emisiunea **Panoramic** (22.15) ● Din nou legătura cu Roma pentru semifinalele **Campionatului european de box** (22.45).

Sanda Toma

JOI 1 IUNIE. Doi apreciați interpreți de muzică populară: Maria Pietraru și Petre Săbădeanu (20.00) ● **Teleglob** — emisiune de călătorii geografice (20.15) ● A treia seară de teatru a săptămînii: «Năpasta» de I.L. Caragiale, în interpretarea viitorilor actori și actuali studenți ai Institutului de teatru (20.50) ● Temă interesantă programată de rubrica științifică: «Cercetări actuale de endocrinologie» — o anchetă științifică internațională (21.35) ● **O Seară de balet** în compania Alexei Mezincescu, a lui Sergiu Ștefanschi, Ion Tugearu și Dan Moise (22.35).

VINERI 2 IUNIE. Soprana Lucia Stănescu prezintă la **Studioul muzical** un buchet de arii din opere (20.00) ● La sfîrșitul obișnuitelor rubrici hebdomadare, alte aspecte de la **Campionatul european de box** (22.10).

SÎMBĂTĂ 3 IUNIE. Din programul sfîrșitului de săptămînă recomandăm: Spectacolul cu prilejul **Zilei pionierilor** (19.00) ● **Teleenciclopedia** (20.30) ● (eventual) **Turneul melodiilor** (21.30) ● Serialul **Sfîntul** (22.10).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 21 din 28 mai 1967

I. Rapid-Steaua	1	x
II. Progresul-Dinamo București	x	2
III. Farul-C.S.M.S.	1	
IV. Petrolul-«U.» Craiova	1	
V. Politehnica-U.T.A.	1	
VI. Jiul-«U.» Cluj	1	
VII. Steagul roșu-Dinamo Pitești	1	
VIII. Flacăra Moreni-Dinamo Victoria	1	
IX. C.S.M. Reșița-Minerul Lupeni	1	
X. Lanerossi-Bologna	x	2
XI. Mantova-Inter	x	2
XII. Napoli-Torino	1	
XIII. Roma-Fiorentina	1	

coperta noastră

«ADOLESCENTA» de Matti a Pitkanen, Finlanda **(reproducere din cel de-al VI-lea Salon internațional de artă fotografică al Republicii Socialiste România — vezi paginile 20-21).**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Casuța poștală 1112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări.

Nu ezitați!

mia

ȘI CUMPĂRAȚI LA ORICE MAGAZIN DE SPECIALITATE

RULADE ȘI COZONACI

TOTDEAUNA PROASPEȚI

care conțin: ouă, zahăr, grăsimi, gem și jeleuri din fructe, stafide, mac, nuci, fructe confiate etc.

ANUL XVI NR. 23 (627) — 3 iunie 1967

flacăra

«Turismul — mijloc de cunoaștere a istoriei și culturii popoarelor» — aceasta a fost tema colocviului internațional organizat recent în Capitală de Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă România în colaborare cu Oficiul Național de Turism, sub egida Federației internaționale a ziariștilor și scriitorilor specializați în probleme de turism. Participanții — ziariști și scriitori din 15 țări membre ale federației — au făcut cunoștință cu aspectele actuale ale dezvoltării țării noastre, interesîndu-se de istoria poporului român, de obiectivele istorice și culturale cu importanță turistică de pe teritoriul Republicii Socialiste România.

În fotografie: aspect din timpul desfășurării lucrărilor colocviului.

ziua pionierilor

Mîine, 4 iunie, vor răsuna sute și sute de trompete, vor bate sute și sute de tobe. Astfel vor începe în toate satele și orașele țării festivitățile unei sărbători dragi întregului popor: Ziua pionierilor. De acum încolo această sărbătoare va rămîne înscrisă în calendar, urmînd să aibă loc, din an în an, în prima duminică a lunii iunie.

Fotografie de Gr. PREPELIȚĂ

crișana — o nouă regiune petroliferă

După Ploiești, Bacău, Argeș, Oltenia, o nouă regiune petroliferă se înscrie pe harta economică a țării noastre: Crișana.

Cele mai însemnate zăcăminte de țiței se găsesc la Suplacu de Barcău, unde pe o suprafață de 300 hectare funcționează în prezent 285 de sonde. Au început de asemenea lucrările de foraj la alte 36 de sonde care vor extinde exploatarea țițeiului de-a lungul văii Barcăului.

Țițeiul extras urmează să fie prelucrat într-o rafinărie ce va fi amplasată la Suplacu de Barcău. Construcția acestui nou obiectiv a fost determinată, în principal, de doi factori: vîscozitatea ridicată a țițeiului de Barcău împiedică prelucrarea lui în rafinăriile existente în țară, iar în al doilea rînd transportul țițeiului prin conducte sau pe calea ferată la distanțe mari ar fi foarte costisitor.

Cel mai important produs ce va rezulta din prelucrarea țițeiului la rafinăria de la Suplacu de Barcău va fi bitumul de calitate superioară, solicitat în cantități tot mai mari la construirea și modernizarea șoselelor. Se va produce de asemenea și un alt tip de bitum pentru protecția conductelor, combustibil ușor pentru calorifer, păcură și benzină. Valoarea unei tone de țiței prelucrat industrial în această rafinărie va crește cu aproximativ 150 la sută. Utilajele ce vor fi montate în cadrul rafinăriei sînt de fabricație românească. Important este însă faptul că din totalul de 1 930 de tone de utilaje nestandardizate necesare investiției, aproape jumătate reprezintă utilaje ce se folosesc din stocurile disponibile provenite din dezafectarea unor instalații existente. Cu toate că valoarea acestora este de peste 112 milioane de lei, recuperarea investițiilor este prevăzută a se face într-un termen scurt de aproximativ un an și jumătate.

Rafinăria de la Suplacu de Barcău va avea o capacitate de 300 000 tone pe an, existînd mari posibilități de extindere. Intrarea ei în funcțiune este prevăzută pentru semestrul întîi al anului 1969, cînd regiunea Crișana va deveni nu numai o regiune producătoare, ci și prelucrătoare de țiței.

S. SIGARTĂU

ploile nu cad numai din cer

101 000 hectare. Aceasta e suprafața pe care cooperativele agricole de producție din țara noastră o amenajează pentru irigații în acest an. Prin acțiuni intercooperatiste, ogoarele țării își vor astîmpăra tot mai mult setea în zilele cînd soarele va fi de jar.

Pînă la data de 10 mai în întreaga țară au fost amenajate peste 38 000 hectare. În multe regiuni amenajările pentru irigații se află într-un stadiu avansat. Pînă la jumătatea lunii mai în regiunea Suceava au fost terminate lucrările de amenajare pe întreaga suprafață planificată. La ora aceasta sucevenii se învrednicesc cu amenajarea unor suprafețe suplimentare. Pe locuri de frunte se află și regiunile Argeș, București, Bacău.

În numeroase cooperative agricole de producție se montează stațiile de pompare, se verifică funcționarea motopompelor, se controlează agregatele de aspersiune.

o descoperire uluitoare

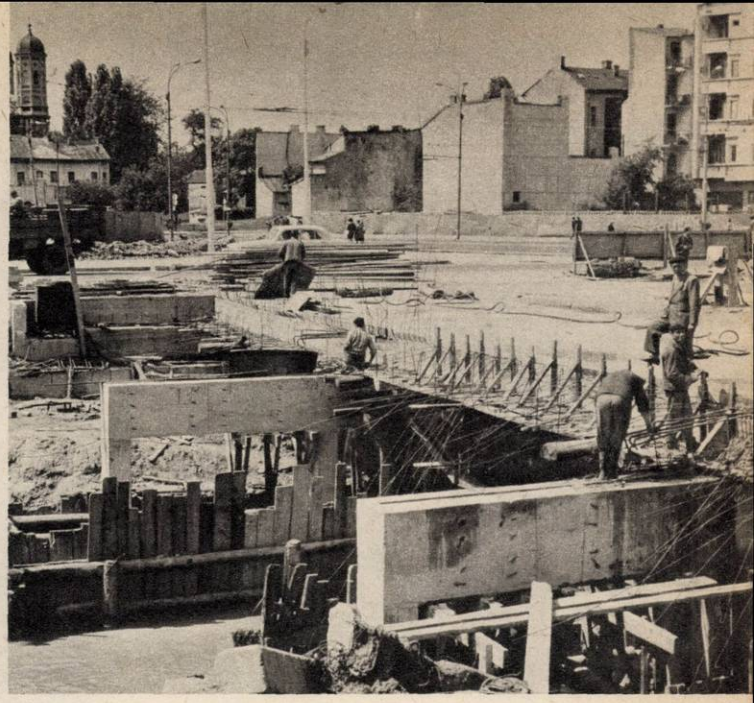

Obișnuiți cu performanțele tehnicii, noi, bucureștenii, ne-am imaginat că un pod peste Dîmbovița, un planșeu de 60 m. poate fi construit în circa 6-8 luni. Eroare! Întreprinderea de poduri și drumuri București ne-a demonstrat și ne demonstrează cît de neștiutori sîntem. De un an și cîteva luni întreprinderea sus-numită se chinuie în Piața Unirii cu apele învolburate ale Dîmboviței. Ne cerem scuze fiindcă am crezut totdeauna că Dîmbovița e o apă neînsemnată și liniștită peste care durarea unui pod constituie azi o bagatelă. Firul anemiat al Dîmboviței pare să fi devenit în ochii constructorilor un adevărat fluviu.

Povestea planșeului din Piața Unirii este simplă. O dată cu deschiderea Magistralei Nord-Sud se impunea prelungirea planșeului existent cu încă 60 m. Era o lucrare urgentă. La începutul anului trecut s-a deschis șantierul. A trecut apoi vara, a trecut iarna, a venit din nou primăvara și lucrările tot nu sînt gata.

În fața acestei lupte titanice cu apele, ne-am întrebat curioși cît amar de vreme trebuie să fi durat construcția vechiului planșeu lung de 628 m, care trece prin fața Palatului Justiției. Și am aplicat regula de trei simplă. Dacă 60 metri sînt construiți în 15 luni, 628 m... Rezultatul, calculați și dumneavoastră, pare neverosimil. Aproximativ 13 ani. Să fi durat această construcție mai bine de un deceniu?

L-am căutat la telefon pe prof. ing. C. Antoniu, unul din autorii vechiului proiect, să-l întreb dacă rezultatul socotelii de mai sus e cît de cît apropiat de realitate. Răspunsul ne-a dat peste cap toate calculele. Vechiul planșeu, lung de peste 600 metri, a fost construit în 1935, din primăvară pînă în toamnă. Mai exact, din februarie pînă în octombrie.

Uluit dar edificat, am lăsat receptorul jos. Atunci mi-am dat seama că mă aflam în fața unei teribile descoperiri: cu cît lungimea unui planșeu este mai mică, cu atît durata lui de construcție e mai mare. Am fugit repede să anunț la Academie.

Traian PROSAN

undeva, pe o stradă din bacău...

Casa din imaginea de mai jos are vreo sută de ani și se află pe o tihnită și oarecum lăturalnică stradă din Bacău. De aici, din această curte modestă, umbrită de cîțiva copaci rămuroși, de după aceste ziduri acum igrasioase, au țîșnit în primele decenii ale secolului «Scînteile galbene» ale atît de viei sensibilități bacoviene, versurile de unică sugestie pecetluite în «Plumb». În această casă de pe Calea Măinești nr. 13 a viețuit poetul George Bacovia mai bine de 28 de ani...

«Amănuntul» acesta nu este însă la îndemîna oricui, fiindcă nici un indiciu, nici o placă nu indică ilustra trecere. Organele de resort au promis, desigur, că vor organiza, dacă nu o casă memorială măcar o expoziție permanentă, mai ales că-n acest sfîrșit de primăvară se comemorează 10 ani de la moartea poetului. S-au dat asigurări că cele cîteva familii care locuiesc aici vor fi mutate și se vor începe lucrări de restaurare. Nimic din toate acestea. Undeva, în alt colț al orașului, în trei camere, zac mobilele și uneltele de scris ale poetului așteptînd o clipă mai priincioasă pentru a dezvălui celui ce-i va călca cucernic scările de piatră cîteva din tainițele sufletului său.

Și cîte nu s-ar putea face! S-ar putea reconstitui măcar în parte atmosfera în care a trăit și a compus Bacovia. Parcul casei și-ar putea relua vechea înfățișare. Cu știință și dragoste tinerii ar putea afla că aici, pe acest colț de masă, și-a scris el poezia care începe cu celebra, nostalgica aspirație spre puritate:

«Verde crud, verde crud,
Mugur alb și roz și pur,
Vis de-albastru și azur,
Te mai văd, te mai aud!»

Versul său a început să străbată înaripat meridianele ducînd faima acestui pămînt. I se cuvine în primul rînd orașului care l-a găzduit atîta vreme să-i cinstească amintirea, oraș pe care el l-a iubit cu durere pînă într-atîta încît i-a împrumutat și numele.

Mihai HETCO

poate fi vizitat numai pe dinafară!

În 1959, cu prilejul amenajării la Mangalia a unui teren sportiv, s-a descoperit un *mormînt foarte vechi* (*secolul IV î.e.n.*) în care, printre alte lucruri, s-a găsit și un papirus.

În 1960, Direcția monumentelor istorice considerînd importantă descoperirea mormîntului cu papirusul, a decis transformarea acestuia într-un obiectiv arheologic menit să aducă o mărturie în plus la existența milenară a străvechiului Callatis. Așa s-a născut la Mangalia, în mai puțin de doi ani, o construcție conică, înaltă de 10-12 metri, foarte puțin obișnuită din punct de vedere arhitectonic și care avea drept scop să imite din beton armat o movilă de pămînt (un tumul) prin care în antichitate se marcau *mormintele mai de seamă — de altfel* cum era inițial marcat și mormîntul cu papirusul. În interiorul acestui mic mausoleu urmau să fie expuse obiecte antice descoperite în mormînt cît și cele descoperite în necropola din jur. Ce se întîmplă însă? Din 1962, cînd s-au terminat lucrările de construcție, și pînă azi, obiectivul arheologic respectiv se află cu ușa permanent încuiată: el poate fi vizitat numai pe dinafară, ceea ce desigur provoacă stupoarea vizitatorilor. Lucrarea — așa cum am fost informați — a costat 472 000 lei. Care sînt cauzele care fac ca acest obiectiv arheologic să nu fie pus în valoare? Se pare că e vorba de unele obiecții de ordin științific ridicate de Muzeul regional Dobrogea în legătură cu proiectul lucrării, proiect care, inițial, după cum ni se spune la Direcția monumentelor istorice, primise aprobările forurilor superioare de specialitate. Neînțelegerea ar trebui cît mai curînd lămurită, pentru ca orașul Mangalia să nu fie văduvit de un interesant obiectiv arheologic. Mai ales că am intrat în sezonul estival și foarte mulți turiști vor dori să-l viziteze. Nu numai pe dinafară, ci și în interior.

B. SURU

tichie de mărgăritar

Într-o zi, la complexul comercial din cartierul Berceni au apărut două firme cu totul imprevizibile: «Recom» și «Dioda». Două firme care au zguduit cartierul. La început nemulțumiți, oamenii și-au dat curînd seama cîte avantaje prezintă pentru ei apariția celor două firme. Are nevoie omul de un manechin, să zicem. Nu mai aleargă prin alte părți ale orașului. Îl găsește în cartier. I se strică omului la doi-trei ani aparatul de radio sau televizorul. Dă fuga la complex și-și procură piesele necesare. Fără rînd. Nu e nimeni.

Ce-i drept, la complexul comercial din Berceni erau să se producă și unele anomalii. O minte nesăbuită stabilise că acolo unde funcționează astăzi «Recom»-ul să se deschidă un restaurant. Eroarea a fost însă înlăturată cu promptitudine. Și a apărut astfel, acolo, cel mai elegant atelier pentru confecționat manechine. O mîndrie a întregului cartier. Lipsită de răspundere a fost și propunerea ca în același complex să funcționeze un magazin de produse industriale. Asta le-ar mai fi trebuit oamenilor! Și s-a deschis cel mai mare magazin din țară specializat în piese de schimb pentru radio și televizoare.

Locuitorilor din cartier nu le mai ajungi acum cu prăjina la nas. E adevărat, au așteptat ei mai bine de doi ani deschiderea complexului comercial, dar onoarea e acum de partea lor. Nu visaseră niciodată să aibă așa ceva în cartier.

*

Onorați peste măsură, locuitorii cartierului fac încă o mare parte din cumpărături prin alte cartiere și prin centrul orașului. N-are încă omul la Berceni un atelier de cizmărie, n-are o croitorie, n-are o mult așteptată farmacie, n-are multe... Dar are diode, are brațe de picup, are butoane de radio, are manechine.

E adevărat că mai sînt și unii nemulțumiți care critică faptul că magazinul alimentar împarte spațiul comercial cu produsele industriale — care ar fi trebuit să se vîndă în spațiul «Diodei» — realizînd astfel un veritabil bazar, rar întîlnit azi chiar și în mediul rural: brînză și încălțăminte, marmeladă și produse electrice, mezeluri și tricotaje, toate sub un singur acoperămînt dar cine îi ia în seamă? E adevărat că alții critică lipsa de rentabilitate a magazinului «Dioda» unde vînzarea e derizorie ca și risipa de spațiu comercial de la «Recom». Ei afirmă că ar fi vorba de o lipsă de respect față de nevoile populației. Dar ce contează toate aceste doleanțe cînd nimeni nu s-a gîndit la ele. Sau cine știe?...

T. P.

P.S. Se vorbește că în viitoarele spații comerciale ale complexului va funcționa și o farmacie. (Cea mai apropiată se află la cîțiva kilometri de cartier.) Dar oamenii sînt acum sceptici. Se tem ca viitoarea farmacie să nu devină un mare și elegant magazin de blănuri iar cooperația meșteșugărească să nu transforme cizmăria or viitoarea croitorie într-un atelier de împletit funii. Cu materialul clientului.

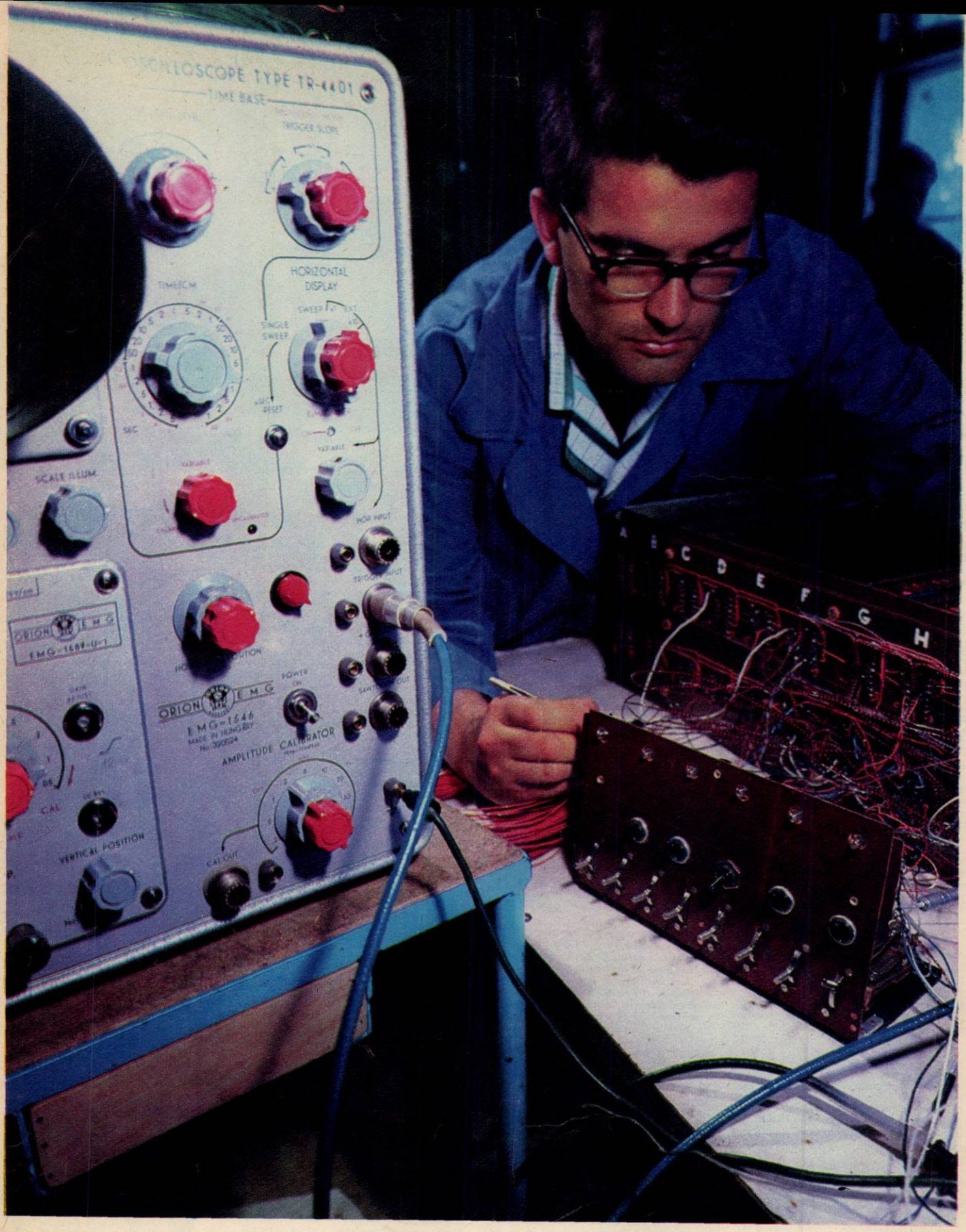

Inginerul Mircea Bocu executînd o probă la unul din subansamblele lui Dacicc-200.

Nu are încă o existență pe deplin reală, dar în programul «devenirii» lui este inclusă, cu precizie matematică, fiecare fază a concretizării. Ne pregătim să-l primim cum se cuvine în cursul anului viitor. Pînă atunci, cîteva elemente desprinse din proiect — cartea lui de identitate.

DACICC LA ASALTUL LUI 200000

de N. RĂDULESCU
Fotografii de S. STEINER

Firește, nu tuturor oamenilor, dar celor mai mulți, nespecialiștilor, le e realmente greu de înțeles cum actul gîndirii, fie și simplificat într-un fel, poate fi reprodus într-o mașină; cum o memorie, alta decît a unui creier uman, este în stare să rețină și să redea cantități uriașe de informații; în sfîrșit, cum e posibil ca potențialul de lucru al calculatorului să întreacă pe acela al oricărui om.

Dar, ni se spune, fenomenele ce compun «fiziologia» acestor producții de ultimă oră ale științei și tehnicii sînt relativ simple sau în orice caz ușor reductibile la scheme accesibile. Rugăm pe unul din autorii sistemului matematic al calculatorului Dacicc-200, matematicianul Emil Munteanu, să ne prezinte creația Institutului de calcul al filialei din Cluj a Academiei Republicii Socialiste România în lumina stadiului actual al tehnicii calculatoarelor, pe plan mondial.

„Cîteva generații de calculatoare s-au conturat pînă acum — ne spune d-sa — și Dacicc-200 se încadrează într-a doua. Predecesorul său, Dacicc-1, reprezintă prima generație. E transistorizat, are memorie pe ferite (și pe tambur), însă e lipsit de ceea ce se cheamă limbaj de programare. Sensul evoluției calculatoarelor electronice este de la cele înzestrate cu un limbaj cu o structură simplă, greu accesibil omului, la mașini cu limbaj de programare apropiat de cel uman, capabile să acționeze pe baza unor sisteme de multiprogramare — adică să soluționeze simultan mai multe probleme. Dacicc-200 va fi dintre acestea din urmă.

Va putea soluționa, în principiu, orice gen de problemă exprimabilă algoritmic. Cîteva exemple: stabilirea ritmului zilnic al realizării planului într-o întreprindere, urmărirea curentă a producției, situația stocurilor într-o rețea de depozite, aprovizionarea pe baza cerințelor concrete ale consumatorilor. Chiar și probleme cu caracter nenumeric, ce pot fi descrise însă într-un anumit sistem logico-informațional, sînt abordabile de către Dacicc-200."

Aflăm, în continuare, că mărimile cu care mașina va putea opera sînt de ordinul sutelor de milioane. O memorie pe inele de ferită (compusă din sute de mii de astfel de inele) va înregistra un volum uriaș de date. Sistemul aritmetic al mașinii va extrage din această memorie elementele necesare și va efectua operațiile cerute, cu o viteză considerabilă. La

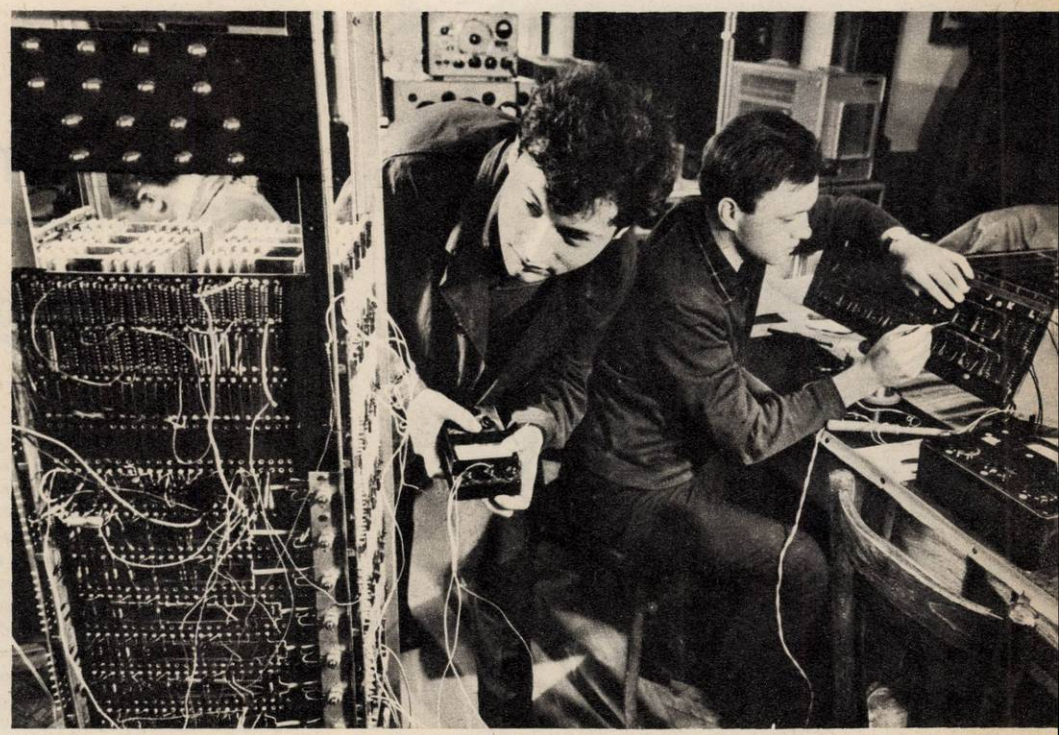

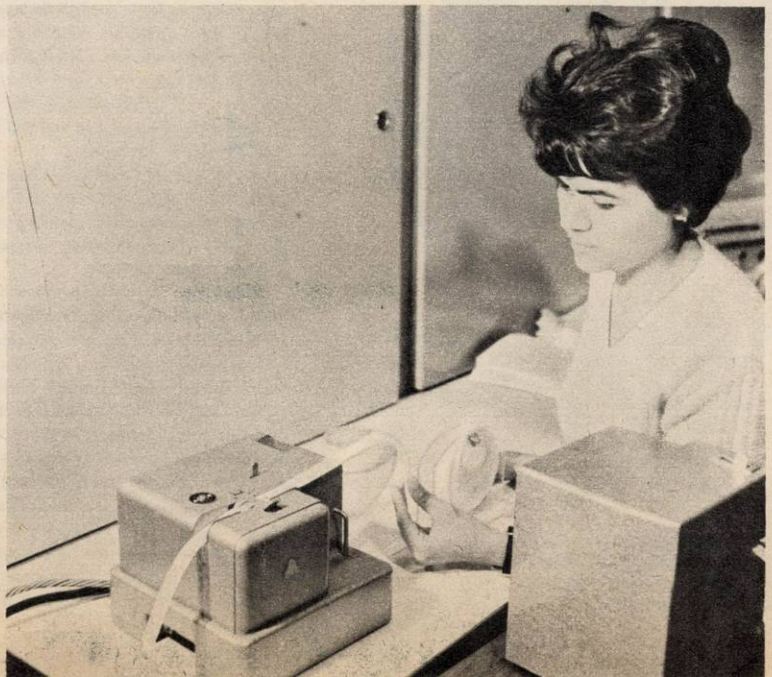

Dacicc-1 este cea dintîi concretizare mai importantă a experienței colectivului clujean. Deși nu are un limbaj propriu de programare, dialogul cu ea fiind destul de dificil, mașina este capabilă să efectueze cu rapiditate un mare număr de calcule.

Primele subansamble ale lui Dacicc-200 se află în plin proces de montaj. Complicata rețea de circuite obligă pe tehnicienii institutului să efectueze în permanență numeroase verificări. E o lucrare ce nu admite dictonul «errare humanum est». În schimbul acestei «intoleranțe», mașina promite un ajutor neprețuit celor ce o vor avea la dispoziție nu peste *mult* timp.

alegerea soluției constructive s-a avut în vedere, între altele, tocmai acest factor: rapiditatea calculului. Dacicc-200 va lucra cu 200 000 operații pe secundă.

O problemă dată spre rezolvare va trebui mai întîi să fie descrisă. Traducerea informației și calculul propriu-zis sînt efectuate de mașină în mod automat. În fracțiuni de secundă răspunsurile cerute apar pe purtătorul de informație. Mașina va putea comunica și unele din propriile sale defecțiuni.

Proiectat la Cluj, calculatorul Dacicc-200 va fi realizat în cea mai mare parte cu piese produse în țară. Prețul de cost, mult redus în raport cu al dispozitivelor similare din import, justifică eforturile colectivului clujean. Beneficiarul primului exemplar e Institutul central de cercetări agricole din București, care a finanțat proiectarea și construirea lui. Cele dintîi probleme ce i se vor da mașinii spre rezolvare vor fi legate de prelucrarea statistică a unui mare volum de date acumulate pînă acum în cercetarea științifică din acest domeniu. Firește, mai rămîn de înlăturat nenumărate dificultăți legate de îmbunătățirea dialogului om-mașină, de utilizarea calculatorului la întreaga sa capacitate etc. Perspectivele sînt extrem de favorabile. Într-un viitor apropiat ne putem aștepta la o vertiginoasă pătrundere a calculatoarelor electronice în cele mai diverse domenii de activitate, în special în domeniile evidenței, ale statisticii, ale dirijării producției.

Optimizarea, acesta e scopul. Pășind cu pași siguri spre el, Dacicc-200 a epuizat, pînă acum, cîteva etape ale propriei concretizări. În anul viitor îl vom vedea la lucru.

Acad. Tiberiu Popovici.

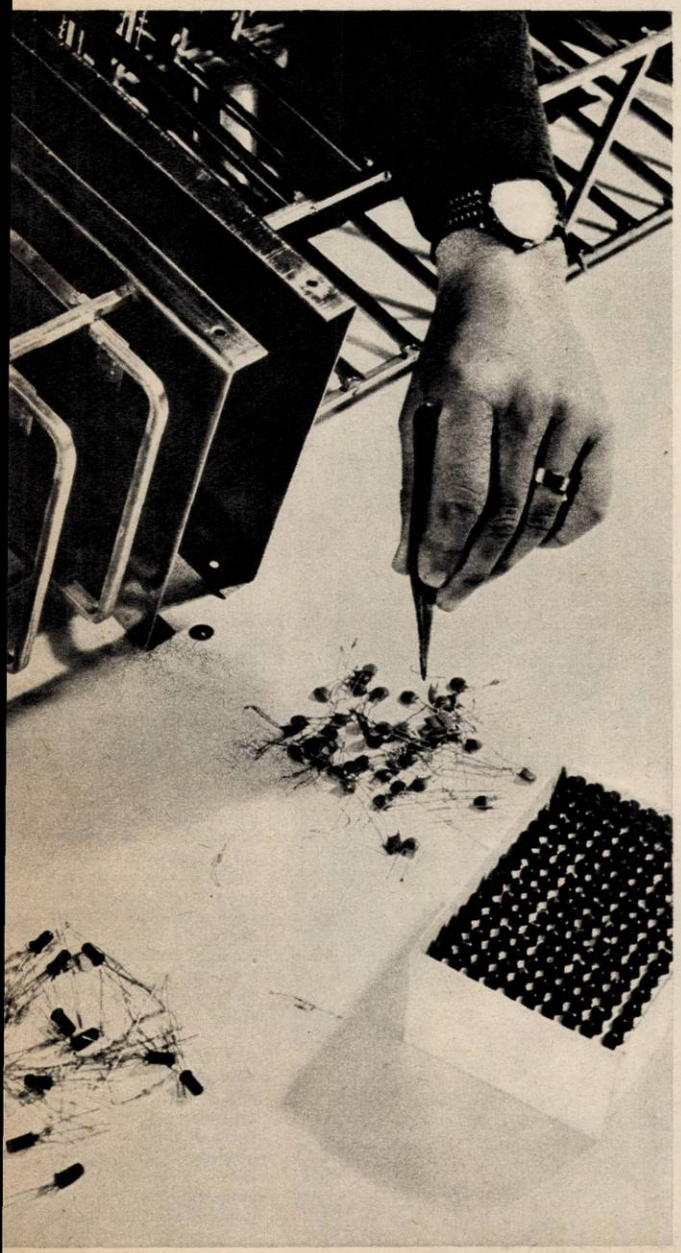

Cîteva din «celulele» creierului artificial. Cele din fotografie nu sînt cele mai mici posibile, deși dimensiunile lor permit montarea într-un volum redus a unui număr de piese de ordinul zecilor de mii.

DE LA TEORIE LA PRACTICĂ — UN SINGUR PAS

Scurtă convorbire cu acad. prof. Tiberiu Popovici, directorul Institutului de calcul al filialei Cluj a Academiei Republicii Socialiste România.

Redacția: Care sînt premisele teoretice de la care s-a pornit la realizarea calculatoarelor electronice Dacicc-1 și Dacicc-200?

Acad. Tiberiu Popovici: *Analiza numerică e un capitol relativ nou al matematicii — denumirea însăși abia a împlinit 20 de ani. La Cluj s-a constituit încă din 1951 un colectiv de matematicieni pasionați de cercetarea în acest domeniu. Contactul din ce în ce mai strîns cu producția, ridicînd tot mai multe probleme la a căror soluționare se cerea efectuarea unui mare număr de calcule, era firesc să apară imediat necesitatea unor cercetări teoretice legate de realizarea calculatoarelor automate. Experiența acumulată treptat a înregistrat numeroase faze, între care Dacicc-1 este una dintre cele mai importante. Performanțele acestui calculator au arătat că specialiștii noștri au acumulat experiența necesară pentru a trece la realizarea unei mașini mai complicate, cum este Dacicc-200.*

Redacția: Cum a început de fapt activitatea de concepție a acestei mașini?

Acad. Tiberiu Popovici: *Ca de obicei, prin realizarea unor dispozitive parțiale și experimentarea lor în condiții de laborator. Paralel a evoluat cercetarea în domeniul utilizării practice a mașinii, ceea ce a solicitat din plin capacitatea creatoare a colectivului nostru de matematicieni. Pînă la faza ultimă a proiectului, cea aflată acum în curs de execuție, au fost elaborate cîteva variante intermediare, fiecare reprezentînd o concretizare mai bună, mai perfecționată, a ideii inițiale.*

Redacția: S-au avut în vedere, desigur, cunoștințele acumulate prin lectura literaturii străine de specialitate.

Acad. Tiberiu Popovici: *Nici nu se putea altfel. Totuși Dacicc-200 e o realizare originală. Ea nu reprezintă copia unui prototip existent, ci aplicarea creatoare a principiilor teoretice și constructive acumulate pe plan mondial, ca și a propriei noastre experiențe. Dacicc-200 va avea o serie de părți componente foarte perfecționate, concepute și executate pe baze cu totul originale.*

Redacția: Care sînt perspectivele ce se deschid Institutului de calcul clujean în domeniul calculatoarelor automate?

Acad. Tiberiu Popovici: *Sarcina noastră principală va fi, în continuare, aceea de a efectua cercetări teoretice. Programarea la mașina de calcul e un domeniu de preocupări foarte vast iar cerințele sînt din ce în ce mai mari. Institutul militează pentru introducerea pe scară largă a calculatoarelor în economie și ia parte la toate acțiunile ce se întreprind, din acest punct de vedere, în uzine și fabrici. Poate că în viitorul apropiat vom colabora la înființarea unor centre de calcul în întreprinderi, ceea ce ar fi foarte folositor, mai ales în perspectiva creșterii numărului mașinilor de calcul automate în țara noastră. Direcțiile cercetării propriu-zise sînt numeroase. Tendința este de a realiza dispozitive de dimensiuni cît mai reduse, ceea ce implică perfecționarea substanțială a microelectronicii. Or, nu e vorba doar de aplicarea fizicii, chimiei, electronicii etc. ci și de studiul comportării în ansamblu a fiecărei părți componente a mașinii. Cu alte cuvinte, drumul e foarte lung. Succesele de pînă acum ne dau garanția că îl vom putea parcurge cu bine.*

De fapt nu se poate vorbi de o tradiție a fabricării berii la Bacău. Ceea ce, în urmă cu 3-4 decenii, băcăuanii numeau «Fabrica de bere» nu era decît un mic depozit în care băutura, produsă la Azuga, era «trasă» din butoaie în sticle. Şi totuşi astăzi Bacăul este cel mai important centru republican al producției populare bauturi.

CU GAMBRINUS, LA BACĂU

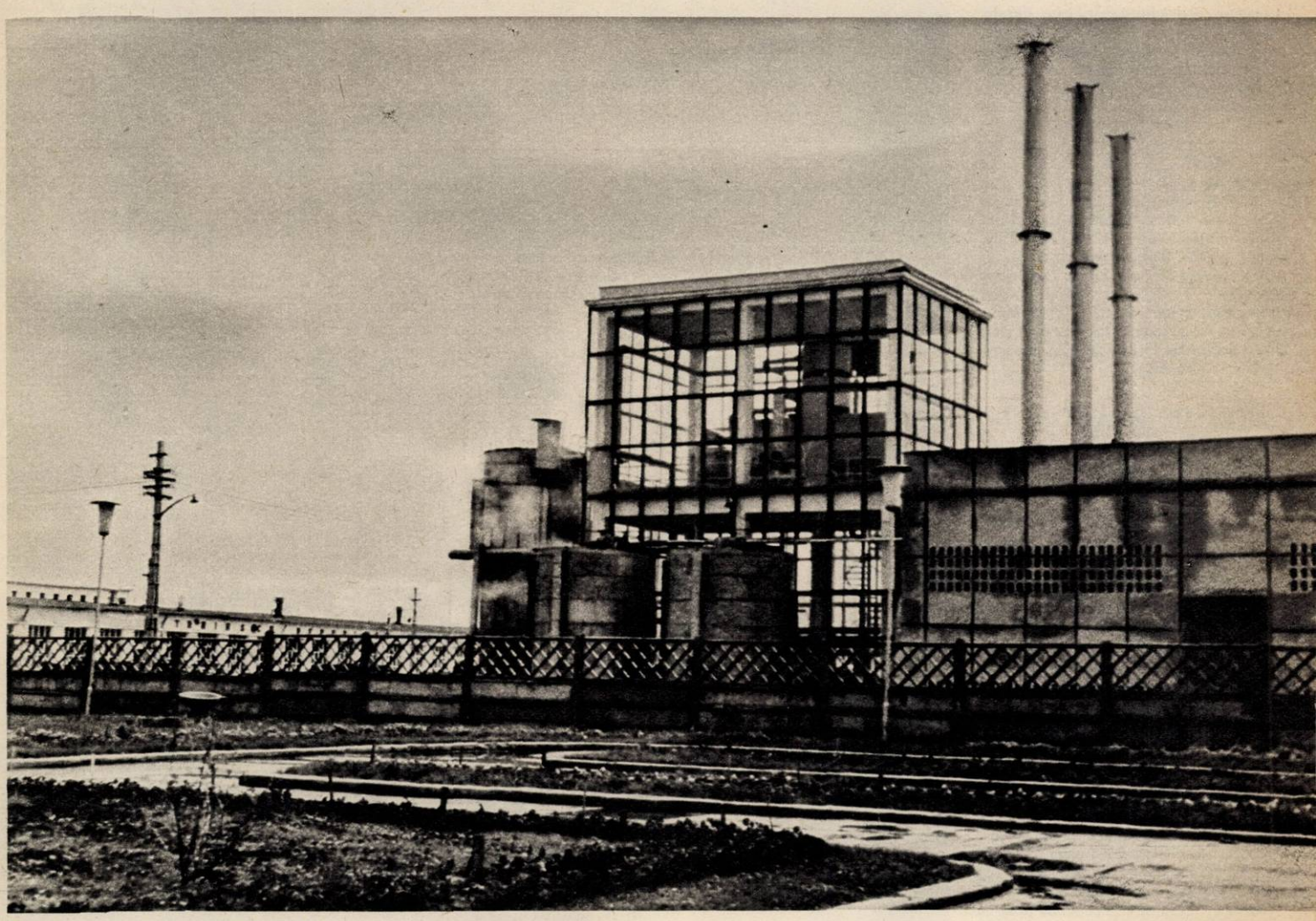

Termocentrala: beton, oțel și sticlă.

Un depozit? Nu! Un colț al secției plămădiri-zaharificare, transformat ad-hoc în depozit al sacilor de malț, special pentru sortimentele «Caramel» și «Porter».

La secția fermentație II procesul de fabricație prevede să se lucreze cu ușa închisă. Pentru a intra în secție trebuie mai întîi să suni la sonerie. Dar un buton de sonerie e o realizare tehnică mult prea complicată. Prin unirea a două capete de liță (vezi partea încercuită din fotografie) se obține la urma urmei același rezultat sonor!

Cîndva, dincolo de «Bariera Mărgineni» din Bacău, se afla o mică fabrică de spirt care prelucra cartofii rămaşi nevînduți pe piață, realizînd o producție mediocră şi valoric şi calitativ. Reutilată în anii puterii populare, bătrîna fabrică a devenit nucleul unei noi zone industriale a Bacăului. Una după alta aici s-au construit: o fabrică de produse lactate, una de industrializare a cărnii, una de mobilă ş.a. Dintre ele, cea mai importantă este însă fabrica de bere «Mărgineni».

O ÎNTREPRINDERE ULTRAMODERNĂ

După ce, răbdător, izbuteşti, depăşind îndelungi aşteptări, să treci bariera de cale ferată (cînd oare se vor hotărî gospodarii Bacăului să rezolve problema acestui pasaj de nivel care de cîteva zeci de ori pe zi gîtuieşte fluxul transporturilor industriale cît şi al transporturilor în comun din această zonă a oraşului?),

în față îți răsar, strălucitoare în coloritul lor bleu și în transparența sticlei, clădirile noilor unități industriale, dominate de cele ale fabricii de bere, o construcție cu 9 niveluri, de o arhitectură ce amintește hotelurile Mamaiei.

Prin simple apăsări de butoane, orzul este transportat și supus la numeroase operații de aclimatizare, triere, curățire; el este umezit și din nou uscat, silit să germineze și apoi oprit din germinație, aspirat și refulat dintr-un loc în altul, pînă cînd, vrînd-nevrînd, se transformă în malț. Apoi, în fabrica de bere propriu-zisă, malțul este supus operațiilor de măciniș, plămădire-zaharificare, filtrare, fierbere, fermentare. Și totul, din nou, sub un sever control al mașinilor care cîntăresc, reglează umiditatea și temperatura, încarcă și videază instalații montate pe verticala a 8 etaje, lasă lichidul la «odihnă» timpul cuvenit (42 de zile în cele două stadii de fermentație) și-l transportă pe kilometri întregi de conducte al căror punct terminus e în secția de îmbuteliere. Aci alte mașini automate umplu sticlele, le capsulează și le instalează în navete metalice. Acum, totul e gata. Berea pleacă de aci direct la consumator. Paharele se umplu, se ciocnesc — «noroc»! — și lichidul, blond sau brun, spumos și amărui, este sorbit cu sete, cu plăcere. Și însoțit de un gînd bun pentru cei ce l-au fabricat, meșterii berari băcăuani.

PETE PE BLAZONUL VENERABILULUI GAMBRINUS

Fabrica din Bacău trebuia să intre în funcțiune încă din 1965, dar constructorii și montorii nu au izbutit în acel an decît s-o aducă la faza probelor tehnologice. Spre cinstea berarilor băcăuani însă în timp ce constructorii încă mai lucrau, în februarie 1966 fabrica a început să producă.

La un moment dat, întreprinderea constructoare (Trustul 3 construcții-montaj, Brașov) a lichidat subunitatea sa din Bacău, șantierul 503. Continuarea lucrărilor, *vizînd mai ales efectuarea unor* remedieri în construcții și în montaje, a fost preluată de Trustul 4 construcții-montaj din Iași. De aci încolo lucrările se complică: remedierile, care trebuiau să fie terminate pînă la 1 ianuarie 1967, nu au fost lichidate nici pînă la 1 Mai.

Și lucrurile sînt cu atît mai serioase cu cît neglijenței constructorilor i se mai adaugă o doză de neatenție, de lipsă de spirit gospodăresc și de nepăsare din partea conducerii administrative și a unor membri ai colectivului fabricii.

Să fim clari: avem toată admirația pentru moderna întreprindere băcăuană și pentru colectivul ei de muncă. Apreciem faptul că încă din iulie 1966 — înainte de termenul planificat — s-a atins capacitatea proiectată (400 000 hectolitri, adică 80 milioane sticle cu bere anual). Dar tot entuziasmul ni se stinge cînd, pășind în curtea fabricii, ne ciocnim la tot pasul de mărunțișuri neterminate, care dau întreprinderii aspectul de șantier. Și dacă ar fi numai aceste mărunțișuri exterioare, încă n-ar fi nimic. Mult mai grave sînt aspectele de neglijență din fabrică. Aproape că nu există secție în care zugrăvelile tavanelor sau ale pereților să nu se fi degradat. Executarea zugrăvelilor pe suporți umezi a dus în unele locuri la cojirea lor; în altele, neintrarea în funcțiune la timp a instalațiilor de ventilație a dus la aburiri, după care au înflorit petele de mucegai. Conducte tehnologice nevopsite, răcitoare de aer cu saramură ruginite, mantale și conducte degradate, rigole uzate din care se revarsă peste tot ape reziduale, plăci de faianță sparte etc. — iată doar cîteva din aspectele negative întîlnite în secția de fermentație. În secțiile de măciniș-plămădire-fierbere, caloriferele lasă pe pardoseli bălți de apă, saci cu malț sînt depozitați printre utilaje etc. Situația e asemănătoare și în alte secții. La cea de îmbuteliere, de exemplu, în pardoseala antiacidă au apărut zone de infiltrare care amenință să producă mari degradări; prin subsolul de depozitat sticle goale parcă a trecut o turmă de elefanți, iar prin W.C.-uri — o armată de wikingi. Trotuarele de lîngă magazia de materiale, rampa spre gospodăria de melasă a fabricii de spirt nu au fost executate încă, drumul de acces s-a oprit la săpături, rampa de cale ferată încă e neterminată, peste tot mai sînt canale și conducte deschise în care se scurge apa provenită din ploi.

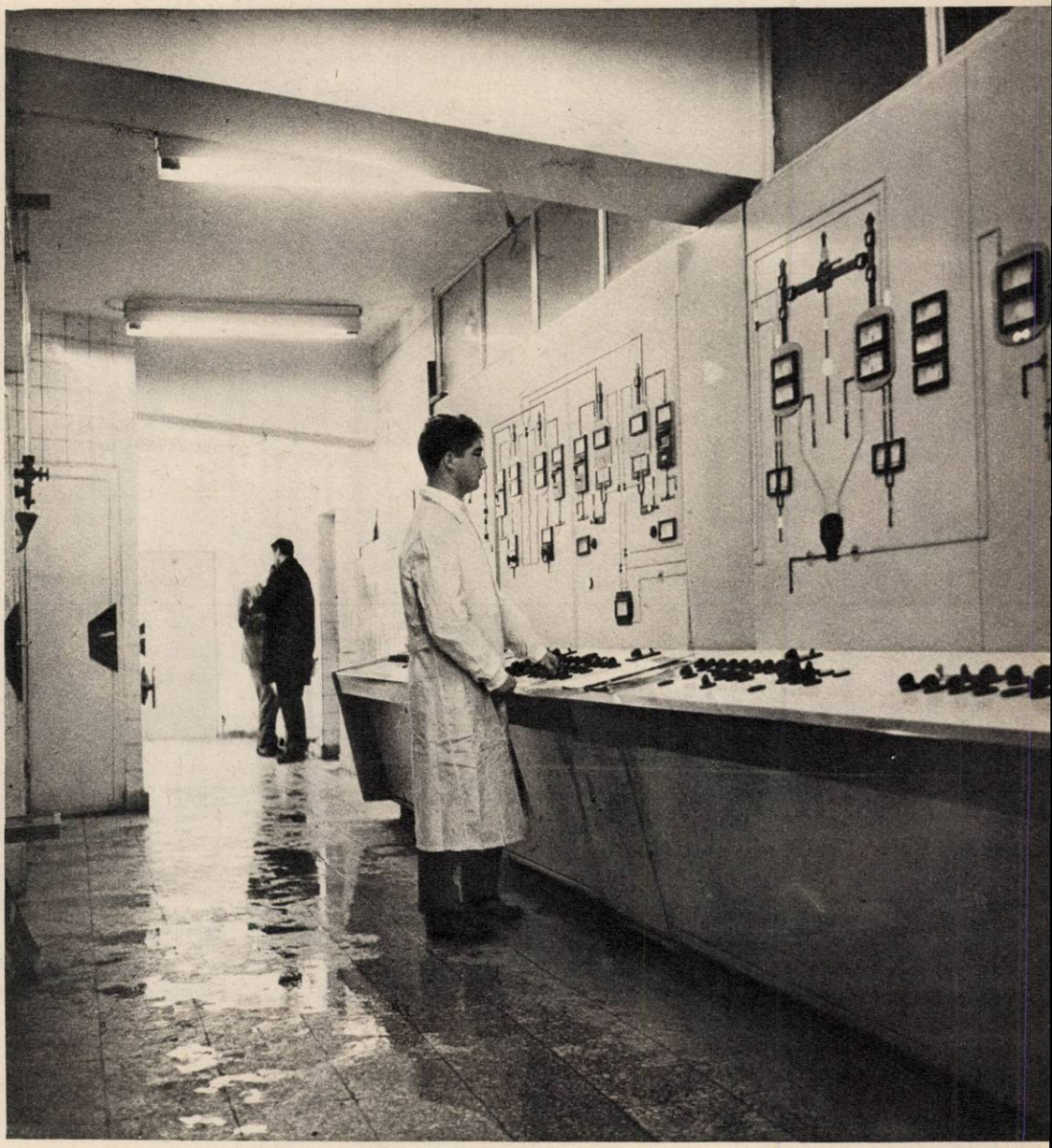

De la acest pupitru de comandă teleautomatizată se dirijează funcționarea aproape întregii fabrici propriu-zise de bere. Nu e păcat ca o asemenea instalație perfecționată să se «oglindească» în apa care, oaspete nepoftit, aici ca pretutindeni în fabrică, scaldă pardoselile? Sursa? Diferitele țevi și instalații prost executate sau prost întreținute, neetanșeizate, sparte etc.

SE POATE ȘI MAI RĂU

Dar dacă toate acestea sînt lucruri mărunte, care cu puțin efort — și pe alocuri numai cu puțin spirit gospodăresc — s-ar putea rezolva ușor, alte aspecte de neglijență duc la nefolosirea, folosirea defectuoasă sau chiar scoaterea din uz a unor instalații și utilaje pentru care s-au făcut investiții importante. Astfel, la secția fermentație II încă nu s-a predat spre exploatare, nici după un an, tancul din beton armat 107, prezentînd zone de neetanșeitate pe care întreprinderea de construcții-montaj nu a avut încă timp să le remedieze. La secția de îmbuteliere elevatorul-coborîtor pentru butoaie are defecțiuni de fabricație care-l fac inutilizabil și butoaiele continuă să fie coborîte în pivniță prin aceeași modernă metodă a azvîrlirii de la înălțime pe care o cunoaștem ca mijloc de provocare a hohotelor de rîs din perioada cinematografică în care «comedia era rege». Mașina de verificat presiunea la butoaie nu funcționează. «Nu e nevoie» — mi se spune. «Nu s-a întîmplat pînă acum decît un singur caz cînd un butoi nu a rezistat la presiune, de i-au plesnit cercurile și i-au sărit doagele». Atunci — ne întrebăm — pentru ce o mai fi fost nevoie de o asemenea mașină?

Nedumerirea e și mai mare cînd afli că există, în depozitul de sticle goale, două mașini de spălat navete, importate, care nu numai că nu sînt utilizate, dar nici nu vor fi vreodată. De ce? Din cauză că aceste mașini au fost construite pentru spălarea navetelor din lemn în care se încarcă sticlele de bere. Or, ulterior, proiectanții fabricii din Bacău s-au gîndit că navetele metalice sînt mai practice și, în ultimă analiză, mai ieftine decît cele din lemn; ca atare, au comandat asemenea tipuri de navete, făcînd modificările cuvenite și la mașina de încărcare. Fără îndoială că navetele metalice sînt mai aspectuoase și mai avantajoase. Ce se face însă cu cele două mașini de spălat pentru care fabrica plătește cuvenitele amortizări? Oare Ministerul Industriei Alimentare, cînd a aprobat schimbarea tipului de navete inițial proiectate, *nu putea să schimbe* și *destinatarul* acestor mașini? Sau măcar acum, n-ar putea să le ducă într-o altă fabrică? Mai sînt, slavă Domnului, destule fabrici care folosesc navete din lemn și care ar avea ce face cu aceste mașini.

Electrostivuitoarele nu mai lucrează cu regim normal, ci sînt puse în funcțiune fără manevrări prin butoane. Nici

tabloul de comandă de la fabrica de malț nu lucrează cu regim normal: o serie de semnalizatoare care trebuie să ajute controlul efectuat de operator nu se mai aprind: s-au ars și nu s-au asigurat becuri de rezervă. Filtrul-presă de la depozit, pentru recuperarea berii, nu funcționează, montajul nefiind terminat. El nici nu va putea fi atît de ușor terminat, deoarece tipul acesta de filtru nu corespunde cu necesitățile: s-a făcut o treabă gen... Haplea, achiziționîndu-se un filtru cu colectorul în sens opus celui în care trebuia montat.

Mașinile de umplut și capsulat sticle de bere au defecțiuni care fac ca foarte multe sticle să se spargă, să se reverse berea etc. Piese de schimb pentru aceste mașini nu s-au importat.

Două compresoare de frig de 620 000 kcal/h nu funcționează. De ce? Pentru că printr-un ordin al Ministerului Industriei Alimentare (nr. 564 531 din 6 martie a.c.) ele au fost descompletate, demontîndu-se părțile lor componente spre a fi împrumutate Fabricii de zahăr din Buzău. Ce fel de treabă a făcut ministerul dînd un asemenea ordin? A cîrpit anteriul lui Arvinte?

La secția fermentație o serie de instalații anexe și rezervoare metalice nu se pot folosi, iar depozitul are aspectul unei încăperi părăsite. De ce? Pentru că un filtru-presă nu a fost încă pus în funcțiune. Dar ceea ce e mai interesant ca orice e procesul verbal din 1965, care atesta — acum mai bine de un an și jumătate! — punerea lui în funcțiune.

SĂRMANUL GAMBRINUS !

Fabrica de bere din Bacău este de fapt un veritabil combinat, format din 7 unități cu producție autonomă. Într-adevăr, în afară de fabrica de bere propriu-zisă și de cea de malț (care livrează malț și altor fabrici de bere) — sub aceeași conducere tehnico-administrativă se mai află: fabrica de drojdie (construită în 1959), fabrica de spirt, fabrica de lichioruri, fabrica de amidon din Filipești și stația de îmbuteliere a apelor minerale din Slănic-Moldova. Aceasta fără a mai aminti de unele subproduse (drojdia furajeră, acidul carbonic lichefiat etc.). Precum se vede, o întreprindere complexă cu probleme administrative dificile. A le rezolva cu succes este, desigur, treabă foarte grea. Cu atît mai grea cu cît e vorba și de o producție mare (amatorilor de statistici nostime le putem spune că cele 80-84 milioane sticle bere produse aci anual, dacă ar fi puse cap la cap, ar însuma cam 25 000 km, adică distanța București-Sydney-Tokio în linie dreaptă).

Dar nici un fel de succese sau de greutăți nu pot justifica neglijența în ce privește «lucrurile mărunte». E adevărat ce ne-a declarat tov. Gh. Budu, directorul fabricii, că încă nu s-a făcut recepția definitivă a lucrărilor de construcție-montaj și că întreprinderea constructoare se prevalează de prevederile contractuale, conform cărora această recepție se va face pînă la sfîrșitul anului în curs. Dar scăderile și defecțiunile constatate în procesul verbal de recepție provizorie trebuiau să fie remediate încă pînă la 1 ianuarie. Iar neglijențele și proasta gospodărire nu trebuiau să găsească nici o ușă de intrare deschisă în această întreprindere modernă.

...În vechile gravuri medievale Gambrinus, legendarul inventator al băuturii înspumate, este repezentat cu o coroană pe cap, adesea călare pe un butoi și vesel nevoie mare. Dacă ar vizita fabrica din Bacău, nu credem că onorabilul rege al berii ar mai avea atîtea motive de veselie!...

V. SAVIN

Fotografiile autorului

Chiar și în fața fabricii drumul de acces mai are aspect de șantier.

Elevatorul cu care ar trebui să fie coborîte butoaiele în subsol e inutilizabil. În fond, azvîrlirea butoaielor de la înălțime e veche de cînd lumea. Deci, «clasică». Deci, bună!

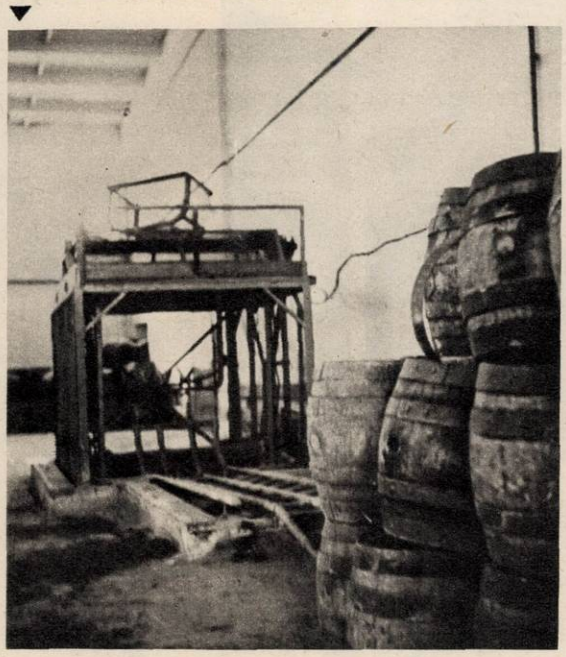

Asemenea «cursuri de apă» ce-și au izvorul în radiatoarele caloriferelor sau în instalațiile de tot felul poți întîlni în toate secțiile, nu numai aici, la fierbere.

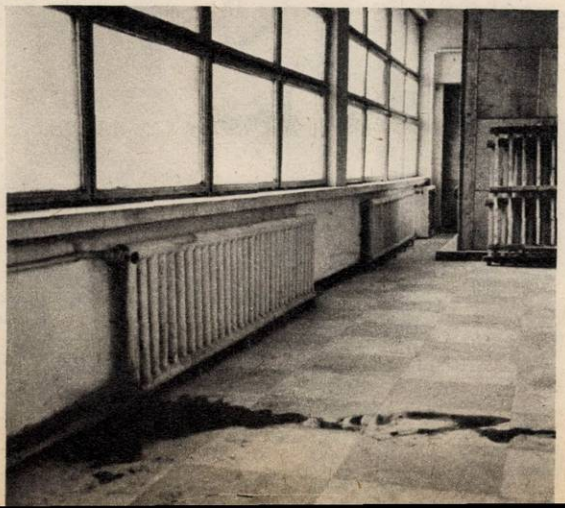

carnet de scriitor

AȘA!

de Eugen FRUNZĂ

— Dacă-mi permiți, stimabile...
— Poftim.
— Îl cunoști bine pe X?
— Sîntem prieteni cum s-ar zice.
— Înseamnă că-l prețuiești mult...
— Așa și-așa.

Vedeți, acest «așa și-așa» mă intrigă adesea. Ba uneori mă și înfurie. Pentru că mi se pare incompatibil cu un anume tip de relații; pentru că exală o miasmă de amoralitate; pentru că dedesubtul lui clocește parcă, tulbure și somnolentă, balta ipocriziei.

Înțeleg desigur că viața nu se mișcă numai pe extremități: afirmație-negație, da-nu. Infinite nuanțe, nebulozități, valori de ordinul milionimilor de sentiment îi dau și volum, și complexitate, și farmec, și tot ce mai trebuie ca să nu fim niște scheme seci, niște schelete fără carne. Omul care n-ar cunoaște decît pe da și pe nu ar fi un monstru lipsit de vibrație și sens.

Și totuși ambiguitatea e și ea monstruoasă în felul ei atunci cînd e vorba de un fapt care nu se justifică decît prin întregul său cu nimic ciuntit. Închipuiți-vă prin absurd următorul dialog:

— Eu, domnule, sînt un ponderat, port în mine totdeauna rezerva cuvenită de pro și contra.

— Nimic nefiresc. Orice om o poartă în sine. Dar sînt anumite lucruri care nici măcar nu pot fi concepute fără radical. De pildă...

— De pildă?

— Iartă-mă că te întreb: dumneata îți iubești mama?

— Desigur... așa și-așa.

Ei bine, un asemenea personaj, dacă ar exista aievea, s-ar descalifica total spulberîndu-se în neant. Cum adică să încapă aici infamul «așa și-așa»?! Dragostea de mamă e un sentiment plenar ca universul însuși. E viață și moarte pentru viață.

Am imaginat anume un caz covîrșitor. Dar mărturisesc că nici în conceptul de prietenie nu văd cum s-ar integra echivocul fără ca pe undeva să miroasă a putregai. Sînt desigur multe legături «așa și-așa» între oameni, simplă cunoștință, simpatie vagă plutind în amabil și călduț. Aici totul se petrece într-un soi de oarecum, sub un cer indecis; calme, necesare, inevitabile raporturi în societate. Dar prietenia e altceva: ori e totală, ori nu există. E patimă în cel mai nobil înțeles al cuvîntului. Pardesiul din vitrină poate fi «așa și-așa», filmul «așa și-așa», articolul meu «așa și-așa», inteligența cutăruia «așa și-așa», meciul de fotbal «așa și-așa», țuica așijderea. Dar prietenia e un foc sacru în preajma căruia pînă și umbra luminează. A fi prieten «așa și-așa», înseamnă a nu fi prieten. Cred că e chiar mai rău decît atît. E un certificat de paupertate a spiritului, poate și un semnal de primejdie socială.

Nu pot crede în omul care iubește din semiprofil, pentru că-l bănuiesc mișel, capabil de amnezii oportuniste, de surîsuri false și de trădări cu rînjet. Sînt relații care nu admit decît privirea deschisă, față-n față, atotdăruitoare. Nimic frînt. Nimic piezîș. Așa! Numai așa!

iar acu

Primăvara aceasta, un vînt de neliniște a început să plutească peste Parisul mini-jupelor și al ultra-mini-jupelor. O întrebare agita spiritele mondene: începe oare declinul mini-ului? E drept, fusta scurtă cu un lat de palmă sau chiar două și trei deasupra genunchilor, continuă să domnească. Furia rotulelor dezgolite a trecut de la adolescente (unde avea o oarecare logică) la mamele lor, avantajînd dar mai adesea — cinstit vorbind — dezavantajînd siluetele. Și iată că ceea ce părea de necrezut s-a întîmplat totuși: creatorii de modă parizieni au fost cuprinși de o cucernică pudoare. Brusc, lungimea fustelor a coborît ca mercurul termometrelor pe timp de iarnă: nu s-a oprit decît la jumătatea gambei, iar tivul mantourilor a alunecat în jos, ca pe vremea bunicii, pînă la gleznă.

Firește, fusta bunicii e strecurată încă timid în colecțiile marilor case. Se încearcă — cel mult — «o căsnicie de conveniență» între cele două tendințe ale modei, care — pesemne — vrea să dovedească că extremitățile se ating, de vreme ce nu a ales chibzuita, avantajoasa lungime oprită la mijlocul genunchiului. Mă rog, să-i lăsăm pe creatorii de modă la disputele lor, iar noi să ne vedem acum, în vară, de bucuriile vacanței.

Încercăm să vă sugerăm — prin fotografiile alăturate — *cîteva modalități de a fi confortabil* și aspectuos îmbrăcate în odihnitoarele zile ale concediului. Confortabil, aspectuos și **modern** totodată: pentru că oricît de «înduioșătoare ar fi această persoană ce moare întotdeauna tînără» — cum denumea Cocteau, cu un zîmbet, moda — ea are totuși o anumită logică, un anumit bun-simț al ei. În numele acestora două, «modernul» adevărat se menține destul de mult, împrospătîndu-și doar unele detalii, nuanțe, accesorii. Ca în cazul acestor costume de vacanță.

S.F.

Nu vă luați prea multe lucruri în valiza de vacanță: îmbrăcată cu acest practic complet dintr-o stofă în mici carouri alb-negru, vă mai rămîne să luați doar o fustă confecționată din același material și un pulover mai gros. Nu uitați însă haina de ploaie.

Dacă pantalonul cu care obișnuim să urcăm muntele capătă drept însoțitor o jachetă din același material (și din aceeași culoare vie, oranj sau turquoise), dacă bluzei în dungi negre cu oranj sau respectiv negre cu turquoise îi adăugăm o cravată cu buline în aceleași culori, dacă pălăria ce ne apără de soare capătă o linie mai pronunțat masculină — nu ne vom depărta prea mult de clasicul costum sport dar îi vom da cîteva bine găsite amănunte la modă.

..., vacanță plăcută !

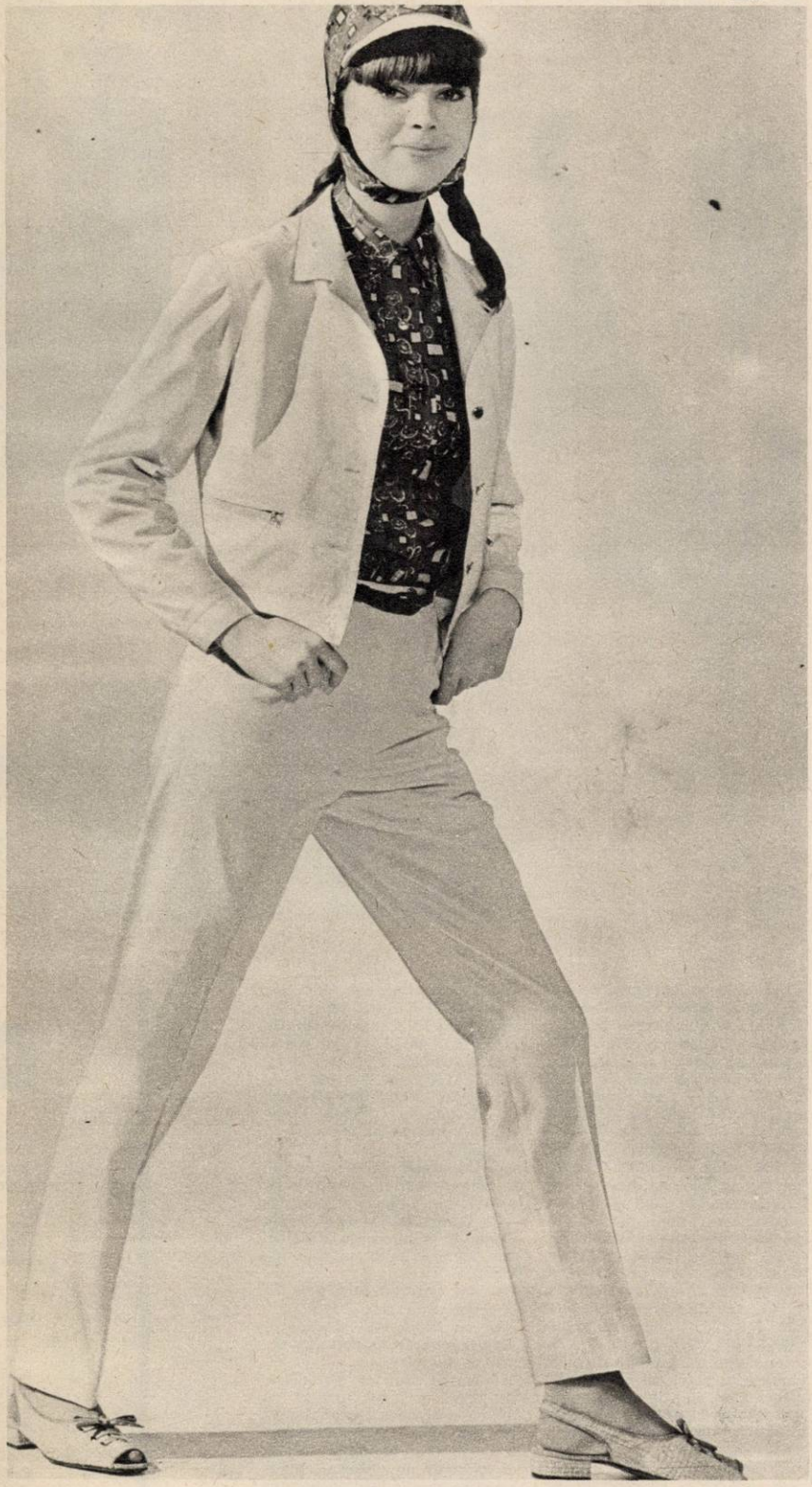

Dacă vă petreceți concediul colindînd țara, vă recomandăm acest costum sport dintr-o gabardină de bumbac roz ori cafeniu deschis, cu o bluză imprimată pe verde, din al cărei material e confecționată și șapca.

Cum nu putem evita serile reci de la munte, iată și un model adecvat de pantalon gen salopetă (de culoare tabac), purtat cu un pulover, șosete și o căciuliță împletite din lînă albă-bleu. Firește, modelul îl recomandăm numai fetelor tinere, cu silueta corespunzătoare (dreapta sus).

Dar poate veți prefera această confortabilă rochie de plajă, care ne mai ferește umerii de arsurile zilei precedente, și această pălărie cu bor, confecționată din materialul rochiei (dreapta jos).

film

NU SÎNT CHIAR ATÎT DE MODERN

de vorbă cu Jerzy Skolimowski

Un film despre neliniștea și răspunderile unei generații: Bariera. **În rolurile principale:** Jan Nowicki și Joanna Szczerbiec.

Despre acest băiat care nu a împlinit încă 30 de ani, blond, cam scund și îndesat, purtînd pe chip și mai ales pe nas cîteva însemne ale uneia din fostele lui pasiuni — *boxul* — se spune că «pe tot ce pune mîna se transformă în cinema». Jean-Luc Godard (și nu numai el) îl socotește cineastul viitorului. După Munk, Wajda și Cybulski, Skolimowski a devenit personajul cel mai fascinant al cinematografiei poloneze. Filmele sale — trei pînă acum — nu au stîrnit atît valuri de entuziasm colectiv cum s-a întîmplat cu «Cenușă și diamant» în 1958, cît valuri de interes și, mai ales, o așteptare încordată: oare ce va mai spune Skolimowski în noul său film? De fiecare dată el a vorbit despre generația sa, despre o generație acuzată uneori de cei vîrstnici că-și prelungește prea mult tinerețea pentru a fugi de răspunderile maturității, despre un tînăr oarecum complexat că nu i se poate pune la încercare eroismul cu E mare și care-și caută cu înfrigurare și încăpățînare — nu lipsită de un anumit teribilism — drumul deplinei realizări în viață. Skolimowski vrea să spună totul dintr-o singură răsuflare, despre toate acestea și multe altele încă la un loc. Și mai vrea să-și zgîlțîie contemporanii — atunci cînd trebuie — dar și să-i facă să înțeleagă că-i iubește. Își închide însă uneori sentimentele în hiperbole violente și le rătăcește alteori prin păduri de simboluri aduse prea de departe, practică divorțul categoric între cuvînt și imagine. De aceea, «Semne particulare», «Walkover» și «Bariera» uimesc, stîrnesc curiozitatea, te emoționează, dar te și scot puțin din răbdări uneori. Skolimowski mai are însă tot timpul să străbată drumul purificării artistice.

★

«Insolent, arogant» — astfel ne este înfățișat Skolimowski de către unul din bunii săi prieteni, regizorul Roman Polanski. Să tot iei interviuri unui astfel de om. Dar nu e chiar așa. Poate să pară cam repezit la vorbă, pentru că este într-adevăr foarte ocupat și grăbit. Îl așteaptă cîteva filme în străinătate și în țară. La Varșovia l-am găsit după întoarcerea sa din Belgia.

— *Jerzy Skolimowski, mi-aș îngădui să vă întreb de ce ați părăsit rînd pe rînd activitățile de*

Pour Flacara —
Jerzy Skolimowski

etnograf, scenograf, poet, dramaturg în favoarea celei de cineast?

— Am găsit în film singura posibilitate de a mă exprima deplin, fără rezerve. În poezie, în etnografie, în dramaturgie sau scenografie m-am căutat pe mine însumi. Acum mi se pare că m-am întîlnit cu un lucru care mă poate pasiona toată viața.

Sînt mînat veșnic de nevoia de a filma. Primul film l-am făcut în parte cu bani proprii. Dacă prin absurd n-aș putea să-mi fac meseria într-un studio, la Lodz, Wroclaw sau mai știu eu unde, mi-aș transforma locuința în platou și în laborator.

— *Ați declarat cîndva că toate cele trei creații ale dv. au ca punct de pornire un poem propriu și că pornind de la versurile lui ați putea face încă multe filme. Astăzi ce puteți spune?*

— Virtual, aș putea să-mi bazez scenariile pe ceea ce am scris cu cîțiva ani în urmă, pentru că și în literatură și în filme n-am făcut altceva decît să-mi fixez, cu mijloace diferite, propriile mele frămîntări și gînduri de om al acestei generații, al acestei epoci. În același timp însă descopăr în fiecare zi alte relații ale personajului meu (care este unul și același în toate filmele) cu lumea. Nu pot să nu țin seama de ele.

— *Astăzi vă numărați printre cei ce fac parte din așa-numita avangardă cinematografică. Sînteți însă foarte tînăr. Dacă ceea ce faceți dv. astăzi nu va mai fi acceptat peste 10 ani credeți că v-ați putea adapta altor stiluri?*

— Îmi cereți să teoretizez într-un fel sau altul și, sincer să vă spun, nu am talent pentru asta. N-aș putea să vă spun în ce constă stilul meu. Nu cochetez, credeți-mă. Fac filme pentru că altfel n-aș putea trăi. Iar ele exprimă ceea ce cred, ceea ce mă emoționează, felul cum privesc eu lumea. Fac filme așa cum mă pricep. Nu-mi propun să fiu la modă sau să nasc o altă modă. De altfel, cred că pe seama mea se spun și lucruri exagerate. Unii zic că nu sînt întru totul modern, că există un exces de expresivitate în filmele mele, în dauna cerebralității. Și eu, personal, cred că nu sînt chiar atît de modern.

Ați văzut secvența cu liliacul alb, înflorit în plină iarnă, din «Bariera»? Dacă ar fi după unii, n-ar trebui ca în 1967 să ademenesc spectatorul cu flori de liliac. Dar eu, pur și simplu, am fost emoționat cînd o dată, pe ger, m-am trezit în fața unui liliac alb.

— *Și tot ce se afirmă despre dv. sau ceea ce vi se contestă vă influențează?*

— Nicidecum. Nu știu să lucrez alt fel.

— *«S-au mai găsit» în filmele dv. unele ecouri din Godard, Fellini, Nemeč. Sînteți de acord?*

— Poate că există astfel de ecouri. Dar eu nu le simt.

— *În primele dv. două filme ați fost și interpretul principal. În ultimul, «Bariera» (n.n. — cîștigătorul Marelui premiu la Festivalul de la Bergamo, 1966), ați ales un alt actor. De ce?*

— Am descoperit că e mai bine să stai numai în spatele aparatului decît să tot alergi încolo și încoace, cînd ca actor, cînd ca regizor. Și apoi rolul l-am scris pentru Jan Nowicki.

— *Producătorul francez Roustang v-a propus un contract. L-ați acceptat?*

— Domnul Roustang avea niște planuri foarte ciudate. Voia, de exemplu, să particip la cursele de automobilism de la Monte Carlo în scopuri de reclamă. Am altceva mult mai bun de făcut.

— *Am observat în filmele dv. o permanentă discrepanță între ceea ce spun eroii și ceea ce înfățișează ecranul. Veți face din asta o metodă?*

— Nu e vorba de metodă, ci de ochii cu care privesc eu lumea și de ceea ce se întîmplă în creierul meu. Eu nu povestesc o anecdotă, o istorie, pe ecran, ci înfățișez un univers mental, reacțiile unui individ, încercarea lui de a răspunde unor întrebări. Iar uneori nu poate să răspundă. Tace, dar în jurul lui se întîmplă ceva, vorbesc alții, iar eu trebuie să-i surprind și pe aceștia. De aici acea impresie de haotic din filmele mele.

— *Care este după dv. cel mai bun film polonez de pînă astăzi?*

— «Cenușă și diamant».

Interviu realizat de Magda MIHĂILESCU

rame

● Marele actor francez Alain Cuny intenționează să ecranizeze piesa lui Paul Claudel «L'annonce faite à Marie» (a scris deja scenariul). Olivier Messiaen va compune muzica.

din cele mai apropiate proiecte ale lui Fellini: realizarea unui film după «Satiricon» , din care cineastul are de gînd să facă o «La dolce vita» transplantată în vremea toată lumea știe că nu vor lipsi din această creație accentele satirice la adresa unor emporane. Pentru rolul principal masculin, Fellini l-a solicitat pe Alberto Sordi cu ucrat din 1953, de la filmul «I vitelloni».

cutul cuplu de cineaști cehoslovaci J. Kadar și E. Klos (cîștigătorii Premiului Oscar mai bun film străin al anului — «Magazinul de pe strada mare») lucrează la o adaptare ă după romanul lui K. Čapek «Războiul cu salamandrele».

e Dorleac (în fotografie) se află la Londra, unde termină filmările pentru «Un creier un milion de dolari», alături de Michael Caine, vedetă engleză în plină ascensiune.

centă între ce-
minger și mai
Irving Lazare
ea drepturilor
a best-seller-
66: «Cu sînge
uman Capote.
ză l-a obținut

cîntăreț belgi-
l a refuzat mul-
oace în filme.
t să-l convingă
André Cayatte
cît se poate de
u filmul său
erii». Se pare
rol prea sim-
că asta nu va
rul admiratori-

t v

gustul cronicarului

Gusturi... gusturi... Unul deschide televizorul numai cînd e meci de fotbal, altul urmărește doar filmele, un al treilea devine telespectator cînd se transmit spectacole de varietăți. Televiziunea reprezintă pentru ei un miiloc comod de acces la divertismentul preferat. Telespectatorul pursînge, cel care așteaptă ora sase cu nerăbdarea morfinomanului privat de drogul său cel de fiecare zi și apoi urmărește cu același nesaț emisiunile «Ala Bala», «Șah» și «Pentru noi, femeile», se situează la extrema opusă. Dar cel care își întocmește un program de vizionare echilibrat, în funcție de înclinațiile sale permanente și de unele preocupări de moment, în funcție de recomandările din ziare și de experiența emisiunilor anterioare? Și el și cei de mai înainte vor invoca, într-o discuție pe această temă, cel mai subiectiv și mai greu de combătut dintre argumente: gustul. Ceea ce unul detestă, altuia îi place la nebunie. Fiecare regizor, fiecare cîntăreață, fiecare reporter de televiziune poate conta pe grupuri uneori egale de admiratori și critici vehemenți.

Cînd telespectatorul își păstrează părerile pentru el și ai săi, regizorul, cîntăreața, reporterul își vor continua activitatea netulburați de conflictul opiniilor.

Cînd o comunică prin scris televiziunii sau ziarelor, părerea lui se așază într-unul din talgerele balanței care măsoară popularitatea.

Cînd telespectatorul face parte dintr-un juriu, răspunderea opiniei lui crește nemăsurat. El are posibilitatea de a o descalifica pe soprana dramatică care știe să imprime ariei din Aida inflexiunile unei interpretări moderne, în favoarea altei soprane care jonglează cu acutele cu o impasibilitate de metronom. Are practic dreptul de a scoate din concurs o cîntăreață și povestitoare de mare talent, cum a fost reprezentanta regiunii Iași la proba «rapsod popular».

Cînd este însă și cronicar de televiziune, telespectatorul capătă (cel puțin teoretic, pentru că în realitate este rareori ascultat) o responsabilitate însutită.

În emoționanta poveste a lui «Fram, ursul polar», Cezar Petrescu a schițat portretul celor două domnișoare acre care găseau cîte ceva de cîrtit împotriva fiecăruia dintre numerele — cu atîta osteneală pregătite — ale spectacolului de circ. Nimic nu li se părea destul de bun, nimic nu le era pe plac. Toate observațiile lor reflectau uscăciune sufletească, neputința de a vibra la frumos și, la urma urmei, o mare răutate funciară. Au trecut mulți ani de cînd am făcut cunoștință cu aceste domnișoare, dar puțini dintre eroii literari întîlniți de atunci încoace mi-au părut mai antipatici. Cred că un cronicar de televiziune n-ar trebui să piardă niciodată din vedere imaginea lor caricaturală pentru că nici o poză nu este mai nesuferită decît poza celui ce strîmbă într-una din nas. Ce rost au, cui folosesc cronicile de tipul «Nu mi-a plăcut...»? De altfel tot atît de inutile sînt și cronicile de tipul «Mi-a plăcut...» Oricît de infailibil i-ar părea cronicarului gustul său propriu, nimeni și nimic nu-i dă dreptul să-l ridice la rangul de criteriu absolut. Critica unei emisiuni de televiziune sau a unui anumit aspect al ei poate fi eficientă doar atunci cînd autorul are în vedere cîțiva parametri precișl. Cei mai importanți mi se par a fi: 1) modul în care se încadrează respectiva emisiune în ansamblul vieții noastre culturale, în publicistica sau în mișcarea artistică de la noi din țară, raportul valoric dintre ea și manifestări comparabile din alte domenii; 2) raportul dintre calitatea realizării și calitatea unor emisiuni similare prezentate de televiziunea din alte țări (în măsura în care cronicarul are la îndemînă termeni de comparație); 3) calitatea realizării în raport cu posibilitățile tehnice și organizatorice ale televiziunii noastre, cu dificultățile obiective care au trebuit depășite.

Nu e vorba de a elimina cu totul aprecierile personale, subiective (n-ar fi nici de dorit, nici posibil și, în definitiv, atunci cînd urmărește cronica dintr-o anumită publicație pentru că autorul ei a izbutit să-i cucerească încrederea, cititorul ține chiar să-și compare reacțiile cu reacțiile acestuia). Dar orice critică și orice laudă trebuie să aibă o justificare explicită sau explicabilă.

Felicia ANTIP

giacomo manzù –

artist al demnității umane

de Dan GRIGORESCU
Fotografii de Antonio SANSONE – Roma

«Bustul lui Inge» (1966)

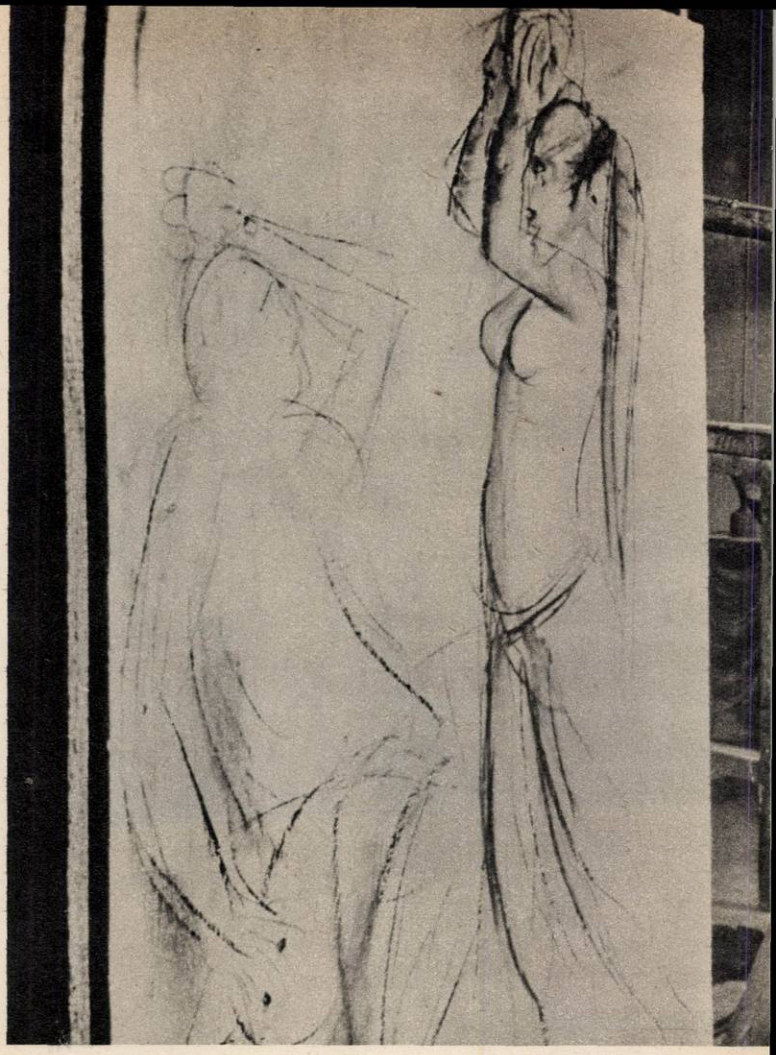

Studii pentru o nouă lucrare: Giacomo Manzù în atelierul său.

Pentru mulți dintre istoricii artei moderne opera lui Giacomo Manzù are semnificația unei statornice aspirații spre exprimarea tragică a universului lăuntric al oamenilor. Și, fără îndoială, o creație cum e celebra «Poartă a Morții», inaugurată la San Pietro în vara lui 1964, nu vine decît să confirme o asemenea opinie critică. Dar chiar și aici, în această mișcare dramatică a personajelor, tulburătoare prin sensurile pe care le cuprinde, se deslușește un anume sentiment de autentică puritate lirică, accentuat de prezența luminoasă a unui grup înfățișînd o mamă cu pruncul ei.

E vrednică de subliniat această capacitate a sculptorului de a descoperi, în subiectele grave pe care i le oferă viața, o undă poetică învăluitoare, calmă. Pentru cei care au văzut sculptura lui, destinată lui Rockefeller Center din New York, intitulată «Mama cu copilul» sau lucrările înfățișînd candide jocuri de copii, dansatoare de o demnitate simplă (în care stilizările lui Renoir au evoluat spre structurile mai sintetice ale lui Giacometti), ideea aceasta a poeziei, întrucîtva senzuală, e mai pregnantă.

S-a spus că Manzù e un artist al neliniștilor și sub acest titlu au figurat lucrările sale (împreună cu ale altor sculptori — Henry Moore, Max Beckmann, Giacometti, Lipchitz printre ei) la o expoziție, la Darmstadt, în 1963. Dar aceste neliniști duc, în cazul său, la crearea unui dinamism febril, a unei monumentalități de o covîrșitoare energie a formelor. Artistul surprinde viața însăși în plină mișcare, adesea în ipostazele ei cele mai firești; îmbrățișarea pătimașă a îndrăgostiților, gestul firesc al copiilor care se joacă dobîndesc, astfel, o valoare sculpturală cu totul originală.

Artistul (care s-a născut la Bergamo, în 1908) a evoluat necontenit spre exprimarea unui ideal formulat încă din primele opere, realizate prin 1930, în orașul natal: acea nobilă încredere în forța vieții, în frumusețea demnă (deși tragică) a omului. Această încredere în om l-a determinat să se dedice unei pasionate lupte împotriva războiului: Manzù este, de aceea, laureat al Premiului Lenin pentru pace.

El se înfățisează, astfel, ca un exemplu de creator sensibil, și lucid, care-și dăruiește talentul evocării omului și frumuseții sale.

«Marea joacă», detaliu (1966).

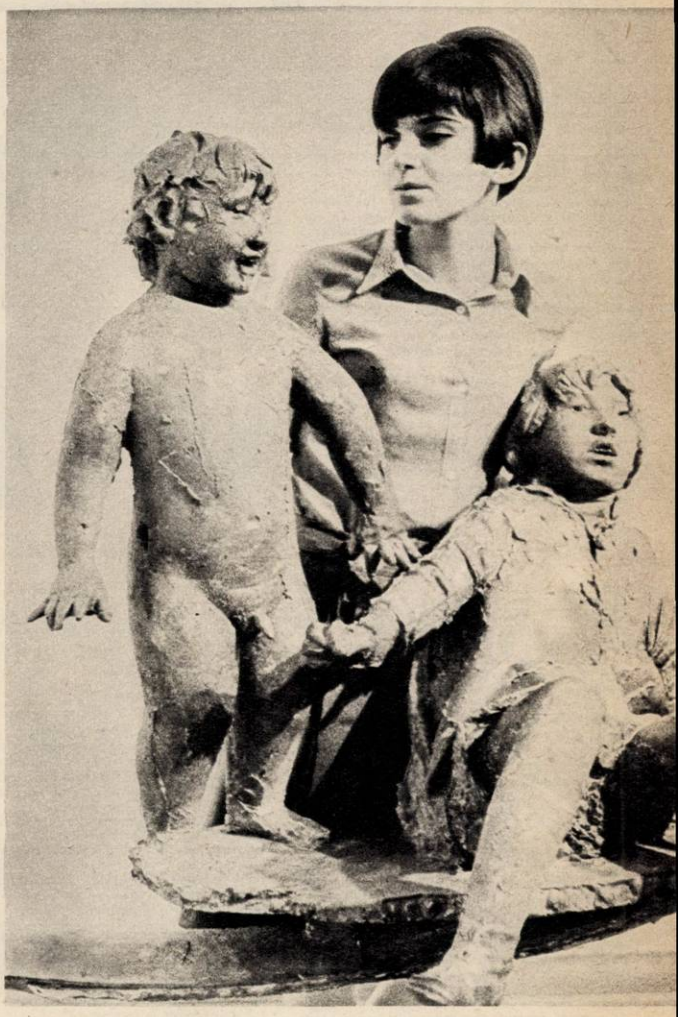

«Marele strip-tease» (1966).

«Joacă» (1966).

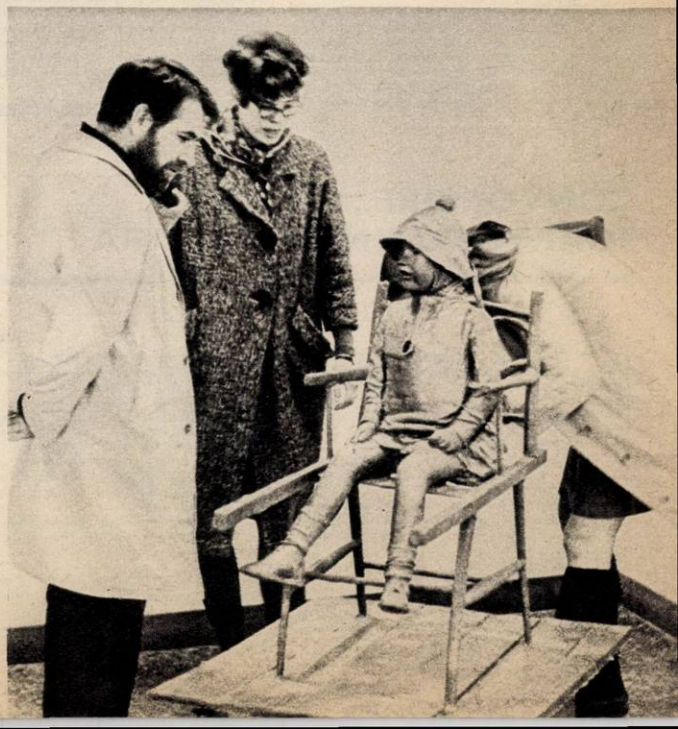

SCURT CIRCUIT

NOCIVITATEA TEMBELISMULUI

Într-o zi a apărut în Fereștii Vasluiului un om înarmat cu afișe și hîrtiuțe. **«Vrei să te califici, neamule? Strungar, betonist, frezor, fierar, în orice vrei să te califici, te califici! Școală, casă, masă — lux-a-ntiia. La București!»** Vasile Savin, un tînăr de nici 17 ani, voia să se califice — știa el că există **condiții reale** pentru așa ceva. Voia să fie electrician, nu betonist sau fierar. **«Se face, neamule!»** Mama lui Vasilică, la rîndul ei, s-a bucurat, pentru că **«și al lui Vasile Lupu, Maria Vătărescu și Vasile Chirilă s-au calificat la București și acum sînt mozaicari — de ce să nu se califice și-al meu?»** Drept care, după cîteva zile, împreună cu alți șapte tineri, «al ei» a plecat la Vaslui și de-acolo la București. Aici, i-a luat în primire «gospodarul» întreprinderii 5 construcții-montaj (Tudor Marin). «Orice calificare vrei» s-a transformat pe loc în... săpături de fundații. «Pentru asta ați venit, pentru săpături». Scurt, precis și fără drept de apel, deoarece întreprinderea știa ce contractase. La rîndul lui, Vasile Savin știa și el una și bună: «Pămînt am acasă, la cooperativă, eu am vrut școală de calificare, așa *mi* s-a spus». Și a încercat să plece înapoi. N-avea bani de tren (pentru că recrutorul din Dănești i-a spus să nu-și ia bani cu el) și a început să cerșească în Gara de Nord. Așa l-am cunoscut. În plus, era nemîncat de aproape trei zile: la I.C.M.-5 a ajuns marți dimineața, și a primit mîncare — ca și ceilalți — abia joi la prînz...

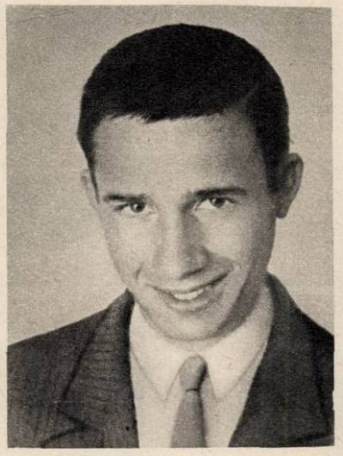

Vasilică Savin, cel indus în eroare, zîmbește: în curînd va pleca la o școală de calificare

★

Pe recrutor — se numește Nicolae Roiu — l-am cunoscut la el acasă, la Dănești. Are 33 de ani și, de fapt, știe ce vrea. De pildă, știe că nu poate să hotărască **acum** viitorul fetiței lui de șase ani, pentru că «trebuie să aștept să văd ce înclinații are». Bun-simț, deci. Dar Roiu știe ce trebuie să știe numai în funcție de interesele lui. Și cînd e cazul (deși știe) uită că nu are dreptul să acționeze într-un sat pînă ce nu intră în legătură cu organele locale, care trebuie să verifice conținutul real al mandatului său. Uită într-atît încît, la Fereșți, de unde l-a recrutat **nu numai** pe Vasile Savin, președinta sfatului popular Maria Mosuleț, nici nu-l cunoaște. El știe un lucru: 100 de muncitori prevede contractul, 100 recrutează. Cum anume, nu are importanță. Important e să meargă leafa.

Recrutorul din Dănești a negat că l-a indus în eroare pe Vasile Savin. *Minciuna lui însă și mecanismul ei sînt clare.* Afișele tipărite la Iași (de către Direcția regională a recrutării forțelor de muncă) spun așa: «Muncitorii se pot califica la locul de muncă, după X luni». În fervoarea demonstrației și din devoțiune pentru «instituție», recrutorul face abstracție de cîteva cuvinte: «locul de muncă», «după X luni». Mai ales că vorba zboară... A știut să nege și în egală măsură să calomnieze: «Vasile Savin e leneș, nu vrea să muncească». În scris însă n-a vrut să facă afirmația. Mai ales că **scrisul rămîne**... (La G.A.S.-Laza, unde l-am reîntîlnit pe Vasilică Savin, se aud numai lucruri frumoase despre acest copil de nici 17 ani care ne spunea: «în toate părțile e frumos să muncești, dar eu am opt clase și vreau, dacă e să plec din sat, să mă calific»).

«Erorile» lui Roiu sînt voite și au totdeauna un alibi. Vizavi de societate și de normele ei morale scrise și nescrise procedeele lui pot fi taxate. în cel mai fericit caz, drept tembele: lui însă i se par «juste». Dacă-l întrebi ce înseamnă «a fura», traduce imediat prin a-ți însuși bunuri care nu-ți aparțin. A induce în eroare sau a fura candoarea lui Vasile Savin și încrederea lui în **posibilități** și **perspective** nu mai e pentru Roiu un delict.

★

Firește, un firicel de nor nu aduce furtună, iar cînd firicelul e firav și se poate destrăma la cea mai palidă adiere, ca Nicolae Roiu și practicile lui, cu atît mai puțin. Stă însă undeva scris că asemenea impurități sînt inevitabile pe cer senin? Și, dacă nu, cum se explică apariția lor?

Șeful Direcției regionale a recrutării forțelor de muncă din Iași (Costache Tărăboi, un om energic și *plin de inițiative*) bate toată *ziua regiunea în* lung și-n lat, controlînd și îndrumînd șefii de secții raionale. Dar șeful secției raionale din Vaslui — Ștefan Moisii — nu-și «bate» raionul. Nici inspectorul său principal. Așa că, **necontrolat** și **neîndrumat,** recrutorul poate face ce vrea. Culmea-culmilor, despre acest Roiu șefii lui nu au păreri bune: recent l-au sancționat drastic pentru manifestări grave de indisciplină — pentru că manifestările acestea au lezat interesele Secției de recrutare din Vaslui. Dar furtul de iluzii și bună-credință la care s-a dedat Roiu nu lezează aceleași interese ale aceleiași instituții? Risipa de metal de la fabrica X se resimte în prețul de cost ridicat al cutărui bun de larg consum al fabricii Y; dar minciuna lui Roiu nu se va resimți oare în **formarea** lui Savin, în **increderea** acestuia și a altora, care vor mai bate la poarta **însemnatei** instituții pentru care lucrează Roiu? Ne-am obișnuit să pretindem despăgubiri nu numai pentru daune materiale: cerem despăgubiri și imediată luare de măsuri și pentru daune morale.

Bazil DUNĂREANU

CONVORBIRE... FOARTE PUȚIN IMAGINARĂ

Ne plimbam — eu și prietenul meu arhitectul — cu ani în urmă pe lîngă mlaștinile și hîrtoapele din Balta Albă (sau poate prin actualul cartier Pasărea sau mai știu eu...).

— Știi, îmi spuse el pe neașteptate, am nevoie de trei lucruri ca să transform totul aici! Trei lucruri, înțelegi, și fac un oraș minunat!

— Nimic mai simplu, omule, i-am spus eu, gîndindu-mă că e păcat să-i curm efuziunile lirice.

— Dă-mi soarele, îmi zise.

Cum dorința era mult mai simplă decît mă așteptam și cum de altfel nici nu-l puteam refuza, am pus mîna pe telefon și i-am comandat un soare splendid pentru toate anotimpurile.

— Ești mulțumit?

— Dă-mi iarbă și copaci, murmură exaltat.

Și cum îl cunoșteam foarte bine pe șeful spațiilor verzi, mi-a fost destul de ușor să-i fac rost de o pădure tînără și de cîteva hectare de gazon.

— Și-acum?

— Aș mai avea nevoie de niște sticlă și beton, îmi șopti deplin încrezător în forțele mele.

— Ei bine, fie! Vei avea...

Și așa s-a născut, după puțină vreme, cartierul Balta Albă, cu aleile lui mărginite de copaci tineri, cu gazonul lui verde, cu ansamblurile de clădiri scăldate de soarele generos, cu copiii veseli și gălăgioși și cu linia troleibuzului 84.

— Ei, ce spui? Îți place?, mă întrebă mai deunăzi, cînd ne plimbam prin cartier în zilele calde ale primăverii.

— Frumos, splendid, toate superlative iub... și, fără să termin cuvîntul, mă trezii proiectat pe gazonul moale, umed de ploaie. Pe alee, un «Renault».

— Ești chior?, mă apostrofă șoferul deschizînd portiera. De ce nu ești atent?, și demară aruncîndu-mi priviri ucigătoare.

Nici o coastă ruptă, eram sănătos și-i mulțumeam în gînd bunei mele cunoștințe de la spațiile verzi că mi-a onorat cererea cu un gazon nu numai atît de verde, dar și atît de moale. Cît despre prietenul meu, îi înțelegeam stînjeneala. Dar nu poți strica plăcerea unei plimbări numai pentru un accident banal și cîteva cuvinte mai aspre.

— Știi, i-am spus într-un tîrziu, sînt un ignorant, de aceea te întreb: pe unde trebuiau să circule pietonii în cartierul proiectat de tine?

— Cum? Pe alei! Privite din înălțime sînt de-o rară frumusețe în geometria lor. Ca într-o pînză de Mondrian.

— Ah!... Dar mașinile pe unde trebuie să circule?

— Cum pe unde? Tot pe alei!

— Mașini, pietoni, biciclete, copii, cărucioare, motociclete!... Toate pe același spațiu?! Pe ploaie, pe ninsoare, pe praf?

— Nu exagera!

— Poate niște trotuare... i-am sugerat timid. Știi, s-ar putea...

Și cum troleibuzul 84 intra în stație, ne-am grăbit să-l luăm și n-am mai insistat. Și-mi pare rău, de-abia îmi stăpînesc lacrimile, cutremurat de vestea neagră care m-a zguduit: prietenul meu, arhitectul, a fost călcat de o mașină pe una din aleile din cartierul Baba Novac. Dacă erau trotuare... Dacă...

În fine. Am să-i duc un buchet de trandafiri la spital.

G. DAMIAN

INSTANTANEE GĂLĂȚENE de A. MIHAILOPOL

răspunderi...

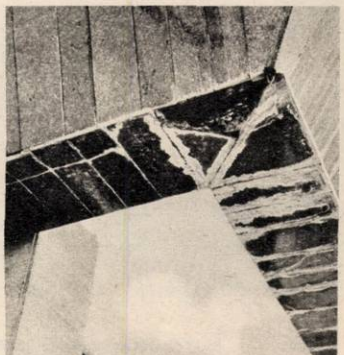

În urmă cu doi ani bufetul modern de pe faleza orașului Galați era îmbrăcat în marmură neagră și albă, avea uși din metal inoxidabil, geamuri groase și curate, iar pereții străluceau în mozaicuri de ceramică. Dar pe vremea aceea barul era nou. Astăzi el arată alt fel (vezi fotografia alăturată). Cauza? Cîteva flanșe de scurgere n-au fost bine executate și apa de ploaie s-a infiltrat în tot bufetul, făcînd ravagii în pereții și în marmura neagră, care, prost chituită la încheieturi, a căzut și ea.

La fel și barul-hotel ancorat pe Dunăre, la țărm. Aflat într-o rînă și întreținut într-o stare de îndoielnică curățenie, vasul se vede seara de departe datorită multelor becuri montate în exterior. Așadar, seara și de la distanță vasul apare festiv. Dar e de ajuns să te apropii... Ce să mai vorbim? De ce oare gospodarii orașului nu se gîndesc să cheme la ordine pe responsabilii acestor anomalii? În fond, pentru toate acestea cineva trebuie să fie responsabil. Atunci, să răspundă și să se ia măsuri!

dintr-o trăsătură de creion

Un frumos monument gălățean, statuia lui Costache Negri, va fi integrat din nou în ansamblul urbanistic al orașului. Locul ales este într-un parc al copiilor. Autorul acestui monument, cunoscînd legile perspectivei, a stabilit înălțimea soclului în raport cu dimensiunile statuii și distanța minimă de la care poate fi privit. Nesocotirea acestor relații duce în mod inevitabil la un dezechilibru care scade din valoarea operei. Iată însă că la Galați nu s-a aflat despre toate acestea. Soclul pregătit a fost redus cu mult față de cel inițial. Firește, nu de economii e vorba. Soclul în construcție va face ca statuia să-și piardă din armonia proporțiilor, nu din rațiuni serioase, ci din incompetența cuiva. Aflăm că D.S.A.P.C.-Galați a prevăzut la început dimensiunile juste ale monumentului dar ulterior cineva s-a crezut investit și cu puterea de a desființa legile perspectivei tăind cu o trăsătură de creion mai bine de un metru din soclul statuii. Nu ar fi cazul ca tot dintr-o trăsătură de creion să se dreagă ce s-a stricat?

Cum a fost și ar trebui să arate monumentul (fotografia de jos) și cum se construiește și nu ar trebui să arate soclul statuii (fotografia de sus).

dialog cu cititorii

vizitatori extratereștri?

«Dorim să cunoaștem dacă în timpuri străvechi Pămîntul a fost vizitat de către oameni de pe alte planete».

Constantin NICORICI
Hunedoara
și Sorin PĂTRAȘ — Alba-Iulia

Răspunde RADU NOR, scriitor.

Cercetările astronomice au arătat că numai în galaxia noastră există cel puțin o sută de milioane de sisteme planetare asemănătoare cu al nostru, iar numărul galaxiilor vizibile cu cele mai perfecționate telescoape este de aproximativ două miliarde. De aci concluzia că, dată fiind infinitatea universului și numărul lumilor locuite de ființe rațională, trebuie să fie infinit. Aceasta pe de o parte. Pe de alta, progresele tehnicii au dovedit posibilitatea zborurilor cosmice, posibilitatea omului de comunicare cu diverse corpuri cerești.

Așa a luat naștere ideea despre «vizitarea» Pămîntului de către cosmonauți, într-un trecut mai îndepărtat sau mai apropiat, așa a luat naștere paleoastronautica, care-și propune să descopere și să interpreteze urmele lăsate de aceștia.

Argumente n-au fost greu de găsit: legende din Vechiul Testament și din manuscrisele de la Marea Moartă, care vorbesc despre «fii ai lui Dumnezeu, care s-au înălțat spre cer»; platforma de la Baalbek (Liban) formată din blocuri imense de piatră și considerată a fi fost o rampă de lansare; tectitele — formațiuni sticloase care pot apărea numai la temperaturi foarte ridicate, deci ca urmare a unei explozii atomice; legenda despre distrugerea cetăților Sodoma și Gomora, atribuită de asemenea unei explozii nucleare; anumite cunoștințe astronomice ale anticilor, inexplicabile pentru acea epocă; desene din peșteri reprezentînd oameni în costume de cosmonaut și încă multe altele.

Oare putem lua drept bune toate aceste «dovezi»?

Să luăm, de pildă, cazul vestitelor terase de la Baalbek. Nu cunoaștem deocamdată prin ce tehnică au fost manevrați, în vremea aceea, asemenea giganți de piatră, cîntărind pînă la 2 000 de tone fiecare, dar aceasta nu ne îndreptățește însă să presupunem o intervenție extraterestră. În fond, și piramidele vechiului Egipt au fost construite de oameni lipsiți de utilaj tehnic, în sensul modern al cuvîntului.

Recent a căzut unul din argumentele de bază ale paleoastronauticii: tectitele. Savanții au stabilit că aceste formațiuni sînt stropi solizi de materie din scoarța lunară, împrăștiate cu viteză enormă în spațiu, ca urmare a bombardării Lunii de către meteoriți. Despre celelalte «dovezi», ca distrugerea cetăților străvechi prin explozii nucleare sau portretele rupestre ale cosmonauților nici nu merită discutat, deoarece în sprijinul lor n-au fost aduse argumente solide.

De altfel, totul e o chestiune de logică: dacă am fi fost, realmente, vizitați cîndva de extratereștri, ființe evoluate înzestrate cu o tehnică înaintată, n-ar fi fost firesc ca ei să fi lăsat dovezi mai concludente, obiecte, documente, construcții, asupra originii cărora să nu planeze nici un dubiu?

Fără îndoială că în univers se află nenumărate planete locuite de ființe raționale. Dar unde se află ele? La ce distanță? Poate că atît de departe încît bariera timpului nu va îngădui niciodată o cunoaștere nemijlocită și nici măcar o comunicare.

Dar problemele de acest fel le lăsăm deocamdată în seama literaturii științifico-fantastice...

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ

«La plimbare» — fotografie de Francisc KONCZ.

cele două „fețe" ale discului de muzică ușoară

Cronicarul de disc, Vlad Mușatescu răspunde cititorului nostru Nicolae Ceaușu din Constanța, care are o pasiune (muzica ușoară) și unele necazuri (cu discurile de muzică ușoară).

Ca orice disc, și discul de muzică ușoară are două fețe. O «față» foarte frumoasă (de care cu alte prilejuri am vorbit) și o alta contrafăcută. Și, întrucît mai sus vorbeam de «necazuri», vom proceda ca atare, pe puncte chiar:

În primul rînd supără abuzul muzicii ușoare italiene, germane, englezești și franțuzești, cîntată de soliști... români! Am prefera ca «Electrecord»-ul, dacă este posibil, să ne pună la dispoziție interpreții care au lansat, la origine, melodiile respective. Pentru că oricît de frumos cîntă Dan Spătaru, totdeauna vom prefera pe Hervé Villard în «Capri, c'est fini!» deoarece el a compus, scris și cîntat acest «șchlager».

În al doilea rînd celebrele formații «los...» și «the...» ar trebui cîntărite mai atent, deoarece nu sînt de valoare egală, se repetă și repetă, mimează cînd pe «beatles», cînd pe «rollings» fără nici un aport. Ca să nu mai vorbim de superproducția anonimilor care oferă recitaluri sezoniere la Mamaia sau prin sălile O.S.T.A. (E drept că din cînd în cînd mai primim și cîte un disc cu Don Backy sau Milva!)

În al treilea rînd se înregistrează, imprimă și lansează, cu mare întîrziere, melodiile românești care la emisiunile Radioteleviziunii se bucură de mare succes, iar în magazinele de discuri apar după ce au fost învățate pe dinafară la «melodia preferată». Și atunci pentru ce mai avem nevoie de discul de ultimă oră?

Este interesant de știut că Adamo, Villard, Bobby Solo, Rita Pavone n-au fost lansați la radio, ci prin inițiativa și «străduința» caselor de discuri. Care solist român a fost lansat de casa noastră de discuri? Cititorul nostru, Nicolae Ceaușu, remarcă, pe bună dreptate, că publicitatea în jurul discului este slabă, ba chiar că nu prea... există.

În ultimul timp etichetele discurilor sînt redactate cu mai multă migală. Mai persistă însă lacune, unele penibile. De exemplu, pe mapa discului EDD-1148, cu formația Stubinerna, toate piesele au indicat autorul cu excepția lui «Run for Your Life» («Aleargă pentru viața ta»). Or, e vorba de Lennon-McCartney.

Avem melodii românești de toată frumusețea, avem interpreți de valoare, formații orchestrale originale (ca să nu pomenim decît «Sincron»), avem și discuri bune, pe care le-am vrea și mai bune, avem tot ce ne trebuie, chiar și bunăvoință din partea tuturor, ascultători și cumpărători de disc, mai rămîne ca «Electrecord»-ul, care a făcut atît de multe lucruri excelente în deceniul acesta, să înlăture cele cîteva lipsuri care-i supără pe cititorii noștri.

poșta redacției

Cititorilor Stelian Lozneanu — Dorohoi, Miron Todea — com. Folt, sat Cigmău, Lenuța Mircea — Tulghes, Lucia Parușev — oraș Dr. Petru Groza, Elvira Malina — Hațeg, Mircea Aldica — Rișnov, Constantin Romanică — com. Letcani, Petruța Bălănică — Giurgiu, Cornelia Păun — București, Sereșeanu Carmen — București, Sandu Vasile — Hunedoara, le mulțumim călduros pentru aprecierile privind conținutul «Flacării» și pentru propunerile făcute; în limita spațiului revistei vom ține seama de ele.

Ioan Cauci, Vasile Deac, Gheorghe Marta — Reșița. *Sticla a fost cunoscută încă din antichitate în țările din Orientul Apropiat. Descoperirile arheologice care s-au făcut au scos la iveală obiecte din sticlă produse în Egipt, Fenicia, Palestina și Babilon, cu circa 2500 de ani î.e.n. Procedeul de prelucrare a sticlei prin suflare a fost descoperit către sfîrșitul secolului I î.e.n., aceasta constituind un nou impuls pentru dezvoltarea producției de sticlă mai ales în Roma antică. Bizanțul a fost principalul centru de fabricare a sticlei pînă în veacul al XIII-lea, urmat de Venetia, unde executarea obiectelor de sticlă, în secolul al XVI-lea, atinge o rară măiestrie. În veacul al XVII-lea s-au dezvoltat noi centre, printre care amintim pe cele din Anglia, Boemia, Normandia și Germania. În secolul al XIX-lea s-au introdus primele metode de producție industrială mecanizate. Cele mai vechi obiecte din sticlă, ca și meșteșugul producerii ei la noi în țară au fost aduse de romani în secolul I e.n.*

Otilia Gaspari — Timișoara. *1) Romancierul german Thomas Mann a trăit între anii 1875 și 1955. S-a născut la Lübeck, iar studiile și le-a făcut la München. În anul 1929 i s-a decernat Premiul Nobel pentru literatură. A fost un activ militant pentru pace, cultură și progres social. Datorită poziției sale democratice și-a atras ura cercurilor naziste care i-au retras, în anul 1936, cetățenia germană. După ani de exil în California, Thomas Mann s-a stabilit în Elveția. Dintre operele sale mai importante citățm: «Casa Buddenbrook», «Alteța regală», «Muntele magic», «Mario și vrăjitorul», tetralogia «Iosif și frații săi», «Lotte la Weimar», «Doctor Faustus».*

În atenția cititorilor. **Datorită spațiului restrins de care dispunem, facem cunoscut că, deocamdată, încetăm publicarea rubricii «Cititorii către cititori». Totodată menționăm că redacția noastră nu deține adrese ale actorilor și interpreților de muzică ușoară de peste hotare.**

SECRETELE CLAUDIEI CARDINALE

Celebra actriță italiană a realizat un remarcabil tur de forță, reușind timp de opt ani și jumătate să ascundă întregii armate a neiertătorilor vînători de indiscreții un mare secret: faptul că avea un copil. Claudia Cardinale a declarat că nici chiar băiatul ei — care, după cum puteți constata și din fotografie, îi seamănă izbitor — nu știa cine e adevărata lui mamă, convins fiind că e doar *fratele mai mic al Claudiei*. Acum a aflat adevărul și, prin intermediul ziariștilor, l-a aflat întreaga lume.

Claudia Cardinale n-a avut numai un «copil secret», ci și un «soț secret». Este vorba de producătorul de filme Franco Cristaldi, despre care se spune că a jucat în viața celebrei Claudia rolul de Pygmalion. Căsătoria lor, celebrată la sfîrșitul anului trecut în orașul american Atlanta, a rămas pînă de curînd ascunsă amatorilor de amănunte senzaționale din viața particulară — atît de mult discutata viață particulară — a vedetelor.

MODA, AH MODA!...

Unii sînt de părere că moda nu-i nimic altceva decît o neîncetată reînnoire a ceea ce «a fost odată». Sîntem înclinați să le dăm dreptate: aceste sandale de vară lansate de moda pariziană ne reamintesc de cele purtate de gladiatorii romani în arenă.

...S-ar putea însă ca sandalele astea să le sugereze unora niscai aparate ortopedice.

UNIVERSIADA 1967

Comitetul de organizare a «Universiadei 1967» care se va desfășura la Tokio, a dat publicității proiectul medaliei care urmează a fi înmînată tuturor participanților și oficialităților.

Proiectul înfățișează modelul unui tip de clopot folosit de japonezi în perioada preistorică Yayoi.

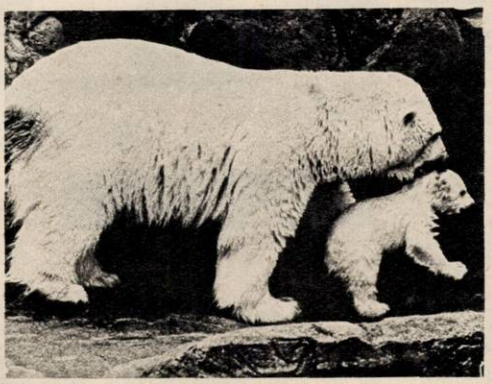

PRIMA BAIE

Unul dintre micile evenimente care au făcut deliciul vizitatorilor grădinii zoologice din Copenhaga: în primăvara aceasta, Musse, ursoaica polară, și-a condus puiul, aflat în a treia lună de viață, la prima lui baie. În momentul în care și-a considerat progenitura suficient familiarizată cu noua deprindere igienică, a scos-o, apucînd-o delicat de ceafă, pe uscat.

ÎN ACTUALITATE: DILIGENȚA

Pe vechiul drum ce lega cu sute de ani în urmă Stratford pe Avon — în care Shakespeare a văzut lumina zilei — de Londra au început să circule la sfîrșitul acestei primăveri vehicule anacronice. Sînt diligențe «tip secolul al XVIII-lea», puse la dispoziția turiștilor străini amatori să renunțe la confort și să piardă trei zile pentru a parcurge această distanță, gustînd în schimb parfumul unor timpuri trecute — fără autostrăzi și semne de circulație, fără miros de benzină și ambuteiaje — și pregătindu-se poate mai bine în felul acesta pentru întîlnirea cu orașul «marelui Will».

dezlegarea jocului RUDE apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) GINERI — NEPOT. 2) EMINESCU — VAR. 3) MAME — TATA — NI. 4) E — EST — SAHIA 5) NI — CASA — OS — T. 6) INSURATI — AUR. 7) RA — ELOCINTA. 8) CURS — ARA — OUD. 9) EDUCA — IRIS — I. 10) HIT — RIT — N — AT. 11) OR — DONIZETTI. 12) VERONA — GLUME.

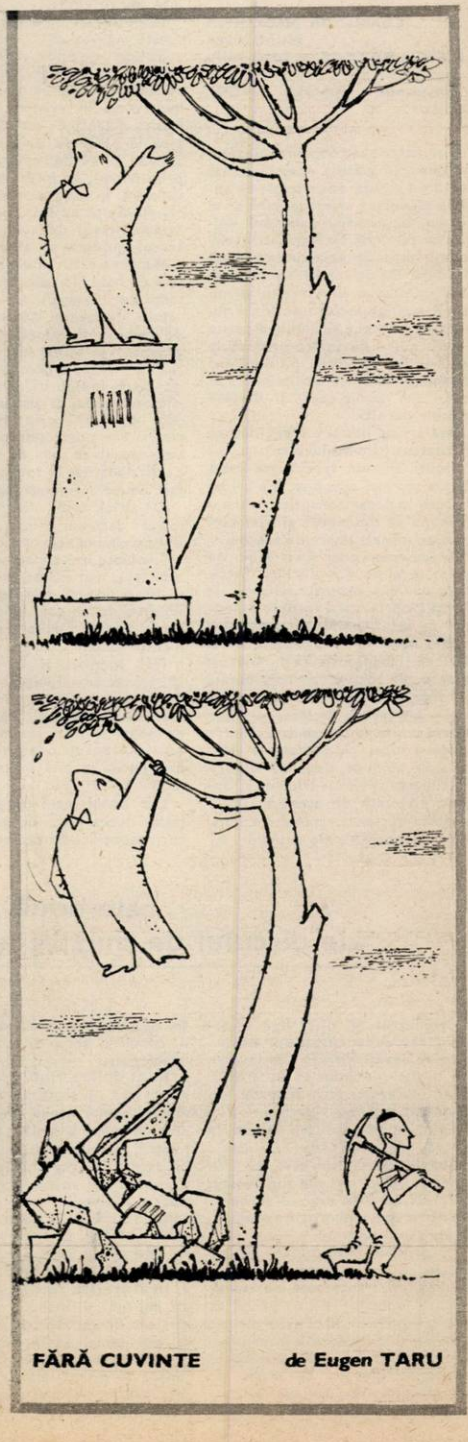

FĂRĂ CUVINTE de Eugen TARU

IRLANDA, 1963.

DOUĂ FOTOGRAFII DE HENRI CARTIER-BRESSON

La invitația Asociației artiștilor fotografi din țara noastră, renumitul fotoreporter francez Henri Cartier-Bresson a onorat Salonul internațional de artă fotografică de la București cu două din lucrările sale.

Poate că nici un alt fotograf nu a suscitat un interes atît de viu în rîndurile marelui public care îi admiră lucrările și în rîndurile colegilor lui de breaslă care îi apreciază simplitatea severă a metodelor de lucru.

Cartier-Bresson a fost promotorul publicisticii fotografice moderne, al surprinderii pe viu a realității fără intervenția luminii artificiale. Fotografiile sale se caracterizează printr-un profund adevăr omenesc și o desăvîrșită formă artistică.

Muzeul Luvru din Paris i-a făcut cinstea de a-i deschide porțile pentru prima expoziție de fotografii din istoria sa. De atunci, albumele și expozițiile lui cu fotografii din toată lumea au devenit cunoscute peste tot.

Numele lui Henri Cartier-Bresson nu desemnează numai pe omul blînd și tăcut, care cutreieră lumea cu aparatul Leica, ci s-a identificat cu însăși noțiunea de fotoreportaj modern.

MEXICO — LOS REMEDIOS, 1963.

carte

● Liviu Onu publică la Editura științifică o nouă ediție din *Letopisețul Țării Moldovei* de Grigore Ureche. Foarte meticulos în stabilirea și compararea textelor, în alegerea unei variante sau alteia etc., îngrijitorul ediției împinge lucrurile mai departe în privința circumscrierii interpolărilor ulterioare, a identificării textului original ș.a.m.d. Un cuprinzător și tematic studiu instructiv, o edificatoare notă asupra ediției, un corp de note și glosarul înlesnesc parcurgerea textelor. Nu înțelegem de ce editorul sau editura s-au oprit la jumătatea drumului, dîndu-ne o ediție **antologică** (reușită, e drept) în locul uneia **critice** a Letopisețului. Un volum bine chibzuit ar înfățișa, cu un corp suplu de note și variante, toate redactările manuscrise și interpretările tipărite, opiniile divergente etc. încît cititorul ar avea tabloul cronicii în integralitatea lui. *Liviu Onu* s-ar putea îndemna la o astfel de întreprindere.

● După solida *Istorie a Bucureștilor* de prof. Const. C. Giurescu, o altă scriere dedicată trecutului Capitalei noastre ne stă sub ochi. Este vorba despre *Arta vindecării în Bucureștii de odinioară* de G. Barbu, lucrare ce-și propune, cum ne declară autorul, «să ofere o imagine a evidenței sănătății publice în orașul de pe Dîmbovița de cînd apare el, menționat în documentul lui Vlad Țepeș din septembrie 1459, și pînă în 1862, cînd a devenit capitala Principatelor Române Unite». În fond, viața orașului, unele obiceiuri pitorești, practici și calamități răsar din pagini, *colorîndu-le și introducîndu-ne* în trecutul nostru printr-o poartă mai puțin frecventată.

● Atrăgătoare cartea lui Victor Torynopol — *Franța în patru anotimpuri* (Editura tineretului, colecția «În jurul lumii») — jurnal de călătorie cu pagini proaspete, uneori cu lucruri noi despre o țară relativ larg cunoscută la noi. Degajat, autorul își transcrie cu vioiciune impresiile, le confruntă din cînd în cînd cu ale altora sau cu istoria etc. încît rezultă nu numai o carte scrisă cu talent, dar demnă de încredere în obiectivitatea ei.

● Evident, sfera curiozității istorico-geografice, ca să zicem așa, a cititorului crește și pe măsură ce civilizația și schimburile internaționale îi aduc, mai frecvent sau nu, numele unor țări în auz. De aceea cărțile despre felurite popoare și meleaguri vor găsi îndată ecou și debușeu, fie ele scrise de români sau străini, ca în cazul cărții lui I.N. Bucur despre *Uruguay* sau a celei a italianului Antonio Arletti intitulată *Trampeador* (Vînător cu capcanele — trad. P. Teodorescu și I. Rădulescu; cuvînt înainte de Victor Tufescu), tratînd despre pampa sud-americană, oamenii, flora și fauna ei etc. (Patagonia și zonele vecine). Ne fixăm astfel mai bine pe harta lumii cunoștințe disparate și le încregim cu date noi.

● Să mai semnalăm o carte privitoare la dorința oamenilor de a-și cunoaște semenii și pămîntul pe care trăiesc. *Cum au cunoscut oamenii pămîntul* de V. Hilt și I. Popovici, carte de geografie și istorie, de punctare a marilor expediții geografice și a profilului unor exploratori, de inițiere a cititorului în istoria științei geografice românești etc. Dar, dincolo de acestea, o încercare de a ne face părtași la consolidarea cunoștințelor noastre despre lumea în care ne mișcăm. Pe cînd o carte despre marii călători și exploratori români?

● O carte utilă în «Enciclopedia de buzunar» a Editurii științifice: *Chimia culorilor* de C.D. Albu. Le folosim, le privim, construim cu ele, dar uneori știm mai puțin despre natura lor. Un prilej de a le cunoaște e și o astfel de carte.

Catherine Deneuve

cinema

În afara apropiatei programări a filmului lui Jean-Paul Rappeneau *Viața la castel* (asupra căruia vom reveni) următoarele șapte zile se anunță deosebit de sărace în evenimente cinematografice. Și nu numai în evenimente, ci și în filme noi.

● *Spionul* — un șir de aventuri *înnodate cu stîngăcie, puse pe seama inventivității și pasiunii firești a adolescenților* de a-și manifesta curajul. Dar adolescenții din sală se cam plictisesc. Regizor: Evgheni Șerstobitov. Cu: Oleg Bîkov, Șurik Haritonov, Tania Kliueva, Sașa Barsov.

● O delicată incursiune în lumea unor *Oaspeți de iarnă* (păsările ce-și petrec anotimpul friguros la noi) realizează cu ultimul său documentar Ion Bostan și colaboratorul său permanent, operatorul Ilie Cornea.

● Actori buni în filme mai mult sau mai puțin oarecare: *Gérard Philipe* (Montparnasse 19), *Jean-Paul Belmondo*, *Serge Reggiani* (*Denunțătorul*), *Jean Gabin*, *Françoise Arnoul* (French cancan).

● Președintele celui de-al 28-lea Festival internațional al filmului de la Veneția va fi scriitorul Alberto Moravia care se arată a fi cum nu se poate mai încîntat de viitoarea sa misiune: «Cinematograful este pentru mine un fel de paradis fără umbră. Niciodată n-am avut necazuri cu el. Pînă și filmele proaste sînt pentru mine ca un purgatoriu».

● A încetat din viață, în vîrstă de 60 de ani, Anthony Mann, unul din maeștrii westernului (Cimarron). A părăsit platoul în timp ce realiza cel de-al 45-lea film al său: «Un dandy în aspic» cu Laurence Harvey.

disc

● Opt cîntece, de o rară frumusețe: «Bădiță de dorul tău», «Florilor de pe cîmpie», «Fluier, fluieraș de soc», «Ghiocel din deal adus», «Nu știu luna pe cer merge», «Ce vii bade tîrzior», «Ce e lonele cu tine» și «Satul meu de lîngă munte». O voce, care de altfel vă e binecunoscută, vocea caldă a *Irinei Loghin*, dă viață proaspătă celor de mai sus. Și nici orchestra lui *George Vancu* nu se lasă! (EPD-1 153).

● Folclorul maramureșean ne face să cunoaștem noi *frumuseți* prin vocea *lui Nicolae Sabău*. Talentatul solist interpretează cîntecele «Jele-i pare codrului» și «Maramureș, țară veche» (EPC-816).

● Nici Banatul nu-i mai pre jos. Căci *vine și ne cîntă prin Dumitru Chepețan*: «Ninge-mi, Doamne, nu ploia», «Mîndro ce-ai zis că mă iei», «Gugulan cu car cu mere» și «Sui Mărie în cocie». Orchestra din Caransebeș, condusă de *Nicolae Pescu*, asigură autenticitatea regională (EPC-818).

● Sînt cîteva cîntece cu un anumit specific, de-o anumită atmosferă, care dacă nu sînt zise de *Gică Petrescu* își pierd ceva din farmecul lor, se distanțează ca în teatrul modern, rămîn pustii și fără must. E suficient să asculți noua înregistrare a celebrelor «Lume, lume» sau «Piatră, piatră», ca să ne dați dreptate. Iar pe discul respectiv există «Am *iubit*, și-am să *iubesc*» și «La *puțul cu cinci izvoare*» în interpretarea aceluiași vraci al cîntecului de pahar.

● Pe discul EPC-821, orchestra *Rozsa Belá* și solistul *Madaras Gabor*, o frumoasă voce, și pe discul EPC-822, doi *soliști de folclor german*, *Stephan Mathes* și *Erwin Schuster*, ne oferă două micro-recitaluri din muzica populară maghiară și germană care cuceresc atenția ascultătorilor, și ar cîștiga și mai mult dacă s-ar înțelege și frumusețea cuvintelor. Adresăm de aceea o fierbinte rugăminte casei noastre de discuri: vă rugăm, vă implorăm, dați-ne și nouă traducerea românească a folclorului german sau maghiar de pe discurile dumneavoastră. Ne place să-l ascultăm, îl prețuim, și-am vrea foarte mult să știm și despre ce se cîntă. Credem, sîntem convinși, că n-o să vă fie greu!

plastică

● *Pallady* — desen și acuarele. Nu pot fi mai edificatoare pentru laboratorul artistic al unui mare creator decît acele clipe cînd, spontan, creionul notează o impresie, un gest, o mișcare. În liniile fugare trăiesc germenii unor sinteze. Pallady nu este numai un remarcabil pictor, ci și un pasionat desenator, care notează totul, nu pentru că n-ar aprecia virtuțile memoriei, ci pentru a nu scăpa autenticitatea momentului. Circa 200 dintre desenele și acuarelele sale, toate provenind din colecția Yvonnei Pallady-Dinopol, fac obiectul expoziției de la Muzeul Simu. Lucrările datează din diverse epoci de creație și sînt privilegiști din țară sau din orașe franceze, studii caracteriologice și psihologice de tipuri, nuduri etc.

● *Ștefan Kozma* — artă decorativă. Un tînăr și talentat artist băimărean expune în foaierul *Teatrului de Comedie* 21 de panouri decorative în metal bătut. Aluminiul sau arama se supun docile și din noaptea metalului apar personaje de legendă («Meșterul Manole», «Miorița»), *crai ai istoriei* (Decebal, Ștefan cel Mare) sau oamenii nordului transilvan cu obiceiurile și frumusețile lor. Experienței seculare ale acestei arte, tînărul ziarist i-a adăugat spiritul contemporaneității.

● *Petre Achițenie* — pictură. Pentru Achițenie pînza nu mai este suprafața aceea albă pe care culorile reproduc realul cu o fidelitate obositoare, ci patrulaterul pe care pictorul și-a notat impresiile sau gîndurile în tonuri dense. Realitatea e uneori o aluzie sau o amintire, un prilej de studiu cromatic, de variațiuni melodioase sau o încercare tenace de a da echilibru și ritm formelor. De aici pînă la *abstract e un pas tentant*, pe care artistul l-a făcut în multe din pînzele sale construind rațional universuri cromatice de sine stătătoare, pe care le-a numit «Miracol» sau «Insule», «Metamorfoză» sau «Liniște» sau... (Sala Kalinderu).

teatru

● Turneul Teatrului de stat din Ploiești ne-a prezentat piesa *Privește, inger, spre casă*, adaptare de Ketti Frings după *un cunoscut roman* de Thomas Wolfe — frescă de viață a unui orășel american, din apăsarea căreia unii eroi caută să evadeze; dramă realist poetică cu figuri bine desenate (deși dramatizarea a alunecat uneori și spre «melo»). Este meritul regizorului Emil Mandric de a fi descifrat cu talent o întreagă galerie compoziționlală, mutînd mereu acțiunea în diverse planuri cu o bună tentă dramatică și mînă sigură în îndrumarea actorilor. De citat: Margareta Pogonat, C. Drăgănescu, Monica Ghiuță, Eugenia Eftimie, Candid Stoica, Silvia Năstase, I. Anghelescu-Moreni.

● *Meșterul Manole* — melodramă nu *indeajuns de semnificativă pentru opera* poetului O. Goga, a văzut lumina rampei la Teatrul «C.I. Nottara», descifrată limpede în planul dezbaterii sale artistice de Ion Olteanu, care a căutat să găsească coordonate mai substanțiale într-un spectacol sobru. Bune prezențe: Eugenia Bădulescu, G. Demetru, Dorin

Paul Stratilat

Varga. Neconcludentă — Camelia Zorlescu.

● Una din marile opere shakespeariene a fost prezentată de secția română a Teatrului de stat din Oradea: *Macbeth*. În distribuție: George Musceleanu, Jean Săndulescu, George Pintilescu (Macbeth), Vladimir Jurăscu, Nicolae Toma, Valentin Avrigeanu, Eugen Țugulea, Valeriu Grama, Ana Popa, Dorel Urlățeanu, Octavian Uleu, Simona Constantinescu (Lady Macbeth), Anca Miere-Chirilă, Alla Tăutu, Doina Urlățeanu. Direcția de scenă: Ion Deloreanu, scenografia: arh. Vladimir Popov.

● Artistul emerit Paul Stratilat, regizor la Radioteleviziunea noastră, împlinește 60 de ani de viață și 40 de ani de activitate teatrală. Certa sa vocație artistică, stăpînirea meșteșugului, conștiinciozitatea și responsabilitatea în muncă *au contribuit la multe din reușitele emi*siuni de teatru radiofonic. Amintim, printre altele, *Strigoii* de Ibsen, *Angelo* de Victor Hugo, *Othello* de Shakespeare, *Patima roșie* de Mihail Sorbul, *Jocul ielelor* de Camil Petrescu, *Ștafeta nevăzută* de Paul Everac.

● Un grup de studenți ai Universității din Kansas (S.U.A.) a prezentat două seri la rînd pe scena Institutului de teatru «I.L. Caragiale» o mică antologie a teatrului contemporan american. Și au vădit aptitudini, o mare disponibilitate spre abordarea a diverse genuri, făcînd un util schimb de experiență cu studenții români.

● *Este vinovată Corina?* — piesa lui Laurențiu Fulga, a văzut din nou lumina rampei. De astă dată pe scena Teatrului Național din Craiova. Într-un spectacol cu tentă melodramatică, se evidențiază tinerii interpreți Luminița Iacobescu — al cărui debut e remarcabil — și Ionuț Goanță.

muzică

● Cel mai interesant program al săptămînii este acela special al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (luni 5 iunie, ora 20) care prezintă pentru prima oară un festival de muzică românească, intitulat «Tribuna tinerilor compozitori. Afișul înscrie patru nume aproape necunoscute: *Anton Zeman* (muzician din Iași) cu o simfonie; *Mihai Moldovan* — «Rituale pentru soprană și orchestră», solistă Virginia Gudzichievici; *Ștefan Zorzor* — Concertul pentru orchestră; *Irina Odăgescu* — cantata «Tinerețe» pe versuri de M. Dutescu. Dirijează Iosif Conta.

● *Vizita violonistului francez Christian Ferras* — unul dintre ilustrii elevi ai lui George Enescu — dă concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat «George Enescu» un caracter deosebit. Alături de Concertul pentru vioară și orchestră în re major op. 77 de Brahms, programul dirijat de Mihai Brediceanu mai cuprinde lucrarea «In memoriam» de Alexandru Pașcanu și Simfonia a VII-a de Anton Bruckner.

● Un grup de artiști din R.D. Germană va concerta la 8 iunie cu Orchestra de studio a Radioteleviziunii: dirijorul *Robert Hannel*, pianistul *Siegfried Stöckigt* («Piesă de concert pentru pian și orchestră» de Weber), cîntăreții *Renate Kramer*, *Siegfried Vogel* care vor interpreta arii din opere. Mai poate fi ascultat în primă audiție — Concertul pentru orchestră de Klaus Peter Bruchmann.

● *O «Seară de muzică de cameră»* ne oferă la 7 iunie *Viorica Diaconu* (pian), *Radu Paraschivescu* (vioară), *Nicolae Șarpe* (violoncel). Muzică de Beethoven, Stravinsky și — în primă audiție — Olivier Messiaen, Ștefan Zorzor.

televiziune

Puține lucruri din programul săptămînii viitoare ne atrag atenția în mod special. Recomandăm totuși — sub rezerva confirmării lor prin conținut — titlurile citorva emisiuni:

DUMINICĂ 4 IUNIE. *Micilor telespectatori* li se oferă de **Ziua pionierilor** o transmisiune de la stadionul «Dinamo» (9.00) ● Împletite printre secvențele **Magazinului-111** vom viziona cîteva aspecte din penultimul act al Campionatului republican de fotbal (după-amiază) ● O jumătate de oră de rîs: filmul «Stan și Bran studenți la Oxford» (19.45) ● Dorel Dorian semnează un scenariu de **Varietăți**: «Duminică la ora...». Își dau concursul: Ilinca Cerbacev, Pompilia Stoian, Elena Simionescu, Mariana Bădoiu, Maria Mitrache, Doina Patrichi, Cristina Dan, Florin Piersic, Puiu Călinescu, Bojidar Petrov, Ion Tugearu, Victor Vlase (20.15) ● Mai vedem astă-seară un film, în reluare de pe marele ecrane: Yo-Yo cu Pierre Etaix (21.30).

MARȚI 6 IUNIE. **În direct...** de la *Blocul A-13* proprietate personală (18.00) ● Cea de-a 26-a *emisiune din ciclul* **Istoria teatrului universal** ne prezintă momente din teatrul italian (Massimo Bontempelli și Luigi Pirandello). Notăm dintre interpreți: Carmen Stănescu, Coca Andronescu, Didona Popescu, Draga Olteanu, Elisabeta Preda, Ștefan Bănică, Valentin Plătăreanu, Marian Hudac, George Demetru, Constantin Brezeanu și Ion Dichiseanu (21.00).

MIERCURI 7 IUNIE. **Porți deschise** este intitulată o emisiune destinată tineretului. Amănunte lipsesc! (19.00) ● Nu pierdeți astă-seară emisiunea **Interpreți celebri** în cadrul căreia aveți prilejul să-l vedeți pe dirijorul Sergiu *Celibidache* (20.00) ● *Mai reținem: filmul* maghiar «Lumină după jaluzele» (21.15) ● și emisiunea de actualitate teatrală **Gong** (22.37).

JOI 8 IUNIE. **Momente din istoria filmului** rămîne o emisiune bună (20.00). ● **Teleglob** ne oferă o călătorie pe meridiane sud-americane: Peru (20.35) ● Emisiunea teatrală **Dicționar de personaje** se bucură de colaborarea actorilor: Rodica Tapalagă, Anda Caropol, Ion Marinescu, Dorin Varga, Andrei Codarcea etc. (20.50) ● **„Parada vedetelor** ne prezintă cîteva secvențe din programul formației muzicale «The Golden Gate» care ne-a vizitat acum cîtva timp țara (21.20).

VINERI 9 IUNIE. Rețineți: **Studioul muzical** — Tinere speranțe (20.00) și filmul sovietic «Operația „I”» (21.15).

SÎMBĂTĂ 10 IUNIE. Nici măcar sfîrșitul de săptămînă nu ne aduce ceva mai acătării... Puteți nota totuși: **Teleenciclopedia** (20.00) ● **Să rîdem cu...** comici vestiți ai ecranului (21.00) ● Serialul **Sfîntul** (21.30) ● **Emoții în premieră** — muzică ușoară (22.20).

Scurt bilanț: programul cuprinde nu mai puțin de 8 (opt) emisiuni cinematografice...

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 22 din 4 iunie 1967.

I.	«U» Cluj—C.S.M.S.	1
II.	Șteagul Roșu—Progresul	1
III.	U.T.A.—Dinamo-Pitești	1
IV.	Ceahlăul P.N.—Metrom	1
V.	Jiul—Dinamo	1 2
VI.	Rapid—Politehnica-Timiș	1
VII.	Steaua—Petrolul	1 X
VIII.	Vagonul—Minerul Baia-Mare	1 2
IX.	Crișul—A.S.A.-Tg. Mureș	1 X
X.	Minerul-Lupeni—Industria-Sîrmei	1
XI.	Gaz metan—A.S.-Cugir	1
XII.	Oțelul-Galați—C.F.R.-Pașcani	1
XIII.	Progresul-Brăila—Flacăra-Moreni	1

coperta noastră

Fotocompoziție de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”.

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

UZINA DE PRELUCRARE A MASELOR PLASTICE DIN IAȘI

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:

— **ȚEVI din P.V.C. tip U,M și G, de la Ø 32 la Ø 280 mm.**
— **COVOARE și DALE din P.V.C. fără suport textil, cu grosimea de 1,5 și 2 cm, în diverse culori.**
— **GRANULE din P.V.C. electrotehnice pentru injecție etc.**
— **FOLII PLASTIFIANTE din P.V.C., simple și șagrenate, în diverse culori.**
— **FOLII SUFLATE din polietilenă.**
— **PLĂCI EXTRUSE din polistiren.**
— **ÎNLOCUITORI TUB Bergman și Pantzer.**

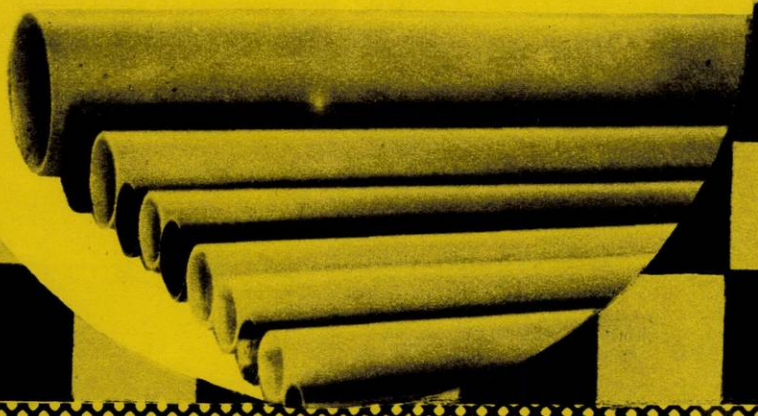

CU REPARTIȚIE:

— **CORPURI SUFLATE din polietilenă pentru ambalaje.**

bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 95, telefon 5720

cadran internațional

al treilea candidat

Deși alegerile prezidențiale americane sînt fixate pentru toamna anului 1968, manevrele și speculațiile în jurul lor răzbat de pe acum în titlurile de pagina întîi a ziarelor, sînt subiectul interviurilor-fulger la radio și al meselor rotunde la televiziune.

Vor prezenta oare republicanii un candidat de dreapta gen Goldwater (care rîvnind la Casa Albă și-a pierdut și locul în Senat) sau vor recurge la unul care să se situeze «la stînga» lui Johnson, acumulînd capital politic din eșecurile acestuia în războiul din Vietnam și în programul său pompos *«marea societate»*, pe care-l mai iau în serios doar caricaturistii? Dar la democrați rămîne Johnson, potrivit tradiției care atribuie locatarului Casei Albe prioritate la convenția partidului sau — poate? — Robert Kennedy își va pierde răbdarea să aștepte pînă în 1972?

Catehismul politic american prevede că cei cu ambiții prezidențiale refulate trebuie să înceapă prin a declara în modul cel mai categoric și hotărît că... nu intenționează să candideze. O dată ce s-a conformat acestui canon, omul poate să treacă la acțiune — să-și caute magnați care să-l finanțeze, să-și constituie aparatul electoral, într-un cuvînt să-și organizeze campania. Pînă acum au satisfăcut această condiție — la *republicani*, *guvernatorul* Romney, senatorul Percy, guvernatorul Reagan și Richard Nixon, iar la democrați, Robert Kennedy. Nimeni nu se mai gîndea la Nelson Rockefeller, guvernatorul din New York, dar faptul că cunoscutul miliardar a ținut recent să declare: «Cer să nu fiu considerat drept candidat» a făcut pe toată lumea să ciulească urechile.

George Wallace nu dă nici doi cenți pe aceste canoane. El a declarat răspicat revistei «U.S. News and World Report» că își va pune candidatura pentru 1968.

Cine este acest om care-și permite să sfideze niște tradiții atît de bine stabilite? Mărunt ca statură, negricios, cu sprîncene groase, el apare în toate fotografiile cu gura deschisă: este un redutabil orator, capabil să vorbească ore în șir fără urmă de oboseală și — dacă auditoriul rezistă — gata să continue. Se spune despre el că o dată a avut o întrevedere cu un ziarist străin care a durat 6 ore. La ieșire, ziaristul a fost întrebat de colegii mirați despre ce au discutat. Acesta le-a spus: «Nu am făcut decît să pun guvernatorului o singură întrebare»... Obscur guvernator al statului Alabama, Wallace a devenit faimos în 1963, cînd s-a postat în fața porții Universității Alabama pentru a împiedica intrarea primilor trei studenți negri. El și-a formulat scurt crezul politic la instalarea sa: «Segregație azi, segregație mîine, segregație pe veci».

Wallace a mai făcut o tentativă prezidențială la începutul lui 1964, cînd a intrat în **primaries** — niște alegeri interne pe plan local menite a măsura popularitatea pretendenților — din trei state: Wisconsin, unde a obținut 34 la sută din voturile democrate, Indiana, unde a obținut 30 la sută, și Maryland — 43 la sută. După desemnarea lui Goldwater drept candidat republican, marea finanță care subvenționează forțele de dreapta a decis: pe platforma segregației nu este loc pentru doi. Deci Wallace s-a retras.

Între timp, neavînd dreptul să recandideze pentru postul de guvernator al Alabamei, a aranjat să fie aleasă soția sa, Lurleen. Acum el se gîndește să-și încerce din nou norocul. În orașul Montgomery s-a și organizat cartierul general **Wallace for President** într-o clădire cu zece etaje. Echipa de șoc este în curs de constituire. De astă dată, planul de bătaie țintește 35 din cele 50 de state. Potrivit strategiei lui Wallace, baza o constituie Sudul; apoi vin statele din nord și est, în care au avut loc în ultimii ani ciocniri și violențe rasiale. Oamenii săi mizează pe reacția albilor din păturile mijlocii față de presiunea și lupta negrilor pentru desegregarea școlilor, cartierelor de locuințe, localurilor publice și de petrecere. Potrivit unei informații de presa, în spatele lui Wallace se află H.L. Hunt magnatul petrolului din Texas.

Apariția celui de-al treilea candidat îi sperie deopotrivă pe șefii democrați și republicani. Chiar dacă Wallace nu are nici o șansă de a cîștiga alegerile, el poate să strice mecanismul tradițional pe care se sprijină balansoarul politic al celor două partide.

William White spunea că în America sînt de fapt patru partide: republicanii liberali, republicanii conservatori, democrații *liberali* și democrații din Sud. În perioada postbelică, republicanii conservatori și democrații din Sud au constituit o puternică coaliție care a exercitat controlul *în Congres*: a *«ucis»* numeroase proiecte de legi de asigurări sociale sau drepturi civile și a constituit reazemul legislației de război rece și înarmări. Ziarele americane se întreabă dacă al treilea candidat nu va determina o realiniere politică sau dacă bossii celor două partide nu-și vor da mîna pentru a nimici încă din față pe cel care amenință să le strice socotelile.

În prima fază, bătălia se va da în cadrul mașinăriei politice locale. Bossul de altă dată, agramat și insolent, care folosea metoda «răsucirii mîinii» și-și recruta ciracii din docuri și **saloon**-uri, care încasa partea leului din contractele municipale, tipul popular care mînca «pizza» în cartierul italian, saluta în spaniolă pe portoricani și era la *curent cu problemele de familie* ale alegătorilor, este o specie pe cale de dispariție. Șeful local de modă nouă cere să i se spună **Mister Chairman,** nu boss. El are aerul omului trecut printr-o universitate, consultă anchetele de opinie și sondajele Gallup înainte de a lua o decizie, păstrează legături cu agențiile din Washington și este preocupat în permanență de «imaginea» pe care o proiectează atunci cînd apare la televiziune. Rareori se mai oprește pentru funcții importante asupra unui politician din topor; el alege mai curînd unul cu aureolă liberală, cu intelect și prestanță în fața alegătorilor conștient că asemenea candidați îi conferă și lui o fațadă de respectabilitate și sentimentul că face «politică înaltă». Aceasta *nu înseamnă* că a slăbit ceea ce Max Lerner numea «alianța dintre lumea politică și lumea criminală — parte a patologiei vieții americane». În nici un oraș *american* — arăta el — între racket-ul narcoticelor, jocurilor de noroc, pariurilor la curse de cai, poliție și demnitari nu se poate trage o linie de demarcație.

George Wallace nu este omul căruia aceste practici să-i fie străine. Doar a fost ales guvernator cu sprijinul Ku-Klux-Klanului și al organizației rasiste Citizens Council.

Sub toate aspectele deci, campania electorală prezidențială se anunță dramatică.

Silviu BRUCAN

Aspect din pavilionul românesc la Tîrgul Parisului, deschis în Parcul de expoziții de la Porte de Versailles. Prezența țării noastre la ediția din acest an a tîrgului coincide cu aniversarea unui veac de la prima participare românească la o expoziție pariziană.

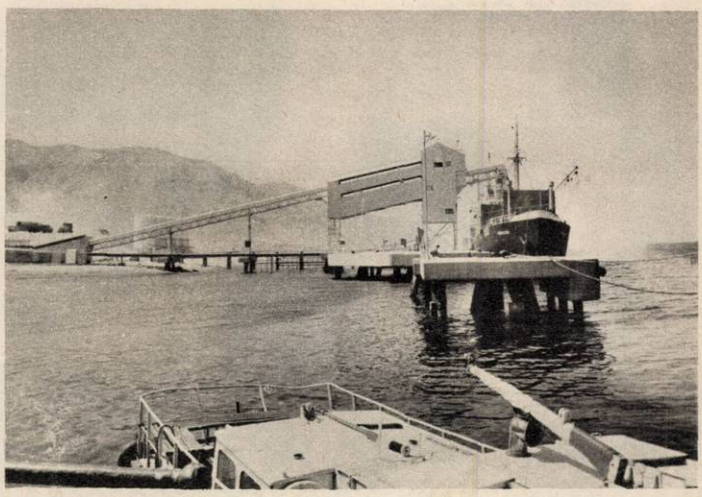

Situația din Orientul Apropiat a continuat să mențină această regiune în centrul atenției opiniei publice mondiale. Într-o recentă declarație făcută presei, președintele R.A.U., Gamal Abdel Nasser, reafirmînd poziția țării sale în actuala criză a declarat că R.A.U. nu va renunta la drepturile sale asupra golfului Akaba și a strîmtorii Tiran. În fotografie: în portul Akaba.

După 227 de zile, timp în care a parcurs 28 500 mile, înconjurînd globul la bordul micii ambarcații «Gipsy Moth IV» (în fotografie) navigatorul solitar Francis Chichester s-a întors în portul englez Plymouth unde i s-a făcut o primire triumfală. În colțul din dreapta sus: sabia cu care, atins pe umăr de regină, Chichester a devenit Sir; în urmă cu secole aceeași sabie a servit la înnobilarea unui alt navigator englez care a făcut ocolul pămîntului, Francis Drake.

elemente noi în țările nordice

Această primăvară a fost marcată de o serie de hotărîri importante care prevestesc o posibilă evoluție a politicii celor trei țări nordice. În primul rînd este vorba de Danemarca, unde Partidul social-democrat guvernamental și Partidul socialist popular (de stînga) au ajuns la un compromis în legătură cu o importantă reformă fiscală și, în afară de aceasta, au încheiat un acord privind o colaborare strînsă și organizată, considerată în cercurile politice ca un preludiu al unei viitoare coaliții.

Reprezentanții Partidului liberal au prezentat în Stortingul (parlamentul) norvegian o rezoluție în care se cere N.A.T.O. să acționeze în vederea unor măsuri paralele de dezarmare, atît în vest cît și în est. În ceea ce privește războiul din Vietnam, toate partidele au aprobat teza oficială asupra necesității ca americanii să sisteze bombardamentele împotriva Vietnamului de nord.

În Suedia a fost rezolvată o problemă de politică internă care dezbina partidele politice din 1954. Partidele social-democrat, liberal, conservator și partidul centrului au reușit să cadă de acord, în cadrul comisiei însărcinate cu reforma Constituției, asupra suprimării sistemului celor două Camere și asupra unei reforme a legii electorale. Potrivit acestei reforme, Parlamentul suedez va avea o singură Cameră compusă din 350 de deputați aleși pe baza sistemului reprezentării proporționale. Alegerile parlamentare, municipale și comunale se vor desfășura de acum înainte la aceeași dată. Astfel, alegătorii vor avea posibilitatea să-și manifeste, în cadrul unei singure consultări electorale, eventuala dorință de schimbare a regimului existent.

(Din «Tribune des Nations»)

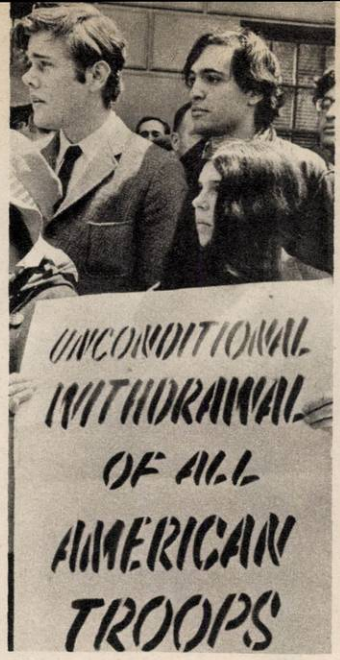

Agresiunea americană în Vietnam, bombardamentele barbare asupra teritoriului Republicii Democrate Vietnam, constituie obiectul a numeroase demonstrații de protest în Statele Unite. În fotografie: manifestanți pe străzile New Yorkului cu o pancartă pe care scrie: «Retragerea necondiționată a trupelor americane din Vietnam».

Tragicul bilanț al puternicului incendiu care a cuprins marele magazin «Innovation» din capitala Belgiei este de peste 350 victime — morți și dispăruți. După cum transmitea corespondentul ziarului «Le Monde», la Bruxelles circulă zvonuri — de altfel neconfirmate pînă în prezent — «potrivit cărora ar fi vorba de un act criminal».

laser și... stomatologie

Ca și asupra altor domenii ale medicinei, noutățile din domeniul tehnicii se răsfrîng și asupra stomatologiei. Astfel, după cum afirmă cercetătorii din laboratoarele științifice americane, laserul, această rază de lumină concentrată și de enormă intensitate, este în măsură să înlocuiască în viitor frezele dentare. Laserul poate să îndepărteze substanțele degradate din carie prin ardere și să obtureze dintele prin topirea în cavitatea carioasă a unei pulberi metalice. De asemeni, specialiștii secției de medicină de la Universitatea din York (Anglia) susțin că laserul poate chiar preveni caria dentară. Aplicarea timp de cîteva milionimi de secundă a laserului pe suprafața dintelui determină în structura acestuia schimbări cristalografice care îl fac mai rezistent la acțiunea agenților nocivi, cariosi. Laserul mai poate fi întrebuințat și în tehnica dentară. Cu ajutorul lui se pot executa sudurile punților și topi metalele din care se confecționează proteze.

Medicii japonezi au constatat că trecerea unui curent faradic de mică frecvență prin dinte, în timpul frezajului, diminuează considerabil din sensibilitate, combate durerea. Pornind de la această observație ei au construit un aparat electric cu doi electrozi, dintre care electrodul activ este reprezentat chiar de freza cu care se lucrează în dinte.

În ultimul timp marile firme de instrumente medicale au conceput un dispozitiv mecanic de permeabilizare a canalelor dinților. În acest fel o operație dificilă pentru medic și sîcîitoare pentru pacient — care în plus pretindea și un timp îndelungat — se realizează rapid, eficient și plăcut în cîteva minute.

În ce privește protezele dentare, specialistul francez Lejoyeux afirmă că, la gradul de dezvoltare tehnică a epocii noastre, există materiale și mijloace de realizare a unor asemenea proteze perfecte. Mai mult, el preconizează dispariția concepției conservatoare din stomatologie cu privire la păstrarea prin tratament a dinților cariați și înlocuirea ei cu concepția extracționistă. Cu alte cuvinte, încă de la vîrste tinere și chiar fragede dinții ar trebui extrași și inlocuiți prin proteze (!)

Narcoza și mai ales prenarcoza cîștigă tot mai mult teren, ca mijloc de anestezie, în stomatologie. În S.U.A. peste 70% din tratamentele stomatologice se execută în acest mod fără ca pacientul să fie conștient de ceea ce i se întîmplă.

Dr. Mihai SITEA

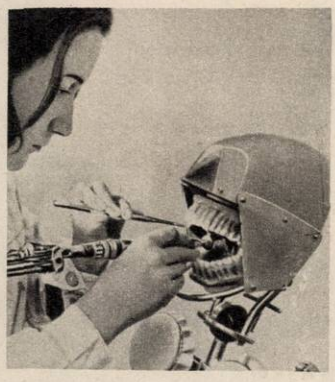

Un pacient care nu țipă și suportă indiferent toate greșelile tinerei studente care se pregătește să devină medic stomatolog. Este creația Institutului «Uni» de pregătire a cadrelor de stomatologie din Düsseldorf (R.F.G.). Deși nu țipă, «pacientul» înregistrează, pentru control, fiecare greșeală a studentului-practicant.

la bojenți

Venind dinspre Tîrnovo, pe șoseaua ce străbate partea centrală a Balcanilor ducînd către «Manchesterul Bulgariei» — cum i se spune orașului Gabrovo, cel mai important centru al industriei textile bulgare — urmărim tăbliețele indicatoare de pe marginea drumului. Și iată, la un moment dat, cea pe care o căutăm: Bojenți. Părăsim șoseaua principală și, urmînd un drum șerpuitor ce trece prin cîteva pitorești sate de munte, ajungem la Bojenți. Neavizat, nu-ți dai seama la prima vedere de ce mica localitate, deși la oarecare depărtare de artera principală, este totuși consemnată acolo: case noi, ca în toate satele bulgare, aceeași curățenie care te izbește pretutindeni. Interesul pe care-l stîrnește Bojenți, aducînd aici numeroși vizitatori, rezidă în faptul că adăpostește mărturii interesante — e drept, într-o măsură mai mică decît localitatea Koprivștița din Munții Sredna-Gora unde aproape fiecare casă, fiecare stradă este un vestigiu al trecutului — din perioada de pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, cunoscută sub numele de epoca Renașterii bulgare. Îndeosebi este vorba de o casă construită în urmă cu aproximativ două veacuri de un negustor de lînă și transformată în muzeu în zilele noastre. Reprezentativă pentru arhitectura rurală din perioada sus-menționată, casa are parter și etaj, cu cerdac închis dar înzestrat cu multe ferestre, încăperi mari. Sculptura ornamentală a părților lemnoase — coloane, console, rampa scării, tavane, panouri încastrate în zid — constituie un element caracteristic, completînd aspectul artistic al construcției. Iar amenajarea interioară — păstrată așa cum a fost ea inițial — cu războiul de țesut în cerdac, cu cerga de lînă care acoperă aproape toată podeaua camerei de la etaj destinată «tinerilor», cu toate obiectele de uz casnic — tăvi și diferite vase de metal — grupate la un perete al «sobei» (încăpere căreia azi i-am spune cameră de zi), covoarele cu motive populare etc. — toate acestea vorbesc despre arta populară a țesăturii și a prelucrării metalului care, împreună cu sculptura în lemn, au vechi tradiții în Stara Planina; ele vorbesc totodată despre hărnicia și priceperea oamenilor de pe aceste meleaguri, ca de altfel din întreaga Bulgarie.

Text și fotografie: I. CIOARĂ

Ca în toate satele bulgare și la Bojenți majoritatea caselor sînt noi. S-au păstrat însă și mărturii ale trecutului: în dreapta, în prim plan, o cișmea așa cum arăta și în urmă cu decenii.

planul mohole și războiul din vietnam

Recent s-a anunțat că Senatul american a respins în mod definitiv creditele solicitate pentru realizarea planului Mohole. Aceasta în ciuda faptului că pînă în prezent au fost cheltuite pentru lucrări pregătitoare și pentru studii — 52 de milioane de dolari.

Obiectul așa-numitului plan Mohole îl constituia perforarea scoarței pămîntului sub ocean, acolo unde această scoarță este cea mai subțire, în vederea cunoașterii compoziției ei. Dar planul a fost amînat sine die.

Punerea în aplicare a planului a suferit și pînă în prezent cîteva amînări, în jurul ei desfășurîndu-se discuții vii, atît de ordin tehnic cît și administrativ. În urma acestor discuții, în 1965 a fost reorganizată comisia de pregătire și de executare a planului. Totul lăsa să se întrevadă că lucrurile mergeau pe o cale bună. Sondările — așa cum arăta revista «Science Progres» — urmau să fie începute în Oceanul Pacific, la nord de insulele Hawaii.

Hotărîrea Senatului a fost influentată — potrivit afirmațiilor presei americane — pe de o parte de faptul că războiul agresiv dus de S.U.A. în Vietnam înghite o parte tot mai mare din bugetul american, iar pe de altă parte de faptul că planul Mohole — foarte costisitor — are un caracter exclusiv științific, deci fără implicații militare, din care cauză, față de programul pentru rachete, realizarea sa nu este considerată ca fiind de interes național.

V.P.

SFATUL POPULAR REGIONAL PLOIEȘTI, DIRECȚIA COMERCIALĂ

TURIȘTI!
NU UITAȚI SĂ VIZITAȚI LA PLOIEȘTI
RESTAURANTUL BERBEC

PRINTRE SPECIALITĂȚILE CASEI - „SĂRMĂLUȚE DE BERBEC".

ANUL XVI NR. 24 (628) — 10 iunie 1967

flacăra

A sunat clopoțelul. 26 000 000 de cărți școlare au fost închise. Peste 4 000 000 de copii au lăsat ghiozdanele în grija bunicilor. A venit vacanța!

Fotografie de Gr. PREPELIȚĂ

organizarea științifică și organizarea empirică

de conf. univ. C. PINTILIE

Un mare organizator industrial spunea cîndva: «Suprimați toate uzinele, comerțul nostru, căile de comunicații, banii noștri, lăsați-ne organizarea, și în patru ani ne vom reface la un nivel mai înalt decît cel avut inițial».

Fără a fetișiza rolul și importanța organizării, atrage însă atenția faptul că dacă în primele decenii ale secolului nostru ritmul de creștere a populației și productivității muncii în S.U.A. era aproximativ egal, în cel de-al treilea deceniu situația se schimbă radical: în 1930, la o creștere de 10% a populației, productivitatea muncii a sporit cu 200% față de 1920. Această dublare a productivității muncii în industria capitalistă americană, într-un timp relativ scurt, a coincis cu răspîndirea și aplicarea pe scară largă a principiilor și metodelor de organizare științifică a producției și a muncii, formulate pentru prima oară de Fr.W. Taylor[1] și perfecționate de numeroșii săi continuatori. Are loc un amplu proces de trecere de la organizarea empirică la organizarea științifică.

Spre deosebire de organizarea empirică în cadrul căreia activitatea productivă se desfășoară la întîmplare, pe dibuite, prin încercări, jumătăți de măsură, schimbări bruște, fără un plan prealabil, după inspirația conducătorilor care rezolvă problemele «din mers», după principiul «văzînd și făcînd» (fapt ce prilejuiește pierderi de timp, risipă de materii prime, utilizarea defectuoasă a forței de muncă și a utilajului) — organizarea științifică pune accentul pe pregătirea minuțioasă și prealabilă a oricărei activități, pe fiecare element al procesului de producție (om, mașină și obiecte ale muncii), pe modul cum acestea se îmbină între ele, precizînd din timp și în mod foarte exact sarcinile ce revin fiecărui participant în procesul de producție. În locul hazardului organizarea științifică pune la producție prevederea, studiul metodic, pentru înlăturarea oricărei risipe și pierderi din procesul de producție.

Sub influența lui H. Fayol[2], în mod treptat, organizarea științifică își extinde obiectul ei de preocupări de la locul de muncă și atelier la conducerea întreprinderii, în cadrul căreia se formează compartimente (servicii) specializate în rezolvarea diferitelor probleme: producție, aprovizionare, desfacere, financiare, contabilitate etc.

Procesul de perfecționare a organizării conducerii producției și muncii, început în primele decenii ale veacului nostru, nu s-a oprit niciodată. El a continuat să se dezvolte în lărgime și profunzime, impulsionat de noile cerințe ale revoluției științifico-tehnice contemporane, a unui ritm nemaiîntîlnit de rapid al progresului tehnic în toate ramurile de activitate, a unei diversificări și creșteri considerabile a volumului de producție și a intensificării schimbului internațional.

O idee de la care a pornit Taylor în elaborarea sistemului său de organizare — care își păstrează și astăzi valabilitatea — este că tehnica în sine nu-și poate dovedi toate posibilitățile ei decît în condițiile unei organizări care să corespundă nivelului ei. De exemplu, introducerea în producție a unei mașini de înalt randament, cu menținerea vechilor norme de muncă, nu stimulează folosirea deplină a acestei mașini și nici creșterea productivității muncii. Ceva mai mult, s-a constatat că și în condițiile unei tehnici mai vechi se pot obține rezultate bune dacă această tehnică este folosită în condițiile unei organizări superioare.

Concluzia evidentă este deci că, ori de cîte ori se schimbă tehnica și tehnologia de fabricație într-o întreprindere, trebuie să se modifice, să se perfecționeze și componentele organizării științifice: normele de muncă, normele de consum, timpii unitari de mașină etc. Acest fapt subliniază caracterul dinamic al organizării moderne a producției și muncii, precum și necesitatea de a adapta mereu organizarea cerințelor noi care se creează în întreprinderi. Rămînerea în urmă a organizării față de nivelul dotării tehnice lipsește întreprinderea de cel mai important factor de reducere a cheltuielilor de producție.

Organizarea științifică devine deci un factor hotărîtor de creștere a productivității muncii și a eficienței întreprinderii.

Din datele statistice publicate în S.U.A. rezultă că, într-o serie de cazuri, la un dolar cheltuit pentru studiul și organizarea producției se realizează un spor de beneficii de circa 4 dolari.

Eficacitatea înaltă a organizării explică de ce guvernele din țările avansate ale lumii sînt în prezent preocupate și iau măsuri pentru a promova în întreprinderile industriale metode științifice de organizare și conducere a producției.

Sub acest aspect este semnificativ faptul că, în raportul general al Comisiei de productivitate a celui de-al cincilea plan (1966-1970) al Republicii Franceze, apreciindu-se că producția pe persoană activă în Franța nu reprezintă decît jumătate din cea a S.U.A., trage concluzia că una din cele mai importante căi de creștere a prouctivității muncii, asupra căreia trebuie să se concentreze eforturile, este studierea și folosirea generalizată a metodelor avansate de conducere și organizare a întreprinderilor americane. Specialiștii apreciază că acestea reprezintă obiective prioritare pentru economia franceză în următorii cinci ani.

În țara noastră, cu toate succesele obținute în dezvoltarea economică, există încă neajunsuri în organizarea științifică a conducerii producției și muncii. Tehnica modernă de înalt randament făurită în țară sau importată este pe alocuri slab folosită, din care cauză nivelul productivității muncii este sub cel obținut în țările care folosesc o tehnică asemănătoare (Franța, R.F.G., Austria). Cauza principală a acestei situații rezidă aproape întotdeauna în slaba organizare a activității.

După ce am schițat sumar noțiunile de «organizare științifică» și «organizare empirică», vom încerca în articolele viitoare să participăm la dezbaterea unor aspecte ale organizării științifice în ceea ce privește conducerea întreprinderilor și secțiilor, precum și caracterul dinamic al acesteia.

1) Ideile formulate de inginerul american Fr.W. Taylor, fost muncitor, fost maistru (1856-1915), asupra organizării științifice a producției și muncii sînt fructul unor observații și experiențe de peste 25 de ani și au la bază un vast material teoretic și practic. După Taylor organizarea este un plan practic care conține cinci faze succesive: 1) limitarea și definirea precisă a scopului urmărit; 2) studiul mijloacelor pentru atingerea scopului; 3) prepararea mijloacelor de acțiune, necesare; 4) realizarea acțiunii hotărîte, conform planului stabilit; 5) controlul și analiza rezultatelor obținute.

2) H. Fayol, inginer francez (1840-1917). În lucrarea sa de bază «Administration industriel et générale» își expune concepția asupra organizării conducerii, conform căreia toate operațiunile sau funcțiile efectuate de orice întreprindere, indiferent de natura și mărimea ei, se pot grupa în 6 operațiuni: 1) tehnice (de producție); 2) comerciale (aprovizionare, vînzări); 3) financiare (obținerea de fonduri bănești); 4) de securitate (protecția muncii și conservarea bunurilor); 5) contabile (bilanț, preț de cost, statistică); 6) operațiuni administrative. Celor din urmă Fayol le acordă o însemnătate deosebită, prin ele exercitîndu-se funcțiile de conducere: prevederea, organizarea, conducerea și controlul activității întreprinderii.

aclimatizare senzațională

Sîntem obișnuiți, atunci cînd vorbim despre Floarea reginei, să ne închipuim munți cu prăpăstii și stînci abrupte, pe care stă ascunsă această raritate pe care numai alpiniștii curajoși pot s-o culeagă, nu fără riscuri.

În orașul Rîmnicu-Vîlcea — regiunea Argeș — am găsit această floare rară într-o ambianță cu totul schimbată: cultivată în grădină, în strat, ca orice floare de sezon.

Printr-o muncă asiduă de-a lungul a 8 ani, dr. Măldărăscu Petre împreună cu fiul său Dan au putut scoate din zonele periculoase un monument al naturii, aclimatizîndu-l la condiții noi de existență care-i vor da, într-un viitor apropiat, posibilitatea să împodobească balcoanele blocurilor și să concureze la expozițiile internaționale de floricultură. Dovadă, fotografia de față, realizată, în acest început de iunie, în originala grădină a doctorului Măldărăscu.

Textul și fotografia
Mihai CIONICĂ

elogiu cavalerilor

Un scriitor foarte puțin amator de sport, dar care îl înțelegea totuși, spunea despre box că «exprimă două atitudini fundamentale ale umanității: nevoia virilă de stimă în ochii mulțimii și combativitatea. Nu altceva era cavalerismul». Boxul, așadar, nu e bătaie. Demonstrația cea mai riguroasă ne-a prilejuit-o cvasicoregrafia «cocoșului» Nicolae Gîju, care a cucerit la *Pallazzo dello sport* — Roma, 1967 — centura de campion european și medalia de aur. Priviți-l pe Gîju, nu denaturat de erorile optice ale ecranului de televiziune și nici de racursiul la care te obligă poziția podelei ringului: un copil fin, elegant și grațios. Amintiți-vă jocul său în sanctuarul corzilor: lupta cu rivalul, ca și cum ar fi luptat cu el însuși — îndîrjit, dar nu cu ură; noblețea mișcărilor sale vine dintr-o noblețe a concepțiilor. Pentru Gîju sportul ... are valori etice și, ca atare, boxul nu poate fi bătaie.

Victoria pugiliștilor noștri la Roma e de proporții și răsunet: o medalie de aur, una de argint (Ciucă) și patru de bronz (Hodoșan, Covaci, Chiver și Monea). Bravo băieți! Felicitări din inimă, și la mai multe! Și o rugăminte: vizitați (fără mănuși!) lotul național de fotbal, molipsiți-i și pe ei și explicați-le că tot secretul e să pui capul la contribuție cînd dai cu pumnul sau cu piciorul.

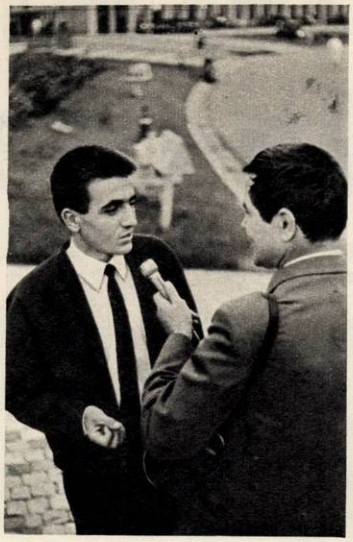

Bazil DUNĂREANU

„... in corpore sano". perfect, dar cu ce?

Și-ar fi atît de simplu! Trebuie doar un suport solid de lemn (sau de metal) de care să atîrne, la o anumită înălțime, două inele și-o frînghie. Iar în chip de paralele — două țevi sau doi pari zdraveni de dimensiuni identice, bine prinși, să nu se clatine. Nimeni nu pretinde altceva.

Experții în materie (recte I.C.A.B. — gospodăria «Lacuri») clatină însă din cap: «Scump, prea scump, de unde atîtea bănet?» Și, ca urmare, **nici un ștrand public bucureștean** (și le-am vizitat pe toate) **nu dispune măcar de un singur aparat de gimnastică!**

Dar pentru repararea unei porțiuni a gardului de sîrmă care înconjură lacul Tei s-a alocat o sumă cu care s-ar putea utila nu un ștrand, ci un complex sportiv. Atunci, de ce nu se alocă nici o sumă pentru instalații elementare de gimnastică? Să fie într-adevăr vorba de o cheltuială inutilă? Întrebați-i pe tineri (și nu numai pe ei). După o baie bună simți aproape obligatoriu nevoia unor exerciții de gimnastică.

Totuși, ca să respectăm adevărul istoric, ceva-ceva a fost: pînă în urmă cu un an, la ștrandul «Băneasa» se mai puteau vedea clătinîndu-se în vînt două biete inele în preajma cărora întotdeauna era aglomerație. Se organizau concursuri, tinerii se stimulau unii pe alții.

Administrația ștrandului (oare cuvîntul «sport» e un neologism chiar atît de puțin uzitat?) a hotărît: «Pericol de accidente. Jos cu inelele!» Și-așa, singurele elemente de gimnastică din perimetrul atît de vast al ștrandurilor bucureștene au dispărut... Le vom mai revedea?

Pînă atunci, să nu vă mirați cînd veți zări tineri agățați de ramurile copacilor, executînd, chipurile, tracțiuni la bară fixă. Nu o fac cu gîndul de-a distruge «spațiul verde». Pur și simplu, simt nevoia de mișcare!

— Dar dacă o să le rupă? — ne obiectează inginerul Gheorghe Nicolae, de la aceeași gospodărie, «Lacuri». Nu știți cum sînt unii... Strica numai așa, din distracție.

Stimați tovarăși, pentru a strica ceva, acel lucru mai întîi trebuie să existe! Amplasați măcar cîteva aparate de gimnastică și vă garantăm că primii care le vor păzi vor fi ei, tinerii.

Mihai HETCO

halal librari!...

După cum vedeți și dv., cărțile sînt expuse, în această librărie ieșeană (vizavi de Casa tineretului), în cutii de pantofi. Inovația nu merită felicitări, însă merită consemnată sub semnul celei mai aspre indignări.

model pentru recepție

Cum trebuie să arate un complex comercial în ziua în care i se face recepția?

1) Plafonul restaurantului să prezinte evidente crăpături pentru ca apa cerului să se scurgă prin el și să provoace o întrecere între scurgerea ei și cea a vinului din sticle. 2) Între bucătărie și anexe să faci pereți din lemn și sticlă, lîngă care să instalezi tigaia basculantă de copt și grătarul. În felul acesta, cînd pui instalațiile în stare de funcționare, asiști la un spectacol de mare temperatură: sticla se topește, iar lemnul ia foc. 3) Restaurantul unui asemenea complex trebuie să aibă cuptoare și sobe, dar coșurile pentru acestea pot lipsi. Poate lipsi și ventilația instalațiilor frigorifice.

Așa trebuie să arate un complex comercial modern cînd i se face recepția. Dovada? Complexul «Podgoria» din Arad.

„dacicul"

«California antichității» — așa a denumit Dacia lui Decebal un savant francez, uimit de atracția ce-o exercita această țară asupra romanilor: imense bogății, mai ales aur, și un popor harnic și viteaz, ce putea deveni un aliat de prim rang la fruntariile imperiului. Întîi Domițian și apoi Traian au căutat să ajungă în inima Daciei, pentru a cuceri cetatea sacră a Sarmisegetuzei. Primul a trebuit să se oprească în anul 89 e.n., la Tapae, lăsînd, pe o parte din pămîntul Banatului de azi, ostași, meșteșugari, constructori. Așa a luat ființă castrul de la **Tibiscum**, devenit sub Traian «Dacicul», așezare militară de prim rang în drumul spre Porțile de Fier ale Transilvaniei și munților Orăștiei, unde-și aveau capitala dacii... Anii romanizării au lăsat urme adînci, castrul devenind în timp «orășel» și pentru populația civilă. După 271, viața nu și-a încetat cursul nici pe aceste meleaguri, noile generații avînd acum de înfruntat vitregia unor secole întunecate...

Tibiscum, atestat în numeroase lucrări istorice ale contemporanilor, a fascinat pe mulți cercetători ai trecutului nostru. De patru ani arheologul Marius Moga, directorul Muzeului regional-Banat, împreună cu echipa sa de amatori și profesioniști, dezleagă pas cu pas tainele acestui castru. Cele patru etape de dezvoltare au fost deja stabilite, ca urmare, în special, a dezgolirii zonei civile, care a scos la iveală o stradă pavată cu mari lespezi de piatră (în fotografie), edificii publice și de cult, ateliere meșteșugărești.

Lucrările continuă; în cîțiva ani, Tibiscum va deveni un punct turistic de o deosebită importanță.

A. MIHAILOPOL

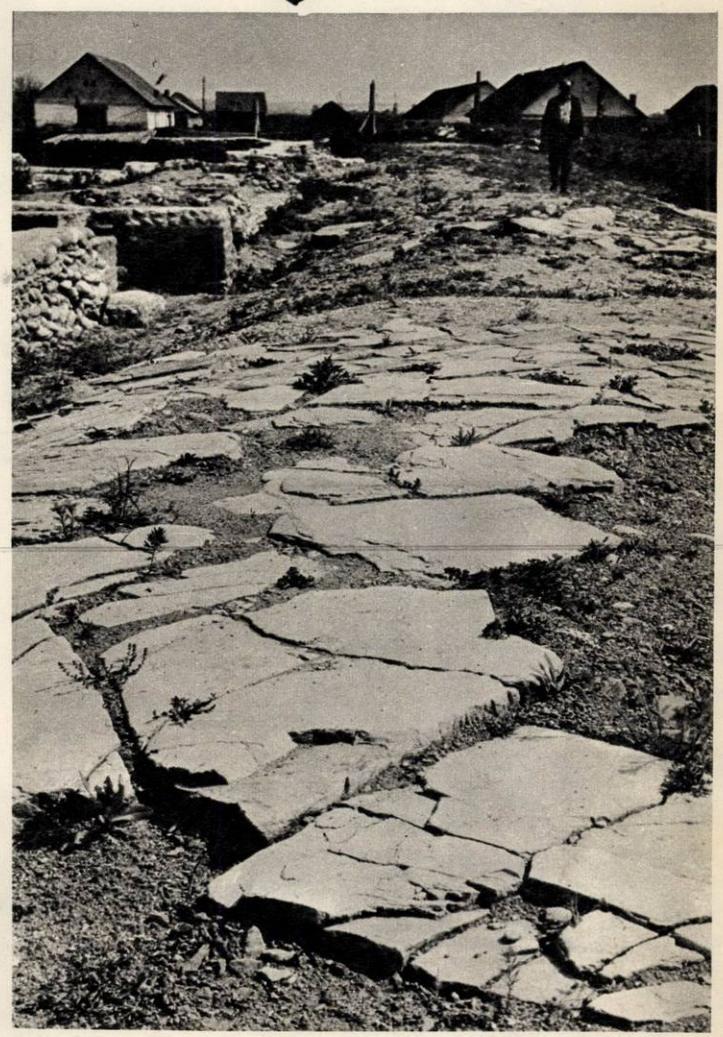

o șosea peste parîng

În momentul de față sînt în curs de executare lucrările de modernizare a unui drum situat la mare altitudine. E vorba de un traseu alpin lung de 110 km, care pleacă de la Bengești (raionul Novaci, regiunea Oltenia) urcînd în serpentină pe masivul Parîng, unde atinge altitudinea de 2 050 m. De aici coboară spre Sușag, în Transilvania. Pînă acum traversarea Carpaților pe această cale era aproape imposibilă.

Modernizat, traseul Bengești-Sușag devine accesibil și turiștilor. Ei vor putea străbate cu piciorul sau cu automobilul o admirabilă zonă montană. Pe lîngă frumusețile Parîngului, în drumul turiștilor se vede și vîrful Păpușa. La capătul traseului (la Sușag) se află cabana «Obîrșia Lotrului».

B. SURU

PIATRA NEAMȚ: confidențele orașului

de Mihai STOIAN
Fotografii de Elena GHERA

Panoramic Piatra Neamț: iată oțelul, sticla și betonul — admirabil fecundate de imaginația proiectanților — înscriindu-se pe traiectoria frumosului, a confortului cotidian și a aspirațiilor majore ale omului.

268 localități urbane (cu 60 la sută mai multe) și 7 000 000 de oameni (mai mult decît dublu) față de anul 1930. Viața modernă accelerează în țara noastră procesul de urbanizare.

Piatra Neamț — oraș care cunoaște o creștere imperioasă. Aici s-au și construit 4 000 de apartamente, patru școli și un complex școlar (însumînd 96 săli de clasă, laboratoare, ateliere), o casă de cultură (cu o sală de 600 locuri), un cinematograf (500 de locuri), o policlinică și — o dată cu sistematizarea zonei centrale — canalizarea; numai în ultimii șase ani s-au deschis în Piatra Neamț 45 de unități comerciale însumînd o suprafață totală de 14 573 mp.

Dar existența într-un mediu aglomerat — cum este orașul în general — impune imprimarea ordinii în toate compartimentele vieții cotidiene, astfel încît omul — de-a lungul unei zile — să nu aibă motive, fie și «minore», de nemulțumire.

ECONOMIA DE TIMP

În decurs de o zi cred că m-au oprit pe stradă, din mers, cinci sau șase străini de oraș (ca și mine de altfel) să mă întrebe cu ce autobuz se ajunge sus, la parc, sau pe Cuza Vodă. Am cercetat inutil tăblițele din stații, căci pe ele — invariabil — scrie doar «I.C.P.N. Autobuz». Ce autobuz, în ce direcție, la ce oră trece primul și ultimul — mister! Cetățenii care așteptau în stații se plîngeau că pierd prea mult timp, că autobuzele nu respectă strict graficul de parcurs. Am încercat să aflu amănunte stînd de vorbă cu șoferul autobuzului «OCOL 31 Bc 1692». Acesta mi-a declarat că n-are graficul refăcut pe noile trasee. Această enigmă legată de transporturi — a graficelor — cred c-am lămurit-o ceva mai tîrziu, citind Decizia nr. 105 din 13 aprilie 1967 a Sfatului popular al orașului Piatra Neamț: «Se interzice circulația autobuzelor prin piața Karl Marx și în parcul Cozla». Autobuzele circulă totuși prin centru, datorită unei avarii pe traseul obișnuit. «Normal, nu?» — am fost întrebat. Răspuns: «Tot atît de normal ar fi fost să se refacă, temporar, și graficele de parcurs pe noul traseu», ca să se poată respecta întocmai și art. 26 al deciziei citate mai înainte: «Conducătorii autobuzelor I.C.P.N. pentru transportul în comun de persoane sînt obligați să respecte graficul de circulație...» Dacă-l au!

Același art. 26 mai conține o precizare care trezește curiozitatea: «Oprirea autobuzelor D.R.T.A. pe raza orașului P. Neamț pentru îmbarcarea sau debarcarea de pasageri în alte condiții decît cele prevăzute de minuta încheiată în acest sens între D.R.T.A. și Comitetul executiv al Sfatului popular oraș P. Neamț este oprită».

N-am văzut această minută, însă am auzit, în legătură cu ea, explicații extrem de contradictorii: *a)* A existat un diferend, fiindcă cei de la D.R.T.A. dublau unele trasee ale I.C.P.N.; *b)* E vorba și de încasările I.C.P.N., care trebuiau împărțite (volens, nolens) cu D.R.T.A.; *c)* Acum D.R.T.A. îi este interzis să facă stații pe teritoriul orașului P. Neamț. *Muncitorii care sînt aduși în Piatra din comunele învecinate* sînt debarcați la autogară, iar de-acolo își pot continua drumul pînă la adevăratul loc de destinație cu mașinile orașului; *d)* Inexact! Pe fiecare traseu — sînt trei intrări în oraș — D.R.T.A. are totuși 3–4 stații, în care pot coborî cei ce vin la Piatra din împrejurimi.

Ceva rămîne de neînțeles: contează mai mult veniturile I.C.P.N. sau ale D.R.T.A. (de fapt încasările intră tot în bugetul statului) decît interesele cetățenilor? Din punctul acestora de vedere, cu atît mai bine dacă se dublează unele trasee, căci asta duce, implicit, la o deservire mai promptă. De pierdut n-ar avea nimeni de pierdut, ci doar de cîștigat: TIMP!

Dar dacă în stațiile autobuzelor se face economie de...

Interzis «jocul cu mingea sau de altă natură pe aceste spații, inclusiv pe alei și străzi». Și iată cam tot ce le rămîne copiilor de făcut.

exactitate, se poate spune că același lucru se întîmplă și la Telefoane unde, pe perete, la loc de cinste, tronează tabelul tarifelor telefonice. Și, cu uimire, citim: cu București — tarif redus între 20 și 7. De ani de zile tariful redus (la peste 50 km depărtare) este între orele 17 și 7. E o scăpare din vedere — mi se explică. (Nu ține oare neîndeplinirea planului la Telefoane și de această «scăpare din vedere» — un... amănunt? Omul citește, crede că tariful e mai ridicat, eventual renunță).

Ar fi de făcut o primă observație: informația vizuală, rapidă, lasă mult de dorit în orașul Piatra Neamț. Pentru a afla cel mai neînsemnat lucru este nevoie să pierzi minute prețioase, să întrebi în stînga și-n dreapta, să cauți pe cineva care știe exact ceea ce te interesează. În domeniul acesta ar trebui procedat sistematic, începînd așadar cu orarul magazinelor (de pus întotdeauna la vedere) și terminînd cu panourile de afișaj (extrem de rare, de fapt simple scînduri împreunate), astfel încît să fie posibilă și respectarea altui articol — nr. 19 — din Decizia 105: «Lipirea afișelor... în alte locuri decît cele stabilite special pentru afiș, este oprită».

JOCUL COPIILOR

Un punct al art. 12 (aceeași decizie) arată că este interzis «jocul cu mingea sau de altă natură pe aceste spații (verzi — n.n.), inclusiv pe alei și străzi». Fără îndoială că așa și este: jocul pe stradă, cu mingea, e primejdios! Dar dacă măsurăm perimetrul «teritoriului copilăriei» rezervat anume de proiectanți jocului celor mici ajungem la concluzia — de ce să n-o recunoaștem — că n-ai încotro, și trebuie să închizi ochii cînd copiii încalcă hotarul vegetal. Pentru zeci și sute de copii — un simplu cerculeț așa-zis «de nisip» (nici urmă de nisip în el, doar pămînt tare și pietre de rîu, ca de altfel și în spațiul înconjurător, pietruit în același mod). Prin aceste locuri, sînt convins, trec zilnic pedagogi, oameni de specialitate, care știu perfect ce însemnătate hotărîtoare are jocul la vîrsta aceasta. Și totuși... Trec medici pediatri, care ar fi trebuit să sesizeze organelor sfatului popular un «amănunt»: la vîrstele mici sistemul osos al copiilor e pe cale de consolidare, iar mersul îndelungat pe pietre de rîu, inegale, nu este tocmai indicat.

Soluții? Să se reducă din spațiile verzi, locul pămîntului și al ierbii luîndu-l nisipul, leagănele, băncile, locul florilor luîndu-l copiii. Nu cred că niște copii, jucîndu-se în aer liber în plin soare, «fac» mai urît pentru un oraș decît florile cele mai frumoase. Să încercăm!

COMERȚ

Centrul orașului — nou clădit — ar putea fi înscris într-un pătrat perfect. Beton, sticlă, oțel... Adică magazine aerisite, luminoase, elegante. Firește, primul lor scop: deservirea cumpărătorilor într-un timp cît mai scurt, cu mărfuri cît mai bune ș.a.m.d.

Prima întrebare pe care i-am pus-o șefului secției comerciale a sfatului popular:

— Aveți vreo «oglindă», un plan al spațiului comercial central, care să vă permită să știți dintr-o ochire unde s-au apropiat prea mult sau unde s-au îndepărtat prea mult două magazine de același profil? Sau unde lipsește cu desăvîrșire altul?

După o căutare cam îndelungată prin dosare gata cusute, a ieșit la iveală o copie a unui plan... de construcție. Deci «oglindă» nu există. De ce ar fi ea, totuși, necesară? Fiindcă «pe viu» se constată următoarele: la o sută de metri una de alta sînt două librării — una doar pentru cărți, cealaltă avînd și papetărie.

Dar parcă tutungeriile nu «privesc» una la alta? Și «Dulciurile» — magazine în care se vînd și răcoritoare —, repetările datorîndu-se faptului că una ține de T.A.P.L., cealaltă (aflată la numai 20 de metri) ține de O.C.L. Alimentara.

Problema spațiului comercial ar merita o studiere mai temeinică, știut fiind că orice măsură de îmbunătățire luată acum ar duce implicit la o mutare (și deci la noi cheltuieli). Totuși e poate un lux nemăsurat să repartizezi 20 de unități fixe «Răcoritoarelor» — altminteri rentabile — cînd ele se vînd mai cu seamă vara și cînd ai la dispoziție atîtea alte magazine care le-ar putea desface (cofetării, terasele restaurantelor etc.). Risipa de spațiu comercial construit nu duce neapărat la o perfectă deservire căci, așa cum spunea un cunoscut cineast, nu este suficient să ai un foarte bun aparat de filmat ca să realizezi un film foarte bun.

Deși reprezintă peste 75 la sută din totalul unităților, vechiul spațiu comercial nu este valorificat pe măsura restului. Nu-i vorba de cine știe ce investiții, dar unele «modernizări» ar trebui să șteargă mai rapid deosebirea dintre «vechi» și «nou»: culoarea (ah! toate fațadele vopsite în cel mai îngrozitor cenușiu cu putință), materialele folosite (de ce nu mai multă sticlă, P.A.L.?).

Direcția comercială regională Bacău dispune de un colectiv specializat pentru reclamă, dar... reclama șchioapătă la Piatra Neamț, din cel puțin două puncte de vedere:

Estetic. Anunțurile de tot felul sînt în grea suferință, mai ales din punct de vedere al bunului-gust, căci sînt scrise în cîte 5-6 culori țipătoare, însoțite fiind totodată și de cîte-un desen «înfricoșător».

Așadar, atenție! Aici domnii își pot rade barba și tunde părul. Ca să știe toată lumea, inclusiv turiștii, ce se face într-o frizerie din gramatica altor limbi, ca și din limba română, fără nici o discriminare.

Ambianță încîntătoare + dezvoltare imperioasă= argumente în plus pentru înlăturarea oricărui «amănunt» necorespunzător unui asemenea cadru urban civilizat.

Psihologic. Iată cîteva «mo(n)stre» de reclamă culese din vitrinele și de pe pereții magazinelor din Piatra Neamț: «Pentru orice băiat și fată, recomandăm ciocolată»; «Pescuitul sportiv vă oferă momente plăcute și condiții avantajoase în mijlocul naturii» (la A.G.V.P.S.); «Executăm cele mai recente (!) tunsori moderne (!) din linia anului 1967» și «aplicăm linia modernă în coafură a (!) anului 1967»; «Aici se confecționează numai coroane» (nu dentare, ci mortuare — n.n.) (anunț lîngă baia comunală); «Servim băuturi alese» (la bufetul «Ozana»); «Luna imprimeurilor — modele noi, variate, din bumbac și mătase» (reclamă cocoțată pe un bloc); «Vaze de flori» (scris mare într-o vitrină cu vaze de flori).

Pretutindeni, în vitrine, pe pereți, în magazine și restaurante — zeci și sute de afișe de toate dimensiunile pretind că fac o ispravă adunînd inutil praful (majoritatea nu comunică nimic).

Pe tine, trecător, te-ar interesa de pildă să știi că în magazinul X se pot cumpăra vaze de flori «din porțelan de Sighișoara, renumit pe glob», ori că «în primăvara aceasta se poartă imprimeuri cu flori mari sau cu figuri geometrice, colorate puternic»...

Firmele luminoase reprezintă, de asemeni, un excelent mijloc de agitație comercială vizuală, însă, din nefericire, cînd se aprind pe înserate în Piatra Neamț, ele clipesc incomplet (ca și cum ți-ar face într-adins cu ochiul, ca să-ți atragă atenția pe ce mîini au încăput). La 10 aprilie a.c., Sfatul popular Piatra Neamț, printr-o adresă, a anunțat A.R.U.C.-Bacău că «o serie de firme luminoase nu funcționează bine, avînd litere lipsă. Vă rugăm să trimiteți o echipă de lucru cît mai urgent». La 17 aprilie a.c., răspunsul: «Meseriașii noștri au fost la Piatra Neamț și, împreună cu șefii serviciilor administrative ale O.C.L. și T.A.P.L., au verificat toate firmele, iar unde sînt arse au fost luate șabloane, înaintîndu-se comanda la «Electrofar» București. Urmează ca pe data de 20 (care lună? ce an? — n.n.) să trimitem mașina la București ca să le ridice, iar apoi ne vom prezenta de urgență la Piatra Neamț să le montăm» (semnăturile indescifrabile — n.n.). Firmele luminoase continuă să facă cu ochiul...

TIMPUL LIBER

Primul și cel mai important mijloc de recreare a cetățeanului din Piatra Neamț rămîne, pînă la această oră, orice s-ar spune, *natura*. Orașul este plasat într-un cadru natural încîntător, cu multiple posibilități de plimbare pentru localnici și vizitatori. Dar ștrandul, unul dintre cele mai căutate locuri, e încă în... construcție (va fi gata, după promisiuni, în iulie a.c.). La fel, terasa-parc de pe dealul Cozla e închisă, deoarece se lucrează intens la reamenajarea ei în stil popular. Termenul de dare în folosință: 1 iunie a.c. De ce atît de tîrziu? Fiindcă ideea a venit... tîrziu. În februarie '67, T.A.P.L.-Piatra Neamț a cerut G.S.A.P.-Bacău documentația, care a fost gata în aprilie '67... Pînă la jumătatea lunii mai însă, deși partea de construcție e gata, n-a fost depozitat mobilierul (comandat la T.A.P.L.), nici ulcelele nu-s (comandate la Buhuși), etc. Localnicii susțin că sînt prea puține locuri la cinematograf (500 la «Pietricica», plus spectacolele din sala Casei de cultură, de patru ori pe săptămînă). Există propunerea ca, pînă la construirea «Cinemascopului» (șantierul va fi deschis abia în toamnă), cinematograful Casei de cultură să funcționeze zilnic.

Soarta Teatrului de stat din localitate (deși a obținut recent un răsunător succes peste hotare cu piesa lui Alecu Popovici) a fost cam tristă anul acesta: din septembrie '66 pînă-n ianuarie '67 a stat închis pentru refacerea părții mecanice și electrice a scenei (deși contractul cu I.S.«Decorativa» fusese semnat în 1964, după amînări de-o parte și de alta, lucrarea n-a fost începută în perioada liberă, de concediu, a colectivului teatral, ci exact la... deschiderea stagiunii). Așadar, deschiderea a însemnat... închiderea stagiunii! După același contract, totul trebuia să dureze două luni,dar a durat dublu. Mai sînt și astăzi deficiențe semnalate la recepție, acceptate și rămase în... suspensie. Dar nu asta-i cauza pentru care teatrul (exceptînd turneele de muzică ușoară și de revistă) mai are perioade în care ușile îi sînt închise: o parte din actori se află în turneu cu «Tristan și Isolda», cealaltă parte pregătește un nou spectacol — «Măști». Discutînd problema cu oameni de specialitate, aceștia susțin că nu există în Piatra Neamț suficienți spectatori pentru a se juca, o întreagă stagiune, cîte șase spectacole pe săptămînă (deși în 1966 s-au totalizat 80 000 de spectatori — însumîndu-i și pe cei din deplasări). Părerea lor s-ar putea să fie totuși greșită, căci teatrul trebuie să joace, iar omul n-are decît să știe, cînd vrea și are timp liber, că ușile teatrului sînt deschise în permanență. În felul acesta, chiar dacă argumentul «nu-s încă destui spectatori de teatru la Piatra Neamț» e real, cu timpul — prin «presiunea» unei activități culturale continue, susținute — numărul lor va spori, fără îndoială, simțitor. Dar așa...

În legătură cu teatrul am mai descoperit o ciudățenie: el depinde direct de Bacău, deși joacă pe teritoriul orașului Piatra Neamț. Interesîndu-mă, am înțeles că așa s-au perpetuat lucrurile încă de la înființarea lui (sînt ceva ani de atunci), cînd reprezenta doar o secție a Teatrului din Bacău. N-ar fi posibil să treacă sub egida Sfatului popular Piatra Neamț? Ba da, însă... cu subvenția pe care o primește de la regiune cum rămîne? E greu să se greveze bugetul local... Dar banii, oricum, se cheltuiesc. Ar fi chiar imposibil să se treacă suma respectivă — firește, la anul — în bugetul raionului? Nu, totul e ca forma să fie făcută. Păi să fie!

Altă posibilitate de destindere și de culturalizare: vizitarea muzeelor din localitate (Muzeul arheologic și Muzeul de științe naturale). Casa memorială «Calistrat Hogaș» este în completă reconstruire.

La Muzeul arheologic, excepțional de interesant, nu găsești nici un pliant, nici un prospect tipărit pentru vizitatori, iar explicațiile de pe turnul (zidit în 1499) și biserica (1497-1498) de lîngă noua Curte Domnească a lui Ștefan cel Mare ar fi desigur necesar (mai cu seamă acum, în Anul turistic internațional) să fie traduse în cîteva limbi (ca și mult așteptatele pliante).

În parcul din fața bisericii s-ar potrivi — mai încape vorbă — o statuie a lui Ștefan cel Mare, însă orașul acesta n-are statui (deși s-au cheltuit ceva fonduri pentru... plastică — vezi mai mult decît discutabila «realizare» de pe fațada Casei de cultură a sindicatelor, precum și motivul decorativ din aluminiu, din fața hotelului, care au costat, fiecare în parte, zeci de mii de lei). În Piatra Neamț ar mai fi de dorit să se înalțe o statuie a lui Creangă, a lui Hogaș etc. Iată lista sculpturilor existente actualmente în întregul oraș: basoreliefurile lui C. Hogaș, I. Negrea și C. Stamatin, statuia lui M. Kogălniceanu, monumentul lui Sculy Logotetis.

Un ultim «amănunt»: în vitrina Casei de cultură a sindicatelor se află expus planul lunar de activitate. În ziua de 10 mai a.c., la ora 17, era planificată ședința activului cultural sindical al orașului Piatra Neamț. În ziua respectivă, la ora respectivă, nu s-a prezentat nimeni. Am aflat (de la instructorul artistic Mancaș) că mobilizarea nici nu s-a făcut, deoarece tov. secretar Mureșan era plecat la Bacău. Merge atît de bine munca culturală sindicală la Piatra Neamț încît să se amîne chiar așa ședința activului?

ULTIMUL PUNCT LA ORDINEA DE ZI: DIVERSE

● Lipsesc florile din magazin (între 10 și 12 mai nu s-au găsit decît cale). Asta într-un oraș care-și înfrumusețează străzile, anul acesta, cu nu mai puțin de 1 500 000 flori.

● Sînt zeci și sute de case în Piatra Neamț cu fațada extrem de murdară, cu tencuiala căzută. Explicația: n-avem ce le face, sînt particulare. Dar strada nu este... particulară. E a tuturor! Fațada casei oricui e la... stradă, și nimeni nu iese în stradă îmbrăcat oricum, în orice stare (de neglijență). Orice municipalitate de pe glob găsește mijloacele adecvate care-i permit să țină curat obrazul străzii, care-i în fond obrazul orașului.

● Un om mai în vîrstă mi s-a plîns că trebuie să umble mult și bine pînă să găsească, întotdeauna, morcovi și albitură pentru supele lui dietetice. Asist la dialogul șefului secției comerciale a Sfatului popular cu un vînzător de «Aprozar» din piață: «Ai morcovi?» «N-am». «De cînd?» «De vreo 10 zile». «Ai cerut?» «Cerut!» «Dar ai fost și personal să iei, la depozit?» «Aici cine să rămînă în timpul ăsta?» «Să te fi dus înainte de șase dimineața». «Depozitul se deschide la șapte». Ah! exoticele legume care se numesc... morcovi.

● 40 de metri pătrați de asfalt, în plin centru, lipsesc

din fața Teatrului de stat. Se oferă cineva să facă de urgență această transplantare gospodărească?

● Un «amănunt» descoperit la hotelul «Ceahlăul»: un cartonaș pe care îl poți prinde pe ușa camerei și pe care scrie «Mă odihnesc, vă rog nu mă deranjați». Ideea n-ar putea fi pusă în aplicare și în alte hoteluri, indiferent de clasa cărora aparțin? N-ar fi însă de dorit extinderea «procedeului unic» de-aici: în camera de o persoană (nr. 410), de 70 lei pe noapte, a fost introdus la ora 23, în timp ce «titularul» lipsea, un pat pliant și... încă un client. Fără consimțămîntul nimănui în afară de cel al... șefului de recepție (tov. Hubert). Și cînd te gîndești că în fiecare cameră, de cum treci pragul, găsești un formular tipărit în două culori: «Stimate pasager, în grija noastră permanentă de a îmbunătăți deservirea în hotel, vă rugăm să notați în acest chestionar impresiile dv.» Le-am notat însă aici!

● O sugestie: să se instaleze în fața hotelului «Ceahlăul» (în colțul dinspre O.N.T.) o hartă a orașului și a împrejurimilor, luminată de beculețe colorate, indicatoare, marcînd cele mai importante locuri de vizitat (căci la librăria «Calistrat Hogaș» din localitate se găsește ghidul «Văii Jiului» dar nu și cel al regiunii Bacău, inclusiv raionul P. Neamț, tot așa cum aici nu poți cumpăra variate cărți poștale ilustrate cu imagini din Piatra Neamț — lipsesc hotelul, biserica lui Ștefan cel Mare etc. — lucrul fiind în schimb perfect posibil la... Onești, unde ți se oferă imagini ale centrului Pietrei, surprins din diferite unghiuri și color).

● De la gară pînă la Telefoane, unde există un ghișeu de presă, sînt circa 500 de metri. Trenul sosește la 12,02, iar cel însărcinat cu aducerea publicațiilor ajunge abia la... 13,40 (în ziua de 10 mai a.c.). Așadar, cinci metri parcurși pe minut... Altă dată, nici măcar atît: în 12 mai a.c. presa centrală n-a mai ajuns la timp la Piatra Neamț. De ce?

● Imediat după revelion, văzînd că treaba merge slab în zilele în care la televizor este «Sfîntul» sau «Dialogul la distanță», cei de la restaurantul «Ceahlăul» s-au... orientat: au instalat un televizor în salonul în care nu cîntă seara orchestra. Omul vine, mănîncă, bea și privește. E o atmosferă tihnită, plăcută, civilizată. Iar localul își face planul. O minte deșteaptă n-a așteptat neapărat soluții date de centru.

● Motivul pentru care nu se interzice claxonatul în Piatra Neamț: circulație intensă. Mai intensă decît în București? O fi!

● Dar o lustragerie ar strica într-un oraș turistic cum este acesta? Turistul — după cum arată și numele — umblă. Umblînd, inevitabil, se prăfuiește. E chiar atît de complicat să i se asigure rapida curățire a încălțămintei?

● Magazinul de artizanat al O.C.L. Industrial (căci mai există și unul al U.R.C.M.) desface doar... trei obiecte specifice regiunii (bundițe, catrințe, pernițe). În rest, obiecte de artizanat venind din toată țara la munte, ca să mai ia aer curat.

● Mult prea puține coșuri de hîrtie în centru (cum o fi pe la periferie?), pentru a putea fi respectat întocmai art. 21 din Decizia 105/967 care interzice «aruncarea oricăror hîrtii și obiecte». Sînt comandate 86 de coșuri de hîrtii, dar montarea lor întîmpină greutăți deoarece lipsește țeava de 2 țoli pentru fixarea lor.

● Vitrinele — ca tot ce ține de informația vizuală, rapidă, «dintr-un foc» — sînt neinspirate: una te anunță în luna mai că «Vine, vine primăvara», alta expune la un loc, ca într-un adevărat Turn Babel, iaurt cu perii de frecat podeaua, ulei de floarea-soarelui cu ceară de parchet ș.a.m.d. Ar fi necesar un concurs de vitrine pe plan local? Poate...,dar am aflat că Piatra Neamț a cîștigat, nu demult, un asemenea concurs, pe plan regional.(N.r. — Pe cînd și un concurs de demagogie?).

● Puțini localnici știu că în orașul lor mai funcționează încă o spălătorie (în subsolul băii centrale). Dotată cu utilaj modern, ea are o capacitate de lucru mult mai ridicată decît cea actuală, căci acum se fac aici comenzi doar pentru instituții (10-15 «particulari» pe lună). Stînd de vorbă cu responsabilul spălătoriei, se dovedește că randamentul utilajului ar putea fi dublu, și mai mare chiar, că actualmente se lucrează «sub plan». Dar lumea nu aduce rufe la ei. În oraș nici un anunț. În schimb, potop din cele de tipul «Vaze de flori» sau «Vine, vine primăvara». Ce inerție locală — și a cui — trebuie de urgență dată la spălat? Sau să prefere cei din Piatra Neamț să-și spele rufele în familie? Cu regret, dar și cu simpatie, n-am putut respecta această ipotetică preferință.

...DAR ACESTE DOUĂ IMAGINI SE ÎNCADREAZĂ OARE ÎN ASPECTUL NOU AL ORAȘULUI?

Fabrică de pîine sau fabrică de lăzi? Oricum, cu o asemenea fațadă e greu să ții curat obrazul orașului (fotografia din stînga). O dovadă în plus a neglijării copiilor de către gospodarii cu salariu din Piatra Neamț (fotografia din dreapta): curtea Școlii generale nr. 3, școală dată în folosință în urmă cu doi ani (clădire ultramodernă), are porți pentru fotbal și coșuri pentru baschet. Dar terenul e complet denivelat, cu moloz, pietroaie (resturile unei magazii dărîmate cu mare întîrziere). De doi ani așteaptă elevii să aibă la dispoziție o curte civilizată, pe măsura școlii în care învață. Încă un «amănunt»?...

două schițe
de Nicolae ȚIC
Ilustrații de C. BACIU

de cinci nopți încoace

Aflasem că Georgică are probleme, ca tot omul, probleme. În calitate de cel mai în vîrstă de pe strada noastră (împlinisem cincisprezece ani) eram obligat să-l ascult pe îndelete și să-i *dau un sfat corespunzător*. Așa se face că într-o sîmbătă după-amiază am luat-o pe Violeta de secretară și ne-am dus să pregătim biroul pentru audiențe. Cu creta, am desenat pe pavaj un pătrat mare — biroul meu; alături, un dreptunghi — biroul secretarei. Instalat comod într-un fotoliu desenat cu grijă, am început să răsfoiesc niște hîrtii, nu cumva să mă prindă Georgică *stînd de pomană*. *Audiența era fixată pentru* șase fără un sfert. S-a făcut șase fără trei minute și secretara încă nu băgase capul pe ușă ca să mi-l anunțe pe Georgică. Aveam la îndemînă un buton: țîrrrrr!... Violeta (evident, nu avea *practică de secretară* și s-a speriat îngrozitor) a deschis ușa brusc și m-a pocnit cu ea în frunte. Crezuse că mi s-a întîmplat o nenorocire de sun așa, ca disperatul. De Georgică nu știa nimic, nu dăduse nici un semn de viață. Poate că o fi avînd unele dificultăți cu algebra și mai întîrzie puțin. Abia pe la șase și jumătate s-a arătat Georgică, scărmănat de frate-său mai mare *pentru niște leișori pușI deoparte*... Și scărmănat, și fără leișori nu mai avea nici un haz, se pleoștise de tot și umbla pe trei cărări. Îngrijorat, vrînd să-i vin în ajutor, mi-am pregătit repede un discurs de îmbărbătare. Așteptam cu emoție clipa cînd secretara va băga capul pe ușă: «A sosit domnu' Georgică. Poate să intre?!» Cînd colo, Georgică nici gînd să treacă pe la secretară. *A trecut prin perete ca prin nimica, mi-a* pătruns în birou și s-a trîntit, boieros, pe o canapea cu arcuri moi de i s-au zdruncinat creierii. Cu toată prețuirea ce i-o port, asta m-a indignat peste măsură: oricum, chiar dacă ne știm de-atîta vreme, un pic de bun-simț este absolut necesar... De trei ori l-am scos din birou pe fereastră, de trei ori a revenit prin perete. *Abia a patra oară, după o directă în bărbie*, s-a conformat uzanțelor. Imediat secretara a băgat capul pe ușă. Cîteva clipe mai tîrziu a apărut și Georgică ținîndu-se cu mîna de falcă:

— Bonjour! a spus el.

— Bonjour, mon ami! la loc. Cu ce problemă?

— Cu una care mă frămîntă de cinci nopți încoace, mi s-a destăinuit Georgică, luînd loc pe canapea. *De cinci nopți încoace visez mereu* că Mihăiță stinge soarele ca pe-un felinar. Are-o scară pe care urcă pînă la soare și suflă, și-ndată se face întuneric beznă. Trebuie să recunoști că asta-i o problemă și-am venit să-ți cer sfatul: cum să procedăm?

— E limpede: o să-i furăm scara.

— Imposibil, am încercat, imposibil, o ține tot timpul în buzunar și noaptea doarme cu ea sub cap. Am aflat precis că-n noaptea asta vrea să stingă soarele definitiv. Mîine dimineață, cînd o să ne trezim...

— După cum știi, i-am spus lui Georgică în chip de liniștire, *există un comitet pentru apă*rarea soarelui, și sînt absolut convins că acest comitet a luat toate măsurile necesare. Chiar acum o s-o rog pe secretară să-i telefoneze președintelui.

În mai puțin de cinci minute secretara a reușit să obțină, chiar de la președinte, toate asigurările că în următoarele două milioane de ani soarele nu va păți nimic de natură să-l chiorască măcar. Cît despre Mihăiță, să n-avem nici o grijă, în noaptea asta o să doarmă buștean: după o zi de pescuit s-a întors acasă frînt și fără nici un pește.

— Altceva ce mai faci tu, Georgică?, l-am întrebat, vioi.

— Mi-a luat frate-meu toți banii și aveam mare nevoie...

— Mai așteaptă și tu pînă la chenzină.

— Imposibil. Dă-mi tu cinci lei.

— Măi Georgică, n-am mărunțiș la mine. Poate-așa, s-o rog pe secretară. Și-am apăsat *pe un buton: Duduie Violeta, ți se-ntîmplă să ai* cinci lei?

— Da, vă rog, imediat.

— E-n ordine!, s-a bucurat Georgică. Mă duc să cumpăr un ferăstrău. Și la noapte, cînd o vrea Mihăiță să urce ca să stingă soarele, îi tai scara. Adieu!

— Adieu, mon ami!

I-am spus secretarei că e liberă, poate să plece. Eu am mai rămas puțin ca să răsfoiesc niște reclamații. Printre altele am dat și peste una semnată de Mihăiță, prin care acesta îmi atrăgea atenția că de cinci nopți încoace Georgică îl trezește mereu, cu telefonul, ca să-i împrumute cinci lei de înghețată.

■■■

un costum alb, impecabil

În fiecare după-amiază, la cinci și jumătate fix, trecea pe strada noastră un băiețandru îmbrăcat în alb, slăbuț și timid, atît de timid încît nici nu îndrăznea să se uite-n dreapta și-n stînga, numai în jos se uita, să vadă pe unde calcă. Încă din prima zi l-am botezat Amărîtul vesel. A doua și-a treia zi am încercat să intrăm în vorbă cu el. În cea de-a patra și-n următoarele, ieșindu-i în cale, ne-am strîmbat la el și i-am pus piedici, și i-am tras cîte-un ghiont. Degeaba, trecea pe lîngă noi și printre noi ca și cînd n-am fi existat. Vreo două săptămîni am trăit într-o agitație teribilă: cum se-apropia ora cinci și jumătate lăsam cartea, lăsam tot și alergam în stradă și ne-adunam *în grup, clocotind de mînie. Cînd îl vedeam apă*rînd în capătul străzii, ca o provocare, parcă mă cuprindea amețeala: «Încă mai calcă pe-aici?!» Mai tare și mai tare mă-nfuria costumul lui alb, nepătat, impecabil. Amărîtul ăsta chiar nu se tăvălea pe maidan, nu-și ștergea palma de fundul pantalonilor, nu se bătea, nu se-agăța de tramvaie?!

Mi-a venit ideea sinistră să-l înconjurăm toți și să-l facem pierdut printre noi și să-i cărăm la *pumni cu nemiluita*. Pe ce vreți mă jur că l-am strîns ca-ntr-un cerc de foc. Și-am sărit cu pumnii, și-am dat cu sete, și-a fost prăpăd. În cîteva minute toți eram la pămînt, zdrobiți și *plini* de vînătăi și, mai ales, profund nedumeriți: în loc să dăm în el, cum ne fusese vorba, ne pocniserăm

■ ■ ■

între noi cu-atîta rîvnă de nu mai eram buni de nimic. Amărîtul vesel, îmbrăcat în alb, teafăr, liniştit, se-apropia încet-încet de celălalt capăt al străzii. Cînd şi cum ne scăpase?!, asta întrecea puterea noastră de înţelegere. «Pe ce vreţi mă jur că am dat în el şi numai în el!», ne asigura Georgică. Ciudat: şi mie mi se păruse tot timpul că dau numai în el, ba, la un moment dat, chiar îl luasem de gît. «Pe mine m-ai luat de gît, idiotule! Uite că se şi cunoaşte!», s-a supărat Mihăiţă. Întîmplarea asta ne-a cam întors pe dos. Acest Amărît vesel exista cu adevărat?!

A doua zi am hotărît să schimbăm planul de bătaie: să ies în stradă numai eu (ceilalţi să pîndească de la ferestre), s-o iau pe urma lui şi să-l prind la-nghesuială, şi să-l ard ca pe hoţii de cai. Dintre toţi de pe strada noastră eram cel mai solid şi-n stare să fac faţă la trei amărîţi veseli... Cînd l-am văzut, plăpînd şi puţin adus de spate, parcă mi s-a făcut milă de el. Prea tare n-o să-l pocnesc, doar cît să se-nvete minte şi să nu mai treacă pe strada noastră.

Parcul era aproape pustiu, ca-n fiecare după-amiază. Aici puteai să te baţi în voie, pînă la istovire. Aici mă bătuse unul de pe-o stradă din centru de nu m-am dus la şcoală trei zile. Cu Amărîtul vesel era floare la ureche. Doi pumni şi-un picior în fund. Cînd să mă reped în el, mi-am adus aminte că nu-i cinstit să ataci chiar aşa, neprovocat. Şi-atunci, parcă vrînd să-mi vină în ajutor, Amărîtul vesel m-a întrebat din mers, fără să-ntoarcă faţa spre mine:

— Doriţi să-mi trageţi o mamă de bătaie?

— Pîn-aici ţi-a fost.

— Ar trebui s-aveţi un motiv.

— Tocmai la asta mă gîndeam. Cum te cheamă?

— Alexandru.

— Da? Află că ţi-ai găsit naşul! Alexandru mă cheamă pe mine. Pe tine trebuie să te cheme altfel, Vasile, ori Petru, ori Gheorghe...

— Mă cheamă şi Vasile, şi Petru, şi Gheorghe.

— Da?! Şi Mihăiţă, cumva?

— Da, desigur, şi Mihăiţă.

— Şi Costel?

— Da, desigur, şi Costel.

— Şi mai cum?

— Şi Ionică, şi Fănică, şi Stelică, şi Mitică...

— Şi pe chestia asta crezi că ai voie să treci pe strada noastră?

— Am voie pe toate străzile.

— Să-ţi iasă din cap!

Şi i-am pus o piedică, şi-am căzut numai eu. Cînd să mă reped cu pumnii, el mi-a întors spatele şi-a rîs, cam în bătaie de joc. Asta m-a scos total din sărite. Şi i-am ars un pumn în coaste de mi-a venit să sughit. I-am mai dat şi una după ceafă de-am văzut stele verzi. Şi-un picior în fund, cum plănuisem, de-am zburat cît colo...

Iar el se-apropia de ieşirea din parc, acelaşi, îmbrăcat în alb, teafăr şi liniştit, cu mers egal. Ciudat: doar îl apucasem zdravăn de mîini şi-i cărasem la pumni şi la picioare...

Cînd să iasă din parc, Amărîtul vesel s-a oprit şi s-a-ntors cu faţa spre mine şi mi-a făcut un semn de adio. Oare cum de nu observasem pînă acum că îmi semăna perfect?! Îmi semăna? Eram eu, chiar eu, în costumul alb, dăruit de bunica în ziua cînd împlinisem treisprezece ani.

Ceilalţi din ceată mă aşteptau în faţa casei. Le-a fost de-ajuns să mă vadă ca să priceapă tot şi să-mi arate dispreţul lor. «Nu eşti în stare de nimic!» Tăcut, ruşinat, cu ochii plecaţi, fără să dau nici o explicaţie, m-am dus acasă şi-am rugat-o pe mama să-mi pună nişte prişniţe.

În ziua următoare pîndeam de la fereastră. La cinci şi jumătate fix pe strada noastră a trecut un camion încărcat cu lăzi de bere. E un restaurant pe colţ, şi vara se bea multă bere. După vreun sfert de ceas a mai trecut şi-o bătrînă îmbrăcată în negru, trăgînd de sfoară un căţel şchiop. Şi mi-a venit un chef să plec de pe strada asta uitată şi bătrînă, să plec pentru totdeauna.

opinia publică

Televiziunea începe să devină obiect al comentariilor presei şi în afara rubricilor specializate. Privită ca o oglindă a vieţii de zi cu zi, ea este tratată cu severitate atunci cînd imaginea pe care o reflectă pare ştearsă sau deformată. Reproşurile se referă mai ales la o anumită pasivitate soră cu indiferenţa faţă de lucruri care pe telespectator îl rod, îl dor. Un crainic sportiv care consemnează rece traiectoria mingii într-un moment cînd amatorii de fotbal aşteaptă cu sufletul răscolit un comentariu viu, pe măsura revoltei lor, o discuţie despre deservirea populaţiei care escamotează în fapt rămînerea în urmă a acestui sector de activitate sînt privite ca acte de dezertare de la una dintre obligaţiile primordiale ale televiziunii: aceea de a reprezenta opinia publică. În ultimă analiză aceste reproşuri sînt un semn al stimei şi încrederii investite de oameni în televiziune. Ei s-au deprins să-i simtă alături umărul şi la bucurie şi la necaz şi nu-şi pot reţine dezamăgirea cînd li se pare că au fost abandonaţi.

Sînt împrejurări cînd responsabilităţile sînt uşor de stabilit. Doi reporteri sportivi, urmîndu-şi unul altuia, furnizează două comentarii de factură cu totul diferită şi telespectatorul îşi poate îndrepta preferinţele fie către primul, fie către al doilea. Alteori lucrurile sînt mai puţin clare. Între rubricile «Reflector» şi «Faţă-n faţă» a apărut un mare decalaj în ceea ce priveşte exigenţa. În timp ce prima merge fără menajamente drept la ţintă, cea de-a doua se specializează pe zi ce trece în ocolirea punctelor nevralgice. Se fac, de pildă, eforturi pentru a-l convinge pe spectatorul de film că reţeaua cinematografică nu are păcate mai mari decît defectarea unor litere din firmele luminoase şi imperfecta organizare a premierelor sau că pentru problema vînzării biletelor soluţia optimă este închiderea casei cinematografului la filmele de mare succes şi distribuirea lor exclusiv pe bază de contracte cu întreprinderile. Spectatorul ştie însă, sau măcar bănuieşte, că altele sînt racilele organizatorice care-l privează prea adesea de posibilitatea de a vedea filme bune în condiţii bune. De aceea emisiunile de această factură îi subminează încrederea în solidaritatea televiziunii cu interesele lui reale. Aici însă e mai greu să delimitezi răspunderile. Sînt autorii rubricii «Reflector» mai curajoşi şi mai puţin dispuşi la compromisuri decît cei ai rubricii «Faţă-n faţă»? Provine cumva deosebirea din modul diferit în care conducerea televiziunii a conceput cele două rubrici? Nu o dată cronicarul se află în situaţia dificilă de a nu şti cui se cuvin elogiile sau criticile pe care se simte dator să le formuleze. Să luăm cazul cel mai simplu: un cîntăreţ de muzică uşoară interpretează într-un stil lipsit de stil două melodii răsauzite. E oare pentru că nu s-a ostenit să înveţe altele noi? E vinovat realizatorul emisiunii, care i-a impus să rămînă la vechiul repertoriu? Sau, poate, responsabilul cu programele muzicale care, în ultimul moment, a cerut înlocuirea unui cîntec nou cu altul «rodat»? Cînd Aurelian Andreescu recidivează în a ne demonstra că efortul de a memora textul unui cîntecel îl depăşeşte, telespectatorul se întreabă cine ţine neapărat să-l invite în continuare pe micul ecran.

Într-o singură seară am văzut două emisiuni de niveluri incomparabile între ele. Admirabil concepută şi excelent realizată, emisiunea X.Y.Z., consacrată plopilor fără soţ, a examinat cu mijloace specifice televiziunii toate fatetele unei probleme de «mică istorie» literară. Nu ştim însă cine merită aplauzele noastre, ce reporter ingenios a ascuns televiziunea sub misterul iniţialelor de la sfîrşitul alfabetului. În aceeaşi zi, «Dosarul nr...» ne-a convins din nou că autorii (de astă dată cunoscuţi) ai rubricii sînt departe de a fi găsit tonul just şi maniera adecvată. Cazurile prezentate par mereu aceleaşi (iar un delapidator, iar nişte fii denaturaţi...). O vorbărie interminabilă care oscilează între excesul de calambururi ieftine şi stilul lacrimogen al reportajelor pasionale dintr-o anumită presă antebelică se străduieşte să ţină locul unui adevărat reportaj de televiziune. Stîngăcia realizării atinge culmea în secvenţele prelungite în care o femeie bătrînă vorbeşte într-un microfon ţinut cu sîrguinţă de reporter, fără ca noi să auzim măcar un singur cuvînt. Obişnuit de alte emisiuni cu un nivel calitativ diferit, telespectatorul este îndreptăţit să se întrebe dacă explicaţia trebuie căutată în greşita înţelegere a specificului rubricii, în greşita alegere a realizatorilor ei sau într-o combinare a acestor două neajunsuri. Conducerea televiziunii are plăcuta experienţă a unor rubrici mai presus de orice critică pentru că au fost încredinţate unor oameni care nu trebuie învăţaţi cum să le facă: Dan Hăulică («De la Giotto la Brâncuşi»), Petre Codreanu («Cronica discului»), Ovidiu Drimba («Istoria teatrului universal») şi alţii.

De dragul încrederii pe care opinia publică o investeşte în televiziune, aceasta ar trebui să caute şi pentru emisiunile încă oscilante, imperfecte, obosite congenital, **personalităţi în măsură să le insufle o viaţă nouă.**

Felicia ANTIP

cadran internațional

Cifric, AL 27-LEA SALON INTERNAȚIONAL AL AERONAUTICII ȘI SPAȚIULUI, de pe aeroportul parizian Le Bourget, poate fi sintetizat astfel: 16 țări participante, 150 avioane, 54 elicoptere, cîteva zeci de rachete, un număr de sateliți spațiali și... patru cosmonauți: sovieticii Pavel Beleaev și Konstantin Feoktistov și americanii Michael Colins și David Scott. Printre noutățile din domeniul aviației prezentate la Le Bourget se înscriu: avionul cu aripi variabile reprezentat de bombardierul de vînătoare american F-111; macheta avionului-gigant supersonic cu aripi variabile, pregătit de firma americană Boeing pentru 1971-1972. Uniunea Sovietică prezintă ca noutate — alături de avioanele-gigant Anteu de 700 locuri și de alte realizări anterioare — trireactorul YAK-40, care poate ateriza pe orice fel de aeroport, și macheta avionului comercial supersonic TU-144, care va putea atinge viteza de 2 450 km/oră, avînd la bord 120 pasageri.

În spațiul rezervat realizărilor de pe tărîmul zborurilor spațiale sînt prezente navele cosmice sovietice «Cosmos», «Luna», «Vostok» și satelitul «Proton» de 12 tone, ca și realizările americane — sondele lunare «Surveyor», «Lunar Orbiter», «Mariner», precum și vehiculul spațial «Apollo», destinat unei viitoare călătorii Pămînt-Lună cu trei cosmonauți la bord.

De un viu interes se mai bucură printre exponatele salonului și macheta în mărime naturală, cîntărind 31 tone, a avionului de transport supersonic franco-englez «Concorde» (în fotografia din dreapta).

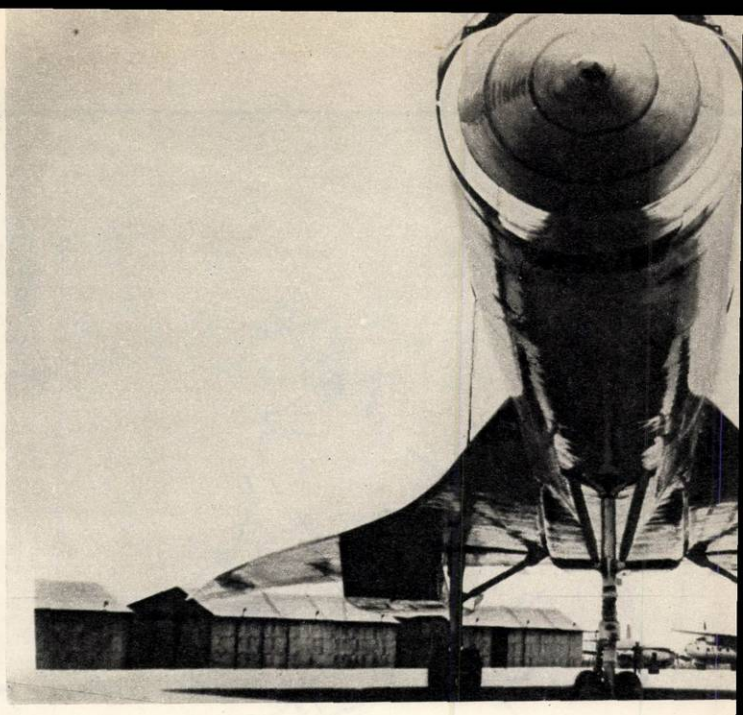

de două ori lidice

Ruine care au rămas să vorbească peste timp despre barbaria fascistă.

Ordinul lui Frank fusese categoric: **distrugeți satul!** O așezare de oameni pașnici — doar cinci sute la număr — a fost prefăcută în scrum într-o singură zi — 10 iunie 1942. Era ziua înmormîntării lui Heydrich, iar Lidice figura pe lista represaliilor imediate pentru atentatul împotriva «reichs-protektorului» Boemiei și Moraviei ocupate. Comunicatul oficial difuzat a doua zi la Berlin relata laconic isprava hitleriștilor:

«...bărbații au fost executați, femeile au fost internate în lagăre de concentrare, iar copiii trimiși pentru educație corespunzătoare (*din cei 117 copii din Lidice au scăpat cu viață doar 17* — n.n.). Toate casele au *fost rase de pe fața pămîntului, iar numele satului a fost șters...*»

La ora cînd se transmitea la radio comunicatul, execuțiile de pe cîmpul de ruine continuau pentru ca în seara de 10 iunie să se facă un prim bilanț: 173 bărbați între... 14 și 84 de ani, împușcați.

Numele satului Lidice trebuia să fie șters de pe hartă, să dispară din amintirea oamenilor. Aceasta era suprema satisfacție a organizatorilor represaliilor.

Au trecut 25 de ani dar oamenii nu au uitat. În memoria lor Lidice s-a înscris ca un *simbol al martiriului dar și al biruinței* omului asupra dușmanilor vieții.

Ruinele satului de lîngă Kladno fumegau încă atunci cînd, în numeroase țări din lume, numele Lidice a fost dat unor sate, cartiere, instituții sau parcuri publice.

Imediat după eliberare, în toată Cehoslovacia s-au făcut eforturi în opera de reconstrucție a satului Lidice. În primele rînduri au fost minerii din Kladno și femeile din toată țara.

Primii locatari ai noului Lidice, construit peste cenușa celui ucis și ars, au păsit pragul caselor în 1949. (*Localitatea numără în prezent 483 de locuitori.*)

În urmă cu cîțiva ani a fost inaugurat la Lidice Parcul păcii și prieteniei — o imensă grădină cu peste 30 000 de soiuri de flori trimise din 35 de țări.

Recent, pe plan internațional, a fost inițiată o acțiune de mari proporții în vederea organizării unei galerii de artă la Lidice, prin contribuții din lumea întreagă. Printre primii care au răspuns la apelul lansat în acest scop au fost și cîțiva artiști consacrați din țara noastră. Astfel, colecția de artă ce urmează să fie inaugurată la *10 iunie*, cu prilejul solemnităților închinate împlinirii unui sfert de veac de la distrugerea satului Lidice, cuprinde și trei donații românești semnate de Brăduț Covaliu, Ion Bițan și Ligia Macovei.

Dic. BABOIAN

1967 — Lidice trăiește: copii și trandafiri, case noi și un cer senin.

lovituri și contralovituri

La 18 iunie Fleet-Street-ul va fi din nou în doliu: începînd din această zi își va înceta apariția săptămînalul «Sunday Citizen», exponent al intereselor și politicii cooperativelor și trade-unionurilor britanice, succesor din 1962 al lui «Reynold News», *fondat încă în urmă cu un veac și mai bine* Semnificația dispariției lui «Sunday Citizen» — care de la un tiraj de un milion de exemplare înainte de război a ajuns în 1967 la doar 220 000, la aceasta adăugîndu-se o foarte masivă scădere a veniturilor de pe urma publicității — capătă adevăratele sale proporții dacă amintim faptul că ultimii cinci ani au înregistrat decesul a încă trei săptămînale și a două cotidiane, dintre care unul de seară.

Dar, cel puțin, orașul de pe Tamisa are o consolare: în marea metropolă de pe țărmul celălalt al Atlanticului presa împărtășește o soartă similară. Ba chiar acolo ritmul de dispariție a ziarelor pare să fie și mai accentuat. De pildă, din cele 12 cotidiane care existau la New York înainte de război (numărul lor era de 15 la începutul secolului) n-au mai rămas decît trei: «New York Times» și «Daily News» ca ziare de dimineață și «New York Post» — singurul supraviețuitor de seară. Cel mai recent și-a dat duhul «World Journal Tribune», hibridul care aproape nici n-a apucat bine să trăiască, rezultat al fuziunii din septembrie 1966 dintre trei ziare aflate în mari dificultăți financiare («New York Herald Tribune», «Journal American» și «World Telegram and The Sun»). Această operațiune s-a soldat cu aruncarea în stradă a 2 500 ziariști.

Fostul proprietar al lui «New York Herald Tribune», James Hay Whitney, multimilionar și membru influent al partidului republican, a avut însă grijă să-și ia revanșa pentru înfrîngerea suferită acasă..., la Paris. În momentul în care erau tipărite și gata de a fi lansate într-o nouă ofensivă publicitară afișe ce făceau reclamă ediției europene a lui «New York Times», aceasta și-a anunțat hotărîrea de a-și înceta apariția. Motivul? Scriptele financiare consemnează în ultimii șase ani un deficit de 10 milioane dolari. Și astfel s-a născut «International Herald Tribune» prin înghițirea ediției europene a lui «New York Times» de către «Herald Tribune-Washington Post». Va urma o contralovitură?

I. CIOARĂ

răsfoind «guida monaci»

Printre investitorii străini în Italia, cel mai puternic este considerat la ora actuală... Vaticanul (stat clerical al Bisericii Catolice,

MOMENTUL ADEVĂRULUI

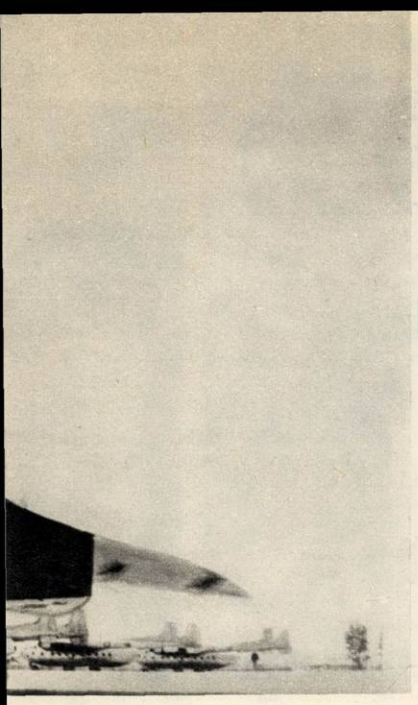

Bombardamentelor barbare ale aviației americane împotriva centrelor populate din Hanoi, Haiphong și alte localități din R.D. Vietnam li se dau o ripostă binemeritată; numărul avioanelor agresoare doborîte pînă în prezent se cifrează la aproximativ 2 000.

Iată-l pe unul dintre piloții făcuți recent prizonieri: locotenentul James Richard Shiveley, originar din Texas, în vîrstă de 25 de ani.

Trimis să semene distrugeri și moarte la mii de kilometri depărtare de patrie, în numele «apărării intereselor S.U.A.», el pare să fi ajuns acum, în sfîrșit, la «momentul adevărului»...

constituit din Cetatea Vaticanului, cu o suprafață de 0,44 kmp), prezent în toate activitățile economice ale peninsulei. Pentru a ne face o idee de această realitate — menționa într-un articol recent ziaristul italian Ernesto Loi — este suficient să răsfoim doar «Guida Monaci», un volum de 10 000 de pagini, care grupează în ordine alfabetică personalitățile ecleziastice cele mai de vază. Avem astfel ocazia să constatăm că numeroși demnitari ai Vaticanului se numără printre conducătorii principalelor activități industriale și bancare italiene. Astfel, marchizul Giovan Battista Sachetti, furierul principal al Palatului apostolic, este președintele Băncii di Santo Spirito (bancă în care e interesat și grupul I.R.I.) și al societății de lucrări publice «Condotte d'Acqua»; prințul Marcantonio Pacelli, șeful general al Gărzilor Nobile, face parte din consiliul de administrație al societății de lucrări edilitare «Immobiliare», al societății «Ceramiche Pozzi», prezidînd de asemenea și consiliul fabricii de paste făinoase «Pantanella»; contele Pietro Enrico Galeazzi, director general al guvernoratului Cetății Vaticanului, își împarte activitatea și între consiliile de administrație ale societăților «Immobiliare», «Credito italiano» și «R.C.A. italiano»; Massimo Spada, președintele fundației Pius al XII-lea pentru apostolatul laicilor, se află în fruntea societății «Vianini», a Băncii din Roma și este de asemeni membru în consiliul de administrație al grupurilor «Finisder», «Shell Italiana» și «Italcable» etc... Totodată, o bună parte din societățile de asigurări ca și cele petroliere (în special «Fina» și rafinăriile din Roma, care aparțin în proporție de 80 la sută Vaticanului și doar 20 la sută societății italiene «Total»), industriile alimentare («Motta», «Eridania» etc.), serviciile renaționalizate de apă, gaz, electricitate și transporturi se află sub controlul Sfîntului Scaun.

«Este dificil de precizat — remarca revista «La vie française» — la cît se ridică bogățiile Vaticanului. Bancherii internaționali le evaluează la 15-20 miliarde de dolari (mai mult decît rezervele de aur ale S.U.A.), dar în fapt nu este vorba decît de o cifră aproximativă atîta vreme cît nu există bilanțuri și publicații oficiale referitoare la finanțele statului pontifical».

V. BABA

cînd le citim pe toate?

«Una din maladiile acestei epoci este multitudinea cărților; ele încarcă într-atît pe oameni încît nu le este posibil să digere abundența acestor materiale fără rost care sînt cotidian urzite și aduse la lumina zilei în lume». Aceste cuvinte au fost scrise în anul 1613 de Barnaby Rich.

Dacă aceasta era senzația unui om de cultură la începutul secolului XVII, se pune întrebarea: cum se pot simți azi — cînd asistăm la «explozia contemporană a informației» ca fenomen predominant în lumea științei și tehnicii — cititorii obișnuiți și mai ales cercetătorii?

La începutul secolului XIX, potrivit datelor U.N.E.S.C.O., apăreau în lume 100 periodice, în 1850 numărul lor ajunsese la 1 000, în anul 1900 erau 10 000, iar în 1964 apăreau în întreaga lume 100 000 periodice. Deci în aproape 170 de ani numărul revistelor periodice a crescut de 1 000 de ori. Chiar dacă din cele 100 000 publicații, cîte apar anual, demne de atenție sînt numai circa 40 000, plus 30 000 de volume tehnice și științifice, totuși pentru un cercetător științific apare ca o imposibilitate practică parcurgerea a mii de publicații și de cărți. Prin urmare, problema organizării activității de documentare și informare și a folosirii mașinilor electronice de memorat se pune cu tot mai imperioasă acuitate.

...ca și cum ați fi trăgătorul

Din cîte unghiuri diferite s-ar fi putut trage în președintele Kennedy?

Un magazin de jucării din Anglia a pus în vînzare un joc de societate care permite reconstituirea în miniatură a răspîntiei din Dallas, unde a avut loc atentatul.

Jocul conține cîteva piese din carton reprezentînd tragica răspîntie și, în plus, fără supliment de preț, o reproducere în mărime naturală a carabinei găsite la etajul VI al cunoscutului depozit de cărți, o fotocopie a raportului de autopsie, stenograma mărturiei oficiale a Jacquelinei Kennedy, rezumatul Raportului Warren.

Și astfel, în sînul familiei, amatorii, retrăgîndu-se cîțiva metri și suindu-se pe un scaun, pot să tragă în condițiile presupusului asasin — Lee Oswald.

Jocul constă însă în a demonstra că s-ar fi putut trage în președinte din trei sau patru unghiuri diferite. Jucătorul care reușește să-l «asasineze» pe președinte fără a folosi locul din care se afirmă că ar fi tras Oswald este declarat cîștigător.

Cei trei creatori ai acestei distracții familiale precizează că jocul lor de-a asasinatul «nu e un mod gratuit de destindere, ci un instrument istoric pus la dispoziția publicului spre a-l ajuta să dezvăluie **misterul de la Dallas**».

Se pare însă că «instrumentul istoric» conceput de cei trei gentlemani nu s-a bucurat de aprecieri pozitive în Anglia.

literatură... triunghiulară?

«Clasică și nemaipomenită, arătoasă și nouă, ascuțită și triunghiulară...», astfel califică editorul Robert Morel cartea pictorului Mathieu, pe care a editat-o recent.

Aceste calificative insolite nu se referă la conținut ci la... forma de prezentare. Ceea ce este «ascuțit» și «triunghiular» nu e stilul lui Georges Mathieu, ci formatul în care a apărut lucrarea. În adevăr, «Privilegiul de a exista», cartea în cauză, are forma unui triunghi perfect, imposibil de așezat într-o bibliotecă obișnuită. De altfel nici nu a fost editată în acest scop. Ea este — în intenția editorului — o operă de artă făcută să fie așezată pe o masă sau pe un piedestal.

Editorul, R. Morel, nu e la prima lucrare de acest gen; el e autorul unei serii de asemenea invenții: o carte cuprinsă între zăbrele, alta încrustată cu oglinzi minuscule, o altă lucrare în formă de D, prevăzută cu un lănțuc de aramă, un dicționar de ierburi binefăcătoare agrementat cu doi ochi care se deschid și se închid cu ajutorul unui șiret, în fine o carte acoperită cu un fragment autentic de vitraliu.

Viitoarea carte a lui R. Morel va fi o sferă: un glob perfect, deschizîndu-se pe la ecuator, ca un fel de ciupercă.

Urmărită cu profundă îngrijorare de opinia publică mondială, situația din Orientul Apropiat s-a agravat prin începerea — la 5 iunie — a ostilităților în această zonă. Fotografiile înfățișează aspecte de pe pozițiile R.A.U. (stînga) și Israelului (dreapta).

Preocupat de pericolul pe care îl reprezintă continuarea războiului pentru pacea în Orientul Apropiat și pentru pacea lumii, guvernul Republicii Socialiste România a adresat în ziua de 5 iunie un apel guvernelor Republicii Arabe Unite și Israelului pentru încetarea imediată a ostilităților, pentru soluționarea pe calea tratativelor a diferendelor și ajungerea la acorduri echitabile și raționale.

În noaptea de 6 iunie, Consiliul de Securitate a adoptat în unanimitate o rezoluție în care, arătîndu-se «îngrijorat de izbucnirea luptelor și de situația primejdioasă din Orientul Apropiat, cere tuturor guvernelor interesate, ca un prim pas, să ia toate măsurile pentru încetarea imediată a focului și pentru întreruperea tuturor activităților militare din această regiune...»

Glasul rațiunii cere ca problemele litigioase în această regiune să fie soluționate pe calea înțelegerii între părți, ținîndu-se seama de drepturile legitime ale popoarelor interesate, conflictul armat servind doar intereselor cercurilor reacționare, imperialismului.

O CINEMATOGRAFIE DESPRE CARE SE VORBEȘTE

cinematografia iugoslavă

Păcatele mai vechi și care dăinuie temeinic — ba parcă se accentuează — în achiziționarea filmelor de către D.R.C.D.F. ne împing uneori spre o imagine strîmbă a creației cinematografice din multe țări. Printre altele, spectatorii noștri pot să-și închipuie foarte bine că filmele de război (și atîta tot) ori coproducțiile Winnetou ar fi rodul cel mai frumos pîrguit al studiourilor din R.S.F. Iugoslavia. E regretabil că se creează această impresie falsă. De vreo cinci-șase ani cinematografia țării vecine cunoaște o deosebită intensificare a căutărilor creatoare; rezultatele nu au întîrziat să se arate. (Desigur, nu a întîrziat nici eticheta de «nou val» iugoslav, căci de la o bună vreme încoace critica, din comoditate, din încăpățînare sau pur și simplu din obișnuință, numește «nou val» tot ceea ce la un anumit moment este alt fel decît ce s-a făcut pînă atunci.)

Proaspăta mișcare cinematografică iugoslavă nu a fost inițiată de vreun grup de iconoclaști purtători ai unor lozinci teribiliste, ci de cîțiva regizori documentariști, artiști cu ochii mai larg deschiși asupra vieții. Fără hărmălaie, cu o rîvnă din care nu lipsea respectul pentru cei care în anul 1946 au scos pe ecrane primul lung-metraj artistic, «Slavica», acești membri ai «Kino-Klubului» din Belgrad s-au angajat să dea contemporanului lor, al nostru, filmul pe care-l merită: un film care să înceteze de a mai fi o simplă poveste spusă cursiv, mai mult sau mai puțin emoționantă (în general cu tematică de război). Filmul pe care-l merită trebuie să răsfrîngă multele întrebări și frămîntări ale omului de azi (care a uitat sau care nu poate uita războiul), izbînzile sau înfrîngerile sale, trebuie să fie o mărturie, oferită întregii lumi, a semnificațiilor și rosturilor socia-

Toate frumusețile ecranului iugoslav strînse la un loc în același film. E mult, dar nimeni nu se supără (Spela Rozin, Leonina Pavlovici, Milena Dravici, Branka Mitici, Dusica Zegaraci în filmul «Zvăpăiatele» al lui K. Rakonjak).

Dincolo de pitoresc — tragedia unor oameni ținuți multă vreme la marginea societății (scenă din filmul «Și eu am întîlnit țigani fericiți»).

Petrovici, «Zilele», scrutează dintr-un unghi inedit momentele de criză din viața unei perechi de îndrăgostiți, implicațiile și semnificațiile acestor momente.

O profundă meditație despre eroismul nespectaculos dar care înseamnă nu de puține ori un lung șir de renunțări străbate filmul lui Vatroslav Mimica «Prometeu din insula Vișevica» (realizat în 1964 și prezentat la Festivalul de la Moscova în 1965). Mimica, cunoscut mai ales ca un prestigios autor de desene animate, are la activul său încă trei producții de lung-metraje cu actori, dar abia cu «Prometeu din insula Vișevica» el s-a alăturat «noului val» (din motive metodologice îl numim și noi tot așa). Următorul său film, «Luni sau marți», îl obligă pe spectator (și obligația se transformă pe nesimțite în satisfacție) să urmărească o zi oarecare (de unde și titlul «Luni sau marți») din agenda unui gazetar, să fie martorul a tot felul de nimicuri — plata chiriei, întîlnirea cu un columbofil etc. — sau al gîndurilor sale legate de amintirea unor oameni pe care nu i-a prețuit la timp, de războiul trecut, de evenimentele politice ori de unele dorințe fantezisto-comice — pe linia eliberării totale de micile griji cotidiene (gîndurile omului sînt materializate în film în imagini colorate, spre deosebire de acțiunea propriu-zisă, văzută în alb-negru).

Amestec de realitate și de vis (cu o mai vizibilă tendință de exploatare a laturilor poetice ale acestuia din urmă) sînt și filmele lui Purisa Đorđevici, «Fata», descoperim, să învățăm a o descoperi.

Colegi de generație și de preocupări cu cei de mai sus sînt și Živojin Pavlović («Dușmanul», «Întoarcerea acasă»), Zika Mitrovici («Spargerea») ori Zvonimir Berković, al cărui film, «Rondo», a fost numit de unii critici «o adevărată capodoperă».

ULTIMUL MARE SUCCES...

...îi aparține lui Aleksandar Petrović, cel pe care l-am amintit la începutul însemnărilor noastre. Se numește «Și eu am întîlnit țigani fericiți» (într-o primă variantă — «Colectori de puf») și a fost distins cu Premiul special al juriului la actuala ediție a Festivalului de la Cannes. (Petrović, în vîrstă de 38 de ani, cineast complet, s-a aflat anul acesta la un pas de cucerirea Premiului Oscar pentru cel mai bun film străin. «Trei», penultima sa creație — încununată de altfel cu Marele premiu al Festivalului de la Karlovy Vary 1966 — s-a impus prin luciditatea cu care dezvăluia — pe căi oarecum asemănătoare cu cele din «Cenușă și diamant» al lui Wajda — tragismul eroismului inutil). De data aceasta, printre avalanșele de cîntece vrăjite, costume în stare să-ți ia ochii, obiceiuri insolite, trăiri explozive, cineastul, înarmat cu aceeași luciditate, demitizează pitorescul vieții unor ființe ținute multă vreme la marginea societății, surprinde eforturile acestor oameni, înzestrați cu un deosebit simț al muzicii și culorii, de a se integra acestei societăți. «Romantic și lucid totodată — spunea cronicarul revistei L'Express — «Și eu am întîlnit țigani fericiți» este un cîntec și o constatare».

Despre Petrović, probabil cel mai personal și multilateral dintre cineaștii iugoslavi de astăzi, se va mai vorbi mult. Pentru el, a fi contemporan înseamnă a avea o anumită stare de spirit, o anumită temperatură psihică și intelectuală, în afara căreia evenimentele își pierd zestrea lor de semnificații etern valabile, devenind simplă factologie bună de catalogat după tot felul de criterii. Petrović știe să-și întrețină acest soi de temperatură și de aceea, fie că discută despre război, fie că se strecoară cu aparatul de filmat în viața țiganilor, el este pe deplin om al vremii sale.

Magda MIHĂILESCU

Un june-prim smuls teatrului: Bekim Fehmiu («Călătoria», «Și eu am întîlnit țigani fericiți»).

Olivera Marcović rămîne o actriță, chiar dacă revista «Cinema» este de altă părere, și încă o actriță foarte mare, interpreta «Lady-ei Macbeth din Siberia».

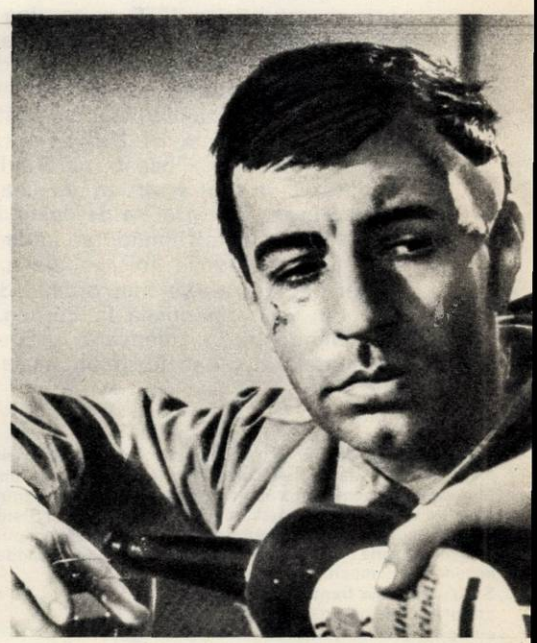

O personalitate actoricească: Zoran Radmilović. Pentru creația sa în «Porumbelul de argilă» a dobîndit un premiu special la Festivalul de la Pola din 1965.

liste.

Un limbaj cinematografic de intensă expresivitate și putere de sugestie (dar cu unele ecouri din Resnais, Fellini, Antonioni) a atras atenția asupra filmelor lui Hladnic («Dans în ploaie», «Castelul de nisip»), Petrović («Cuplul», «Zilele»). Unii au fost atît de derutați de noutatea acestor filme încît le-au calificat cînd «perfecte», cînd «de un diletantism prețios».

CU OCHII MAI LARG DESCHIȘI ASUPRA VIEȚII

Cineaștii iugoslavi au descoperit în viața de fiecare zi a omului, în reacțiile și gesturile lui cotidiene, pe lîngă care trecem adeseori fără să le luăm în seamă, sediul principal al ideilor, poetice sau filozofice, capabile să transmită fiorul specific al contemporaneității, să încleștezе, să te pună pe gînduri. Nu știu dacă deocamdată ne aflăm chiar în fața unei «școli iugoslave», cum a fost cea poloneză și cum este școala cehoslovacă, cu universuri proprii bine conturate, dar e limpede că în materie de filme ancorate în actualitate Petrović, Mimica, Makavejev, Đorđević au un cuvînt de spus prin pasiunea cu care disecă relațiile omului cu semenul său, cu mediul social căruia îi aparține.

«Cuplul» lui Aleksandar Petrović este primul film care a reprezentat R.S.F. Iugoslavia la Cannes, în 1962, și despre care se spune că este și primul film iugoslav cu adevărat de actualitate. Și acesta, ca și cel de-al doilea film al lui «Visul», și ale lui Dragoslav Lazić — «Anii calzi». Există anumite stîngăcii în alternarea celor două planuri, dar sîntem gata să le iertăm în fața ambiției cinstite de a smulge cotidianului întregul lui potențial de poezie.

Folosind cu iscusință procedeele cinévérité-ului, Dušan Makavejev izbutește, după opinia întregii critici internaționale, în «Omul nu este o pasăre» (1965) și «Povestea de dragoste sau tragedia unei funcționare de la poștă» (terminat acum două luni și prezentat la Cannes în cadrul «Săptămînii criticii»), pagini de o emoționantă autenticitate.

Dușman al imaginilor așa-numit «abstracte», al simbolurilor ce-și desfereca cu greu tîlcul, Makavejev vrea parcă să ne convingă că frumusețea concretului se află la orice pas. Depinde de noi s-o

„TECHNOLOGICAL GAP" sau cum peștele cel mare îl înghite pe cel mic

Cînd un om de afaceri vest-european se trezește dimineața, el se bărbierește cu lama **Gillette,** folosește pasta de dinți și loțiunea de păr **Colgate,** bea cafea **Maxwell** cu lapte praf **Libby,** se îndreaptă spre birou într-un automobil **Ford-Taunus** sau **Opel-General Motors** pus în mișcare, bineînțeles, cu benzina «tigru» — **Esso.** Cînd deschide ușa biroului, vede secretara lucrînd la mașina de scris **Remington,** apoi își îndreaptă privirea spre aparatul telex **ITT** și mașina de calculat **IBM.** Cînd își începe activitatea, omul de afaceri vest-european aprinde o țigară **Camel, Lucky** sau **Kool,** venită de peste Ocean, înainte de a lua legătura cu **First City Bank of New York.** În același timp soția folosește ruj **Revlon,** aspiratorul de praf **Hoover,** mașina de cusut **Singer,** iar în orele de destindere nimerește la un cinematograf unde rulează fie o producție hollywoodiană, fie — mai degrabă — un film produs de o casă de filme americană în Europa. Și lista «simbolurilor» americane în Europa occidentală ar putea fi prelungită la infinit...

Prezența insidioasă a produselor americane în viața de toate zilele a țărilor vest-europene ridică acolo semne de întrebare îngrijorătoare: de ce în lupta de concurență se impun produsele americane? Ce «armă secretă» înlesnește companiilor gigantice din S.U.A. să preia treptat controlul asupra unei bune părți din industria vest-europeană?

Toate răspunsurile converg spre aceeași explicație: într-un domeniu hotărîtor pentru dezvoltarea unei economii moderne, și anume în domeniul progresului tehnico-științific, distanța dintre S.U.A. și țările vest-europene a crescut în ultimul deceniu și se întrevede perspectiva ca ea să crească și mai mult în anii următori. Deși în ultimul deceniu produsul brut pe locuitor a crescut de două ori mai rapid în țările vest-europene membre ale Pieței comune decît în S.U.A., totuși produsul brut absolut continuă să fie dublu în Statele Unite. Această situație reflectă implicit și avansul în domeniul tehnicii moderne și al cercetării științifice.

COLONIALISM ECONOMIC ȘI ȘTIINȚIFIC?

În coloanele presei occidentale termenul «Technological Gap» (prăpastia tehnologică) este tot mai des întîlnit. Monopolurile americane dispun de posibilități mai mari decît firmele vest-europene de a introduce tehnica nouă pe scară largă, ceea ce creează așa-numita «prăpastie tehnologică» în-

Pe nesimțite dar cu perseverență, capitalul monopolist american a acaparat cele mai diverse domenii de activitate economică vest-europeană și afluxul de dolari continuă să se reverse spre continent... O singură cifră dezvăluie proporțiile acestei veritabile invazii: investițiile americane în Europa occidentală se ridică la aproape 20 miliarde dolari — cum reiese și din graficul alăturat reprodus din publicația americană «Newsweek».

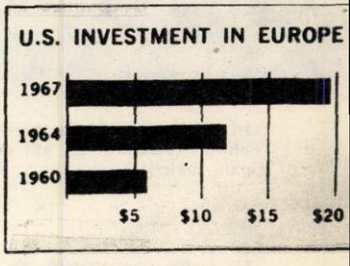

Lăsați-mă să trec! Sînt doctor.

Faceți loc! Sînt doctor.

Dați-vă la o parte, vă rog! Sînt doctor.

Caricatură publicată de revista americană «U.S. News and World Report» și care ilustrează afluxul de emigranți din rîndul oamenilor de știință din Anglia în S.U.A.

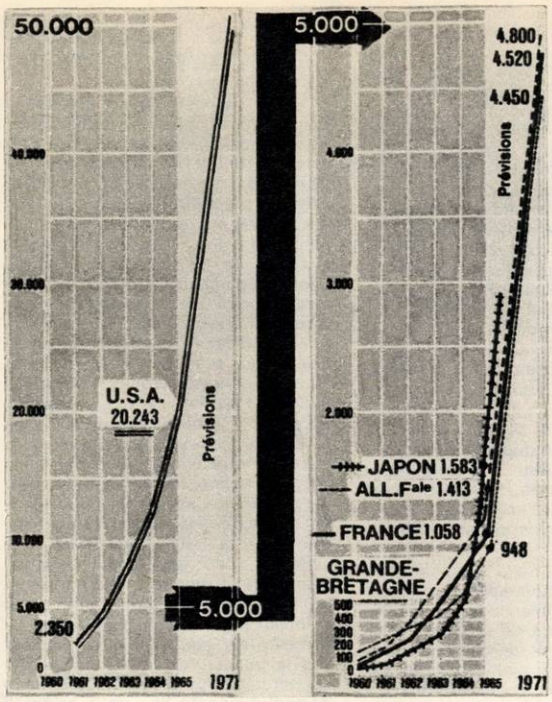

Ca ripostă la tendințele americane de dominație pe piața mașinilor electronice, în Franța a fost lansat «Planul calcul» a cărui menire este crearea unei industrii naționale de ordinatoare. Fotografia prezintă primul calculator electronic miniaturizat, construit în cadrul «Planului calcul», și pe cei trei realizatori ai săi: Marlet, Cocquart, Brave. Graficul... ilustrează situația actuală în domeniul calculatoarelor electronice în cîteva din principalele țări capitaliste industrializate: după cum se vede, în S.U.A. există 20 243 mașini electronice de calcul, iar alte patru țări capitaliste la un loc (Japonia, R.F.G., Franța, Anglia) dețin doar 5 002 calculatoare,în bună măsură de producție... americană.

Reclama de față, pentru limuzina Opel Kadett, afirmă despre aceasta că e «mașina europeană «Made in Germany» preferată de automobiliștii italieni». Reclama nu uită să precizeze totodată: «un produs al lui General Motors» — care, precum se știe, nu e o societate vest-germană și nici europeană...

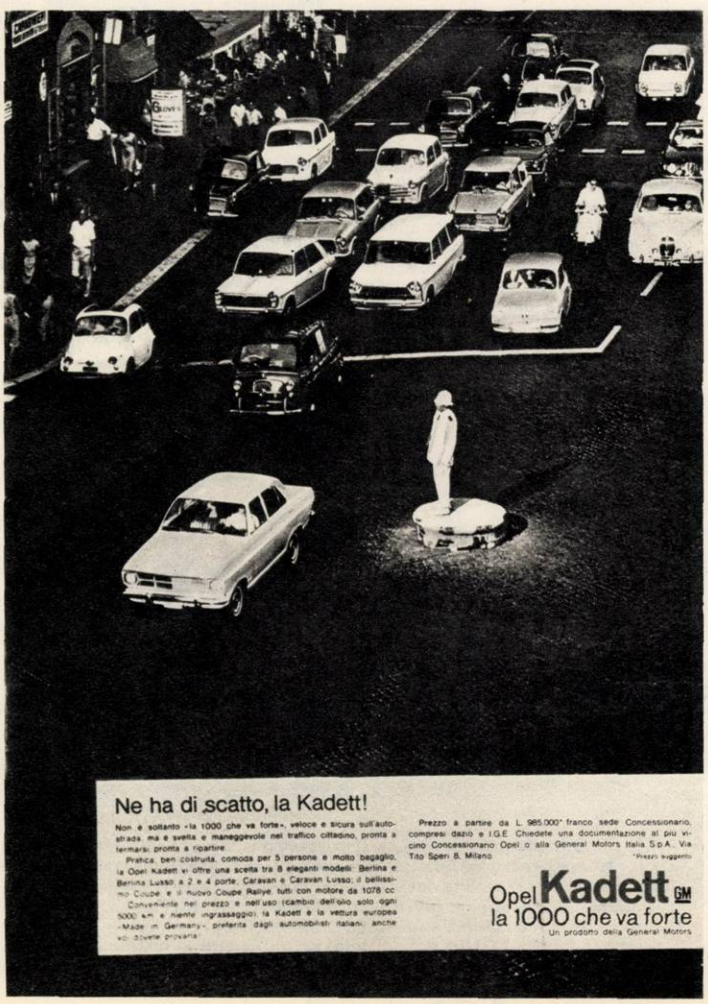

tre Statele Unite și Europa occidentală. Așadar, companiile americane dispun *și de un alt atu hotărîtor pe lîngă cel* financiar: domeniul tehnologic. Nu fără temei revista americană «Time» afirma: «Prăpastia tehnologică a devenit o problemă sensibilă a politicii mondiale, cu accente antiamericane».

În ce constă și cum se manifestă *rămînerea în urmă a Europei occidentale?*

Nu demult, într-un articol publicat în «Le Monde Diplomatique», consilierul Casei Albe pentru problemele științifice, I. Bennett, afirma: «Prăpastia tehnologică rezidă în faptul că *Europa occidentală rămîne în urmă* față de Statele Unite în utilizarea în economie a rezultatelor cercetărilor științifice — de unde provine și teama pentru viitor». Lupta este crîncenă și ea se dă în sfera investițiilor de capital, în amplificarea de procedee tehnologice noi și, în sfîrșit, în acapararea de cercetători și oameni de știință. Iată ce arată așa-numita «balanță de plăți tehnologică», adică diferența dintre sumele realizate prin licențe și patente vîndute în străinătate și cheltuielile făcute pentru cumpărarea altor *patente și brevete din alte țări: în* 1961 S.U.A. au realizat cîștiguri de un miliard de dolari din exportul cunoștințelor științifice, după ce au fost, bineînțeles, scăzute cheltuielile de import. Astăzi acest surplus este tot de un miliard; în schimb, în 1961 Europa *occidentală a avut un deficit în balanța* de plăți tehnologică cu Statele Unite de 206 milioane de dolari, iar astăzi această sumă este de aproape patru ori mai mare. Un grup de lucru condus de Harvey Brooks, decanul Institutului politehnic din Harvard, a avertizat că *dacă actuala orientare va continua*, atunci Europa occidentală este amenințată cu o «decădere continuă în sensul unui colonialism economic și științific».

«BRAIN DRAIN»

Un capitol de seamă al luptei americano-vest-europene pe tărîmul tehnologic se referă la acapararea de cercetători și oameni de știință vest-europeni. *Expresia «brain drain»* (*scurgerea de materie cenușie*) s-a încetățenit în vocabularul politic contemporan pentru a indica exodul din Europa occidentală spre Statele Unite. «National Science Foundation» din S.U.A. a indicat că din 1956 pînă în 1963 au *emigrat din Europa occidentală* 15 243 de specialiști de cea mai înaltă calificare.

Companiile americane — pornind de la considerentul că e mai rentabil să recruteze un om de știință gata format, oferindu-i sume mari, decît *să finanțeze pregătirea unui tînăr care*, nu numai că durează dar e și incertă în ce privește rezultatele ei — dau dovadă de o adevărată agresivitate. Chiar în paginile multor ziare și reviste vest-europene ele reușesc să strecoare anunțuri tentante: Compania X, cu *sediul în Idaho sau Louisiana*, *angajează* specialiști în condiții avantajoase... Cu toate că fenomenul «brain drain» a fost uneori exagerat, amploarea emigrației de oameni de știință și ingineri din Europa occidentală în S.U.A. indică primejdia ca — în cazul *menținerii ritmului acestei «scurgeri»* — să se ajungă la o adevărată sinucidere intelectuală. S.U.A. au realizat un cîștig mai important în calitate decît în cantitate. Mai puțin de 10 la sută din totalul savanților și inginerilor americani au fost formați în străinătate, *dar mai mult de 20 la sută din membrii* Academiei de științe americane și 40 la sută din laureații americani ai Premiului Nobel pentru fizică și chimie au învățat sau provin din străinătate.

Agenții companiilor americane nu *se arată zgîrciți cu momelile. Recentul* caz al profesorului englez P. Murray este tipic pentru fenomenul «brain drain». Pînă la sfîrșitul lunii mai savantul atomist dr. Peter Murray lucra în calitate de director adjunct la Centrul guvernamental de cercetări nucleare de la Harvell. *Activitatea lui ca* specialist în ceramicile rezistente la

(Continuare în pag. 16)

THE "BRAIN DRAIN"— FOREIGN AID FOR U.S.

Why World's Talent Flows Here

By the thousands, scientists, engineers, technicians and doctors are pouring into the U. S. from abroad every year. Estimated value of this windfall of talent is 4 billion dollars. What makes these

Un articol publicat recent de revista americană «U.S. News and World Report» și intitulat «Brain drain — ajutor străin pentru Statele Unite» (facsimilul de sus) este ilustrat și cu această imagine elocventă (jos): cei trei ingineri fotografiați în timpul lucrului, în secția de proiectare a unei uzine americane constructoare de motoare de avioane, provin din rîndul miilor de oameni de știință recrutați anual din Anglia de companiile americane.

temperaturi înalte, pentru pile atomice, a interesat într-o asemenea măsură companiile americane încît «Westinghouse Electric Corporation» i-a oferit condiții care l-au determinat în cele din urmă să se mute în S.U.A.

Acapararea «materiei cenușii» vest-europene de către S.U.A. nu constituie însă decît una din direcțiile către care se îndreaptă ofensiva capitalului american. De altfel săptămînalul newyorkez «Time» scria, nu demult, cu vădită satisfacție: «Europa occidentală este paralizată de o teamă crescîndă, aproape obsesivă, că a căzut pradă cuceririi economice a Americii». Această cucerire economică care amenință ca o sabie a lui Damocles vestul «bătrînului continent» se împletește strîns și pe alte planuri cu domeniul tehnologiei. Dar, să exemplificăm. Iată de pildă

PROIECTUL CONCORDE

Inițiativa aparține guvernelor francez și englez care au deschis credite masive pentru construirea celui mai puternic avion supersonic de pasageri existent pînă astăzi. Dar pînă ce aparatul Concorde (140 pasageri; 1 450 km/oră) să prindă viață, Boeing a lansat proiectul avionului 747, cu o capacitate de 500 de locuri, și a anunțat că va onora primele comenzi pînă în 1970. La Londra, în așteptarea avionului Concorde — al cărui prim zbor de probă e prevăzut pentru 28 februarie 1968 iar intrarea în serviciul comercial pentru 1971 — conducerea societății «British Overseas Airways Company» a avut de dezlegat o adevărată dilemă hamletiană: a cumpăra sau a nu cumpăra Boeing 747? Decizia nu a întîrziat: vor fi comandate mai multe avioane americane pentru a nu lăsa companiilor americane de aviație întîietatea în punerea în circulație a «jet»-urilor supersonice de mare capacitate. Dar lupta se duce pe mai multe planuri. Firma «Comprehensive Designers International», care elaborează proiectele mai multor tipuri noi de avioane, vînează idei și «descoperă» că în industria aeronautică engleză lucrează oameni foarte competenți. Atunci firma trimite în Europa occidentală agenți care adulmecă prada și achiziționează «inteligența». Firma respectivă se instalează chiar la Londra într-un zgîrie-nori de oțel și sticlă, de la înălțimea căruia plouă cu dolari, și, în cîteva luni de zile, 1 000 de ingineri și proiectanți «răpiți» industriei engleze lucrează la proiectele viitoarelor avioane americane. În aceste condiții Concorde nu are oare perspectiva de a deveni un tip de avion învechit înainte chiar de a fi lansat?

CALCULATOARELE ELECTRONICE ȘI DISPUTA FRANCO-AMERICANĂ

S-au înregistrat declarații autorizate potrivit cărora aplicarea întregului program nuclear al Franței (atît în domeniul pașnic cît și în scopuri militare) a întîrziat din pricina refuzului autorităților americane de a îngădui marii companii IBM să vîndă în Franța anumite tipuri de mașini electronice de calcul. La aceasta se adaugă și acapararea firmei franceze «Bull» de către puternicul trust american «General Electric». (De altfel, la ora actuală industria americană a calculatoarelor electronice controlează 95 la sută din întreaga piață capitalistă.) Lovitura nu s-a dat la bursă ci printr-o înțelegere ținută secret pînă în momentul trecerii pachetului de acțiuni Bull din mîinile proprietarilor francezi în seifurile de peste Ocean. Într-o clipă deci baza industriei franceze de calculatoare electronice a devenit americană. Prezența străină se dovedește mai mult decît stînjenitoare: cînd «General Electric Bull» a hotărît să-și restrîngă activitatea în Franța, în presa franceză au apărut proteste împotriva «creșterii șomajului în urma ordinelor venite din Arizona».

Pentru a contracara influența străină și pentru a putea aplica programul nuclear, autoritățile franceze au prevăzut deschiderea de credite pînă la 200 de milioane de dolari pentru dezvoltarea cercetării științifice în domeniul respectiv. Iar în cadrul «Planului calcul» menit să asigure independența Franței pe tărîmul mașinilor electronice s-a anunțat oficial la Paris începerea lucrărilor în vederea construirii primei uzine franceze de mașini electronice de calcul la Toulouse și care v-a intra parțial în funcțiune la sfîrșitul anului viitor, iar cu întreaga capacitate în următorii 3-4 ani.

AUTOMOBILELE AMERICANO-EUROPENE

Firme constructoare de automobile vest-europene cu reputație stabilită de zeci de ani au trecut de asemeni, pur și simplu, în ultima vreme, sub controlul marilor companii americane. Astfel, pe toate tipurile de automobil *Opel* s-a adăugat vizibil *General Motors*, pe alte automobile vest-europene a apărut — ca o completare — *Ford*... Este adevărat că firmele engleze acaparate de companiile americane au fost mai discrete și și-au păstrat mărcile cunoscute, dar aceasta nu schimbă situația lor de dependență... «Firmele controlate din Detroit — scria săptămînalul american «Newsweek» — construiesc acum peste jumătate din automobilele engleze și 30 la sută din toate modelele vest-europene».

UNII CREEAZĂ — ALȚII FOLOSESC

Invazia de peste Ocean creează în Europa occidentală deopotrivă temerea că societățile cu capital american care adoptă hotărîri fără a ține seama de interesele țării-gazdă ar putea frîna măsurile preconizate acum în Europa occidentală pentru intensificarea efortului propriu de cercetare și de aplicare a tehnicii noi pe scara economiei naționale. Companiile vest-europene nu stau cu brațele încrucișate, ci opun o rezistență înverșunată față de creșterea dominației americane în diversele ramuri economice, iar succesele obținute de vest-europeni în această luptă sînt demne de luat în seamă. Europa occidentală deține întîietatea în diverse domenii: primul avion cu decolare verticală a fost construit în Anglia. Dacronul a fost produs pentru prima oară sub licența firmei britanice «Imperial Chemical Industries» (pe scară mondială însă noua fibră sintetică a fost lansată de compania americană «Dupont»). S-au înregistrat succese în cercetările în domeniul științelor pure la Centrul european de cercetări nucleare — C.E.R.N. A fost pus la punct proiectul ELDO pentru cooperarea unor țări vest-europene în domeniul lansării de sateliți artificiali ai Pămîntului. Companiile engleze au construit înaintea celor americane centrale electrice pe bază de combustibil nuclear, dar ele nu au izbutit să vîndă pînă acum decît două asemenea centrale; în același timp însă, companiile americane «General Electric» și «Westinghouse» au vîndut 15 centrale electrice nucleare. Așadar, dificultățile se ivesc atunci cînd descoperirile de laborator trebuie aplicate în producție și, mai ales, cînd ele urmează să fie vîndute în străinătate. După cum scria (înainte de dispariție) ziarul american «New York Herald Tribune and Washington Post»: «Companiile americane răpesc mereu ceea ce Europa a creat».

Tendințele de afirmare a dezvoltării proprii a statelor vest-europene se traduc în adoptarea de măsuri menite să promoveze introducerea tehnologiei noi pe scară cît mai largă — dintre care unele au fost amintite în cuprinsul acestor rînduri. Lupta pentru a reduce și, în cele din urmă, a anihila complet actualul decalaj dintre S.U.A. și Europa occidentală în domeniul aplicării tehnologiei noi în industrie este în ultimă instanță o luptă pentru apărarea intereselor naționale ale țărilor vest-europene, pentru asigurarea independenței față de S.U.A. și pe acest tărîm.

Z. FLOREA

IL FUTURO TECNOLOGICO DEL VECCHIO CONTINENTE

L'EUROPA SARA' UNA COLONIA AMERICANA?

Abbiamo chiesto all'ingegner Valerio quali sono le prospettive dell'industria europea e i problemi che comporta il suo ritardo tecnologico rispetto ai colossi dell'industria statunitense

«Prăpastia tehnologică» devine pe zi ce trece o sursă de preocupare tot mai îngrijorătoare pentru țările vest-europene. Dovadă și abundența de articole publicate de ziare și reviste. Iată titlul unuia dintre acestea, publicat de revista italiană «L'Europeo»: «Viitorul tehnologic al bătrînului continent. Europa va deveni o colonie americană?» Neliniștea presei italiene cu privire la destinele Europei (citiți occidentale) este cu atît mai justificată cu cît în ultimii 20 de ani 7 900 cercetători italieni au plecat în S.U.A., dintre care 5 500 au devenit cetățeni americani.

din nou despre

CAZUL DIN STRADA EMINESCU

Două scrisori sosite la redacție și noi întîmplări legate de cazul Beldiman ne determină să reluăm articolul «Pe strada Mihail Eminescu» publicat în nr. 20 al revistei noastre. Un bărbat în puterea vîrstei răpește tihna unei octogenare, batjocorindu-i cu cinism părul alb: vecinii, comitetul de stradă, locatarii blocului și revista «Flacăra» iau atitudine împotriva acestui act și iată, după cîteva săptămîni de la toate acestea, vinovatul își vede liniștit de ale lui, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat.

Semnatarii celor două scrisori — un grup de muncitoare de la fabrica «Crinul» (București), unde lucrează Dumitru Beldiman, «eroul» articolului menționat, și Mihai Lungu din Galați (str. Primăverii nr. 6) — se întreabă, pe bună dreptate: cum a fost posibilă o asemenea violentare flagrantă și nepedepsită a omeniei, a legii? Întrebarea capătă astfel adresă precisă. O repetăm și noi, solicitîndu-i pe cei în drept să-i găsească grabnic răspunsul cuvenit.

*

«Din punct de vedere profesional, Dumitru Beldiman e un exemplu, ne asigură inginerul-șef al fabricii de tricotaje «Crinul». Lucrează ca maistru-șef de secție. Nimeni nu se plînge cu ceva împotriva lui».

Netti DAN

Toate bune, dar cu atît mai ciudat. Cum poate să apară cineva într-o asemenea dublă ipostază? Într-un fel la serviciu, alt fel în restul timpului, acasă? Avem probabil de-a face cu vreuna din acele contradicții ale firii omenești în fața cărora analiza lucidă e adesea inoperantă. Dar iată, scrisoarea primită la redacție vorbește și despre unele manifestări inacceptabile ale lui Beldiman față de muncitoarele din subordine.

«E poate predispus să se exprime uneori cam nepotrivit», vine explicația. «Știți, e greu să lucrezi cu atîția oameni fără să nu-i superi printr-o ieșire «mai tare» pe unul sau pe altul». Președinta comitetului sindical și tovarășa Nicolescu de la serviciul personal se raliază aceluiași punct de vedere. Ne permitem să observăm totuși că respectiva mentalitate asupra raporturilor din sînul colectivului e cel puțin anacronică. Știam că eventualele neînțelegeri ce pot apărea la locul de producție se soluționează, în societatea noastră socialistă, pe baza unor norme bine precizate, care nu permit jignirea, expresia «tare», violența de orice fel. Poate că Dumitru Beldiman beneficiază de o excepție din acest punct de vedere. Dar atunci lucrurile se schimbă. Cei care îl tolerează, indiferent de motiv, sînt datori să dea explicații. Faptul e cît se poate de firesc.

— Știați că Dumitru Beldiman o bate pe vecina sa, pe Dan Netti? Că se poartă cu ea într-un mod incalificabil?

Știau, dar n-au crezut nici o clipă. Nu cred nici acum. Beldiman neagă totul. I se face o nedreptate, afirmă el, e victima unei calomnii. La o primă ședință a comisiei de împăciuire a raionului 30 Decembrie încercarea de a împăca părțile s-a soldat cu un eșec. A doua ședință a avut aceeași soartă. Victima refuză pe bună dreptate o atare soluție. Beldiman, îmblînzit de circumstanță, și-a găsit în grabă niște martori. Totul pare să fie în regulă. Pe de altă parte, la fabrica de tricotaje «Crinul» niște explicații vădit nefondate pe fapte au fost investite în grabă cu valoare de adevăr, pentru a le da colegilor de muncă ai lui Beldiman iluzia că acesta e nevinovat și toată lumea să fie mulțumită.

Văzute din afară, toate acestea produc nedumerire. De unde își trage seva cinismul acestui om? Cine este acel protector din umbră care-l ajută să se strecoare printre degetele legii, să scape de urmarea propriilor sale fapte, de răspunderea pentru ele? De altfel chiar și la redacție au ajuns unele ecouri din partea unui misterios *proteguitor. Din păcate nu posedăm dovezi certe despre* identitatea lui. Altfel, probabil, ar fi apărut aici încă o fotografie.

A privi realitatea în față, fără jena de a descoperi acele abateri care o urîțesc, o diformează, e într-adevăr mai greu, dar cum altfel am putea înfrumusețа viața noastră, cum altfel am putea înlătura dintre noi reziduurile unor mentalități de mult sortite pieirii?

*

Aveți dreptate, tovarășe Lungu. Codul familiei obligă autoritatea tutelară a sfatului popular să ocrotească pe cetățenii rămași fără sprijin la o vîrstă înaintată. Vă înțelegem și uimirea pe care o încercați în fața cazului prezentat de noi în revistă. Dar vă împărtășim nedumerirea. Comitetul executiv al Sfatului popular al raionului 30 Decembrie, care este de drept autoritatea tutelară

Dumitru BELDIMAN

obligată să reglementeze această speță juridică, să acorde sprijinul cuvenit octogenarei Dan Netti, nu s-a simțit dator să intervină, să-și exercite atribuțiile stabilite prin lege. Dar cum a fost posibil?

Întrebările devin tot mai multe, o dată cu descoperirea multiplelor fațete pe care le prezintă problema în discuție. Un lucru e sigur însă: în lumea noastră, în societatea noastră care apără dreptul inalienabil al omului la viață, la liniște, la fericire, este respinsă cu hotărîre atitudinea celor ce-și fac din neobrăzare și violență un principiu de conviețuire.

*

În apartamentul din strada Mihail Eminescu nr. 41 drama nu s-a încheiat încă. O comisie de împăciuire a făcut apel la conciliere. A revenit și va reveni. Dar nimeni nu s-a gîndit că mîine-poimîine lucrurile vor putea fi luate de la început — doar nu există nici o garanție că va fi altfel. Dumitru Beldiman pus sub reflector, descoperit în fața lumii, pare să se mai fi potolit. Nu și-a mascat totuși atît de bine purtările pe care i le reproșăm, încît să poată da cuiva certitudinea că își recunoaște vina și că vrea să se îndrepte. De altfel bătrîna lui vecină mai are încă prilejul să-i suporte, îngrozită, accesele de mînie. Și cei în drept stau în expectativă, cu mîinile împreunate. Vrem să ni se spună, pentru a informa și noi, la rîndul nostru, cititorii: cînd vor acționa conform rolului lor justițiar, și cum?

Nicolae RĂDULESCU

flacăra varietăți

UMOR de peste hotare

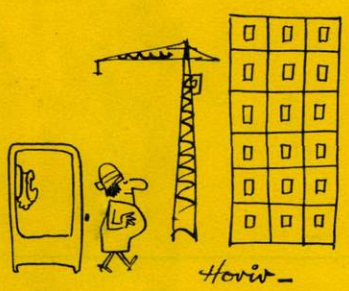

— Iubito, nu putem continua să ne vedem în felul ăsta...

— Iată, fiule, cînd nu voi mai fi, toate acestea îți vor aparține...

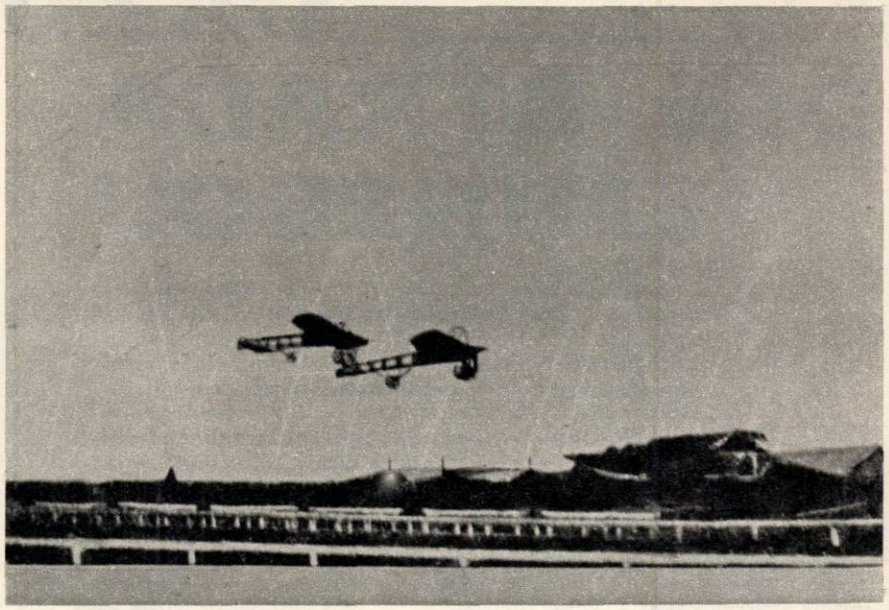

PRIMUL TRUCAJ FOTOGRAFIC

În toamna anului 1909 aviatorul francez Louis Blériot, care devenise celebru prin traversarea, pentru prima dată, a Canalului Mînecii pe calea aerului, a venit la București ca invitat al Automobil clubului român, pentru a face o demonstrație de zbor deasupra Capitalei. Evenimentul s-a petrecut la 18 octombrie și a prilejuit cea mai mare adunare de spectatori cunoscută pînă atunci în București — peste 50 000 bărbați, femei și copii. La spectacol se afla și ziaristul George Grand de la cotidianul La Roumanie, **care urmărea zborul cu un aparat de fotografiat adus special pentru a «prinde» momentele cele mai interesante ale demonstrației. Și le-a prins așa de bine încît pe unul din clișee i-au apărut două avioane în loc de unul. Bravul fotograf amator uitase să schimbe clișeul și repetase imaginea din același loc și sub același unghi în momentul cînd Blériot decolase a doua oară.**

A fost primul trucaj — nepremeditat — realizat cu ajutorul fotografiei, în presa noastră. I-au urmat multe altele, dar acesta rămîne cel mai reușit, dat fiind timpul și condițiile în care a fost făcut.

Ion MANTA

NOUL TELEFON

În Suedia urmează a fi dat în curînd în folosință un nou tip de aparat telefonic mai ușor de manipulat. Așa cum se vede în fotografie, în locul clasicului disc găurit el este dotat cu butoane numerotate, prin a căror apăsare se compune numărul și se obține legătura dorită.

Se apreciază că noul aparat reduce probabilitățile de formare a unor numere greșite.

CIFRE ÎNCRUCIȘATE

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64

Pe o tablă de șah sînt așezate, în ordine crescîndă, 64 de cifre (1-64). Schimbați-le ordinea, aranjîndu-le în așa fel încît la adunare să dea, pe fiecare rînd, vertical și orizontal, totalul de 260. E greu, dar se poate. Cine se încumetă?

PENTRU SEZONUL ESTIVAL

Un nou model de rochie de plajă recomandat pe Coasta de Azur — la Nisa, Cannes, Saint Tropez.

Prevăzute cu ochi în toate părțile, cumpărătoarele noului model sînt asigurate că nu vor mai fi vorbite pe la spate.

scurt și cuprinzător

● Faimoasa expediție a lui Columb — au calculat niște economiști — ar fi costat, la nivelul prețurilor actuale, numai 2 000 de dolari. Sumă insuficientă azi măcar pentru descoperirea unei noi specii de virusuri — de vreme ce un microscop electronic de bună calitate costă circa 20 000 dolari.

● La un recent colocviu de biologie acustică de la New York doi cercetători japonezi au făcut cunoscute o serie de experiențe care par să prevestească forme de pescuit necunoscute în prezent. Specialiștii japonezi au înregistrat zgomotele pe care le fac peștii cînd mănîncă, apoi au difuzat aceste zgomote în mare. Bancuri întregi de pești s-au îndreptat la locul cu pricina, scontînd un festin bogat. Festinul l-au furnizat însă chiar ei...

● Clima planetei Marte a fost reconstituită într-un laborator sovietic. Specialiștii pot studia astfel eventuala comportare a unor organisme elementare (infuzori, insecte etc.) în condiții atmosferice marțiene.

● Recordmanul colecționarilor frînghiilor de spînzurați pare a fi Sir Thomas de Thyrwitt. El păstrează în castelul său victorian mai multe zeci de frînghii, cu grijă etichetate. Cea mai valoroasă piesă: frînghia care a servit la execuția lui Thomas Blount, spînzurat sub domnia lui Henri VII Plantagenet, rege al Angliei între 1485 și 1509.

STATUI VII

La Stockholm, în «Muzeul modern», au fost expuse o serie de statui vii! Adică oameni în carne și oase, de ambele sexe și de cele mai diferite vîrste, așezați pe socluri, stau în poziții care să exprime cît mai fidel gîndurile și sentimentele autorului, pe nume Pi Lind.

Aceste «opere de artă» ar prezenta, chipurile, avantajul că li se poate cere să exprime în orice clipă «altceva», potrivit indicelui de temperatură pe care-l marchează în momentul respectiv «inspirația» maestrului Pi Lind, cuprins de focurile creației.

vizitați

CABANA

Bulevardul 1848 nr. 3

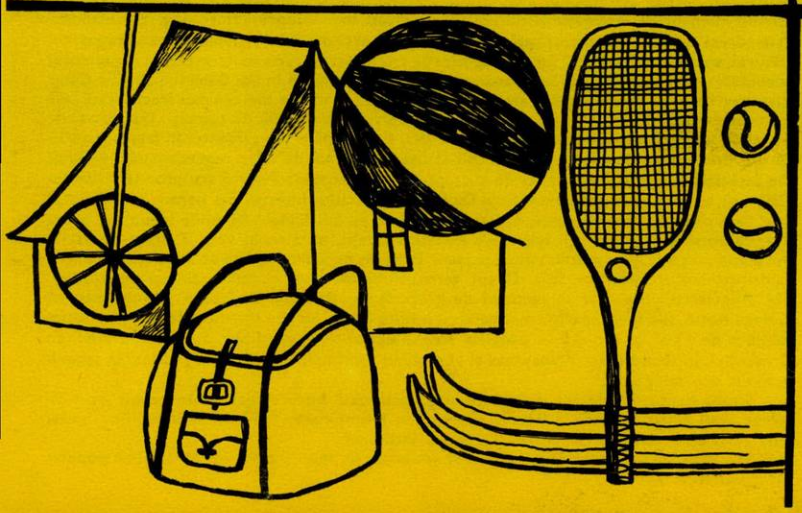

Magazin specializat pentru desfacerea articolelor de sport și turism.
Se fac vînzări și prin virament.

Și iată că, de la Athenée Palace în sus, Calea Victoriei, această primă doamnă a străzilor Capitalei, a fost transformată într-un fief al croitoriilor și cizmăriilor. În vitrinele care ar trebui să ofere un peisaj variat aflăm doar haine la a doua probă, încălțări reparate, ori, mai simplu, niște perdele nude.

Măcar o parte din peisajul acesta, numit cîndva Villagros și care este azi un fel de stat major al consignațiilor, ar putea deveni — spun artiștii plastici bucureșteni — un excelent loc de expunere, cu corespunzătoarea și mult dorita atmosferă artistică.

între ta

Anchetă realizată de
Sanda FAUR
Fotografii de E. IAROVICI

Un oraș rămîne pretutindeni el însuși, dar fizionomia lui, personalitatea, i-o cauți în primul rînd — dintr-o inerție afectivă poate — în centru. Aici, strada este o amplă carte de vizită și ea are obligația morală de a exprima spiritualitatea orașului, de a-i surprinde, concentrat, tensiunea intelectuală. Să mai amintim de pitorescul cafenelelor literare ale Căii Victoriei, de galeriile ei de pictură, de librăriile ei celebre, a căror imagine, învăluită într-un parfum ușor desuet, se păstrează în pagini nu mai puțin celebre? Să amintim: de la o vreme, această primă doamnă a străzilor Capitalei a renunțat la pretențiile sale de intelectualitate sau, mă rog, a fost obligată să renunțe. Să zicem că i-am înțelege nevoile de etalare comercială, dar este greu, dacă nu chiar imposibil, de priceput conform cărei logici urbanistice porțiuni însemnate ale Căii Victoriei au fost atribuite croitoriilor și cizmăriilor. Nu avem nimic — o spunem cu mîna pe inimă — împotriva acestor onorabile meserii de pe urma cărora ieșim îmbrăcați și încălțați; dar dați-ne voie să fim cuprinși de o adîncă mîhnire cînd, în vitrina unei cunoscute galerii de pictură, găsim haine însăilate la a doua probă și cînd pantofi trecuți de prima tinerețe sînt pingeliți în văzul lumii pe cea mai centrală — prin tradiție — arteră a Capitalei.

Centrul Capitalei noastre dibuie în căutarea profilului său spiritual. Criteriile după care sînt atribuite spațiile de etalare rămîn încă enigmatice. Străinul care trece în '67 prin inima Bucureștiului, și care ne-ar judeca după ce vede aici (cum fac, omenește vorbind, trei sferturi din călătorii mereu grăbiți), ar crede că bucureștenii se ocupă în primul și în ultimul rînd de confecționarea vestoanelor la un rînd, a pantofilor cu vîrf ascuțit și a lenjeriei intime. Trebuie să ne creăm un centru al orașului cu adevărat reprezentativ, cu vitrine largi, în care să găsim produse reprezentative ale industriei noastre și care să sugereze adevărata imagine a României industriale de azi; dar aceasta este o problemă complexă despre care nu ne ocupăm în rîndurile de față, rezervîndu-ne dreptul să revenim. Pentru a ne reîntoarce la problema ce ne preocupă în cadrul acestui articol, un lucru este limpede: la ora actuală există în București trei săli de expoziție nu mari și late ci, iertați-ne tristul calambur, mici și înguste. Le știți: minuscula sală de pe Calea Victoriei 132, cea de pe bd. Magheru 20 și Galeriile din bd. Bălcescu 23 A. Trei săli la cei 500 de artiști plastici bucureșteni! (Dalles-ul, ca și sala N. Cristea, au foarte adesea alte destinații decît a expune arte plastice, iar cele trei pavilioane din Parcul Herăstrău, care adăpostesc peste vară unele expoziții, sînt nu numai prost întreținute dar și destul de departe de văzul lumii, de aleile circulate). De aici, o lege care nu poate fi încălcată decît cu prețul unor lupte fratricide: fiecărui artist îi revine dreptul la o expoziție personală cam la trei ani o dată, dar sînt unii care își așteaptă rîndul de cinci, și de șase, și de șapte ani.

În așteptarea «rîndului» la sală, în ateliere se adună una peste alta, una lîngă alta, cu fața la perete, pînzele, se îngrămădesc prin colțuri sculpturile, și spațiul îngust fierbe de atîta artă ce nu are posibilitatea de a ieși din atelier, și artistul fierbe de nevoia de a comunica, de a arăta rodul căutărilor sale creatoare. Poți oare picta și sculpta pentru «sertar»? Cele trei săli care servesc exclusiv expozițiilor însumează cu totul circa 200 mp. Să ne mai întrebăm de ce contactul dintre public și arta plastică modernă se face încă atît de greu, de ce se cunosc și se înțeleg atît de puțin între ei, cînd — iar se știe — capacitatea de recepție artistică trebuie cultivată îndelung, cu răbdare, iar pentru aceasta e nevoie în primul rînd de locuri, de cît mai multe locuri de întîlnire? Să ne întrebăm, e necesar. Căci, deși valorile educative ale artei plastice sînt atît de adînc înțelese și atît de substanțial încurajate la noi, există încă la Sfatul popular al Capitalei — ne spune pictorul Spiru Chintilă, președintele Fondului plastic — o lipsă de audiență pentru artă. În această sărăcie de spațiu expozant, se primește — la 22 mai a.c. — la Fondul plastic o foarte scurtă, foarte cuprinzătoare și foarte energică adresă din partea Comitetului Executiv al Sfatului popular bucureștean semnată, probabil într-un moment de inspirație antiartistică, de însuși tov. vicepreședinte, ing. V. Lixandru. Prin adresă se cerea eliberarea rapidă a galeriilor de artă din bd. Magheru 20, ca și magazinul alăturat, spațiul lor fiind necesar unei agenții de transporturi aeriene. Urmează și argumentul zdrobitor: «Precizăm că Fondul plastic mai are două expoziții în bd. Bălcescu 23 A și Calea Victoriei 132». Și în felul acesta arta primea ordin de evacuare din cea mai frecventată sală bucureșteană, vizitată, în zi de sărbătoare, de aproximativ 2 000 de oameni. Dar lucrurile nu se sfîrșesc aici, mai bine-zis, nu încep de aici. Cu o lună și ceva înainte, în fatala zi de 13 aprilie, arta era expulzată dintr-un alt colț al Capitalei, și tot de către reprezentanții sfatului. De astă-dată nu cu o hîrtiuță, ci de-a dreptul cu tîrnăcopul. Tînărul sculptor Gh. Iliescu-Călinești, a cărui mare expoziție de la Dalles a stîrnit atîta interes, și-a permis nechibzuitul gest de a plasa, pentru o vreme, în fața blocului de pe bd. 1 Mai 148, unde locuiește, patru din sculpturile ce urmau a fi trimise la Pitești. E drept, nu a cerut voie. E drept, lucrările din piatră au cam călcat gazonul din fața casei. E drept, nu a pretins nici un leu sfatului pentru achiziționarea sculpturilor sale. Drept care, asemenea unei cumplite zeități vindicative, ing. Angelescu, inspector la sectorul de gospodărie comunală a Sfatului popular raional Grivița Roșie, și-a făcut apariția matinală, cu o suită de slujbași pe urmele sale, în acea memorabilă zi de 13 și, în loc să taie panglica acestei expoziții în aer liber, a tras el, primul, cu tîrnăcopul. În zece minute «Noaptea» și «Leagănul anotimpurilor» erau la pămînt! În schimb gazonul era salvgardat!

Strada bucureșteană are nevoie de artă, locuitorul bucureștean simte nevoia de a înțelege arta, artistul plastic e dornic să-i vină în întîmpinare, să-i întindă mîna. Dar unde, cum și în ce condiții să se petreacă această întîlnire?

Să-i ascultăm pe pictori și sculptori. Să vedem ce ne spun și tovarășii de la Sfatul popular al orașului București.

blouri și croitorii

ION BIȚAN, pictor:

— Să facem o socoteală foarte la îndemînă: în actualele săli de expoziție se pot etala cîte 20-30 de lucrări, dar un artist creează, în cei trei ani în care își așteaptă expoziția personală, de trei, de cinci ori mai mult. Aceasta înseamnă că un imens consum de energie artistică e condamnat să rămînă absolut necunoscut. De ani de zile uniunea noastră cere insistent Sfatului popular spații, firește, spații centrale, pentru că sîntem încă în faza în care trebuie să-i ieșim publicului în cale, să-l ispitim. Nu ni se dau. Avem nevoie de galerii de artă conduse de directori-impresari cu fler artistic și comercial (pentru că am vrea să ne vedem lucrările și în casele oamenilor), avem nevoie de o circulație — în țară și străinătate — mai intensă a valorilor noastre plastice. Altfel, viața noastră artistică riscă să se consume subteran, steril.

SPIRU CHINTILĂ, președinte al Fondului plastic:

— Să fim serioși, tovarăși, nu se poate vizita o expoziție, cu reculegerea și concentrarea cuvenită, ca să nu spun chiar și cu elementarul respect cuvenit, între o citronadă și o țigară fumată în antract. Nu este de ajuns pentru o expoziție să fie văzută într-o Joie a tineretului, între un twist și un tangou. Nu se poate expune artă la orice lumină, pe orice perete, nu se pot improviza la nesfîrșit expoziții. Melomanul vine la Ateneu și își ascultă concertul într-o atmosferă artistică demnă, reculeasă; pentru iubitorul de teatru seara de spectacol e un moment solemn; de ce să fie pictura considerată un soi de decor neutru care merge oricum, oriunde? Vom expune cu plăcere în cluburile fabricilor, în casele de cultură, dacă vom fi invitați și ni se vor oferi condiții civilizate de expunere. Dar aceasta nu înseamnă că vom înceta să reclamăm mereu și mereu spații care ne aparțin nouă prin tradiție: cele din fostele galerii Kretzulescu, din pasajul Villagros, sala din Calea Victoriei colț cu Biserica Albă (care a fost ocupat samavolnic, rupîndu-i-se sigiliile, de către o cooperativă de croitorie). S-au avizat proiectele unor săli de expoziții în strada Lutherană și în pasajul Eforie, e drept, dar ce facem pînă cînd ele vor fi construite, adică încă cîteva bune luni, dacă nu chiar încă cîțiva buni ani de zile?

NICOLAE DELAPORT, secretarul Comisiei artelor plastice a Comitetului pentru cultură și artă al orașului București:

— Într-adevăr, s-ar părea că cele trei săli de expoziție de care pomeneați sînt insuficiente. Dar oare ele sînt singurele spații existente în București? De ce nu folosesc artiștii sălile Caselor raionale de cultură — sînt opt în București —, de ce nu solicită găzduire Caselor tineretului — cinci în total — ori Bibliotecii centrale universitare, de ce nu expun în holurile teatrelor — căci Teatrul de Comedie și Teatrul Mic s-au dovedit niște amfitrioni excelenți. Există și cele trei pavilioane din Parcul Herăstrău, în care s-a și deschis recent Salonul de primăvară al pictorilor bucureșteni. Precum vedeți, situația nu este chiar atît de întunecată cum o prezintă uneori Uniunea artiștilor plastici, care ar ajunge, desigur, la rezultate mult mai eficiente dacă și-ar asigura o popularizare mai temeinică, mai atrăgătoare, a expozițiilor sale.

PAVEL CODIȚĂ, pictor:

— Au fost tovarășii de la sfat în pavilionul de lîngă lac în care se află etalată o parte a Salonului de primăvară? Pereții sînt invadați de igrasie, lucrările au început să se scorojească...

Știu tovarășii de la sfat că pentru a putea deschide unele expoziții în sălile muzeelor noastre trebuie să scurtăm viața celor ce le preced? Și, de altfel, a monta și a demonta muzee de valoare pentru diverse expoziții ocazionale — care efectiv nu au unde fi adăpostite — mi se pare realmente un sacrilegiu: muzeul trebuie să rămînă muzeu, viața artistică contemporană trebuie să-și aibă propriul ei cadru de desfășurare. Am făcut personal parte dintr-o delegație a U.A.P. care a mers la sfat să ceară — pentru a cîta oară? — spațiile vital necesare artelor plastice. Discuțiile au fost aprinse, rezultatele nule: cîștigul de cauză l-au avut în continuare consignațiile și croitoriile. Nu există la sfat înțelegere pentru artele plastice, aceasta este umila mea părere.

GEORGE APOSTU, sculptor:

— Spuneți-mi unde poate expune un sculptor în București? În sala din Calea Victoriei? Dar acolo ar însemna să se împiedice omul printre bolovanii și lemnele mele. Să fac un cuplu cu un pictor pentru sălile din Magheru? Nu merge întotdeauna... De aceea am cerut ospitalitate grădinii Uniunii ziariștilor pentru prima mea expoziție. Sculptura cere adeseori plein-air-ul și mă gîndesc că sînt în București cîteva locuri admirabile pentru expoziții sub cerul liber: locul semiviran de lîngă Miliția Capitalei, colțul de vizavi de cinematograful «Patria», unul din spațiile largi ce mărginesc Piața Victoriei. S-ar putea organiza aici expoziții de grup — al unui grup de artiști cu afinități, al unei serii de absolvenți. Idei se găsesc întotdeauna nenumărate; s-ar cere numai mai multă perseverență din partea uniunii, mai multă bunăvoință din partea sfatului — în realizarea lor. Noi, artiștii, vă stăm la dispoziție cu «materia primă».

FLORICA IOAN, sculptor:

— Capitala noastră are numeroase săli de teatru, cîteva excelente săli de concert, ba chiar și un circ ultramodern. De ce atîta vitregie pentru artele plastice, care sînt nevoite să se cuibărească în niște săli mici, improprii? Am văzut recent, în vitrinele a două mari magazine alimentare — *Unic* și *Bitolia* — printre borcanele de gem și sticlele de ulei, cîte o expoziție, improvizată ad-hoc, de desene de copii. Ideea are, desigur, o bunăvoință înduioșătoare, dar vecinătatea compotului rămîne totuși jignitoare chiar și pentru lucrarea unui artist de vîrstă școlară. Visăm să expunem din nou în rotonda Ateneului, visăm în Cișmigiu o alee permanent înnoită cu lucrările expozițiilor personale, visăm o mică stradă bucureșteană a expozițiilor de artă. Visăm ca expozițiile să facă turnee prin țară, să găsească pretutindeni spații largi și elegante de expunere. Sînt vise care, serios vorbind, au toate posibilitățile de a se transforma în realitate.

Ce posibilități de expunere adecvată poți afla în minuscula sală din Calea Victoriei 132?

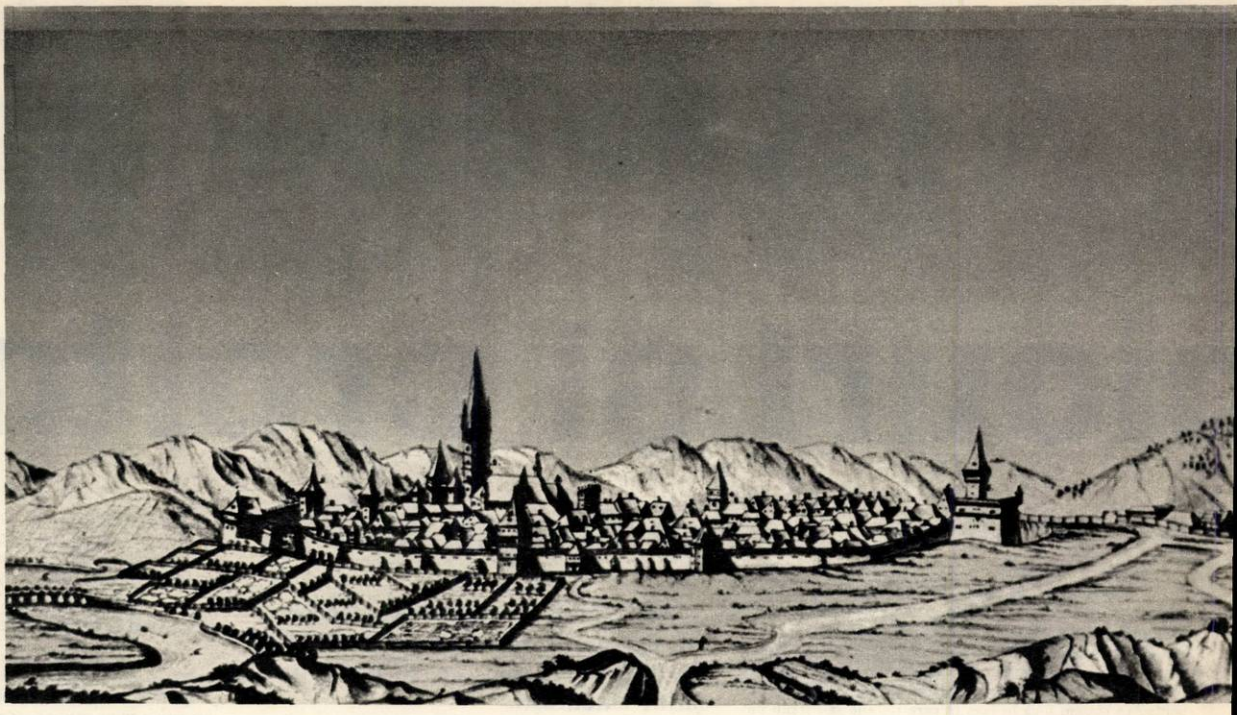

Cetate medievală, cu ziduri şi turnuri de apărare, străjuită de dealuri domoale printre care şerpuieşte Tîrnava Mare. Aşa ne este prezentat Mediaşul, la anul 1736, în această gravură executată de un călător pe aceste meleaguri: K. Weiss.

Mai aproape de zilele noastre, şi anume la începutul secolului al XIX-lea, oraşul etala o serie de clădiri impunătoare din care unele se mai văd şi azi. În fotografie: Mediaşul la 1860, acuarelă aparţinînd unui autor neidentificat.

MEDIAŞ 1267, iunie 3

Laurenţiu Töppelt din Mediaş, publicînd la 1667 a sa «Origines et occasus Transsylvanorum...», marca un eveniment aniversar: 400 de ani de la primul atestat documentar al oraşului. *Actul de danie dat de Ştefan, regele Ungariei, în folosul lui* Nicolae, fiul lui Iula, act în care apare pentru prima dată numele cetăţii de pe Tîrnava Mare, fusese emis în 1267, iunie 3. Dar aşa *cum semnala şi eruditul* Töppelt, aşezarea îşi are originea în timpuri cu mult mai vechi.

Cercetările arheologice au stabilit că încă de la sfîrşitul epocii bronzului teritoriul de azi al Mediaşului era locuit de o populaţie relativ numeroasă, care practica agricultura şi unele meşteşuguri. Anumite condiţii geografice au făcut ca încă dinainte de ocuparea Daciei de către romani aşezarea să se dezvolte intens şi să apară ca punct strategic important, fapt dovedit de numeroasele lucrări dace de fortificaţie, ale căror urme au fost scoase la lumină. Inventarul arheologic descoperit pe teritoriul Mediaşului arată că înainte de ocuparea Daciei de către romani şi mult timp după aceea aici au ajuns la o mare înflorire negoţul, meşteşugurile, viticultura şi industria obiectelor de podoabă. În evul mediu oraşul şi-a pierdut o parte din importanţa economică. S-a dezvoltat însă ca centru cultural. O şcoală despre care ştim sigur că funcţiona la 1636 (la acest an Andrei Grafius, cetăţean al Mediaşului, publicînd o satiră la adresa preoţimii săseşti, şi-a pierdut postul de director al acestei şcoli şi s-a refugiat în Slovacia) înscrie oraşul printre vechile centre de învăţămînt din Transilvania. Mediaşul renaşte în epoca noastră datorită unei intense vieţi economice şi culturale. Centru al industriei uşoare (obiecte metalice de uz casnic, mobilă, textile), oraşul din zilele noastre se înscrie cu un aport substanţial în economia regiunii Braşov. Noile construcţii de locuinţe şi social-culturale ridicate în vecinătatea vechilor monumente — cetatea medievală, biserica fortificată din sec. XV-XVI (care are un valoros altar în stilul Renaşterii), clădirea muzeului raional etc. — schimbă tot mai mult aspectul urbanistic al aşezării, imprimîndu-i trăsături moderne, ca celor mai multe din oraşele ţării.

La a 700-a aniversare de la prima dovadă scrisă a existenţei sale, Mediaşul apare ca un oraş înnoit, în plină dezvoltare.

N.R.

Oraşul, în zilele noastre, a îmbrăcat haină modernă, ridicîndu-şi în vecinătatea vechilor sale monumente salba noilor cartiere.

Încă din secolul al XIV-lea Mediaşul a devenit un important centru viticol, fapt consemnat şi în stema oraşului, datînd din acea vreme.

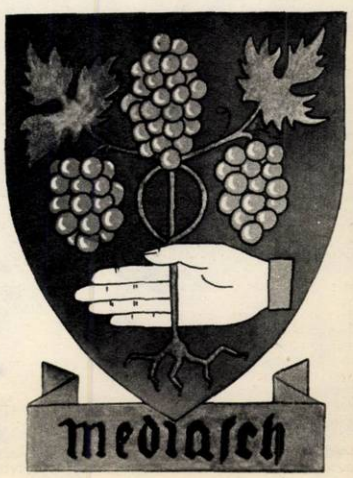

carte

● *Viața lui Manet* a lui Henri Perruchot (1917-1967), acest «Balzac al biografiei», cum a fost numit în Franța, se află în librării. Tradusă de Irina Fortunescu, lucrarea înfățișează viața și opera marelui pictor în datele ei fundamentale, cu un remarcabil simț al nuanței, fără romanțări desuete, integrată organic epocii artistice respective (1832-1883). Autorul își bizuie biografia pe o întinsă documentație, pe lucruri inedite etc., pe care le resoarbe în fraze cu fină pricepere. Păcat că în toată cartea nu dăm peste măcar o reproducere a chipului lui Edouard Manet! Editura «Meridiane», care a dat la lumină cartea, anunță noi traduceri din seria de biografii de artiști de Perruchot. Vor apărea: Cézanne, Van Gogh, Toulouse-Lautrec, Seurat, Gauguin.

● Amelia Pavel a pus recent în circulație o carte-album (Ed. «Meridiane») despre pictorul *Ion Theodorescu-Sion* (1882-1939), artist mereu ignorat de organizatorii de expoziții și criticii de artă, deși se numără printre reprezentanții de seamă ai plasticii românești dintre cele două războaie. Ne-ar fi bucurat prezența unei cronologii și a unei scurte bibliografii, utile atît pentru informarea cititorului cît și pentru investigații ulterioare, și am aștepta, din partea unei editori ce face atîtea eforturi pentru cunoașterea artelor, și un album reprezentativ închinat acestui pictor valoros.

● Tot la «Meridiane», în seria de «Mici îndreptare de monumente istorice», Constantin Bușe publică un ghid al *Mănăstirii Sinaia*, pe lîngă care atîta lume trece fără a se putea informa serios asupra valorii sale. Cu acest ghid, cuprinzînd un istoric al manăstirii, date despre ctitori, despre comorile păstrate acolo, o descriere a arhitecturii și plasticii monumentului se va facilita un contact mai de substanță cu această mănăstire.

● Aflați oarecum la început de sezon turistic, semnalăm o carte dedicată exclusiv acestui domeniu. Se intitulează *Valea Jiului* și a apărut la Editura «Meridiane» în seria «Itinerar turistic» (text — Horia Matei; ilustrații — F. Stănescu; schițe și hărți — I. Rusi; coperta — I. Petrescu). Pusă în buzunar, ea prinde bine într-o excursie prin locurile respective.

● Un volum nou de versuri a tipărit, la Editura pentru literatură, poetul Florin Mugur. Intitulat *Mituri*, cu materia distribuită în patru cicluri (Piatra palidă, Trei mituri, Sfîrșitul războiului și Castelul Elsinore), volumul densifică profilul autorului *Viselor de dimineață*, a cărui sensibilitate educată, ușor muiată în apele ironiei, încîntă adesea. Bine structurat și familiarizat cu mijloacele artei sale, el poate aborda acum orice temă poetică fără prea mari primejdii de a nu fi egal cu sine, dovadă unitatea de substanță a acestui volum.

● Opera lui I. Heliade-Rădulescu, acest mare și contradictoriu clasic al literaturii noastre, începe a fi tipărită în condiții științifice acceptabile. Primul volum *Poezii*, apărut în colecția «Scriitori români» a Editurii pentru literatură, beneficiind de o foarte serioasă prefață a lui Al. Piru, anunță o serie ce merită a fi achiziționată.

● Colecția «Lyceum» a Editurii tineretului și-a făcut, în sfîrșit, debutul. A fost tipărită (în două volume) cartea fundamentală a lui N. Bălcescu — *Românii sub Mihai-Voievod Viteazul*, cu o prefață și note finale de Paul Cornea.

● În sfîrșit, s-a mai ieșit din șablonul editării a numai cîtorva dintre romanele lui Liviu Rebreanu. În seria «Romane de ieri și de azi» a apărut *Ciuleandra*.

● Al treilea volum al lui Sorin Titel — *Valsuri nobile și sentimentale* (schițe și povestiri), — atestă un scriitor format, stăpîn pe mijloacele artei sale, atent la psihologia lumii înfățișate, elegant și precis în expresie, de la care sînt de așteptat și alte scrieri demne de atenția cititorului.

● *Iedera* de Grazia Deledda (Premiul Nobel, 1926) a fost transpusă în românește de Elena și Mihai Murgu, traducători familiarizați cu dificultățile acestei îndeletniciri. Mihaela Șchiopu prezintă competent scriitoarea și locul ei în literatură, contribuind astfel la lărgirea orizontului nostru în cultura Peninsulei Italice.

● Apărute în parte prin reviste, versurile din *Elegie pentru floarea secerată* ale lui Eugen Jebeleanu au apărut în volum, ilustrate cu lucrări postume ale Floricăi Cordescu. Un volum de poezie, ilustrat de un artist de o mare sensibilitate.

cinema

● **Viața la castel.** Jean-Paul Rappeneau își îngăduie să glumească cu ceea ce am numi «temele serioase». Au mai făcut-o și alții. Dar gluma sa este dublată cu un soi de eleganță desăvîrșită, cu o rară îndeminare de a strecura comicul în cele mai mici amănunte și de a purta spectatorul din surpriză în surpriză. De reținut și excelentele dialoguri semnate de Daniel Boulanger. În distribuție: Catherine Deneuve («Umbrelele din Cherbourg»), Philippe Noiret («Therese Desqueyroux), Pierre Brasseur («Vaporul lui Emil», «Cauze drepte»), Henri Garcin. Filmul a fost distins cu premiul Louis Delluc, 1966 și Premiul special al juriului la Festivalul de la Karlovy Vary, 1966.

● **Ape limpezi.** Dacă ar fi fost mai puțin risipitor cu poezia, mai atent la confecționarea ipostazelor lirice, regizorul Alexei Sarahov («Colegiii») ar fi izbutit un poem corect. Scenariul filmului aparține poetei Bella Ahmadulina. Interpretează: Alexandr Zbruev («Salut viața»), Svetlana Svetlicinaia («Bucătăreasa»), Tamara Siomina («Învierea»).

Claudia Cardinale

● **Pentru un pumn de dolari.** Un «remake» după «Yojimbo» al marelui cineast japonez Akiro Kurosawa. În viziunea italianului Bob Robertson (un pseudonim al lui Sergio Leone). filmul a devenit un western de o violență dusă pînă dincolo de marginile răbdării. În rest, nici un semn distinctiv. Cu: Clint Eastwood, Marianne Koch, John Wells (sub acest nume se ascunde actorul italian Gian Maria Volonte, cunoscut din «Cele patru zile ale orașului Napoli»).

● Două reluări binevenite: **Tom Jones** al lui T. Richardson (cu Albert Finney) și **Fata lui Bube** (regia Luigi Comencini; în rolul principal — Claudia Cardinale).

● «British Film Academy» a desemnat-o pe **Jeanne Moreau**, cea mai bună actriță franceză de film a anului 1966.

Jeanne Moreau

disc

● După versiunea «stereo», apare acum și cea monoaurală a Sonatei nr. 8 în Do minor, op. 13 («Patetica») și a Sonatei nr. 14 în Do diez minor, op. 27, nr. 2 («A Lunii») de Beethoven. La pian — **Valentin Gheorghiu** (ECE-0270).

● «Arii din opere» interpretate de **Ion Buzea**, oferă discofililor posibilitatea de a-l asculta pe apreciatul tenor în versiune «stereo». Aria largă a repertoriului (Puccini, Bizet, Verdi), orchestra Teatrului de operă și balet dirijată de Egizio Massini, personalitatea talentatului interpret sînt excelent ajutate de paleta bogată a reliefului sonor al stereofoniei (ST-ECE-0267).

● «Recital de madrigale» — în stereofonie — o admirabilă surprizã a casei noastre de discuri. Corul «Madrigal» al Conservatorului «Ciprian Porumbescu», dirijat de Marin Constantin, formație de reputație internațională, după concertele date în R.D.G., Cehoslovacia, Polonia, Franța și Ungaria. provoacă aplauze la scenă deschisă (ST. ECE-0265).

muzică

● La 400 de ani de la nașterea lui Claudio Monteverdi — cea mai importantă aniversare muzicală a anului — Radioteleviziunea organizează un concert festiv. Cum descoperirea creației marelui compozitor italian datează din primele decenii ale veacului nostru — cînd însemnătatea istorică a contribuției sale a apărut surprinzătoare și totodată emoționantă — faptul că ni se propune să ascultăm, în primă audiție, ultima lui operă, «Încoronarea Popeii», capătă proporțiile unui eveniment de cultură. Interpreții acestei opere istorice, inspirate de episodul domniei împăratului roman Nero din Analele lui Tacit, sînt: **Emilia Petrescu** (Popeea), **Cornel Stavru** (Nero), **Elisabeta Neculce** (Ottavia), **Dionisie Konya** (Ottone), **Iolanda Mărculescu** (Drusilla) și **M. Botez, V. Loghin, M. Ștefănescu, S. Sîrbu.** Orchestra de studio a Radioteleviziunii — dirijor **Ludovic Baci** (duminică 11 VI, ora 20, Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

● «Tribuna tinerilor soliști» pe care v-am anunțat-o pentru săptămîna trecută, are loc, tot în Studioul de concerte al Radioteleviziunii, luni 12 VI (Anton Zeman, Mihai Moldovan, Ștefan Zorzor, Irina Odăgescu). Orchestra simfonică a Radioteleviziunii — dirijor **Iosif Conta.** Aceeași formație și același dirijor reintră și pe afișul obișnuitului concert de joi seara, cu «Simfonia a IX-a» de Beethoven. Corul Radioteleviziunii — dirijor **Aurel Grigoraș**; soliști: **Elisabeta Neculce, Olga Sandu, Cornel Stavru, Constantin Dumitriu.**

● Violonista sovietică **Roza Fain** va concerta sîmbătă 10 VI și duminică 11 VI cu Filarmonica «George Enescu». În program, Concertul pentru vioară și orchestră în Re major de Ceaikovski, Suita de balet «La piață» de Mihail Jora și Simfonia a IV-a «Tragică» de Schubert. Dirijează Mircea Popa.

plastică

● Muzeul Simu găzduiește o amplă **Expoziție de pictură și desen a pionierilor și școlarilor.** Sînt expuse aproape 500 de lucrări ale copiilor din întreaga țară, compoziții de o reală frumusețe, în care ingeniozitatea și naivitatea dau farmec interpretării. O expoziție pe care o recomandăm.

● **Luna peisajului** — o mică expoziție care reunește aproape toate generațiile de pictori, de la Marius Bunescu, C. Baba, H.H. Catargi, Eugen Giscă, Sorin Ionescu, Oct. Angheluță, Vincențiu Grigorescu, pînă la mai tinerii Ion Gheorghiu, C. Dipșe etc. Găsim unele pînze care, fără îndoială, nu reprezintă în modul cel mai fericit autorii,altele care trădează căutări de reînnoire a limbajului, ca în pînzele semnate de Vincențiu Grigorescu, Ion Gheorghiu, Alex. Tipoia, Oct. Vișan etc. (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu.)

● **Constantin Popovici** — sculptură. Cîteva lucrări care ar putea fi în același timp tot atîtea opțiuni. Dar Popovici nu este prizonierul unei formule. El caută modalități noi de expresie, fără a ignora învățătura bătrînilor maeștri. Există în toate aceste volume compacte sau metale sfîșiate («Lacustră», «Sperietori») ecouri și citări, dar și o ardentă pasiune a originalității (Galeriile de artă, bd. Magheru.)

● Opt artiști amatori: **V. Benetatto, Costa Carei, Elena Druțu, Duda Voivozeanu, Cornel Golopenția, Lala Nicolescu, C. Nicolau** și **Păstru Monea** au deschis prima expoziție de grup la Casa creației populare a orașului București.

teatru

● În ciclul unor spectacole experimentale, la Casa ziariștilor s-a prezentat un fragment din **Șincai,** o interesantă evocare teatrală ce marchează debutul în dramaturgie al poetei Violeta Zamfirescu. Regia — Zoe Anghel. Interpreți, actori ai Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra»: Mircea Baștа, Isabela Gabor, Mihai Marcellos și alții. O inițiativă ce ar trebui să dea de gîndit și... teatrelor.

● **Navigatorii revistei** — spectacol modest de estradă, la Constanța (autori Mihai Maximilian și Gelu Manolache), muzici incolore (Radu Șerban, V. Veselovski, Aurel Manolache) și scheciuri fără forță satirică, într-un decor neinspirat (N. Lebas și Dan Sachelarie). Curioasă prezența semnăturii regizorului Valeriu Lazarov pe această reprezentație mediocră. E timpul unei analize mai temeinice a spectacolelor de revistă din provincie.

● Debut în dramaturgie: Mihail Sim cu **Să dăm creanga la o parte** — încercare, din păcate prea puțin izbutită, de a oglindi aspecte ale vieții noi din lumea satelor. Spectacol realizat de Teatrul din Sf. Gheorghe. Regia — Czompok Mihai. Interpreți: G. Fekete, M. Komires. Ilona Nagy.

● **Viforul** lui Delavrancea s-a jucat și la Teatrul din Botoșani, într-un spectacol ce merită a fi menționat, în regia Soranei Coroamă în colaborare cu Eugen Aron. Scenografia — Hristofenia Cazacu. În rolurile principale: Stelian Preda (Ștefăniță), Șt. Moisescu (Luca), Elisabeta Preda — de la Teatrul Național din București (Oana). Interesant de subliniat: în timpul verii spectacolul se va juca în decorul natural al Cetății Sucevei.

● «Patru pagini din istoria risului», dramatizare de Valentin Silvestru, a patru fragmente (Antole France, Jerome K. Jerome, Hasek și Caragiale), a văzut lumina rampei la Teatrul de păpuși din Tg. Mureș, în regia inspirată, cu fantezie comică, a lui Gh. Harag, care-și face... debutul în genul respectiv. Același teatru joacă (dramatizata de Hajdu Zoltan) cunoscuta baladă istorică **Toldi** de Arany Janos. Regia, cu substanță poetică și dramatism, aparține lui Pal Antal.

● Și fiind vorba de păpuși, amintim că Teatrul «Țăndărică» se află săptămîna aceasta la Sofia, ca invitat al unui festival al teatrelor de păpuși din Bulgaria. Artiștii români vor înfățișa **Cartea cu Apolodor** și **Tigrișorul Petre.**

televiziune

DUMINICĂ 11 IUNIE. După **Magazin 111** (16.00) asistăm la lăsarea cortinei peste actuala ediție a Campionatului republican de fotbal (17.00) ● Emisiunea duminicală **Interpretul preferat** ne aduce pe micul ecran pe Ștefania Stere, Angela Buciu și Constantin Cocriș (19.45) ● O emisiune muzical-distractivă intitulată **De toate... ca la varietăți.** Oh, Doamne! lar varietăți?! (20.00) ● O adevărată comoară oferită iubitorilor muzicii de operă: **filmul Giuseppe Verdi** (20.50) ● Tîrziu în noapte, un oaspete pe care aproape l-am uitat: **Vico Torriani** alături de care vor apărea, mai puțin cunoscute la noi, surorile **Kessler** (22.50).

MARȚI 13 IUNIE. **În direct...** programează o transmisie de la Aeroportul «Băneasa» (18.00) ● «Patima roșie», piesa lui Mihail Sorbul trăiește o a doua tinerețe. Iat-o și invitată la emisiunea **Seară de teatru.** Excelentă distribuție: Carmen Stănescu, Ilinca Tomoroveanu, Damian Crișmaru, Constantin Bărbulescu, Constantin Rauțchi (20.30).

MIERCURI 14 IUNIE. **Telecronica economică** abordează o temă din domeniul automaticii — interesantă implicit: «Cum sînt folosite mașinile cu comandă-program?» (18.00) ● **Clubul tineretii** promite o seară plăcută cu titlul: «Producții 1967 ale Institutului de artă teatrală și cinematografică I.L. Caragiale» (19.00) ● Comentat cu competență și distincție de George Derițeanu, **Atlasul geografic** se menține la un nivel foarte bun. Azi: «Prin Mărginimea Sibiului» (20.00) ● O nouă emisiune pentru iubitorii muzicii lirice: «Pagini din opere» — transmisie de la Sofia (20.30) ● Iar pentru amatorii de antichități cinematografice — filmul «Dorința» cu Marlène Dietrich și Gary Cooper (21.45).

JOI 15 IUNIE. Emisiunea de călătorii geografice **Teleglob** — căreia îi acordăm în continuare credit — ne propune un itinerar iugoslav (20.15) ● Pe afișul **Studioului Mic:** «Parabole» de Dumitru Solomon, în interpretarea actorilor Teatrului «Mihail Eminescu» din Botoșani (20.45) ● O agreabilă întîlnire cu tineri soliști români laureați ai concursurilor internaționale (22.00).

VINERI 16 IUNIE. Recomandăm tineretului școlar emisiunea literară «Albatros», mereu vie și atractivă (19.00) ● Rubrica de dialog cu telespectatorii (uneori izbutită) **Antena este a dv.** (20.00). De reținut filmul «Porumbelul de argilă» — producție a studiourilor iugoslave (21.15).

SÎMBĂTĂ 17 IUNIE. Un film muzical, după cum îl indică titlul: «Muzica la porți de cetate». A se încerca! (21.00) ● **Sfîntul.** Încă niște isprăvi ridicole ca cele din ultima apariție, și s-a dus popularitatea sfîntului pe apa sîmbetei (21.40) ● **Orietta Berti,** cîntăreață italiană de muzică ușoară, încheie programul — așa și-așa — al acestei săptămîni (22.30).

Angela Buciu

sport

Pronosticul lui TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 23 din 11 iunie 1967

I.	*Petrolul-Rapid*	1 X
II.	*Dinamo-U.T.A.*	1
III.	*Politehnica-Iiul*	1
IV.	*C.S.M.S.-Steagul roșu*	1
V.	*Dinamo Pitești-«U» Cluj*	1 X
VI.	*Farul-Steaua*	1 X
VII.	*Progresul-«U» Craiova*	1 2
VIII.	*C.F.R. Pașcani-Metrom*	1
IX.	*Poiana-Oltul*	1
X.	*Progresul Brăila-Dinamo Victoria*	1
XI.	*Gaz metan-Crișul*	1
XII.	*Minerul Lupeni-Vagonul*	1
XIII.	*Minerul Baia Mare-C.F.R. Timișoara*	1

coperta noastră

Ilinca Tomoroveanu, actriță a Teatrului Național «I.L. Caragiale», binecunoscută iubitorilor de teatru și film din țara noastră.

Fotografie de E. IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PLĂCUT
IGIENIC
RAPID !

Fără prosop! Mai ales în bucătăriile și lavabourile publice, folosiți:

APARATUL ELECTRIC PENTRU ZVÎNTAT MÎINILE

produs de cooperativa «ELECTROBOBINAJUL»

str. Ghiocei 20, București, rn. 1 Mai, tel. 11.46.80

ANUL XVI NR. 25 (629) — 17 iunie 1967

flacăra

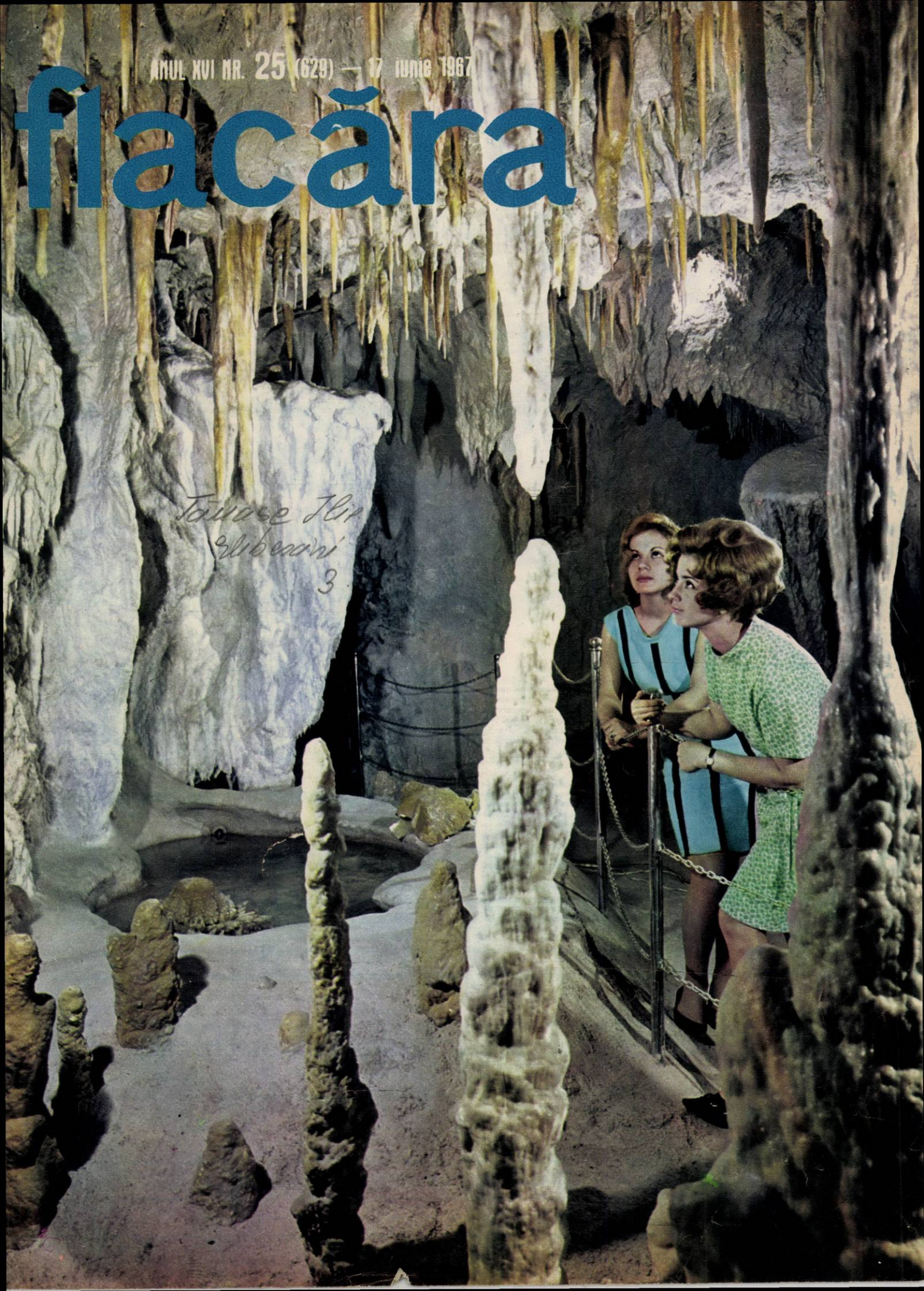

BRAVO RAPID!

Cam paradoxal, dar ăsta-i adevărul: Rapid, **evident cea mai populară echipă de fotbal din țară, este pentru prima oară în istoria ei** campioană republicană. **De înțeles, de aceea, explozia de bucurie pe care evenimentul a provocat-o în rîndul numeroșilor și entuziaștilor suporteri ai clubului grivițean. Fotografia de sus nu-i decît o foarte palidă imagine a ceea ce a însemnat în realitate minutul... 91 al meciului de pomină Rapid-Petrolul. Era minutul în care — așteptat de decenii — visul se împlinise. Bravo campionilor!**

Fotografie de Ionel DAVID

UNDE-S CĂRĂMIZILE?

Călărași, Oltenița, Tr. Măgurele, Alexandria, Urziceni... Fiecare din aceste orașe urmează să se îmbogățească cu noi blocuri de locuințe. Unele dintre construcții au fost începute încă în toamna trecută, altele în primăvară, dar nimeni n-ar putea spune la ora aceasta cînd vor fi gata. După cum nimeni n-ar putea spune cînd vor fi terminate și alte construcții din regiunea București, printre care se numără și clădirile destinate crescătoriilor de taurine de la Ciulnița și de la Mahăru-Giurgiu. Despre ce este vorba? Trustul regional de construcții-București care execută aceste clădiri a fost pus în situația de a reduce ritmul lucrărilor și, în unele locuri, chiar de a le sista din cauza unei lipse acute de cărămizi, materie primă absolut necesară în domeniul respectiv. Ce a determinat declanșarea acestei «crize» de cărămizi?

Trustul regional de construcții-București și-a fixat la începutul anului pentru lucrările pe care le are de executat un necesar de 30 600 000 bucăți de materiale de zidărie (cărămizi și înlocuitor de cărămidă). Ministerul Industriei Construcțiilor, care dirijează repartiția, a limitat acest «necesar» la 28 600 000. Deci mai puțin cu 2 000 000 cărămizi (cam cît trebuie pentru construirea a 200 de apartamente). Dar și din această repartiție nu i s-au repartizat pe semestrul I, conform graficului, decît 14 000 000 de cărămizi în loc de 19 000 000 cît trebuia. De ce? Două importante furnizoare (Fabrica de cărămizi-Țăndărei și cea de la Bucov-Ploiești, ambele aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor), nerealizînd planul de producție, au rămas în restanță, prima cu livrarea a 1 200 000 de cărămizi, cealaltă cu 700 000. Iar industria locală a regiunii București a «contribuit» și ea cu o restanță de 600 000 cărămizi, deși — din cele ce ni se spune — a făcut în ultima vreme eforturi deosebite de a produce cărămizi peste planul celor trei fabrici pe care le are (cea de la Alexandria, Răcari și Slobozia).

Dar deficitul de cărămizi în regiunea București se explică — așa cum aflăm de la conducerea Trustului regional București — și dintr-o altă cauză, care-și are rădăcinile într-o măsură mai veche, greșit luată. Este vorba de încetarea activității, mai exact a desființării în urmă cu cîțiva ani a unor fabrici de cărămizi din regiune, cum sînt cele de la Giurgiu și Moldoveni-Urziceni, socotite vechi și cu surse de argilă epuizate. Chiar dacă ar fi fost așa, spun specialiștii trustului, utilajele acestor fabrici trebuiau imediat transferate și instalate în alte sectoare, acolo unde se găsea materia primă corespunzătoare. Or, aceste instalații au primit cu totul altă destinație.

Desființarea vechilor fabrici s-a făcut de către industria locală pe baza avizului Ministerului Industriei Construcțiilor care susținea atunci că cele cîteva fabrici moderne pe care le are ar putea acoperi și necesarul de cărămizi al regiunii.

Pripeala cu desființarea fabricilor de la Giurgiu și Moldoveni-Urziceni n-a fost bună.

Efectul măsurilor greșite? «Criza» de cărămidă care provoacă întîrzieri în predarea unor construcții urbane și a altora de interes economic. Nu este oare timpul să se dreagă ce s-a stricat? Noi credem că da!

F. URSEANU

DE ÎNCHIRIAT!...

Conducerea cooperativei de invalizi «Drum nou» are plăcerea să-și primească onor clientela în saloanele restaurantului «Parcul trandafirilor». Local bun, central, discret, grădină splendidă, boschete.

Dacă aveți nevoie de conducerea cooperativei «Drum nou» căutați-o acolo. De șapte ani o ține într-una. De la președinte pînă la ultimul funcționar. Dacă le dă mîna! Zilnic 300 de lei, 9 000 lunar, 108 000 lei pe an. Orgie curată! Mai vine omul la local dar mai și pleacă. Dînșii nu. Au treburi. Serviciu-i serviciu. Plătesc chirie, așa că sînt la ei acasă. 108 000 lei pe an nu-i glumă.

Dar, să fim serioși. De fapt n-avem nimic cu conducerea cooperativei «Drum nou». Au închiriat ce li s-a oferit. Le convine să plătească spetindu-se o asemenea chirie, îi privește. N-au încotro? N-avem noi cum să-i ajutăm. Să se ajute singuri (aflăm că au în construcție viitorul sediu administrativ).

Cum e însă posibil ca localul unuia dintre cele mai cunoscute restaurante din București să fie închiriat unei cooperative oarecare? De unde atîta «fantezie»? Cum rămîne cu spiritul comercial? Chiar și un centru de răcoritoare aduce zilnic un venit superior chiriei. I.A.P.L. și-a închiriat una din unitățile sale pe suma de 300 de lei zilnic. Cam modest. Pentru salonul restaurantului «Ambasador» s-ar putea lua și mai mult. Chiar și 500. Sau la «Podgoria». Închiriați-le pe toate, tovarăși! Se poate trăi și din chirie. E mai simplu. Și fără bătaie de cap.

Dacă aud că s-a închis restaurantul «Pescarul» și a fost închiriat întreprinderii pentru colectat pene și fulgi, eu unul nu mă mai mir.

T. P

8 000 DE FELICITĂRI

La Cîmpulung-Muscel avem o staţie seismică foarte modernă. Datorită aparatajului primit, staţia — colaboratoare a Institutului de fizică a Globului de la Strasbourg şi a Serviciului de cercetări geografice al Statelor Unite — poate stabili cu mare precizie focarele seismice din întreaga ţară, din bazinul mediteranean, Africa şi o parte din Asia. Staţiunea semnalează atît cutremurele verticale cît şi pe cele orizontale, pe direcţia nord-sud şi est-vest. Aparatura cu care este dotată poate înregistra cele mai slabe mişcări ale scoarţei terestre prin amplificarea de 8 000 de ori a vibraţiilor ce-i parvin.

8 000 de felicitări şi cît mai puţine înregistrări!

D. B.

HAI SĂ NE JUCĂM DE-A PROIECTAREA

Într-una din dimineţile acestei primăveri, 20 de salariaţi ai serviciului de proiectare din cadrul Ministerului Comerţului Interior au fost înştiinţaţi în scris că: «...începînd cu data de 16 martie 1967 aţi fost angajaţi prin transfer de către Oficiul Naţional de Turism din Bucureşti».

Oamenii au privit calendarul din perete: «1 aprilie». Dar nu, gluma era cît se poate de serioasă. Ministerul Comerţului Interior a hotărît livrarea acestui transport masiv de proiectanţi pe baza unui protocol încheiat de comun acord cu O.N.T. Motivul: O.N.T. a hotărît să înfiinţeze un serviciu propriu de proiectare.

A doua zi, corpul expediţionar compus din 10 arhitecţi, 6 ingineri şi 4 tehnicieni a poposit la sediul central al Oficiului Naţional de Turism. A urmat şedinţa de inaugurare a noului serviciu, însoţită din belşug cu discursuri, recomandări, planuri şi promisiuni solemne. Apoi, peste alte două zile, surpriza: O.N.T. renunţă la ideea de a înfiinţa un asemenea serviciu, iar cei douăzeci de proaspeţi angajaţi sînt presăraţi la repezeală prin diferite servicii administrative ale instituţiei.

Indignaţi de această «soluţie», oamenii s-au reîntors in corpore la M.C.I. şi s-au adresat comisiei de litigii. Ce s-a întîmplat între timp, cum s-au desfăşurat tratativele organizate în mare grabă între conducerea celor două instituţii? Cunoaştem doar rezultatul. O.N.T. şi M.C.I. au semnat un nou protocol prin care a fost desfiinţat primul protocol. Proiectanţii au fost înapoiaţi cu acte în regulă Ministerului Comerţului Interior.

Finalul acestui du-te-vino este însă cu totul neaşteptat. Ministerul Comerţului Interior care pe baza primului protocol a renunţat de a mai proiecta obiective turistice, şi-a modificat între timp acest serviciu, transformîndu-l în atelier de proiectare pentru utilaj şi mobilier comercial.

Între timp s-a revenit şi asupra acestei măsuri şi totul a intrat în «normal». Ore risipite, bani pierduţi, nemulţumire îndreptăţită. Şi toate acestea astăzi, cînd organizarea ştiinţifică a producţiei şi fructificarea timpului de lucru constituie pentru toate întreprinderile şi institutele din ţară preocupări majore şi de primă urgenţă.

Ilie BĂBEANU

ARBORI ÎN AGONIE

Civilizaţia ne-a adus în marginea străzii tot felul de stîlpi: de lemn, de metal, de beton. Au apărut, impuşi de diferite nevoi ale vieţii moderne: pentru iluminat, pentru susţinerea firelor de troleibuze şi tramvaie, pentru telefoane etc. În ultima vreme se observă o revenire la stîlpii de lemn. Stîlpi cu rădăcină. N-au moarte.

Totul e cît se poate de simplu. Se iau arbori şi se plantează pe marginea străzilor. Apoi se aşteaptă. (Metoda are acest neajuns, se aşteaptă, dar e de perspectivă.) Se udă, se sapă la rădăcină şi după 10-15 ani se obţin arbori frumoşi care fac umbră caselor şi trotuarelor. Cînd tulpinile s-au îngroşat suficient, echipe înarmate cu foarfeci şi ferăstraie execută operaţia chirurgicală. Astfel se obţin cei mai originali pari. Bine fixaţi în pămînt, prin rădăcini, vor rezista oricăror furtuni. Fără beton şi fără săpături adînci. E de reţinut că metoda are şi subtilităţile ei. Pentru a nu putrezi prea repede, arborilor li se lasă cîteva tuleie în vîrf şi astfel ei nu mor, ci doar agonizează. Nici morţi, nici vii, parii obţinuţi vor putea fi folosiţi mai multe decenii. Sfaturile populare pot fixa astfel în vîrful acestora lămpi electrice, fire de troleibuz şi multe altele. Metoda se experimentează în diferite oraşe, iar în Bucureşti mai ales în raionul Nicolae Bălcescu. Cei interesaţi pot lua legătura cu respectivele sfaturi populare.

Ştiam că arborii sînt plantaţi pentru umbra lor deasă, pentru răcoarea oferită în zilele de caniculă. Mai ştiam că în oraşe arborii îndeplinesc şi o funcţie estetică. Iar la ora de botanică învăţasem că sînt bineveniţi pentru că săvîrşesc în atmosferă un schimb vital, eliberînd oxigen şi consumînd bioxid de carbon. Unii i-au numit adevăraţii plămîni ai oraşelor.

Aşadar, aşteptăm ani de zile să crească arborii, îi ocrotim, învăţăm să-i iubim şi vine cineva care dă cu toporul şi taie cu ferăstrăul fără milă şi fără cap. Lasă în urma lui nişte cioturi ori-

bile, implorînd parcă mila cerului într-un gest de supremă deznădejde. Faceţi o plimbare pe Şerban-Vodă, pe Şos. Olteniţei, pe Calea Văcăreşti, pe toate străzile acelea umbroase din partea de sud a oraşului şi dacă vă place faceţi şi dv. la fel. În curtea sau în grădina pe care o aveţi. Dacă vă dă mîna.

La Sfatul popular al Capitalei ni s-a spus că această operaţie se cheamă tăieri estetice. Acolo sînt ingineri. Ei ştiu. Or fi ştiind ei...

Masacrul acesta o fi costat ceva bani?

Traian PROSAN

P.S. Oraşului de pe Mureş — Aradului — i s-au tăiat plămînii. Adică arborii. Mîini negospodăreşti l-au sluţit. Pe Calea Romanilor, pe străzile Mărăşeşti, Crişan, Făgăraş etc., salcîmii arată ca nişte cadavre carbonizate. Ramurile au fost bărbierite. La Arad, primăvara a fost în doliu. La Arad, în acest an, salcîmii n-au înflorit. Întrebăm sfatul popular al oraşului: pe cînd tunderea vestitelor sălcii plîngătoare de pe malul Mureşului?

NUMAI PLOAIA E VINOVATĂ?

Suprafaţa destinată cultivării porumbului depăşeşte 3 milioane de hectare. Pînă acum, în multe locuri, s-au făcut două praşile. Mai pe undeva însă lucrurile stau — sau au stat pînă nu demult — prost. Cînd unii prăşeau, alţii n-au pornit măcar semănatul porumbului. Aşa spun cifrele. La data de 1 iunie, regiunea Crişana era datoare semănatului cu 16 000 hectare, regiunea Cluj cu 8 000 hectare. Suprafeţe de loc neglijabile — între 2 000 şi 4 000 hectare — erau neînsămînţate la acea dată şi în regiunile Hunedoara, Braşov, Maramureş, Argeş, Oltenia, Mureş-Autonomă Maghiară.

Oare numai ploaia să fie vinovată? Dacă s-ar fi urmărit atent şi sistematic porţiunile de teren mai ridicate, dacă s-ar fi intrat cu semănătorile pe locurile ce se zvîntau, dacă s-ar fi executat şanţuri de scurgere a apei, dacă s-ar fi folosit din plin toate atelajele se puteau isprăvi însămînţările la sorocul cuvenit?

G. CIUDAN

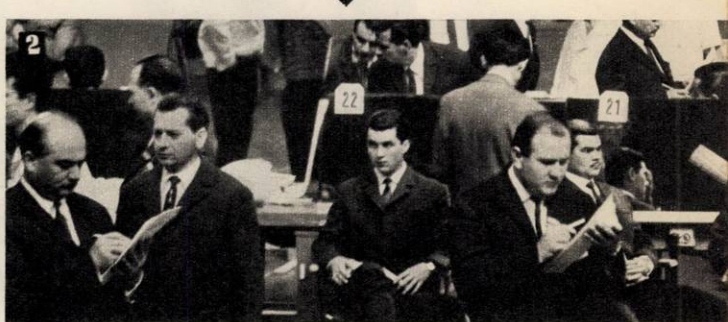

Recent, podoaba capilară feminină a format obiectul unei strînse competiţii de coafură organizate de UCECOM (foto 1). Precum se vede, şi de această dată femeile muncesc, iar bărbaţii dau notele... (foto 2). Numai că, beneficiare — pe linie de estetică — sînt tot femeile (foto 3, 4, 5). Încît — trebuie să conchidem — diviziunea muncii a fost totuşi judicios chibzuită.

PITEȘTI-ORAȘUL

Fotografia noastră vă înfățișează o porțiune din estacada Combinatului petrochimic, acest pod aerian care va susține sistemul arterial al marelui *organism industrial*: 15 000 metri liniari de conducte. Prin aceste țevi vor fi alimentate cu materii prime toate cele patru fabrici principale: complexul de piroliză, fabrica de polietilenă, instalația de *cianură de sodiu* și fabrica de acrilonitril.

Fotografie de S. STEINER

ORAȘUL ▲ CHIMIȘTILOR

CARE NAȘTE

Piteștii se pregătesc pentru primirea viitorilor cetățeni, ridicînd în partea sudică și vestică două cartiere de locuințe. Fotografia noastră vă înfățișează microraionul situat în zona «chimică» a orașului, țîșnit din mijlocul modestelor căsuțe ale periferiei. Rămîne de văzut dacă arhitecții noștri vor ști să adune în cadrul acelorași frontiere teritoriale nu trei orașe ci unul singur, sudat în mod organic.

de Liviu **TIMBUS**
Fotografii de **F. BRANDRUP** și **S. STEINER**

Într-un singur an populația orașului a sporit cu 20 000 de suflete. Localitatea a fost încercuită cu o imensă centură industrială și transformată într-unul dintre cele mai mari șantiere ale României. O întîlnire violentă a trecutului cu prezentul, ce va conduce în final la nașterea Piteștiului de mîine, orașul cu peste 100 000 locuitori, puternică cetate a chimiștilor noștri, patria autoturismului românesc și important centru al industriilor metalurgică, forestieră, textilă și alimentară.

Pe o suprafață însumînd sute de hectare, constructorii au răscolit pămîntul metru cu metru, plantînd o nesfîrșită și impresionantă pădure metalică. Un desiș fantastic, în mijlocul căruia aparatele noastre de fotografiat se răsucesc năuce, căutînd să înghită prin toate obiectivele porțiuni cît mai întinse din marea panoramă industrială. O încercare trudnică și zadarnică, ce ne amintește povestea copilului pornit să mute apa mării în groapa săpată la mal. Lucrările au cuprins o porțiune atît de întinsă încît cîmpia pitești eană, privită de pe dealurile blînde ale șoselei Giurgiului, apare literalmente invadată pînă sub orizont de un singur și nesfîrșit șantier. Aici vor funcționa pînă la sfîrșitul cincinalului Combinatul petrochimic, Rafinăria Pitești, Uzina chimică, Fabrica de motoare electrice, Combinatul de vinificație.

E lesne de înțeles că în aceste condiții orașul de reședință al regiunii Argeș va avea nevoie într-o perioadă scurtă de un număr considerabil de specialiști și cadre calificate, de oameni înzestrați cu experiență și tradiție în ramura profesională respectivă. În oraș se vor stabili, treptat, aproximativ 5 000 de chimiști, 1 000 de constructori de automobile, 4 500 de textiliști, 8 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri aparținînd unor profesii diferite și, bineînțeles, o dată cu aceștia, numeroși profesori, cadre medico-sanitare, personal afectat așezămintelor social-culturale. În total, pînă la sfîrșitul anului '70, aproximativ 26 000 de noi salariați.

Cîți dintre aceștia vor fi sau nu argeșeni get-beget? Statisticienii nu posedă o asemenea evidență, dar după părerea corpului didactic al școlilor profesionale și din informațiile primite din partea inginerilor însărcinați cu recrutarea viitoarelor cadre, «lumea argeșenilor» va fi preponderentă.

La ora cînd scriem aceste rînduri, sute de pitești eni, răspîndiți pe toate meleagurile patriei, își pregătesc valizele pentru a se reîntoarce în urbea lor natală. Oamenii aceștia, plecați în urmă cu ani de zile în căutarea unei calificări superioare, se reîntorc unul cîte unul în localitatea de baștină, astăzi, cînd meseria dobîndită are preț și căutare chiar la ei acasă.

Un oraș care a redevenit... provincial

Piteștiul a fost veacuri la rînd «un tîrg cu jupanii săi», așa cum îl amintește un document din 1632, locuitorii lui ocupîndu-se cu negoțul și meșteșugurile, dar în același timp și cu pomicultura, viticultura și creșterea vitelor.

Această stare de lucruri a durat pînă în 1907, cînd localitatea a fost înzestrată cu o primă fabrică ridicată în cartierul Găvana. Celelalte fabrici și ateliere, înființate pe rînd în următoarele patru decenii, au însumat la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial o forță economică mult prea redusă pentru ca Piteștiul să se poată situa în rîndul orașelor industrializate.

Urme și aspecte ale traiului mărunt și vetust, specific fostelor noastre tîrgușoare, s-au menținut, ici-colo, pînă nu de multă vreme. Pe străzile orașului, de pildă, au supraviețuit trăsurile de piață purtate de cai înzorzonați și conduse de birjari mustăcioși, îmbrăcați în caftane de catifea, cu potcap și brîu de mătase.

Amatorul de figuri «pitorești», pornit să descopere în Piteștiul de azi lumea și peisajul vieții de altădată, ar rămîne însă, pînă la urmă, profund nemulțumit. Și asta pentru simplul fapt că localitatea a încetat de a mai fi un «simplu oraș de provincie» încă de acum zece ani. Unitățile industriale create în acest răstimp (Combinatul de industrializare a lemnului, Fabrica de produse lactate, Filatura de bumbac — ca să le enumerăm doar pe cele mai importante) i-au mărit simțitor puterea economică. Producția globală industrială a crescut în 1965 de 2,8 ori față de 1959, iar numărul salariaților a sporit în aceeași perioadă de aproape două ori. Orașul are un institut pedagogic cu 585 de studenți și un teatru de stat.

Despre dezvoltarea lui economică desfășurată în mod intensiv în perioada cincinalului vorbesc și cifrele privind creșterea și mișcarea naturală a populației. Astfel, din 1930 și pînă în 1960, deci timp de 30 de ani, populația s-a mărit cu 33 400 de oameni, pentru ca în ultimii 6 ani să asistăm la o adevărată explozie demografică: 27 000 de noi locuitori.

Numărul celor stabiliți treptat în Pitești a depășit în mod progresiv cifra celor care și-au abandonat orașul. În 1956, de exemplu, localitatea este părăsită de 1 592 cetățeni și populată cu 2 080 oameni sosiți din afară. Acest raport se va accentua în următorii ani, astfel că în 1964 populația crește cu 2 521 de noi sosiți, în vreme ce numărul celor care o părăsesc scade la 617. De remarcat de asemenea și faptul că pînă în 1963 numărul femeilor l-a întrecut pe cel al bărbaților, pentru ca de atunci încoace proporția să se modifice în favoarea (sau defavoarea!) acestora din urmă.

Noii cetățeni au poposit la Pitești, sosind din toate regiunile României. Cei plecați au luat însă în marea lor majoritate drumul Bucureștiului. Capitala, aflată la o oră și jumătate de drum cu mașina, exercită un miraj continuu asupra tuturor celor stabiliți cu un picior la Pitești și cu sufletul pe bulevardele bucureștene. Din 1966 și pînă azi — deci într-o vreme în care volumul construcțiilor de locuințe a crescut de cîteva ori — personalul D.S.A.P.C. din localitate a fost văduvit de cinci arhitecți. Printre aceștia se numără și piteșteanul Dan Prodescu, șef de atelier, care și-a lăsat confrații baltă, în pragul unor lucrări urgente, refugiindu-se în viața mai comodă a unui institut din București.

Cu cei vechi și cu cei noi, orașul cuprinde în prezent o populație de aproape 70 000 de locuitori. Dar la toți aceștia trebuie să adăugăm întreaga armată a «flotanților» care numără nici mai mult, nici mai puțin decît 20 000 de oameni. Aglomerat, supus acestei avalanșe continue, orașul a redevenit mic și neîncăpător. Proiectat pe fundalul marilor perspective, el ne apare astăzi din nou modest și provincial. Marele briu industrial, care a adunat între zidurile localității într-un singur an un număr atît de mare de oameni, constituie un asemenea reviriment în viața generală a orașului, încît nu greșim de loc afirmînd că în prezent Piteștiul renaște pentru a doua oară.

PITEȘTI — ORAȘUL CARE NAȘTE

PE O SUPRAFAȚĂ DE 1,3 HECTARE: 8 MILIOANE DE OI

Un singur exemplu poate ilustra convingător marea capacitate de producție a Combinatului petrochimic. La fabrica de acrilonitril, așezată pe o suprafață de 1,3 hectare, se vor realiza anual 20 000 tone acrilonitril (sau 80% din producția întregii țări), materie primă necesară obținerii fibrelor sintetice de tip lînă. Această producție va echivala cu lîna ce s-ar putea obține prin tunderea a circa 8 milioane de oi!

În celelalte instalații ale combinatului se vor produce: polietilenă, **necesară în fabricarea de filme, ambalaje, articole industriale și de uz casnic,** cianură de sodiu, **produs utilizat în industriile metalurgică și extractivă,** olefine, hidrocarburi **etc.**

Producția anuală va reprezenta 75% din producția țării la etilenă, 50% la propilenă. În anul 1970 — **au declarat estimativ specialiștii** — combinatul va da o producție valorică mai mare decît întreaga producție a regiunii Argeș la sfîrșitul lui 1965.

Din păcate folosirea fondului de investiții alocat pentru construirea combinatului (circa 3 miliarde lei din totalul celor 22 miliarde destinate regiunii Argeș) a suferit serioase rămîneri în urmă, în special din pricina nerespectării orarului de lucru. Numai pe trimestrul I 1967 s-a pierdut pe șantierul nr. 2, din pricina învoirilor și absențelor nemotivate, o producție de 922 000 lei. Nerespectarea graficului de producție în cadrul unor lucrări de asemenea amploare poate determina o scădere considerabilă a beneficiilor. Darea în funcțiune a combinatului, cu o singură lună mai devreme, ar reprezenta ca valoare echivalentul a 1 500 de apartamente sau 25 cinematografe cu 500 locuri.

Dezvoltarea impetuoasă a orașului se oglindește cu fidelitate în aceste cifre: din totalul celor 22 miliarde lei alocate regiunii Argeș, 8,7 miliarde reprezintă investițiile atribuite Piteștiului. Pînă în 1970 producția industrială a orașului va crește de aproape 5 ori în comparație cu 1965 și va depăși întreaga producție realizată de regiunea Argeș în 1966.

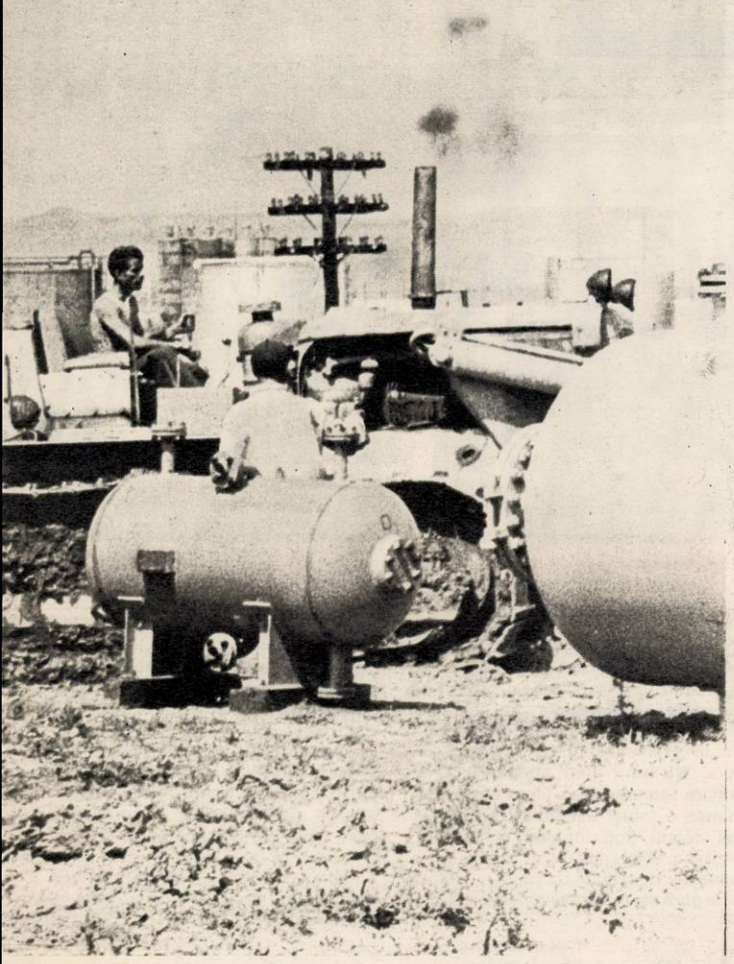

Astăzi, pe Strada mare

Orașul se trudește să-și reașeze viața între noile sale frontiere economice și sociale. Confruntarea prezentului cu trecutul poate fi urmărită «cu ochiul liber» mai ales în aspectul duminical al străzii principale.

Strada mare sau **ulița principală,** centrul vieții comerciale și locul promenadei duminicale, a rămas în continuare, pînă în zilele noastre, cea mai solicitată arteră a orașului de provincie. Locuitorii se adună și astăzi tot pe «corso» (strada cu cele mai multe magazine, restaurante și cinematografe), potrivit unui obicei statornicit prin puterea tradiției. Vă închipuiți deci cît de neîncăpătoare, de aglomerată a devenit, de la o zi la alta, vechea și modesta «stradă principală». Neîncăpătoare au devenit deopotrivă și toate restaurantele și cinematografele aliniate de-a lungul ei, ba chiar și frizeriile și agențiile de Loto-Pronosport. Cinematografe improvizate au fost instalate în sălile cantinelor, camerele mobilate se găsesc doar cu prețuri exorbitante, iar autobuzele orașului s-au transformat în veritabile cutii de sardele.

Rezolvarea operativă a acestei situații, chiar prin soluții tranzitorii, de moment (și, bineînțeles, în funcție de ordinea urgențelor), ar constitui cea mai bună carte de vizită pentru edilii orașului.

În fiecare seară și în toate diminețile de duminică, un șuvoi neîntrerupt de oameni se revarsă peste întreaga suprafață a străzii centrale ca un torent de munte prăvălit în matca unui riuleț de cîmpie. Un adevărat furnicar omenesc, în fața căruia strada devine deodată nespus de mică și îngustă, ca o imagine ciudată, diformată, născută parcă din lentilele unui ochean întors.

În această masă compactă de trecători, vechea și molcoma promenadă provincială s-a destrămat fără urme. În locul perechilor răzlețe, prinse în pasul egal al plimbării duminicale, a apărut această mare de oameni, o lume nouă, nestatornică, veselă și gălăgioasă.

Despre șmecheri și candidați la însurătoare

De cînd pantalonii lui James Dean, garnisiți cu ținte și tigheluri au făcut ocolul pămîntului, adunînd și juneța electrică a Bucureștiului în café-baruri și la examenele de corigență, această îmbrăcăminte a devenit uniforma preferată a unor așa-zișI băieți la modă.

Tineri cu bluejeans și, o dată cu ei, fetișcanele cu mini-jupe — sau amatorii de serenade la transistoare — au apărut și pe străzile Piteștiului. Marea lor majoritate sosiți din Capitală, se întrec în a face pe grozavii în fața «provincialilor» învățîndu-i să danseze, să memoreze lista actorilor de cinema și a vedetelor fotbalului internațional. Piteștenii i-au botezat în glumă «generația Pronosport».

Din păcate, tot din lumea șmecherilor, cu sau fără pantaloni ștampilați, se recrutează și așii curselor de motociclete, grupurile de cheflii nocturni și bătăușii de ocazie. Atît le-a lipsit amatorilor de senzații tari: orașul s-a umplut fulgerător de tot felul de zvonuri și știri senzaționale care de care mai gogonate. Mi s-a povestit, de pildă, că pe șoseaua Cîmpulungului (după alții în cu totul altă parte) s-au găsit 6 bărbați spînzurați.

Ne-am interesat la miliție despre adevărul acestor întîmplări și am aflat — cum era de așteptat — că toate aceste povești lugubre nu sînt decît simple și caraghioase născociri. Lucrătorii organelor de miliție nu-i caută în prezent pe «băieții lui Al. Capone», ci pe autorii de asemenea zvonuri. Ni s-a confirmat în schimb că numărul accidentelor de circulație s-a mărit îngrijorător și că, într-adevăr, au apărut și destui cheflii care caută ceartă cu lumînarea și sar la bătaie din te miri ce. Drumul spre glorie nu e presărat cu flori, spune un cunoscut proverb. Într-un oraș supus unor prefaceri atît de structurale și înțesat de lume nouă, oamenii certați cu legea și etica socialistă nu pot fi cernuți chiar de la o zi la alta.

Un fenomen interesant — specific și el acestei etape furtunoase — mi-a fost semnalat cu ironie de prof. pensionar Ștefan Todiriciu:

«Concetățenii mei nu mai fug unadouă la București pentru tîrgurieli și distracții. Fetele de măritat nu-și mai caută partide strălucite colindînd soireeurile dansante din Capitală, ci s-au obișnuit să vadă soți model în rîndul numeroșilor tehnicieni și ingineri so-

(Continuare în pag. 8)

DE CE AICI ?

Descoperirea, redescoperirea și valorificarea bogățiilor naturale ale regiunii reprezintă punctul de plecare al întregii dezvoltări multilaterale a orașului și regiunii Argeș. Este vorba de valoroasele zăcăminte de țiței și sare, precum și de valorificarea patrimoniului forestier, pomiculturii și viticulturii.

Cea dintîi ramură industrială importantă, extracția petrolieră, a apărut în 1951, o dată cu forarea primei sonde din regiune. Instalațiile de foraj s-au extins în scurtă vreme pe întregul arc subcarpatic al României. În prezent, regiunea Argeș asigură 26 la sută din întreaga producție națională de țiței. Zăcămintele de aur negru au favorizat amplasarea celui mai mare centru al petrochimiei românești, compus în principal dintr-o rafinărie, o fabrică de negru de fum și un combinat petrochimic.

Tot lîngă Pitești va funcționa și prima uzină de autoturisme românești, legată în mod organic de întreprinderea aflată în imediata sa vecinătate, Uzina de piese auto-Colibași, care realizează peste 10% din producția republicană de piese de schimb auto.

Și, în sfîrșit, celelalte două mari bogății naturale, pădurile și podgoriile, au condiționat apariția Combinatului pentru industrializarea superioară a lemnului și construirea recentului Combinat de vinificație.

...O lume nouă, veselă și guralivă a inundat vechea și tradiționala stradă principală. Molcoma promenadă duminicală a pierit fără urme, înghițită în masa compactă a noilor veniți.

Orașul a devenit deodată mic și neîncăpător în fața șuvoiului de oameni ce i-a inundat străzile, magazinele, localurile publice, cinematografele.

(Urmare din pag. 7)

PITEȘTI — ORAȘUL CARE NAȘTE

siți. Și ca să fiu răutăcios, voi spune că locul ofițerilor de cavalerie de altădată a fost luat astăzi de chimiști».

De fapt, aceștia sînt deocamdată puțin numeroși. Mare e însă armata constructorilor. Iar printre aceștia s-au găsit și bărbați care, după ce și-au vîrît verigheta în buzunar, s-au transformat subit în candidați la însurătoare.

Am cunoscut și noi trei asemenea donjuani de ocazie care și-au făcut intrarea în casele unor părinți cinstiți și creduli, cu fete de măritat. Fetișcanele sentimentale cu oracole și corigențe la matematică devin în asemenea ocazii victime sigure. Nu vom oferi amănunte. Din fericire lucrurile s-au limpezit repede (lumea e totuși atît de mică!) și cei trei domni (toți ingineri) și-au luat tălpășița, dispărînd chiar și din promenada orașului. M-au rugat cu sufletul la gură să nu le trec numele în articol deoarece s-au învățat minte cîte zile vor trăi și apoi «la noi acasă avem neveste și copii». I-am crezut pe cuvînt (publicarea unor asemenea isprăvi ar putea angaja în mod defavorabil și bieți oameni nevinovați) și pînă la proba contrarie lăsăm amănuntele și numele celor în cauză înmormîntate între scoarțele blocnotesului.

Aceste grupuri pestrițe, străine de ritmul și viața localnicilor, intrate cam de-a valma peste bonomia, calmul,

și bunul-simț al omului de provincie rămîn însă simple insulițe rătăcite printre numeroșii constructori, pionierii și făuritorii Piteștiului de mîine.

Cartiere de locuințe sau «orașe-dormitor»?

Orașul de mîine, Piteștiul celor peste o sută de mii de locuitori (deci cît Constanța, Iașul, Aradul sau Galațiul), nu va mai semăna, evident, cu

(Continuare în pag. 10)

ACOLO UNDE SE RIDICĂ UZINA DE AUTOTURISME

La Colibași, lîngă Pitești, pe șantierul Uzinei de autoturisme, constructorii au «plantat» scheletul metalic al halei de fabricație. În jurul șantierului mai pasc deocamdată turme de oi și se întind livezi de pruni. În viitor, ce-i drept, vom obține de aici mai puține vedre de țuică, dar «în schimb» vom avea o uzină ce va produce anual 40 000 de autoturisme, fabricate la nivelul celor mai moderne tipuri de mașini europene.

(Urmare din pag. 9)

Piteștiul zilelor prezente nici din punct de vedere edilitar.

Piteștii se pregătesc pentru primirea viitorilor cetățeni, ridicînd în zona sudică și nordică două întinse microraioane. Numărul total al apartamentelor: 8 200. Orașul va mai dispune de un spital modern cu 900 locuri și de o casă de cultură a sindicatelor cu 800 de locuri. Arhitecții au imaginat viitoarele construcții înconjurate de verdeață, de arbori decorativi și inundate de un vast covor floral (pepiniera dendrologică din localitate dispune de aproximativ un milion de plante ornamentale, între care 22 000 de trandafiri din 150 de specii). I-am întrebat pe arhitecți:

— Lumea va locui în aceste cartiere-grădină și își va face promenada și cumpărăturile tot în centrul orașului?

— Dorim să realizăm cartiere de locuințe și nu orașe-dormitor.

Omul modern preferă spațiile clădite înghesuit și populate cu numeroase unități comerciale. (Un mucalit, arhitect și el, a făcut următoarea remarcă: femeile se plimbă prin fața vitrinelor, iar bărbații se plimbă pe unde trec femeile.) Ideea străzii principale, — au remarcat pe bună dreptate proiectanții — principiul ansamblului dens și compact, ar trebui să devină un mijloc frecvent în elaborarea schițelor de sistematizare și în proiectarea cartierelor de locuințe. Greșelile trecutului oferă învățăminte și soluții generoase.

Calea Bucureștilor, o reușită a arhitecturii piteștene, a rămas cu toate acestea, sub raport urbanistic, un simplu cartier-dormitor și nimic mai mult. Rece, auster, bun de sanatoriu dar străin de pretențiile și obișnuința orășeanului actual.

Proiectul de sistematizare a inclus și refacerea centrului, prin tăierea unei noi străzi principale (autorul proiectului, arh. Cezar Lăzărescu). O nouă Stradă mare, legată de destinul viitorului oraș? Interesul localnicilor pentru această arteră va depinde, bineînțeles, de priceperea și talentul proiectantului, de felul în care acesta va izbuti să înzestreze localitatea cu o inimă adevărată, un centru legat organic de preocupările și viața orașului de mîine.

Pînă atunci însă, cetățenii își vor desfășura promenada tot pe Strada Victoriei. În fiecare seară și în toate diminețile de duminică lumea va inunda Strada mare năvalnic, gata-gata să o mute din loc. O imagine simbolică și sugestivă pentru acest oraș care renaște febril, revărsîndu-se tumultuos peste vechile lui hotare.

Locatarii stabili ai viitoarelor uzine și combinate și-au făcut încă de pe acum apariția în oraș. Marea lor majoritate sînt elevi ai școlilor profesionale recent înființate.

UN MODERN LABORATOR AL FLĂCĂRILOR

Funinginea devine în laboratoarele chimiei moderne izvorul a numeroase produse de mare importanță. Ea este cunoscută în industrie sub numele de negru de fum și se bucură de cea mai largă căutare. Producția industrială mondială se ridică la 2 milioane tone pe an. Pentru obținerea lor se consumă 4 - 5 milioane tone de produse petroliere și aproximativ 10 miliarde metri cubi de gaze naturale. O mare parte din uriașele cantități de negru de fum sînt folosite la fabricarea anvelopelor. Mari cantități de asemenea funingine industrială se utilizează și la prepararea lacurilor (în special a celor destinate vopsirii automobilelor) și a cernelurilor negre de tipar. Fără negru de fum nu s-ar putea fabrica nici rezistențe electrice pentru aparatele de radio și televizoare, nici discurile de patefon, electrozii, panglicile mașinilor de scris, hîrtiile de copiat, precum și multe produse cosmetice.

Industria negrului de fum a cunoscut o mare dezvoltare în țara noastră, mai ales o dată cu intrarea în funcțiune a Uzinei chimice-Pitești care va produce anual circa 18 400 tone negru de fum de prima calitate...

Hrana de toate zilele a uzinei o constituie în cea mai mare parte fracțiile petroliere neutilizate pînă acum. Valoarea economică a acestei materii prime sporește de cinci ori prin transformarea ei în negru de fum. Tot ca materii prime vor fi folosite și uleiurile medii și grele minerale. Pînă acum acestea erau utilizate drept combustibil. De asemenea, uzina va consuma gaze de sondă extrase din zăcămintele petrolifere argeșene.

carnet de scriitor

„UITUCII"

de Eugen FRUNZĂ

Memoria e un tezaur excepțional fără de care oamenii ar fi reduși la condiția spirituală a larvelor. Dar pentru că — vorba romanței — «și uitarea e scrisă în legile omenești», unul uită că nasul se șterge cu batista, altul că-ți datorează bani și al treilea că ți-a fost amic.

Uitări mărunte, păcate de duzină, de care vom face abstracție în rîndurile ce urmează, pentru a lăsa loc marilor maeștri ai uitării, autorilor de minuni.

Mă întreb, de pildă, cu stupoare cum e posibil ca o unitate agricolă — cu director, ingineri, planificatori etc. — să uite că a comandat niște tone de îngrășăminte chimice, iar după ce i se aduce aminte, să uite din nou a le ridica din stația unde au fost descărcate, lăsîndu-le luni de zile pradă degradării? Mostra ne-a fost oferită cît se poate de plastic într-una din emisiunile «Reflector» ale televiziunii. De altfel, din aceeași sursă, ca și din altele, am mai aflat despre o mulțime de «uitări» de-a dreptul monstruoase. Iată o direcție generală, cu tot personalul ei sub și suprapus, care uită un întreg depozit de mașini și piese pentru industrie, — toate nefolosite dar plătite cu sute de milioane — îl uită, zic, la o margine de țară, fără ca măcar să-și amintească, din capete sau scripte, cînd și pentru ce a fost achiziționată cutare mașină, cum și de ce încă de la naștere a fost scoborîtă în mormînt. Lucrul pare de domeniul fantasticului, dar e concret, controlabil, real.

Sau chestia cu incinerarea sistematică a mii de pui — nefericiții fiind de la natură cocoșei, iar unitatea respectivă (cu director, zootehnicieni și așa-zise calcule de rentabilitate!) avînd nevoie mai ales de puicuțe. Așadar, la crematoriu cu «surplusul» de cocoși! Ce să-i mai crești, să-i contabilizezi, să-i transporți, să-i vinzi? E greu. Mai bine uiți.

Sînt și oameni care uită cogeamite clădiri, construite la cererea lor, cu temelii solide de beton, cu etaje, cu milioane de lei investiți. De ce? Pentru că după ce le-au luat în primire în numele cutărui sau cutărui departament beneficiar, constată flegmatici că respectivele clădiri nu mai corespund scopului inițial sau că sînt amplasate într-un loc nepotrivit. Și atunci, pînă se scarpină dumnealor la ceafă, treci vreme, treci!

Aud că la blocul cutare constructorul a uitat să execute băile prevăzute în planul arhitectural. Blocul e gata, e frumos, e înalt și are patruzeci de apartamente moderne, toate fără baie. Va să zică hai să dărîmăm pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, ca să spălăm ce mai poate fi spălat.

Dincolo se sparg niște pereți noi-nouți. Ce s-a întîmplat? Cineva și-a permis să uite afară instalația de încălzire. Știți, ca și cum și-ar uita borcanul cu iaurt în tramvai! Un fleac, nu-i așa? Pînă la urmă se rezolvă...

Prin urmare nu se poate spune că, printre atîția oameni cu memoria excelentă a răspunderilor, nu avem și noi uitucii noștri. Și încă niște uituci de mare clasă. Un lucru doar ni se pare nelămurit: cum de nu uită dumnealor să-și încaseze lefurile? Probabil că în acest caz își impun un teribil efort de memorie. De care va trebui, fără îndoială, să-i scutim.

carte

● Un nou volum de versuri ale lui Anghel Dumbrăveanu — **Iluminările mării** (Editura pentru literatură). Evoluat în impresie și tehnica versului, poetul încheagă un izbutit volum pe teme neptunice. Evident, uneori acestea sînt stricte pretexte, puncte de plecare sau referiri în treacăt, meditația lirică asimilînd fapte și probleme mult mai diverse.

● George Suru, tînăr poet bănățean (născut în 1940, la Caransebeș), cunoscut pînă acum din versurile apărute sporadic *prin cîteva publicații literare, se prezintă* cititorului cu un prim volum — **Pentru a iubi** (colecția «Luceafărul» a Editurii pentru literatură). E un florilegiu bine selecționat, dînd o imagine convingătoare asupra posibilităților autorului, atent la virtuțile expresiei poetice mai noi și preocupat a-și consolida un profil diferențiat.

● **Formarea poporului român și a limbii sale** (Editura Academiei) este o lucrare de sinteză a ultimelor cercetări în acest domeniu, foarte utilă pentru informarea publicului larg și a specialiștilor (inclusiv a celor străini) despre noi. Autorii: acad. C. Daicoviciu, acad. Emil Petrovici și Gheorghe Ștefan, membru corespondent al Academiei, al căror prestigiu și autoritate în materie constituie o garanție peremptorie.

● Aurel Lambrino traduce unul dintre cele mai izbutite romane sovietice. Este vorba despre **Întîlnire cu Nefertiti** al lui Tendriakov (Editura pentru literatură universală). Este o carte reflectînd viața artiștilor plastici, căutările și problemele acestora în perioada primului deceniu postbelic.

● **Universitarii** englezului C.P. Snow (traducere, Veronica Șuteu, prefață, Simona Drăghici) ne aduce în fața, cum arată și titlul, o lume mai puțin sondată literar. Autorul evocă cu vervă și culoare moravurile și manevrele desfășurate în sînul acestei lumi, conturul ei psihologic și social.

● **Gumele,** carte a unuia dintre promotorii «noului roman» în Franța, A. Robbe-Grillet, se află în librării (traducere, D. Tepeneag). În fond, e o carte scrisă cu talent veritabil, a cărei formulă nu rupe cu ceea ce a fost literatura din totdeauna, ci încearcă un pas în plus. În orice caz, e de citit.

cinema

Pe gheața subțire. O amplă povestire cinematografică decupată cu un deosebit simț al ordinii din paginile nuvelei lui G. Breanțev. Anii de eroism, de sacrificii și renunțări ai celui de-al doilea război mondial stabilesc noi raporturi între oameni, verifică caracterele. Privit din acest unghi, filmul este un document uman care, oricît de mult s-ar asemăna cu altele pe aceeași temă, nu ne poate lăsa indiferenți. Regia: Damir Viatici-Berejnih. În distribuție: Victor Korșunov (Cotofana hoață), Alexei Eibojenko, Nikolai Kriukov (Pămînt desțelenit), Izolda Izvițkaia (Al 41-lea).

● **Doctor Prătorius.** Un cineast cînd-va agresiv, Kurt Hoffman (Copiii minune), se amuză pe seama prostiei omenești. Pe seama prostiei adevărate, fără leac, dar și a celei perfid disimulate. În rolurile principale: Heinz Rühmann, Liselotte Pulver, Fritz Rasp, Fritz Tillmann.

● **Printre vulturi.** Un film pentru cei care simțeau lipsa lui Winnetou (între noi fie vorba, nu prea i-am dus dorul căci D.D.F. a avut grijă să țină primele serii pe ecrane preț de cîteva luni, lucru ce nu s-a întîmplat cu atîtea și atîtea filme de valoare, prematur dispărute). Winnetou este tot buna noastră cunoștință Pierre Brice. Îl acompaniază Stuart Granger (în nord, spre Alaska) și Elke Sommer (Băieții de la tonomat).

● Decît șapte premiere proaste mai bine două reluări de prestigiu. În cazul de față **Cenușa** lui A. Wajda și **Aventura** lui M. Antonioni. Oricînd vom fi de acord cu această aritmetică cinematografică.

● Actori care trebuie văzuți, chiar și revăzuți: **Richard Burton** (Noaptea iguanei), **Paul Newman** (Dulce pasăre a tinereții).

Elke Sommer

● A încetat din viață, în vîrstă de 67 de ani, un mare actor de film — **Spencer Tracy.** Chipul său grav-mucalit a fascinat generații întregi (Castelul bărbaților, Căpitani curajoși, Procesul maimuțelor, Muntele, Bătrînul și marea, Procesul de la Nürnberg).

plastică

● **Pictura din R.P. Mongolă.** Pentru artiștii mongoli realitatea imediată sau momentul istoric susceptibil să amintească un fapt înălțător sînt două izvoare de inspirație capitale. Compozițiile au o organizare specifică, planurile sînt ordonate în registre suprapuse, personajelor li se reproduce structura ființială a trăsăturilor, iar culoarea întrebuințată e mai aproape de cea locală. Remarcabile sînt unele dintre peisaje (V. Iadamsen: «Vară», T. Manjur: «Peisaj») și lucrările lui A. Senghetohio, autorul superbului tablou «Cămila neagră». Ornamentele, surse primare de îndelungată tradiție, sînt cultivate cu aceeași grijă de către artiștii contemporani mongoli (Muzeul de artă).

● **Diana Schor** — pictură. Plastica feminină, sensibilă la momentul folcloric și mai cu seamă la cel pitoresc, înregimentează în rîndurile sale și pe Diana Schor. În afară de flori, unde artista își încearcă virtuozitatea de coloristă, ea expune și cîteva compoziții în care sînt reluate obiceiuri populare («Joc de capre», «Călușari de lemn», «Măști» etc.). Pe fonduri aerate, predominant albe, artista «desenează» cu pensula, interpretînd voit naiv momente folclorice (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● Două apariții în editura Bruckmann din München: **Jacopo Pontormo** de K.W. Forester și **Francesco del Cossa** de E. Ruhmer. Pontormo este unul dintre cei mai sensibili reprezentanți ai manierismului, care a trăit în umbra lui Leonardo da Vinci și a fost discipol și colaborator al lui Andrea del Sarto. Autor al unor opere azi renumite, în care se manifestă gustul pentru contururile elevate și căutarea unor motive compoziționale insolite, Pontormo este și un portretist care și-a înzestrat personajele cu expresii tulburătoare. Autorul cărții analizează încercările artistului de a realiza noi proporții și influența asupra acestuia a artei lui Dürer. Cartea lui E. Ruhmer este o monografie despre pictorul din Ferrara al cărui ciclu profan din frescele pictate în Salonul lunilor din palatul Schifanoia a devenit celebru. Autor al unei opere complexe, impregnată de detalii familiare, Cossa este în același timp și pictorul culorilor strălucitoare și al formelor energice.

disc

● Cele patru melodii (nu chiar atît de noi): «Ora che sei già una donna», «Ciao *ti diro*», «*Cristina*», «*Credi a me*» au fost înregistrate de casa noastră de discuri, cu concursul orchestrei proprii dirijate de **Al. Imre,** în interpretarea unei voci extrem de «discogenice» — **Florin Anca.** Anticipăm un frumos viitor tînărului solist. Rămîne doar ca el să-și ia rămas bun de la Bobby Solo și alți prieteni similari, pentru ca să devină ceea ce este: un cîntăreț român de limbă română. Că-i stă tare bine! (45-EDC-831).

● «Liliana», «Așa ești tu», «O perlă de fată», «Doar băieții sînt de vină», reunite sub titlul de **«Melodii de George Grigoriu»,** patru reușite compoziții ale unuia din cei mai fecunzi autori de muzică ușoară românească contemporană (45-EDC-826).

● Dacă n-ați auzit de **Jane Swârd** și dacă n-ați auzit-o, aveți acum prilejul. Pe discul 45-EDC-833 puteți asculta un mic recital de virtuozitate samba, slop, tamoure etc.

● Pe **Drafi Deutscher** l-ați vizionat și audiat la televiziune. E foarte simpatic, dacă ne aducem bine aminte, și cîntă tot atît de simpatic. După cum se arată pe disc are orchestră proprie: «Drafi Deutscher and his magics». Din repertoriul său, «Marmor, Stein und Eisen bricht» (Marmura, piatra și fierul se sfarmă) va rămîne mult timp în memoria ascultătorilor (45-EDC-835).

● **Don Backy,** în ciuda numelui de rezonanță anglo-saxonă, este un cîntăreț italian și ca mulți italieni cîntă bine, cu voce, și chiar în... italiană (conform indicației de pe disc). Repertoriul pe care ni-l oferă este în cea mai mare parte inedit pentru noi. Să nu trecem cu vederea un cîntec foarte interesant al celebrului «Folksinger» american Bob Dylan: «Hei, mister Tamburino» (EDD-1149).

muzică

● Cvartetul «Cantabile», al cărui program figurează în agenda muzicală a săptămînii, este una dintre formațiile alcătuite din instrumentiști ai Orchestrei simfonice a filarmonicii, care și-a propus o contribuție de calitate la muzica de cameră a stagiunii. Cei patru interpreți **(Lucian Rogulski, Helmuth Schneider, Otto Georges Roth, Tiberiu Ungureanu)** vor cînta miercuri 21 iunie lucrări de Marcel Mihalovici, Serghei Prokofiev și André Pascal (Sala mică a Palatului).

● Dirijorul **Paul Popescu** susține în ziua de 23 unul dintre programele periodice ale «Orchestrei de cameră» de care se ocupă în ultimii ani. Vivaldi («Anotimpurile» — solist, **Avy Abramovici**) și Händel (Arii din cantate — solistă, **Martha Kessler** — și Concerto grosso) sînt marii compozitori pe care îi va sluji bagheta sa.

● «Simfonietta» de Mircea Chiriac. Concertul pentru pian și orchestră de Valentin Gheorghiu și cantata «Triumful Afroditei» de Carl Orff, acestea sînt partiturile alese de dirijorul **Nicolae Boboc** pentru concertele sale împreună cu Filarmonica «George Enescu» (Orchestra simfonică și corul dirijat de Vasile Pîntea).

● Joi 22, în Studioul de concerte al Radioteleviziunii, concertează Orchestra de studio a Radioteleviziunii dirijată de **Liviu Ionescu** («Simfonia ostinato» — o primă audiție de Dan Voiculescu, Concertul pentru pian și orchestră de Liszt — solistă, **Aurora Jenei**, și fragmente din opera «Peter Grimes» de Benjamin Britten. Solisti: **Virginia Gudzichievici, Valentin Teodorian, Constantin Dumitru).**

teatru

Ioana Manolescu

● Mai mult decît un experiment, seara «Lucian Blaga» de la Teatrul «C.I. Nottara» a avut caracterul unei manifestări culturale elevate. Meritul principal aparține regizorului Ion Olteanu, prezentator, comentator și director de scenă al pieselor **Zamolxe, Anton Pann** și **Avram Iancu** (piese a căror acțiune a fost povestită scenic din fragmente). Echipa de actori, inegală în valori, a cuprins și pe: Dan Nasta, Lucia Mureșan, Dorin Varga, Ioana Manolescu.

● Teatrul de stat «Al. Davila» din *Pitești prezintă în București spectacolele* **Omul care aduce ploaie** de R. Nash și **Sfîntul Mitică Blajinu** de A. Baranga. Spectacolele vor avea loc în sala Teatrului de Comedie în zilele de 17, 18, 19 iunie. Din distribuția spectacolelor: Tely Barbu, Ion Focșa, Ileana Focșa, Dem. Niculescu, Sorin Gheorghiu, V. Prisăcaru, Ileana Zărnescu, Constantin Zărnescu, Adrian Grigoriu, Marin Alexandrescu.

● La Teatrul de stat din Oradea, piesa **33 de scrisori anonime,** o spirituală comedie de G. Mehes, a cărei acțiune se desfășoară în mediul corpului didactic, satirizînd protecționismul în școală. Regia: Magda Borbath. Interpreți: Erzsebet Halasi, Eva Baryai, K. Levota, Ildiko Vitalyos, Eniko Oos, M. Solti. Scenografia: Sandor Nagy.

● Sfîrșitul de stagiune în Capitală — spre deosebire de unele mai interesante încercări ale teatrelor din provincie — ne găsește cu puține premiere: vodeviluri, piese de «spadă și capă», melodrame (asupra cărora vom reveni) etc. Mai mult, după Teatrul C.F.R. Giulești care așteaptă terminarea construcțiilor sălii sale, și Teatrul Mic s-a închis pentru reparații. Dacă adăugăm că și Teatrul Țăndărică a rămas fără sala sa centrală, bilanțul ne arată un minus de trei săli de teatru. Un minus cam măricel!

● **Seară de balade** — spectacol al «Ansamblului de stat de cîntece și dansuri» din Tg. Mureș a fost prezentat săptămîna trecută în București. Semnalăm *unele căutări novatoare, dansuri dra*matice, cîteva recitări, opere de cameră cu pantomimă.

● Printre aniversările U.N.E.S.C.O. de anul acesta se numără și cea a lui Marin Drzic — clasic al dramaturgiei iugoslave de la a cărui moarte s-au împlinit 400 de ani. Scriitor de factură renascentistă, Drzic a fost prezentat în țara noastră de către Teatrul Național din Craiova cu **Aurul frumoasei curtezane** (Dundo Maroje).

● La Piatra Neamț: **Măști** — spectacol pe texte clasice (Kogălniceanu, Negruzzi, Caragiale) într-o încercare de reconstituire modernă. Regia marchează debutul secretarului literar Eduard Covali. Scenografia: Mihai Măclescu. Dintre interpreți: Adry Almăjan, Boris Petroff, Sorin Lepa, I. Fiscuteanu.

● Victor Eftimiu a oferit Teatrului de păpuși din Iași ultima premieră a acestei stagiuni: **Pui de om.** Regia artistică aparține lui Manole Al. Foca, iar scenografia Hristofeniei Cazacu. Din distribuție, actorii: Elisa Florescu, Ortansa Stănescu, Dana Tomiță, Lucreția Agachi, Constantin Brehnescu, Emil Petcu, Nicolae Brehnescu, Ion Agachi, Zaharia și Constantin Ciofu.

televiziune

DUMINICĂ 18 IUNIE. Serialul **Wilhelm Tell** a fost inclus în emisiunile pentru copii. Notăm schimbarea pentru... cei maturi (9.10) ● **Magazin 111**, care uneori «mai mișcă» în simbioză cu duminicalele **Transmisiuni sportive** (după-amiază) ● «Stan și Bran și pianul». Filmele cu renumiții și regretații comici ne sînt, firește, agreabile. Totuși, nu sîntem cumva suprainghesuiți cu stani și brani? (20.30) ● Un film muzical cam pompos intitulat: «Muzica la porți de cetate» (20.55) ● Pe afișul emisiunii **Teatru în studio,** «Lada» de Ion Sava. În distribuție actori de prestigiu: Carmen Stănescu, Marcel Anghelescu, Mircea Șeptilici, Ion Lucian, Mihai Fotino, Costel Constantinescu, Mircea Constantinescu, Dem Savu și alții (21.20) ● **Melodii distractive** — spune titlul: deie Domnul! — spunem noi (22.15).

MARȚI 20 IUNIE. Emisiunea **În direct...** programează o temă interesînd mai ales pe gospodine: «Lărgirea gamei de sortimente în industria alimentară» (18.00) ● Serialul **Aventurile lui Robin Hood** infirmă zicala «ce-i mult nu-i bun» (20.00) ● Tema emisiunii **Cabinet medical TV,** «Zgomotul citadin», concentrează atenția unui cerc larg de telespectatori (20.30) ● «Ciuta», de Victor Ion Popa, la **Seară de teatru.** Întîlnire cu actorii Teatrului «Alexandru Davila» din Pitești (21.00).

MIERCURI 21 IUNIE. **Alma mater,** *rubrică inspirată din viața universitară*, ne oferă o emisiune-spectacol intitulată (ați ghicit!) «În ajun de vacanță» (19.00) ● **Rebus muzical** se intitulează, cam... rebusist, o emisiune de muzică ușoară (20.00) ● Rubrica de larg interes cetățenesc **Față-n față** aduce față-n față vara și răcoritoarele (20.20) ● O recomandare specială pentru filmul francez «Thérèse Desqueyroux» (21.00).

JOI 22 IUNIE. Nu mai puțin de 15 titluri sînt cuprinse în programul acestei zile. Reținem cîteva dintre ele: emisiunea de actualitate teatrală **Gong** (20.00) ● **Teleglob,** ne promite o plimbare prin Roma (20.15) ● S-o ascultăm pe soprana Iolanda Mărculescu (21.10) ● Ce ne mai oferă **Dosarul nr...?** (21.50) ● Simpatica emisiune a lui Elly Roman **Din culisele muzicii ușoare** în prezentarea actorului Șerban Cantacuzino (22.05) ● Rubrica **Interpreți celebri** ne aduce pe micul ecran pe Jean-Pierre Rampal, considerat cel mai mare flautist contemporan; a concertat și la noi *în țară* (22.25).

Rodica Tăpălagă

VINERI 23 IUNIE. **Studioul muzical** ne propune să ascultăm cîteva bucăți din opera unui muzician a cărui creație a rezistat încercării a două veacuri și jumătate: Georg Philipp Telemann (20.00) ● Filmul cehoslovac «Săritură în întuneric» (21.15) ● Notăm din programul de noapte «Orfeul de aur», *titlul unui «Festival de muzică ușoară» —* Sofia (23.00).

SÎMBĂTĂ 24 IUNIE. **Emoții în premieră** — pentru candidații seriei «Muzică populară» (21.00) ● **Sfîntul.** Menționăm programarea acestui serial pentru marea lui popularitate. Ceea ce nu ne împiedică să facem cuvenite rezerve, obligați de nivelul calitativ scăzut al unora dintre ultimele producții (21.30) ● **La kilometrul... 2 000 000!** este titlul unei emisiuni cu subtitlul «Expediție muzical-distractivă». Se poate încerca, avînd în vedere că printre participanți găsim nume cunoscute: Rodica Tapalagă, Anda Călugăreanu, Mihai Fotino, Ștefan Bănică, Dan Spătaru, Cornel Fugaru cu «sincronii» lui ș.a. (22.20).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 24 din 18 iunie 1967

I. Cehoslovacia-Turcia	1
II. Dinamo Bacău-Siderurgistul	1
III. Flacăra Moreni-Chimia Suceava	1
IV. Oltul-Ceahlăul	1
V. C.F.R. Timișoara-A.S.A.	1 x
VI. Crișul-Minerul Lupeni	1
VII. Industria sîrmei-Minerul B. Mare	1 x
VIII. Verona-Livorno	1 x
IX. Reggina-Pisa	x
X. Catania-Savona	1
XI. Novara-Genoa	1 x
XII. Modena-Catanzaro	1

c o p e r t a n o a s t r ă

O recentă realizare a muzeului bucureștean «Grigore Antipa», unică în felul ei pe plan mondial, este modelul, foarte sugestiv, al peșteri. O parte din elementele ei au fost executate din materiale obișnuite: ipsos, ciment, parafină. Altele însă sînt fragmente de calcare naturale, desprinse sub acțiunea propriei lor greutăți din pereții unor cunoscute peșteri din țară: Topolnița, Cloșani, Tismana etc.

Fotografie de S. STEINER

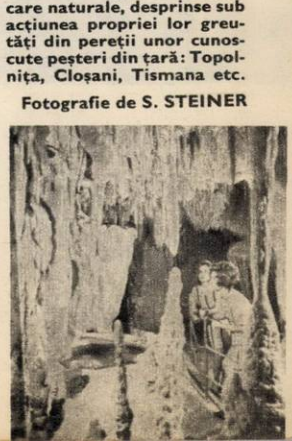

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

aripi pentru zborurile de

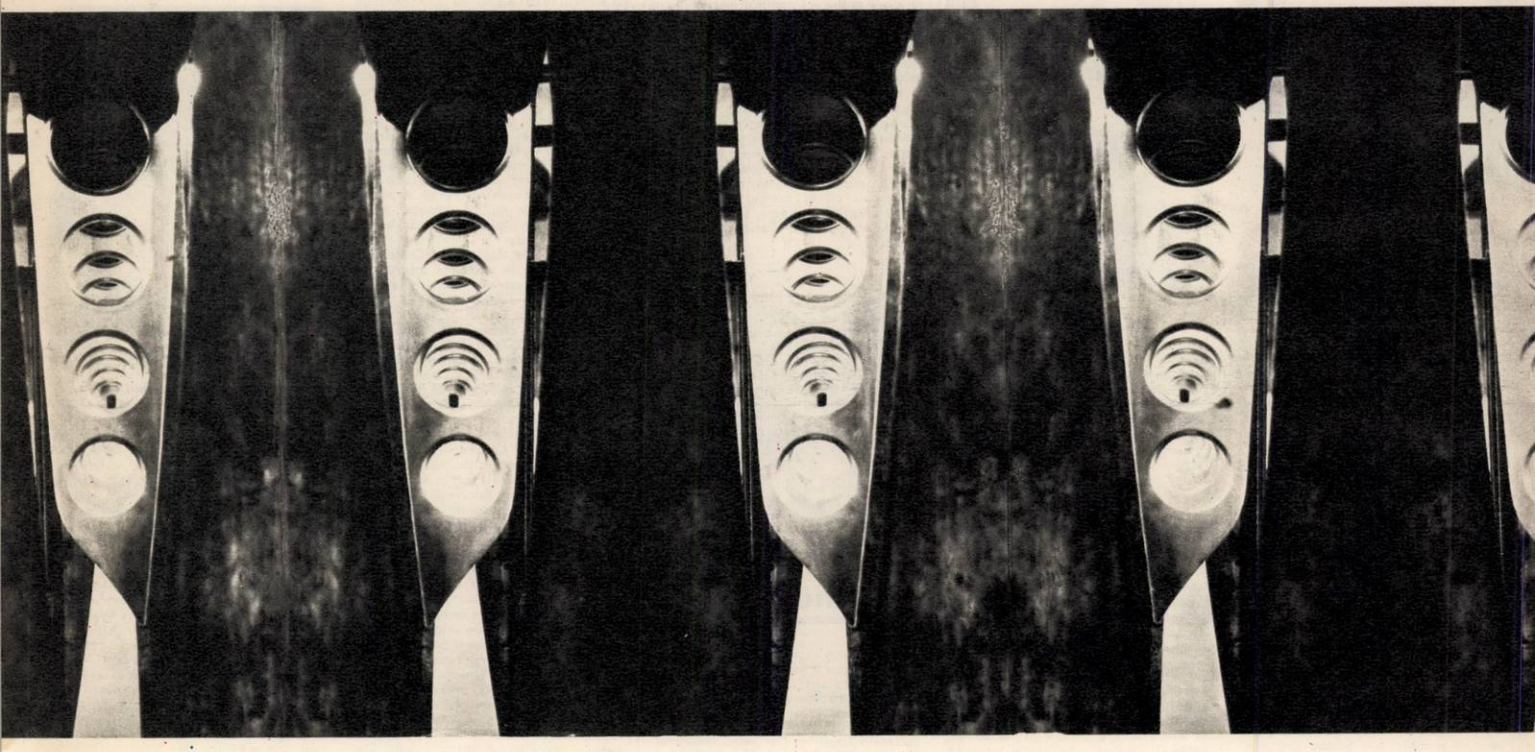

Șeful de proiect al primului utilitar românesc complet metalic (la al cărui zbor de probă vom putea asista, după toate probabilitățile, în anul viitor): inginerul brașovean Iosif Șilimon.

O «mîngîiere» cu scop profesional. Maistrul caută zadarnic niscaiva «cusururi» la execuția profilului nituit al aripii. De unde și satisfacția ce i se poate citi în privire.

azi și de mîine

Profil de aripă, multiplicat într-o viziune fotografică de anticipație. Așa sau alt fel va arăta o anumită fotografie făcută într-unul din atelierele uzinei de utilitare de mîine? Cine știe? Deocamdată există *elementul de început, cel mai important:* experiența oamenilor, pe baza căreia gradul de precizie al execuției proiectelor se apropie de procentul optim: 100 la sută.

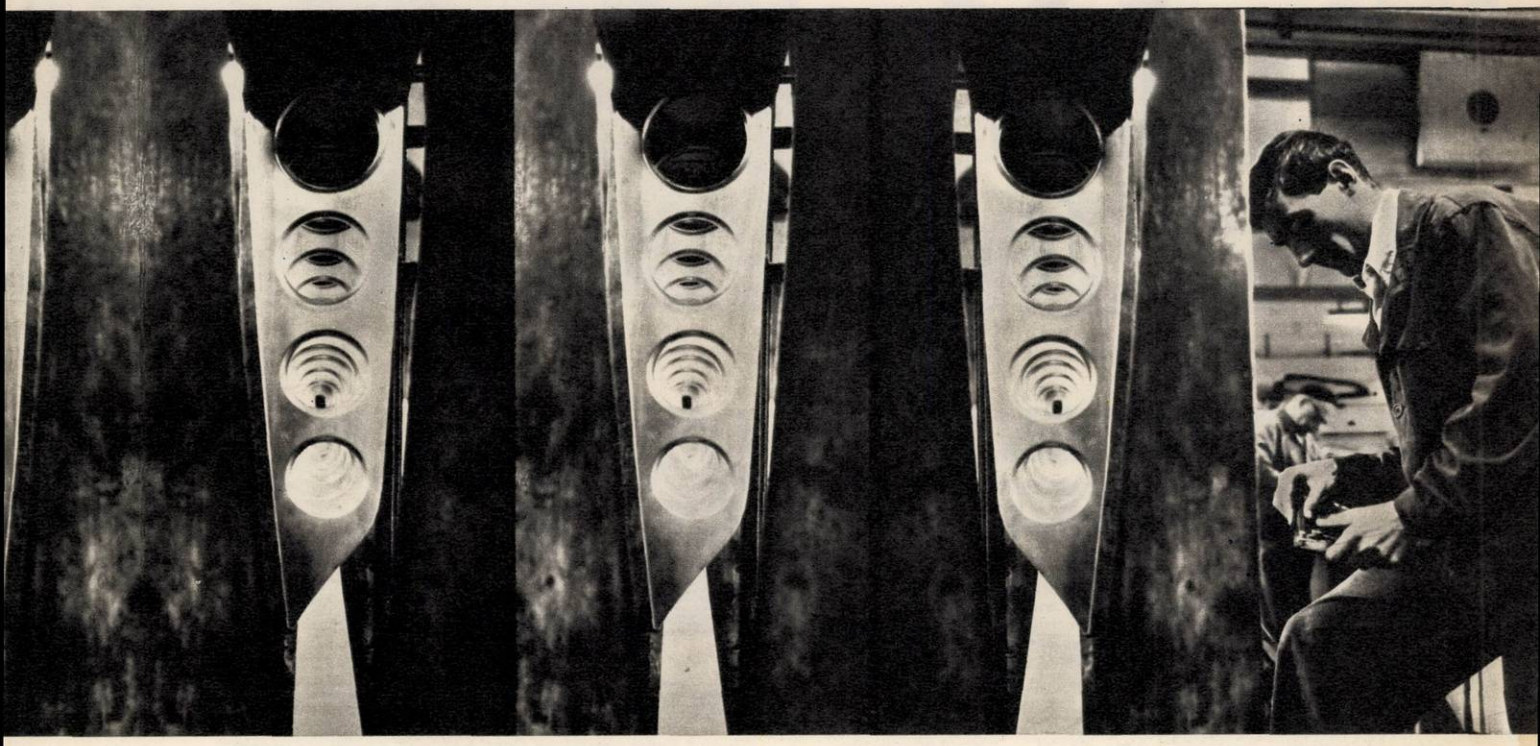

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Cu ani în urmă, la București, în atelierele I.R.M.A. (Întreprinderea de reparații pentru material aeronautic) au fost create primele «utilitare», avioane monomotor de construcție mixtă (metal, lemn). Unul dintre ele, — IAR-818 — multiplicat în vreo sută de exemplare, avea să acopere cu diverse substanțe chimice (îngrășăminte, insecticide), în mai puțin de un deceniu, o suprafață de teren mai mare decît a întregii țări.

Între timp, pe planșetele proiectanților bucureșteni conduși de inginerul Radu Manicatide prindeau contur IAR-819 și IAR-821. La Brașov, inginerul Iosif Șilimon pregătea, împreună cu colectivul său de proiectanți și constructori, primul avion utilitar românesc complet metalic. Astăzi, cerințele agriculturii și silviculturii, ale «Aviasanului», geologiei și altor domenii de activitate impun realizarea în producție de serie a unor tipuri de avioane utilitare cu performanțe și mai bune. Un nou tip de bimotor formează de mai multă vreme obiectul preocupărilor proiectanților noștri. Ca și pînă acum, ei vor fi obligați să țină seama de condițiile concrete în care trebuie să lucreze aceste aparate.

Viteză redusă, zbor razant la mică înălțime, încărcătură maximă, aterizare și decolare pe terenuri neamenajate — nu sînt acestea exigențe la fel de mari ca și ale oricărui alt tip de avion? E drept, aeronautica utilitarelor nu evoluează într-un ritm prea accelerat. În toată lumea, aceste avioane se lucrează cu aceleași materiale și după aceleași principii constructive ca și acum zece-douăzeci de ani. Dar rezultatele sînt altele, după cum și tehnologia și experiența oamenilor sînt altele.

. . . . . .

Două nume de piloți de încercare, alese la întîmplare, dintr-o listă mai cuprinzătoare: Constantin Manolache, Cornel Dumitrescu. Tot ei vor zbura primii pe noile tipuri de utilitare aflate acum abia în fază de proiect?

Probabil că da. Și nu prea tîrziu. Între idee și faptă, constructorii noștri de nave aeriene interpun de pe acum cel mult un an, doi. Mîine și mai puțin. Le-o cer, cu tot mai multă insistență, oamenii care au nevoie de avioane perfecționate, cei ce se îngrijesc de pădurile și ogoarele patriei și de sănătatea noastră, a tuturor.

R. NICOARĂ

cu 45 de ture pe minut

COMPOZITORII DESPRE INTERPREȚI

Cum mai avem un răgaz de un an pînă la viitorul festival de la Mamaia (răgaz binevenit de altfel) și cum nu vrem să se creadă că ne aducem aminte de compozitori, de interpreți (și, în general, de soarta muzicii noastre ușoare), doar în preajma competițiilor festive, deschidem cu rubrica de față un ciclu de dialoguri. Despre lucruri mai vechi sau mai noi, despre ceea ce numeam cîndva și ceea ce continuă și astăzi a fi «grelele probleme ale muzicii ușoare». Radu Șerban ne vorbește despre interpreți.

— *Credeți că festivalurile de la Mamaia au lansat cu adevărat interpreți de muzică ușoară?*

— Nu s-ar putea spune asta! Doina Badea este singurul exemplu. Au contribuit în schimb din plin la devalorizarea unor cîntăreți. Cauza slabei eficiențe a acestor festivaluri trebuie căutată în cuplarea concursului de interpretare cu cel de creație, ultimul avînd, de fapt, principala pondere.

În prezent se află în studiu un proiect de organizare, în țara noastră, a unui concurs internațional de interpretare, dotat cu premiul «Cerbul de aur». Acest concurs ar contribui, fără îndoială, la afirmarea pe plan european a valorilor creației și interpretării românești de muzică ușoară.

— *Considerați că melodia este cea care îl consacră pe un cîntăreț sau, dimpotrivă, interpretul «lansează» melodia?*

— Depinde: cine este primul ales de public — melodia sau interpretul — îl «lansează» pe celălalt. În majoritatea cazurilor însă, cele două elemente coexistă și se completează reciproc. Dar fluctuațiile modei și ale gustului unui public atît de numeros și divers cum este publicul muzicii ușoare sînt greu de prevăzut. De multe ori preferințele compozitorului, ale interpretului și ale ascultătorilor nu coincid. Citînd celebrele cuvinte ale lui Toscanini, «pînă la urmă tot publicul are dreptate».

— *Scrieți melodiile pentru anumiți interpreți?*

— Nu obișnuiesc să scriu piese predestinate unui anume cîntăreț. Dar, o dată definitivată piesa, se pune problema alegerii acelui interpret ale cărui posibilități vocale și expresive să se circumscrie cerințelor muzicii. Mărturisesc că această alegere comportă riscuri și nu este de loc ușoară. În cazul melodiei mele «Strada» am optat, cu fericite rezultate, pentru interpretarea unui neprofesionist, actorul Ion Dichiseanu. Celelalte interpretări, datorate unor cîntăreți de profesie, nu s-au bucurat de același succes.

— *Ce părere aveți despre recentele emisiuni «Emoții în premieră» inițiate de televiziune?*

— Aceste emisiuni-concurs și altele cu același profil, pe care ascultătorii le așteaptă cu legitim interes, nu pot fi decît binevenite și utile. Este necesară primenirea actualei (sau mai puțin actualei) generații de cîntăreți, care riscă să se uzeze prin abuz de întrebuințare.

Dar dacă scopul declarat al emisiunii «Emoții în premieră» este recrutarea de noi talente, nu înțeleg de ce se pune atîta accent pe probele de recunoaștere (a pieselor și cîntăreților), care atîrnă la punctaj în defavoarea probei de interpretare propriu-zise.

În altă ordine de idei, nu văd de ce se caută atît de mult talente printre amatori și atît de puțin printre tinerii muzicieni cu școală.

— *Fiindcă ați adus vorba: găsiți că este necesară o îndrumare temeinică, vocală și muzicală, în general, a viitorilor soliști de muzică ușoară?*

— Categoric, da. Mediocritatea, diletantismul, prostul-gust și multe alte tare care prejudiciază cauza muzicii ușoare românești își au sursa în lamentabila lipsă de pregătire a interpreților. Din nefericire nu avem încă nici o instituție specializată, nici secții și clase în cadrul școlilor cu specific muzical sau la nivelul conservatoarelor. Nimeni nu se ocupă, oficial, de instruirea, din punct de vedere tehnic-vocal și artistic, a cîntăreților.

Cel puțin radioul și televiziunea, primele instituții interesate în promovarea muzicii ușoare, care au la îndemînă cadre de specialiști, cărți, partituri, discuri, benzi, săli de repetiție cu pian etc., ar trebui să consacre o parte a activității lor îndrumării profesionale a celor ce trec pragul studiourilor. Fără un învățămînt muzical specializat, interpretarea nu se va îmbunătăți și vom fi nevoiți, și pe viitor, să constatăm și să biciuim la infinit aceleași lipsuri.

Florian LUNGU

SCRISORI către IDOLI

Ziaristul francez Jacques-Louis Delpal a avut năstrușnica idee de a strînge într-o carte cîteva din sutele de scrisori ce sosesc zilnic pe adresa idolilor din lumea muzicii ușoare (mai precis: în mîinile secretarilor acestor idoli). Un potop de declarații duioase — însoțite uneori de lacrimi și rugăminți în genunchi — din cînd în cînd și cîte o înjurătură aruncată mai mult sau mai puțin fățiș (legea transformării dragostei în ură acționează din plin și în rîndul «fan»-ilor), cam acesta ar fi rezumatul scrisorilor cu pricina. Mulți dintre noi, ca oameni mari ce ne aflăm, zîmbim în fața unor astfel de efluvii sentimentale sau spunem «mare-i grădina lui Dumnezeu». Sociologii zîmbesc și ei, înregistrînd totodată o mutare vizibilă a centrului de interes dinspre film către muzica ușoară. Tinerii trecuți de pragul adolescenței se recunosc mai ușor în cîntecele ce vorbesc despre prima dragoste, primele necazuri, prietenie, școală, decît în poveștile ecranului ai căror eroi sînt, de cele mai multe ori, oameni cu cute pe frunte.

De altfel, scopul adevărat pentru care confratele francez a violat secretul candidelor documente (riscînd, eventual, să fie sfîșiat de autorii lor) este tot de ordin sociologic.

Dar «Scrisorile către idoli» pot fi citite și ca piese umoristice. Cîteva exemple:

LUI JOHNNY HALLYDAY. La nouă și zece eram de acum în sală, într-unul din primele rînduri. Îmi repetam: «Numai cîțiva metri mă despart de Johnny». Cînd s-a anunțat că o să apari, eram aproape leșinată. Ți-am ascultat cîntecele cu ochii încețoșați de lacrimi. Cînd ți-ai aruncat cravata, m-am repezit să o prind, mînată de o forță irezistibilă. Dar a apucat-o un băiat mai sprinten decît mine. L-am rugat, am țipat, am plîns; n-a vrut să mi-o dea cu nici un preț. Credeam că o să mor de durere și de furie. Trimite-mi o cravată, un buton, ce vrei tu. Sînt atît de fericită că pot să te văd, dar durerea de a nu fi putut să pun mîna pe cravata ta mă distruge...

CĂTRE FRANCE GALL. Faptul că sînt un student seminarist nu mă împiedică să iubesc cîntecele. Îmi place foarte mult melodia «Nu asculta idolii». Am citit în «Salut les copains» că fratele tău este cel care te-a sfătuit s-o scrii. Frații sînt totdeauna plini de bun-gust. Și noi citim «Salut les copains», căci seminarul nostru este cel mai yé-yé din toată Franța...

LUI ANTOINE. Ești un plagiator și un imitator, nu ai nimic original, nu faci altceva decît să copiezi. Dacă vei continua să-l tot imiți pe Hallyday, nu știu ce-am să-ți fac într-o bună zi.

CĂTRE SYLVIE VARTAN. Am citit într-un ziar niște lucruri care nu prea mi-au plăcut, în legătură cu viața ta particulară. Dar nu ți-am scris ca să te critic. Te iubesc prea mult ca să comit o astfel de josnicie.

LUI FRANK ALAMO. Mi-am dat seama din fotografii că îți plac cămășile extravagante dar cred că nu-ți schimbi și coafura tot atît de des precum cămășile. De ce atunci în unele poze ești pieptănat cu cărarea în partea stîngă, iar în altele cu cărarea în dreapta? Poate sînt ranversate fotografiile, nu?

Vreau să-ți mai spun apoi că chipul tău domnește peste tot în camera mea. Am opt fotografii, mari. Sînt mîndru de ele. Cînd sînt trist, le privesc și mă simt mai bine.

pe scurt

Nu numai vedetele de cinema imprimă muzică ușoară, ci și manechinele celebre. Cea mai celebră în momentul actual, Twiggy (scîndurică, în românește), **a debutat de curînd cu discul «Cînd mă gîndesc la tine». Cei care l-au ascultat spun că Twiggy (pe numele ei adevărat dar ignorat de toți — Leslie Hornby) are o voce «de neuitat». Să fie o simplă reclamă?**

Redeveniți «perechea ideală a muzicii ușoare» (după cîteva certuri familiale grijuliu urmărite de presa de scandal), Sylvie Vartan și Johnny Hallyday obțin în momentul de față un considerabil succes la Olympia cu spectacolul «Muzică și atmosferă». Timp de două ore și ceva, Sylvie și Johnny schimbă 18 cîntece noi și 30 de toalete. Gloria se mai întoarce uneori și la foștii idoli.

«Sincron», o formație care nu mai trebuie recomandată.

barometru—DISCUL

Din nu știm ce motive — probabil din neglijență, pur și simplu — discul nu prea este privit la noi ca un indice al popularității unui cîntăreț, compozitor sau al succesului unei melodii.

Presa face cronici după cronici, dar foarte puține statistici ale discului. Uneori, cîteva aplauze automate, oricît de firave, culese aiurea, atîrnă mai greu în foaia de temperatură a interpretului «la modă» decît gestul mai puțin automat (căci presupune și investirea unor bani) al cumpărării discului de către un număr X de iubitori. Nu vrem prin asta să investim discul cu merite de barometru absolut (așa ceva nu există pe teritoriul muzicii ușoare, ca și pe teritoriul altor arte, de altfel), ci doar să atragem ceva mai multă atenție contabilicească asupra lui. Prinde bine. Ne mai revizuim mica ierarhie a cîntăreților. Prinde bine și vedetelor, mai ales cînd mersul vînzării este dătător de insomnii. Iată, bunăoară, ce ne spune primul trimestru:

TRANDAFIRII TĂI ȘI ZORBA

Discul pe care Margareta Pîslaru a înregistrat «Trandafirii tăi» a cunoscut cel mai mare succes (54 550 de vînzări). De ce? Nimeni n-ar putea să spună decît atît: cîntecul lui Enrico Maçias (e bine să reținem numele autorului) este frumos. Cu ritmul lui «bătrînesc» de tangou i-a cucerit și pe bunici, și pe părinți, dar mai ales pe tineri (în ciuda acelei «parfumate chemări» ce aparține traducătorului). Să mai adăugăm însă: Margareta Pîslaru îl cîntă fără sfîșieri patetice, cu un dramatism potolit, adică așa cum îi stă bine în 1967 unui cîntec sentimental.

Un amănunt interesant: deși pe același disc se află și faimosul «Ninge» al lui Adamo, în magazine toți întreabă de «Trandafirii tăi». Neîndoielnic, nimic nu este mai pieritor pe lumea asta ca gloria vedetelor de muzică ușoară.

«Trandafirii tăi» și-au împărțit succesul cu «Dansul lui Zorba» (cîntecul aparține compozitorului Teodorakis, binecunoscut pentru activitatea sa de militant progresist) — discul EDC 799, înregistrat de Duo Nanos. Peste tot pe unde a trecut, filmul lui Kakoyannis a lansat o melodie și un dans (nu prea ușor de învățat, dacă e să-l credem pe Anthony Quinn). Electrecordul, ca și Mircea Crișan de altfel, în «Colibri music-hall», au fost foarte operativi în ceea ce privește însușirea sirtaky-ului.

De o bună primire s-a bucurat și un alt disc cu cîntece vechi: Melodii de Ionel Fernic. Avea dreptate cine spunea că noi, cei de astăzi, aplaudăm uneori cu mîna dreaptă peste mîna stîngă a bunicii.

ZAC ÎN VITRINE

Electrecordul a fost din cale afară de generos imprimînd un disc întreg cu melodii italienești interpretate de Luminița Cosmin. Prea ne-au năpădit în ultima vreme valurile de «amore, cuore, fiore» și prea nu ne spune nimic vocea Luminiței Cosmin ca să aruncăm pe apa gîrlei niște bani.

Ciudat, și nu prea, este faptul că discul Pompilia Stoian-Dan Spătaru zace și el în vitrine. Spiritul melomanilor, adormit un timp cu cîntece spuse într-o limbă engleză, ce-i drept, corectă, s-a trezit, probabil, și refuză să mai fie făcut knock-out oricum. După cum nici reluarea a două succese ale muzicii ușoare franțuzești de către Dan Spătaru nu ne-a prea uns la inimă: «Deux amoureux» al lui Claude François și «Capri, c'est fini» al lui Hervé Villard au fost și sînt atît de mult difuzate la radio, încît versiunea lui Spătaru, intrată vrînd-nevrînd în competiție cu cea originală, nu are decît de pierdut.

Oricît de multe capricii ar acționa în regatul muzicii ușoare, există cîteva legi de care trebuie să se țină seama. Alegerea momentului psihologic este una dintre acestea.

Magda MIHĂILESCU

pumni și ursuleți

Vizibil intimidați, micuții aduși să formeze decorul viu al emisiunii au stat cuminți acolo unde îi așezase regia pînă în clipa cînd reporterul s-a apropiat de ei și a ridicat vălul care — probabil pentru a nu-i tenta prematur să strice simetria aranjamentului — acoperea jucăriile. La întrebarea «care jucărie vă place și care nu?», un băiețel cu reflexe supranatural de rapide a indicat într-o clipă, fără să se încurce, trei obiecte pe gustul său și alte trei, după părerea lui, urîte. Și, vai, ce coincidență, jucăriile respinse erau tocmai cele scoase din producție încă de anul trecut. Nu știi ce să admiri mai întîi: discernămîntul copilului, previziunea inspirată a fabricanților sau ingeniozitatea realizatorilor emisiunii. Dar obiectul acestei cronici nu este de a atrage atenția asupra continuului regres al rubricii «Față-n față» în care am investit atîtea speranțe. Un schimb de replici dintr-o emisiune care și-a propus să îmbrățișeze mai multe subiecte decît putea cuprinde cu temei (substanțialele și spiritualele intervenții ale lui Ion Lucian nu aveau cum s-o salveze de eșecul inevitabil) a pus însă *în evidență ignorarea unor date elementare ale* psihologiei copilului. La prima întrebare vizînd — se putea paria că va fi așa — înfățișarea apocaliptică a unor jucării care vor să reprezinte animale, directoarea fabricii de jucării a răspuns că vina revine unor creatori prea fantezişti, prea înclinați spre stilizare. Or, cum prea bine se știe, cățeii și ursuleții incriminați nu păcătuiesc îndeobște prin exces de rafinament plastic. Dimpotrivă, sînt pociți pentru că ideea timidă — dacă va fi existat vreodată — a artistului *a fost deformată în procesul de producție, pentru că* animalele sînt aduse toate la același numitor. Neliniștitoare este însă certitudinea cu care atît directoarea cît și reporterul afirmau că cei mici resping «stilizarea» și cer o copiere fidelă a naturii. O simplă vizită la expoziția de desene sau la cea a jucăriilor confecționate de copii i-ar fi clătinat din această convingere bazată pe necunoașterea unor mecanisme psihologice ale vîrstei fragede, descrise în manualele de curs mediu.

Din fericire, prezentatorul emisiunii «Față-n față» nu se numără printre responsabilii rubricilor destinate copiilor. Aceștia au dovedit în repetate rînduri că nu sînt străini de universul mintal și afectiv al celor cărora li se adresează. Lucrurile sînt departe de a fi perfecte și discuția (reală sau imaginară, nu are importanță) dintre Alecu Popovici și fiul său Radu cu prilejul zilei de 1 lunie a pus cîteva puncte pe i-urile de pe care lipseau. Se arăta, și este adevărat, că dintre toate emisiunile copiii le preferă pe cele de aventuri și dintre toți eroii pe sfîntul Simon Templar. La un moment dat, o campanie de presă își propunea să-i alunge pe «Sfînt» și pe «Baron» din programe sub cuvînt că propagă un dăunător cult al violenței fizice. Într-o seară de sîmbătă fără «Sfînt» și fără «Baron» am crezut că televiziunea a cedat în fața argumentelor celor ce se tem că acești doi justițiari ne-ar putea corupe, prin exemplul lor, copiii. Ei au revenit însă, și nu e nimic rău în asta, pentru că în ochii celor mici eroii celor două seriale sînt exponenții triumfului binelui, al dreptății asupra forțelor răului. La fel Robin Hood, la fel Wilhelm Tell, la fel Val Vîrtej. Există însă și o brutalitate fără valențe educative. Sistemul de valori etice al telespectatorilor foarte tineri este pus la grea încercare atunci cînd fotbaliștii pe care s-au deprins să-i admire și cărora rîvnesc să le semene comit, sub ochii lor, gesturi de cea mai dubioasă moralitate, de la simularea unei accidentări intenționate pentru a smulge arbitrului o nemeritată lovitură de pedeapsă, pînă la violentarea fizică a adversarilor. Sfîntul și Baronul sînt totuși idoli care nu vor coborî niciodată de pe piedestalul incoruptibilității lor pentru a-l înjura pe arbitru sau pentru a insulta publicul spectator. Nimeni nu propune — cine ar îndrăzni? — renunțarea la transmisiile de fotbal, dar spectacolul sportiv ar trebui privit și prin prisma aspectului educativ. În ultima vreme s-a cam făcut abuz de box. După o seară de vineri sacrificată aproape integral sportului cu pumnul (chiar și celor care îl îndrăgesc li s-a părut prea mult, ar fi fost suficientă retransmiterea întîlnirilor care au *consacrat boxul românesc), sîmbăta următoare a introdus* boxul profesionist ca subiect de teleenciclopedie. Nu la modul demascator, așa cum a făcut-o cu cîtăva vreme în urmă reportajul filmat al lui David Brinkley, ci oferit ca o «delectare» celor ce consideră că omul are cap pentru a putea primi în el lovituri năucitoare, din cele care duc, prin repetare, la îndobitocire. Medicii au calculat exact cîte knock-out-uri sînt necesare pentru o ireversibilă degenerare a centrilor gîndirii. Or, între boxul amator și *cel profesionist există o diferență cel puțin cantitativă.*

Chiar dacă unii adulți se relaxează auzind «excelentă lovitură la ficat», măcar copiii noștri să fie deprinși cu alte divertismente.

Felicia ANTIP

setea de energie

Atomul și slujitorii — sau, mai bine-zis, stăpînii — săi.

PRODUCȚIA MONDIALĂ DE ENERGIE SE DUBLEAZĂ LA FIECARE ZECE ANI ȘI TOTUȘI CREȘTEREA ESTE INSUFICIENTĂ. ÎN ȚARA NOASTRĂ, ÎN 1970, NUMAI TELEVIZOARELE VOR «ÎNGHIȚI» O PUTERE ENERGETICĂ CE DEPĂȘEȘTE UN SFERT DIN CAPACITATEA TUTUROR CENTRALELOR ENERGETICE DIN ROMÂNIA ANULUI 1938!

PE ÎNTREGUL GLOB SE CAUTĂ FEBRIL NOI REZERVE, NOI MIJLOACE DE PRODUCERE A ENERGIEI. SE ÎNTREVEDE POSIBILITATEA OBȚINERII DE ELECTRICITATE DIRECT DIN FLACĂRĂ, DIN REACȚII CHIMICE. PE CÎND ENERGIE DIN LUNĂ «VIA» LASER?

Viața modernă poate fi asemuită cu un adevărat Setilă al energiei. O dată cu dezvoltarea civilizației materiale, consumul de energie de toate felurile (termică, electrică, hidraulică, eoliană etc.) sporește vertiginos, repartizîndu-se însă foarte inegal pe glob. Dovadă, faptul că astăzi 70 la sută din energia produsă este cheltuită în țările

industriale, şi aceasta adesea fără nici un raport cu resursele naturale. De pildă Asia, mare furnizoare de combustibil, consumă anual de 30 de ori mai puţină energie pe cap de locuitor decît America de Nord!

Cea mai mare parte a energiei folosite astăzi de omenire se prezintă încă sub formă de căldură.

— Cu toate acestea — ne spune prof. dr. ing. NICOLAE DĂNILĂ de la Institutul politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Bucureşti — energia electrică, care este cea mai răspîndită în producţie, prezintă procentual şi creşterea cea mai însemnată în timp. Acest lucru s-a accentuat simţitor în ultimele cinci decenii: de unde în 1910 doar aproximativ 1 la sută se consuma sub formă de energie electrică, după alţi 50 de ani, în 1960, ponderea ei a crescut la aproape 13 la sută, iar pentru viitorii 15-20 de ani se prevede să ajungă la 25 la sută. În vremurile noastre, producţia mondială de energie se dublează la fiecare zece ani, iar în ţara noastră cam o dată la patru-cinci ani, ca urmare a progresului continuu al industriei şi al celorlalte ramuri ale economiei noastre.

COMBINATUL DE LA SLATINA VA CONSUMA JUMĂTATE DIN PRODUCŢIA DE ELECTRICITATE A ROMÂNIEI DIN 1950

— În prezent — continuă tovarăşul profesor N. Dănilă — factorii hotărîtori ai progresului tehnic în industrie îl constituie electrificarea, mecanizarea complexă şi automatizarea proceselor de producţie, precum şi dezvoltarea continuă a procedeelor de fabricaţie bazate pe electrocăldură, *electrochimie etc. Producerea unor* materiale metalice şi nemetalice la gradul înalt de puritate cerut de tehnica modernă — este vorba de aluminiu, cupru, magneziu, titan, aliaje speciale, clor, carbid etc. — reclamă tot mai multă energie electrică. Pentru exemplificare, menţionăm că în anul 1970 Combinatul de aluminiu de la Slatina va consuma 1 miliard kWh/an, adică jumătate din producţia ţării din anul 1950! Aproximativ o jumătate de miliard de kWh/an vor consuma în 1970 Combinatul siderurgic de la Galaţi, combinatele de îngrăşăminte chimice de la Tîrgu-Mureş şi Turnu-Măgurele.

Energetica — arată în continuare interlocutorul nostru — joacă un rol esenţial în dezvoltarea electronicii şi a radiotehnicii, iar industria chimică — avînd la bază ca materie primă gazele naturale sau produsele petroliere — devine de asemenea o nesăţioasă consumatoare de energie electrică. Trebuie avute în vedere şi procedeele actuale de fabricaţie ce iau extindere, cum sînt: sudura electrică, electroeroziunea, diferitele tratamente cu curenţi de înaltă frecvenţă etc., apoi utilizarea tot mai largă a electricităţii în transporturi, comunicaţii, agricultură şi în consumul casnic. Numai televizoarele ce vor funcţiona la noi *în ţară în 1970 vor necesita o putere* ce depăşeşte un sfert din capacitatea tuturor centralelor electrice din România anului 1938...

ÎN ULTIMELE TREI DECENII S-A EXTRAS MAI MULT CĂRBUNE ŞI ŢIŢEI DECÎT DE-A LUNGUL ÎNTREGII ISTORII A OMENIRII

Formele de energie utilizate în epoca modernă (mai întîi forţa aburului, apoi electricitatea) au adus pe prim plan problema combustibililor «clasici». Şi astăzi încă producerea energiei este tributară cărbunilor, petrolului, gazelor naturale etc., 90 la sută din energia folosită în prezent pe pămînt provenind din arderea lor. În ultimii 30 de ani s-a extras mai mult cărbune decît de-a lungul întregii istorii a omenirii, situaţia fiind aceeaşi şi în ceea ce priveşte ţiţeiul adus la suprafaţă în ultimii 15 ani.

Cam acelaşi lucru se întîmplă şi cu *gazele naturale. Specialistul vest-german* Hans Frewer afirmă — pe baza unor ample cercetări — că producţia de energie electrică în termocentralele pe bază de cărbune a atins valoarea maximă în 1950-1960, după care urmează o scădere lentă, sarcinile creşterii producţiei de energie electrică revenind centralelor care utilizează păcură, gaze naturale, precum şi hidrocentralelor şi centralelor electrice nucleare. La rîndul ei producţia de energie electrică pe bază de păcură şi gaze naturale va atinge valoarea maximă în jurul anului 1980, după care va scădea, mai întîi lent, apoi tot mai repede, datorită micşorării rezervelor de *combustibili lichizi şi gazoşi.*

SE EPUIZEAZĂ «MAGAZIILE» SUBTERANE ALE PĂMÎNTULUI?

În aceste condiţii — susţin în unanimitate energeticienii — pămîntul mai dispune în «magaziile» sale subterane de rezerve de combustibili aşa-zişi clasici doar pentru încă 150-200 de ani.

Oamenii însă au la dispoziţie şi aurul alb — energia căderilor de apă. În bilanţul energetic mondial, locul ocupat de energia electrică obţinută în hidrocentrale e destul de important: circa 10 la sută.

— Ca resurse — ne spune prof. N. Dănilă — cantitatea de kilowaţi/ore pe care o produc anual rîurile din întreaga lume se exprimă prin cifra 18 urmată de 12 zerouri. Dar şi aceste rezerve sînt relativ limitate sau nu totdeauna rentabile. În Elveţia şi Franţa, de pildă, ele au şi fost utilizate aproape total, iar în următoarele două-trei decenii vor fi «puse la treabă» toate căderile de apă eficiente din punct de vedere economic. De aceea, pe viitor, producţia de energie electrică furnizată de hidrocentrale va cunoaşte o creştere *mai lentă ca pînă acum.*

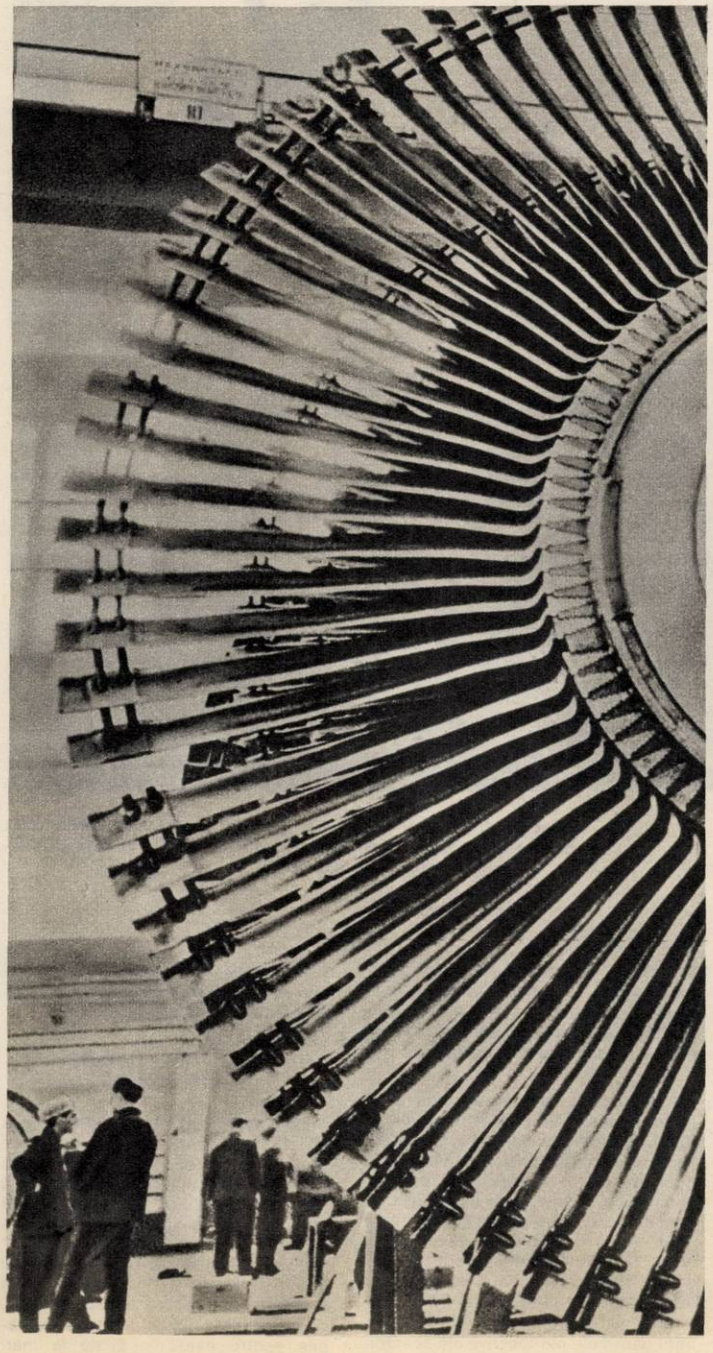

Tendinţa de a instala grupuri electrogene de mare putere este astăzi tot mai evidentă pe plan mondial.

Perspectiva epuizării rezervelor mondiale de combustibili clasici pune, aşadar, problema căutării de noi resurse (de petrol de pildă), a folosirii tot mai raţionale a depozitelor existente, dar şi a găsirii de noi mijloace de producere a energiei.

PESTE ZECE ANI, JUMĂTATE (ÎN ŢARA NOASTRĂ 60—70 LA SUTĂ) DIN CENTRALELE ELECTRICE DE PE GLOB VOR FI «NOI»

În întreaga lume se investesc sume uriaşe pentru prospecţiunile geologice. Important însă — spun specialiştii — este de a spori totodată şi randamentul centralelor electrice. O centrală termoelectrică transformă în electricitate doar pînă la 35-40 la sută din căldura care se obţine din arderea combustibililor (randamentul teoretic maxim nu depăşeşte 42 la sută). Este de la sine înţeles că ridicarea randamentului la 60-80 la sută, de pildă, ar însemna dublarea virtuală a surselor de energie. Condiţiile tehnice actuale însă nu permit atingerea unor asemenea indici.

În schimb — după cum ne arată directorul Institutului de studii şi cercetări energetice, conf. univ. dr. ing. VASILE NITU — se pot obţine importante economii de combustibili prin construirea de termocentrale dotate cu grupuri electrogene de puteri şi parametri ridicaţi. Tendinţa de a instala asemenea grupuri este astăzi tot mai evidentă pe plan mondial. Aceasta, deoarece ele conduc la reducerea consumului de combustibil şi la micşorarea volumului construit. De pildă, consumul specific de combustibil scade cu 25 la sută la un grup de 300 MW faţă de unul de 50 MW, iar cheltuielile specifice *se reduc în proporţie de 20 la sută.* Condiţiile de dezvoltare a sistemului nostru energetic au permis trecerea la montarea unor grupuri cu puteri unitare din ce în ce mai mari. Pe vremea cînd s-a construit termocentrala de la Doiceşti se instalau grupuri de puteri unitare de 20-25 MW, dar în prezent situaţia este cu totul alta: C.T.E.-Luduş posedă trei grupuri a 100 MW (aburul fiind de 570°C) şi alte două a cîte 200 MW fiecare, C.T.E.-Craiova este dotată cu două grupuri a cîte 300 MW. Aşadar, **din acest punct de vedere, ţara noastră se situează la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.**

Indiferent însă de aceste raţionalizări, problema combustibililor rămîne deschisă, căci ritmul construcţiilor de centrale electrice — în care ponderea principală revine celor termice — este tot mai mare. Peste zece ani, jumătate din centralele existente în lume vor fi noi (mai tinere de un deceniu), iar peste 20 de ani în acest stadiu vor fi trei sferturi din aceste instalaţii. În ţara noastră ritmul este mai rapid: peste un deceniu, 60 sau 70 la sută din centralele româneşti nu vor fi împlinit încă zece ani!

În asemenea condiţii, o problemă cheie o constituie utilizarea raţională a resurselor naturale. Peste tot în *lume se întreprind cercetări intense* în vederea optimizării bilanţului general de energie. În ţara noastră, astfel de studii stau în atenţia Institutului de energetică al Academiei, care apelează la cele mai noi metode ale matematicii şi ciberneticii.

ENERGIE PENTRU UN MILIARD DE ANI

Paralel cu cercetările în vederea utilizării raţionale a combustibililor, oamenii de ştiinţă se preocupă intens de înlocuirea parţială sau chiar totală a surselor clasice de producere a energiei. Nu vom insista aci asupra energiei nucleare, ale cărei aplicaţii actuale şi perspective apropiate şi îndepărtate sînt binecunoscute. Vom

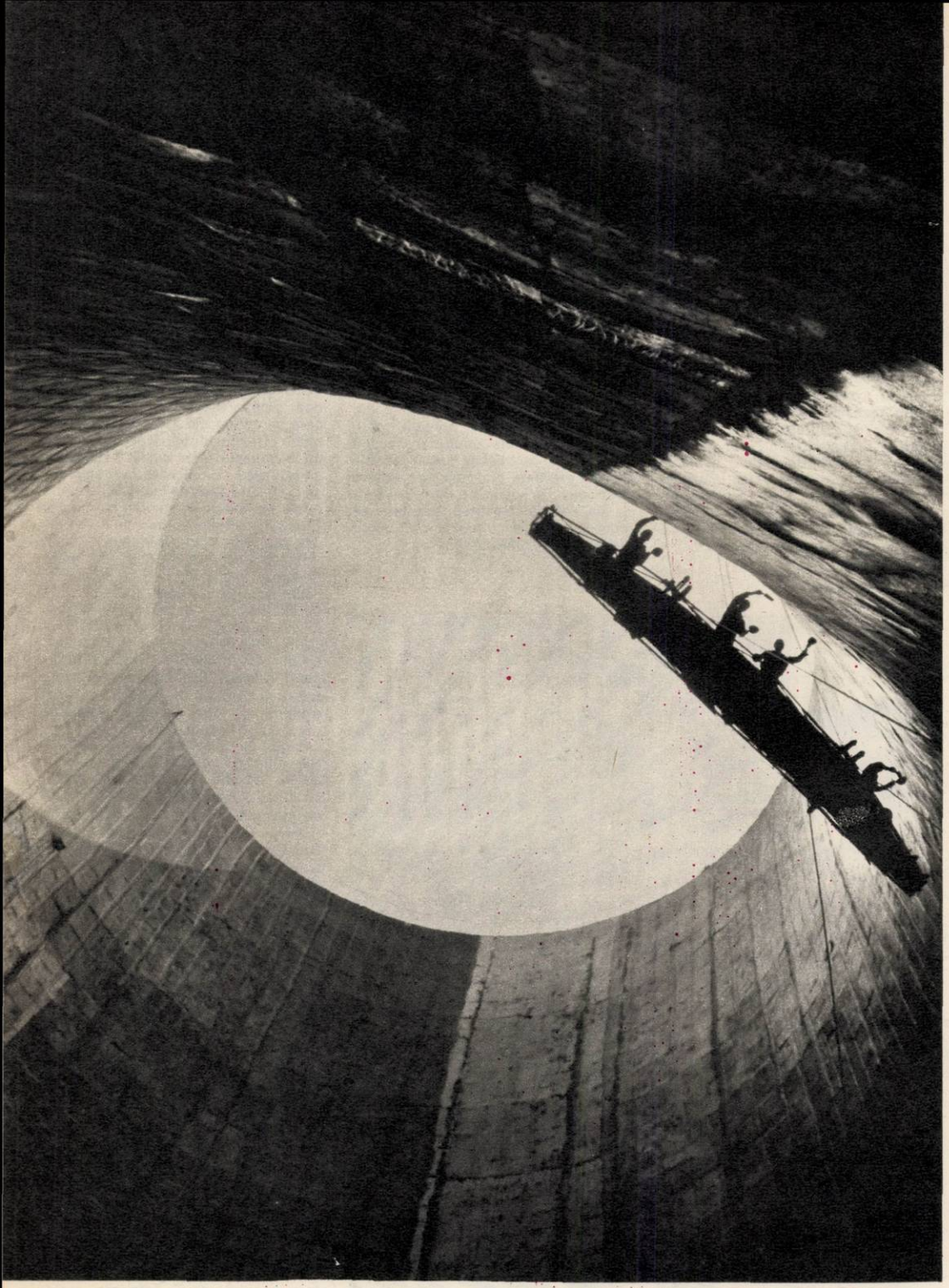

Un aspect neobișnuit al unuia din giganții energeticii românești: termocentrala electrică Luduș-Iernut, care a început recent să producă cu întreaga capacitate: 800 MW.

aminti doar că în 1980 puterea centralelor care utilizează energia nucleară pentru a produce aburul necesar turbinelor urmează să atingă 250 000 MW, iar în anul 2 000, jumătate din producția mondială de electricitate va cădea în sarcina acestor centrale.

Firește, rezervele mondiale de uraniu natural sînt și ele limitate, dar ajung totuși pentru... mai multe mii de ani. Cu mult înainte de a atinge această limită omenirea va dispune de cantități însemnate de combustibil nuclear (plutoniu și uraniu 233) produse în reactoarele nucleare, precum și de energia termonucleară dirijată. Materia primă pentru această formă de energie — hidrogenul — se găsește în cantități enorme în apa mărilor și a oceanelor. Or, un singur gram de hidrogen greu poate produce cam tot atîta energie cît se obține prin arderea a opt tone de cărbune! Energia astfel obținută ar ajunge omenirii pentru un miliard de ani....

Deocamdată însă producerea apei grele (necesare în energetica nucleară) și a deuteriului este extrem de anevoioasă și costisitoare: o tonă de apă grea are prețul a peste trei tone de aluminiu. Cea mai mare uzină de apă grea din lume, care se află la Savannah River (S.U.A.), abia produce 500 t anual, în timp ce fabrica de la Mazingorbe (Franța) produce doar jumătate din această cantitate. Cu toate acestea, nimeni nu mai pune sub semnul întrebării enormele perspective ale acestor «combustibili ai viitorului», o dată ce omul va stăpîni și va dirija enorma forță a energiei termonucleare.

LUNA — O CENTRALĂ ELECTRICĂ GIGANT?

Oamenii de știință consideră însă că mai există și alte resurse energetice previzibile pentru viitor, desigur cu o pondere inferioară celor nucleare. De pildă, forța vîntului, care și în prezent pune în mișcare agregatele unor centrale electrice.

Cele mai mari centrale eoliene se află în U.R.S.S. și S.U.A. Asemenea instalații însă — care nu au, desigur, o putere prea mare — sînt convenabile pentru așezările aflate la mari distanțe de rețeaua electrică (ferme izolate, expediții geologice etc.).

Și mareele pot constitui o sursă de energie. Se știe că în Franța această energie a și început să fie folosită în acest scop în centrala de la Rance. Este o construcție foarte interesantă, dar extrem de costisitoare. Din păcate, țara noastră n-ar putea beneficia de o asemenea energie, deoarece, după cum prea bine se știe, Marea Neagră *nu cunoaște fenomenul mareelor*...

Energia emanată de soare va servi și ea la producerea curentului electric. Pentru aceasta s-ar putea folosi materiale semiconductoare care să transforme energia provenită de la astrul nostru în curent electric. Acoperind cu asemenea materiale pereții și acoperișurile caselor, s-ar asigura electricitatea necesară consumului casnic.

De asemenea, există un proiect *temerar — arată prof. N. Dănilă — care* prevede «pardosirea» unor întinse suprafețe ale lunii cu materiale semiconductoare și transportarea pe pămînt, cu ajutorul razelor laser, a energiei astfel obținute. Se pare că, în acest fel, luna ne-ar putea furniza o cantitate de energie suficientă pentru a acoperi consumul de electricitate pe întregul glob terestru...

O REVOLUȚIE ÎN ENERGETICĂ: EXCLUDEREA «INTERMEDIARILOR»

Indiferent de sursa primară, una dintre cele mai importante probleme ale energeticii este randamentul cu care se obține energia utilă, electrică. Transformarea unei energii (căldura, căderea apei etc.) în electricitate se realizează prin intermediul energiei mecanice, adică al unor agregate. Acestea nu numai că sînt ele însele foarte costisitoare, dar irosesc cantități enorme de energie, care se pierd în mediul ambiant. Cel puțin deocamdată, nici centralele electronucleare nu au un randament prea ridicat.

Iată de ce specialiștii au ajuns la concluzia că soluția cea mai eficientă poate fi doar transformarea directă a diferitelor forme de energie — termică, nucleară sau chimică — în energie electrică, cu randamente mai mari. S-au și construit diferite dispozitive experimentale, așa-numiții generatori magnetohidrodinamici, convertizori termoionici și termoelectrici etc. Există încă multe dificultăți de înlăturat pînă ce aceștia vor deveni apți să furnizeze curent electric în cantități industriale. Ei însă au un viitor promițător; încă de pe acum se prevăd randamente de *transformare a energiei de ordinul* a 60-70 la sută!

ÎN LOC DE UN AGREGAT — O SIMPLĂ OGLINDĂ

În ceea ce privește sursele de căldură necesară convertizorilor mai susmenționați, cele mai bune perspective le au cele provenite din reacțiile chimice (flacăra), din energia solară și nucleară. Radiațiile solare, de pildă, ar putea fi concentrate în focarul unei oglinzi parabolice, dotate cu o rețea de convertizori termoionici. Primele încercări făcute în această direcție au dus la încălziri pînă la 1 700°C și la puteri de 150 wați. În vederea utilizării energiei nucleare se proiectează încorporarea însuși generatorului termoionic în reactor, ceea ce ar permite «extragerea» directă — din reactor — a energiei electrice.

Setea de energie este, așadar, rezolvabilă. Geniul uman găsește noi căi, dintre care practica va alege în viitor pe cele mai bune. Iar dacă va fi necesar, **homo sapiens** va ști să descopere noi și noi modalități de producere a energiei pe care o reclamă dezvoltarea și înflorirea civilizației.

Dan LĂZĂRESCU

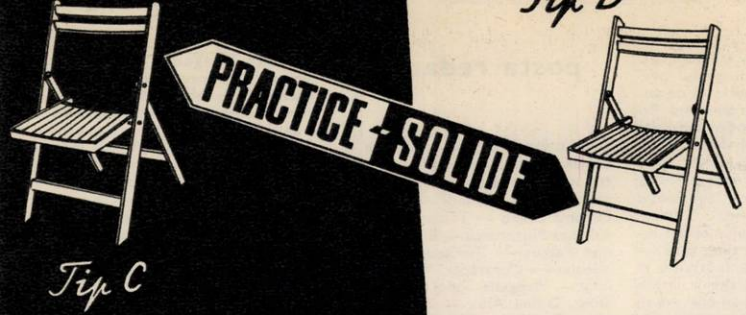

SCAUNE PLIANTE LITORAL

Pentru grădini, terase, balcoane, la munte sau la mare, folosiți scaunele iante LITORAL, care se livrează în două variante: tip C (natur, lei 90; ăițuit, lei 93); tip D (natur, lei 95; băițuit, lei 97).

Bucătăria DAFIN

UTILĂ MODERNĂ CULORI ATRĂGĂTOARE

Modernă, funcțională, estetică. Cerută de toate gospodinele. Prețuri de vînzare: dulap din P.F.L. melaminat, lei 2 000; masă, lei 185; taburet, lei 55.

Dulapul se poate vinde și în versiunea P.F.L. emailat, cu prețul de lei 1 755.

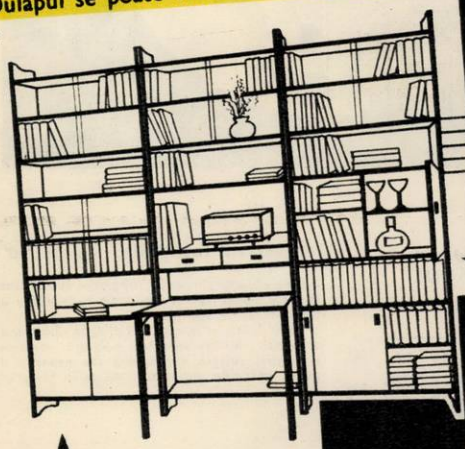

SPAȚIOASĂ ELEGANTĂ MODERNĂ

biblioteca Milcov

Prin suprapunere sau alăturare cele cinci corpuri componente ale bibliotecii se pot asambla ușor în multiple și estetice combinații, după dorință. Preț de vînzare: corp A, lei 422; corp B, lei 466; corp C, lei 527; corp D, lei 501; corp E, lei 447.

Cîteva din produsele de calitate realizate de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere...

...pe care le găsiți de vînzare la magazinele de specialitate

FOTOLIUL ELEONORA

CONFORTABIL
REZISTENT
IEFTIN

Comoditatea și rezistența sînt atributele acestu fotoliu. Preț de vînzare, lei 700.

dialog cu cititorii

ce este toxicomania?

«Aș dori să aflu amănunte despre stupefiante».

Aurel CRAP, Iași

Răspunde dr. EM. MANOLESCU de la catedra de Farmacodinamie din Institutul de medicină și farmacie, București.

În grupul de medicamente «stupefiante», termen învechit și impropriu, erau înglobate substanțele folosite în terapeutică pentru a scădea percepția durerii (analgezice), unele anestezice locale și chiar unele tranchilizante și hipnotice.

Deși unele foarte utile în terapeutică, aceste medicamente sînt și foarte primejdioase, putînd crea fenomenul secundar, foarte grav, de toxicomanie.

Toxicomania sau eufomania este o stare particulară a organismului omenesc, avînd drept caracteristică principală dependența psihică a individului față de o anumită substanță, de obicei un medicament. În astfel de situații individul prezintă necesitatea imperioasă de a-și administra substanța respectivă. Paralel cu această dependență psihică se observă și o dependență fizică, constînd din tulburări, uneori foarte grave, care apar o dată cu întreruperea administrării substanței (sindrom de abstinență). Toxicomania apare după administrări repetate zilnic, într-un timp care variază, în funcție de substanță și individ, de la cîteva zile la cîteva săptămîni. Cu timpul se observă că pentru a obține efectul scontat este necesară creșterea treptată a dozei, fenomen numit obișnuință.

Toxicomania este extrem de periculoasă atît pentru societate cît și pentru individ, acesta devenind un inapt, cu deficiențe în sănătate, alterarea psihicului, comportamentului, în unele cazuri îmbrăcînd forme agresive (crime, furturi etc.). Prin tendința pe care o au de a atrage și pe alții «în cercul lor», toxicomanii sînt un adevărat pericol social. O dată instalată, toxicomania poate fi înlăturată numai cu mari eforturi.

Fără a îmbrăca aceeași gravitate, se mai pot observa la unele persoane manifestări de dependență și față de alte medicamente (hipnotice, tranchilizante: luminal, ciclobarbital, cloralhidrat, meprobamat etc.), în sensul că nu mai pot dormi decît dacă li se administrează una dintre aceste substanțe.

Pentru a se evita aceste primejdii trebuie ca întotdeauna să se ceară părerea medicului în privința oportunității și a modului în care se utilizează medicamentele, utilizarea nerațională și abuzul putînd provoca efecte secundare foarte grave.

poșta redacției

Pentru aprecierile privitoare la conținutul revistei noastre și pentru sugestiile făcute mulțumim cititorilor: Irma Bánndi — Mediaș, Eugenia Sabău — Timișoara-Plopi, Adriana Murărescu — Buhuși, Teodor Petruș — Timișoara, Marian Niculae — Constanța, Vasile Caloianu — Mangalia, Ionel Nicolae — Sibiu, Doina Albu — Galați, Dumitru Tironeac — Tg. Jiu, Ecaterina Constantin — Constanța, Weber Laura — București, Călin Duțeanu — Măcin, Victor Săndulescu — com. Bălțătești, Doina Golgogan — București, Livia Cristea — Criș.

Augustin Rațiu — Turda. Vestitul căpitan Gheorghe Raț a fost în serviciul lui Mihai Viteazul și al domnitorului Țării Românești Radu Șerban, remarcîndu-se în campaniile din Transilvania. Totodată căpitanul Raț a deținut dregătoriile de mare comis și mare ban. A murit în anul 1611.

Valeria Mihăilă — com. Frățești, rn. Giurgiu. Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, din Parcul Libertății din București, a fost proiectat și construit între anii 1959 și 1962.

Vasile Niculescu — Rădăuți. Potrivit legendei, Roma a fost întemeiată de către Romulus și Remus în anul 753 î.e.n. Descoperirile arheologice au scos însă la iveală o așezare mult mai veche, datînd de prin secolul al X-lea î.e.n. Consultînd un manual de istorie antică, pe care-l găsiți la orice bibliotecă, veți afla date mult mai ample.

Rodica Dragomir — Cîmpina. Prozatorul francez Guy de Maupassant s-a născut în anul 1850. Debutul și l-a făcut cu poezii erotice în anul 1880, remarcîndu-se ca prozator cu nuvelele «Bulgăre de seu» și «Domnișoara Fifi». Maupassant a scris aproximativ 250 de nuvele. Printre romanele sale cele mai cunoscute amintim: «Bel-Ami», «O viață», «Tare ca moartea», «Inima noastră», «Pierre și Jean».

Ionel Nicolae — Sibiu. Mănăstirea Cozia, unul dintre cele mai vechi monumente din Țara Românească, ctitoria lui Radu Basarab și Mircea cel Bătrîn, se află pe malul drept al Oltului, în apropierea stațiunii Călimănești. Numele de Cozia se pare a fi de origine turcă, venind de la cuvîntul koz, care înseamnă nucă. Mănăstirea Cozia este unul dintre cele mai reprezentative monumente de arhitectură medievală din țara noastră, impresionînd, mai ales, prin perfecțiunea realizării ei artistice. În Editura «Meridiane» a apărut, în 1966, un documentar despre Mănăstirea Cozia pe care vi-l recomandăm.

În atenția cititorilor. Datorită spațiului restrîns de care dispunem, facem cunoscut că, deocamdată, încetăm publicarea rubricii «Cititorii către cititori». Totodată menționăm că redacția noastră nu deține adrese ale actorilor și interpreților de muzică ușoară de peste hotare.

flacăra varietăți

NUANȚE

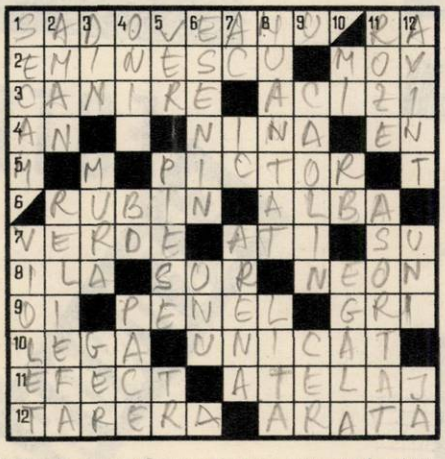

ORIZONTAL: 1) Autorul scrierilor în proză «Creanga de aur», «Neagra Șarului», «Cocostîrcul albastru» ș.a. — Își arunca luminile peste piramide. 2) A scris versurile «Lacul codrilor albastru/ Nuferi galbeni îl încarcă;/ Tresărind în cercuri albe/ El cutremură o barcă» (Lacul) — Nuanță de violet. 3) Înnegrire a părului — Înroșesc hîrtia de turnesol. 4) Predă ștafeta într-o noapte feerică — «...în verde», tablou de Tonitza — Din penel! 5) Maestru al culorilor. 6) Piatră prețioasă de culoare roșie — «Căciuliță...», poezie de Nina Cassian din volumul «Curcubeu». 7) Între galben și albastru... — Cal dobrogean (pl.) — Sunet nesfîrșit! 8) Refren în cîntece populare — Nici alb, nici negru — Dă o lumină asemănătoare celei solare. 9) Negre pe cîmp alb — Mînuit cu pricepere de pictori — Cenușiu. 10) A stabili relații de prietenie (fig.) — Incomparabil! 11) Legat de o cauză — Cai cu branșament. 12) Substanță gălbuie sau negricioasă depusă uneori pe coroana dinților — Verb cu expunere.

VERTICAL: 1) Unul dintre sistemele de televiziune în culori, experimentate în Europa — Ultima din spectrul solar. 2) Întemeietorul învățămîntului superior al artelor plastice românești — A pune în lumină. 3) Prepoziție — Un fruct negru și lucios — Înroșește nasul... 4) Varietate de agat, cu straturi de diferite culori — Blond, pe margini! — Înțelegere. 5) Rîu în Anglia — «Valea Albă» de Eusebiu Camilar, «Ochiul albastru» de Paul Everac, «Patima roșie» de M. Sorbul ș.a. — Perete! 6) Autorul poeziilor «Seri, ah seri albastre», «Omul negru» ș.a. — Numeral. 7) În centrul rozei vînturilor — Pană — Sub cupola circului. 8) Cu varietăți de tonuri — Conducător electric. 9) Mineral argilos, alb, întrebuințat la fabricarea porțelanului — Albastru... infinit. 10) Notă — În cărbune! — A uniformiza. 11) Trandafiri cu flori albe, galbene etc. — Potrivit la culoare. 12) Însuflețire — O singură culoare — Jună!

Ion PASCAL

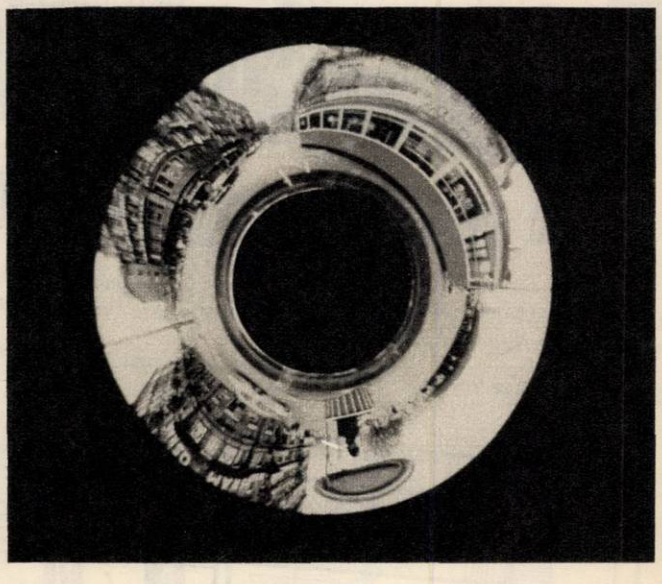

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

1	8	58	63	25	32	34	39	260
5	62	4	59	29	38	28	35	260
64	3	61	2	40	27	37	26	260
60	57	7	6	36	33	31	30	260
17	24	42	47	9	16	50	55	260
21	46	20	43	13	54	12	51	260
48	19	45	18	56	11	53	10	260
44	41	23	22	52	49	15	14	260
260	260	260	260	260	260	260	260	

obiectivul fotografic „volpi 360°"

Noul obiectiv cîntărește 750 grame, se adaptează la orice tip de aparat fotografic și cuprinde un cîmp vizual de 360°.

Poate fi folosit în cele mai diferite domenii de activitate, inclusiv industria nucleară, controlul circulației rutiere, cartografie sau reportaj de presă. Imaginile obținute arată ca în fotografia noastră.

mini-bicicleta

După mini-automobil a apărut și mini-bicicleta. Cunoscutul actor britanic Peter Sellers și soția lui, actrița Britt Ekland, se numără și ei printre adepții celei mai recente variante a vehiculului pe două roți.

La ELECTROFAR, întreprinderea bucureșteană care produce firmele luminoase ale orașului, se experimentează noi culori, noi nuanțe ale acestora.

Fotografie de S. STEINER

DE-ALE MODEI

Nu numai aspectul ci și destinația acestei toalete confecționate din pene de struț este curioasă. Este vorba, de fapt, — nu vă mirați! — de un ansamblu de seară prezentat în cadrul colecției de toamnă a unei case de mode londoneze. Denumirea modelului — «costum de pisică».

Una dintre cele mai recente idei ale creatorilor de modă: folosirea luminii electrice. Iată și o mostră: o tunică cu pantalon, garnisită cu douăsprezece beculețe care, alimentate de o baterie fixată lîngă gît, pot arde circa 50 de ore. Iar cînd purtătoarea acestui gen de îmbrăcăminte luminiscentă vrea să obțină efecte și mai spectaculoase, beculețele se pot aprinde și stinge, ca o reclamă cu neon, la orice mișcare a gîtului.

UMOR

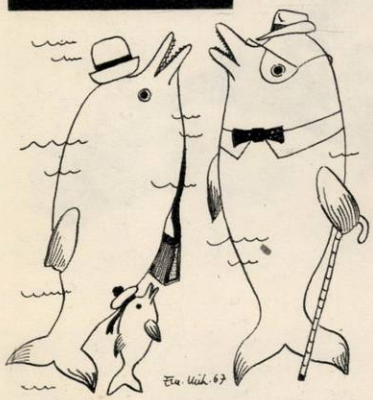

— Ăsta micu' are un program școlar prea încărcat... Am să-l retrag de la lecțiile de înot.

de Emanoil MIHĂILESCU

— Poftiți, tovarășe director! Din partea serviciului financiar. E cîrligul care vi s-a încurcat în nămol duminica trecută!!!

de Adrian ANDRONIC

Dacă pînă acum erați cumva neliniștiți în privința modei feminine și masculine care va fi adoptată în anul... 2000, puteți respira în voie: problema s-a rezolvat!

Iată soluțiile și propunerile pe care le avansează casa de mode pariziană *Jacques Estérel!* Pline de gust și inspirație poetică, nu? Cît despre aspectul practic... ce să mai vorbim!

cadran internațional

Hung Yen. Urme proaspete ale raidurilor agresorilor și, alături, ziduri de cărămidă ce se înalță din nou către cer.

«inima noastră»

corespondență din r.d. vietnam

«Prietenii mei sînt morți», repetă mereu cu voce tremurătoare Tram Van Chien, un copil de 10 ani, pe care rănile grave îl țintuiesc încă pe patul de spital. «Ne jucam împreună pe malul lacului din apropierea caselor noastre, cînd ne-am trezit cu avioanele deasupra noastră. Pe mal nu erau adăposturi, așa că ne-am strîns de teamă unul lîngă altul. Dintre toți, numai eu am scăpat». Sîntem în fața unei mărturii zguduitoare. Un grup de copii din Haifong au reprezentat pentru aviatorii americani o țintă vie asupra căreia s-au lansat în picaj de două ori, aruncînd bombe cu bile. «A fost un bombardament precis, ca o operație chirurgicală» — sublinia cu satisfacție plină de cinism Roy Johnson, comandantul escadrei americane care a executat atacul împotriva Haifongului.

...Grădini înflorite arate parcă de bombe, ruine fumegînde, imense cratere ce au schimbat înfățișarea locurilor — iată ce a mai rămas din acea parte a orașului ce-și răsfira căsuțele cu acoperișuri roșii de-a lungul micului lac. Imagini asemănătoare întîlnești de asemeni la Hanoi, tot mai des atacat în ultimul timp. Gia Lam-ul a fost din nou bombardat — menționa un comunicat american, încercînd să evite sub această formulare recunoașterea faptului că un cartier al capitalei, unul dintre cele mai populate, a fost atacat cu o forță de foc neobișnuită. Aceeași fărădelege a fost comisă împotriva populației suburbiei Co Loa. Halele atelierelor, autobuzele surprinse pe șosea, spitalele, școlile, adăposturile — toate au constituit ținte pentru pirații aerului. Ce reprezentau aceste ținte? Un învățător, Nguyen Ngoc, cu elevii săi, o educatoare, Tinh, ce se ocupa de copiii aflați la creșă, cei 54 de pacienți ai spitalului, medicii și infirmierii care tocmai dădeau îngrijiri medicale. Arătîndu-ne distrugerile, Nguyen Van Trung, președintele comitetului administrativ al cartierului, ne spune că S.U.A. speră să intimideze populația prin astfel de bombardamente sălbatice. «Ele nu ne înspăimîntă însă, ci aprind în inimile noastre voința de fier de a ne apăra patria», spune el. La puține zile, uneori la cîteva ore după bombardamente, totul reintră în normal. Un exemplu ce stîrnește admirație îl oferă însăși suburbia Co Loa. Doctorița La Chau, deși rănită, se consacră zi și noapte reorganizării spitalului, creșa s-a mutat într-un nou local, copiii răniți fiind pe cale de vindecare. Institutorul Ngoc, internat la spital, se interesează în fiecare zi cum merge învățătura elevilor săi cu noul profesor, dacă a fost bine reparată școala. Sînt aspecte emoționante, grăitoare, pentru hotărîrea întregului popor de a nu precupeți nici un sacrificiu în lupta sa dreaptă. Apărat de o perdea tot mai deasă de foc, Hanoiul — «inima noastră», cum îl numesc cu dragoste vietnamezii — a devenit un simbol al muncii și luptei poporului, al hotărîrii sale ferme de a obține victoria.

Adrian IONESCU

statistici...

Există două curbe ascendente pe care le înregistrează statistica americană în legătură cu războiul din Vietnam. Una dintre ele înscrie creșterea numărului militarilor americani morți la mii de kilometri de patria lor, undeva în Vietnam. Chiar săptămîna trecută bilanțul pierderilor americane în Vietnam a fost cel mai sumbru de la începutul războiului: peste 2 000 de morți în numai 7 zile. În Oklahoma și Texas, la New York și Chicago poștașul aduce mereu mai multe anunțuri mortuare, trimise din depărtatul Vietnam. Și cel mai mare număr de victime îl dau tinerii în vîrstă de 20 de ani, după cum confirmă tragic o statistică a Pentagonului.

Dar există și o altă curbă înscrisă pe graficele statistice, cea a creșterii profiturilor marilor corporații americane care produc material de război. Un exemplu: o societate de produse chimice a realizat 50 la sută beneficii furnizînd aviației militare americane un carburant special — arată chiar un raport al controlului financiar al armatei, înaintat Congresului. Avioanele au zburat aruncînd încărcătura lor care a adus moartea, și în acest timp corporația «Olin Mathiesonn Chemical» își dubla veniturile. Și acesta nu este un caz singular. «Journal of Commerce» scria de curînd: «În ultimă instanță războiul procură stimulente numeroase economiei, creînd o nouă cerere de mijloace de transport, de avioane militare, de vapoare și de mari stocuri de rezerve în antrepozitele militare din Vietnam și din Statele Unite». În cifre, aceasta înseamnă 70 de miliarde de dolari pe an — respectiv suma alocată de Statele Unite pentru înarmare (aproximativ 10 la sută din venitul național brut). Cifre, profituri, bilanțuri care înseamnă alte avioane, alte bombe, alte gloanțe destinate unui război de agresiune. Și, totodată, alte pierderi de vieți omenești americane.

S. BRAND

CUI FOLOSEȘTE?

Recentele evenimente din Orientul Apropiat care au culminat cu declanșarea ostilităților militare dintre țările arabe și Izrael s-au soldat cu un bilanț tragic: morți și răniți, oameni rămași fără adăpost, bunuri materiale distruse, monumente ale unor culturi milenare — ruinate. Cel mai elementar bunsimț obligă la recunoașterea faptului că războiul nu poate constitui un mijloc de rezolvare a problemelor litigioase dintre state. Așa cum s-a văzut, luptele armate din Orientul Apropiat au dăunat profund popoarelor din această parte a lumii și au primejduit interesele păcii mondiale; ele nu au putut sluji decît imperialismului internațional în frunte cu cel american, în arsenalul cărora învrăjbirea, asmuțirea unor popoare împotriva altora, constituie arma de predilecție pentru menținerea dominației mondiale.

Profund îngrijorat de evoluția evenimentelor, poporul nostru își exprimă speranța că se va face totul pentru rezolvarea problemelor litigioase dintre țările arabe și Izrael pe calea înțelegerii între părți, a încheierii unor acorduri care să țină seama de drepturile legitime ale popoarelor interesate.

În fotografiile noastre — imagini din zilele ostilităților armate din Orientul Apropiat.

o nouă rundă

Henry Ford în persoană i-a așteptat pe linia de sosire pe învingătorii circuitului automobilistic de 24 de ore de la Le Mans, felicitîndu-i călduros. Deplasarea peste Ocean a «regelui automobilelor» din Detroit nu a fost o simplă călătorie de agrement. Pe pista de la Le Mans s-a desfășurat o nouă rundă a meciului Ford-Ferrari, cursele de automobile constituind un excelent mijloc de reclamă. A învins categoric trustul american prin piloții Dan Gurney și Anthony Foyt, care au parcurs în 24 de ore 5 232,900 kilometri, cu o medie orară de 217,038 kilometri, obținînd astfel un nou record al cursei (vechiul record, stabilit anul trecut tot la volanul unui Ford, 4 843 kilometri în 24 ore). O altă echipă care a pilotat tot un Ford a stabilit și recordul unui tur de pistă cu 238,14 kilometri. Deci, victorie totală a marelui trust de peste Ocean, care și-a învins categoric adversarul, mica întreprindere italiană Ferrari. Este al doilea an consecutiv cînd bolizii construiți peste Ocean își impun supremația. Dar meciul a fost disputat cu încrîncenare. După desfășurarea a peste jumătate din orele de concurs, nimeni nu putea să spună în mod cert cine va ieși învingător. Pînă la urmă, cuplul Scarfiotti (Italia)-Parkes (Anglia), conducînd un Ferrari, a trebuit să se mulțumească cu un onorabil loc secund depășind totuși două mașini Ford clasate pe locurile III și IV.

Desigur, cei peste 400 de mii de spectatori care au înfruntat ploaia și vremea rece timp de 24 de ore au asistat la una dintre cele mai disputate ediții ale cursei de la Le Mans, dar care, dincolo de performanța sportivă a unor valoroși piloți, înseamnă încă un moment în apriga dispută de pe piața mondială a automobilelor.

Andrei MINCU

La startul cursei automobilistice de la Le Mans, devenit tradițional loc de înfruntare a firmelor constructoare de automobile.

lipsă de optimism

Din nou steaguri negre în bazinul Ruhrului. 35 000 de demonstranți au ieșit deunăzi pe străzile din Oberhausen — în frunte cu primarul acestui oraș de 250 000 locuitori — pentru a-și exprima protestul împotriva hotărîrii de a se închide mina «Concordia» — fapt care amenință soarta a 4 000 familii de mineri. Cei care au manifestat la Oberhausen — scria ziarul «Die Welt» — «sînt oameni care nu știu cum vor potoli foamea familiilor lor și cum vor achita chiria dacă, la 31 martie 1968, se vor închide porțile minei». Iată de ce pe pancartele purtate de demonstranți erau scrise aceste lozinci: «Concordia nu trebuie să moară», «Vrem locuri de muncă» (fotografia din dreapta).

Recent anunțata hotărîre de a se închide mina «Concordia» este o nouă manifestare a crizei care s-a abătut asupra industriei carbonifere a R.F.G. Potrivit datelor publicate de curînd de săptămînalul vest-german «Der Spiegel», în ultimii zece ani din 173 de mine în funcțiune au fost închise 84, iar numărul minerilor a fost de asemeni redus la jumătate: față de 551 250 mineri în 1957, în aprilie 1967 numărul acestora era de numai 276 700.

Închiderea minelor a determinat o continuă scădere a producției carbonifere; numai în primele patru luni ale acestui an s-a extras cu 11,8% mai puțin cărbune decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. În același timp s-au acumulat uriașe stocuri nevîndute.

Aceste fenomene sînt atribuite de oficialități procedeelor siderurgice moderne, concurenței petrolului ca sursă energetică, ca și a cărbunelui importat din S.U.A. la preț de dumping. Ripostînd acestei teze, sindicatele minerilor susțin că o naționalizare a industriei carbonifere ar contribui în bună măsură la o stabilizare a situației. «Recesiunea» în domeniul industriei carbonifere a R.F.G. se înscrie în contextul situației pe acest tărîm în întreaga Comunitate europeană a cărbunelui și oțelului. Un raport al Înaltei autorități a C.E.C.O., pregătit în vederea sesiunii din iunie a acestui organism al Pieței comune, arată că în mai puțin de trei ani stocurile de cărbune ale acestor țări s-au triplat atingînd 34,9 milioane tone, dintre care 18,2 milioane tone în R.F.G., 12 în Franța și 3,1 în Belgia. Raportul subliniază de asemeni că în aceeași perioadă în țările respective au rămas fără lucru peste 70 000 mineri și că pînă la începutul iernii viitoare alți 30 000 vor trebui să-și părăsească locurile de muncă.

Nu s-ar putea spune că în rîndul oficialităților C.E.C.O. domnește optimismul...

I. CIOARĂ

premiul întîi

O nouă afirmare a artei interpretative românești peste hotare o constituie admirabila performanță obținută de tînăra și talentata soprană Marina Krilovici la recentul Concurs internațional de canto de la Montreal, unde a obținut premiul I.

Studentă în ultimul an la Conservatorul «Ciprian Porumbescu», Marina Krilovici s-a făcut binecunoscută în străinătate, fiind deținătoarea și altor premii de mare prestigiu — la Concursul internațional «Regina Elisabeta a Belgiei» de la Bruxelles și la Concursul internațional de canto de la Hertogenbosch (Olanda).

Ultimul său succes a fost relevat pe larg de ziarele din Canada care au subliniat meritele excepționale ale cîntăreței române, înzestrată cu o voce splendidă.

Imediat după înapoierea în țară, tînăra cîntăreață ne-a vorbit cu multă emoție despre noua sa izbîndă artistică.

— Sînt fericită că am reușit să aduc țării mele un premiu atît de important și că pregătirile deosebite pe care le-am făcut în vederea participării la această competiție extrem de grea au fost încununate de succes.

Marina Krilovici ne arată că pentru Concursul internațional de canto de la Montreal a studiat 35 de bucăți. Și cea mai dificilă dintre ele i s-a părut a fi a 36-a, obligatorie pentru toți participanții la faza finală. Este vorba de piesa canadiană modernă «Kuyas», aparținînd compozitorului Henry Sommers, cîntată în limba indiană.

— M-au impresionat interesul și atenția ce mi s-au acordat, ca reprezentantă a artei din România, în tot timpul șederii mele la Montreal. Cu acest prilej am cucerit noi și sinceri prieteni ai țării noastre.

Sandu NAUMESCU

«Comuta», prototipul primului automobil electric, a fost conceput și realizat de Centrul britanic de cercetări și construcții de mașini al firmei Ford de la Dunton, Essex (Anglia). Cît este de mare — aceasta reiese cu ușurință din fotografie; el poate transporta totuși doi oameni maturi și doi copii. Deosebit de important este faptul că nu are schimbător de viteză și nici cutie de viteze, oferind astfel o conducere automată. El se poate deplasa cu o viteză de aproximativ 40 km/oră datorită unor baterii convenționale.

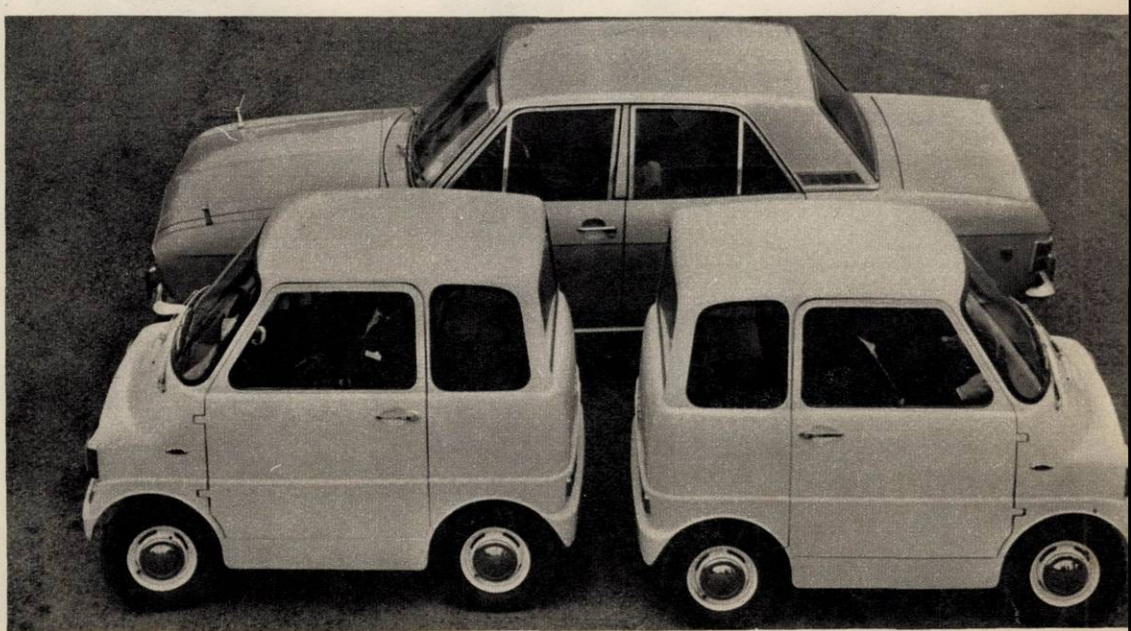

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare-București — telefon 31 16 40
str. Preciziei 12, raion 16 Februarie

PRODUCE:

- Radiatoare din fontă pentru încălziri centrale
- Echipament metalic pentru binale și mobilier
- Căzi de baie din fontă emailată
- Armături sanitare pentru instalații interioare

ANUL XVI NR. 26 (830) — 24 iunie 1967

flacăra

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTI

În zilele de 15-17 iunie 1967, tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraș, Ilie Verdeț, Leonte Răutu, Janos Fazekaș, Constantin Pîrvulescu și Ion Popescu-Puțuri au întreprins o vizită în regiunea Brașov. Conducătorii de partid și de stat au vizitat întreprinderi și instituții, unități ale agriculturii socialiste, s-au interesat de realizările oamenilor muncii din regiune, de felul cum sînt traduse în fapt hotărîrile celui de-al IX-lea Congres al partidului, s-au sfătuit cu oameni ai muncii și cu activiști de partid și de stat, dînd prețioase indicații pentru obținerea unor rezultate și mai bune în viitor.

Au fost vizitate monumente istorice și locuri care evocă trecutul de luptă al poporului nostru, tradițiile luminoase ale aspirației sale spre libertate, independență și suveranitate națională. Pretutindeni, în satele și orașele prin care au trecut, oaspeții au fost întîmpinați de mii și mii de oameni ai muncii români, maghiari și germani, care au salutat cu urale entuziaste, cu dragoste și căldură, prezența în mijlocul lor a conducătorilor de partid și de stat.

1 La Institutul politehnic din Brașov studenții și cadrele didactice au întîmpinat cu puternice ovații și urale pe conducătorii de partid și de stat.

2 La Dîrste a fost înălțată simbolic o masivă poartă de cetate străjuită de vechea stemă a Brașovului. Martor al unor vremi de glorioase lupte pentru libertate și unitate națională, Brașovul își primește oaspeții cu tradiționala sa ospitalitate.

3 Uzinele «Steagul roșu», una dintre cele mai importante unități ale industriei noastre constructoare de mașini. Aici, conducătorii de partid și de stat au vizitat secțiile în care se realizează autocamioanele «Carpați» și au avut rodnice discuții cu muncitorii, maiștrii, tehnicienii și inginerii uzinei.

4 În străvechea cetate a Sighișoarei, oamenii muncii au luat parte cu însuflețire la mitingul care a avut loc cu prilejul vizitei conducătorilor de partid și de stat.

5 În fața machetei complexului de faianță și sticlă de la Sighișoara.

6 La fel ca în primăvara anului revoluționar 1848, Cîmpia Libertății de la Blaj freamătă de oameni. Avînd în mijlocul ei pe conducătorii de partid și de stat, impresionanta adunare retrăiește momentele înălțătoare de acum 119 ani.

ȘI DE STAT ÎN REGIUNEA BRAȘOV

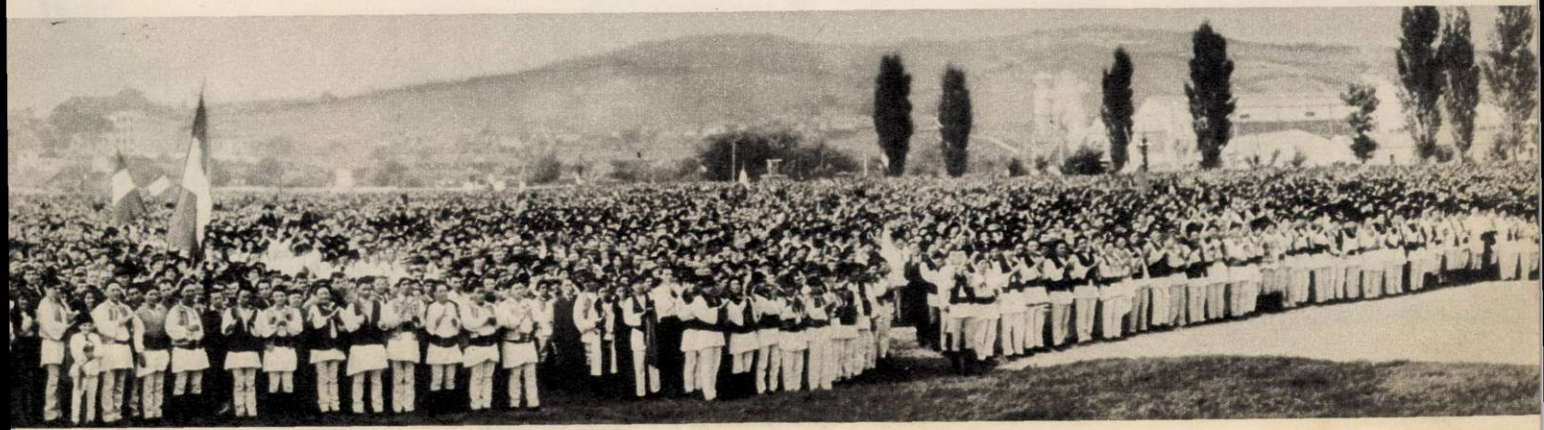

alt fel de secunde

de E. DASCĂLU
Fotografii de S. STEINER

Culoare albă, linii simple, luminițe discret colorate, două aparate telefonice... Totul pare atît de simplu în echipamentul calculatorului, mașina aceasta cu activitate tulburător de asemănătoare cu gîndirea omenească. Vedem în fotografie pe operatoarea Atena Ionescu la pupitrul de comandă.

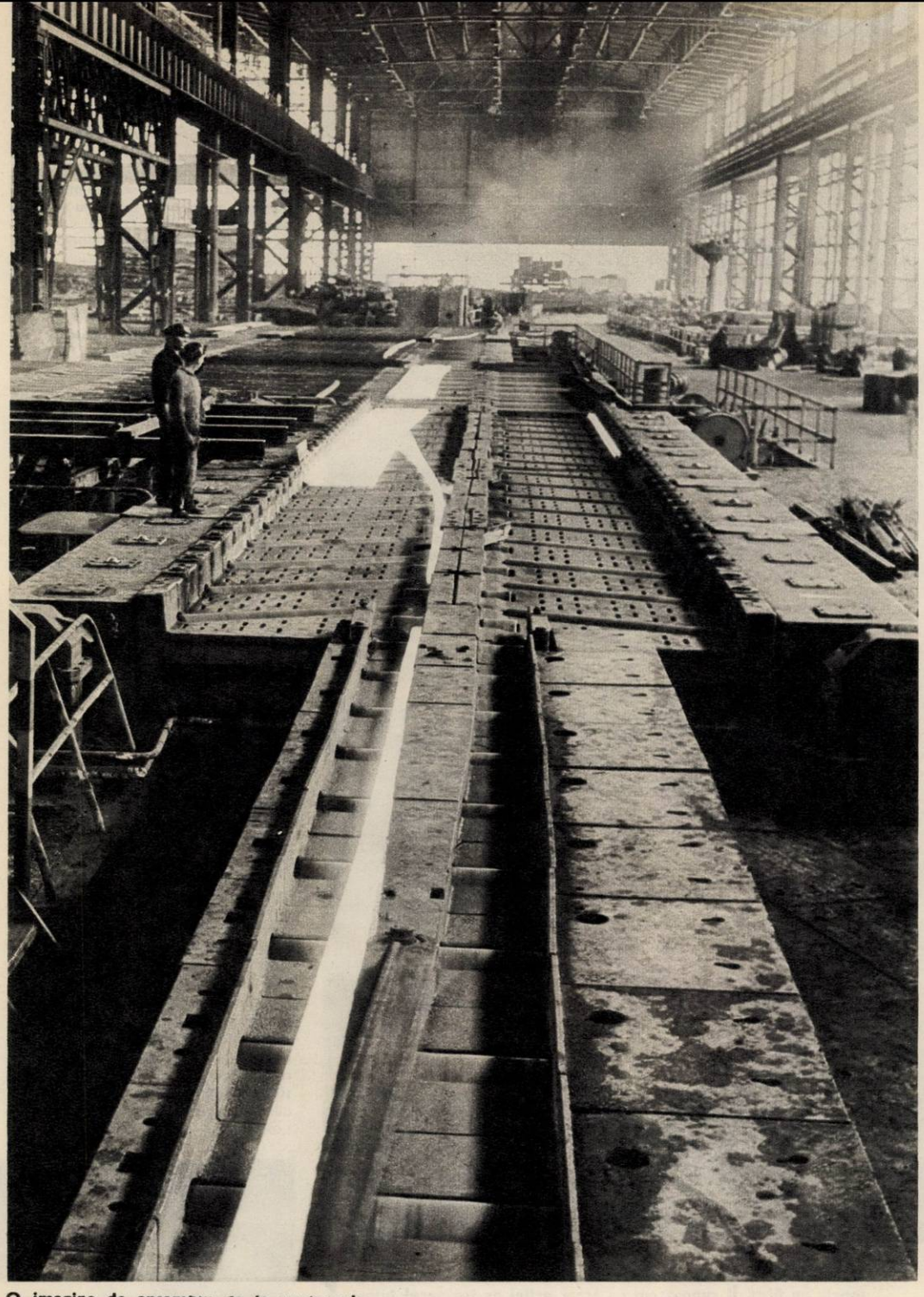

O imagine de ansamblu de la cuptoarele adînci, acolo unde se pregătesc barele pentru laminat.

Încet-încet începem să ne obișnuim cu performanțele calculatoarelor electronice, acești copii teribili ai deceniului al șaptelea al celui de-al 20-lea veac. Aproape zilnic avem alte informații despre noi și uluitoare isprăvi ale tipurilor de ultramașină care rezolvă cu vastă «competență» probleme din cele mai diverse domenii ale gîndirii și practicii umane: economie, tehnică, științe — de la fizică și chimie pînă la biologie, lingvistică și tactică militară — cultură, învățămînt.

E sigur acum că nu ne-am mai minuna dacă, de pildă, ni s-ar spune că într-o bună zi, și aceea nu prea îndepărtată, vom consulta un «gînditor» posedînd memorie cu inele de ferită înainte de a ne așeza să prînzim pentru a fi sfătuiți ce să mîncăm sau înainte de a ne cumpăra un bilet de spectacol ca să ni se spună cum să ne distrăm — în funcție de datele metabolice, de temperatura corpului și de dispoziția psihică din ziua respectivă...

Începem să ne obișnuim cu ideea — întru totul îndreptățită — că fără sistemul informațional atît de cuprinzător pe care ni-l oferă calculatoarele electronice, viața, civilizația noastră ar fi de neconceput.

Și totuși! În ciuda acestor certitudini de azi sau de perspectivă, cunoștința nemijlocită cu un calculator electronic în plină activitate nu se poate să nu te tulbure. Îți vine greu să accepți ca realitate faptul că în mobilierul acela, de un alb parcă înadins liniștitor, secundele și fracțiunile de secundă capătă proporții gigantice, cuprinzătoare de operațiuni de matematici superioare a căror rezolvare ar cere luni sau chiar ani de muncă unor savanți încărunțiți în calcule. Acela care în anii de școală a transpirat rezolvînd un sistem de două ecuații cu două necunoscute să afle că «Elliott 803», de pildă, un tip mediu de calculator electronic, rezolvă în cîteva secunde un sistem de 400 (patru sute) ecuații cu 400 (patru sute) necunoscute.

Lăsînd însă deoparte aceste cugetări, bune poate pentru orele noastre de repaus, să spunem cîteva cuvinte în plus despre amintitul «Elliott 803» instalat la laminorul bluming al Combinatului siderurgic Hunedoara — primul din calculatoarele electronice puse, la noi în țară, să «muncească» direct în producție.

Însăși istoria instalării lui nu e lipsită de semnificații. Importat în vederea deservirii unei mari unități a industriei chimice, calculatorul a venit pregătit — ca să spunem așa — pentru această treabă. Cu alte cuvinte, se putea conta că el va prelucra ca lumea date din domeniul chimiei: temperaturi mijlocii, concentrații chimice, viteze de reacție, energie electrică pe bază de curent continuu ș.a.m.d. Numai că, din diferite motive pe care nu ne propunem să le discutăm acum și aici, calculatorului nostru i s-a schimbat ulterior destinația fiind îndreptat spre industria siderurgică, spre CSH, după cum am văzut, la laminorul bluming. Aici datele de prelucrat sînt, de bună seamă, altele: temperaturi înalte, energetică de mare forță, tipodimensiuni caracteristice, măsurări și verificări specifice prelucrării metalului etc., etc. Calculatorul trebuia, așadar, convins să se reprofileze, să lucreze în cu totul altă direcție decît cea pentru care a fost creat.

Problema transformării lui s-a vădit curînd mult mai complicată decît părea la prima vedere. În orice caz, firma constructoare cerea pentru lucrările de readaptare o sumă ce se apropia de costul unui nou calculator. Soluția era, firește, inacceptabilă; trebuia căutată alta. A căutat-o și a găsit-o un colectiv de specialiști, tineri cu toții (vîrsta medie, socotită fără calculator electronic, nu depășește pare-se 32-33 de ani). Să vi-i prezentăm: Constantin Chirică și Gh. Weiss — fizicieni, Iulian Satran și Zoltan Horvath — electroniști, Candid Lupșa și Csaba Fabian — matematicieni, Ștefan Văzdăuțeanu — inginer, specialist în laminoare. Ar fi destul de greu să precizăm în ce au constat schimbările intervenite în măruntaiele calculatorului, dat fiind că nici autorul acestor rînduri, nici cititorii lor (în cea mai mare parte) nu sînt specialiști în materie. Am vrea doar să arătăm că transformările au implicat modificarea bibliotecii de programe originale «Elliott» și întreg sistemul de codificare al translatorului de informații. Important e că după mai multe luni de asidue căutări și încercări cutezătoare, adaptarea a izbutit pe deplin. «Aceste luni, în care zilele se confundau cu nopțile — observă fizicianul Chirică, șeful colectivului — au constituit o adevărată școală pentru un număr însemnat de cadre de specialiști în utilizarea calculatoarelor». În focul cercetărilor, al analizelor profunde și minuțioase a funcționării calculatorului s-au tras concluzii valoroase cu privire la posibilitățile extinderii utilizării lui pentru necesități specifice marelui combinat hunedorean. Și nu numai ale lui. De adăugat, în treacăt, că prețul de cost al întregii lucrări de

Linia laminorului de 750 mm în activitatea căruia intervine hotărîtor «gîndirea» calculatorului electronic.

O componentă esențială a calculatorului: echipamentul de memorie pe film. Îl cunoaștem cu acest prilej pe inginerul Iulian Satran, specialist în electronică.

transformare, făcută cu utilaj exclusiv românesc, *nu a depășit 1/10 din prețul* cerut de firma exportatoare.

O primă și importantă victorie a fost obligarea mașinii să lucreze concomitent pe două fronturi: a) cuplată cu laminorul de 750 mm să intervină nemijlocit în optimizarea fluxului tehnologic al laminorului; b) paralel, să rezolve probleme de tehnică și economie impuse *de necesitățile optimizării organizării* științifice a muncii și producției.

Se impun cîteva lămuriri.

Intervenția directă a calculatorului în procesul tehnologic al laminorului constă în aceea că, făcînd automat măsurări pe linia de laminare (cu ajutorul unor fototraductori și role de măsurat) și prelucrînd instantaneu rezultatele măsurătorilor, *calculatorul ordonă dispozitivului* de tăiere a barelor să execute operația în așa fel încît ea să se facă cu minimum de pierderi de metal. Un calcul preliminar anticipează la circa 5 000 de tone cantitatea de oțel economisită anual *în urma îndeplinirii* acestei obligații a calculatorului. În calcul nu intră și valorificarea muncii mult ușurate la operațiile de ajustare a laminatelor.

Încă înainte de a fi pus să lucreze în sfera producției, calculatorul a fost verificat în îndeplinirea sarcinilor sale informaționale tehnice și economice, pe baza datelor propuse de combinat sau de *unele institute de proiectări*, de cercetări, întreprinderi etc. Calculatorul a dat răspunsuri extrem de utile în asemenea probleme ca sporirea productivității la cuptoarele Siemens-Martin, măsurări și verificări necesare în producția de oțel și fontă, reducerea consumului specific de utilaj de turnare și al celui de cocs metalurgic. O mîndrie a colectivului *calculatorului o constituie*, pe bună dreptate, rezolvarea în condiții optime a unui sistem extrem de complex (313 ecuații cu 1 003 necunoscute!) care dă informații de cea mai mare însemnătate pentru întocmirea bilanțului energetic național.

Interesant este și sistemul informațional în domeniul problemelor de economie, de organizarea producției și rezultatele concrete obținute pînă acum.

Calculatorul a fost pus să cerceteze contractele de livrare încheiate de combinat cu beneficiarii, să analizeze mersul producției, livrările de marfă, cantitățile aflate în stoc etc. și, pe baza rezultatelor *prelucrate, să dea soluții optime* de aprovizionare cu materii prime, pe sortimente, de ritmicizarea livrărilor ș.a.m.d., încercîndu-se astfel să se elimine orice element de neprevăzut în acest proces complicat de organizare a producției într-o unitate industrială de proporțiile combinatului hunedorean. S-au obținut unele rezultate remarcabile dar *colectivul își continuă cu multă rîvnă* cercetările pentru a dezvolta, atît cît permite capacitatea uneltei de calcul, lucrările economice de optimizare a procesului de producție.

Analiza capacității de lucru a lui «Elliott 803» i-a mai condus pe cercetătorii hunedoreni la o aplicație valoroasă a însușirilor calculatorului. Despre ce e vorba? Acționînd *on line* (adică acționînd direct în fluxul tehnologic) calculatorul are — între operațiile de tăiere a barelor — niște adevărați «timpi morți». Se înțelege, acești timpi morți nu depășesc *valori de secunde*. Dar e vorba de secunde în care se pot face multe. Așa că, în prezent, în timp ce își execută programul pe linia tehnologică, calculatorul își consacră — prin comandă automată — secundele rămase libere unor operațiuni *of line* (de calcul tehnic, economic, statistic, potrivit necesităților de îmbunătățire din aceste domenii).

Este, desigur, doar un început. Noul bluming de la Combinatul siderurgic Hunedoara — în prezent în construcție — va fi dotat cu un calculator de mai *mare capacitate*, care va *asigura conducerea* întregii instalații. Și alte mari unități productive și institute de cercetare vor fi înzestrate treptat cu calculatoare electronice.

Cu toate acestea, rămînerea noastră în urmă în ceea ce privește utilizarea mașinilor electronice de calcul este încă un fapt. Nimeni nu contestă dificultățile *existente. Ele sînt atît de ordin tehnic* cît și al pregătirii cadrelor de specialiști. Domeniile atît de diverse ale aplicării calculului electronic obligă la o tot atît de diversă muncă aprofundată de cercetare. Este iarăși cunoscut faptul că absolvenții facultăților de matematică sau electronică nu sînt implicit și specialiști în calculatoare și că problema creării *cadrelor de specialiști impune un* vast plan desfășurat în timp. Dar dacă aceste greutăți sînt cunoscute, se impun cu atît mai mult măsuri rapide pentru depășirea lor. Ele privesc direct largi categorii de factori: ministere, mari unități industriale, institute de studii, cercetări, proiectări, instituții de învățămînt superior politehnic și economic etc., etc. *Eforturile conjugate ale tuturor* acestor factori vor asigura introducerea pe scară largă — absolut necesară, fără de care nu se poate vorbi serios de progres tehnic, organizatoric și economic — a utilizării largi și diverse a calculatoarelor electronice, parte integrantă a metodelor științifice aplicate în activitatea de conducere a proceselor de producție și economice.

Vi-l recomandăm pe tînărul fizician Constantin Chirică.

Benzile acestea perforate sînt purtătoarele unor informații traductibile în milioane de lei, economisiți prin optimizarea tehnologiei laminării. Înfățișarea aceasta dezordonată se datorește exclusiv fotoreporterului nostru, în care se zbate, sperăm că fără șanse, un regizor.

Fizicianul Gheorghe Weiss (stînga) și matematicianul C. Fabian.

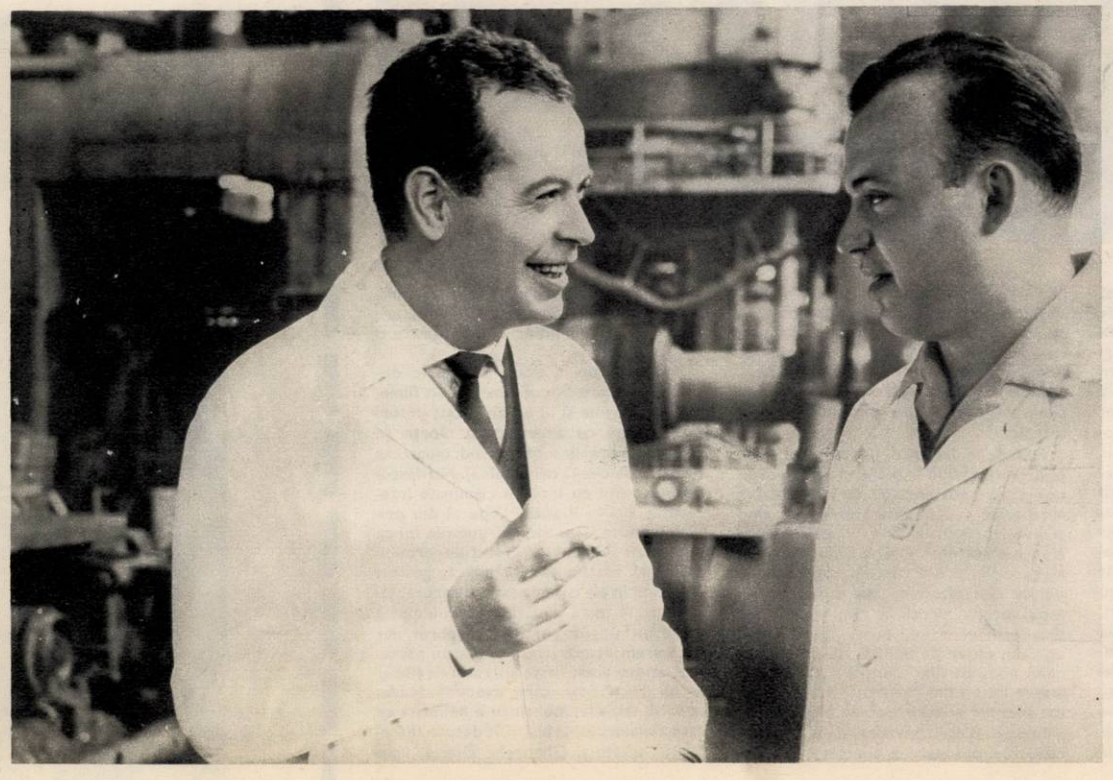

bucureștiul acum 6000 de ani

De cîteva zile au fost reluate săpăturile arheologice de la Cernica. Începute în 1960 de către Institutul de arheologie al Academiei în colaborare cu Muzeul de istorie a orașului București, ele au continuat în fiecare vară, scoțind la lumină importante vestigii ale trecutului, vestigii care dovedesc că pe teritoriul de azi al Capitalei a existat activitate omenească începînd încă de acum 6000-7000 de ani.

Ce s-a descoperit pînă acum? Într-o convorbire avută cu prof. dr. docent Gh.Cantacuzino, cercetător principal la Institutul de arheologie, conducătorul colectivului de arheologi și antropologi care efectuează săpăturile și cercetările de la Cernica, am aflat următoarele:

Inițial, acest șantier arheologic a fost deschis cu scopul de a se găsi urmele mănăstirii medievale Iezerul, întemeiată la începutul secolului al XVII-lea, dar săpăturile au scos la iveală mărturii mult mai vechi, care încep încă din mileniul IV î.e.n.

Este vorba mai întîi de două așezări omenești din epoca neolitică și de o necropolă neolitică — una din cele mai mari necropole descoperite pînă acum în Europa — din care s-au și scos la lumină 320 de morminte.

Peste urmele neolitice și peste imensul cimitir au fost descoperite alte așezări, de data aceasta din epoca bronzului (mileniul II î.e.n.). În perioada a II-a a fierului s-au așezat aici triburile geto-dacice, care au lăsat în urma lor locuințe de suprafață de formă patrulateră, vase lucrate de mînă și la roată, precum și ceramică grecească importată din cetățile pontice. Peste așezarea dacică s-au descoperit urmele unei așezări prefeudale din sec. VI e.n., iar într-un alt strat — suprapus — s-au găsit urmele unui sat medieval numit Mărăcineni, înființat între 1550 și 1600. Satul a existat pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, cînd a fost distrus de cutremure și incendiu.

Materialul arheologic recoltat la Cernica este deosebit de valoros. Cercetătorii au descoperit în resturile așezărilor neolitice și în mormintele necropolei sute de obiecte care «vorbesc» despre îndeltnicirile oamenilor din acea epocă. S-au găsit foarte multe unelte de muncă din silex sau din os, vase, figurine. În mod special atrage atenția marele număr de podoabe descoperite în morminte: pandantive, inele de os, salbe din colț de mistreț, brățări din scoică precum și mărgele de diferite mărimi și forme, confecționate pentru «frumoasele vremii», din scoică, din marmură, din tuf vulcanic sau din dinți de animale. Dar deosebit de interesante pentru arheologi sînt «perlele» din cupru. Ele constituie cea mai veche dovadă de folosire a acestui metal pe teritoriul țării noastre.

Săpăturile de la Cernica vor continua, după cum sîntem informați, pînă în 1969.

F. URSEANU

O colecție de podoabe femeiești descoperite pe teritoriul Bucureștiului de azi într-un mormînt de acum 6000 de ani.

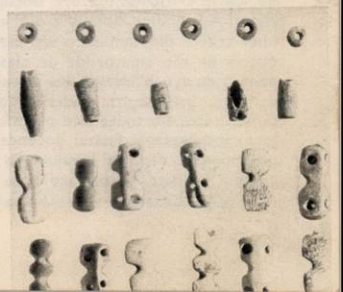

maiorul și moartea

UN FILM POLIȚIST?

Protagonistul filmului — Gheorghe Dinică, interpretul «maiorului» într-o confruntare cu unul dintre anchetați (Ion Anghel).

În timp ce critica literară încearcă să găsească un loc și o etichetă tipului de proză practicat de Ion Băieșu (drept care o compară de-a valma cu diferite bunuri de larg consum precum «o chiflă, un jurnal sau o emisiune de varietăți la televiziune»), regizorii încearcă pe cont propriu, și cu mai mult folos, să descopere zonele cu minereu cinematografic ale acestei proze. Nedescurajat de eșecul de acum doi ani al colegului său Virgil Calotescu cu a sa «Cameră albă» (realizat după un scenariu de Băieșu) și nici de vocile criticilor literari, documentaristul Alexandru Boiangiu s-a adresat unei schițe din familia celor care dau dureri de cap amatorilor de clasificări, pentru că are o intrigă «ce vrea să fie polițistă, psihologică, socială, domestică etc., etc., din toate cîte puțin»: «Maiorul și moartea». Filmul deconcertează pe moment căci se învăluie în haina genului polițist, se preface a da Cezarului ce-i al Cezarului și a respecta regula jocului pentru ca apoi, treptat-treptat să-și dea cărțile pe față și să rămînă ceea ce este de fapt: o înfruntare a omului cu viața, cu moartea, cu propria sa voință. Această alunecare de sensuri, gîndită și realizată în mare parte în termeni pur cinematografici, este principalul cîștig artistic.

Filmul, în întregul lui, a găsit acele puncte de sprijin în stare să releve ordinea etică neostentativ, fără rigiditatea accentelor despre care știm precis cînd și unde vor apărea, prin limpeziri ușoare ale semnificațiilor. O dată lămurite micile mistere din prima parte a acțiunii, grupul de răufăcători ne este cunoscut din capul locului, tot ce ne rămîne de văzut este prinderea lui, eroul, pînă atunci un calm ofițer de miliție, devine personajul unui alt film pentru a cărui înțelegere ne trezim pregătiți fără să știm: tot acel joc al autorilor, de bagatelizare a intrigii (vezi spovedania lui Solomonică), de smulgere a spectatorului din capcanele genului polițist, oboseala maiorului, nu erau altceva decît un anunț strecurat cu perfidie: «nu căutați aici miezul filmului».

Iar în partea a doua (categoric distinctă), pe care o numeam «un alt film», maiorul devine și el un alt erou: un om față în față cu amenințarea morții (o telegramă anonimă «pe curînd, moartea» i-a căzut de cîteva ori în mînă). Nu descoperirea celui cu intenții criminale interesează aici — îl aflăm și pe el din primele minute — și nici înfruntarea lui cu presupusa victimă, ci reacțiile eroului principal, toată acea infinitate de gesturi ce închid în ele o omenească nesiguranță. De fapt, în toată această parte nu există decît un singur personaj, maiorul, iar dacă vrem neapărat să-i găsim un partener, atunci acesta este aparatul de filmat al lui Nicu Stan care «vede» zăpada, copacii, străzile, munții cu o neliniște ce este a maiorului însuși. Cît despre interpretul acestuia, Gheorghe Dinică, vom spune din nou că este un foarte bun actor de film, expresivitatea lui intensă și ciudată nemaiavînd nevoie de prea multe sublinieri (puțin supărător însă ticul ducerii mîinii la ureche și la nas).

Teama de a nu ieși prea mult din canoanele filmului polițist, de a nu se juca prea mult cu focul, i-a împins pe autori, pe alocuri, către poncifuri: episodul cu vecina suspectată a fi autoarea telegramei amenințătoare, scoaterea din buzunar a unui pachet de țigări în momentul cînd te aștepți ca eroul să scoată un pistol etc. Dar poate că toate acestea constituie pînă la urmă deliciile celor care văd în «Maiorul și moartea» un film polițist și atîta tot.

Magda MIHĂILESCU

telegrame

● Catherine Deneuve este o «Manon '70» ideală, după părerea regizorului Jean Aurel care intenționează să ecranizeze și să modernizeze, bineînțeles, scrierea abatelui Prévost. Des Grieux nu a fost găsit încă.

● Documentaristul cehoslovac Evald Schorm a început lucrul la cel de-al doilea film de lung-metraj cu actori — «Întoarcerea fiului risipitor», povestea unui om aflat în

E GREU SĂ-I FACI PE OAMENI SĂ RÎDĂ ?

Da, spun cîțiva dintre cei mai cunoscuți comici ai ecranului: mai ales cînd vrei să fii tu însuți, cu propria ta personalitate, cu propriile... gaguri.

Cum își privesc ei înșiși arta lor atît de dificilă?

Ascultați-i:

CHARLIE CHAPLIN: Pentru a da naștere filonului comic nu încerc să-mi creez pur și simplu o situație încurcată. Mă străduiesc să-mi economisesc mijloacele...' Vreau să spun prin asta că dacă un singur eveniment este capabil să provoace două explozii de rîs, îl prefer pe acesta în locul a două fapte separate. Într-o scenă din *Evadatul* stăteam pe un balcon și mîncam înghețată în tovărășia unei fete. Jos se afla o doamnă respectabilă și bine îmbrăcată. În timp ce mîncam, o parte din înghețată, topindu-se, se scurse pe pantaloni, apoi pe balcon și de acolo pe spatele doamnei. Un singur fapt — dar pusesem două persoane în încurcătură — declanșase acele explozii de rîs.

HAROLD LLOYD: Rădăcinile comicului ca și ale dramaticului au fost, de-a lungul vremii, totdeauna aceleași. Dacă ar trebui să-mi reiau astăzi activitatea cinematografică aș începe prin a privi atent în jurul meu, pentru a observa toate necazurile vieții de astăzi... Să mă explic. Cheia comicului meu ar rămîne aceeași, dar experiența strînsă de atîția ani, marile transformări sociale ce au avut loc în ultimul timp, triumful tehnicii mi-ar oferi un material nou, mult mai bogat...

Comicul de astăzi este condiționat de filmul sonor. De asemeni autorii dialogurilor au astăzi un rol mai important decît cei ai gagurilor.

FERNANDEL: Eu cred că rîsul este iscat de figura actorului. Priviți-mă pe mine. Priviți-mi gura, ochii, dinții. Și priviți chipurile celor mai mulți dintre actorii care ne fac să rîdem, la cinematograf sau la teatru; să fim sinceri, spectatorii n-ar vrea să aibă astfel de figuri. Poate că e greu să fii comic dacă nu ești un pic urît, ca mine bunăoară.

La începuturile carierei mele m-am gîndit mult cum să-i fac pe oameni să rîdă, căci, trebuie să știți, cînd eram foarte tînăr mă socoteam de-a dreptul frumos. Cînd mi-am dat seama cum arăt, m-am decis să devin comic.

TOTÒ: Dacă mă veți întreba ce fac ca să provoc rîsul am să vă răspund: nu știu...

Nu este o disciplină, nici un studiu. E un instinct. Acesta este comicul.

PETER SELLERS: Firul care desparte comedia de tragedie este foarte subțire, aproape invizibil. Între ele nu există mari diferențe: ceea ce este comic este în același timp și trist, adevărata comedie se identifică cu drama... Adevăratul actor comic este totodată și un bun actor dramatic. Eu personal, nu sînt de loc vesel; sînt cumplit de serios, trist și plicticos. Dar în meseria mea mă străduiesc să-i distrez pe alții.

VITTORIO GASSMAN: Am fost acuzat că în comedie apelez la niște mijloace grosolane, uneori vulgare, cu scopul de a stoarce rîsul cu orice preț. Desigur că există alte tipuri de comic, dar și acesta pe care-l practic eu a existat din totdeauna și totdeauna oamenii au rîs. E drept că am acceptat în unele din rolurile mele o oarecare notă de vulgaritate. Dar am făcut acest lucru pentru că era necesar, în sensul că slujea veridicității personajelor cărora le dădeam viață

---

război cu necinstea și meschinăria celor din jur. În rolurile principale: Jana Brechova și Jan Kacer (fotografia de jos).

● Partenera lui Jacques Brel într-un film pe care l-am anunțat cu cîteva săptămîni în urmă — «Riscurile meseriei», al lui André Cayatte — va fi Emmanuèle Riva.

● Maurice Ronet își va petrece o parte din vara acestui an în R.S.F. Iugoslavia, unde va turna, sub conducerea lui Claude Chabrol, filmul «Drumul spre Corint».

● Regizorul italian Valerio Zurlini așteaptă de aproape un an să înceapă filmările după cartea lui Giorgio Bassani «Il Giardino dei Finzi Contini». Nu s-a înțeles însă cu producătorii. În cele din urmă a găsit ceva mai multă înțelegere în Anglia. Drept care și interpreta principalului rol feminin va fi tot o actriță engleză: Samantha Eggar, cîștigătoarea de acum doi ani a unui premiu de interpretare la Cannes (fotografia de sus).

● Elio Petri, deținător al «premiului pentru cel mai bun scenariu» la ultima ediție a Cannes-ului, se arată interesat de un subiect inspirat din viața răpitorilor de copii. Bunul său colaborator, scriitorul Ugo Pirro, i-a făgăduit un scenariu.

---

t v

farmecul unor întîlniri

Un «intrus», un om venit din lumea îndepărtată a scriitorilor, a oferit o demonstrație practică de televarietăți. Fără a fi o reușită absolută, emisiunea gîndită de Dorel Dorian s-a înscris corect în limitele unui gen în jurul căruia televiziunea tatonează de ani de zile. La exact o săptămînă după această lecție, profesioniștii televiziunii ne-au arătat ce au învățat din ea: nimic. Nu-i de mirare. Cele cîteva breșe practicate de vreo doi-trei regizori n-au izbutit să distrugă cuirasa de inerție care conservă spectacolul de tip, să-i spunem, brigadă artistică de estradă. Degeaba se străduiesc de o veșnicie cronicarii să-i convingă pe cei care confecționează varietățile că ar trebui să țină seama de cîteva cerințe elementare. De pildă, că însăilarea «numerelor» scoase permanent din aceleași sertare pe ața foarte subțire a unui comperaj căznit e o formulă moartă și că nu este indicat să fie resuscitată periodic pentru a i se reedita agonia. Că un spectacol de varietăți are dreptul la existență numai dacă autorul său a știut să-l construiască în jurul unei idei care este cît de cît numai a lui, care poate crea impresia de original, de inedit. Și mai ales că această idee trebuie să fie altceva decît un subiect de prezentare cu pretenții umoristice. Îngrijorătoare cădere de la o săptămînă la alta! Desigur, aveau să urmeze emisiunea Floricăi Gheorghiescu avînd ca temă muzica la porțile cetăților (o idee utilizată ce-i drept și la revelionul 1966 dar încă rodnică), apoi, în săptămîna următoare, cea a lui Valeriu Lazarov și Radu Anagnoste, mereu în căutare de idei noi. Dar însuși faptul că între ele și-a putut găsi loc acel «De toate, ca la varietăți», sub limita de jos a oricărei exigențe, este de natură să neliniștească. Cum li se mai poate cere telespectatorilor la jumătatea anului 1967 să asculte un text ca cel debitat de prezentator și de colegii săi? Cum se dă «bun de emisiune» exercițiilor coregrafice înjghebate de Ion Alexe la o săptămînă după ce Adriana Dumitrescu ne-a oferit cîteva mostre de dansuri care ar fi putut figura cu succes în cel mai pretențios spectacol de revistă? Excelenta formație instrumentală a lui Alexandru Imre, întotdeauna un exemplu în materie de conștiinciozitate profesională, de bun-gust și de inovație muzicală inteligentă, merita ceva mai bun decît rolul de a susține partitura unei emisiuni submediocre, în care singurul moment cu adevărat amuzant l-a constituit cvartetul bărboșilor.

E greu, fără îndoială, să găsești în cercul colaboratorilor în abonament ai televiziunii cîte o «idee» pe săptămînă. Succesul tentativei lui Dorel Dorian de a aborda genul atît de ingrat al varietăților ar putea să-i încurajeze și pe alți scriitori să contribuie la împrospătarea divertismentelor noastre duminicale. Mă întreb însă dacă televiziunea este realmente preocupată de crearea condițiilor optime pentru o colaborare fertilă. Dorel Dorian a criticat pe bună dreptate îngustimea de vederi a conducerii Teatrului de operetă, care interzice participarea dansatorilor săi la programul televiziunii. Problema trebuie pusă însă și invers. Se depun oare suficiente eforturi pentru a atrage în studiourile televiziunii un număr în continuă creștere de reprezentanți valoroși ai tuturor ramurilor culturii, artei, științei? Cum se lucrează cu ei? Într-un fel, televiziunea ar trebui să se privească pe sine doar ca un mijloc de contact între marea masă a publicului și toți cei în măsură să-i spună ceva. Pași înainte s-au făcut, dar mai este încă mult pînă la o largă deschidere a porților, care să permită cu vremea selecționarea la un nivel nou de exigență a colaboratorilor permanenți.

Deocamdată nu ne rămîne decît să ne mulțumim cu ceea ce ne oferă televiziunea în domeniul întîlnirilor cu vedete răsfățate cîndva sau astăzi, cu actori și cîntăreți pe care i-am admirat o dată sau îi vom admira cu adevărat de-abia peste zece ani. Revederea cu Marlene Dietrich și Garry Cooper a fost plăcută, ușor nostalgică și prea puțin diluată de condescendența cu care privim astăzi asemenea comedii desuet moralizatoare. Charles Aznavour ne-a încîntat în secvențele filmate la repetiții și ne-a cam dezamăgit, făcîndu-ne să ne simțim bătrîni și obosiți ca el în recitalul de la Cannes. Vico Torriani ne-a demonstrat că este cel mult un «fost» (dar de fapt ce a «fost»?). Margareta Pîslaru a revenit pe micul ecran cu verva ei tinerească și cu tot ceea ce a adăugat înzestrării ei muzicale certe o muncă asiduă de perfecționare artistică multilaterală. Firește că ne-am bucurat, după cum ne-am bucurat revăzîndu-o la Clubul tineretii pe Mariana Mihuț. Ce păcat că această emisiune care ar fi trebuit să rămînă în amintirea absolvenților Institutului de teatru și a noastră, a viitorilor lor spectatori, ca o piesă de referință, a fost ratată printr-o tratare inadmisibil de neglijentă! Înghesuită într-o jumătate de oră și într-un cadru neîncăpător, stricată de o înregistrare defectuoasă a sunetului, nereprezentativă, a fost o primă întîlnire nefericită cu actorii noștri de mîine. Sperăm să-i revedem sub auspicii mai bune.

Felicia ANTIP

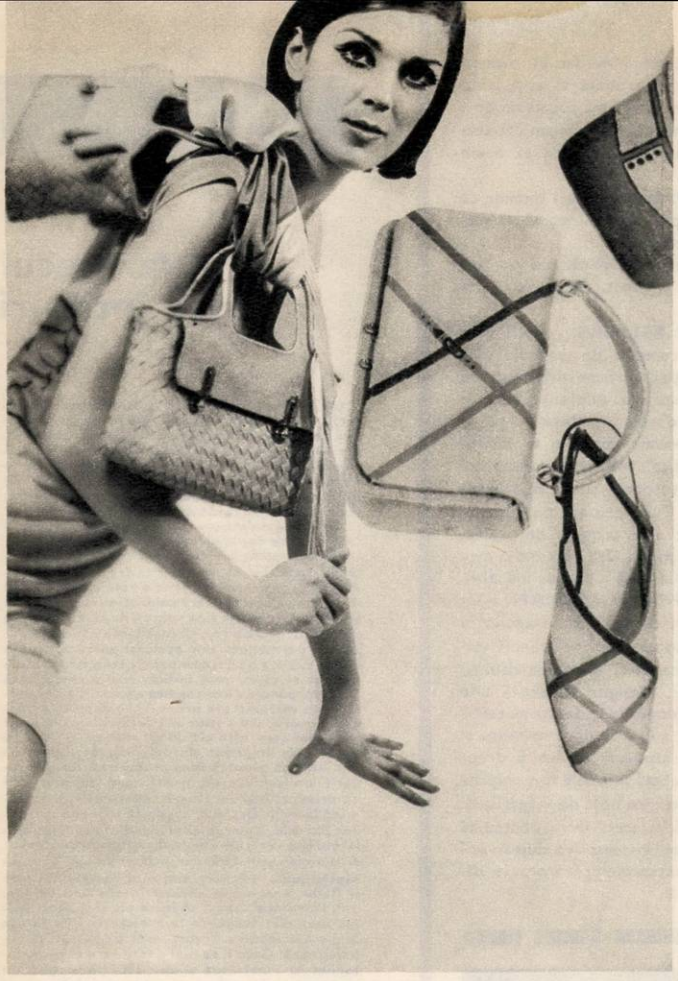

vara în magazine

Comentată de Sanda FAUR

O veche și sănătoasă judecată negustorească i-a învățat pe slujitorii abilului Mercur că, înainte de a se vesti în calendar, înainte de a-și face cumva apariția pe cer și în grădini, vara are obligația de a se instala la ei în magazine, pe rafturi. De fapt, aceasta s-ar numi cunoașterea psihologiei cumpărătorului, a cumpărătorului chibzuit și precaut. Vara negustorului se cam termină în iulie: vînzarea masivă se săvîrșește în prima lună a sezonului și cine își scoate modelele noi de sandale ori de mătăsuri în august este prost negustor.

E drept că săptămînile acestea ploioase și vara întîrziată din acest an au cam stricat socotelile comerciale și planurile de încasări; dar aceasta nu înseamnă totuși ca la un magazin de prima mînă ca cel al Noutăților de pe bd. Bălcescu să se vîndă în mijlocul lui iunie jerseuri (splendide, e drept), tergaluri și cașauri (excelente, adevărat), după care am cam suspinat în iarnă, și să găsești în rafturile cu mătase mai ales mătăsuri festive, închise, sau altele cu buline negre pe alb, albe pe negru, oranj pe alb, albe pe oranj, verde pe alb ș.a.m.d., buline pe care le-a înghițit de cîteva veri uzura morală. Dar, mă rog, să nu pășim în magazine cu prejudecăți de client mofturos...

PRINTRE FLORICELE ȘI OP-ART, ÎN CĂUTAREA MODERNULUI...

Vara, se știe, e vremea în care domnește atotputernic bumbacul. Bătrînul, cinstitul bumbac, care se țese frumos, se colorează frumos, se poartă frumos. Vezi țesăturile fantezi, cu efecte de legătură — cum le spun specialiștii acelor pînzeturi care-și stabilesc desenul și culoarea din țesătură — pe care ni le trimit în magazine de ani, cu consecvență, fabricile «Bumbacul»-Timișoara și «Răscoala»-București. Sînt realmente — ca gust, concepție, calitate — la nivelul produselor unor firme celebre din lumea largă. Stămbăria imprimată — mai ieftină ori de calitate — are și ea o varietate nesfîrșită de imprimeuri, de îi vine greu omului să poată socoti numărul modelelor și pozițiilor coloristice aflate de-a lungul metrilor de raft. Dar vai, foarte multe din aceste imprimeuri sînt cam cu un an, doi în urma modei internaționale. În lume s-au lansat cu succes deplin desenele inspirate din folclorul negru și mexican iar imprimeurile cinetice, cu linii curbe, largi, mișcate, au invadat toate revistele de modă. Noi avem flori micuțe, desenate naiv, avem desene op-art, avem mici desene geometrice — exact cînd ele au părăsit, obosite, arena modei.

Sau iată, se poartă foarte mult țesăturile monocrome, în contexturi diferite — gabardină de bumbac, șantung — și în colorituri ori pastelate, ori foarte tari. Ați găsit așa ceva în magazine? Noi nu! În perioada în care sînt moderne rochiile combinate din diferite nuanțe ale aceleiași culori, cînd se combină carourile sau dungile cu uniuri, fabricile noastre nu s-au gîndit la o treabă elementară — aceea de a-și armoniza gama coloristică a propriilor lor țesături. Păcat de Dumnezeu! Mai ales că modele tot se fac cu sutele, că eforturile nu sînt cruțate, că pînza și coloranții tot se consumă...

Spuneam că bumbacul e vedeta nr. 1 a verii. Dar oricît este el de merituos, i-a venit vremea să accepte mariajul cu fibrele sintetice. Combinația bumbac-terilenă a dus în toată lumea la un rezultat excelent: cămășile și rochiile se spală cît ai clipi, nu mai trebuie călcate și iată cum dintr-o dată viața noastră, a femeilor, a devenit peste vară mai trandafirie, iar gulerele bărbaților mai albe.

Dar industria noastră ușoară întîrzie să ne fericească cu această binecuvîntată descoperire a inteligenței tehnice. După cum este mult prea zgîrcită atunci cînd ne oferă acele cămăși colorate cu gulere și manșete cu inserție, la care bărbații — dar și soțiile lor — rîvnesc de atîta vreme.

Ce să spunem despre mătăsurile imprimate? Uitați-vă în vitrine, intrați în magazinele de pe Calea Victoriei, de pe bulevarde: colorit sărac, rece, într-o vară în care lilaul, rozul, galbenul-auriu, turquoise-ul, oranjul ar trebui să facă explozie pe rochiile noastre. «Mătasea populară» face eforturi onorabile, dar ele se pierd în noianul de mătăsuri care vor parcă să îmbrace niște biete văduve ce încearcă, rușinate, să abandoneze doliul. Se poartă voalurile aeriene. Nu avem. Se poartă organza. Nu găsiți. Se poartă fularul și mătăsurile creponate. Poate — cu ajutorul industriei și al importului — le vom avea la anul...

SĂ-I DĂM CENTRULUI CE E AL CENTRULUI...

Confecția a început să aibă linie, să aibă șic. Le găsiți — linia, șicul, eleganța — în destule magazine, le găsiți la «Adam» și la «Eva» care au fost nu numai favoriții legendelor biblice ci și ai negoțului bucureștean *Dar realmente ne-a uimit cum magazine* din centrul Capitalei — cel de pe bd. Bălcescu nr. 11, cel aparținînd F.C.T.-București — își permit să expună o confecție atît de mediocră, atît de ieftină (nu numai la propriu). Știm că aici e de vină, în ultimă instanță, tot lipsa de varietate a imprimeurilor, că dacă ar exista materiale spectaculoase creatorul de confecții ar putea găsi mai ușor rezolvări fericite. Dar unui centru comercial — cum e centrul centrului țării, Bucureștiul — i-ar trebui neapărat asigurată o ținută comercială mai elevată! Am numărat, pe cele optsprezece stendere cu rochii ale magazinului de prezentare al F.C.T.-București: zece stendere cu un model, alte șase cu un alt model și, în sfîrșit, două stendere cu un al treilea model. Sărac, foarte sărac! Inabil din punct de vedere comercial! Măsurile mari — confecționate din materiale colorate foarte viu. Măsurile mici — în colorit sobru. Adică exact invers decît s-ar cuveni. Vizavi, deci tot pe centrala Cale a Victoriei, în magazinul care iarna vinde blănuri și acum — foarte inteligent — obiecte de litoral, găsim două modele mari și late — adică crețe, lungi și deci foarte demodate — de rochii de plajă, dintr-un material ce trebuia soldat acum cîțiva ani. Înțeleg, există cumpărători cu gusturi și necesități diferite, există criterii comerciale ascunse minții omului de rînd, dar nu băgați în centru marfa *care stă nevîndută în depozite cu* sezoanele, stimați tovarăși lucrători în comerțul de stat!

OF, BIETELE NOASTRE PICIOARE!

Vreți să poposiți o clipă în elegantul magazin de încălțăminte din Piața Palatului? Poftiți, dar să știți că o sanda elegantă de vară e foarte greu de găsit. Vitrinele sînt pline de pantofi Guban — negri, maron, bej — tocmai buni pentru la toamnă. Pantofi Guban, trași pe calapod sănătos, lucrați temeinic, dar cu totul depășiți de modă: vîrf ascuțit, toc cui. E greu de înțeles de ce o fabrică cu tradiție și renume ca «Victoria» timișoreană e atît de puțin receptivă la nou, atît de conservatoare. În general însă încălțămintea fină tip Romarta apare în magazine — și nu de azi, de ieri — în cantități insuficiente. Cumpărătorii o cer, comerțul o pretinde insistent, oare e atît de dificil să se găsească o rezolvare producerii mai masive a acestor sortimente care ar duce, de fapt, la o valorificare superioară a pielii?

Dar nu sîntem în suferință numai cu încălțămintea fină: sandalele noastre cele de toate zilele, cele foarte convenabile ca preț, acționează asupra bietelor noastre picioare asemenea unor veritabile instrumente de tortură. Pielea rigidă, necorespunzător tăbăcită, materialele nepotrivite ale căptușelilor ne ard amarnic tălpile, transformînd plimbările noastre estivale în niște pelerinaje ale suferințelor. Și de ce oare rămîn sandalele la aceleași și aceleași culori, de ce nu ne hotărîm să mai îmbogățim cartela de culori?

*

Costume de baie? Dacă nu sînteți prea pretențioși, există. Poate să fi sosit zilele acestea ceva nou la «Eva». Caschete de baie, obiecte de camping, de pescuit? Acum cîtăva vreme, Ministerul Comerțului Interior ne-a arătat, într-un pavilion de la șosea, o expoziție grozavă. Expoziție cu vînzare. Sperăm să nu se fi epuizat acolo întreg stocul de sortimente. Sperăm să nu așteptăm iarna pentru a afla mult rîvnita undiță din trestie de baltă sau de zahăr cu care pescarul amator să-și petreacă ziua, într-o dulce și zadarnică așteptare, pe marginea lacului.

Nu de alta, dar dacă lucrurile nu vin la timpul lor, mai bine să nu vină. Pentru că atunci cînd e vorba de bucuriile vacanțelor estivale, «mai bine mai tîrziu» nu există.

—Omul cu hîrtiile?

— Pardon! Sînt tehnologul șef. Lucrez pe teren alături de șeful de fermă (inginer Constantin Cazan, tehnolog șef la Întreprinderea agricolă de stat Puchenii Mari).

— Se zice că sînteți un mare iubitor al băuturii care conține 25 de vitamine...

— E adevărat. Fapt pentru care m-am angajat ca ferma pe care o conduc să dea în acest an zece vagoane de lapte în plus față de plan (inginer Constantin Ene, șeful fermei Cornurile).

— H.D. 405 e slăbiciunea dumneavoastră?

— Exact. 6 500 kg boabe la hectar (inginer Nicu Marinescu, șeful fermei Pucheni-Moșneni).

— Cine vă supără?

— Birocrații de la Departamentul Gostat (inginer Mihai Stelian, șeful fermei Gherghița).

FERMIERII

Reportaj de George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

De mai bine de douăzeci de ani, pentru lumea rurală românească primăverile au avut, în multe dăți, semnificații de importanță istorică. În martie '49, pentru Ion și pentru toți oamenii lui, Partidul Comunist Român deschidea porțile unui nou destin. Au urmat ani de luptă, de cumpănă, de frămîntări, de succese. Țara își împuțina haturile de la o primăvară la alta, de la o toamnă la alta. În aprilie '62, cînd pămîntul României era îmbătat de parfumul liliacului — n-o să uităm niciodată — celebram un act care consfințea împlinirea unui ideal unanim: cooperativizarea agriculturii.

În această ultimă primăvară, cînd pomii izbucneau în floare, în martie, după o îndelungată experiență și după studii profund științifice, Partidul Comunist Român arăta căile ce trebuie urmate pentru ca un sector important al agriculturii, cel de stat, să urce pe noi trepte.

În lumina acestor indicații de mare preț au luat naștere primele ferme și primele întreprinderi agricole de stat. Curiozitatea și meseria ne-au trimis la ele.

MĂRTURISIRILE ȘEFILOR

Sîntem în regiunea Ploiești. La Puchenii Mari. Îi căutăm pe șefi, adică pe fermieri. Mergem la consiliul de administrație al întreprinderii agricole de stat. La ora asta, chiar dacă dai cu pușca nu găsești aici un șef de fermă. Hai la sursă, hai la Cornurile, acolo e una din ferme. Tot degeaba. La sediul fermei e doar paznicul.

— Tovarășul șef e pe cîmp, la lucernă.

Hai la lucernă.

— Sîntem de la presă. Greu vă găsește omul, tovarășe.

— Păi dacă ne găseați la sediu era rău. Am lucrat mulți ani în gostat și, din nefericire, era cît pe-aci să-mi pun mînecuțe de funcționar, ca la poștă. Aveam 70 de șefi, îmi cereau 70 de situații. De, dacă grînele ar crește din hîrtii, s-ar petrece cea de-a opta minune a lumii, și în agricultură în loc de specialiști ar lucra doar funcționari.

— Recenta Hotărîre a partidului înlătură acest neajuns.

— Zicea românul mai demult: «Cu vitele se scoate sărăcia din casă».

— Eu zic alt fel: «Cu vitele sporim dimensiunile bogăției din fermă». La ora actuală am 625 taurine. La sfîrșitul lui '67 numărul acestora va ajunge la 1 100 (inginer Aurel Dună, șeful fermei Corlățești).

— Vă fac o mărturisire: pentru mine Hotărîrea a venit ca o redescoperire a specialității mele.

— La ce idee din Hotărîre doriți să vă spuneți părerea?

— Aș vrea să mă refer la sistemul de organizare a fermelor. Aici — cred eu — e cuprinsă cheia de boltă a succesului agriculturii de stat, și anume rentabilitatea. Dacă nu ne batem pentru ea, nu putem vorbi de agricultură modernă. Deci interesul economic îl obligă pe fermier, atît profesional cît și moral, să-și organizeze munca în unitatea sa în așa fel încît toate drumurile să ducă la rentabilizarea fermei. De aici, marea răspundere și înalta exigență care apasă pe umerii fermierului.

— Aceasta înseamnă o sporire a răspunderii în muncă și a lucrătorilor fermei.

— Bineînțeles. Și gradul lor de răspundere crește. În privința lucrătorilor permanenți, aș vrea să subliniez problema calificării lor. Entuziasmul în muncă nu e suficient. Trebuie să i se adauge și un spor de pricepere. În viitorul apropiat, în agricultura de stat va trebui să se vorbească tot mai mult de ceea ce se numește policalificare. Aceasta va avea consecințe pozitive deosebite la creșterea productivității muncii și reducerii prețului de cost.

— Nu știm cu cine am vorbit.

— Cu inginerul Constantin Ene, șeful fermei Cornurile.

La Pucheni-Moșneni facem cunoștință cu alt fermier, cu inginerul Nicu Marinescu.

— Aplaud noul sistem de planificare din agricultura de stat. Păi bine, domnule, ce fel de specialist sînt eu dacă planificarea producției mi-o face departamentul sau trustul? Nu, de o sută de ori nu. Planul îl elaborez eu cu lucrătorii din ferma mea. Noi, cei ce lucrăm nemijlocit în producție cunoaștem mai bine cum se comportă pămîntul, ce-i prieste, ce trebuie făcut pentru a-i spori rodnicia.

CE N-O SĂ-I CONVINĂ UNUI ȘEF DE FERMĂ

La ferma din Corlătești, printre viteii proaspăt înțărcați, îl întîlnim pe inginerul Aurel Dună.

— Cum vor fi încadrați lucrătorii permanenți din ferma pe care o conduceți?

— Poftim schema. Au salarii bune. Dar trebuie să vă dau explicații, pentru ca lucrurile să vă fie mai clare. Dacă în fermă munca e bine organizată, dacă baza tehnico-materială e folosită în mod rațional, din economiile ce se fac în acest fel lucrătorul din fermă beneficiază pînă la 50 la sută din valoarea acestora. Mai departe. Pentru rezultatele excepționale pe care le obține un muncitor cu vechime și cu bogată experiență, eu pot să-i majorez salariul cu pînă la 20 la sută față de limita tarifară. E bine ca cititorii dumneavoastră să rețină modul în care se va face premierea lucrătorilor din fermă. La sfîrșitul anului, dacă planul de producție este depășit, un procent care poate să atingă 50 la sută din depășire va fi inclus în fondul de premieri. Tot la acest fond se adaugă un substanțial procent — pînă la 70 la sută — din depășirea planului de beneficii. Ei, vreau să văd și eu dacă o să-i convină unui șef de fermă sau unui lucrător permanent să nu dea bătaie pentru depășirea planului și creșterea beneficiilor, pentru moartea pierderilor planificate.

AUTONOMIE DAR ȘI RĂSPUNDERE

Ce este un fermier? E un om — specialist, bineînțeles, — căruia statul îi dă spre gospodărire cîteva sute de hectare, cîteva sute sau cîteva mii de vite, tractoare, mașini, utilaje, instalații și bani, pentru a le folosi cu maximum de eficiență. Fermierul e cel dintîi gospodar în unitatea în care lucrează. Are atribuții lărgite, autonomie deplină în administrarea bunurilor de care dispune ferma; are gestiune proprie și i se dă dreptul și libertatea s-o folosească cum crede de cuviință. Dacă un lucrător obține rezultate excepționale, îi modifică salariul fără să fie nevoie de șapte referate sau aprobări de la nu știu ce for. În cazul că cineva taie frunze la cîini, îl arde la pungă sau, dacă e cazul, se lipsește de serviciile lui. La același nivel înalt se ridică și obligațiile fermierului. Răspunde de realizarea exemplară a sarcinilor de producție, răspunde în întregime de îndeplinirea planului de venituri și cheltuieli. Iată doar un exemplu: dacă producția planificată a fost depășită, dar cu prețul depășirii planului de cheltuieli, lucrătorii vor fi premiați, fermierul ba.

— După serioasă chibzuință — nu după vise și preferințe — lucrătorii noștri au ajuns la concluzia că avem toate condițiile să modificăm cifrele de plan în privința producției de porumb. Nu 4 000 kg boabe la hectar, cît am planificat inițial, ci 4 500 kg; nu 6 000 kg la hectarul irigat, ci 6 500 kg. Avem certitudinea că la toamnă soiul acesta de porumb, H.D. 405, va face minuni.

Precizările de mai sus aparțin inginerului Nicu Marinescu, șeful fermei Pucheni-Moșneni.

Nu-i lipsit de interes să cunoașteți și precizările altor fermieri: «Voi avea o bază furajeră bogată, echilibrată și ieftină. Pînă la sfîrșitul acestui an vreau să dau zece vagoane de lapte peste plan» (inginer Constantin Ene, șeful fermei Cornurile). «Oamenii din ferma mea au reașezat planul de producție pe toate liniile. Ne vom ține cu dinții, de propriile noastre hotărîri» (inginer Mihai Stelian, șeful fermei Gherghița).

Bravo, băieți, bravo, fermierilor! Sporiți caratele din holdele României! Mutați-le în hambarele țării, pe masa omului de muncă și de cinste!

ADIO, PIERDERI PLANIFICATE!

Da, va veni ziua — și nu tîrzie — cînd în nici o unitate agricolă de stat această expresie «pierderi planificate», de care ne-am săturat pînă în gît, nu va mai fi auzită. E urîtă. E păguboasă. E lîncezită. Nu se va găsi un singur om în România care să verse o lacrimă la această înmormîntare.

Într-o dimineață, cam după orele cinci și jumătate, ne-am permis să-i furăm directorului Întreprinderii agricole de stat din Puchenii Mari zece minute pentru a convorbi cu domnia-sa.

— Ați prevăzut pierderi planificate în acest an?

— Nu. Împreună cu cei zece șefi de fermă am analizat planul de producție pînă în cele mai mici amănunte, ne-am făcut socotelile și am stabilit că la capitolul beneficii putem da peste plan 600 000 lei. E perfect posibilă această prevedere, întrucît la grîu vom obține un plus de 200 tone față de producția planificată, la porumb 400 tone, la floarea-soarelui 50 tone. Există în întreprindere însă și situații greu de depășit. Dau un exemplu. Avem o fermă cu profil zootehnic unde am moștenit o situație încurcată. Pentru un număr sporit de vite suprafața afectată bazei furajere nu corespunde, e mică. Ferma aceasta își va depăși planul la producția de lapte încă în acest an, dar la tineretul taurin pus la îngrășat nu va realiza beneficii. În 1968 se va schimba situația și în această fermă. Va avea o bază furajeră corespunzătoare.

— Ce necaz mai aveți?

— Hîrtiile, domnule, încă ne omoară...

— Mai aveți vreun cuvînt de spus?

— Da. Trei cuvinte: adio, pierderi planificate!

O SITUAȚIE PARADOXALĂ

Cei care lucrează nemijlocit în agricultura de stat, de la specialist pînă la mulgătorul de vaci, au înțeles recenta Hotărîre a partidului în esența ei. Caută toate căile, toate mijloacele pentru a munci în litera și în spiritul ei. Cu atît mai mult apare paradoxală atitudinea unor șefi, mai mici sau mai mari, de la alte foruri, de la departament bunăoară, care au rămas prizonierii unui sistem birocratic, îndrăgostiți pînă-n vîrful unghiilor de o formalistică încărcată de birocrație. Ce ne-au spus fermierii din Puchenii Mari? Că în sectorul zootehnic lucrurile în loc să se simplifice s-au complicat. Și specialiștii și lucrătorii sînt puși să întocmească sumedenie de tabele și rubrici care îi sustrag de la munca lor. Noi credem că e clar pentru toată lumea că oricîte progrese s-au realizat în știință, n-am ajuns acolo încît să hrănim vitele cu tabele și cu rubrici. De acest adevăr elementar, de care sînt convinși și copiii de la grădiniță, trebuie să se apropie și funcționarii Departamentului Gostat. Fermierii din Pucheni au făcut o propunere în acest sens: «Tovarășii care lucrează cu mapa să vină aici, la fața locului, și să simplifice evidența primară așa cum arată Hotărîrea partidului. Altfel, pierderea timpului cu hîrțoagele ne strică socotelile și ne micșorează beneficiile».

Subscriem apăsat și descifrabil la propunerea fermierilor.

*

Colindăm de la o fermă la alta. Grîul ierbicidat e de o vegetație luxuriantă. A ajuns pînă la umerii fetelor mari. Începe a se auri. Se apropie ceasul intrării combinelor în lanuri.

Porumbul se voinicește înălțîndu-se de la o zi la alta. Tractoriștii îl ajută în urcușul său. Îl prășesc. Lucerna o vezi cum crește. Și vitele cresc. Cresc și se îngrașă. Ochiul stăpînului, lîngă ele. Crește cîmpia. Cresc vitele. Toate cresc. Sub ochii fermierilor cresc.

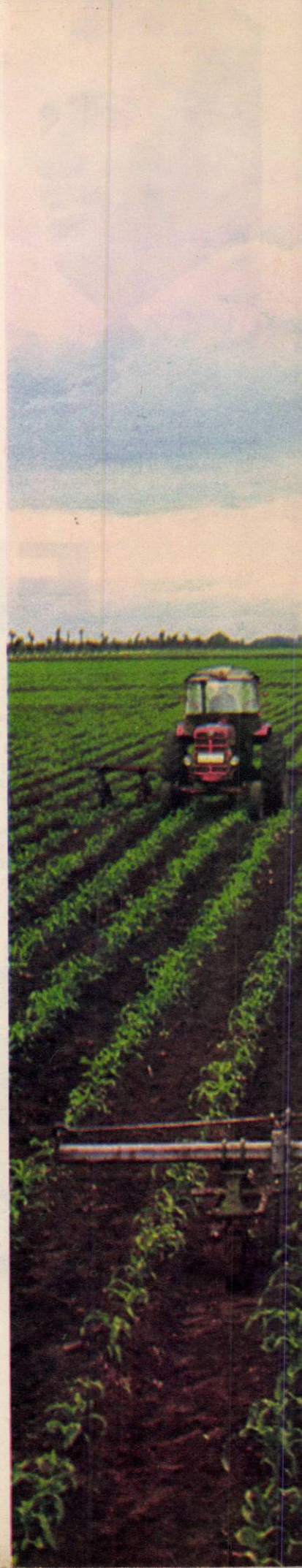

Tractoriștii ajută porumbul în feciorelnica sa înălțare.

MAREA AVENTURĂ CHICHESTER

de Nicolae MINEI

DE LA „GOLDEN HIND“ LA „GIPSY MOTH“

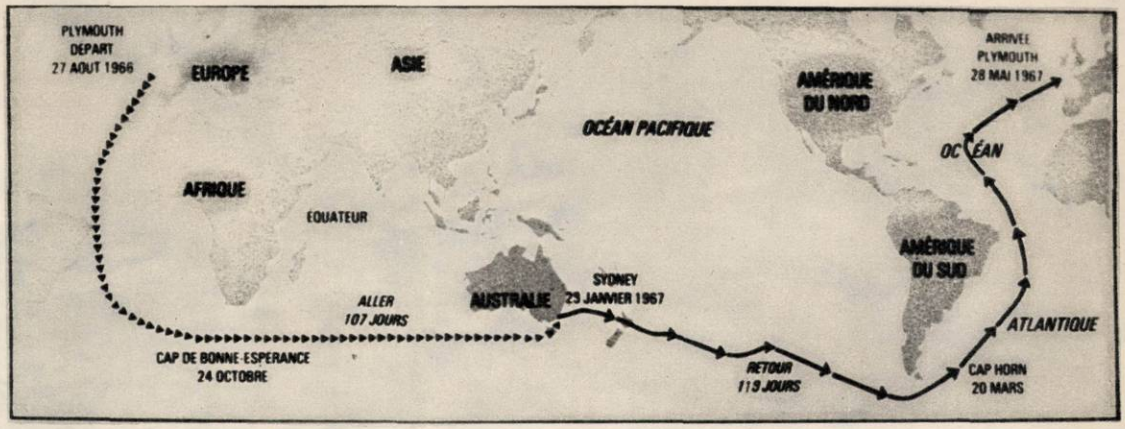

Imensul itinerar care a încins globul.

Analogia au făcut-o mai toate ziarele și revistele din lume: Sir Francis Drake — 1580 — și Sir Francis Chichester — 1967. Amîndoi au dat ocol pămîntului într-un vas cu pînze. Drept răsplată, amîndoi au fost înnobilați, primul de regina Elisabeta I, celălalt de regina Elisabeta a II-a. Pînă și spada cu care s-a marcat simbolic ridicarea lor la rangul de cavaler este aceeași.

Coincidențele se aglomerează, neverosimil de multe. Dar deosebirile, deși mai puțin cunoscute, sînt incomparabil mai semnificative. Cel dintîi Francis era un pirat, al cărui cap fusese pus la preț în propria sa patrie înainte de a deveni un vîrf de lance în lupta dusă de Anglia împotriva Spaniei, pentru supremația pe mare și, implicit, pentru exploatarea recent descoperitelor Americi. Lui Drake i-au trebuit patru ani pentru a-și duce la capăt călătoria, folosind o flotă întreagă și navigînd el însuși pe o fregată cu trei catarge, «Golden Hind». Unele din echipajele sale au pierit în valuri, altele s-au răzvrătit, înapoindu-se în Anglia. Orgolios și bănuitor, Drake nu a ezitat să spînzure pe cel mai bun prieten al său, Thomas Doughty, pe temeiul unei simple bănuieli de nesupunere. În sfîrșit, piratul a adus suveranei sale un imens tezaur, jefuit de la conchistadorii Lumii Noi și valorînd astăzi peste trei milioane de lire sterline.

◀ Prin tumultuosul infern al Capului Horn.
În fiecare clipă era ceva de făcut la bordul ketchului ▶

Un englez respectabil se bărbierește zilnic, chiar dacă e singur pe mare, la mii de kilometri depărtare de civilizație. De altfel, Chichester își luase cu el, bineînțeles, și fracul. În ce privește îmbrăcămintea, încă o precizare: totul, de la haine la lenjerie, a fost confecționat din lînă, trebuind să dovedească rezistența acesteia; era condiția pusă de serviciile de publicitate ale industriei lînii (I.W.S.) care au finanțat în proporție de aproximativ două treimi cheltuielile călătoriei. O altă parte a fost finanțată de fabrica de bere Whitbread, care a lansat acum acest afiș publicitar: «Ridicați un toast lui Sir Francis cu bere Whitbread, pe care el a băut-o în tot cursul călătoriei sale». ▼

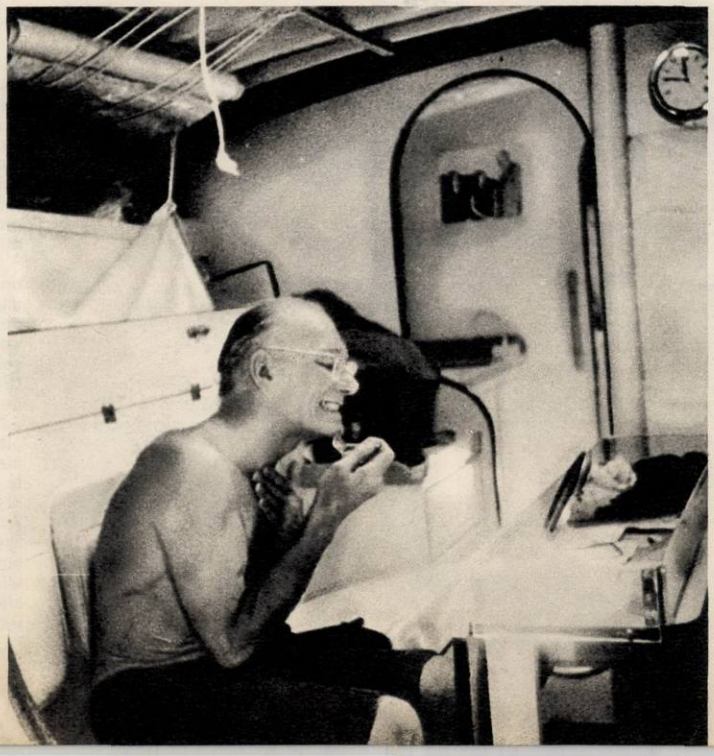

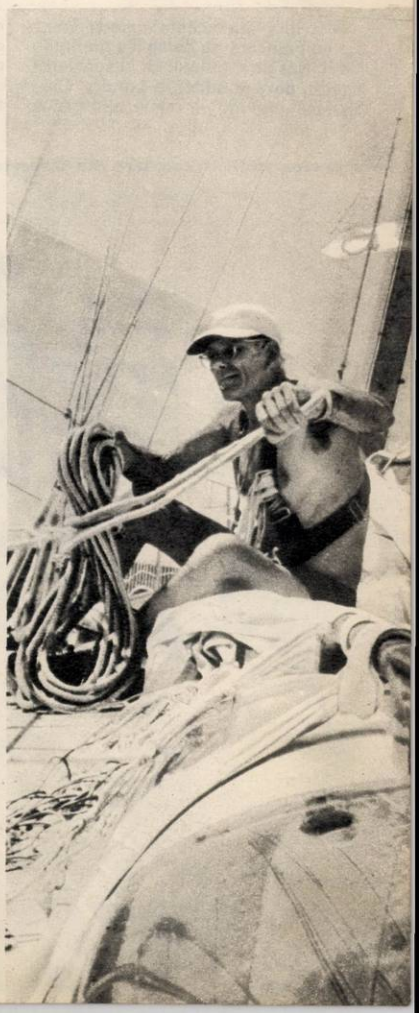

După luni de singurătate între cer și apă, contactul cu mulțimile: primirea triumfală în portul Plymouth («Gipsy Moth» este indicată de săgeata albă.)

CELE PATRU RECORDURI

Nici una din aceste caracteristici ale lui Francis I nu se aplică lui Francis II. Născut în primul an al secolului nostru, devenit editor la Londra, Chichester, care are un remarcabil trecut de aviator sportiv, nu a abordat navigația cu pînze decît în 1960, la vîrsta cînd alții se pregătesc de pensie. El își întrece astfel nu numai predecesorul omonim, ci și pe toți cei care au străbătut solitari nemărginitele stepe lichide și sărate ale oceanelor. În condiții similare, Richard Slocum a făcut înconjurul globului în 1895-1898, fiind cu șaisprezece ani mai tînăr decît Chichester.

Cel de-al doilea record îl reprezintă dimensiunile vasului: «Gipsy Moth», care în traducere înseamnă «molie țigănească», e un biet *ketch* cu două catarge, lung de abia 16,2 metri. Pînă și atît i s-a părut însă la un moment dat prea mult îndrăznețului navigator, care declara că pentru manevrarea lui, ar fi fost necesar «un echipaj de trei persoane, cu creierul unui om, agilitatea unei maimuțe și forța unui elefant».

Fără precedent mai sînt și alte două coordonate ale călătoriei: viteza cu care ea s-a efectuat și distanța parcursă fără escală. Plecat la 27 august 1966 din portul Plymouth, Chichester a ajuns — după 14 000 de mile și 107 zile — la Sydney, în Australia. Etapa următoare și ultima a început la 29 ianuarie și s-a încheiat — de asemeni în portul Plymouth — la 28 mai, pe un traseu încă și mai lung.

Spre deosebire de Sir Francis Drake, Chichester nu a realizat nici un beneficiu material de pe urma fantasticei sale expediții. Dimpotrivă. După estimațiile preliminare, voiajul lui a costat aproape 250 000 de lire sterline. Pentru a-și procura o parte din această sumă, Chichester a fost nevoit să-și ipotecheze casa, să cedeze poliță de asigurare pe viață și să împrumute bani cu o dobîndă pe care, după propria lui expresie, «îi e rușine să o mărturisească».

Dacă prin călătoria sa Drake a pus una din pietrele de temelie ale vastului imperiu britanic, cel care este considerat astăzi urmașul său nu are nici un fel de «merit» de acest gen. Dacă se poate vorbi de o cucerire a lui Chichester, ea se referă la propria lui persoană. În urmă cu șase ani medicii i-au găsit o tumoare canceroasă la plămîni și l-au declarat iremediabil pierdut. Chichester a refuzat să accepte sentința și, la scurt interval după aceea, a străbătut de unul singur Atlanticul. În momentul de față, analizele și radiografiile sînt martorii uimiți ai unei însănătoșiri complete. Miracol — așa cum s-au grăbit să afirme unele ziare? Aerul marin ca tratament al neoplasmului — așa cum

(Continuare în pag. 19)

În curtea școlii elementare din Overstone, copiii studiază itinerarul navigatorului solitar.

memento

carte

● Celebrul Robert Oppenheimer (1904-1967), unul din autorii bombei atomice, savant american cu o existență dramatică, ne este prezentat într-o versiune literară accesibilă. Este vorba de cartea lui Michel Rouzé despre viața și opera marelui atomist, tradusă în românește de C. Popescu-Ulmu, cu prefață de Mihai Mazanet (prefață bine scrisă, utilă pentru introducerea cititorului în cele ce urmează în paginile volumului).

● Fiindcă tot am pomenit despre cărți închinate marilor savanți să mai amintim una, anume cea a lui I.I. Soloviev și N.A. *Figurovski despre viața și opera* chimistului, fizicianului, astrofizicianului suedez **Svante Arhenius** (1859-1927) autorul teoriei privitoare la disociația electrolitică, director al Institutului Nobel.

● **Lumea stranie nu poate fi ocolită,** iată titlul cu tilc al unei cărți în care e vorba de o «călătorie» în lumea fizicii veacului nostru neașteptat de spectaculoasă, pasionantă, plină de surprize. Autorul, Daniil S. Danin, sugerează convingător necesitatea lărgirii orizontului nostru, a renunțării la rutină.

● O cuprinzătoare antologie de **Poezie germană modernă** îngrijită, pentru colecția «Biblioteca pentru toți», de poetul Petre Stoica. În două volume, antologia *oglindește mai bine de opt decenii* din evoluția fenomenului poetic german, concretizat în opera a 83 de autori reprezentativi. Traducerile au fost efectuate de N. Argintescu-Amza, Maria Banuș, Marcel Breslașu, Ion Caraion, Nina Cassian, Dan Constantinescu, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Pillat, Veronica Porumbacu, Petre Stoica și Ion Acsan. Asemenea întreprinderi constituie acte de cultură cu care diriguitorii colecției se pot mîndri.

● Prezent în publicistica literară curentă, în care a dat interpretări ale fenomenului literar universal de mare finețe, autor al unor importante traduceri, precum **Don Quijote** al lui Cervantes, Edgar Papu vine în fața cititorului cu o nouă carte. Lucrarea, intitulată **Călătoriile Renașterii și noile structuri literare,** este deopotrivă o continuare a vechilor preocupări ale eruditului ei autor și o subliniere accentuată a noilor încheieri la care a ajuns acesta.

● Volumele 5 și 6 de **Opere** ale lui G. Călinescu aduc din nou în librării romanul acestuia **Bietul Ioanide,** roman dintre cele mai reprezentative pentru literatura română contemporană.

● I. Jianu, I. Basgan și L. Macoveanu publică în Editura științifică, în colecția «Savanți de pretutindeni», o foarte binevenită sinteză asupra marelui om de știință care a fost George (Gogu) Constantinescu (1881-1965). Creatorul sonicității, omul care a revoluționat atitea domenii ale construcțiilor de mașini, inventatorul de renume mondial avea nevoie de o astfel de prezentare (ce bine ar fi fost dacă, pe lîngă lista lucrărilor și a unor brevete de invenții, ni s-ar fi dat și o consistentă cronologie).

Pe cînd o carte despre H. Coandă și alți savanți români ilustri în lumea întreagă?

● Marea bătălie de clasă din **Februarie 1933** este prezentată, cum era și de așteptat, în perspectiva ei internațională. A. Deac și Gh. Matei, pe baza unei investigații serioase și de mare amplitudine, sintetizează ecoul acestor lupte, acțiunile de solidarizare cu ea inițiate în străinătate etc.

● O carte atractivă despre un element industrial de mare importanță — **Aluminiul, metal al secolului XX** de E. Dumitrescu. Intrat în mai toate domeniile vieții (industrie, tehnică, medicină, agricultură, viața cotidiană etc.), acest element cu mare viitor și cu posibilități de utilizare aproape nelimitate are o istorie nu lipsită de interes, în citeva puncte chiar senzațională. Numai că cititorul de rînd poate avea curiozitatea de a ști cite ceva și despre autorul lucrării citate. Însă editura omite să facă acest lucru. Ce-ar fi ca măcar în tot atîtea rînduri în cîte se face prezentarea cărții să se facă și cea a autorului, eventual în jumătatea de sus a ultimei coperte, dacă nu-i chip în alt loc. Și asta n-ar strica să devină o regulă a editurilor, la toate cărțile, mai ales atunci cînd autorii nu sînt foarte cunoscuți publicului.

cinema

● **Maiorul și moartea** — o nouă realizare a studioului București. Un film care se preface a fi polițist (și se preface bine). Autorii lui, regizorul documentarist Alexandru Boiangiu și scenaristul Ion Băieșu, nu și-au propus să ne țină cu sufletul la gură, ci să ne pună pe gînduri (vezi și cronica din pagina 8-9). Distribuția a fost aleasă într-un moment de mare inspirație: Gheorghe Dinică, Ion Stănescu, Vasilica Tastaman, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Peter Paulhoffer, Mircea Crișan.

● **Timidul.** Un înduioșător actor comic sovietic, Leonid Bîkov («Dragostea lui Alioșa», «Casa de la răscruce»), ni se înfățișează de data aceasta și ca regizor. Cînd în spatele aparatului, cînd în fața lui, Bîkov își ticluiește micile lui încurcături hazlii, ne face cu ochiul și ne bine dispune. Pentru o oră și jumătate. După care începem să suspinăm de dorul unei comedii mai zdravene, de multă vreme absentă din programul cinematografelor noastre.

● Mai operativă decît oricînd, Întreprinderea regională cinematografică a reluat **Procesul de la Nürnberg;** este un binemeritat omagiu adus unui mare actor de curînd dispărut: Spencer Tracy.

● Actori care trebuie văzuți: **Anthony Quinn** (Zorba grecul), **Burt**

Liselotte Pulver

Lancaster, Maximilian Schell, Montgomery Clift (Procesul de la Nürnberg), **Catherine Deneuve, Philippe Noiret, Pierre Brasseur** (Viața la castel), **Heintz Rühmann, Liselotte Pulver** (*Dr. Prătorius*).

● Își are și animația superproducțiile ei. Și nu știm cum se face, dar aici arta rămîne artă. **Parisul vesel** al lui Abe Levitov, o demonstrează din plin. De aceea, reluarea lui, fie și pentru a 3-a sau a 4-a oară, nu supără pe nimeni.

● Dintr-o ecranizare în alta. După «Femeia îndărătnică» (cu Richard Burton și Elizabeth Taylor), regizorul italian Franco Zefirelli realizează o nouă versiune cinematografică a tragediei shakespeariene «Romeo și Julieta», interpreții sînt doi adolescenți englezi, Leonard Whiting (16 ani) și Olivia Hussey (15 ani).

disc

● Cunoscutele balade «Gornistul» de Paul Constantinescu și «Bătrînul caporal» de Dargomîjski oferă basului **Nicolae Secăreanu** prilejul de a ne dezvălui una din multiplele fațete ale personalității sale artistice. Apreciatul nostru solist, acompaniat la pian de Nicolae Rădulescu, redă cu măiestrie tristele întîmplări ale eroilor celor două balade; măiestria, de astă dată, nu constă numai în timbrul vocii, de-o rară frumusețe, *ci și în arta cu care interpretează,* dramatic vorbind, personajele «gornistului» și «bătrînului caporal» (Discoteca pentru toți, nr. 32, ECC-837).

BĂDĂRANII

● «Temă cu variațiuni» (Capriciul nr. 24) de Paganini, «Mazurcă» de Wieniawsky, «Fantezie pentru tubă și pian» de Ionel Dumitru — iată cele trei piese care alcătuiesc programul altei apariții din «Discoteca pentru toți»: recitalul de tubă al solistului **Ionel Dumitru.** E clar că tuba este un instrument aproape necunoscut pentru cei mulți; în schimb pentru cei inițiați (cum ar fi Enescu, Perlea, Barbirolli, Fistoulari, Mehta) tuba lui Ionel Dumitru a provocat aprecieri de genul: «artist fenomenal», «virtuos al tubei», «instrumentist remarcabil». Tuba se dovedește a fi în mîinile lui Ionel Dumitru un instrument cu multă expresivitate, dotat cu cantabilitate și alte calități care-i dau drept de solist în marea familie orchestrală (Discoteca pentru toți, nr. 34, ECC-839).

● Memorabila reprezentare (1957 — Veneția) a comediei clasice «Bădăranii» de Goldoni, în regia lui Sică Alexandrescu, cu ocazia festivităților organizate pentru sărbătorirea a 250 de ani de la nașterea dramaturgului a creat posibilitatea (prin înregistrarea pe bandă de magnetofon), a imprimării unui disc tot atît de memorabil. Interpreți: Gr. Vasiliu Birlic, Al. Giugaru, George Calboreanu, Marcel Anghelescu, Tanți Cocea, Niki Atanasiu, Cella Dima, Eugenia Popovici, Silvia Dumitrescu-Timică, Radu Beligan (16-EXE-0269).

muzică

● Simfonicele săptămînii la Ateneu se vor desfășura sub conducerea unui oaspete din Elveția: dirijorul **Jean Marie Aubersson,** care — în ultimii ani — își reînnoiește vizitele în fiecare stagiune. Programul său: «Mica simfonie» de Frank Martin, baletul «Petrușka» de Stravinski, «Variațiunile rococo» pentru violoncel și orchestră de Ceaikovski (solist, **Radu Aldulescu**).

● Pentru 29 iunie Teatrul de operă și balet anunță un spectacol cu «Paiațe» de R. Leoncavallo. În rolul lui Canio — tenorul **Vasili Tretiak,** artist emerit al R.S.S. Ucraineană și R.S.S. Moldovenească. În distribuție: **Teodora Lucaciu, David Ohanesian, Ladislau Konya, Cornel Rusu.**

● **Angela Zilia** (Grecia), admirată cîntăreață de muzică ușoară care a primit anul trecut premiul I la festivalul din Sopot (Polonia), cîntă în sala Palatului începînd din 24 iunie. În ciclul de concerte, care vor avea loc în 24, 25, 26, 27 și 30 iunie este cuprinsă și formația **Trio Kitara** (Grecia). Formația orchestrală de acompaniament va fi dirijată de compozitorul **G. Muzakis** din Atena.

plastică

● **I. Molnar — Afișe.** Cît de limitată este aria afișului românesc se poate vedea și din actuala expoziție a unuia dintre cei mai activi și mai talentați făuritori de semnale grafice menite să atragă, să informeze și să convingă «omul de pe stradă». Graficianul își înscrie întreaga activitate în zona spectacolului (teatru, film etc.), a saloanelor și a călătoriilor (TAROM, O.N.T.) încercînd repetate variații pe aceeași temă. Viața socială sau comerțul, sfere în care informația joacă un rol important și mai cu seamă necesar, sînt abordate timid, cu *toate că «serialul» «Noi vindem în rate»* demonstrează că fantezia își găsește aici un domeniu fertil și posibilități nelimitate. Actuala expoziție de afișe a lui I. Molnar are într-un fel semnificația unei nemărturisite retrospective. Sînt lucrări pe care publicul le-a văzut în urmă cu ani. Artistul și-a conservat de-a lungul timpului conciziunea, evoluînd spre un stil mai elevat în care sugestia încearcă să intre în drepturile sale naturale.

● H. Perruchot: **Viața lui Manet** (Editura Meridiane). Prima traducere (și sperăm nu ultima) din monografiile pe care Perruchot le-a închinat artiștilor francezi care au contribuit la nașterea picturii moderne. Din vasta documentație care există, *bazîndu-se pe cercetări* personale, autorul a construit această biografie, în care elementele de romanțare sînt estompate de bogăția detaliilor.

teatru

● Jules Lemaître scria în 1901: «Teatrul lui Scribe e de mult prăfuit». Premieră recentă la Teatrul Național «I.L. Caragiale»: **Regina de Navara** de Scribe. Spectacol cu plafonul descoperit în regia actorului Victor Moldovan. Regele Franței — Lazăr Vrabie, regele Spaniei — Gh. Cozorici. Mai joacă Adela Mărculescu, Valeria Gagialov, Ileana Iordache — fără a conferi strălucire eroinelor — și Ion Henter și Victor Moldovan — fără a conferi haz eroilor. Stagiune estivală!

● **Jaguarul roșu** de P. Luscalov, vodevil cam haotic în acțiune și cam eliptic de umor, mimînd teme actuale. S-au grăbit să-l reprezinte (fapt care denotă sărăcia de comedii) cîteva teatre în cap cu «C. Nottara», pe a cărui scenă Sanda Manu își repetă unele unelte regizorale și doar Șt. Iordache și Ioana Manolescu schițează personaje, fără ajutorul eroinei principale, ratată de Camelia Zorlescu.

● Pirandello la Tg. Mureș: **Șase personaje în căutarea unui autor** în strădania de tălmăcire scenică (cam chinuită) a debutantei Anca Ovanez. Binișor realizată compoziția actriței Anca Roșu, alături de Vasile Constantinescu, Ioana Citta-Baciu, Mihai Gingulescu, Eugen Mercus.

● **Naufragiații** de Șt. Berciu la Teatrul «Ion Creangă». Foarte trista poveste a unui copil orfan, salvat și crescut de un om brav, într-o solidă atmosferă melodramatică. Regia — Sandu Eliad. În rolurile principale — Marcel Anghelescu (căruia îi ducem dorul la Teatrul Național) și Alexandrina Halic.

Anca Rosu

televiziune

DUMINICĂ 25 IUNIE. Din program lipsește retransmisia (fie și parțială) a concertului Filarmonicii. Anticipare a *vacanței muzicale sau pură întîmplare?* ● Cu mari îndoieli în suflet (ce bine ar veni o dezmințire) așteptăm **Meciul de fotbal România-Italia** (17.30) ● La *rubrica* **Interpretul preferat** — *un fel* de «vox populi» — sînt prezenți: Eugenia Ticu, Petre Săbădeanu, Alexandru Dumbravă, Ion Lăceanu (19.15) ● Emisiunea **X, Y, Z** își propune să ne explice ce este «Auzul muzical». Să auzim! (19.50) ● Cui îi e dor de Jean Marais, îl poate revedea în filmul de aventuri «Onorabilul Stanislas» (20.20) ● Un program de **Microvarietăți** (21.40) ● Cine nu a obosit încă după cinci ore de televiziune mai poate viziona un program oferit de cîntăreața italiană de muzică ușoară Orietta Berti (22.25).

MARȚI 27 IUNIE. Recomandările noastre pentru azi: **Aventurile lui Robin Hood** — serialul consecvent atractiv (20.00) ● Ciclul **Istoria teatrului românesc** pe afișul *căruia figurează* tema «Dramaturgia lui B.P. Hașdeu». Exemplificări din «Răzvan și Vidra» și «Domnița Ruxandra» (20.30) ● Un recital **Lucia Stănescu** (21.50).

MIERCURI 28 IUNIE. Reîntîlnirea cu **Clubul tinereții.** Semnează Dorel Dorian. Ceea ce ne îngrijorează este titlul ales pentru o asemenea emisiune: «Ne-am tăiat în suflet temple» (18.30) ● TV ne oferă uneori prilejul fericit de a revedea cîte un film care ne-a rămas la inimă. E cazul cu «Un cartof, doi cartofi» (21.15).

JOI 29 IUNIE. **Mult e dulce și frumoasă,** emisiunea destinată cultivării limbii române (18.20) ● **Teleglob** își continuă călătoria începută în emisiunea trecută, pe itinerarul Roma-Cartagina (20.15) ● **Parada vedetelor** (păcat că nu știm și cu cine!) (21.45) ● **Imagini pe o frescă** este titlul unei emisiuni muzical-coregrafice care se bucură de

Ștefan Tapalagă

concursul apreciatelor formații muzicale studențești: corul «Madrigal» și orchestra «Camerata» (22.00).

VINERI 30 IUNIE. **Studioul muzical** programează o emisiune sugerînd — prin titlu — o lecție teoretică: «Arta cîntului (despre vocile bărbătești)». Sperăm totuși că este vorba de muzică bună și de voci frumoase... (20.00) ● Comedia «Recrutorul» — o realizare a studiourilor cinematografice din R.D. Germană (21.15).

SÎMBĂTĂ 1 IULIE. Veste bună pentru cei mici (și nu numai pentru ei!): **Echipajul Val-Virtej** își continuă aventurile. De data asta într-un... molar. Mister, senzație! (18.40) ● Un film de varietăți semnat de Radu Anagnoste și Valeriu Lazarov. Titlul: «Opt exerciții pe 625 de linii». (Ce ți-e și cu ermetismul ăsta!). Participare de proporții: Anda Călugăreanu, Ileana Popovici, Maria Pietraru, Pompilia Stoian, Cornel Fugaru, Nicu Constantin, formația Sincron, un grup folcloric din Căpîlna, Carmen Galin, Ștefan Tapalagă, Stela Popescu, Zizi Șerban, Horia Căciulescu, Tamara Buciuceanu, Arcadie Donos, Melania Cîrje, Radu Zaharescu (21.00) ● **Sfîntul** nu lipsește din program. Bogdaproste! (21.30) ● Programul săptămînii se încheie cu o plăcută surpriză: **Concurs internațional de dans** (22.20).

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport Nr. 25 din 25 iunie 1967

I.	*România-Italia*	*1*
II.	*Metalul-Rădăuți — Foresta-Fălticeni*	*1*
III.	*Petrolul-Moinești — Ceahlăul*	*2*
IV.	*Textila-Buhuși — Victoria-Roman*	*1*
V.	*Metalul-Buzău — Poiana-Cîmpina*	*1*
VI.	*Metalul-Tîrgoviște — Flacăra-Moreni*	*1*
VII.	*Gloria-C.F.R. — Progresul-Brăila*	*1*
VIII.	*Ancora-Galați — Oțelul-Galați*	*x*
IX.	*Steaua-Tulcea — Electrica-Constanța*	*1*
X.	*I.M.U.-Medgidia — Portul-Constanța*	*1*
XI.	*Flacăra roșie-Buc. — Metalurgistul-Buc.*	*2*
XII.	*Rapid-C.F. București — Dinamo-Victoria Buc.*	*1*
XIII.	*Victoria-Tg. Jiu — Electroputere-Craiova*	*1*

coperta noastră

Din ciclul «Mari sportivi ai lumii»: EUSEBIO

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

LA ORDINEA ZILEI:

construcțiile de locuințe proprietate personală

Ing. V. CARABA
vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat

A trecut aproape un an și jumătate de la apariția Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român și al Consiliului de Miniștri privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe, în construirea de locuințe proprietate personală, expresie vie a politicii partidului nostru de îmbunătățire continuă a condițiilor de viață a celor ce muncesc.

În acest timp, datorită experienței acumulate de comitetele executive ale sfaturilor populare și a măsurilor organizatorice luate, această acțiune s-a extins aproape în toate orașele țării noastre, tot mai mulți cetățeni își manifestă dorința de a-și construi, cu sprijinul statului, locuințe proprietate personală.

Pentru a ilustra acest lucru este suficient să arătăm doar cîteva cifre. Astfel, pînă în prezent, la oficiile pentru construirea de locuințe proprietate personală s-au depus peste 13 200 de cereri care îndeplinesc condițiile de contractare și avansuri în sumă de circa 300 000 000 lei. Corespunzător numărului de cereri depuse sînt în curs de execuție, în diferite stadii de lucru, un număr de 9 700 apartamente.

Trebuie să subliniez că în ultimele două luni se observă o afluență mai mare a celor care solicită să li se construiască locuințe particulare. Aceasta se reflectă prin cele peste 4 500 de cereri noi depuse și prin încheierea unui număr de 3 400 contracte.

Rezultate pozitive în desfășurarea acestei acțiuni continuă să înregistreze Comitetul executiv al Sfatului popular al orașului București, care pînă în prezent a aprobat aproape 6 300 de cereri. Urmare a măsurilor luate în București sînt în curs de execuție peste 3 800 apartamente.

În regiunea Brașov aproape 1 300 de cetățeni au depus cereri pentru construirea de locuințe proprietate personală și sînt de acum în diferite faze de execuție peste 700 apartamente; în regiunea Cluj sînt în curs de execuție 640 apartamente, iar în regiunile Argeș, Banat cîte 520 apartamente și în orașul Constanța 720 apartamente ș.a.

Sînt și unele regiuni unde această acțiune nu se desfășoară încă la nivelul condițiilor și posibilităților existente, cum sînt de exemplu regiunile Hunedoara, Maramureș, Ploiești etc.

Urmare a creșterii continue a cererilor pentru construirea de locuințe proprietate personală în aproape toate orașele din țară, cît și datorită faptului că majoritatea cetățenilor solicită apartamente cu 2 și 3 camere executate în blocuri, recent s-a luat măsura de a se oferi spre contractare apartamente în blocuri aflate în construcție. Prin aceasta va spori ponderea locuințelor proprietate personală, în cadrul volumului total de apartamente ce se construiesc în acest an. O latură importantă a acestei măsuri pentru cetățeni este faptul că pot intra în posesia acestor apartamente într-un timp scurt după contractare.

În vederea satisfacerii acestor cerințe, în cursul lunii mai s-au oferit solicitanților pentru contractare un număr de peste 3 200 apartamente, care se află în stadii avansate de execuție, ceea ce reprezintă 80% din numărul de apartamente prevăzute inițial a se executa în cursul anului 1967.

Contractarea unor apartamente în blocurile în curs de execuție prezintă avantajul că în general prețul acestora este mult mai redus decît al celor din clădirile executate pe bază de proiecte unicate, deoarece costul lucrărilor tehnico-edilitare de folosință comună se repartizează mai rațional. Trebuie să subliniez că la apartamentele în curs de execuție beneficiarii pot cere anumite îmbunătățiri în ceea ce privește finisajele interioare, folosirea unor materiale de calitate superioară ș.a.

Ținînd seama că în acest an se vor contracta peste 20 000 apartamente proprietate personală, din care se vor da în folosință circa 10 000-12 000 apartamente, diferența constituind frontul de lucru pentru anul viitor, va trebui ca încă în cursul acestei luni, comitetele executive ale sfaturilor populare să ia măsuri organizatorice complexe atît pe linia de contractare cît și în execuție, în funcție de condițiile specifice ale fiecărui oraș și șantier în parte.

Considerăm că este foarte util să se extindă practica de a se amenaja apartamente etalon, mobilate corespunzător, care, vizitate de cetățeni să-i ajute la alegerea tipului de apartament dorit.

O problemă devenită actuală și care trebuie să fie în atenția comitetelor executive ale sfaturilor populare este aceea a reducerii decalajului care s-a creat între data depunerii cererii pentru construirea unei locuințe proprietate personală și data perfectării contractelor pentru creditare și execuție. Acest lucru este posibil în prezent datorită condițiilor create prin măsura luată de a se oferi spre contractare blocurile de locuințe în curs de execuție.

Oficiile trebuie să-și adapteze programul de lucru astfel ca solicitanții să aibă posibilitatea de a-și rezolva operativ problemele legate de contractarea locuințelor fără să-și piardă timpul din producție.

Este necesar să se ia măsuri pentru accelerarea ritmului de execuție pe șantierele de construcții, astfel ca locuințele să fie predate beneficiarilor la termenele contractate. O atenție deosebită trebuie acordată calității lucrărilor prin concentrarea pe aceste șantiere a cadrelor cu înaltă calificare tehnico-profesională.

În continuare, trebuie să se identifice blocurile de locuințe în curs de execuție, care au condiții pentru a fi oferite spre contractare solicitanților încă în acest an sau care să constituie frontul de lucru pentru anul 1968.

De asemenea, trebuie stabilite de urgență noile amplasamente pentru locuințele proprietate personală ce se vor executa în anul 1968, ținîndu-se seama de cererile și sugestiile cetățenilor, pe baza cărora să se treacă la elaborarea documentațiilor tehnice.

Sfaturile populare vor trebui să aibă — în orașele în care sînt cereri — un număr de apartamente în execuție, în așa fel ca să poată contracta în continuare locuințe aproape terminate. Acest lucru care dă rezultate bune trebuie extins și îmbunătățit, prin crearea de condiții care să asigure un ritm permanent de contractare.

O atenție deosebită trebuie să se acorde recepționării lucrărilor executate. Comisiile de recepție, din care să facă parte delegați ai oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală, ai constructorului, viitorii proprietari ai apartamentelor, conduse de vicepreședintele comitetului executiv al sfatului popular orășenesc care răspunde de gospodăria locativă trebuie să dovedească înaltă exigență în recepționarea fiecărei părți a construcției, care să corespundă din punct de vedere al execuției și al calității prevederilor documentației tehnice.

*

Recent, comitetul nostru, împreună cu Banca de investiții și C.E.C., au stabilit noi măsuri menite să ducă la o mai bună coordonare a operațiunilor legate de acțiunea de construire a locuințelor proprietate personală, la creșterea operativității în rezolvarea problemelor, la grăbirea execuției lucrărilor, precum și la simplificarea unor operațiuni în contractarea și finanțarea acestor construcții.

Astfel, s-au dat indicații ca, la nivelul sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța, să se constituie un colectiv format din vicepreședintele comitetului executiv, care răspunde de oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, șeful acestui oficiu, directorul sucursalei regionale a Băncii de investiții, și directorul Direcției regionale C.E.C., care să analizeze și să rezolve cererile depuse pentru construirea de locuințe proprietate personală, precum și celelalte probleme legate de această acțiune.

Pentru o mai mare operativitate în rezolvarea problemelor de contractare, virarea avansurilor și creditare, s-a luat măsura de a se înființa la sediul oficiilor, un birou comun, unde organele oficiului, Băncii de investiții și C.E.C.-ului, vor rezolva simultan: confirmarea avansului minim necesar contractării apartamentului solicitat, perfectarea contractelor de construcții și de împrumut etc.

În același scop s-au dat indicații comitetelor executive ale sfaturilor populare, pentru scurtarea termenelor de perfectare a documentațiilor tehnice, eliberarea la timp de către organele în subordine a avizelor, deciziilor de atribuire a terenurilor, a autorizațiilor de construcție etc., precum și alte măsuri care vor duce la îmbunătățirea activității de construire a locuințelor proprietate personală.

În cadrul măsurilor luate în ultimul timp trebuie să amintim și de ședința de lucru organizată recent în orașul Brașov, la care au participat oficiile pentru construirea de locuințe proprietate personală, organele Băncii de investiții și C.E.C. din regiunile Argeș, Banat, Cluj, Hunedoara, Mureș-Autonomă Maghiară, Ploiești și Brașov, care a constituit un valoros schimb de experiență pentru ridicarea nivelului muncii în acest domeniu.

Comitetul nostru, împreună cu celelalte organe centrale interesate, studiază și alte măsuri în vederea desfășurării în condițiuni și mai bune a acțiunii de construire a locuințelor proprietate personală.

La București, în cadrul Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală, funcționează și această expoziție. Panourile și apartamentele miniaturale prezentate publicului vizitator oferă un prețios ghid pentru alegerea locuinței dorite.

MAREA AVENTURĂ CHICHESTER

(Urmare din pag. 16)

au recomandat altele? Foarte probabil o eroare de diagnostic. Dar scriitorul britanic J.B. Priestley remarca pe bună dreptate: «În locul lui Chichester, mulți dintre noi, aflînd cît de puțin mai au de trăit, și-ar fi petrecut într-o patetică și neputincioasă pasivitate această ultimă rămășiță de viață. Chichester a reacționat însă alt fel, bărbătește, biruindu-și spaima și disperarea sau pur și simplu neluîndu-le în seamă, înfruntînd greutăți pe care singur le-a ales, pentru a trece mai ușor peste cele pe care nu putea să le evite».

FILE DE JURNAL

În cursul lungului său periplu, Chichester nu a fost singur decît în sensul fizic al cuvîntului. El a păstrat aproape tot timpul legătura cu lumea prin radio, transmițînd cu regularitate vești despre progresele realizate, despre dificultățile ivite și despre soluțiile găsite. De două ori pe săptămînă, ziarul «Times» și revista «Sunday Times» primeau de la el însemnări zilnice de drum, pe care le publicau apoi în coloanele lor.

Ceea ce izbește în primul rînd pe cititorul acestui jurnal este sinceritatea lui, lipsa totală de poză. Chichester vorbește deschis despre îndoielile sale, notînd de pildă la 4 octombrie 1966: «M-am îmbarcat într-o aventură care pare să-mi depășească posibilitățile. Risc să mă înec nu numai în valurile oceanului ci și în cele ale rușinii».

Însemnările stăruie adesea asupra poverii pe care o reprezintă solitudinea. Gîndurile navigatorului zboară necontenit către familia și prietenii pe care i-a lăsat în Anglia. «Încerc să mă explic pe mine însumi mie însumi — scria el la 26 noiembrie. N-am *fugit* de ceva. O iubesc pe Sheila (soția lui — n.n.), îl ador pe Gilles (fiul său, în vîrstă de douăzeci de ani — n.n.). I-am părăsit totuși, fără ezitare, ca și cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lume. Trebuia să-mi spun de la început că îi părăsesc poate pentru totdeauna. Dar nu mi-am spus-o. Să fie oare și asta o formă de egoism?... Nu, nu cred. Tare aș vrea ca Gilles, peste vreo douăzeci-treizeci de ani, să se poată mîndri cu mine».

Cînd, înainte de a ajunge în Australia, o cumplită furtună îi deteriorează cîrma automată, Chichester, epuizat de eforturile făcute, transmite pe calea undelor: «Îmi vine să abandonez, să vă cer să trimiteți un vas sau un avion care să mă smulgă din această necuprinsă închisoare a mării». După cîteva ore însă el își revine: «Nu acordați prea multă atenție bîiguielilor unui moșneag, care începe să strănute de cum adie briza». În treacăt fie spus, «briza» la care face aluzie scufundase, la mai puțin de o sută de mile de el, un cargobot thailandez de 4 500 de tone.

Uneori, din însemnările lui răzbate iritarea față de curiozitatea al cărui obiect este. Înainte de a acosta la Sydney, «Gipsy Moth» e avariată de o ambarcație plină pînă la refuz cu gazetari și reporteri-fotografi. «Îmi venea să-i iau pe rînd de ceafă și să-i arunc în apă, ca pe niște potăi prost crescute scrie el mînios. Mă tratează ca pe un vițel cu două capete, expus la bîlci, în timp ce eu sînt cel mai normal specimen cu putință».

Firește, traversarea Capului Horn reprezintă episodul cel mai dramatic al călătoriei. Dar și atunci îl deranjează parcă mai mult avioanele trimise deasupra lui, pentru a-l veghea în eventualitatea unui accident. Cu obișnuita sa causticitate, el notează: «E ca și cum te-ar însoți un agent sanitar și un slujbaș de la pompele funebre ori de cîte ori traversezi o stradă cu circulație multă. Cu adaosul că amîndoi ar fi orbi și că, din două în două minute, *ar trebui* să-i liniștești: *nu*, *nu* m-a călcat încă nici o mașină».

Puținele rînduri citate sînt tipice pentru mentalitatea lui Chichester. Comparația dintre o strîmtoare ca cea a Capului Horn — bîntuită de vijelii și abandonată aproape cu desăvîrșire de navigatori din cauza primejdiilor pe care le prezintă — și o arteră urbană plină de automobile oferă o imagine concludentă asupra opticii lui Chichester despre expediția sa. «Moșneagul», cum se numește el adesea, nu dă nici un moment impresia că ar fi conștient de grandoarea faptei sale. Preocupat de problemele de fiecare zi ale drumului, necăjindu-se că, deși abstinent și vegetarian, e nevoit uneori să bea alcool și să mănînce carne, el se autozugrăvește ca un *truditor oarecare*, muncind conștiincios și cu sîrguință pentru a-și atinge țelul.

Mic și fragil pentru stihiile oceanului, «Gipsy Moth IV» i s-a părut totuși prea mare și complicat echipajului său, compus dintr-o singură persoană.

UTILITATEA INUTILULUI

La ce bun?

Iată o întrebare pe care și-au pus-o aproape toți la plecarea lui Chichester din Plymouth și pe care cîțiva, e adevărat, mult mai puțini, și-o pun și azi. La ce bun o asemenea călătorie, cu mijloace căzute de mult în desuetudine, cu riscuri uriașe și cu rezultate teoretice și practice destul de reduse? Într-o scrisoare adresată ziarului «*Guardian*», *un cititor sublinia*: «Nimeni nu se va gîndi să înființeze o cursă regulată, cu vase de tipul lui «Gipsy Moth», în jurul lumii. Știința nu are nici ea aproape nimic de cîștigat. Singurii care profită sînt gazetarii vînători de senzațional și cîțiva producători de articole de navigație sportivă».

Această ultimă frază are într-însa un sîmbure de adevăr. Dar beneficiile nu se limitează la cele două categorii menționate. Fără a intra într-o discuție asupra măsurii în care știința și tehnica au găsit în expediția lui Chichester un material demn de studiat, trebuie amintit că, de-a lungul istoriei umane, marea a fost una din piedicile cele mai temute. Deși unii afirmă că născocirea plutei a precedat pe cea a roții, oamenii au ezitat multă vreme înainte de a se angaja pe întinsul oceanelor. Astăzi, firește, asemenea călătorii au devenit banale și confortabile, mulțumită marilor progrese dobîndite de construcțiile navale. În prezent, lumea își îndreaptă din ce în ce mai rar privirile spre orizontala nivelului mării și din ce în ce mai des spre verticala spațiilor cosmice.

Dar Chichester a reușit ceva care iese cu totul în afara acestor preocupări. El a dovedit, o dată mai mult, că omul nu are nevoie de formidabila cuirasă oferită de vremurile moderne pentru a ieși învingător în încleștarea cu natura. Prin fragila sa persoană, el a demonstrat că ființa umană poate continua în orice condiții bătălia cu stihia, *pe care a cîștigat-o de-a* lungul mileniilor, și că o va recîștiga de fiecare dată. Este o victorie a perseverenței, a capacității de a îndura greutățile, a curajului care biruie orice primejdie. Este o dovadă că *homo sapiens* al secolului XX nu e cu nimic mai puțin temerar decît strămoșii săi, chiar cînd e la fel de dezarmat ca ei. Iată motivul pentru care, mîndrindu-se cu Chichester, oamenii se mîndresc cu ei înșiși.

Și, într-un fel, simbolul acestei liniștite încrederi în sine este răspunsul — numai pe jumătate în glumă — pe care Sir Francis l-a dat întrebării dacă e gata să reînceapă o astfel de călătorie:

— Da, dar nu mai devreme de o săptămînă.

REBUS

REVISTĂ BILUNARĂ DE PROBLEME DISTRACTIVE

10 ANI DE APARIȚIE

La 5 iulie 1967, cu prilejul aniversării sale, REBUS vă prezintă UN NUMĂR SPECIAL cu 32 pagini bogat ilustrate.

Cuvinte încrucișate — enigmistică — probleme distractive — curiozități — din istoria rebusismului — umor.

Rețineți din timp la chioșcarul dv. revista REBUS nr. 241 din 5 iulie 1967.

VARIETĂȚI FLACĂRA

MINI-CAL

Hotărît lucru, trăim într-o epocă în care noțiunea de «mini» se întîlnește tot mai des: mini-televizoare, mini-automobile, mini-trenuri, mini-jupe etc., etc. Și iată și un mini-cal, cel mai mic se pare dintre cei obținuți în urma eforturilor specialiștilor în zootehnie, preocupați de realizarea unor exemplare miniaturale. După cum vedeți, statura sa este cu mult inferioară celei a unui dog danez.

scurt și cuprinzător

● **«Soarele în palmă» numește Uzina de lămpi electrice din Saransk (U.R.S.S.) lampa HUV-30, recent construită aici. Ea emite radiații ultraviolete, apropiate ca spectru de radiațiile ultraviolete ale soarelui și provoacă bronzări asemănătoare cu acelea produse de soare. Noua lampă este necesară grădinițelor de copii, clinicilor, în special în raioanele din nord ale U.R.S.S.**

● **O întreprindere americană a pus la punct o cameră submarină care permite luarea de fotografii pînă la 12 000 m adîncime, folosind ca sursă de iluminare o lampă de lumină fulger de 250 wați.**

● **Utilizarea laserului la croirea stofei pentru costumele bărbătești se pare că va fi pusă în aplicație curentă în cursul acestui an de către o firmă din Anglia. Acest procedeu ar contribui la automatizarea completă a industriei croitoriei, de la luarea măsurilor clientului cu un aparat fotografic în relief și înregistrarea lor pe bandă perforată, pînă la tăierea stofei cu ajutorul fasciculului de laser comandat de un calculator electronic.**

● **La Nisa, sub piața Mozart, se construiește un garaj automat subteran cu cinci niveluri și 635 de locuri de parcare. Șoferul va lăsa vehiculul său la intrare. Imediat, datorită unui distribuitor automat de tichete perforate, mașina va fi dusă la locul rezervat ei.**

ARTA TATOO!

O nouă trăsnaie «made în S.U.A.» asaltează vestul Europei: așa-zisa «artă tatoo».

Dacă pînă acum purtătorii unor tatuaje lipsite de gust și sens erau în exclusivitate bărbați, «arta tatoo» se adresează în special femeilor (vezi tînăra din fotografie).

Din fericire, este suficient doar un pic de vată muiată în acetonă pentru a face să dispară în numai cîteva secunde orice urmă de asemenea «artă»!

A LA «WESTERN»...

Trei dintre multele admiratoare ale actorului de cinema Clint Eastwood (pe care noi l-am văzut recent în rolul vedetă din filmul «Pentru un pumn de dolari») i-au făcut acestuia — la sosirea sa la Londra — o primire în stil «western», genul filmelor sale de predilecție. Din costumația admiratoarelor nu lipseau — cu concursul agentului de publicitate al sus-citatului Clint Eastwood — nici pistoalele.

UMOR

de Nell COBAR

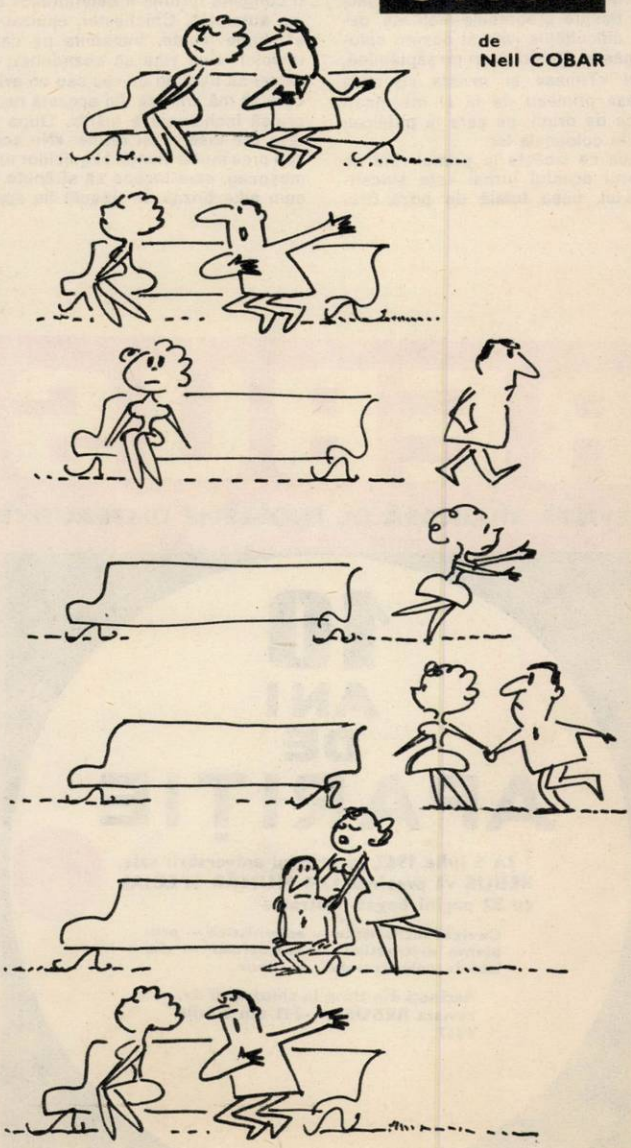

FOTO-EXOTIC

1

Foarte rareori iguana (Conolophus subcristatus) **— aceste pașnice viețuitoare ale insulelor Galapagos — se încaieră. Dar atunci cînd se ajunge la un «conflict» deschis, combatanții se supun unor reguli bine stabilite: învinsul se lasă pe burtă în semn de abandon iar adversarul îi îngăduie să se retragă în mod precipitat de pe «ring»... cu coada înainte.**

2

***Șopîrla tropidurus*, tot din insulele Galapagos, caută să-și înspăimînte adversarii luînd o asemenea poză arogantă, marțială.**

3

«Fulg de nea» a fost botezată unica gorilă de culoare albă cunoscută în lume. Ea a fost capturată *în pădurile Guineei*, are vîrsta de doi ani și în prezent trăiește o viață liniștită — deși stîrnește senzație în jurul ei — pe lîngă locuința directorului Grădinii zoologice din Barcelona.

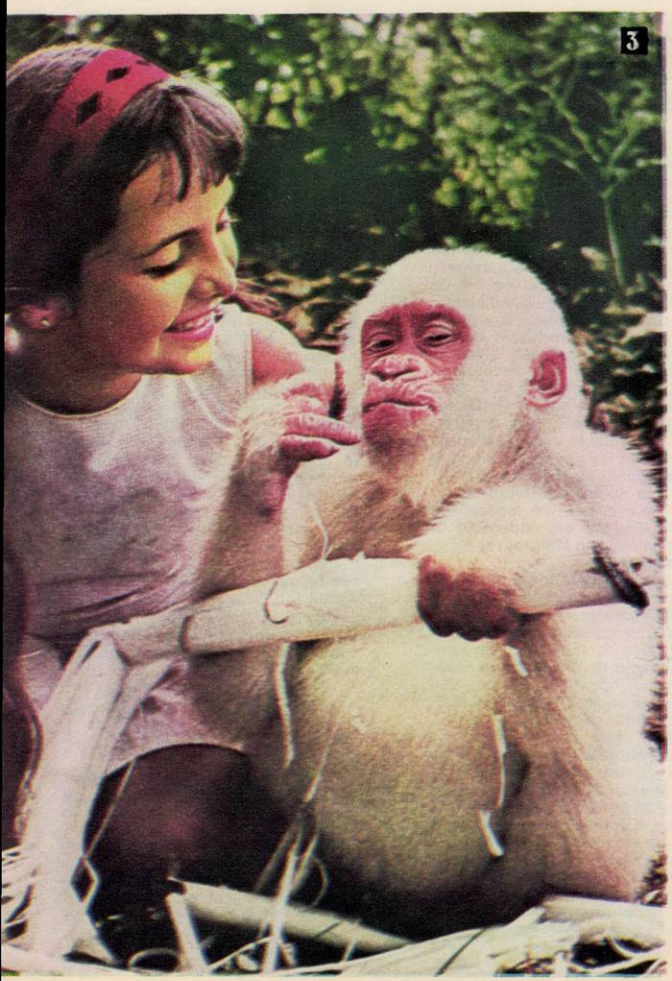

cuvinte încrucișate

LUMINĂ

ORIZONTAL: 1) Luminos. 2) Gură... înflăcărată — ...Rustaveli, poet clasic gruzin. 3) Fulger artificial ultraluminos — Compozitorul operetei «Marco Polo», al cărei subiect este inspirat din viața vestitului călător venețian în «Imperiul Soarelui». 4) A încercat cu aripi de ceară să ajungă la Soare (mit.) — Lumina ochiului. 5) Lumină difuzată. 6) Scînteiere, lucire în lumini multicolore — Ceas. 7) Una din însoritele plaje ale Constanței — Cîntec zglobiu de ciocîrlie. 8) În codru! — Țința reflectoarelor (pl) — Mijloc de veac! 9) Haide — Țara celor «1 001 de nopți». 10) Negru în cerul gurii — A se lumina (fig.). 11) A vedea cu ochi buni — ... Ra, zeitate a soarelui în țara piramidelor.

VERTICAL: 1) Lumină ce îți ia ochii. 2) Emoția în lumina rampei — Dispus în formă de raze. 3) Apariția luminii — Duet. 4) În condițiuni de ceață se efectuează folosindu-se lumini galbene. 5) Vreme, timp (reg.) — Staul *pentru oi* sau capre — Cățel în grup (pop.). 6) La sursă! — Vestite construcții luminate de Ra — zeul soarelui (sing.). 7) Amplifică vederea sau te face să vezi bine (pl.) — Prepoziție (înv.). 8) Arbuști exotici ornamentali — Parte a lunetei. 9) Întreține focul la cuptor încălzind metalul pînă la incandescență — Rîu în Siberia (U.R.S.S.). 10) Atelier unde plouă cu... stele! — Caro! 11) Fascicul luminos — Posesorul unei lămpi fermecate.

D. IACOBESCU

1	S	T	R	A	L	U	C	I	T	R
2					E		■		O	T	A
3					R	■	L	O	P	E	Z
4	C	A	R	■	P	U	P	I	L	A
5	■					I	P		T	A	■
6						R	E	■	O	R	A
7	M	A	M	A	I	A	■	T	R	I	L
8		■				M			■	E	A
9					■	I	R	A	N	■	D
10				■		A			E	R	I
11						E	■		M	O	N

Cuvinte rare: LER, NEM.

Dezlegarea jocului «NUANȚE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SADOVEANU — RA. 2) EMINESCU — MOV. 3) CANIRE — ACIZI. 4) AN — X — NINA — EN. 5) M — M — PICTOR — T. 6) RUBIN — ALBA. 7) VERDE — ATI — SU. 8) ILA — SUR — NEON. 9) OI — PENEL — GRI. 10) LEGA — UNICAT. 11) EFECT — ATELAJ. 12) TARTRU — ARATA.

ÎN NOUA PODGORIE A PITEȘTILOR

Viticultura a fost în veacurile trecute atît de dezvoltată în această regiune încît Constantin Brîncoveanu a stabilit drept unitate de măsură «vadra de Pitești». Numeroasele terenuri viticole de pe dealurile Muscelului s-au degradat însă cu vremea, astfel că la începutul veacului nostru viile regiunii au rămas cu mult în urma celorlalte podgorii din România.

Refacerea bazinului viticol al regiunii prin terasări și amenajări antierozionale a reînviat în ultimii ani faima podgoriilor argeșene. Viile acoperă în prezent 12,3 mii hectare, de pe care se recoltează în fiecare an circa 49 mii tone de struguri. Vinurile din soiurile Tămîioasa românească, Pinot Noir, Cabernet Sauvignon, Muscat Ottonel, aflate în crame la Drăgășani, Sîmburești, Topoloveni, Leordeni, au obținut numeroase medalii la concursurile internaționale de la Ljubljana, Sofia și Budapesta.

Renașterea viticulturii de pe versantul sud-estic al Văii Argeșului a favorizat înființarea Stațiunii experimentale de la Ștefănești (fotografia noastră), care începînd cu anul acesta va tutela și Combinatul de vinificație aflat în construcție în apropierea Piteștilor. Această modernă unitate va prelucra recolta de struguri culeasă de pe cele 600 de hectare ale stațiunii experimentale și va avea o capacitate anuală de 800 vagoane vin. Noua întreprindere de vinificație urmează să intre în producție în toamna lui '67.

L.T.

GESTURI MARI ȘI INUTILE...

Se pare că datorită remarcabilei solicitudini a edililor noștri vom fi blagosloviți cu un nou monument. Și nu unul oarecare. Impozant, de trei metri, amplasat în chiar inima Capitalei, în fața Cercului Militar. Are gesturi largi și festive de parcă ar porni la plimbare pe bulevard...

Așadar, după nefericita și nesfîrșita suită de busturi cenușii și anonime care cu regularitatea unor borne împînzesc toate aleile Herăsträului, după oțelarul mîncat de ploi din același parc, după proiectul de statuie a lui Eminescu din Cișmigiu care a stîrnit protestele știute, după..., cineva ne pune iară la încercare!

A înălțat macheta unui personaj drapat într-o largă și convențională pelerină cu gestică-n doi peri și figură inexpresivă. Pe cine reprezintă? Părerile cetățenilor sînt împărțite. «În orice caz unul de la '48». Totuși, cine să fie? Și cine-i autorul? Nu de alta, dar tăcerea a început să ne obsedeze și datul cu presupusa ne obosește. Ca să nu mai amintim de inspirația total nefericită care așază o machetă de o asemenea anvergură (ne referim la proporții) între cîteva clădiri înalte, lipsind-o de orice perspectivă.

Parcă nici n-ar exista chipurile lui Bălcescu și Eminescu, dramatice, de înaltă spiritualitate, dăltuite de acel inegalabil artist care a fost Anghel. Parcă nici n-ar exista atîtea parcuri și piețe publice care se cer realmente împodobite cu statui, accentuăm cu statui, nu cu mari personaje ale căror gesturi largi și retorice nu spun nimic în ciuda tonelor de bronz și fontă. Dar pentru aceasta e nevoie să se renunțe o dată pentru totdeauna la arta pompieră, la produsul de serie. E trist ca parcurile și piețele unui oraș de anvergura Bucureștiului să fie văduvite de podoabe statuare, dar e și mai trist să li se impună pentru ani și ani atari aberații.

Bucureștiul are realmente nevoie de monumente: ne gîndim la monumente ale inteligenței și nu invers.

Mihai HETCO

UN PAT LA NIVELUL TEHNICII ACTUALE...

Acest pat din vremea bunicilor și străbunicilor noștri (ilustrația alăturată) reprezintă inovația de ultimă oră a întreprinderii bucureștene I.I.L.-«Metalurgica». Autorii anteproiectului de standard au fost, se pare, deosebit de încîntați de această nouă și originală realizare din moment ce au menționat în nota explicativă că revizuirea vechiului standard («Paturi metalice de uz general pentru adulți») a avut drept scop obținerea *unui produs la nivelul tehnicii actuale*.

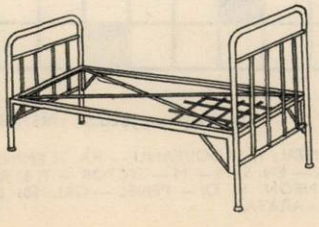

Prin ce calități deosebite se recomandă această noutate a tehnicii moderne? «Capitolul 2 al anteproiectului ne informează că îmbinarea capetelor patului cu somiera va «asigura» *orizontalitatea somierei* (adică spre deosebire de vechile paturi cu somiere oblice, verticale sau suspendate — n.n.), *interschimbabilitatea capetelor* și *stabilitatea patului prin aceea că toate picioarele să atingă suprafața plană pe care se așază patul* (sic!).

Conducerea întreprinderii a recomandat noul produs unui mare număr de instituții și ministere (între acestea, Oficiului Național de Turism și Direcției generale de hoteluri și restaurante, *direct* interesate în obținerea unui mobilier atît de modern și aspectuos!), specificînd totodată că *neprimirea la timp a răspunsului se consideră drept acord cu conținutul anteproiectului de standard*.

Și, în sfîrșit, poanta întregii afaceri, așezată la urmă cum se obișnuiește în orice anecdotă: *elaboratorul prezentului anteproiect de standard nu cunoaște în detaliu modul de execuție al produsului, deoarece în întreprinderea respectivă nu se fabrică acest produs*.

Astfel stînd lucrurile, inovațiile pot curge gîrlă și de acum înainte. De ce, de pildă, să nu scoatem de la naftalină gramofonul, tramvaiul cu cai, telefonul cu manivelă și să le prezentăm drept noutăți ale tehnicii actuale?

Liviu MAIOR

NU VOM TREIERA CU... CAII!

La 10 iunie, șapte regiuni — Argeș, București, Dobrogea, Galați, Iași, Oltenia, Ploiești — informau Consiliul Superior al Agriculturii că sînt gata pentru a porni campania recoltei de vară. Reparațiile în stațiunile de mașini și tractoare au fost puse la punct pînă în cel mai mic amănunt. Tot la acea dată, alte regiuni — Banat, Hunedoara, Mureș-Autonomă Maghiară — erau rămase în urmă cu reparațiile, întrucît nesculîndu-se de dimineață n-au putut ajunge departe. E greu de înțeles o asemenea situație, dacă ținem seama de faptul că în aceste regiuni au existat și forță de muncă, și piese de schimb, și suprafețe de producție pentru repararea la timp a mașinilor necesare campaniei de vară. Se pare că unele servicii regionale S.M.T. n-au ținut seama de instrucțiunile Direcției generale S.M.T. din departamentul mecanizării care indicau ca reparațiile să se efectueze imediat după campania de recoltare din '66. Numai așa se explică faptul că la 1 martie a.c. planul de reparații în regiunea Brașov era îndeplinit în proporție de 7%, în Maramureș 1,4%, în Suceava 3,2%.

Socotim că există toate condițiile ca lucrările de reparații în S.M.T. să fie efectuate nu în preajma marilor campanii, ci cu mult înainte. Altfel risipim forța de muncă, dezorganizăm procesul de producție și devenim tot mai bogați în pagubă. Sau poate unele servicii regionale S.M.T. ori fi gîndind că vom treiera cu... caii? Nu, chiar de-am rămas pe undeva patriarhali, nu vom treiera cu caii. Statul a pus la dispoziția cooperativelor agricole de producție aproape 26 000 de combine și 5 400 prese de balotat. Fapt pentru care, la seceriș nu vrem s-auzim cîntecul «Murgule, coamă frumoasă, du-mă la mîndruț-acasă». Nu, cîntecul acesta l-om zice la toamnă, după culesul viilor. Acum vrem s-auzim cîntecul combinelor.

G.C.

50 DE ANI DE LA MĂRĂȘEȘTI

În vederea sărbătoririi a 50 de ani de la marile izbînzi repurtate de armata română la Mărăști, Mărășești și Oituz, la Muzeul militar central se fac pregătiri deosebite.

În primul rînd se lucrează la amenajarea unei expoziții de artă plastică, în care vor fi expuse lucrări semnate de peste douăzeci de artiști. Alături de picturile lui Camil Ressu (Ecaterina Teodoroiu, Ostași români pe front, Ieșirea din tranșee), D. Stoica (Galop de artilerie, Mărășești), Șt. Dumitrescu (Ostași la foc), Em. Lăzărescu (Mărășești), Octav Băncilă (Bivuac) sau sculpturile lui D. Paciurea (Gornist), C. Medrea (Prizonieri germani), Oscar Späthe (Generalii Ion Dragalina și Eremia Grigorescu), I. Jalea (Soldat la atac, Doi ostași români), Oscar Han (Grenadier, Soldat săpîndu-și groapa individuală), Iulia Oniță (Ecaterina Teodoroiu) vor sta foarte multe desene aparținînd altor maeștri prestigioși ca Teodorescu-Sion, I. Iser, Al. Severin, Fr. Sivota, I. Bedworic, St. Dimitrescu ș.a.

Faptul că majoritatea au fost executate fie în timpul războiului, fie ulterior de artiști care au luptat în prima linie a frontului, le conferă o valoare istorico-documentară remarcabilă.

În fotografia noastră, monumentul de la Mărășești al eroinei Ecaterina Teodoroiu.

C. CĂZĂNIȘTEANU

cadran internațional

Sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.

Sala Adunării Generale a O.N.U. în timpul sesiunii extraordinare consacrate examinării situației din Orientul Apropiat. Pentru a exprima poziția țării noastre în această problemă, din partea Republicii Socialiste România la lucrări participă o delegație condusă de tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri; din delegație face parte și Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Brașov, «De la început partidul și guvernul țării noastre au considerat că din lupta armată dintre țările arabe și Israel nu pot trage foloase decît reacțiunea și imperialismul și de aceea au făcut apel să se evite recurgerea la forță pentru soluționarea problemelor litigioase (...) Sigur că acum s-a creat o anumită situație, ca urmare a luptelor militare (...) Problemele nu sînt simple. Vor fi încă multe frămîntări, încordarea nu se va lichida ușor (...) Partidul și guvernul nostru vor milita și de acum înainte pentru găsirea de soluții pe calea pașnică, a tratativelor, în această zonă».

cifre americane

de Silviu BRUCAN

Vara aceasta se anunță mai fierbinte pentru administrația Johnson. Războiul din Vietnam, în pofida dementei escaladării și a promisiunilor de victorie ale generalului Westmoreland, se află acum, la sfîrșitul «sezonului uscat», într-un nou impas militar-politic. Bilanțul publicat de *New York Times* este sumbru: 10 253 americani morți, 61 425 răniți, 2 225 avioane doborîte; iar rezultatul (după același ziar): «Doar cîteva regiuni în jurul marilor orașe, ale capitalelor de provincie și instalațiilor militare majore sînt în afara acțiunilor unităților inamice». S-ar putea preciza doar că este vorba desigur de un bilanț de zi, deoarece noaptea nici aceste regiuni nu sînt «sigure». Pe frontul intern, revolta negrilor împotriva strigătoarei nedreptăți rasiale și a iadului din ghetourile negre ale marilor orașe americane a început mai devreme ca în alte «veri fierbinți». Protestul împotriva războiului tinde să se unească cu lupta pentru drepturi civile în cea mai largă mișcare de mase pe care au cunoscut-o Statele Unite în perioada postbelică.

Costul războiului de agresiune a atins proporții de natură a alarma chiar și pe unii din vajnicii săi sprijinitori: 2,5 miliarde dolari pe lună. Bugetul militar pe 1967-1968 a urcat ca o rachetă pînă la 75,3 miliarde dolari, cu numai cinci miliarde mai jos de vîrful atins în timpul celui de-al doilea război mondial cînd întreaga țară era mobilizată și operațiunile militare erau purtate pe două *continente diferite*. *Într-un articol din Post* intitulat «Vietnamul costă mai mult decît gîndiți», senatorul Vance Hartke arată că războiul costă anual de două ori mai mult decît întreaga rezervă de aur a S.U.A., iar pentru fiecare american — bărbat, femeie sau copil — costul războiului înseamnă o contribuție impusă de 150 de dolari. Referindu-se la practica cinică a comunicatelor militare de a relata zilnic cu un aer triumfător numărul luptătorilor vietnamezi uciși, senatorul de Indiana calculează în stil tipic american că și aceasta se face cu un preț enorm: *500 000 de dolari pentru fiecare luptător omorît în război!*

Da! Pentru un război dus într-o țară ca Vietnam, al cărui Sud și Nord laolaltă reprezintă doar un teritoriu egal cu unul din cele 50 de state americane — New Mexico! — Statele Unite sînt nevoite să facă eforturi financiare apropiate celor din timpul ultimului război mondial. Aceasta dezvăluie absurditatea și totodată neputința imperialismului american de a exercita rolul de polițai mondial împotriva mișcării național-eliberatoare, criza inevitabilă pe care o pricinuiește politicii americane ciocnirea cu voința și dreptul sacru al popoarelor de a-și hotărî singure soarta, de a-și alege drumul dezvoltării și forma de organizare socială fără amestec din afară. Tendința de intervenție și de mentinere a încordării se manifestă și în politica S.U.A. în Orientul Apropiat. Din lupta armată dintre țările arabe și Izrael, ca și din tensiunea ulterioară, nu profită decît reacțiunea și imperialismul și — așa cum au subliniat în repetate rînduri partidul și guvernul nostru — numai rezolvarea problemelor litigioase la masa tratativelor și găsirea soluțiilor corespunzătoare intereselor popoarelor respective pot crea perspectiva unei conviețuiri pașnice și a *unei dezvoltări democratice* a acestora, cu excluderea amestecului imperialist.

Consecințele acestei politici scelerate și ale risipei enorme de bunuri asupra vieții americanilor de rînd sînt ilustrate mai pregnant decît orice de «micile reduceri» la cheltuieli sociale pe care le propun senatorii pentru a se putea face față războiului: 200 de milioane dolari destinați refacerii terenurilor agricole care au suferit calamități naturale; 158 de milioane din fondurile pentru universități și 82 de milioane destinate cumpărării laptelui acordat copiilor săraci în școlile de stat. Însuși senatorul Hartke face această amară remarcă la adresa «marii societăți johnsoniene»: cele 82 milioane dolari reprezintă costul războiului într-o singură zi, dar ce înseamnă reducerea lor pentru copiii care nu primesc lapte?

Reversul medaliei — frontul intern — nu arată cu nimic mai promițător. După trei veri fierbinți, violențele rasiale și revoltele din ghetourile negre au devenit fenomenul estival curent al vieții americane. «Nu există oraș american în vara lui 1967 care să fie scutit de posibilitatea violențelor rasiale» — scrie *Newsweek*. Deocamdată se înregistrează tulburări potențiale în 36 de orașe; ele se vor ridica la sfîrșitul lui iunie la 87 — «întreaga atmosferă națională cu adevărat contagioasă» face ca revolta negrilor să se întindă cu repeziciune în aceste metropole de ciment, beton și metal în care temperatura se ridică la 100 grade Fahrenheit, năduful se adună în suflete, umilința colcăie, simțul nedreptății biciuie nervii și este de ajuns cel mai mic incident pentru ca pîrjolul să se întindă și să facă ravagii.

Iar din bugetul său de război, Johnson poate extrage pentru alinarea suferințelor din ghetourile negre ale anului 1967 doar 137 milioane de dolari — costul a mai puțin de două zile de război în Vietnam!

Scrisă în cifre, marea tragedie americană din vara anului 1967 apare mai tulburătoare și mai acuzatoare ca oricînd.

Fotografia de mai sus a fost luată la Dayton (statul Ohio); polițiștii brutalizează pe unul din participanții la o recentă demonstrație antirasistă.

FLACARA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

FOTOLIUL ONEȘTI

MEF

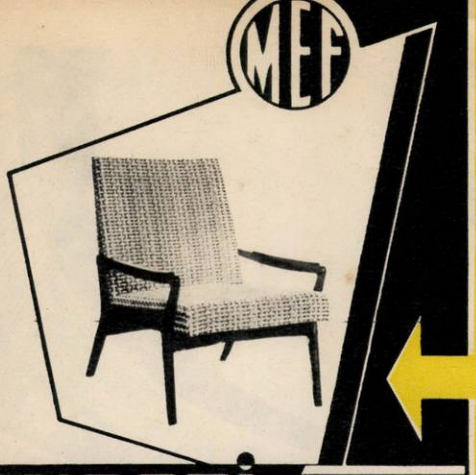

COMOD
CONFORTABIL
ELEGANT

CONSTRUCȚIE SUPLĂ, TAPIȚERIE DIN POLIURETAN, STOFE ÎN CULORI AGREABILE, IATĂ CÎTEVA DIN CALITĂȚILE ACESTUI FOTOLIU. PREȚUL DE VÎNZARE, 650-710-770 LEI (ÎN FUNCȚIE DE CARACTERISTICILE ȘI MODELUL STOFELOR).

PENTRU APARTAMENTUL DV., VĂ RECOMANDĂM HOLUL MĂCIN. AVÎND DIMENSIUNI CONVENABILE, ACEASTĂ GARNITURĂ CONFORTABILĂ ESTE MULT SOLICITATĂ DE CUMPĂRĂTORI. PREȚUL DE VÎNZARE: CANAPEAUA, 2 180-2 620-2 840 LEI; FOTOLIUL 995-1 215-1 325 LEI; MĂSUȚA, 460 LEI (PREȚURILE CANAPELEI ȘI ALE FOTOLIULUI OSCILEAZĂ ÎN FUNCȚIE DE MODELUL ȘI CULOAREA STOFELOR).

Camera de tineret MARTA

ESTETICĂ

PRACTICĂ

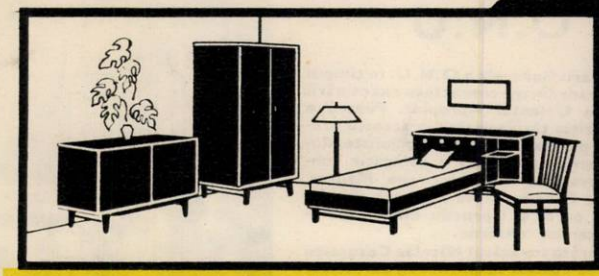

CAMERA TIP MARTA, COMPUSĂ DIN DULAP CU DOUĂ UȘI (1 852 LEI), PAT PENTRU O PERSOANĂ (1 330 LEI) LADĂ PENTRU AȘTERNUT (892 LEI), COMODĂ (765 LEI), MASĂ DE LUCRU (454 LEI) ȘI SCAUN TAPIȘAT (250 LEI), ÎNTRUNEȘTE APRECIERILE UNANIME ALE CUMPĂRĂTORILOR.

Confortabil

Elegant - Modern

HOLUL MĂCIN

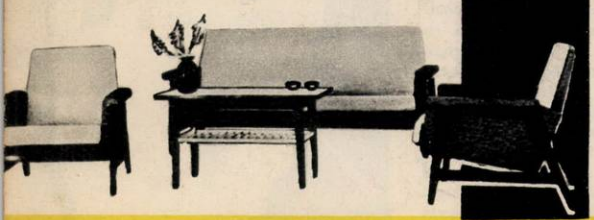

Bucătăria POIANA

PENTRU BUCĂTĂRIA DUMNEAVOASTRĂ, CUMPĂRAȚI MOBILIER POIANA. PREȚ DE VÎNZARE: DULAP, 1 400 LEI, MASĂ 175 LEI, TABURET, 50 LEI.

*

ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE PRODUC PENTRU DUMNEAVOASTRĂ BIBLIOTECI MODERNE ȘI UȘOARE, UTILE ÎN ORICARE FEL DE APARTAMENT. PREȚ DE VÎNZARE 910 LEI.

PRACTIC
MODERN

Cîteva din produsele de calitate realizate de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere...

...pe care le găsiți de vînzare la magazinele de specialitate.

COMUNICAT DE CĂTRE MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE.

d o i n a

BIBLIOTECA
NECESARĂ TUTUROR